Hai 6. 20. 22.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam | 1. szám | 1948. január 15

ÚJÉVI KÖSZÖNTÉS

Ez az 1948-ik esztendő a száz év előtti szabadságharc emlékét idézi fel lelkünkben. Közös püspöki pásztorlevelünkben rámutattunk a száz év előtti szabadságharc nagy jelentőségére, egyházunknak a magyar szabadságmozgalmakban viselt nagy szerepére: de egy úttal arra is, hogy miképen kell az igazi evangéliumi szabadság fenntartásában és kivívásában ma is mindnyájunknak vitézkednünk. Az évfordulói megemlékezés természetszerűleg a szabadságharc hősei, emberei körül forog. Mindenki azokat választja ki és magasztalja közülük, akik hozzá valamilyen szempontból közelebb állnak. Mi a magyar szabadság minden hősére kegyelettel gondolunk: a kiválóbbakra épen úgy, mint a névtelenekre, ismeretlenekre. De a mi évfordulói emlékezésünk nem embereknek, hanem Istennek szól. Istent magasztaljuk, hogy a szabadságharc embereiben munkálkodott és őket csodálatos nagy dolgokra késztette. Isten színe előtt leborulva, azzal az igével kezdjük az új esztendőt, amelyet az evangéliumi szabadság legnagyobb emberi hőse, Pál apostol írt le a római levél VIII. részének 31-ik versében s amit egyik legnagyobb magyar szabadsághősünk, Bethlen Gábor írt le haldoklásában, reszkető kezével: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?“

Isten volt velünk az elmult esztendőben. Ő segített helyre állítani megrongált templomainkat, iskoláinkat. Ő tartotta meg és élesztette újra lelkünkben a hitet, reménységet és szeretetet. Istennek köszönhetjük, hogy a szörnyű nehézségek, elemi csapások között is fenn tudtunk maradni; sőt akothattunk és építhettünk. Ő szerezte nekünk kedves konferenciák, boldog találkozások, léleképítő összejövetelek drága alkalmait. Ő juttatta boldog viszontlátáshoz a hazatérő foglyokat és itthoni szeretteiket. Ő erősítette meg a várásra, a reménykedésre azokat, akik még odakinn maradtak és akik még mindig várnak. Ő hárított el a fejünk felől ismeretlen veszedelmeket és ő áldott meg bennünket sok lelki és testi áldással. Ő hívott és ő üzent, hogy a bűnnek szolgaságából önző indulatoknak és szenvedélyeknek, a testnek és világnak rabságából térjünk hozzá az istenfiúság szabadságára és boldogságára. Hogy mit hoz reánk ez a megkezdett esztendő: nem tudhatjuk. A nyitánya bizony keserves. 23 beregmegyei község került víz alá a januári hidegségben s vagy 20.000 magyar református testvérünk vált otthontalanná, földönfutóvá, a koldusnál is koldusabb szegénnyé. De feléjük és felénk is hangzik az Úr biztatása: „Magasságban és szentségben lakom, de a megrontottal és alázatos szivűvel is; hogy megelevenítsem az alázatosok lelkét és megelevenítsem a törtek szívét. (Ézs. 57. rész, 15. vers) Isten megront és megaláz: de velünk van és mellénk áll a megrontatásban, megaláztatásban; és felemel és megszabadít.

Azért hálásak és boldogok lehetünk, hogy az új esztendőt annak a megvallásával kezdhetjük, hogy mi is az Úr mellett vagyunk. Amikor aláírtuk az egyháztagsági nyilatkozatot, ezzel írásban is látható és kézzelfogható jelét adtuk annak, amit mindig vallottunk s amiről a mi magyar népünk már sokszor bizonyságot tett, hogy mi istenfélő, Istent szolgáló megváltottai akarunk lenni Krisztus Urunknak; élő engedelmes, áldozatkész tagjai akarunk lenni az ő egyházának.

De ha ezt most már írásban kifejeztük, akkor fejezzük ki az életünkkel is. Keressük elsősorban Istennek országát és annak igazságát. Figyeljünk arra, amit Ő igéjében mond, vagy üzen nekünk s legyen előttünk mindennél elsőbb az Ő tilalma, az Ő parancsa, az Ő követelése, az Ő hívása és az Ő küldése. Erősítsük a gyülekezetet az istentiszteleteken, urvacsoraosztásokon és bibliaórákon való részvétellel, erősítsük magunkat és házunk népét a mindennapi igeolvasással és közös imádsággal. Építsük az egyházat: ne sajnáljuk és ne vonjuk meg attól áldozatainkat és szolgálatainkat. Gondoljuk meg, hogy Istennek módja és hatalma van, hogy tizszeresét és százszorosát adja vissza annak, amit mi az ő oltárára önként oda adtunk, de módja van elvenni tőlünk szintén a többszörösét annak, amit mi hitetlen és önző szűkkeblűséggel Ő tőle és az Ő ügyétől megvontunk. Legyen gondunk a magunk és szeretteink lelkére: mindazok lelkére, akik körülöttünk élnek. Legyen gondunk az iskolára, gyermekeink nevelésére. Hozzunk meg értük is minden áldozatot, mert bennük a jövendőt építjük. Tartsuk nyitva a szívünket minden lelki jó, minden igaz befogadására és legyen készen a kezünk a jótételre, testvéreink anyagi és lelki nyomorúságának enyhítésére.

Tegyük meg mindazt, ami tőlünk telik és rajtunk áll; mint ahogy megtették a száz év előtti magyar szabadságharc hősei, emberei. A többit pedig bízzuk Istenre. Mint ahogy Ő felhozta a száz év előtti március 15 én reánk a szabadság napját: úgy fogja felhozni reánk sok emberi küzködésünk, helytállásunk és imádságunk után az öröm napját: „Mert jó az Úr azoknak, akik várják őt; a léleknek, amely keresi őt.“ (Jer. Sir. 3:26.)

Az Ő oltalmába; gondviselő, segítő, áldó és üdvözítő kegyelmébe ajánl mindnyájatokat.

Miskolc, 1948 január

Dr. Enyedy Andor püspök

Adományok a Főiskolának:

Dr. Matolcsy Sándor (Kaposvár) 100, Kele János (Bp.) 300, Neményi Norbert (Sp.) 10, Dr. Megay László (Bp.) 10, Várady István (Bp.) 10, Ref. Egyház (Márfa) 6, Tóth Pál (Recsk) 50, Illési Pál (Nagykinizs) 10, Gyenis János (Becefa) 10, Fazekas Endre (Komádi) 20, Vitányi József (Bucsa) 10, Pásztor Géza (Zalaegerszeg) 10, Kovács Széplaky K. (Bp.) 10, Dr. Muzsi Piroska (Szolnok) 10, Szalay János (Bp.) 50, Vargha Ida (Szolnok) 100, Ref. népisk. (Perkupa) 10·20, Ref. Egyház (Perkupa) 11·60, Bíró Miklósné (Szamoskér) 30, Lengyel Lajos (Bp.) 10, Méray István (Eger) 10, Nagy Lajosné (Eger) 30, Dr. Tóth Istvánné (Orgovány) 10, Kruspier Pálné (Kiskunhalas) 2, Dr. Gersey János (Bp.) 20, Juhász Dezső (Felsőcéce) 10, Juhász Irma (Felsőcéce) 1, a. Tóth János (Felsőcéce) 10, Fehér József (Felsőcéce) 8, Karmanóczky Józsefné (Felsőcéce) 2, Lengyel Ferenc (Felsőcéce) 1, Nagy Gáborné (Saujhely) 10, Ref. Egyház (Átány) 34·14, Kálosi Sámuel (Átány) 2, Ötvös János (Átány) 10, Tóth István (Átány) 5, Orbán Ferenc (Átány) 5, Kálosi Imre (Átány) 5, Szilva Sándor (Átány) 20, Karasszon Dezső (Átány) 10. Ref. ált. isk. (Átány) 80, Ref. népisk. (Dég) 11, Török István (Átány) 10, Huszár Mária (Bp.) 50, Koroknay Károly (Mád) 100, Jancsó József (Bp.) 500, Butykay István (Legyesbénye) 50, Daróczy József (Jánk) 10, Tátray Béla (Miskolc) 1, Ref. iskola (Novajidrány) 78, Ref. isk. alsó tagozata (Borsodgeszt) 8·50, Kertész Sándor (Kisvárda) 20, dr. Kiss József (Mezőcsát) 100, Matusz Mihály (Taktaszada) 10, Végh István (Kaposvár) 5, Erdőssy István (Olaszliszka) 10, Lábas Sándor (Tokod) 20, Csokonyai Lajos (Rinyaújlak) 5, Horváth József (Rinyaújlak) 5, Ref. Egyház (Szendrő) 186, Kassai Aliz (Putnok) 30, Ref. Egyház (Szendrőlád) 54, özv. Bitter Józsefné (Lövőpetri) 5, ifj. Száz Árpád (Ózd) 10, id. Száz Árpád (Ózd) 100, Ref. Egyház (Kiskinizs) 50, Csabay István (Kiskinizs) 10, Szarvas Imréné (Gacsály) 20, Dr. Sebestyén István (Balatonszejvezd) 10, Kovács Tiborné (Bp.) 150, ifj. Jobbágy Sándor (Sajóvelezd) 10, Ref. ifj. egyesület (Szolnok) 25, Halász Imre (Sárrétudvari) 10, N. N. 67·38, N. N. 88·70, Andreánszky Ödönné (Tiszakarád) 10, Ref. Egyház (Fulókércs) 67, özv. Tarján Béláné (Szeged) 10, Gesztelyi Nagy László (Bp.) 10, Rásky László (Lovas) 20, Dr. Balogh István (Csorna) 20, Oláh Ferenc 5, Dr. Finkey Ferenc (Sp.) 100, Ref. Egyház (Bódvaszilas) 65, Ref. Egyház (Dubicsány) 50, Ref. Egyház (Onga) 157·40, Ref. Egyház (Komjáti) 20. Dr. Nagy Dezső (Mátészalka) 24, Pónus Lajos (Miskolc) 10, Demeter Barna (Ózd) 10, Répás Györgyné (Mezőkeresztes) 20, Illés Sándorné (Erdőbénye) 30, Ref. Egyház (Csobád) 25, Benke József (Hejőpapi) 10, Lénárt János (Eger) 10, Kádár József (Telkibánya) 20, Iskolás gyermekek (Telkibánya) 10, Sidelszky Edéné (Telkibánya) 10, Ref. Egyház (Saújhely) 100, Kiss Miklós (Felsődobsza) 20, Dr. Román Zoltán (Miskolc) 10, Dr. Exner Béla (Szerencs. Cukorgyár) 10, Herczeg Lajos (Szeghalom) 5, Puskás Elek (Ibrány) 20, Ref. Nőszövetség (Bucsa) 30, Kántor Ferenc (Szentistvánbaksa) 10, Ref. Egyház (Szentistvánbaksa) 16 Ft. (Folyt. köv.)

„A madár fiaihoz"

Megint megszólal, úgy mint egyszer, régen
a tépett tollú, bús Anyamadár.
Új, nagy idők akarják, hogy beszéljen.
Hallgassátok csak: hangja szállva-száll!
De most szavában sokkal több a bánat;
átzokogja szinte az éneket
és úgy üzen sok, messzeszállt fiának:
„Fiaim jajszót énekeljetek!"

Most Sárospatak lett az árva fészek,
hol alig van már betevő falat;
hol az új fiak kínban, könnyben élnek
s nagy próbáltatás minden pillanat.
Az Anyamadár még táplálja őket,
de mint pelikán: testét tépi meg.
Azért üzen most a távollevőknek:
„Fiaim jajszót énekeljetek!"

Jajszavas legyen sokfelé az ország:
rég elszállt fiak messzi otthona:
rég elszállt fiak szíveiket hozzák
s ezáltal legyen új, szép, szent csoda!
Épüljön meg megint a régi fészek
s élet legyen oft a halál helyett —
A nagy halálos csendet felverjétek —
az Anyamadár szavát megértsétek;
„Fiaim jajszót énekeljetek!"

(Abaúj-bakta.) **Szigethy Ferenc.**

A szeretet nem ismer fáradtságot!

A sárospataki Főiskoláért megindult mozgalom kezd egyre nagyobb méretűvé válni. Szinte az egész magyarság megmozdult értünk. A leleményesség sokféleségével és a hűség fáradságot nem ismerő elszántságával buzgólkodnak az ügyért sokan. Elmondhatjuk valóban, hogy — a szeretet nem ismer fáradtságot.

Menyhért Endre református lelkipásztor *személyesen* járta be, házanként gyülekezetét s szedte be családonként az 1 forintokat. Ugyanezt teszi *Király Zoltán* is Bodroghalászon.

A fáradtságot nem ismerő szeretetnek mégis legmeghatóbb példáját az az öreg *esperes* testvérünk adta, akinek leveléből — kívánságához híven, neve megemlítése nélkül — a következő, kedves részletet közöljük:

„A Nyiregyházán lakó pataki diákok csoportja segítségére kíván sietni a Főiskolának és az azzal járó munka végzésére engem kértek fel. A jövő héten megkezdem a gyűjtést és fel fogok keresni minden Nyiregyházán lakó régi pataki diákot és a mostani pataki diákok szüleit és rokonait és az eredménnyel beszámolok. De Nyiregyházát csak próbának tekintem, mert ha eredményes lesz a munkám, akkor megbízást kérek tőletek és a tervezett 3 éven át díjtalanul bejárom a tiszáninneni kerület nagyobb lélekszámú gyülekezeteit és szolgálok vasárnaponként igehirdetéssel indított gyűjtéssel a Főiskola anyagi terheinek könnyítésére. Gondolkozzatok a megoldás felett és ha a tervet jónak látjátok, a februári hideg idő után elindulok. Addig idő is lesz a kellő előkészítéshez. A 3 évre tervezett munkára — öreg korom ellenére — Istennek hála elég erősnek érzem magam és bízom benne, hogy meg lesz a kívánt eredménye. Áldja meg az Isten a Főiskolát és titeket is, békességet adó boldog új esztendővel!"

Iparművészi templomi terítőket, ref. papi palástokat és fövegeket készít békebeli anyagból és küldött anyagból is elsőrangú kivitelben a Rimaszombatból kiutasított Fényes Ilona
Címe: Eger, Ady Endre-út 1.

A nagy év

Az 1948-as nagy évforduló alkalmával református egyházunk püspökei, négyen közös „újévi pásztorlevelet" adtak ki az esztendő elején. Ebből a pásztorlevélből közüljük — lapunk terjedelméhez alkalmazkodva — az alábbi három, rövid részletet.

Száz esztendővel ezelőtt...

„Száz esztendővel ezelőtt egyházunk teljes odaadással sietett a veszélybe jutott haza segítségére. Iskoláinak felsőbb évfolyamai kiürültek, diákok és ifjabb nevelők egyaránt tömegesen álltak a nemzetőri és honvédzászlók alá. A gyülekezetek és pásztoraik minden tőlük kitelhető és az egyházhoz illő szolgálattal és áldozattal támogatták a nemzet létharcát. Boldogan vállaltak ezért minden kockázatot és alázatosan elhordoztak minden következményt, a legsúlyosabbat is. Hősi- és vértanúhalál mind a harcok folyamán, mind a katasztrófát követő bosszúállás idején máig áttekinthetetlen nagyszámú magyar református lelkésznek, tanárnak, tanítónak, főiskolás diáknak lett osztályrésze. A véres emlékű erdélyi nemzetiségi összecsapás folyamán különösen sok magyar református lelkipásztor pusztult el családostól, akiknek nem volt egyéb bűnük, mint az, hogy a legrettentőbb helyzetben is kitartottak remegő nyájuk és kiirtásra ítélt népük mellett. Az önkényuralom még évekkel Világos után is végeztetett ki összeesküvés cimén magyar református lelkészt, tanárt és más egyházi tisztviselőket; igen számosakat pedig évekig tartó nehéz várfogsággal sujtott."

Tegyünk hitet ma!

„Tegyünk hitet a mellett, hogy 1848/49 eszményeiből és alkotásaiból mindazt tovább is híven, sőt még egyre hívebben vállaljuk, ami nem az ember műve, hanem az örökkévaló Istené. Tegyünk hitet a mellett, hogy magyar mivoltunkat Isten rendelésének és Isten ajándékának tarjuk s hogy ebben a nekünk Őtőle engedtetett hazában az emberi élet teljességéhez és méltóságához tartozónak valljuk a magyarság értékeinek kiteljesedését, életlehetőségeinek biztosítását, akaratnyilvánításának szabadságát és függetlenségét. Tegyünk hitet a mellett, hogy mi a magyarságon nem annak egyes rétegeit vagy osztályait, nem is csak az u. n. „fajmagyarokat," hanem a magyar szellem közösségében egybeforrott egész történelmi népet értjük, a demokrácián pedig az egész nép által az egész nép javára szabadságban és igazságosságban gyakorolt törvényhozást, kormányzást és egyéb köztevékenységet. Tegyünk hitet a mellett, hogy önmagát kormányozni tudó szabad nép csak akkor lehet a mi kis magyar népünk, ha önnön kebelében 1848/49 útmutatása szerint hiánytalanul felszámolja a régi társadalmi igazságtalanságokat, de újakat sem enged helyettük felburjánzani és ha a régi osztályuralmat nem engedi más formában feltámadni, hanem a társadalmi igazságosság komoly és következetes érvényesítésével gazdasági és minden más irányban is lehetetlenné teszi új osztályuralom keletkezését. — Mindezt jogunk és kötelességünk hirdetni, követelni, mert az egyháznak élő tagjai csak ebből a szemszögből nézhetik az emberiség és nemzet életét."

Jóreménységünk a jövendőről...

„Hisszük és imádkozunk érte, hogy Istennek a magyar nemzetben levő választott népe, az Ige és a Lélek által az igaz hit egységében egybegyűjtött gyülekezete, az Egyház szabadon, bátran, alázatosan és eredményesen elvégezheti a legnagyobb próbák között is mindazt a szolgálatot, amelyet Ura, az élő Jézus Krisztus ebben a mostani nemzedékben reá bízott a végből, hogy a magyar nép csakugyan azzá legyen, aminek 1848/49 legnemesebb harcosai és álmodói akarták: erőssé az egységben, eggyé a szabadságban és szabaddá az igazságban, amely igazság nem egyéb, mint az isteni igazságosság és a krisztusi szeretet elválhatatlan egysége."

A tanítás Főiskolánk minden ágazatában f. hó 19-én kezdődik. Jelentjük a szülőknek örömmel, hogy egy időre sikerült tüzelőellátásunkat biztositani. — Sportolni szerető tanítványainknak pedig azt adjuk tudtul, hogy ezen a télen is megnyílik Főiskolánk jégpályája. Éppen ezért korcsolyáját senki ne felejtse otthon.

Zsiros Józseftől, theológiánk professzorától, aki jelenleg cseretanárként Amerikában tartózkodik, megérkeztek hozzánk az első hírt hozó levelek. Tudatjuk minden tisztelőjével, hogy a professzor úr családostól együtt egészséges és jól érzi magát. Előadásainak tartását már meg is kezdte az ótestamentomi szakkörből. Heti 9 órájának betöltésén tul (ó-biblia 4 óra, héber profétáik 2 óra, archeológia 3 óra) havonként tart 1—1, egyháztörténelmünk körébe vágó előadást is. Felhasználjuk az alkalmat és Főiskolánk nevében ezen az úton is szeretettel köszönjük meg a Hope Collegenak azt a szíves fogadtatást, mellyel dr. Zsiros József személyében hivatalos küldöttünket részesítette.

Hellstern svájci református lelkipásztor, az ottani segélyosztóbizottság vezetője látogatott el még mult év december 17-én Sárospatakra *Bodoky Richárd* kíséretében. Közvetlen, kedves modorával s bizonyságtevő előadásaival hamar és felejthetetlenül mindnyájunk szívébe férkőzött. Előbb a Tanácsteremben tartott előadást szép számú hallgatóság előtt. Innen Kispatakra ment szükebb kíséretével s ott az éppen sorban lévő helyen háziistentiszteleten végzett. Este theológus ifjúságunkkal találkozott. Isten áldó kegyelme kísérje őt további útján. Kívánjuk neki, hogy hazatérve, ezután is megértő szeretettel folytassa a szegények és elesettek iránt eddig is megnyilvánított munkáját.

Népfőiskolánk II. évfolyama 30-nál több hallgató részvételével megnyilt. Idegen előadók is többször jelennek meg fiaink között.

Felsőbánvölgyéről egymás után szerzünk tudomást az ott folyó áldásos lelki munkáról. Legutóbb Szilvásváradon volt gyülekezeti nap a környékbeli atyafiak és lelkipásztorok részvételével. Ésitt megkellállnunk egy pillanatra. Egyházkerületünk semmilyen más részén nem fejlődött úgy ki egy-egy tájegység gyülekezeteinek együvétartozandósága, mint ezen a környéken. Itt, ha Szilvásváradon gyülekezeti nap van, részt vesz azon Nagyvisnyó, Tardona, Nekézseny, Mályinka, Dédes egyaránt. Mikor meg Nekézsenyben szentelték fel a megújitott templomot, akkor ott jelentek meg a többi gyülekezetek. Ismeretes az is, hogy az egyháztagsági nyllatkozattal kapcsolatos kérdéseket is közös konferencián ismertették az itteni lelkipásztorok — a környék gyülekezeti tagjai előtt. Milyen szomorú, hogy más vidékeken a tájon belül nem fejlődik ki a lelki tájegység! Felsőbánvölgye példát mutat arra vonatkozóan, hogy lehetséges ilyesmi.

EZT LÁTTUK ÓNODON...

Ónod, 1947. évvége. Idén a karácsonyt ebben a gyülekezetben töltöttem el. A betegség következtében ágyhoz kötött, helybeli lelkipásztort helyettesítettem első nap délelőttjén igehirdetéssel és urvacsoraosztással. Rendezgetve magamban az emlékeket és itt szerzett élményeket, egyre parancsolóbb érvénnyel visszhangzik lelkemben az Írás szava: „írd meg, amiket láttál".

A sablonostól eltérő gyülekezeti élet volt az, ami leghamarább szemembe ötlött Ónodon. Emlékszem a *szentestére.* Az urvacsorai előkészület utolsó alkalmakor szinte teljes számban jöttek el az atyafiak templomba. Istentisztelet után a papné a leányokkal, a kántortanító pedig a fiukkal foglalkozott. Minden bűnbánati estén felolvassa a lelkipásztor a *10 parancsolatot. Az apostolihitforma és úri-imádság* fennhangon való, közös elmondása nélkül nem tartanak Ónodon egyetlen istentiszteletet sem. A léleképítő munkaágak közül legjobban szereti a gyülekezet a *háziistentiszteleteket.* Nem győznek a szülők betelni az örömmel, hogy *vasárnapi iskolák és gyermekelőadások* révén a tanítók állandóan foglalkoztatják gyermekeiket. Mult őszön kalákában, saját erejükből szép, kis *KIE házat* építettek maguknak a fiuk. Az *evangélizáció* mai, sokban és sokszor erőszakolt formájától hihetetlenül idegenkednek az egyháztagok. Ennek ellenére én pezsgőnek találtam a hitéletet.

Amiket eddig elmondottunk *egy cseppet sem maguktól értetődőek.* Ónod ezelőtt a pusztuló eklézsiák közé tartozott. Kitérések révén évtizedekkel ezelőtt a lélekszám jó százalékát vesztette el. Két lelkipásztorával is volt ellenségeskedő viszonyban. A régi pusztulás helyét mért váltotta hát fel az élet lüktetése? Azért, mert végrevalahára *a gyülekezet megtalálta a nekivaló lelkipásztort. Ez a lelkipásztor alapos körültekintéssel ideval munkatársakat választott a fiatal tanítók személyében. S ők most hárman — teljes szivükkel, minden erejükkel — nekifogtak Isten ügye munkálásának.* Olyan pedig még nem történt soha, hogy a mindenütt jelen levő Úristen Szentlelkének ereje által meg ne áldotta volna az Ő dicsőségére végzett szorgalmas munkát.

Ónod ismertetéséből semmi szín alatt ki nem maradhat az itt működő *iskolákról való híradás.* Minthogy a községen átviharzott harcok alkalmával megsemmisült a gyülekezet iskolája, tanterem hiányában — a pártok ajánlatára és a felsőbb hatóságok jóváhagyásával — kénytelen volt az egyház 1946 őszén iskoláját a *Meczner-féle* kastély üres termeiben megnyitni. Micsoda mozgalmas élet folyik azóta — én Uram, Teremtőm — ebben a hatalmas, régi épületben! Délelőtt és délután apró iskolás gyermekek zsivalyától hangosak a folyosók. Este pedig 6—10 óra között, felnőttekhez illő komolysággal a *parasztdolgozók gimnáziuma* működik itt a református lelkipásztor, a 2 református és 3 római kathólikus tanító közreműködésével. A népért való szolgálat teljesítése közben így tüntek el az akadályok a felekezeti béke megvalósulása elől Ónodon. Külön örömünkre szolgált, mikor hallhattuk a hírt, hogy ez a paraszt ifjúság nem azért tanul és jár ebbe a *szabad iskolába,* hogy könnyen urrá lehessen. Parasztoknak akarnak ők itthon megmaradni mindnyájan. De azt érzik, hogy a jövő csak a művelt parasztságé lehet.

Mondanivalónk még, hogy *nemcsak Isten áldja meg a hűséges munkát, hanem népünk is megköszöni azt megháló hűséggel és ragaszkodással.* Bizony nehéz volt könnyek nélkül végignéznem a minden előző megrendezés nélkül papja előtt karácsonykor tisztelgő gyülekezetet. Az asszonykör tagjai éneket énekeltek, ahogy végigvonulva a szobán, kezet fogtak beteg lelkipásztorukkal. Ifjúsági és leányegyleti tagok, a parasztdolgozók iskolája, a teljes számú presbitérium, — mindenki ott volt ezen a tisztelgő látogatáson. S az a sok őszinte könny, ami kibuggyant a résztvevők szemében, — bizonyítja, hogy *érdemes nekünk a mi magyar népünkért küzdenünk és dolgoznunk.* Vajjon, ha bennünket nem szeret a nép, nem mibennünk van-e a hiba? Megtettünk-e minden telhetőt a népünkért, a gondjainkra bizottakért? Nehéz kimondani: én inkább hiszek a magunk hűtlenségében, mint a nép hálátlanságában.

Ónodról jövet eszembejutott a község határában lévő, régi szomorú helynek, Muhinak a históriája. Évszázadokkal ezelőtt teljes leverettetése volt itt a magyarságnak. Ma ezen a tájékon én a felénk közelgő Holnap szerelmes pihegését éreztem. S megtelt a szívem a látottak után örömmel és hálaadással.

Tóth Gusztáv

Égő csipkebokor

Esztendeje mult, hogy a csehek Délmorvaországba deportáltak sok embert a volt falumból. E szomorú évfordulón teszem közé rövid emlékezésemet, amit még 1947 május 1-én írtam.

Pársoros levél érkezett hozzám messze Délmorvaországból. Rámgondoló, kétségbeesett emberek írták a levelet, akiket az elmult, kegyetlen télen raboltak el otthonaikból rabszolgatartó uraik. A rövid levélben szóról-szóra így hangzik egy mondat:

— *Most már elővesszük sokszor az „Égő csipkebokor" című könyvet.*

Először nem tudtam ezzel az értesítéssel mitévő lenni. Később elkezdett bennem valami derengeni homályosan, mint hosszú éjszaka után a hajnalkezdet. Legyenek áldottak a kezek, melyek írták ezeket a szarkaláb betűket! Régen nem ért engem ilyen nagy és boldogitó öröm, mint az *„Égő csipkebokorról"** szóló párszavas hiradás. Ebből tudtam meg ugyanis legelőször, hogy élnek az elhurcolt híveim. Még hozzá — Isten dicsőségére élnek!

Kezdődött pedig ez a történet életemnek abban a legszomorúbb pillanatában, mikor összeomlott körülöttem és bennem minden. Az összedőlt ország épületéből, mint zuhanó tégladarabok, átesve a határon idegen uralom alá jutottak ujra a gömöri kis faluk — köztük az enyém is. Egymás nyakába borulva hányszor fakadtunk ott sirva magunkra maradt, árva magyarok! S egyszer csak tudtomra adták kegyetlenül, hogy énreám ott többé semmi szükség nincs. Nem baj, ha nem lesz senki a faluban, aki hirdesse a nép előtt az Igét. Maradjanak inkább temetetlenül a holtak, keresztelteleenül a csecsemők, — de jöjjek, ha kedves az életem.

A kiutasítási parancsot kézhez kapva elmentem még egyszer ahhoz a családhoz, amelyiket öt esztendős lelkipásztorkodásom idején legjobban megszerettem. Kezemben könyvet vittem. A könyvbe még otthon ezeket a sorokat írtam be:

— *Ha eljönne az idő, hogy magyar nyelven istentiszteletet nem hallgathatnának, vegyék elő majd akkor, minden vasárnap ezt a könyvet!*

Óh Isten, de szavamon is fogtál Te akkor engem! Mért nem engedted meg, hogy rossz próféta legyek?

Mert azóta nemcsak nekem kellett eljönnöm a gyülekezetből. Az „atyafiak" legnagyobb része még nálamnál is keservesebb sorsra jutott. A deportálás kegyetlen eszközeivel ellopták őket otthonaikból. Szétszórtságban élnek azóta az egyháztagok. Mint Péter apostol hívei egykoron, az enyémek is ma. És — imé — az „elszéledt jövevények közül" rámgondol most egy kis család az irgalmat nem ismerő idegenségben és megírja nekem — hogy továbbítsam azt mindenfelé — pár sorban a betű legendáját.

* Ilyen cimen adta ki valamelyik esztendőben a Kálvin-téri egyházközség a rádiós istentiszteleteken elhangzott igehirdetéseket.

EGYHÁZUNK ÉGETŐ KÉRDÉSEI

PRESBITERI CSALÁDLÁTOGATÁS

A *keresztyén egyház* arra hivatott, hogy a bűnben megromlott világot megszentelje, az Istentől elszakadt emberek között a lelkek szeretetközösségét, Isten országát megteremtse. Az Egyház ezt a szolgálatát elsősorban a családban, mint isteni eredetű közösségben, a társadalom, a nemzet alapsejtjében kell, hogy elvégezze.

Ma — idézzük a sorokat — „a Krisztus nélküli család bűnterhe nehezedik az emberiségre s nem lehet szeretet és béke, amig ez a teher le nem hull. Krisztus nélkül a család a Sátán legkedvesebb védőállása és vára, ahonnan minden isteni tervet meg akar semmisíteni." A modern kor egy híres doktora azt tanította, hogy minden gyermek gyűlöli tudata alatt apját, vagy anyját s halálát kívánja; a házastársak közt tudatalatti halálos harc folyik, a testvérek gyűlöletes féltékenységet takarnak s mindez természetes. Bennünket vádol az a keserű gúnyolódás, hogy igazán jóízűen csak a testvérek tudják gyűlölni egymást.

Krisztus egyházának harcra kell indulnia a Krisztus nevében az Isten által teremtett, de a bűn által megromlott családokért. Ezt a mentőexpedíciót elsősorban a lelkipásztori és presbiteri családlátogatás útján végzi az egyház.

Az ostrom után, mikor a fasori presbitérium elhatározta a családlátogatás rendszeres végzését, *sokat tusakodtam Isten előtt:* vajjon vállalhatom-e én ezt a nagy szolgálatot? Méltó vagyok-e arra, hogy idegen családok ajtaján, mint Krisztus küldötte, az Ő nevében bekopogtassak és Ő róla bizonyságot tegyek? Fel vagyok-e eléggé vértezve a Sátán támadásaival szemben? Nem kell-e attól félnem, hogy ha vitatkozásra kerül sor, nem tudok hitet tenni Ómellette és ahelyett, hogy építenék, elárulom a Krisztus ügyét? Vajjon ismerem-e eléggé Isten Igéjét, a teljes Szentírást ahhoz, hogy bárhol, bármikor bizonyságot tehessek arról: mi Isten üzenete és tanácsa a meglátogatott családok számára? Alkalmas szerszám leszek-e Isten kezében? Tőle elhívott, vagy csak a gyülekezet által választott presbiter vagyok-é? Tudok-e krisztusi szeretetet vinni a gyülölködő „testvérek" közé, megbékélést és megbocsátást hirdetni a bosszúállást lihegő emberek előtt? Tudok-e hitet és reménységet kelteni ott, ahol rongyos ruhájú és éhező embertestvéreket találok? Tudok-e embereket vigasztalni, felemelni, lélekben megerősíteni?

De ezek mellett a kérdések mellett *a legvádlóbb kérdés az volt, hogy vajjon a saját családomban, amelyet Isten reám bízott, a Krisztus követségében szoktam-e rendszeres családlátogatást végezni?* Törődöm-e a sajátmagam, a feleségem és gyermekeim lelki üdvével, hitéletével? Megteszek-e mindent annak érdekében, hogy saját családom a természetes vérségi és jogi kötelékből lelki közösséggé: hit és szeretetközösséggé váljék? Keresztyén család-e az én családom? Krisztus-é az Úr az én családomban?

És ekkor nagy bűnbánatot éreztem és tartottam mulasztásaim miatt és feltámadt bennem a mély felelősség a saját családom iránt.

Azóta, Istennek hála, naponkénti táplálékommá vált a Szentírás. Rendszeresen olvasom a Bibliát feleségemmel együtt. Minden napra megkapjuk belőle az útbaigazítást, a tanítást, a feddést, a bíztatást. Kis gyermekeinknek legkedvesebb szórakozásuk a bibliai történetek hallgatása, a legboldogabban a zsoltárokat és a dicséreteket éneklik, — fals hangon ugyan, — de őszinte és igaz szívvel.

Egyik legszebb élményem az, hogy mikor hirtelen rosszullét fogott el, három és fél éves kislányom magától imádkozni kezdett s igen boldog lett, mikor nemsokára jobban lettem, sőt egy vidéki presbiteri konferencián másnap szolgálhattam is. *Mindez elképzelhetetlen erőforrást és gazdagodást jelent számunkra.*

Igy most már nyugodtabban vállalom az idegen családok látogatását és az emberek előtt való bizonyságtételt is. Érzem, hogy a családom az a lelki anyahajó, ahonnan — bármilyen viharos szelek fújnak is és bármenyire sötét is előttem és körülöttem minden — nyugodtan repülhetek bárhová, mert biztosan tudom, hogy hívő és szerető lelkek imádsággal kísérik útamat és várnak haza. *Adja Isten, hogy minél több keresztyén családfő és család lehessen az eljövendő, 1948-as évben erről bizonyságot ... Az Úr közel!*

(Budapest) *Dr. Harsányi György*

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámla számunk: 51.509. Tulajdonos a Pataki Diák Céh.

A csehek tudták azt, hogy ha eredményes munkát akarnak végezni, — nem elég szegény magyar véreinket csak kitépni otthonaikból, hanem szétszórni is úgy kell őket a világ négy égtája felé, hogy soha többé összeszedhetők ne legyenek. Igen. A Felvidékről egy csoportban elrabolt magyarokat ezért hányták annyira szét új helyükön — egyik faluba is dugva belőlük kettőt-hármat, meg a másikba is — hogy az utánuk kutatók soha rájuk ne lelhessenek.

És ekkor megtörténik az Isten közbelépése!

Amit mi emberek el nem végezhettünk az előttünk lévő tilalmak és akadályok miatt — az atyafiak lelki építését — elvégezi azt helyettünk egy könyv!

Az a kedves család a nagy egyedülvalóságban, ott a nagy idegenségben egyszer csak érezni kezdte, vasárnap jöttén, hogy imádkozni kéne, mert imádság nélkül nem élet az élet. Dehát hogyan fogjanak hozzá az istentisztelethez, mikor magukban vannak csak néhányan? Nincsen papjuk sem. Templomuk sem ... Hirtelen eszükbe jut a könyv a nagyláda aljában! Abban a könyvben az esztendő majdnem minden vasárnapjára vannak prédikációk! A zsoltáréneklés és bibliaolvasás után elolvastak ebből a könyvből egy prédikációt, — nemcsak ekkor, hanem azóta is minden vasárnapon, amit kegyelemből megenged érni nekik az Isten!

És azóta is így tartják ők az istentiszteletet messze tőlünk, — hárman.

Azaz hogy ... csak a kezdet-kezdetén tartották hárman a vasárnapi „imádkozás óráját". Azóta tizenegyen vannak már, mint Jézus Judás nélküli tanítványai. A könyv létezéséről hirt szereztek ugyanis a szomszéd faluba telepített magyarok is. Két család. Azóta ők is ott vannak mindnyájan. Nem mulasztanának el soha egy vasárnapot sem.

Nem jártam én még Délmorvaországban soha. Mégis olyan tisztán magam elé tudom most képzelni őket. Az én volt híveimet. Ahogy mennek a szomszéd faluba az országuton — istentiszteletre. Látom őket a nyár porában és a tél havában. A látomástól megbűvölten minden nap megsiratom őket és minden nap hálát is adok értük Istennek.

De szép históriája is van ennek a könyvnek!

Vagy talán nem is legenda az, ami ezzel a könyvvel és a benne lévő betűkkel történik, hanem valóságos csoda? Igen. A bibliai égő csipkebokor csodája ismétlődik meg késői folytatásban ezzel a könyvvel.

Én legalább is, mióta megkaptam azt a bizonyos levelet Délmorvaországból, nem bírok szabadulni lélekben a Hóreb hegyétől. Ott időzöm Mózessel, az Úr régi szolgájával és nézem a régi csodát, hogy az égő csipkebokor ég és meg nem emésztődik ... De ... nini! ... Istenem, ki hallott ilyet? ... A rajtunk átvonuló nagy vihar a magyar Hórebről, az égő csipkebokorból felkapott egy lángoló zsarátnokot, egy tűzcsóvát és átsodorta azt Délmorvaországba ... Hogy az oda elrabolt szegény magyaroknak lehessen hol és miből meghallani a soha nem változó Isten mindig — egy szavát:

— Vagyok, aki vagyok!

Az égő csipkebokornál elidéző szegény „atyafiak" biztosan nagyon jól értik az Úrnak ezt a nekik szóló másik üzenetét is:

— Hívj segítségül engem a nyomorúság idején.

Nagy Mihály

„Én és az én házam...”

Csel. 9:1—2. A 8. fejezetben arról van szó, hogy Filep, a diakónus, Samáriában miket tett, a Lélek hogyan irányította a missziói munkát, a megtért komornyik hogyan ment boldogan tovább. Ez alatt Saulus egyre üldözte a keresztyéneket. István vértanú kivégzésekor belekóstolt a vérbe. Nem tudott szabadulni az üldözés vágyától. Jeruzsálem már nem volt jó „vadászterület“ neki. Onnan már elmenekültek, vagy ott már elfogytak a keresztyének. Ezért gondolt Saulus a távolabbi „vidékre“. Ezért kiváltotta „az ipart“ a főpaptól. Neki joga volt, összeszedte a keresztyén férfiakat és nőket, mint a mészárszékre szánt juhokat. Neki hatalom adatott Damaskus minden háza felett. Elindult a nyomozó a nyomon. Menj, Saulus, nem tudod, hogy miért mégy Damaskusba!

Azért imádkozunk, Atyánk, hogy ne járjon üldözés soha többé annak a nyomában, aki Téged szeret és aki annak az útnak követője, amely Út maga a mi Urunk, Krisztusunk. Ámen.

Csel. 9:3—4. Azt, ami ebben a két versben van, mi úgy értelmezzük, hogy Isten megnyitotta az eget és a mennyei fényből egy sugárnyit küldött le a gyűlölködő, a gyilkolni, üldözni készülő Saulusra. És Isten itt sem lett néma, mint ahogyan a Biblia világában nem néma. hanem beszélő Isten. Isten azért tette ezt a csodát, mert neki Saul választottja volt. Saul ezt még nem tudta, de Isten tudta és most csodálatos módon tudtul adja ezt Saulnak is. Saul csak azt gondolta, hogy Damaskushoz van közel. Most megtudta, hogy az éghez van közel. Ő azt gondolta, hogy Damaskusban laknak azok, akiket ő üldöz, de most meg kellett tudnia, hogy ott fent lakik az, akit üldöz. A büszke, az annyi keresztyént börtönbe hurcolt Saul most az út porában kérdezi, hogy ki az, aki őt megszólította, ki az, aki megkérdezte tőle, hogy miért üldözi őt. A vádló a vádlott alázatával kérdez. Nagy az Isten hatalma.

Nagy a te hatalmad, Urunk! Utoléred azt, akit utól akarsz érni. Csodálatosak a te útaid. Csak csodálni és imádni tudunk. Ámen.

Csel. 9:5. Saul azt tudta meg legelőbb a mennyei feleletből, hogy ő nem a keresztyéneket üldözi tulajdonképen, hanem Krisztust magát. Jézus Krisztus azonosítja magát az üldözött keresztyénekkel. Azok, akik Jeruzsálemben, vagy a birodalom bármelyik részén börtönbe kerültek, kövek alatt, vagy tüzekben vértanuhalalt haltak, azok mind Krisztus számontartottjai. A keresztyén nem senkié, nem gazdátlan nyáj az a sereg. Krisztusé az. Sőt azokat Krisztus nemcsak a magáéinak tartja, hanem azokat saját testének mondja. Azok az üldözött, védtelennek látszó senkik mintha maga Krisztus lennének. Ez minden Krisztusért üldözött keresztyén vigasza. Ez minden Krisztust üldöző kudarca. Krisztus nemcsak magát nevezi meg, hanem Saulnak is azt mondja, hogy nem arra rendeltetett Saul, hogy üldözze Krisztust, hanemhogy kövesse. A vers nehezen érthető második fele arról szól, hogy Saul nem tehet mást, mint a mi felőle elrendeltetett: tanítványnyá lesz.

Légy álldott azért a nagy méltóságért, mi Urunk, Krisztusunk, hogy a te földön levő testednek, az egyháznak tagjai lehetünk. Ennek az ereje és vigasztalása töltse be a mi szivünket. Ámen.

Csel. 9:6. Amikor megtudta Saul, hogy mit is tett ő igázán és amikor megtudta, hogy nem teheti továbbra is azt, amit eddig tett, akkor azt kérdezi, hogy mit cselekedjen ezután. De arra nem kap választ a mennyből. Azt a földön levő tanítványok, az egyháztagok mondják meg. Mert nincsennek a földön tájékozatlanságban azok, akik az Istenéi akarnak lenni. Nem kell ahhoz Krisztus halála és feltámadása után mennyei jel, hogy mi is a tennivaló. Az egyháznak kész terve, munkarendje van. Isten a Lélek által mindent magszabott. Krisztus az övéihez útal. Az egyházba helyez el. Ott tudod meg, hogy mit kell tenned. Az a kegyelem, hogy a tettenért bűnös, a leleplezett gyilkos is tehet még azután is valamit, Nem öli meg Isten, nem zárja ki. Elfogadja. Kell neki.

Az égből mutass rá a mi nagy tévedésünkre. Te magad térítsd meg, hogy megtérjünk. Ámen.

Csel. 9:7—9. A csoda teljesen a Saulé. A vele utazók csak részletet kaptak. Nincs is írva sehol, hogy azokkal mi lett. Isten itt most Saullal vívja a harcát. Pál belevakult a mennyei fénybe és az átélt izgalmakba. Mások vezetik be Damaskusba. Ő akart onnan másokat fogva vinni és őt vitték, vezették oda, mint az Ur foglyát. Az üldözőből, a fiatal, életerős „ellenség“-ből milyen csendes, összetört, magatehetetlen ember lett. Három napig semmi sem kellett a testnek, mert a lélek annyira telítve volt, hogy az mindent betöltött. Itt van az Isten hatalma. Az ember feletti hatalma. Nem az lesz az emberből, aki lenni akar, nem odajut, ahová igyekszik.

Milyen nagy vagy Te, Istenünk! Mennyire a a te kezedben vagyunk. Áldott légy, hogy ott vagyunk. Ámen.

Csel. 9:10—12. Ez a néhány szó arra tanít meg, hogy Isten mennyire előkészíti a dolgokat. Ő az igazi rendező. Nem a mi ügyességünk, mindenre kiterjedő gondoskodásunk, hanem az ő kegyelme az, ami mindenütt ott van. Ő indítja el Anániást. Ő adja meg a címet. Ő tud arról, akin segiteni kell. Ő tud arról, aki segiteni tud. Ha csak ennyire lát is bele az ember Istennek a mindenre kiterjedő gondoskodásába, akkor is elszégyelni kénytelen magát. Mi mennyit félünk, aggodalmaskodunk. Pedig Isten mindenről gondoskodik. Még arról is gondoskodik, ami a legnagyobb kérdés, a legnagyobb gond: két ember hogyan találja meg egymást. Ki az, aki segíteni tud és ki az, akin segiteni kell.

Minden félelmet és aggodalmaskodást végy ki a szívünkből, Urunk. Taníts meg arra, hogy neked mindenre, mindenkire gondod van. Ámen.

Csel. 9:13—16. Ebből a szakaszból megtudhatjuk azt, hogy a keresztyéneknek meg volt a szervezettségük, mert Damaskusban tudták, hogy mi történt Jeruzsálemben, sőt előre tudták, hogy Saul miért megy oda. Aztán azt is látjuk, hogy az ember hányszor okosabb akar lenni, mint Isten. Anániást küldi Isten, Ananiás azonban nem engedelmeskedik azonnal, hanem elmondja előbb, amit ő tud. Mintha Isten nem lenne olyan jól értesülve, mint ő. Isten tudja mindazt, amit Ananiás tud. Sőt azt is tudja, amit Ananiás se tud, sőt még maga Saul sem tud. Isten tudja, hogy Saul választott edény. A pogányok apostola lesz. És nemcsak üldözte a Krisztus követőit, hanem ő maga is sokat fog szenvedni az Urért. Az Úr igen sokat szenvedett az övéiért. Az övéinek is sokat kell szenvedni érette.

Mindent tudsz, Urunk! Jobban ismersz minket, mint mi magunkat. Taníts megismerni Téged és magunkat. Ámen.

Hadifogoly theológusok írják Oroszországból:

„Testvéreink az Úrban! A közös tűz két messzire kipattant szikrája a karácsonyi fény köszöntő sugarait küldi. Öröm sugarak, jó hírt vivő sugarak. Hála érte, hogy ezeket üzenhetjük. Nehéz ugyan a távollét, de sok értéket, sok máshol meg nem szerezhető erőt nyújt. Bízunk a szeretet erejében, mely visszavár, mely visszakér minket s hisszük,— a szerzett kincseket, majd közkincsekké tehetjük.

A közösségi élet szükségessége, annak nagy alkotó ereje, mind világosabb lesz előttünk, csak még kikristályosodásra vár.

Várva a viszontlátást, el nem múló szeretettel köszöntjük régi otthonunk minden lakóját, a meg nem látogatott gyülekezeteket, az angyal köszöntésével.

Kicsi gyülekezetünkkel együtt testvéreik: Gyurka és Gyula.“

Álljunk a mezőzombori reformátusok mellé!

A mezőzombori reformátusoknak súlyos fájdalmuk és nagy gyászuk van: 33 éves korában elpusztult kedves, szeretett templomuk. A háború áldozata lett ő is, mint azok a százszor megsiratott, ezerszer visszasóhajtott hősi halottak, akiket valamikor benne kereszteltek s akiknek víg örömmel benne volt az esketésük.

1944 november 22-én, pontosan éjfélkor szemvakitó fényesség csapott ki a templomból, dörrenés hallatszott, de olyan, hogy belereszketett a föld, aztán . . . százezer darabra szakadt szét a templom, kő nem maradt másik kövön s olyanná lett a mezőzombori gyülekezet, mint a gyámoltalan madárcsalád, melyet gonosz kéz megfoszt fészkétől.

Ezt a szép templomot elvadult német katonák robbantották fel szándékosan, pogányul és céltalanul. Hiába volt a gyülekezet papjának kérése, hiába az appellálás keresztyénségükre. A gyülekezet s a lelkipásztor el sem búcsúzhatott a szeretett templomtól. Felrobbantották Isten hajlékát gonoszul, botorul, pogányul és gyalázatosan. Azóta ott feküsznek a robbanástól elmálott, szétszórt kövek. Néma kövek, mint ahogy némák a halott katona sebei. De ezek a néma kövek mégsem tudják nyugodtan hagyni a mezőzombori reformátusokat, mint ahogy nem tudták nyugodtan hagyni a jeruzsálemi romok sem egykor Nehémiást és az ő társait.

A mezőzombori reformátusok megesküdtek a nehémiási esküvel, hogy megépítik újra ezt a templomot. Olyan ékesnek s éppen olyan szépnek, olyan áldott Isten-házának, mint amilyen azelőtt volt. És nem volnának reformátusok, ha nem így cselekednének. Ezen a szomorú magyar földön ugyanis 400 éve ez már a református szokás: töröktől, tatártól, némettől, labanctól elpusztított református templomokat ujra és ujra felépíteni. Szent konoksággal építenek itt századok óta a vastagnyakú kálvinisták s van olyan egyházunk is, amely nem egészen 400 év alatt már nyolcadszor épít templomot.

A mezőzomboriak nem csak fogadkoznak, hanem már is nagy áldozatot hoztak szándékuk véghezvitelére. Az elmult két aratás szűk termésének ellenére, nagy összeget jelentő termény és pénzbeli adományt adtak össze. Az áldozat, amit hoztak nagy, de kicsi a gyülekezet: mindössze 400 lélek. Máris megszólalt az elnémult harang Mezőzomboron, amelyet sok áldozattal maguk öntettek s amely ideiglenes haranglábon várja az időt, hogy felkerülhessen az új templom tornyába.

A testvér-egyházak megfogják mutatni, hogy a segítő szeretet sokkal erősebb, mint az a robbanóanyag, amivel a háboru vad démonai szétvetették az ő templomukat. Mert a gyülölet csak rombolni tud, de a szeretet: az épít!

Segítő és hitvalló szeretettel mutassuk meg mielőbb, hogy nem szabad ezen a földön egyetlen szétrombolt református templomot sem tűrni. A nagy háború halottait, akiknek sírjai szakadatlan láncolatban fekszenek végig Európán, Volgától a francia tengerpartig, nem tudjuk feltámasztani. Jézusunk munkája lesz az majd ama napon. — De elpusztult intézményeink és templomaink feltámasztását reánk bízta az Ur. Azért nem ölt meg minket bomba, azért nem tépett halálos sebet rajtunk a fegyver, azért nem fekszünk valahol messzi hadifogoly temetőben. Meghagyott Krisztus, hogy az Ő szeretetével és az Ő nevében építsünk és segítsünk építeni.

Ne szégyenüljön meg a mezőzomboriak reménye, hogy nem sokára felcsillog majd új templomuk tornyán a betlehemi csillag.

Mondják, hogy a halálra ítélt zombori templomból az utolsó éjszaka valami csodálatosan szép, megejtően szívhez szóló harmónium-zene szűrődött ki. De mennyivel szebb lesz ennél az, mikor a mi segítségünkkel is felépülendő templomban felcsendül majd az újjáépült friss falak között a magyar reformátusok soha el nem fogyó reménységű éneke: *Te benned bíztunk eleitől fogva!*

Hogy ez minél hamarabb megtörténhessen, nyisd meg gyorsan szíved és erszényed a mezőzombori Nehémiások előtt!

(Taktaszada.) *Dr. Szabó Lajos*

Tantó János előbb 7 éven át a tiszalúci, azután 20 évig a megyaszói gyülekezet ékes szavu és nagy tudományu lelkipásztora december 15-én Megyaszón elhunyt. Mindkét gyülekezetben paróchiát építtetett, a tiszalucit saját amerikai gyűjtése eredményéből. Az impozáns gyászmenetről a temetésen jelen volt Hellstern zürichi lelkipásztor felvételeket készített. — Gyászoló unokatestvérei: Karsay Sándor halasi ref. ginm. tanár és Sallayné Karsay Ágnes a temetés alkalmából 50 forintot adakoztak a mezőzombori templomépítésre. Legyen a fáradt szolga hazatérése üdvösséges, köztünk maradó emléke áldott!

Főiskolánk veressapkás diákok emlékét megörökítő domborművére a következő adnmányok érkeztek eddig: Ref. egyház (Noszvaj) 32·48, Ref. egyház (Füzérradvány) 25·—, Ref. egyház (Pálháza) 15·—, Ref. egyház (Csobaj) 5·24 Ft.

A **bánrévei** leányegyház január 11-én irta alá teljes egyöntetüséggel az egyháztagsági nyilatkozatot. Az ünnepélyes keretek közt végbement istentiszteleten és fogadalomtételen jelen volt és bizonyságtételével szolgálta a lelkek építését *Tóth János* felsőborsodi esperes is.

A tiszatarjáni gyülekezetben *született 10 fi, 12 nő; meghalt 5 fi, 15 nő; konfirmált 8 fi, 7 nő. Házasságot kötött 11 tiszta pár, 2 vegyes; ebből reverzális javunkra 1, karunkra 1. Urvacsorával élt 577 fi, 675 nő. Lélekszám: 1177. Perselypénz volt: 637.62 Ft. Ref. Hiradó járt 130 példányban. A nőszövetség megjavíttatta a templomi ivlámpt 320 Ft. értékben, 1000 forintot adott az iskolai padok készítéséhez, és 1000 forintért úrasztalterítőt készíttetett.*

A sárospataki ref. főiskola gimnáziuma és ált. iskolája a karácsonyi vakáció utáni első tanítási napon (jan. 19.) d. u. 3 órakor a főiskolai tanácsteremben szülői értekezletet tart, melyen Tárczy Árpád v. gimn. igazgató tart előadást a *szülői ház és az iskola viszonyáról.* Az értekezletre a tanittató szülőket ezúton is tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Adomány a mezőzombori templomépítés céljára. A mezőzombori református egyház hálásan köszöni meg a testvérgyülekezeteknek szent vállalkozásában értékes segitségét. 1947-ben a következő gyülekezetek küldtek adományokat: Hernádkak 248·50 Ft, Hernádnémeti 410 Ft, Kesznyéten 261·86 Ft, Gesztely 254·80 Ft, Legyesbénye 662 Ft, Taktaharkány 770 Ft, Alsódobsza 100 Ft, Berzék 100 Ft, Taktaszada 943 Ft, Ujcsanálos 465·50 Ft. Sajóhídvég 100 Ft, Mád 828·68 Ft értéket. Hírt kaptunk Erdőbénye készen lévő, igen nagy összegű adományáról is.

Segitse az Úr küzdelmeikben azokat, akik az Ő ügye véghezvitelében buzgólkodnak és áldoznak!

Dr. Telegdi Imre felesége egészséges fiúgyermeknek adott életet január 12-én.

dr. Urbán Barna
közigazgató urnak,
Sárospatak, Főiskola.-

A magyar theológiai irodalom nagy eseménye!

Dr. Mátyás Ernő: Újszövetségi kijelentéstörténet című, paróchiális könyvtár-sorozatunkban nem régen megjelent, hatalmas munkáját rövid időn belül kiadja *német fordításban* a zürichi *Zwingli Verlag* nevű, svájci világhíres könyvkiadóvállalat. Felhasználjuk ezt az alkalmat arra, hogy e tény felett érzett örömünknek pár sorban kifejezést adjunk. Magyar theológiai irodalmunkat ehhez hasonló megtiszteltetés nem érte hosszú idő óta. Büszkék vagyunk rá mindnyájan tiszáninneniek, hogy sárospataki tudós professzor munkája révén léphetett ki ezen a téren egészségtelen elszigeteltségéből református egyházunk.

E nagy esemény *előzményeiről* a következőket szükséges elmondanunk az Olvasó tájékoztatására. Még 1946 januárjában tudomást szerzett a könyv létezéséről — *dr. Papp László* bpesti theol. professzorral folytatott beszélgetése révén — *Brunner Emil*, a nálunk is jól ismert svájci theológus, aki — minthogy német nyelven az utolsó évtizedben ilyen irányú munka nem jelent meg — kivánatosnak mondotta az *Újszövetségi kijelentéstörténet* lefordítását. Papp Lászlónak azonban ekkor még nem volt felhatalmazása ebben az ügyben tárgyalásokba bocsátkozni. Éppen ezért csak egy évvel később 1947 januárjában informálhatta magyar részről *dr. Nagy Barna* a híres könyvkiadó vállalatot az ismertetett munka jellege felől. Az áttanulmányozásra megküldött műről *f. Blankea*, a zürichi egyetem egyháztörténeti professzora ezt a nyilatkozatot tette: „*a kéziratot áttanulmányoztam s felette igen örültem a hatalmas munkának. Mátyás professzor munkája a német nyelvterületen úzött theológiai kutatást fejleszteni és gazdagitani fogja.*" A hatalmas kb. 43 íves (közel 650 oldalas) könyv alkatrésze a lapunkban sokszor hirdetett *Péter és Jakab evangéliuma* c. tanulmány is. A már folyamatban is lévő fordítás munkáját avatott kézzel *Bodoky Richárd* a bpesti Bethesda kórház lelkész-igazgatója eszközli.

Ezek voltak az előzmények. A *következményeket*, helyesebben a lefordított könyv hatását igyekszünk majd éber figyelemmel kísérni. Kívánjuk dr. Mátyás Ernőnek, aki alapos tudós felkészültségével és mély hitével annyi hálás fiatal lelkipásztort nevelt itthon, — világhódító útjára elindult munkájával idegenben is minél több lelket ejtsen rabul — Krisztus ügye számára! *T.*

HIVATALOS RÉSZ

Körlevelek

1. Az ORJÓ jelentést tett azokról az egyházközségekről, amelyek tűzbiztosítási díjaikat az elmult évre nem fizették be. Felhívom ezeknek az egyházközségeknek lelkipásztorait és presbitériumait, hogy ők a felelősek anyagilag ott, ahol a biztosítás körül nem szabályosan jártak el, vagy ahol a tüzbiztosítási részletek nem fizetése miatt az egyház anyagi kárt szenved.

2. Az Egyetemes Konvent értesítése alapján közlöm, hogy Nagy László Újpest újvárosi vallásoktató lelkész második lelkészképesítő bizonyítványa, valamint Bartha Zoltán Dezső tiszarádi lelkész első és második lelkészképesítő bizonyítványa elveszett s ezért azokat az Egyetemes Konvent érvényteleneknek nyilvánította.

3. A VKM. rendelkezést adott ki a nem állami általános nép- és polgári iskolák helyi javadalmának befizetése tárgyában. Ez a 166.947/1947. IV. ü. o. szám alatt kelt rendelet úgy intézkedik, hogy a helyi javadalmakat a multra nézve egy összegben, azonnal a jövőre nézve pedig havonta, legkésőbb minden hónap 5. napjáig pontosan okvetlenül fizesse be az iskolák igazgatósága a VKM. tárca 107.816. számú csekkszámla javára. Számlatulajdonos: a VKM. polgári iskolai nem állami alkalmazottak helyi javadalma bef. számla."

4. Az OTBA igazgató főorvosa 3.520/1947. sz. rendelet értelmében az OTBA orvosai mindaddig, amíg a biztosítottak gyógyszerellátási lappal nincsenek ellátva — az 50 %-os gyógyszerkedvezményre jogosító vényt gyógyszerellátási lap hiányában is kötelesek az igényjogosultaknak kiszolgáltatni. A gyógyszerellátási lap hiánya miatt tehát az említett igazgató-főorvosi rendeletre tekintettel nem érheti joghátrány a biztosítottakat.

5. A honvédelmi miniszter 32.588/1946. sz. alatt elrendelte, hogy a lakhelyeiken elhalálozott visszatért hadifoglyokat honvéd temetésben kell részesíteni. A rendelet intézkedése alapján katonai temetésben az részesítendő, aki a hazatérés időpontjától két éven belül halálozott el s hozzátartozója hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a haláleset a hadifogságban szerzett betegséggel áll összefüggésben. Ilyen temetéseket a temetőkben ingyenes sírhely juttatásával és a tábori lelkész ingyenes közreműködésével kell végrehajtani. Felhívom Lelkipásztor Testvéreimet arra, hogy a Miniszter úr idézett rendelete alapján elhalálozott hadifoglyok részére ingyenes sírhelyet juttasanak és a lelkészi szolgálatot úgyancsak ingyen lássák el. Miskolc. 1948. január 10. Atyafiui szeretettel: *Dr. Enyedy Andor* püspök.

Értesítés. A VKM. valamennyi lelkipásztor és segédlelkész részére *textiljegyet* bocsátott a püspöki hivatal rendelkezésére. A textiljegyet e hó végéig minden lelkésznek és segédlelkésznek megküldjük, aki 60 fillért küld (postabélyegben) és egy átvételi elismervényt nyolcad íves papiron. *Illyés Bertalan* egyh. ker. tanácsos.

Cserepályázati hirdetmény. A felsőborsodi egyházmegye birósága Csontó Bertalan balajti tanítót hivatalból történő áthelyezésre ítéite. Felhívom a egyházkerületünk területén működő s cserélni szándékozó tanítók figyelmét erre a cserepályázatra. A balajti tanítói állás javadalma a következő: 8 kath. hold föld, 3 öl tüzifa, 15 köböl rozs párbér és 25 értékegység. A cserepályázatokat a felsőborsodi egyházmegye esperesi hivatalához e lap megjelenése után 21 napi határidővel lehet benyújtani. Miskolc, 1947. dec. 24. Atyafiságos szeretettel: *dr. Enyedy Andor* sk. püspök.

Kivonat az egyetemes konvent elnökségi tanácsa 1947. december 9 én tartott ülése jegyzőkönyvéből. 7. szám. A magyar kormánynak 10.130/.947. Korm. szám alatt a *vagyondézsma* tárgyában kibocsátott rendeletének végrehajtásával kapcsolatban az elnökségi tanács javasolja az egyetemes konvent elnökségének, méltóztassék felhívni az egyházkerületeket, hogy ha tudomásuk van arról, hogy valamely egyházközség vallomást adott be, ehhez azt a magyarázatot fűzze, hogy a vallomást csupán a bírságolás elkerülése miatt adta be és a vagyondézsma kivetése során erre hivatkozással fellebbezéssel éljen a vagyondézsma megállapítása ellen. A kivonat hiteléül: *dr. Harsányi György* sk. egyetemes konventi titkár.

Figyelmeztetés! Egyházkerületi tisztségekre beküldted-e már egyházközséged szavazatát!?

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!" (Jelen. 14 7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!" (Zsolt. 126 : 4)

XLIII. évfolyam 2. szám 1948. február 1

FELHÍVÁS

egyházkerületünk valamennyi gyülekezetéhez, iskolájához, nőszövetségi, ifjúsági vagy más alakulatához és általában minden hittestvérünkhöz az árvizkárosultak megsegítése iránt.

Szeretett Atyánkfiai!

A mindenható Isten újabb csapással próbálta népünket. A Tisza pusztító árja a felső részeken tulnyomóan református lakosságú falvakat öntött el. A beregmegyei vásárosnaményi járásban pl. január 12-ig már 25.000 kat. hold terület jutott víz alá, 12 községben 672 ház omlott össze, vagyis az összes lakóházak fele. Tönkrement 820 melléképület is. Már az említett napig két református községet az árvíz annyira összerombolt, hogy a lakosságot ki kell belőlük tetepíteni, a községet pedig újra kell építeni. A járás 28.000 lakosából 12.000 szenvedett súlyos kárt, 2.500-an hajléktalanná váltak. Január 17-én a 18 hatósági népkonyhán étkezők száma a lapok szerint 4.798 volt. Négy-öt szatmármegyei község is a beregiekéhez hasonló sorsra jutott.

A csapás súlyosságát fokozza, hogy az — a töltések állapota miatt — nemcsak nehezen fékezhető, hanem tartóssá válhatik, megújulhat és újabb területeken is jelentkezhetik, esetleg még hónapokon keresztül.

Ebben a helyzetben első tennivalónk megalázkodni az ítéletes Isten színe előtt, megtérni hozzá és könyörögni irgalmasságáért. Második tennivalónk segítségükre sietni azoknak a testvéreinknek, akik nálunknál nagyobb bajba és nyomorúságba jutottak. Ez a segítség a legközelebbi lakók, az egyház és a társadalmi, valamint állami szervezetek és hatóságok részéről megkezdődött, de ebben a segítő munkában erőnk és tehetségünk szerint részt kell vennünk mindnyájunknak. A külföldi hittestvérek adományaiból a tiszántúli egyházkerület püspöki hivatala jelentős részt juttatott a károsultaknak: de nekünk is meg kell hoznunk a magunk áldozatát: mint ahogy hasonló szerencsétlenségben mi is elvárnánk más hittestvéreink megmozdulását és támogatását. Gondoljuk el és érezzük át azok helyzetét, akiktől a pusztító ár a lakóházakat, melléképületeiket minden bennevalóval, vagyis élelmükkel, ruhanemüikkel, háziállataikkal együtt elragadta és ha nekünk Isten kedvező kegyelméből még van meleg és biztos hajlékunk, ennivalónk és ruházatunk, valamennyi apró, vagy lábas jószágunk: adakozzunk a részükre. Az apostol intelme szerint — egymásnak terhét hordozzuk és úgy töltsük be a Krisztus törvényét.

Az adakozást és gyűjtést minden gyülekezetben a helyi viszonyoknak megfelelő, legalkalmasabbnak látszó módon kell lefolytatni. Az a fő, hogy azonnal megkezdjük, de le ne zárjuk, mert még fel kell készülnünk újabban mutatkozó, vagy növekedő károk enyhítésére és pótlására is. Június 30-ig lehet számítani a segélyezés szükségességére.

Adhatunk és gyűjthetünk pénzt. A felajánlott, vagy gyűjtött összeget a magyarországi református egyház Egyetemes Konventjéhez kérjük küldeni. Cím: Református Konvent Bp., XIV., Abonyi utca 21. Perselyben is lehet pénzadományokat gyűjteni, de szükséges ezt jó előre kihirdetni s az igehirdetésben a gyűjtés okáról és céljáról mindenki által érthetően és mindenki szívéhez szóló módon megemlékezni. Kívánatos azonban, hogy a gyűjtés ne csak a templomi gyülekezetre, hanem mindenkire kiterjedjen. Ilyen szélesebbkörű gyűjtésre vállalkozhatnának a nőszövetségek, ifjúsági egyletek, más egyházi alakulatok, vagy történhetik iskolásgyermekeink útján is. Gyűjthetünk élelmiszert és ruhanemüt is, mert ezekkel segítünk a leghatásosabban. Ilyen adományokat a tiszántúli egyházkerület püspöki hivatalához kérünk irányítani. Cím: Református püspöki hivatal, Debrecen. Kálvin-tér.

Remélve, hogy Pál apostolnak a II. Korinthusi levél 8. részének 2. versében foglalt tanítása szerint a mi általánosan és egyetemesen igen nagy szegénységünk jószívűségünk gazdagságává fog növekedni, a jelzett és következő bibliai rész intelmeit szíves figyelmetekbe ajánlva, árvizsújtotta testvéreink baját a szívetekre téve, maradunk atyafiúi szeretettel:

Rásony—Miskolc, 1948 január 20.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok

Dr. Enyedy Andor
püspök

Adományok a Főiskolának:

Dr. Györffy István (Mátraháza) 20, Ref. lelkészi hivatal (Ragály) 32·80, Vidics Mária (Gyula) —, Balla Tamás és Balla György (Nyirbátor) 50, Papp István (Balatonfüred) 10, Dr. Forgács Ferenc (Pesthidegkut) 100, Szombathy József (Gönc) 10, özv. Sándor Gyuláné (Jánk) 5, Tarnai Béláné (Bp.) 10, özv. Horváth Jánosné (Bp.) 10, Kiss Pál (Vizsoly) 10, Baksy Rezső (Ricse) 10, Horkay István (Eger) 10, Pongó Sándor (Madacsa) 10, Soós Gusztáv (Szamoskér) 100, Román Ernő (Alsózsolca) 20, N. N. (Sárospatak.) 10, Tollas Béla (Jászkarajenő) 20, Kovács—Széplaky K. (Bp.) 10, K. D-né (Bp.) 50, Geszti Miklós és dr. Marton József (Törökszentmiklós) 100, Kiss Béláné (Gönc) 5, K. D. (Bp.) 20, Bálint Ambrus (Márianosztra) 10, Poroszlóiak: Gacsal István 10, Gaál Ferenc 10, Gazdag Lajos 4, Herbák Lászlóné 4, Kardos Julianna 2, özv. Vályi Imréné 1, Mester Béniné 1, ifj. Posztós Imre 1, Bodnár Gábor 10, Juhász János 2, Kiss Lajos 3, Sárközi Ferenc 5, Jakab Imre 10, Szabó Vince 5, Nemes József 3, Cs. Szabó Pál 10, Ref. lelkészcsalád 15, N. N. 10, ifj. Rosta Sándor (Bp.) 10, Szabadi Gizella (Békásmegyer) 10, Dócs János (Ózd) 10, Blahó Ede (Bp.) 100, Dr. P. Á. 9, Dani Zoltán (Saujhely) 20, Dani János (Saujhely) 20, Lorántffy Zsuzsanna Nőszövetség (Gyula) 200, Kántor Mihály és felesége (Cigánd) 10, Ref. lelkészi hivatal (Felsőábrány) 30, Ref. Egyház (Tuzsér) 50, Tatorján Dezső (Bp.) 20, Kiss János (Bp.) 50, Kisgyörgy Károly (Matolcs) 100, Dr. Cseh Zoltán (Tiszalök) 100, Ref. Egyház (Felsődobsza) 66, Tóth Lajos (Felsődobsza) 14, Gerendás László gyűjtése 1192, Dr. Szikszay Kálmán (Hejőpapi) 10, Kálkápolnai szórványgyülekezet 30, Fáy Károlyné (Bp.) 100, Dr. Balla János (Nyirbátor) 100, Dr. Vasady Kovács Ferenc 50, Nemcsik Endre (Zemplénagárd) 10. Törökszentmiklósiak: Gaál István 20, Dr. Nagy Dezső 4, Sütő Zoltán 4, Sipos—Turcsányi cég 5, Kulcsár Ferenc 5, Vaday Sándor 10, Dr. Garancsy Zoltán 5, Gonda István 4, Molnár Ferenc (Bp.) 10, özv. Székely Imréné (Taktaharkány) 10, Fodor György (Miskolc) 50, Ref. Egyház (Vizsoly) 20, id. Meggyasszay András, ifj. Meggyasszay András, Meggyasszay Pál, Meggyasszay Viktor (Hernádszentandrás) 40, Csizmády Gábor (Rákosszentmihály) 30, Dobay Zoltán (Bp.) 100, Szabó József (Mezőnagymihály) 100, Tóth András (Nyirgerse) 25, Biró István (Törökszentmiklós) 30, Kovács István (Vilmány) 10, Simon Bertalan (Alsódobsza) 10 Frt. (Folyt. köv.)

Főiskola Igazgatósága.

Iparművészeti templomi terítőket, ref. papi palástokat és fövegeket készít békebeli anyagból és küldött anyagból is elsőrangú kivitelben

a Rimaszombatból kiutasított

FÉNYES ILONA

Címe: Eger, Ady Endre-út 1.

PETŐFI SÁNDOR IRTA 1848-RA:

A kutyák dala

Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt,
A tél iker fia,
Eső és hó szakad.

Mi gondunk rá? mienk
A konyha szöglete,
Kegyelmes jó urunk
Helyeztetett ide.

S gondunk ételre sincs.
Ha gazdánk jóllakék,
Marad még asztalán,
S mienk a maradék

Az ostor, az igaz,
Hogy pattog némelykor,
És pattogása fáj,
No de: ebcsont beforr.

S harag multán urunk
Ismét magához int,
S mi nyaljuk boldogan
Kegyelmes lábait!

A farkasok dala

Süvölt a zivatar,
A felhős ég alatt,
A tél iker fia,
Eső és hó szakad.

Kietlen pusztaság
Ez, amelyben lakunk;
Nincs egy bokor se, hol
Meghúzhatnók magunk.

Itt kívül a hideg,
Az éhség ott belül,
E kettős üldözőnk
Kínoz kegyetlenül.

S amott a harmadik:
A töltött fegyverek.
A fehér hóra le
Piros vérünk csepeg.

Fázunk és éhezünk
S átlőve oldalunk,
Részünk minden nyomor:
De szabadok vagyunk!

APRÓ TÖRTÉNETEK

1 **A hamis mérleg és a Biblia.** Egy szingaléz aranymíves Bibliát vásárolt a hittérítőtől. Olvasás közben egyszercsak a Példabeszédek könyve 11 fejezetének ezek az Igéi ugranak az aranymíves szemei elé: „az álnok font utálatos az Urnál s az igaz mérleg pedig kedves Néki". Az aranymívesnek hirtelen arcába szökött a vér s dühösen dobta el magától az Élet Könyvét, mondván: „nem használhatom, rontja az üzletemet". A szingaléz ugyanis hamis mérleggel csalta, károsította vevőit. Bizony úgy volt itt is, mint János evangélista mondja: „eljött a világosság a földre, de az emberek inkább maradtak a sötétségben, mert az ő cselekedeteik gonoszak valának."

2 **Miért nem kell a Biblia az embereknek?** Valahol messze Délen a hittérítő egy tükröt adományozott a király leányának. A királyleány, aki még sohasem látott tükröt, nagy örömmel fogadta a csillogó ajándékot. Mikor azonban beletekintett és megpillantotta benne saját arcát, szíve megtelt keserűséggel. Földhöz vágta a tükröt és összetaposta. „Hazudsz tükör — kiáltotta — mert én sokkal szebb vagyok!" Vajjon manapság nem így van-e a dolog? Egészen bizonyos, hogy kortársaink közül ezren és ezren azért nem akarnak tudni a Bibliáról, mert a Biblia olyan, mint egy lelki tükör, amelyben kiki a maga igazi lelki arcát látja meg. Félelmes tükör a Biblia, amely mindig igazat mond s nem kedvez soha semmi emberi hiúságnak!

3 **A németalföldi protestántizmus** üldöztetésének idején az inkvizitor így szólt a törvény elé állított szegény protestáns tanítóhoz: „Ha szereted feleségedet és gyermekedet, tagadd meg értük a hitedet." „Isten látja lelkemet — szólt a válasz — hogy ha a föld tiszta aranyból volna, a csillagok pedig gyöngyszemekből és ha mindez az enyém volna, mind odaadnám azért, hogy szeretteimmel együtt lehessek, de Megváltómat sem feleségemért, sem a nagy világért meg nem tagadom."

BOLDOG PARASZTOK ORSZÁGA

Beszélgetés dr. Újszászy Kálmánnal Svédországról:

— Milyen volt a svéd parasztság multja?

— Legelőször is: ők *nem éltek soha jobbágy- és szolgaállapotban.* Mint negyedik rend — a nemesség, papság és polgárság mellett — már a legrégibb időkben is részt vettek az ország ügyeinek intézésében. A mult század 60-as éveiben, a parlamenti reform életbeléptetésekor, különösen megnőtt a parasztság politikai súlya. Ettől kezdve ugyanis rendek helyett választott képviselők intézik az ország ügyeit.

— Miért alakultak svéd népfőiskolák?

— Azért, mert az akkor kb. 75 %-ot kitevő parasztság vezetői a parlamenti reform révén ölükbe hullott hatalmat igyekeztek megbecsülni és az azzal járó teendőknek megfelelni. Kiadták hát a jelszót, hogy Svédországnak *művelt parasztokra* van szüksége. A műveltség terjesztésére pedig — hiszen szomszédban volt Dánia — legalkalmasabb eszköznek a népfőiskola bizonyult. Lelkes parasztok, akik egyúttal a nép vezetői is voltak, igyekeztek létre hozni minél több népfőiskolát. Néhány évig maguk az alapítók viselték az anyagi terheket. Később átvették a népfőiskolákat az u. n. *Landstingek* (a mi megyéinknél nagyobb tájegységeken belül működő közigazgatási szervek ezek). Végül pedig hathatós támogatással a mozgalom segítségére sietett az állam is.

— Ma hogyan indulnak népfőiskolák?

— Kb. úgy, mint a multban. Népért lelkesedő magánosok, vagy közösségi mozgalmak (Munkás Kulturszövetség, Antialkoholista Szövetség, Missziói Szövetség stb.) alapítják a népfőiskolákat. *4—5 év után* eldől, hogy valóban népfőiskola lett-e a megmozdulásból, vagy nem. Ekkor a magán-kezdeményezésüeket rendszerint átveszi a Landsting, a mozgalmi kezdeményezésüek viszont legtöbbször megmaradnak a mozgalom kezében. Az állam egyformán folyósít segélyt mindakét tipusú népfőiskolának.

— Erről az államsegélyről mi bővebbet hallhatnánk?

— Jól megjegyzendő, hogy az állam Svédországban nem tart fenn népfőiskolát, egyet sem. De *minden népfőiskolát egyforma mértékkel segélyez.* Ez az államsegély első sorban a személyi kiadásokat fedezi, de jelentős összeg jut belőle ösztöndíjként a hallgatóknak is. Úgy, hogy a legszegényebbek alig fizetnek valamit a 2 × 35 hétig tartó, 2 esztendős népfőiskolai tanulmányi idő alatt.

— Mit kíván az állam ezért a hathatós támogatásért?

— Csak azt, hogy az idők folyamán *kialakult* s a népfőiskolai követelményeknek leginkább megfelelő tananyagot adják a népfőiskolák. Ha többet tanítanak, nem baj. Kevesebbel viszont nem elégszik meg.

— Egységes tananyag van-e a svéd népfőiskolákon?

— Ezt nem lehet így mondani. A tantárgyak egyezők. De a hangsúlyt a tantárgyak közül az egyik iskolában erre fektetik, a másikban arra. Csak természetes, hogy a munkásmozgalmi iskolák inkább a természettudományi tárgyakat helyezik előtérbe. A hangsúlyozottan keresztyén világnézeti beállítottságú iskolák viszont a humánummal összefüggő tárgyakat.

— Milyen a viszony az egyház és a népfőiskolák között?

— Az egyház — hasonlóan az államhoz — nem tart fenn népfőiskolát. De, mint az egész svéd népoktatás, a népfőiskolai nevelés is kimondottan keresztyén jellegű. Egy-két munkásmozgalmi népfőiskolát leszámitva a vallás éppen olyan tárgy itt, mint mondjuk — az egészségtan. Mégis az igazi vallásos jelleget nem ez adja meg, hanem az a tény, hogy ezeken a népfőiskolákon áhitattal kezdődik és áhitattal végződik minden nap.

... Igaz szívből kívánjuk, hogy *dr. Újszászy Kálmán* szerzett tapasztalatait, fordíthassa népünk javára! *Tóth Gusztáv*

Dr. Újszászy Kálmán theol. professzor, aki a VKM. megbízásából 3 hónapos népfőiskolai tanulmányúton volt Svédországban, január 17-én érkezett haza szeretteit körébe. Áldott legyen az Isten, aki gondviselésével kísérte, hazahozta őt közénk!

Egyházkerületi evangélizációs *konferencia volt Miskolcon január 19-én, mintegy 40 lelkipásztor és érdeklődő részvételével. A konferencián Igét hirdettek: Dr. Enyedy Andor, püspök és Darányi Lajos, sárospataki lelkipásztor. Előadást tartottak: Dr. Koncz Sándor theol. professzor és Csepregi Béla evangélikus lelkipásztor. Ugyanekkor ismertette dr. Tussay János belmisszói előadó az egyházkerület missziói munkatervét.*

Illyés Gyula, a híres író és költő a Szabadmüvelődési Akadémia előadójaként 4 napot Sárospatakon töltött. Ez alkalommal szakitott időt arra is, hogy a Főiskola vendége legyen. Január 25-én délelőtt az „Erdélyi János önképzőkör" díszgyülésén szerepelt és beszélgetett el növendékeinkkel, délután pedig a „Fáy András Társaság" által rendezett irodalmi ünnepélyen verseiből olvasott fel.

A tállyai gyülekezet egyházi 3 éves terve keretében felújítja a kipusztult lelkipásztori szőlőt. Egyesek napszámmal, mások oltványokkal, sokan pénzzel járulnak hozzá a szép terv kiviteléhez.

Leány-népfőiskolánk március 1-én nyílik meg, Isten segítségével s április végéig tart majd. Kérjük lelkipásztorainkat, hogy gyülekezeteik leány-tagjai közül toborozzanak minél több résztvevőt.

Berki Feréz *görögkeleti theol. professzor január 24-én egyházát ismertető, tartalmas előadást tartott theológus ifjuságunk előtt a keresztyén testvériség jegyében.*

Réti Gyulát a példás egyöntetüséggel megválasztott uj lelkipásztort december 28-án iktatta be a híres cigándi parochiába Janka Péter alsózempléni esperes. Isten áldása kísérje minden munkját.

Képes Géza *volt kiváló diákunk és tanárunk, az ismert költő és műfordító a rádió irodalmi osztályán, osztályvezetővé lépett elő.*

Szabadművelődési Akadémiánkon előadóként szerepeltek: Illyés Gyula a híres író, Bognár Gyula a jászberényi tanítóképzőintézet tanára, Szilágyi Károly, aki mint tanító vezetője a ma már országosan híres bélmegyeri szövetkezetnek. Andrási Kurta János, a híres szobrász és dr. Kádár Zoltán író, képzőművészeti tanár.

Pándi Bertalan, Felvidékről menekült lelkipásztort választotta meg egyhanguan az erdőhorváti gyülekezet lelkipásztorává. Az otthonából kiűzött szolgának kívánunk minden jót — új otthonában.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Diakónusképző Intézetének új tanéve március végén kezdődik. Felvételüket kérhetik olyan, lehetőleg 18—35 éves, legalább 6 elemi iskolai osztályt végzett férfiak, akik Jézus Krisztust személyes megváltójuknak ismerik és a diakonus-szolgálatra elhivatást kaptak. Érdeklődők Karcag—Berekfürdő cimre irjanak.

Jóakarattal az evangélizációról

Tudom, hogy darázsfészekbe nyúlok. Őszinte nyiltsággal elmondom mégis a magam különvéleményét az *evangélizációval* kapcsolatban.

Keresve jóakarattal a kölcsönös megértés lehetőségét, vallom meggyőződésből, hogy *nagyon kell* az evangélizáció. A racionalizmus által kiéltté és terméketlenné tett állapotok közt hamar életet teremteni nem tudhat másképp a kegyelemre és hitre támaszkodó egyház, — csak az evangélizáció nagy nekilendülésével. De!... Úgy vagyok mostanában ezzel az egész üggyel, mint őseink lehettek száz évvel ezelőtt, akik a Tisza gátak közé szorítandó megrendszabályozását sürgették. Mert hát a nagy áradással iszonyatos pusztulás és sok salak jár. Éppen ezért elvi szempontból leszögezem a következőket.

Az igazi evangélizációnak — jól esik tudni, hogy az illétékesek is így vallják ezt — *a gyülekezetből kell kiindulnia és a gyülekezetre kell felépülnie.* Egy olyan evangélizációs hadjáratnak, amelyik az egyes gyülekezetek konkrét adottságainak figyelembevétele nélkül, egykaptafára szabott tipus-módszerrel, egyszerre, a türelmes munka alázata nélkül akarja illetéktelenül megváltani a világot, semmi értelmét nem látom. A papok rendszeres és kötelező evangélizációja nélkül is hiábavaló minden munka az egyszer látott ekklézsiákban. Külön kihangsúlyozom azt, hogy falusi parasztságunk lelkének és életének figyelembevétele nélkül megint csak nem érhet célt senki. A reálitások és lehetőségek felmérése érdekében megemlítem annak szükségességét is, hogy az evangélizációs és más lelki munkák irányitói első sorban azok legyenek, akik gyakorló lelkipásztorokként a valóságos gyülekezetnek minden áldását és minden gátlását ismerik és akik anyaszentegyházunkért érzett felelősségüket működésükkel már megbizonyitották.

Röviden szólnom kell még az ügy komolysága miatt kemény stilusban azokról az *„evangélizátorokról"* is, akik a jó ügynek működésükkel kibeszélhetetlen károkat okoznak. Szeretném, ha az Istentől igazán hasznos eszközöknek küldött lelki munkások, az igazán evangélizátorok, leginkább elgondolkoznának az itt elmondandókon. Nem tartják-e ők veszedelmesnek, hogy igen sokan kontárkodnak manapság az evangélizáció ügye körül? Menynyien vannak, akik hangos természetükkel egyszerűen kinevezik magukat evangélizátoroknak! Újdonsült megtértek nem egyszer idétlen, csunya vihart keltenek maguk körül. Némelyikükben annyi türelmetlenség, erőszakoskodás van, hogy a legjobb keresztyén is kénytelen visszahőkölni közelükből. Néha tudatlanok, majdnem mindig gőgösek, alázatnélküliek ezek az emberek, akik azonosítva magukat a Szentlélekuristennel megbocsáthatatlanul sok megbotránkozást szülnek, Hála Isten ahhoz viszonyítva, amilyen lármát csapnak, kevesen vannak. De a rontás, amit végeznek, jelentőségüket így is tulhaladja.

Tudom: az elmondottak után a más nézeten levők nehezteléssel olvassák majd fejemre, hogy a *Lelket nem szabad megoltani.* A Biblia alapján ezt én is így vallom. De mert az evangélizáció tüzét ma nagyon nagy, szemnek és léleknek ártó füst kisérí, — jó lenne ebben a kérdésben huzatot csinálni. Hogy a füst húzódjon ki oda, ahová való s az evangélizációban ne maradjon meg csak a tiszta láng, ami mellett melegedni és látni az egyházon belül olyan igen jó.

Tóth Gusztáv.

Magyarországra menekültek

Volt hiveimre emlékezve mult számunkban „Égő csipkebokor" cimen azokról irtam, akiket Délmorvaországba deportáltak közülük. A kegyetlen idők feljegyzendő okmányaként két olyan embernek a sorsát közlöm most, akik a deportálás elől Magyarországra szöktek.

F. J., presbiter bírt legrövidebb ideig ellene állni az ellenség örökös háborgatásának. Idegei kezdték felmondani a szolgálatot. Egész környéken híres jószágállománya és gazdasága volt. Mindene elvész, ha itt marad és kezükre jut a deportálóknak! Hátha át tudna menteni valamit a sok mindene közül! Januári éjszaka volt. Egyik szekérre az ágynemüt és ruhaneműt, másikra élelmet rakva, nekiindult családostól a vak éjszakában a Magyarországra vezető útnak, hegyen-völgyön át. Éjfél után két óra lehetett. Az egész falu aludt. Még a kutyák sem kezdtek ugatásba. Mindnyájan jöttek, az egész család: ő, a felesége, anyósa, fia, leánya, veje. Összesen hatan. Az ajtókat bezárták. Az udvar őrzését rábízták F. D.-ra, a hűséges cselédre. És azután jöttek. De csak a hegyoldalban levő temetőig jutottak. Ott megállt a két ökör a terményes szekérrel. Annyi zsákot felraktak, hogy nem bírta a két hatalmas jószág. Éjszaka volt. Kiabálni nem lehetett, mert észre vették volna a szándékukat és jaj lett volna akkor nekik. Segitségért sem lehetett menni senkiért, mert az is bajba jutott volna, aki segíteni próbált volna rajtuk. És akkor — nem volt mit tenni — borzalmas cselekedetre szánta rá magát a menekülő család. Kezdte kioldani a zsákokat a szekéren s a buzát ereszteni ki azokból a röges, téli útra, ahonnan az ég madarain kivül senki össze nem szedheti. Milyen kingyötrelem és szívbeli fájdalom lehetett ennek a nagyon dolgos, szorgos parasztnak, aki családjával együtt az utolsó szemért is lenyult mindig a földre, készakarva kiönteni most azt a sokat! De aki menekül, annak bizony mindenbe bele kell törődnie és mindenre el kell szánnia magát. Nem vesződhettek sokáig ott a falu felett. Isten ments, hogy valaki észre vegye őket! Indítani próbálták az ökröket s a jószágok nekirugaszkodva elkezdték húzni a szekeret és meg sem álltak Magyarországig. Úgy számitották, hogy a következő este is hazamennek majd a két szekérrel. Hozzák a többi terményt és holmit is. Elhajtják majd a 150 drb. birkát is. Este azonban — ahogy indulnának — küldönc állított eléjük, hogy vissza ne merjenek menni. Mindent észre-

Volt kassaiak keresik egymást

Pár évvel ezelőtt *Kassa* a Tiszáninneni egyházkerület egyik legvirágzóbb gyülekezete volt. Ma már, mint a halottról, azt kell mondanunk a nemes és szent ekklézsiáról, hogy *néhai*. A gyülekezeti tagok legnagyobb része és a 6 lelkipásztor szétszóródtak. Mintegy 4500 reformátust útasítottak ki onnan, mint 1938 óta odatelepedett embert. A lakosságcsereegyezmény keretében 40-en hagyták ott a régi, fejedelmi várost. Hogy a maradék 1500 magyar ref. kassaival mi lesz, még ez el van rejtve előlünk Isten titkai közé.

Most csak arról beszélünk, mert erről kaptunk kedves, elgondolkoztató hirt, hogy az ideátiakkal mi van. Mit csinálnak?

Hát egyszerűen — *keresik egymást*. A Magyarországra átjött több, mint 4500 volt kassai református közül eddig 36 család tudja egymásnak a címét. Milyen szomorú nézni ezt a kimutatást róluk, Uristen! *A 36 család 19 helyre szóródott szét, az ország minden részébe.*

A volt lelki vezetők most keresik a többi volt kassai „atyafiakat" is.

Lehetetlen meghatódottság nélkül olvasni e tekintetben főmunkatársunknak, *dr. Szabó Lajosnak*, az utolsó volt kassai lelkipásztornak pásztorlevelét. Taktaszadáról, új munkahelyéről igy ír ő a volt híveihez:

„A Kassai Kálvinisták Körlevele útján, amely havonként jelenik meg, egy lelki családdá szeretnénk továbbra is összekapcsolódni a nagy vihar által szerteszéjjelszóratott volt kassai reformátusok.

Az a célunk, hogy a régi szeretet ne fogyjon el, a lelki összetartás, az egymás iránti felelősség megmaradjon. Hogy halljunk egymásról, hogy tartsuk szemmel egymást, osszuk meg örömeinket és bánatainkat és segitsük egymást imádsággal, tanáccsal, áldozatos együttérzéssel.

Ha be akarsz kapcsolódni ebbe a mi társaságunkba, írd meg ezt egy levélben Rásky Sándor lelkész, Sárospatak, Kossuth u. 25. sz. címre s mellékelj a levélhez bélyegben 1·50 Ft-ot. Ezért egy esztendőn keresztül megkapod a Kassai Kálvinisták Körlevelének minden számát.

Testvérek! Akárhol vagytok is, áldjon, segitsen, vezéreljen és legyen veletek a mi egyetlen patronusunk, az Úr Jézus Krisztus, akiről tudván-tudjuk, hogy ha minden megváltozott is — Ő tegnap és ma és mindörökké ugyanaz!"

Tudomást szerezve a szomorú, de mégis kedves hirről, hogy a volt kassaiak milyen igaz szeretettel keresik egymást, kívánjuk a szétszortaknak, hogy Isten igérete mihamarabb valóra váljon felettük. Ő gyüjtse össze őket — lelki közösséggé. *v.*

Lélekmentés címen adta ki *Abloncy Dániel* Kispest-rózsatéri református lelkipásztor legújabb igehirdetési gyüjteményét. Szerző igehirdetése felett Isten mondotta ki eredményesség szempontjából a döntő szót. A *lélekmentés* céljára nagyon alkalmas, elhagyatott külvárosi negyedben Isten áldásától kísérve, az e kötetbe foglalt igehirdetések nyomán alakult egyház, épült templom, paróchia, gyülekezeti ház. Az Ő dicsőségéért munkálkodó szolgát minden jóigyekezetében továbbra is áldja meg az Isten!

Új kályhák, kandallók állandóan raktáron!

Átrakásokat és javításokat mindenkor a legpontosabb kiszolgálás mellett vállalok.

Vida László

cserépkályha, schamotte és kerámia üzeme, Sárospatak. Vasutállomás mellett. (Volt Ullrich-féle kerámia gyár)

vettek a szlovákok. Megszállták a falut. Éjszaka lesben állnak majd, hogy elfoghassák őket. Lepecsételték a lakást. Ennek következtében a két szekér holmin (egyiken élelem, másikon ruha- és ágynemű volt) meg a szekér után odakötött 4 drb. szarvasmarhán kívül mindene ott maradt F. J-nek a falunkban. Kb. 50 q. terménye, amit ha át tudott volna menteni, abban az inflációs időben Gömör leggazdagabb embere lett volna. 150 drb. juha, aminek áráért legalább olyan portát és házat vehetett volna Putnokon, mint az otthoni volt. Igy azonban nem maradt mindennapi betevőfalatján kívül semmije. 3 drb szarvasmarháját is el kellett adnia, hogy 2 lovát és 1 tehenét kiteleltethesse a nagyon takarmányinséges időben. Most is Putnokon él. Felesben gazdálkodik valami 16 holdon, aki 70.000 □-et mondhatott otthon a magáénak. Másét túrja, aki azelőtt a magáéval sem bírt. Nehezen bír a sorsába beletörődni. Szomorúan szokta panaszolni előttem, ha alkalom adódik a találkozásunkra, hogy a menekültnek szavát az egy Istenen kívül senki sem érti.

U. J. már egyenesen a katonasággal körülzárt községből, közvetlen a deportálók markából menekült el. 1947 husvétján találkoztam vele és a következőket tudtam meg tőle. Maguk a tót katonák beszélték rá a menekülésre. Tudott velük beszélni s azok, mint megértő bajtársak, állandóan duruzsolták a fülébe: „mért nem megy?" „De elfognak" — felelte *I.* Végre is eggyel megalkudott. Az megmondta neki, hogy délután 4 órakor ezen, meg ezen az úton ő lesz a poszt. Fogja be két lovát és meneküljön akkor. Ő nem lát és nem hall majd semmit. Szabad útat enged neki. Igy is történt. *I.* lóval, szekérrel arra vette útját, amerre megbeszélték. Az úton ott posztolt csakugyan a barátságos tót katona, S a menekülő legény után puskalövés helyett köszönő szót mondott az ellenség:

— Isten áldja meg! Sok szerencsét!

Nem hagyhattam ki beszámolómból ezt a jelenetet. Én, aki annyi sok zaklatást és lelki kingyötrelmet köszönhettem a falummal együtt ennek az idegen népnek, a történelmi hűség kedvéért kénytelen vagyok feljegyezni, hogy nem mindnyájan voltak azok sem gonoszok. Akadtak közöttük is emberséges emberek. A baj csak az volt, hogy a jó szívnek és megértésnek nem lehetett beleszólása a magyarok sorsának intézésébe.

Nagy Mihály

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámla számunk: 51.509. Tulajdonos a Pataki Diák Céh.

DARÁNYI LAJOS:

(20)

„Én és az én házam..."

Csel. 9:17—19/a. Ananiást meggyőzte Isten érvelése. Engedett. Mint ahogy Isten mindnyájunkat meg tud győzni, ha hallgatunk rá. Saulnak arra volt szüksége, hogy megnyíljon a szeme, tehát itt olyan legyen, amilyen régen volt; aztán, hogy beteljesedjék Szentlélekkel, vagyis itt olyan legyen, amilyen még soha sem volt. Eddig az ó-ember diadalmaskodott benne, tehát csak üldözni tudta Krisztust és a követőit. De most, hogy Lélekkel teljesedett be, — tagja, sőt apostola lett a keresztyén egyháznak. Mindig ez az ébredés két forrása: megnyílt szem s a szívet betöltő Szentlélek. Mind a kettő ajándék. Pikkelyek hullottak le Saul szeméről. Ez azt mutatja, hogy nemcsak lelkileg történt valami vele, hanem testileg is. Ami vele történt nem élmény, hanem esemény. Amikor a keresztvíz és a Lélek reáhullott, akkor lett Saulból Paulussá. Egy fordítás szerint Saulus azt teszi, hogy: nagy, dicsőséges; Paulus pedig azt jelenti, hogy kicsi. Nagyból kicsivé válni, ez a megtérés.

Nyisd meg a mi szemeinket, Atyánk és adj Szentlelket, hogy mindnyájan megtérjünk és éljünk, Krisztus által. Ámen.

Csel. 9:19/b—22. Pál azonnal prédikált. Tudott prédikálni és kellett prédikálnia. Isten tanította. Az Urtól vette azt, amit ő nem látott és nem hallott. Ilyen hatalmas Isten! Ezen csodálkoztak a damaszkusi keresztyének is. Tudták, hogy ez az ember üldözni ment a keresztyéneket és ime, most maga prédikál. Pál prédikálása Krisztusról szólott. Azt bizonyítgatta, hogy Jézus a Krisztus. Tehát azt, hogy Jézus a történeti személy volt a megígért Messiás, az Isten Fia. Abban az időben senki előtt nem volt vitás, hogy Jézus élt-e, nagy volt-e. Csak akörül folyt a vita, hogy ember volt-e csak, vagy Isten is. Pál tapasztalta, hogy Isten. Mennyei dicsőségben levő Isten. Mert volt Krisztushite, ezért tudott róla bizonyságot tenni.

Te magad taníts minket, Szentlélek Úristen, hogy vallhassuk Jézust Krisztusnak. Ezt higyje és vallja mindenki. Ámen.

Csel. 9:23—25. Pál üldözte az igaz keresztyéneket. Most, hogy nyilvánvalóvá lett, hogy ő is igazi keresztyén, őt is üldözik. Ez a világ csak üldözni és ölni tud. Pál elmenekül. Nem gyávaságból, hanem engedelmességből. Majd egyszer nem menekül. Majd egyszer mártirhalált hal, de addig feladata van, amit csak ő végezhet el. A mártirhalál előtt Isten előbb a mártíréletet akarja. Tetszik, hogy a damaszkusi keresztyének megtudják, hogy Pált megakarják ölni. Tetszik nekem, hogy leleményesen megmentették Pált. Nem élhetetlen az Isten népe. Ügyesebb tud néha lenni, mint a világ.

Őrizd meg minden gyermekedet Atyánk attól, hogy üldözze ez a világ. De az üldözés között is adj engedelmességet, hogy akaratod szerint meneküljünk, vagy maradjunk. Ámen.

Csel. 9:26—28. Pált bizalmatlanul fogadják Jeruzsálemben. Abban az időben igen sok volt az áruló és a kém. Féltek, hogy Pál csak újabb fogással jön. Isten itt arra tanít, hogy meg kell bűnhődni nekünk is a tévedésért, a hűtlenségért, az engedetlenségért. Nem lehet eltemetni a multat. Isten úgy nevel alázatra, hogy folyton emlegetni hallja Pál azt, amit mint Saul cselekedett. Az méri a te keresztyén voltodat is, hogy el tudod-e szenvedni, ha a „multadat" emlegetik. De Isten gondoskodik arról, hogy legalább egy bízzon Pálban. Ez Barnabás. Ő áll jót Pálért. A kicsi a nagyért.

Csak azt a bizonyosságot add, Atyánk, hogy Te megbocsátod a mi bűneinket. Ehhez add azt az alázatot is, amivel el tudjuk hordozni, ha ez a világ a mi megbánt és megbocsátott bűneinket még mindig emlegeti. Ámen.

Csel. 9:29—31. Pál tovább prédikál. Minél tovább van ott, a keresztyének annál jobban szeretik, a zsidók annál jobban gyűlölik. Jeruzsálemből is tovább kell menekülnie. De az Ige mutatja, hogy itt nem Pál élettörténete a fontos, hanem az egyház története. Pált üldözik, Pál menekül, de az Ige hirdettetik, a gyülekezet sokasodik, Krisztus mindig győzedelmesebb. Arra tanít itt Isten, hogy nem az egyes emberek kényelmére kell gondolni, hanem Krisztus ügyére. Ha az győz, akkor üldözések, mártirhalálok között is dicsőséges korát éli az egyház, a Krisztus teste.

A te dicsőséged ragyogjon fel mindenütt, mi Urunk, Krisztusunk. Ámen.

Csel. 9:32—35. Nem Pálról szól tovább az Irás, hanem Péterről. Nem egy személy ügye a keresztyénség. Az egy, az egyetlen csak Krisztus. A „szentek," azt jelenti, hogy — a keresztyének. Vajha szentek lennénk! Péter gutaütöttet gyógyít. Bénát éppé tesz. Megint nem belső, élménygyógyítás, hanem szervi gyógyítás. Csoda. Eszközlője a csodának Krisztus. Az eredménye pedig nemcsak az, hogy Éneás meggyógyul, hanem az, hogy megtérnek sokan és elfogadják Krisztust Urnak. Az egyik csoda az, hogy Péteren keresztül gyógyít az Úr. A másik csoda az, hogy nem Pétert dicsérik a gyógyítás után, hanem az Urat, Krisztust.

Tedd a te szolgáidat, a te egyházadat, Urunk, alkalmassá arra, hogy gyógyítani, csodát tenni tudjanak. És tedd alkalmassá arra, hogy a dicsőséget mindenki neked adja, aki egyedül méltó vagy erre égen és földön. Ámen.

Csel. 9:36. Nincs sok minden megemlítve Tabitháról. De amit megemlít az Irás, elég. Joppé, a mai Jaffa, gazdag, híres vidék és az Irás erről a helyről egy nőtanítványt, Tabithát említ csak. Egy megtért, tanítvány — lélek mindennél többet ér. Tabitha vagy nem kötött házasságot, vagy nagyon korán özvegyen maradt. Mindenképen magános volt. De megtalálta az Urat, Krisztushoz szegődött. Ebből aztán következett az, hogy gazdag volt jócselekedetekben. Nemcsak a hite körül nem volt baj, hanem a cselekedete körül sem. Igazi tanítvány.

Igazi tanítványokat adj, Urunk. Férfiak és nők abban lássák életük célját, hogy neked szolgáljanak és benned higyjenek. Ámen.

Felemeljük szavunkat

Városokon és nagyobb községekben az iskolai évvel az általános iskola VII. osztálya nyílt meg. Kisebb községekben, meg tanyákon legjobb esetben is csak az V. osztálynál tartunk. Legtöbb helyen még ott sem. Már eddig három — s a továbbiakban ki tudja hány! — évfolyam kerül ki a kisfalusi és tanyasi iskolákból határozottan alacsonyabb szinvonalú alapműveltséggel, mint a városiakból vagy nagyobb községbeliekből. Süllyeszti ezt a szinvonalat a máig is sok helyen nem pótolt tanterem- és felszerelés hiánya, nevelőinknek a megélhetésért folytatott küzdelme s az ebből folyó kedvetlenség, valamint a szülők egy részénél gyermekeik beiskolázása terén tapasztalható szabados magatartás, egy másik részénél a szegénységből származó tehetetlenség. Nem egy helyen ezek hatása alatt teljes elfásultsággal a „lesz — ahogy — lesz" álláspontjára helyezkednek a nevelés helyi funkcionáriusai. Kisfalusi és tanyasi parasztságunk jövője iránt felelősséget érző embernek nem lehet ebbe belenyugodnia. Különösen, ha a következményekre gondol. Ha ugyanis itt gyors megoldás nem jön, magyarságunknál az ezutáni nemzedék — kulturális téren — két részre szakad: egy magasabb alapműveltségű városi és egy alacsonyabb alapműveltségű kisfalusi tanyasi magyarságra. Nemcsak a kisfalvak és tanyák helyzetéből származó kulturális elmaradottságot kell szenvednie a parasztság e ré-

Hitvallás, vagy paragrafus?

Sokak véleménye az, hogy a XVIII. és XIX. sz. annyira kiaszalta az egyházból a hitvallás éltető nedvét; annyira csak szervezetet, intézményt és keretet örököltünk, hogy még ma is többen, ha az egyházról van szó, a „jogra", az „intézményre" és elsősorban nem a hitvallásra gondolnak és sokan beleesnek abba a tévedésbe, hogy a szervezetet úgy, amint azt az egyházi törvénykönyv leírja, azonosítják az egyházzal. Véleményünk szerint e megállapítás mögött: „a zsinat az egyház legfőbb törvényhozó testülete", az a meggyőződés és vélekedés húzódik meg, hogy az egyház maradék nélkül azonos a jogi formákban és intézményekben megszervezett kerettel.

Kiss Áron vaskos kötetben gyűjtötte össze annak idején a XVI. századbeli református zsinatok végzéseit. Úgy hisszük, nagyon könnyű dolga lenne akárkinek kiadni a XIX. sz. hitvallásait. *Atyáink zsinatot tartottak és hitvallást tettek, mi zsinatot tartunk és törvényt alkotunk.*

Ezzel a ténnyel kapcsolatban mondjuk el az alábbiakat. Ha az egyház a hívők közössége, akkor el kell fogadnunk a tételt, hogy az egyház, mint hívők közössége akkor él, ha hitvallást tesz Az egyház nem lehet egyház, ha hitvallása tartósan hiányzik. A hitvallás nem zöldasztalnál születik; akkor támad, amikor az egyház szükségben van, amikor felismerí gyengeségét. Az is igaznak látszik, hogy amikor a világ beakarja hálózni az egyházat, vagy amikor a világ benyomul az egyházba és a kettő közötti éles ellentétek elmosódnak, amikor közöttük e világi érdekek miatt egymásra-támaszkodó megértés uralkodik, akkor szűnik meg a hitvallás; ha ellenben a világ, és az egyház között feszültség támad, megéled hitvallási készsége. Az egyház hitvallásával vonja meg határait. Nem szakítja ki magát a világból, benne él. *A világ kérdései az ő kérdései is, csak a felelete más!* Az egyháznak a világ által feltett kérdésre adott felelete: hitvallás. Ennek a feleletnek mainak, időszerűnek kell lennie. A hitvallás úgy beszéljen, mint ahogy éppen ma kell beszélnie, tehát egész másként, mint ahogy a XVI. században beszéltek. (Thurneysen.)

Mi tehát a zsinat elsőrendű feladata? Törvényalkotás? Nem! Elsősorban hitvallástétel és hitvallásalkotás. *Ha a mi zsinatunk, református egyházunk e nagy presbitériuma ülésezik, akkor tőle elsősorban hitvallást várunk.* Feleljen azokra a kérdésekre, melyeket a világ tett fel és feleljen azokra a kérdésekre amelyek az egyházon belül támadtak. Felelete legyen hitvallás, vagyis a mindég változó betű, szó és forma hordozza és jelentse: Mi Uram hiszünk Benned és szeretünk Téged!

A hitvallás az egyháznak, mint hívő közösségnek a szava, a törvény pedig az intézménnyé merevült egyházé. Az egyháznak természetesen ez utóbbira is szüksége van. Ez az a pont, ahol megkíséreljük *a hitvallás és a törvény közötti viszonyt* megvizsgálni és a kettő közötti különbséget megmutatni.

A törvény a hitvallás szolgája és kísérője. Éppen ezért alárendelt. A törvény a hitvallásból meríti erejét és hatékonyságát. A törvény az ellenőrző: a tettre, a cselekedetre néz; arra, hogy vajjon azok, akik a hitvallás által megvont határokon belül élnek, a hitvallásnak megfelelően cselekszenek-e. A hitvallás önkéntes, a törvény kötelező. A törvény vizsgál és kutat, hogy vajjon azok, akik önként, minden kényszerítés nélkül vallást tettek, azok önkéntes hitvallásuknak megfelelően élnek-e. A törvényre azért van szükség, mert azok, akik önként vallást tesznek, bűnösök, gyenge és botladozó emberek. A törvény a bűnös emberek előtt a hitvallásra mutat s kényszerítő erővel fordítja fejüket a hitvallás felé. A törvény az inkvizitor. A megátalkodottakat, a tévtanítókat, az egyénieskedőket, azokat, akik nem tudnak betársulni a hitvallás közös beszédébe, felelősségre vonja, figyelmezteti, vagy a megjobbulás reménységében bünteti. Valaki azt mondhatná, hogy a törvény is hitvallás, vagy hitvallásszerű. Igen, — az, de csak annyiban, amennyiben a törvény gyökerei a hitvallásba nyúlnak. A hitvallásnélküli törvény gyökértelen fa. A gyökértelen fa pedig száraz, díztelen és élettelen.

Több gyakorlati következményt lehetne a fentiek alapján levonni. Most csak egyre mutatunk rá. Az ülésező zsinat feladata legyen mindenekelőtt — hitvallás! És csak másodsorban legyen törvényalkotó és végrehajtó szerv.

Czegle Imre.

a kisfalusi iskolákért

szének, hanem — ami még sohasem volt, mióta kötelező közoktatás van — a legalsó fokú iskolát is úgy hagyja el, hogy nem tanulja mindazt, amit egy nagyobb helységbeli. Ahelyett, hogy az általános iskolát megalkotó törvény elérné célját: a magasabb színvonalú, egységes alapműveltséggel rendelkező magyar társadalmat, a magyar művelődésben ez a tragikus törés áll elő.

Hátra nem tekinthetünk, csak előre.

Az általános iskola visszacsinálása újabb súlyos válságot idézne elő köznevelésünkben. Egy olyan megoldástól meg Isten őrizzen meg, hogy kisebb falvakban maradjon az elemi, mert ez méltánytalan súlyos sérelem lenne kisfalusi parasztságunk számára. Itt csak arról lehet szó, hogy az egyházi és állami magasabb tényezők azonnal segítségükre siessenek kisfalusi-, tanyasi iskoláinknak. Egyházi tényezők a tőlük, részünkről annyira óhajtott és oly sokszor kívánt felvilágosításaikkal és irányításukkal, állami tényezők az általános iskola személyi és tárgyi feltételeinek előteremtéséhez szükséges anyagi segítségükkel.

Parasztok országa lettünk. A parasztság kulturáltságán, illetve kulturálatlanságán áll, vagy esik a magyar föld kulturája. Mindenkinek üzenjük akit illet, hogy minden percnyi késedelem, habozás bűn az egész magyarság ellen!

(Aggtelek) **ifj. Ablonczy László.**

Ref. Lelkészi Hivatal
Felsőregmec, Up. Mikóháza

Id. Pásztor István *rásony-sáp-berencsi lelkipásztor f. évi január hó 9-én, váratlan hirtelenséggel költözött el az élők sorából, életének 70-ik, hűséggel végzett lelkipásztori szolgálatának 45-ik évében. Az abaúji egyházmegye legidősebb szolgája volt. Főiskolánknak egykor derűs kedélyű, dalos kedvű diákja, hálás tanítványa. Temetése január 22-én volt, lelkipásztortestvércinek és a környék lakosainak őszinte részvéte mellett. Koporsója felett a vigasztalás igéit Farkas Elek az egyházmegye esperese hirdette II. Tim. IV. 7—8 alapján. A sírnál Tamáska János, sebelyi és Csabay István, kiskinizsi lelkipásztorok szolgáltak és búcsúztak az egyházmegye Nestorától. Drága emlékét Isten iránti hálánk és kegyeletes érzésünk őrzi!*

Tóth József nemesbikki tanító, aki mult évi 10-ik számunkban tanítóságunk részéről hozzászólt *„Lelkipásztorok és tanítók viszonya"* c. cikksorozatunkhoz, nem régen levelet kapott Amerikából. A nekünk is megküldött levél szerint néhány tengerentuli lelkipásztor és hittestvér meg van botránkozva, mert Magyarországon *még mindig* vannak ilyen problémák, mint a háromnegyed évvel ezelőtt megvitatott lelkipásztor és tanító-viszony. Igaz szeretettel nyugtatjuk meg értünk aggódó amerikai testvéreinket, hogy a jobbak, akik mégis legtöbbet számítanak ebben a kérdésben, egymásra találtak régen már közöttünk. Úgy van ez az egész probléma, meg minden más is, mint ahogy nagyon találóan Tóth József nemesbikki tanító írja kísérő levelében hozzánk: *„Akik a maguk vélt igazukat keresik, soha egymásra nem találhatnak, de akik az Úr nevében munkálkodnak, azok között még súrlódások sem igen lehetnek... Mert nem haragra rendelt minket az Úr."*

HIVATALOS RÉSZ

Körlevelek

I. A V.K.M. 30 323/1948 számú irata alapján, felelősség mellett is, felhívom lelkipásztor testvéremet a következőkre:

1. Készítsen kimutást az egyházközség templomának és belső berendezésének jelenleg meglévő *háborús kárairól.*

2. Kimutatást az egyházközség iskoláinak külső állapotának és belső berendezésének meglévő háborús kárairól.

3. Egyéb vallásos célokat szolgáló épületeknek (lakószlakás, missziói otthon, gyülekezeti terem) külső állapotának és belső berendezésének meglévő háborús kárairól.

A károkat és a helyreállítás költségeit helybeli iparos állapítsa meg és azt a községi elöljáróság igazolja. A minisztérium ezeket az adatokat egy esetleges támogatás céljaira kéri. A kimutatások két példányban készítendők el és küldendők a püspöki hivatalhoz 1948. február 20-ig. Ahol háborús kár nincs, vagy már ki van javítva, illetőleg pótolva, onnan nem kérünk jelentést.

II. A V. K. M. arról értesített, hogy a kongrua revizió munkáját a közeljövőben befejezik, ezért történt az meg, hogy egyes lelkipásztoroknak, január hó elejével már *nem utaltak kongruát*, miután az új megállapítás szerint túlélvezménye volt, amelyet addig vonnak le a kongruájából, amig azt teljesen törleszti. Egyébként a kongrua megállapításáról szóló iratot minden lelkipásztor meg fogja kapni. Akinek a kongrua megállapításával kapcsolatban valami pozitív sérelme van, a panaszokat nem személyesen, hanem írásban, hivatalos úton köteles minden panaszló beterjeszteni. A hivatalos út megkerülésével semmi célt elérni nem lehet, miután minden panaszt visszaküldenek az illetékes püspökhöz és espereshez. A vallás- és közoktatásügyi miniszter arról értesített, hogy a hivatalos út mellőzésével fe[illegible] irattárba helyezteti.

III. **A Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület** valamennyi iskolánk részére levelezőlap formájában nyomtatott gyűjtő-íveket fog küldeni. Kérem az iskolák vezetőségeit, támogassák ezt a nemes akciót és a begyűlt összeget a Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület 24.800 számú csekkszámlára fizessék be.

Miskolc, 1948. január 26.

Dr. Enyedy Andor
püspök

Kölcsönkönyvtár. *A Sárospataki Főiskola Faluszemináriuma*, vándorkönyvtár-szolgálatának kiegészítéseképpen, kölcsönkönyvtárat indított. A könyvtár ingyenesen rendelkezésére áll minden munkatársunknak, volt növendékeinknek, volt népfőiskolásoknak, a környék kultúrmunkásainak. A könyvek igénybevehetők személyesen a Faluszeminárium helységében, vagy postán a következő címen: Sárospataki Főiskola Faluszemináriuma, Sárospatak, Főiskola. Utóbbi esetben a postaköltség a kölcsönvevőt terheli.

Kölcsönkönyvtárunk a következő fajta munkákat tartalmazza: 1. Olyan tudományos könyvek, amelyek magánkönyvtárakban, vagy kisebb vidéki könyvtárakban nem találhatók. (Történelmi, irodalomtörténeti, természettudományi, földrajzi stb. munkák.) 2. Szociológiai, néptudományi és magyarságtudományi munkák. 3. Műsoranyag: versek, mesék, kották, szindarabok, népi játékok stb.

Sárospatak, 1948. január 31.

A Faluszeminárium Vezetősége.

Alsózempléniek figyelmébe: A 30/1948 sz. körlevél 4 ik pontjában történt felhívás a 350. sz. zsinati iratra vonatkozik. Egyes körlevél példányokba ez a szám tévesen került bele. Atyafiui szeretettel: Nagyrozvágy 1948 január 26. *Janka Péter* esperes.

A debreceni kiadású általános iskolai és gimnáziumi új tankönyvek közül kaphatók: *Ált. iskola*: I. o. Ábécé (4 Ft), II. o. Nyelvtan (1·80), III. o. Nyelvtan (1·80), IV. o. Nyelvtan (2·80), V. o. Magyar olvasó (5·60), V. o. Földrajz (5·60), V. o. Német (5), VI. o. Földrajz (6), VI. o. Német (5·60), VI. o. Történet (6), VII. o. Földrajz (4), VII. o. Német (5·60), VII. o. Természattan (6·20).

Gimn. V. o. Magyar irod. olv. (8), VI. o. Magyar irod. olv. (12), VII. o. Földrajz (7).

Február első felében jelennek meg: Ált isk: III. o. Számtan, IV. o. Magyar olv, VII. o. Történet. *Gimn.* VII. o. Magyar irod. olv.

Február második felében jelennek meg: Ált. isk. IV. o. Számtan, VI. o. Magyar olv., II. o. Magyar olv., III. o. Magyar olv. Megbízásból: Ref. Főiskolai Könyvkereskedés, Sárospatak.

Szathmáry István sárospataki ref. kántor használt harmóniumot venne! Ajánlatokat kér.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 3. szám 1948. február 15

Hope College-ot köszönti Sárospatak

Dr. Zsiros Józsefet Főiskolánk a következő pátenssel küldte amerikai testvérintézetéhez. A Hope College lapja legújabb száma teljes egészében közli a levelet:

A Hope College Tanári Karának és Tanuló Ifjúságának a mi szeretett testvéreinknek a Krisztus által a hitben és a szolgálat közösségében atyafiúi köszöntésünket!

Most, amikor a mi kedves szolgatársunk: dr. Zsiros József, theológiai professzor Hozzátok megy, hadd emlékezzünk meg a régi időkről, amelyekben a „bizonyságok felleg“ (Zsid. 12:1.) szól hozzánk.

Megemlékezünk arról, hogy már századokkal ezelőtt milyen közel került egymáshoz és mennyire eggyé forrt a közös református hitben a tiszta evangéliumi tudományban a Ti akkor még Hollandiában élő atyáitok s a mi atyáink lelke. A mi elődeink több, mint 300 év óta tanultak holland egyetemeken s onnan visszatérve a magyar földön szolgáltak egyházainkban és főiskoláinkkon. A magyar reformáció történetének drága kincse, úgynevezett „bibliája“, Lampe — Ember: Historia Ecclesiae reformatae in Hungaria et Transylvania c. műve Utrechtben jelent meg. De nemcsak a mi egyháztörténetünk, hanem Isten szent Igéje is magyar nyelven újra, meg újra ott jelent meg Amsterdamban, Leidenben, Utrechtben (összesen 13 kiadásban) nehéz századok során, amikor a mi országunkban tilos volt a protestánsoknak kiadni a Bibliát anyanyelvűnkön. Hadd említsük meg azt is, hogy ma is, a legkissebb magyar református falvak gyermekei is megtanulják az áldott emlékezetű De Ruyter admirális nevét, aki a gályarab hitvalló magyar református lelkipásztorokat mérhetetlen szenvedéseikből kiszabadította. Főiskolánk falain ma is egy relief őrzi annak a 26 lelkipásztornak nevét, akiket az evangéliumi szolgálatra a mi Főiskolánk falai között készített fel Isten Szentlelke s akiket szintén e hős férfiúval szabadíttatott meg az egyház Ura.

Ugyanez a segítő szeretet s az elesettet meglátó hit indította az első világháború után a háborutól akkor megkímélt holland népet arra, hogy magyar gyermekek ezreit hívja meg Hollandiába. Ti pedig a második világháború vízözöne után az elsők voltatok, akik a messze távolból, az óceánon túlról felénk nyujtottátok testvéri kezeteket és kollégiumunkat testvérül fogadtátok, azóta is a szeretet számtalan jelével bizonyítva meg áldozatkészségeteket.

Boldogok vagyunk és hálával telik meg a szívünk, hogy annyi kedves levélváltás s annyi inségünket enyhitő szeretetcsomagok után most a Ti szíves meghívásotokra elküldhetjük Hozzátok csereprofesszorul dr. Zsíros József kollégánkat. Mint szegény falusi gyermek, csak az Alma Mater támogatásával lehetett előbb kitünő diákja, azután tudós professzora Főiskolánknak. Két évig Amerikában is tanult. Ő most az ótestámentumi tudomány pofesszora. Hisszük, ha megismeritek, azt fogjátok találni, hogy Krisztus egyházának, ennek az egész földkerekségre kiterjedő közösségnek hűséges és lelkes szolgája. Viszi a mi bizonyságtételünket, hogy Isten félelmében van a mi erőnk és megtartatásunk, neve dicsőségének szolgálatában van létünk célja. Ahogyan Főiskolánk címere hirdeti: „Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)

Ezzel a hittel megy Hozzátok a mi követünk és azzal a reménységgel, amelyet Főiskolánk másik jelmondata hirdet, amelyik akkor került az iskola címerébe, amikor hosszú hányattatás után újra hazatérhetett Sárospatakra: „Mikor visszahozta az Úr Sionnak foglyait, olyanok voltunk, mint az álmodók.“ (Zsolt. 126:1.) Erre az Igére nézünk. Ebben az Úrban bízunk. Mert mi is Istenben reménykedünk. Et nos speramus in Deo! — ahogyan a Ti pecsétetekben is olvassuk. Kérünk, fogadjátok szeretettel a mi követünket, — mi is szeretettel várjuk a Ti követeteket, Osterhaven professzor urat. Legyen dr. Zsiros József küldetése és köztetek való szolgálata áldott. És legyetek áldottak Ti is mindnyájan atyák, testvérek, kormányzók, nevelők és diákok!

Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme, az Istennek szeretete és a Szentlélek közössége mindnyájatokkal!

Ének
hadifoglyok hazatérésekor, házi istentiszteleten

Dallam: LXVI. zs. Örvendj egész föld...

Imára kulcsolva kezünket,
Igy hajtunk előtted fejet,
Szemünkben könny, ajkunkon hála
S áldva-áldjuk Uram neved.
Megtapasztaltuk: akit szeretsz,
Atyailag megdorgálod —
S kit fiaddá akarsz fogadni,
Ostorodat rá bocsátod.

Köszönjük Uram — a vasvesszőt,
Amellyel megostoroztál
S ekevasaddal a hátunkon
Mély barázdát hasitottál.
Szenvedések pergő tüzében
Akaratunk lágyitottad,
Kőnél is keményebb szívünket
Termő földdé porlasztottad.

Kezedre hajtjuk a fejünket,
Mint atyjáéra a gyermek
S köszönjük, hogy a szemed rajtunk
Ismét áldólag pihen meg.
Kiderült im felettünk az ég,
Újra mosolyg fényes napod.
Azért, ha áldasz, vagy dorgálsz is,—
Legyen meg szent akaratod!

Foglyainkat betakargattad
Palástoddal — s védelmezted,
Próbák tüzében acélozva:
Újra haza vezérletted.
Eloszlattad a bánat-felhőt,
Mely házunkra telepedett.
Imára kulcsolva kezünket,
Áldva — áldjuk, Uram, neved!

(Alsózsolca) *Román Ernő*

Generális vizitáció Vasgyárban

Az elmult években Hejőcsabát, Diósgyőrt, Vasgyárt hozzácsatolták Miskolchoz. Bár politikailag Nagymiskolchoz tartoznak, az egyes egyházak ezeken a helyeken mégis megtartották önállóságukat, sőt még a miskolci anyaegyház is most áll felosztás előtt. Előreláthatólag 3 gyülekezetté alakul és igy Miskolcon hét gyülekezet lesz.

12 esztendeje annak, hogy a Vasgyárban hivatalos püspöki látogatás volt. Február 8 án *dr. Enyedy Andor* püspök alsóborsod új egyházmegyei gondnokával, *dr. Gálffy Imre* miskolci polgármesterrel, *Román Ernő* esperessel, *Illyés Bertalan* e.-ker. tanácsossal látogatta meg a gyülekezetet.

A *vasgyári egyház* gyülekezeti termében *Nádházy Bertalan* vasgyári lelkész presbitériumával, a nőszövetség és az ifjúsági egyesületek nagy küldöttségével várta az érkezőket. A fogadásra megjelentek a *vasgyár igazgatói* is, akik az egyház és az egyházkerület dolgai iránt külön beszélgetésükben nagy érdeklődést tanusitottak. Az istentiszteleten a püspök beszélt a vasgyári hívekhez, főként a munkásséghoz Máté 11:28. alapján: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan akik megfáradtatok és megterheltettetek és én megnyugosztlak titeket." A fáradtan hazatérő munkások testük megpihenését keresik. Sokszor ezt a pihenést nem találják, mert a pihenés mellett szükség van kiegyensúlyozott lélekre is. A lélek harmóniáját pedig Krisztus hívó szavának elfogadásával tehetjük legjobban magunkévá. *Az egyház a megbékélés szolgálatát végzi. Nem a régi világot akarja visszavarázsolni, hanem békét hozni a lelkekbe.* Az egyház tudja, hogy az embernek ebben a világban harcolni kell a jobb kenyérért, az igazságért, a helyesebb világrendért. Az egyház nem is akarja az embert a világban folyó harcára képtelenné, vagy alkalmatlanná tenni, nem muja, mindenbe beletörődő embereket akar nevelni. Viszont azt is tudja az egyház, hogy amint eredményes munkát csak olyan ember tud végezni, akinek belső békessége van: úgy eredményes harcot is csak az vívhat, aki a harc izgalmait és fáradalmait a lelkében ki tudja egyenlíteni, ki tudja pihenni és a harc új változataira a lelke csendjében fel tud készülni. Ezért hívja az egyház a dolgozó és harcoló embert Krisztushoz, hogy benne olyan békességet, a belső megújúlásnak és erőgyűjtésnek olyan alkalmait és lehetőségeit találja, amely őt képessé és alkalmassá teszi a világban reávváró munkára és küzdelemre."

A vasgyári vegyeskar *Szűcs Lóránd* vezetésével a legmagasabb zenei igényeket is kielégítő művészi énekszámokat adott elő. *Dr. Enyedy Andorné*, mint az egyházkerület nőszövetségi elnöke, beszélt azután a vasgyári nőszövetség asszonyaihoz és leányaihoz azról, hogy az igehirdetésben említett lelki megpihenésért nagyon sokat tehetnek a fáradtan hazatérő munkások asszonyai és családtagjai is. Egy nyugodt, kiegyensúlyozott családi élet több megújúlást és frisseséget ad a fáradt munkásnak, mint bármilyen hosszú pihenés, békétlen családi körben.

Később *Nádházy Bertalan* vasgyári lelkipásztor számolt be az egyház anyagi és lelki ügyeiről. *Illyés Bertalan*

Adományok a Főiskolának

Szeretettel köszönjük és nyugtázzuk a február 13-ig beérkezett adományokat: Ragályiak: Skover Ferencné 1, Garaj Dánielné 1·80, Böd Istvánné 1, Kovács Zsófia 1, Simon Jánosné 1, Szendrődy Jánosné 2, Fejes Bálintné 1, Kincs Miklósné 1, Ragályi Bálintné 5, Morvay Pálné 1, Farkas Árpádné 1, Molnár Lászlóné 1, Szordák Lidia 1, Szegő Józsefné 1, ifj. Hubay Kálmán 10, Ref. Egyház Taktaharkány 213·20, Schleicher Ferenc Tolna 200, Csapó Ferenc 30, Ref. egyház Hidvégardó 20, Barbóc Lajos, Kaba 10, Lorántfy Zs. nőszövetség, Gyula 47, Benke Kálmán, Ond 10, Özv. Selley Károlyné, Ond 10, Sós gyűjtése, Tiszabercel 106, Ilyés Bertalan, Miskolc 20, dr. Huszthi Géza, Budapest 100, Ref. lelkészi hiv., Igric 100, Pokorni Tibor, Budapest 100, Ref. egyház, Aggtelek 121·50, Felsőregmeciek: Ref. egyház 20, Orosz János 10, Horváth Pál 10, N. N. 10, Cs. Juhász István 5, N. N. 4, Dudás Pál 2, N. N. 2, N. N. 2, Gergely János 2, Misák József 2, Kriston Elek, Szakoly 20, Kocsa Sarolta, Saújhely 50, Kiss Albert, Mezőcsát 20, Vidics Mária, Gyula 5, Pónus Lajos, Miskolc 10, dr. Ekszner Béla, Szerencs, cukorgyár 10, dr. Román Zoltán, Miskolc 10, Batta Béla, Szigetvár 20, id. Szabó Ferenc, Üllő 10, ifj. Szabó Ferenc, Üllő 10, Szabó Ernő, Üllő 10, Udvardy Józsefné, Üllő 5, Lénárt László, Üllő 5, Független Ifjúság, Hernádszentadrás 50, Tóth András, Nyirgelse 10, Ref. Egyház, Pamlény 10, Szombathy József, Gönc 10, özv. Muzsi Józsefné, Szolnok 10 forint. (Lásd folytatását a 7. o.-on.)

Milyenek a svéd népfőiskolák?

Dr. Újszászy Kálmán nem régen beszámolt a sárospataki Szabadművelődési Akadémia és népfőiskola hallgatói előtt is a svéd népfőiskolákról. Magunk is ott voltunk ezen a beszámolón a Várban. Lejegyezzük most itt, amiket hallottunk s amik a hallottak után lelkünkből felfakadtak.

— Milyenek a svéd népfőiskolák?

— Elmondani, teljes hűséggel szavakkal leírni, hogy hogy néz ki egy-egy svéd népfőiskola, ez majdnem teljes lehetetlenség. Látni kellene ezeket az iskolákat. Mégis — megpróbálok valamit érzékeltetni a látottakból. Svédországban a népfőiskolák — az egy stokholmit kivéve — vidéken találhatók. Hatalmas parkban fekszenek. Öt-hat 1—2 emeletes épülettömbből áll mindegyik. Természetes ilyen körülmények között, hogy a 100—120 hallgató számára ezeken a népfőiskolákon *mindenre van megfelelő hely.*

— Milyenek a tantermek?

— Minden népfőiskolán 4—5 tanterem van. Mindegyikben rend és tisztaság uralkodik. A padlók vixoltak. A falak frissen meszeltek s azokat szebbnél-szebb képek diszitik.

— Az önművelésre milyen lehetőség van?

— A rendszeres tanítás mellett nagy súlyt fektetnek a növendékek önművelésére is. Ennek legfontosabb segédeszköze a *könyvtár.* Mindegyik népfőiskolai könyvtárban többezer kötet könyv van. Voltam olyanban is, amelyiknek könyvállománya 40000 kötet. A könyvtárak olvasótermeiben kicsi asztalok mellett népfőiskolások olvasnak. Általában a legkülönbözőbb szakkörökbe vágó munkákat tanulmányozzák. Minden érdekli őket. Találkoztam népfőiskolással, aki pld. a dialektika theologia legújabb köteteit böngészte.

— Szórakozási lehetőségek vannak-e?

— Külön épülettömbben van a *tornaterem.* A svéd torna világhírű. Érthető, ha a népfőiskolákon is gyakoroltatják. De a tornaterem egyúttal a vigasság helye is. Általában hétvégén szoktak ezekben táncos összejöveteleket tartani. Magáról a svéd táncról külön is sokat lehetne beszélni. Vázlatosan említem meg csak: úgy van az megkonstruálva, hogy abban mindenkinek táncolnia kell és lehet, aki a tanteremben tartózkodik.

— Milyenek az internátusok?

— Mindegyik népfőiskolán kényelmes internátus van. Egy szobában általában 2 növendék lakik. Ritkán előfordul olyan népfőiskolai internátus is, ahol mindegyik szoba egy növendéké. Ágyon, szekrényen és a többi szükséges szobaberendezéseken tul mosdójuk, fürdőszobájuk és társalgójuk van a növendékeknek. Igy is van ez rendjén. Csend kell a népfőiskolai szobákba és nyugalom. Hiszen tanulni mennek azokba a svéd ifjak. Hangosan beszélgetni, vitatkozni, dohányozni csak a társalgóban, vagy az udvaron lehet.

...Ülök a paraszt fiuk közt a hajdani Rákóczi-Vár hatalmas termében. Nézem a hallgatók arcát. Mintha hihetetlen, mesebeli tájakról jött volna dr. Újszászy Kálmán, nehezen akarják hinni amiket mond. Nem csoda a fiaknak ez a látogató tamáskodása. Mert gondoljunk csak sajátmagunkra, a sajátosan magyar állapotokra. *Nagyon nagy szó, hogy a pataki Vár a Windisgrätzek után a tanulni vágyó paraszt fiuk birtokává vált,* — de milyen kevés ez az egyetlen, hatalmas, ósdi épület a maga elhanyagolt állapotában a célra? Belefájdul az ember szive a különbségtevésbe. A fiuk nálunk emeletes vaságyakban fekszenek. 15—30-an összepréselődve, egészségtelenül egy szobában. Elérjük-e valaha népfőiskolai viszonylatban azt az állapotot, ami Svédországban van? *T. G.*

Takács Mihály hejőszalontai lelkipásztor 64 éves korában, váratlanul elhunyt. Egyik legkülönb fiát vesztette el benne az Alsóborsodi egyházmegye. Három kicsi árva maradt utána. A legnagyobbik közülük 8 esztendős. Istenünk vigasztaló és áldó kegyelme nyugtassa meg e kicsinyekkel együtt az özvegyet is. Takács Mihály áldott emlékezete sokáig fennmarad közöttünk.

dr. Szabó Aladár lelkipásztor, theologiánk magántanára, aki tiz éven át szolgált Istentől sokszor megáldott jóigyekezettel a gödöllői református egyházközségben, február 7-én meghalt. Aki mindegyik fiát elvesztette ebben a iöldi életben — nyerjen örök üdvösséget az egyszülött Fiu érdeme által!

Palumby Gyula humán internátusi igazgatótanárt, egyhangúan *dr. Zsíros József* elnök Amerikából való hazatéréséig a főiskolai Gazdasági Választmány elnökhelyettesévé választották. Az elnöki tiszteletdíjról, mint *dr. Marton János* éppen úgy ő is lemondott. Felelősségteljes munkájában kísérje Isten áldása!

Gimnáziumi növendékeink részére febr. 9—10-én csendesnapot tartott a Főiskola. A helybeli lelkészeken kivül Fodor Lajos és dr. Tussay János miskolci lelkipásztorok is szolgáltak.

Ózdon és környékén *a református egyháztagok között gyűjtés indult meg. A munkások 1 vagon szenet akarnak küldeni az anyagi nehézségekkel küzdő Főiskola megsegítésére. Jó volt hírt hallani erről a kedves és hisszük Isten előtt is drága megmozdulásról.*

A Sárospatak környékén működő lelkipásztorok ige- és munkaközösséggé alakulva minden hónap elején összegyülnek a Főiskolán. Utóljára febr. 3-án volt ilyen találkozónk.

Alsózsolcán a református nőszövetség szép műsorral egybekötött teaestén látta vendégül — felekezetre való tekintet nélkül — a községbe hazatért 75 hadifoglyot. Román Ernő Lapunkban közölt énekét is előadta az énekkar.

Febr. 16—22. közt *Hegyköz és Torna összes gyülekezeteiben egy hetes evangélizáció lesz. Imádkozzunk a gyülekezetekért és szolgálatokért!*

Dr. Koncz Sándor theol. professzor febr, 9-én a presbitérium meghívására előadást tartott Miskolcon.

Helyreigazítás. A Sátoraljaujhelyi egyháznak nyugtázott 100 Frt-ot Eperjessy Ferenc ny. törvényszéki tanácselnök adományozta az egyházközségen keresztül, mint volt pataki diák, Főiskolánknak. Köszönet a jószivű adományért.

Hírek Lakról. Január 28-án tartotta a női bibliakör első műsoros szeretetvendégségét, melyen a gyülekezetnek majdnem fele résztvett. Február 1-én pedig a férfi énekkar tagjai a kántortanító vezetésével a Ludas Matyit előadva szereztek igazi gyönyörűséget nemcsak Lak, de a környező falvak lakóinak is.

Igy kell ezt csinálni!

A magyar parlament protestáns tagjai február hó 2-án léleképítésre szolgáló csendes-napra gyültek össze. Ez első próbálkozás annyira eredményes volt lelki áldások tekintetében, hogy a résztvevők elhatározták annak husvét előtti, újravaló megismétlését. Igazán mondjuk: örülünk neki, hogy végrevalahára ez is megtörtént! Hogy a törvényhozás házának protestáns alkotó tagjai lelki életük és országunk ügyét Isten elé merik vinni. Örülünk, hogy népünk után vezetőink is észreveszik, mit jelent mindnyájunk számára az evangélium. Bár állandó szokás lenne a most megkezdett gyakorlat törvényhozóink életében! De örömünkbe üröm is vegyült. Az újságok legnagyobb része ugyanis meg sem emlékezett e szerintünk fontos eseményről. Az esetet legrészletesebben ismertető Magyar Nemzet nevű lap pedig olyan leereszkedő vállveregetéssel kezeli az egész ügyet, amit bizony nem veszünk szívesen tőle, akik protestáns olvasók vagyunk. A finnyáskodóknak annyit minden esetre szükségesnek tartunk megüzenni, hogy mi nem embereknek akarunk tetszeni ezzel a cselekedettel sem, hanem Isten ügyét szeretnénk így is szolgálni!

Tudás, értelmiség, egyház

Több alkalommal látogattam meg mostanában a sárospataki *Szabadművelődési Akadémiát.* Az ország minden részéből összegyült, elit parasztifjúság megismerése boldog örömmel töltött el. Képzettek, műveltek, életrevalóak, szinte mindnyájan egy új világ gyermekei ezek a mi paraszt fiaink. Énfelőlem károghatnak már akármilyen zsínattal az ember-varjak, bizonyos vagyok felőle, hogy olyan nép, amelyiknek ilyen ifjúsága van, nem veszhet el hamar!

Más világ van bizony ma a Várban, mint néhány esztendővel ezelőtt volt. Az elátkozott kastélyhoz illő, tegnapi csendet felváltotta itt a paraszt fiúk hangos nótázása. Kandalló mellett, idegen nyelven, hogy miről beszélgethettek esténként Windischgrätzék, nem tudom. De azt tudom, hogy most ilyenkor kerül sor a Szabadművelődési Akadémia legkedveltebb tantárgyára, a *falu-beszámolóra.* Ez pedig abból áll, hogy az egyfalubavaló fiúk, majdnem mindig ketten, kiülnek a kis előadóasztal elé s társaik okulására elbeszélik a falujukra vonatkozó összes adatokat. Meghökkentő látni-hallani ezeknek a fiúknak a készültségét, tájékozottságát, ahogy részletekbe menően, szemléletes előadásban felsorolják falujuk multját, jelenét, kulturális s gazdasági helyzetét s ahogy elproblémázgatnak községükre vonatkozóan a jövendőről.

Mostani beszámolónkban azt mondjuk el, hogy a két sz. . -i fiú hogyan nyilatkozott *a tudásról, az értelmiségről és az egyházról.*

Most is fülemben zsong a messziről jött két fiú vallomása:

— A mi falunkban az ifjúság java szeretne nagyon sokat tanulni. Ez a legfőbb vágyunk, hogy *minél műveltebb parasztok lehessünk.* Hogy minél több tudás birtokába jutva, egyre alkalmasabbá válhassunk arra a szerepre, amit a legújabb idők történelme a parasztságra bízott rá.

Nóta a fekete gőzösről

A morva paraszt semmire sem tudott menni a hozzá cselédnek beosztott magyar cigánnyal. Naponként kiújult, néha majdnem verekedéssé fajult közöttük a civakodás. Hát még mikor a trágyalevet akarta kihordatni az istállóból a hörcsögképű, köhögős morva!

— Frászt neked, rohadt burzsuj! — kiabált magából kikelve a bűztől megírtózott Jozsó. — Nem hagyom magam megalázni! Nem végzek hozzám méltatlan munkát! Csináld, ha akarod magad! Devla kössön csombékot az emésztő hurkádon, tudod-e!?

Nem értett az átokból semmit, vasvilla után kapott mégis a kicsi morva és borzasztó méreggel, mint a tüzesgép kipufogója, ezt a szót sisteregte veszekedés közben leggyakrabban:

— Krucifix... krucifix...

Jozsónak sem kellett egyéb. Az eddig kezében lóbált vedret megmerítette rögtön trágyalével és ordítani kezdett torkaszakadtából:

— Ne fenyegess engemet, mert leöntelek evvel az etvasszal, tudod-e! Ha sokat okoskodsz, még meg is itatlak belőle! Tudom Istenem, nem ittál még ilyen herbateját soha, te göthös. Újra mondom, ne fenyegess! Nem érted? Hagyj békét nekem, essen beléd a lila rák! Szél verje össze még valamikor a bokátokat mindnyájatoknak az akasztófán, amiért elraboltatok engem az otthonomból!

Ekkor következett be a vérfagyasztó pillanat. Megállva az istálló ajtajában, tiszta magyarsággal nagyot kiáltott az egyik arra járó cseh csendőr-járőr:

— Coki cigány! Hangodat ne halljam többé!

Jozsó, aki előbb még olyan nagyon hetvenkedett az erejével, meg a bátorságával, azt gondolta ijedtében, egymáshoz verődő, vacogó fogakkal, hogy menten kisza ad alóla a két lába. Nem így a gazdája. Egész keserűségét egyszerre igyekezve kiönteni, méregtől elsápadt arccal, beszélt-hadart az a csendőr előtt, aki később félbeszakítva a végenélküli panaszt — megint csak magyarul — ráförmedt az előtte álló cigányra:

— A gazdád nincs megelégedve veled, cigány! Mért nem engedelmeskedsz neki? Miért rugatod el mindig a tejet, valahányszor te fejed a tehenet?

Egyik lábáról a másikra tapisgálva, sokára és akadozva mert csak megszólalni a more:

— Tessék neki megmondani, hogy nem készakarva rugatom én az ő tehenét. Hanem hát, nem értek én kérem a fejéshez. Kecskét sem fejtem én odahaza, nemhogy tehenet fejtem volna. Asszonyok szokták mifelénk a tehenet fejni és nem férfiak!

A cigány hebegő magyarázkodásán kicsit elmosolyodva, néhány másodpercnyi gondolkozás után, higgadt jóakarattal újra a csendőr szólalt meg:

— Igazad van, cigány. Tifelétek asszonyok fejik csakugyan a tehenet. Dehát a gazdád azt mondja, hogy ha szántani küld, akkor is csak mérge van veled, mert elcsufitod a földjét. Kukoricakapálás helyett meg barázdában feküdve lopod a napot mindig. Igaz-e ez? Mondjad csak cigány?

— Igaz — felelte a kis jóakarattól egészen felbátorodva Jozsó. — Mind igaz kérem alásan, amit a gazduram mond. Hiszen hát nem kenyerem nekem a hazugság. Hanem tessék neki megmondani csendér úr, hogy ő azért ne haragudjon rám, mert nem rosszakaratból teszek én úgy vele, mint ahogy teszek. Hiszen nem tudok én szántani se, meg kapálni se. Világéletemben soha, sehol nem tanultam én ezeket a paraszti mesterségeket.

— Jól van no. Jól van. Hiszen értelek én — mondta egyre barátságosabb hangon az idegen csendőr, majd hozzá tette még elgondolkozva. — Dehát mégis furcsa egy ember vagy te, cigány.

— Miért vónék én furcsa ember, kérem alásan?

— Azért — világosította fel a csendőr — mert te nem tudsz fejni. Nem tudsz szántani. Nem tudsz kapálni... Nem érted ezeket a dolgokat, igaz-e?... Dehát mihez értesz akkor te ezen a földön, cigány?... Értesz-e te egyáltalán valamihez?

parasztfiúk vallomásaiban

— Ennek érdekében szerveztük meg, szinte a magunk erejéből, mi parasztfiúk községünkben a *parasztdolgozók iskoláját.* Sok gáncs ért bennünket. Ijesztgettek is állandóan, hogy a mi bizonyítványunk nem lesz egyenlő értékű a gimnazistákéval. Ennek következtében a kezdeti 35-ről 15-re apadt le a hallgatók száma. De mi 15-en, harmadik osztályba járva már az idén, kitartunk most már végig. Bennünket az elénkbe kitűzött céltól eltériteni nem tud többé senki.

Kicsi szünet és a két sz. . .-i fiú nagyot sóhajt, mint a bánat miatt lélegzeni nehezen tudó emberek szokták:

— Csak hát bennünket szerető, irányításunkra alkalmas, fiatal értelmiségi emberek kellenének közénk, akik nem iszonyodnak a mai kor eszméitől s akik hajlandók lennének velünk és értünk dolgozni.

Még inkább megkeseredett szívvel kellett hallgatnunk azokat a szavakat, amiket ezek a nagyon őszinte és nagyon jószándékú fiúk az egyházzal kapcsolatban mondtak azon az estén:

— A mi tiszteletes urunk nagyon tevékeny ember, de első sorban azért tevékenykedik, hogy a zsebe tele legyen. Konyhakertészetének irányítása miatt nincs ideje arra, hogy mivelünk is törődjék. A templomon kívül semmilyen más munkát nem végez a gyülekezetben.

— Mit gondoltok — teszi fel egy kíváncsi érdeklődő a nehéz kérdést — mi lenne az egyház legfőbb kötelessége ma nálatok?

— A békités szerepe — válaszolják hamar a sz. . .-i fiúk. — Hogy a politika által széttagolódott parasztságot, mint közös anya, egybegyűjtse az egyház. Különösen fontos lenne az ifjúság egybegyűjtése, mert az ifjúság még jobban hajlítható, mint az öregek.

Vigasztalásul elmondjuk, hogy a két fiú nem a mi egyházkerületünkbe való. Dehát mentség-e ez a tény a mi számunkra? Vajjon mirólunk mit szólnak másutt a falunkból kitapodó, értelmes fiúk?

Nagy Mihály

Hozzászólás

Lapjuk második számában megjelent cikkre, mint egyszerű, falusi asszony, a következőket válaszolom.

Én, akinek férjem évek során át az abaujdevecseri egyház gondnoka volt s aki 3 évvel ezelőtt Istenünk engedelmével (Jer. 29: 14) odalett a boldog családi fészekből, kétségbeesve mentem a mindennapi élet göröngyös útain. Sokat vétkeztem bűneim miatt.

A Lap cikkében különösen megragadta figyelmemet ez a mondat: „az evangélizáció tüzét ma nagyon-nagy, szemnek és léleknek ártó füst kíséri". Válaszom: de jó, hogy ide csak ez a füst is eljutott!

Hála Istennek, aki az ő erősítő és vigasztaló Szentlelke által az én elcsüggedt szivemben is meggyujtotta ezt a tüzet, mely napról-napra erősít a hitben. Van segitség! Jézus Krisztus az én vállamról összes elviselhetetlen terheimet a maga vállára vette át Boldog örömmel érzem Jób szavai szerint: „ jól tudom, hogy az én Megváltóm él s utoljára megáll az az én porom felett. (Jób 19: 25). Kérem az én gondviselő Istenemet, soha ne engedje ezt a tüzet, ezt a világosságot kialudni szivemből, mely a füst után jött. **Pásztor Józsefné**

Mint ragadozó vad az áldozatra, úgy vetette rá magát újjongó örömmel a feketeképű legény is az eshetőségre, hogy eldicsekedjen most itt, a nagy idegenségben a mesterségével:

— Hát hedegülni ki tud, instálom? Mivésiesen tudok hedegülni!

Az elhangzott vallomástétel után egészen megjámboródott a csendőr. Hogyne. A cigány szavaira eszébe jutott a multja. A fiatalsága. Még az első Csehszlovákia idején töltött ő hosszú időt, mint határőr, a magyar-lakta Gömörben. Ott vezette oltárhoz azt a pirospozsgás, hajdani kis magyar leányt is, aki őszülni kezdő hajfürtökkel — még mindig a felesége. Ott és akkor tanult meg magyarul is. A feleségétől, meg az ismerős jó emberektől. Mert jó emberek voltak ott Gömörben azok a magyarok, mind. Ő nem tudja megérteni, miért bántják most őket? Mért nem kegyelmeznek nekik? A csendőrnek boros esték jutottak eszébe, mikor kocsmában, vagy paraszthaznál cigánymuzsika mellett előbb csak dudolgatva tanulta, később énekelte is a magyar nótákat. Mert nincs ennél szebb a világon semmi! A cigány muzsikánál, meg a magyar nótánál! Nem is bánja ő, akármilyen nevetségessé válik is itt, ezen az udvaron, de elhúzat most egyet a sok szép magyar nóta közül ezzel a cigánnyal. Meg is kérdezte rögtön:

— Osztán, melyik a nótád, cigány? Elhúznád-e nekem, ha szépen megkérnélek rá?

— Azonnal, instálom — kiáltotta el magát Jozsó váratlan, nagy örömmel. — Hozom a hedegüt, máris!

Néhány pillanatig tartó cincogás, hangkeresés után rázendítette a nótát a cigány a nagy idegenségben — éppen olyan stilusban, mint otthon, a nóta-rendelő vendégek előtt, a kocsmában — a csendőr fülétövéhez tartva a hangszert:

... Fekete gőzös vigyél vissza a hazámba...

A hegedűszótól felvidultan, megszépült arccal, mosolyogva, mint a mulatni szerető emberek általában, dudolgatni kezte a dallamot bajusza alatt a cseh csendőr is. A taktushoz néha illegete a derekát és felső testrészét is. Hiába próbálta azonban követni, nem ismerte a nótát. Rá is tette hamar tenyerét a cigány vállára és úgy mondta néki, kérlelőn:

— Mondok én neked valamit, cigány. A szövegét is dalold a nótának. Mert hát én régen hallottam már magyar nótát. Ezt a tiedet meg végképp nem is ismerem. De szeretném tőled megtanulni. Énekeld no, — jó?

Jozsó szót fogadott: újra kezdve a dallamot, énekelni kezdte a szöveget is hozzá.

Dehát micsoda éneklés volt az, Úristen!

A cigánynak eltorzult a fájdalomtól az arca, mint a tátomás alatt nyüglő médiumé. Vastag, basszus hangja megcsuklott. Két szeméből, mint elvert gyermekéből, megeredtek a könnyek. Azért ő zokogva, fuldokolva csak mondta, egyre énekelte a dalt:

... Fekete gőzös vigyél vissza a hazámba,
Sej, hagy borulják az édeanyám sírjára...

Medréből kilépő, mindent elsöprő vízáradásnak szokott olyan kétségbeejtő zúgása lenni, mint Jozsó cigány síró énekének volt. Az édesanyák nem sirathatják nagyobb fájdalommal nem régen eltemetett gyermekeüket, akikről valami szép emlék jut eszükbe, mint ahogy zokogott a feketebőrű legény a hegedűje felett:

... Fekete gőzös vigyél vissza a hazámba...

—

A hörcsög képű morva paraszt, meg a jó szivű cseh csendőr csak nézték megrökönyödve a jelenetet. Mit jelentsen ez? Nem értettek semmiből semmit.

Én viszont megértettem azonnal mindent, mikor legelőször elmondták előttem odaáti emberek ezt a történetet... Bizony drága föld volt az nagyon, amit még a kóbor cigány is ennyire meg tud siratni! Mennyire sirathatják ezt az elvesztett földet azok a röghöz kötött, gömöri parasztok, akiket elraboltak az ősi fészekből! Megsiratjuk ezt a drága földet naponként mi is, onnan földönfutókká lett magyarok, akik olyan nehezen tudunk gyökeret ereszteni a maradékházában.

Tóth Gusztáv

„Én és az én házam...”

Csel. 9:37—39. Tábitha megbetegedett és meghalt. Arról itt nincs szó, hogy mit nyert a halálban, — csak, hogy a földön milyen úr maradt utána. Nincs arról szó, hogy Tábithának vérszerinti rokonai lettek volna, de ott voltak azok, akik a hitben és szeretetszolgálatban lettek vele testvérek. Ezek Péterért üzentek. Az Isten emberére mindig a próba, a kereszt alatt van szükség. Amikor Péter megjelent, akkor Tábitha ravatala mellett megszólaltak a jócselekedetei. Előállottak azok, akikkel jót tett. Mert az ember cselekedetei követik őt. Az is, amit jól tettük, de az is, amit gonoszul cselekedtünk. Gondolj most arra, hogy rólad mit mondanak majd ha a ravatalon leszel? Rólad milyen bizonyságok hangzanak majd el az Úr szine előtt?

Urunk! Add, hogy a mi jócselekedeteink kövessenek minket. A földön és az égben sokan legyenek majd, akik bizonyságot tesznek mellettünk. De Te légy pártfogónk és oltalmunk, Krisztusunk. Ámen.

Csel. 9:40—41. Péter, akit hivtak, amikor leborulva imádkozik, tulútal magán. Az elé viszi a kérést, aki azon tud segíteni: Isten elé. Péter mindenkit kiküldött. Még hármat sem hagyott bent, mint Jézus a Jairus leányának halottas ágyánál. A több ember, ha valóban hisz, segít az imádkozásnál. De ha nem hisz, vagy nem eléggé hisz, akkor akadály. Nincs leírva, hogy Péter mit mondott imádságában az Istennek. Csak azt jegyzi fel az Írás, amit Tábithának mondott. Tábithának nyilván akkor szólt, amikor már érezte, hogy az imádságát Isten meghallgatta. Ekkor hívta be a gyülekezet tagjait. Szentek, annyi, mint keresztyének. Téged visszahoznának-e a ravatalról, örömmel fogadnának-e? Benne vagy-e úgy az egyházban, a gyülekezetben, mint Tábitha volt?

Olyan gyülekezetté légy minket, gyülekezetek Ura, hogy együtt tudjunk könyörögni, egészen a meghallgatásig. Ámen.

Csel. 9:42—43. Tábitha feltámasztása sokakat az Úrhoz vitt. Hit fakadt belőle. Péter hitére, a joppéi keresztyének szeretetére felelt Isten ezzel a feltámasztással. Ezért aztán hit és szeretet fakadt belőle. Nem a Péter hitele, vagy csodatevő ereje nőtt meg, hanem az Úré. Tábitha feltámadásánál is elmondjuk azt, amit minden bibliai feltámasztásnál, hogy Tábitha nem maradt életben. Újra meghalt néhány év mulva. Mert ez a feltámadás nem az igazi feltámadás. Ez csak visszájövetel volt a halálból. Isten még visszaadta néhány évre a gyülekezetnek. Csak Krisztus támadt úgy fel, ahogyan mi fogunk feltámadni. Krisztus átment a halálon. Péter Joppéban maradt. Simon timárnak a háza a mennyország küszöbévé vált. Ott, ahol ilyen csoda történt, ahol sokan hittek, igehirdetés is kellett. Utógondozás kellett.

Olyanná tedd életünket, hogy áldás legyen az másoknak. De főképen Krisztus feltámadásában vetett hitünket erősítsd, hogy vele mi is élhessünk örökké. Ámen.

Csel. 10:1—2. Tábitha nő volt, származására pedig zsidó. Kornéliusz férfi és római, vagyis pogány. Tábitha egyszerű asszony, Kornéliusz előkelő katonatiszt. Isten Igéje ebben az egymásutáni sorrendben azt mondja, hogy Istennek mindkét nem és mindkét nemzet, sőt társadalmi állású lehet és lesz is követője. Mindenki az istené, ezért mindenkinek lehet Isten Ura, Krisztus Megváltója. Ebben az egymásutáni sorrendben nemcsak a pogányok felé van egy nyitott kapú, hanem a férfiak felé is egy felhívás. A hit, a szeretetszolgálat nemcsak a nők dolga, hanem a férfiaké is. Férfias, sőt katonás dolog hinni és jót cselekedni. Sőt férfias dolog imádkozni.

Könyörgünk, hogy férfiak és nők, minden nemzetből valók, minden foglalkozásuak borulnak le előtted, imádandó Isten. Ámen.

Csel. 10:3—6. Délután három óra van Czézáreában — a mi időszámításunk szerint — és Kornéliusz imádkozik. Ekkor adja Isten tudtul, csodálatosan, hogy meghallgattatott az imádsága. A könyörgést, tehát a hitet kísérte, támogatta a szeretetszolgálat. A kettő együtt jutott Isten elé. Isten közvetlenül adja tudtul Kornéliusznak, hogy meghallgatta az imádságát, de nem közvetlenül adja tudtul, hogy mit kell cselekednie. Azt mondja az angyal által, hogy küldjön Péterért. Majd Péter mondja meg, hogy mit kell cselekednie. Istennek már egyháza van ezen a földön és az az egyház tudja, hogy mit kell cselekedni. Aki nem az egyházon keresztül tudakolja, hogy mit kell cselekednie, az nem hisz igazán.

Azokat, akiket kiválasztottál, Urunk, az egyházban, azokat igehirdetéseikben és Lélektől való irányítottságukban vezesd és tanítsd. Ámen.

Csel. 10:7—9. De Isten Pétert is előkészíti arra, hogy mennek hozzá. Ez arra tanít: nézd meg, hogy Istennek mindenre gondja van. Semmi sem kerüli ki a figyelmét. Erre az Istenre rábízhatod magad. Milyen drága előtte egy pogány ember lelke is. A legnagyobbat már megtette, Fiát keresztre engedte, hogy ne tenné meg a többit, a kisebbet. De azt is meg kell figyelnünk, hogy csak az imádkozó emberek alkalmasak arra, hogy ezt a gondoskodó szeretetet megértsék, elfogadják és teljesítsék.

Láttasd meg velünk, Uram, hogy Te milyen gondviselő, gondoskodó Isten vagy. Adj imádkozó szívet, hogy gondoskodásod áldott eszközei lehessünk. Ámen.

Csel. 10:10—16. Itt Istennek arra az előkészítő kegyelmére mutatunk rá, amivel az embert, az ő küldötteit előkészíti. Isten legtöbbször nem mondja ki nyiltan, hogy mit és hogyan is akarja. Itt tükör által, homályosan látunk. Nekünk kell alkalmasnak lenni. Lelkének erejével értelmesnek lenni, hogy megértsük, mit akar Isten. Ezért kell irásmagyarázó és igehirdetés, mert Istennek az akarata, a kijelentése sokszor jelekben van. Péter látomást látott. Ez a látomás általunk egészen meg nem érthető közvetlen kijelentés. De abban is ott van a tükör homálya. Csak az Isten előtt maradt lélek érti meg. Szól Isten, csak meg kell érteni. Jelekkel, a bizonyságoknak a fellegével vagyunk körül véve, csak imádkozó hit, engedelmes élet kellene, hogy törvény legyen belőlük.

Készítsd Atyánk, a küldöttet is, és azt is, akihez küldesz, hogy a te akaratod legyen meg a földön éppenúgy, mint a mennyben. Ámen.

Újabb adományok a mezőzombori ref. templomépítés céljára. 1948. febr. 1-ig a következő segítségeket kaptuk: Erdőbénye 2.207 Ft, Tiszalúc, 561·70 Ft. Megyaszó 375·94 Ft, Tállya 333·40 Ft, Ond 655·80 Ft, Monok 320 Ft, Golop 559·20 Ft, Tiszaladány 950 Ft. Báj 424·90 Ft, Prügy 1737.— Ft, Csobaj 370·20 Ft, Szerencs 1752·80 Ft, Bekecs 270·— Ft, Taktakenéz 367·80 Ft, Tokaj 666·— Ft, Bodrogkeresztur 457·60 Ft, Lengyel Lajos presbiter Bp. 10·—Ft. A nyomorúságok sok póbája között boldogan dicsekszünk a kebelbeli alsózempléni gyülekezetek példás áldozatkészségével.

Mád egyházközségben az árvízsújtottak javára eddig befolyt: Perselyadomány 71, Irgang-Testvérek 50, Koroknay Károly 10, Horváth István 10, Nagy Erzsébet 10, Lelkipásztor 20, Brát András 10 Bodó Károly 10, Bartha Lajos 20, Bányai Istvánné 10, id Lengyel István 10, Hubay Imre 10, Kalicky Sándor 10, id. Lengyel Sándor 10. Összes eddigi gyűjtés: 261 forint.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámunk: 51.509. Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

Ahol újra kezdődik az élet

Nem régen került kezünkbe a *nagykőrösi* reformátusok gyülekezeti lapja. Hiába volna épp elég seperni valónk a saját portánkon is, nem tudunk ellenállni a szándéknak: mindnyájunk okulására elmondjuk az élményeket, amik lelkünkben fakadtak a *Nagykőrösi Református Harangszó meszsziről hozzánk eljutott szavára.*

Legnagyobb öröm, ami éri az olvasót, hogy Nagykőrösön *újra kezdődik az élet.* Az élettelen számok a következő öröm-üzenetet lehelik felénk e tekintetben: 1944-ben 43-al, 1945-ben 55-el, 1946-ban 5-el fogyott — a születések és halálozások számát egybevetve — a gyülekezet lélekszáma; *1947-ben viszont 74-el szaporodott!* Bizony nagyon kevés helyen ismétlődik meg kicsi Magyarországon a nagykőrösi szaporodási arányszám ilyen tetemes többlettel az élet javára!

Kitünik a gyülekezeti lapból az is, hogy Nagykőrös *igyekszik berendezkedni a mostani időkre.* Az örökkévalóság követelményei mellett szükségét érzi, ha ez amazzal nem ellenkezik, a körülöttünk lüktető mai életre igent mondani. Az egyház vezetősége nem igyekszik az atyafiak előtt a ma és holnap sors-kérdéseit eltitkolni. Inkább felszinre hozza azokat, tudván: legjobb pedagógia az őszinteség s több eredmény várható a problémákkal való nyilt szembenézésből, mint a duzzogó mellébeszélésből és a lelki-farkassötétségből eredő multsóvárgásból. (Érdemes a rövid cikkeknek csak a címét is feljegyezni: Az egyház és szociális kérdés, Az egyház és demokrácia, Hitvalló egyháztagság, Miért kér az egyház államsegélyt.)

Nagykőrösnek különben legégetőbb két kérdése a *tanya és ifjúsági misszió.*

Az előbbi jelenti a ma kötelességét, — hiszen tanyákon élnek azok a református emberek, akikkel a multban legkevesebbet törődtünk, akik még ma is álig-alig lelik az egyházban helyüket. (A 18.000 lélekszámu reformátusságból 5.500-an élnek ebben a gyülekezetben tanyákon!) Olyan rétege ez a tanyai lakosság ma a magyar reformátusságnak, amelyik a földbirtokreform és sok minden egyéb révén döntően történelmi tényezővé vált. Lehetetlen, hogy egyházunk ezután is annyira elhanyagolja őket, mint eddig. Hiszen — *„egy-egy tanyai istentiszteleten népes csoportok kérik a több találkozást, több igehirdetést, több és hatékonyabb hitoktatást.“*

Az ifjúság ügye viszont a jövendő problémája. Olyan lesz a holnapunk, amilyenné az ifjúság válik kezünk között. Nagykőrös nagyon jól tudja ezt. Ezért szánja reá magát hősies erőfeszítésre 5.200 lélekszámú ifjúságáért s ezen belül is külön azért a 636 református tanyai gyermekért, amelyikből 236 nem részesül rendszeres hitoktatásban s azért az 1000-nél több tanyai fiú- és leányifjúságért, amelyiknek nincs része rendszeres lelkigondozásban.

Nagykőrös munkához látott a tanyákért és az ifjúságért. A tanyákon működő egy missziós lelkipásztor mellé még másik kettőt szeretne rendszeresíteni s az ifjúság pásztorálását is külön ifjúsági lelkész munkálja ma már a gyülekezetben.

A nagy őszinteség révén, amelyik kertelés nélkül minden problémát felszinre mer hozni, meg hető értesülni arról is, hogy *hogyan bűnhődi a tegnapi dúsgazdag eklézsia a multját!* Nagy kiterjedésü vagyonából a törvényes rendelkezéseken tulmenően sajátitottak ki a földbirtokreform során. Nagy gazdagságában nem ismerte a gyülekezet az önkéntes adakozást. Mint nagy betegség után a lábbadozó ujra kezd járni tanulni, úgy próbálják most erre az elengedhetetlen, szükséges kötelességre, az adakozásra, ránevelni a vezetők az egyháztagokat.

Elgondolkoztató tudomásul venni azt is, hogy mennyire nem akar gyökeret verni a gyülekezet életében a léleképítés leghatalmasabb eszköze, az evangélizáció. Kovács J. István nyilatkoztatta ki e kérdésben: „a nagykőrösi evangélizációról a gyülekezet óriási többségét kitevő kisgazdáink következetesen távol tartották magukat.“

Nagykőrös igyekszik, felismervén kötelességét, a tanyákon szervezendő lelkészi állások javadalmazására *földet igényelni* . . . Micsoda bűnhődés, Istenem! . . . Míg volt miből és míg semmi akadály nem állott előttük, hogy megoldhatták volna mammut-gyülekezeteink a maguk égető kérdéseit, alig történt valami. Mert nem mertünk hozzányúlni ez égető kérdésekhez, ezért kell ma bűnhődnünk.

Utolsó bekezdésünket különben már nemcsak Nagykőrösről mondottuk, hanem az összes mammut református gyülekezeteinkről... Jó lenne, ha a többi nagy gyülekezeteink is így felismernék legalább mára égető kérdéseiket, mint Nagykőrös. Nagykőrös az életéért megindított harcával jó példát mutat. Azért ismertettük ezt a harcot, hátha többen rászánják magukat a jó példa követésére! *v.*

„Adományok a Főiskolának“ folytatása a 2-ik oldalról: Tarnay Béláné, Bp. 10, dr. Németh Istvánné, Dunaszentgyörgy 50, Fodor György, Miskolc 50, Kósa Szabó Pál Mád 20, Zabari Borbála, Szikszó 1, Balogh János, Tiszalök 20, Bartha Gyula, Sajóivánka 20, Lábass Sándor, Tokod 10, Soós Lászlóné, Szolnok 10, özv. Gönczy Lászlóné, Bp. 20, Ref. egyház, Szin 20, Ref. gyülekezet, Hejőbába 100, Ujj Lajos, Kázsmárk 10, Ujj József, Kázsmárk 10, Ref. nőszövetség, Alsóvadász 50. *Nyiregyházaiak:* Görömbey István, 50, dr. Mikecz Miklós 100, dr. Horthy István 100, Bartha László 25, dr. Kusnyarik Jánosné 50, dr. Bartha László 25, Groók Lajos 5, Nagy Elek 5, dr. Balogh László 50, Gavallér Endre 50, Berzeviczy Béla 10, dr. Molnár Emil 25 forintot adományoztak.

Az Igazgatóság.

A meszesi ref. egyház köszöni a testvérgyülekezetek alábbi segítségét megrongált temploma kijavítására: Finke 55, Sajószentpéter 339·82, Jósvafő 51, Alsóvadász 249, Borsod 53, Szakácsi 86, Pamlény 51, Sajókeresztur 36, Gagybátor 76, Szinpetri 23, Szin, Szögliget 100, Szászfa 90, Bódvaszilas 50, Csenyéte 100, Komjáti 50, Arnót 71, Hangács, Nyomár. Ziliz 259, Bóldva 99, Égerszög, Varbóc, Teresztenye 171, Edelény 215, Debréte, Tornaszentjakab 55, Disznoshorvát 74, Szalonna 70, Szendrő 152, Felsőnyárád 92, Sajóbábony 148, Szendrőlád 109, Martonyi 176, Perkupa 168, Lak 98, Boldvalenke 177, Ládbesenyő 63, Damak 35, Becskeháza 74 forint.

Sárospatak.

1. Így fogadták Zsiros Józsefet Amerikában.

A Hoppe College dr. Zsiros Józsefet január 14-én istentisztelet keretében fogadta, ünnepélyesen. Az üdvözlőbeszédek dícsérő szavait az iskolánk iránti őszinte keresztyén szeretet diktálta.

A 121. zsoltár eléneklése után *Osterhaven* professzor beszélt a két iskola kapcsolatáról. „*Sárospatak* — mondotta — *fennállásának hosszú századai alatt az evangéliumi keresztyénség és tudomány bástyája volt a világnak abban a sokat háborgatott részében. Azért választottuk a pataki iskolát, mert eszményei és nevelési gondolatai azonosak a mieinkkel és mert az ő bizonyságtétele a háború előtt és alatt olyan következetesen keresztyén volt.*"

A theológia dékánja, *Hollenbach* professzor üdvözlőbeszédében azt emelte ki, hogy milyen áldozatot hozott Patak, mikor egy ilyen tudós és tehetséges vezetőemberét, akit olyan nehéznélkülözni, elküldte.

Dr. Zsiros József I. Mózes 37:5—7 alapján a nagy álmokról beszélt, amelyek Isten segítségével megvalósulhatnak, mint a József álmai is. Hoppe College alapítója, *Albertus C. Von Raalte,* száz évvel ezelőtt egy álmot álmodott s elhagyván hazáját, itt kezdte azt megvalósítani; az eredmény Holland városa és a Hope College. Most ez előtt a fiatalabb intézet előtt hajol meg az öregebb testvér, a pataki iskola. Hiszem — mondta Zsiros József, hogy száz év mulva ezen a „szent helyen" egyetem lesz, s a többi amerikai egyetem, majd meghajol előtte.

Osterhaven professzor végül a 90. zsoltár felolvasása után imádságban kért áldást iskolánkra és országunkra. *B. Z.*

2. Mozduljunk meg a vörössapkásokért.

Pataki diákhőseinkről szeretnénk megemlékezni a magyar szabadság évében. Az öreg iskola árkádjai alá bronzba vésve emléket állítani annak a pillanatnak, amikor a híres vörössapkás pataki diákzászlóalj harcba indult a magyar szabadságért. Utolsó láncszeme lenne ez a dombormű annak a sorozatnak, amelyik után már csak az első világháború hősei következnek.

A dombormű 12 ezer forintba kerülne és az iskolának hiányzik reá az anyagi fedezete. Kéréssel fordultunk már a gyülekezetekhez, de visszhangképen alig párszáz forint érkezett. Érthető a dolog. Nem volt termés. Kell a betevő falat. A nehezen szerzett kevés fillér — ruhára, cipőre. Nem is ezért irjuk most ezt a pár sort.

Ötletpályázatot hirdetünk. *Hogyan lehetne össze szedni a 12 ezer forintot a 48-as pataki diákok emlékére?* Minden ötletet szívesen veszünk. Márvány, bronz beszerzési lehetőségek. Ingyen ajánlkozó művészek, sportversenyek, sorsjátékok, totók stb. Aki tervezni tud, az segiteni is tud. Ha mással nem, ötlettel segitsünk most a főiskolán. *S.P.*

Szathmáry István sárospataki ref. kántor használt harmóniumot venne! Ajánlatokat kér.

Szerkesztői üzenetek: T. L. F—a. Nekrológod késön érkezett. Az esperesi hivatalét hamarább megkaptuk s igy azt hoztuk le. Más cikket szivesen vennénk tőled. — K. I. F—y. Verse túlhaladj a lapunk terjedelmét s igy azt nem áll módunkban közölni. Dr. T. J. M-c. Késön érkezett, jövő számban jön.

3. Felhívás lelkipásztor testvéreinkhez.

A jubileumi évvel kapcsolatban szerkesztőségünk szándéka, hogy az egyes egyházközségek irattárában és jegyzőkönyveiben fellelhető 1848—1849-es feljegyzéseket folytatólagosan — kivonatosan leközölje. Kérjük azért lelkipásztor testvéreinket, nézzenek e dolognak utána. A fellelhető adatokat — nem félve az esetleges pár órás elfoglaltságtól — juttassák el hozzánk. Fontos és felkutatandó kérdések: *hogyan fogadta népünk a 48-as márciusi vívmányokat, a szabadságharc eseményeit, lelkipásztoraink és honvédeink közül kik teljesítettek szolgálatot a honvédhadseregben, hogyan folytak le az ütközetek stb.* Általában minden fellelhető adat fontos és kedves nekünk. Hozzuk ezeket az adatokat napvilágra, — megmutatva ezzel is a világ felé, hogy mennyi áldozatot hozott egyházunk 100 évvel ezelőtt a magyar szabadságért!

HIVATALOS RÉSZ

Körlevél

Valamennyi közép-, középfokú-, általános és népiskola igazgatójának.

Az árvizkárosultak megsegítésére indult akcióból a tanulóifjúság sem maradhat ki. Az iskolák igazgatói hivják fel a tanulóifjúságot, hogy az árvizkárosultakat támogassák (megtakarított pénz, diákkaptár stb.). A folyó iskolai évben valamennyi iskolában előadást kell rendezni erre a célra (szavalóverseny, anyák napj, énekverseny stb.). A sürgősség miatt a belépőjegyek árusítását azonnal meg kell kezdeni. A jegyeket legegyszerűbben, az igazgató pecsétjével ellátva kell elkészíteni. A befolyó összegből 20 % vonható le készkiadásokra. A püspöki hivatal kérésre küld csekkszámlát, egyébként minden lelkipásztori hivatalhoz megküldött csekkszámlán is befizethető a befolyó összeg. A helyhatósági díjak fizetése alól a VKM 40.622/1948 sz. rendeletére hivatkozással mentességet kell kérni.

Az Egyetemes Konvent 149/1915 sz. alatt reáruházott hatáskörben László János okleveles lelkész, nagyszalontai kántor és Csompó András szilágyzoványi lelkipászkor II. lelkészképesítő bizonyítványait érvénytelennek nyilvánította és a másodlat kiállítására engedélyt adott.

Mikolc, 1948. február 7. Atyafiúi szeretettel:

Dr. Enyedy Andor sk. püspök.

Alsózempléniek figyelmébe: Az 1948. évi ORJO temetkezési rizikó — biztosítási díj — az átlagkor alapján — 24 forintban lett megállapítva. Kérem lelkipásztor testvéreimet, hogy ezen díjat 20 fillér kiváltási portó hozzáadásával legyenek szívesek március 15.-ig az egyházmegye pénztárába — sürgetés bevárása nélkül — befizetni. Nagyrozvágy, 1948 február 2. *Janka Péter* esperes.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!" (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!" (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 4. szám 1948. március 1

MI ÜGYÜNK — A NÉP

A multban a szegények iskolájának nevezték Sárospatakot. Nem dicsekedésképen mondjuk, de büszkeséggel emlegetjük el, hogy másfélévtized óta meg a nép iskolája lettünk.

Népünkért végzett munkánknak eredményes voltát hirdette február 25 is. Az idei népfőiskolások és szabadművelődési-akadémisták ekkor tartották ugyanis évzáró ünnepélyüket. Magunk szavai helyett a távozó parasztfiuk vallomásai alapján bemutatjuk most: pár hónapos itt-tartózkodásuk idején milyen hatással volt reájuk Sárospatak és milyen célkitűzésekkel indultak el útjukra körünkből paraszt-növendékeink.

Gara Sándor (Szerep) ezeket írja:

A Szabadművelődési Akadémiára az ország legkülönbözőbb részeiből érkeztek fiatalok. Minden este más fiú tartott beszámolót az otthoni helyzetről s így megismerhettük jól országosan is a parasztság helyzetét, ami bizony nagyon szomorú. A nagy többség közömbösen viselkedik saját sorsa iránt s nem veszi észre, hogy *ha nem veszi kezébe sorsának irányítását, újból oda süllyed vissza, ahol volt.* Az elmult rendszer alatt a parasztság úgy érezte, hogy a *politika* az urak mestersége volt. Ha választás volt, mindent ígértek, de semmit sem váltottak valóra. A parasztság lassan kiábrándult a politikából. Így mikor a demokrácia meghozta a lehetőséget rá, hogy a parasztságnak is legyen beleszólása az ország sorsának irányításába, politikai tudás és szervezettség hiánya miatt nem tudta eddig eléggé képviselni saját érdekeit.

Kulturális téren is igen nagy az elmaradottság. Én nem csodálkozom rajta. A nyomorúságos sorsban tengődő paraszti munkás tömegnek nem volt tehetsége arra, hogy a könyveket meg tudja venni. De most, mikor a maga gazdája lett, nem szabad tovább tétlenkednie. El kell indulnia a művelődés útján. Ezt a célt szolgálja a vándorkönyvtár, olvasókör, önképzőkör és különösen a népfőiskola.

Csak az a baj, hogy *parasztifjúságunk* még nem használja ki eléggé ezeket az alkalmakat. Pedig nem elég, hogy a demokráciától megkaptuk a szabadságot; ha nem tudjuk azt helyesen kihasználni, egy lépést sem jutottunk előbbre. Tehát minél több parasztifjúnak kell a népfőiskola forrásából merítenie, hogy öntudatos, tisztánlátó és helyesen gondolkozó paraszttársadalom alakuljon ki.

Mile József (Szerep) látásaiból közöljük:

Parasztságunknak első sorban *gazdaságilag* kell megerősödnie. Ehhez pedig *tagosításra* van szükségünk, hogy aztán áttérhessünk a belterjes gazdálkodásra. A többtermeléshez viszont szaktudás kell. Fel kell használnunk és munkába kell állítanunk a modern technika minden vívmányát.

Ha mindezt véghez vittük, gondoskodnunk kell értékesítő és beszerzési *szövetkezetek* alapításáról. De a szövetkezetek csak akkor működnek jól, ha a nép maga hozza létre a szövetkezeteket és maga közül nevel ki szövetkezeti vezetőket.

A demokrácia hatalmas lépésekben viszi előre az országot célunk elérésében. Megvalósítottuk a földreformot és megoldottuk a bankok államosítását, mellyel gyárainknak 75 százaléka állami irányítás alá került. De a mezőgazdálkodás terén még nagy feladatok előtt állunk s ezeket csak úgy tudjuk megoldani, *ha eltüntetjük azt a válaszfalat, ami a régi és új gazdák között eddig fennállott.*

Nekünk, paraszti fiataloknak, akik népfőiskolákon, vagy szabadiskolákon vettünk részt, jó példával kell előljárnunk mindenben, hogy „kovász" legyünk a magyar paraszttársadalomban. Meg kell becsülnünk régi népi hagyományainkat is, de meg kell ismerkednünk a ma égető kérdéseivel is.

Kiss Béla (Megyaszó) tervei:

Miránk, parasztifjakra, akik itt tanultunk a sárospataki Szabadművelődési Akadémián, *odahaza óriási munka vár.* Nekünk magunknak is tanulnunk és művelődnünk kell tovább; azonban fel kell ébresztenünk a tanulási vágyat társainkban is és meg kell mutatnunk nekik a helyes útat. Legelső feladatunknak azt látom, *hogy minél több ifjút küldjünk el* a gazdasági szakiskolákba, hogy ott a korszerű gazdálkodást megtanulják. Én ezt az első lépést odahaza már megtettem: ezen a télen sikerült megszerveznem a falunkban egy ezüstkalászos tanfolyamot 63 hallgatóval. Sikerült továbbá rábeszélnem 4 fiut arra is, hogy iratkozzanak be az abaujszántói téli gazdasági iskolába.

A szövetkezés terén is megindult a munka. Van gazdakörünk 90 taggal s szövetkezeti alapon létesítettünk egy szeszfőzdét s egy beton- és cserépgyárat. A gazdakör szorgalmazta első sorban a Gazdasági Kisvasút megépítését, ami most, a 3 éves terv keretén belül meg is épül. A villanyvilágítást is bevezetjük Megyaszóra; a póznákat és a vezetéket már meg is vásároltuk.

Kulturális téren azonban még gyengén állunk. Értékes, jó könyveket nem olvasnak, pedig csak a rendszeresen olvasó ember lehet igazán tájékozott.

Adományok a Főiskolának

Szeretettel köszönjük és nyugtázzuk a február 25-ig beérkezett adományokat: Ujj Lajos és fia (Kázsmárk) 20, Ref. Nőszövetség (Alsóvadász) 50, Papp István (Dunaszentgyörgy) 20, özv. Sonkovics Jánosné (Dunaszentgyörgy) 5, Kántor Mihály (Cigánd) 10, Putnoky Pál (Miskolc) 10, Ref. Ifj. Egyesület (Abaujkér) 100, Sándory Gyuláné (Jánk) 5. Budapestiek: Matzner Károly 1000, Szegő Istvánné 100, Pallai László 50, Molnár Ferenc 10, Szalay János 40, dr. Kovács Gábor 300, dr. Gregus Andor 10, Varga Imre (Sajókaza) 50, Ref. Egyház (Sajókaza) 50, Sóvári Gyula (Felsőregmec) 10, Lázár István (Mezőkövesd) 5, Vizaknai Zsófia (Szegvár) 50, Ligeti Mária (Kispest) 2, özv. dr. Tarján Béláné (Szeged) 2, dr. Emődi Sándor (Győr) 10, Ref. egyháztagok (Taktaharkány) 121. Mezőkeresztesiek: Román Julia 10, Répás Györgyné 2, Rinkó Julianna 1, Kassay Ferenc 1, Lengyel Lajos 1, Lajos Imre 1, Kalas Miklós (Füzfő-gyártelep) 60 Ft. *Igazgatóság.*

Evangélizációs napok lelkipásztorok részére Miskolcon március 16—18-án.

Március 16—18. napjain dr. Makkai Sándor egyetemi tanár, konventi missziói előadó vezetésével lelkipásztori evangélizáció lesz Miskolcon. Szeretettel hívjuk meg kerületünk lelkipásztorait. Különösen felhívjuk rá azok figyelmét, akiknek gyülekezetetében munkatervünk szerint evangélizáció lesz, vagy szeretnék ha lenne.

Legkésőbb *március 10-ig* a résztvenni szándékozók jelentkezzenek a püspöki hivatal címén a kerületi missziói lelkipásztornál, hogy elszállásolásukról gondoskodhassunk. Mindenki egy miskolci családnál kap szállást, ahol bibliaórát fog tartani. Ebédünk és vacsoránk közösen lesz. Kenyeret mindenki hozzon magával. Az étkezésért önkéntes adományt kérünk. Lelkipásztor testvéreink sürgős jelentkezését és jövetelét szeretettel várjuk. Hordozzuk imádságunkban a sok áldást igérő alkalmat!

Együttlétünk napirendje:

Március 16-án kedden: 9—11-ig Igetanulmányozás, vezeti: dr. Makkai Sándor, ½ 12—1-ig: „Az evangélizáció theológiai háttere" c. előadást tart: dr. Koncz Sándor. 3—5-ig Evagélizáció, végzi: dr. Makkai Sándor, 6—8-ig A miskolci presbitérium rendezésében minden héten megtartott előadóesten előadást tart: „Tegyetek tanítványokká minden népeket" c. dr. Makkai Sándor.

17-én szerdán: 9—11-ig, Igetanulmányozás, vezeti: dr. Makkai Sándor, 11—1-ig „Gyülekezeti lelkipásztorok és az evangélizáció" c. dr. Fürjész I. és dr. Kádas Miklós előadása. 4—6-ig Evangélizáció, végzi: dr. Makkai Sándor. 7-kor Bibliaórák családoknál és foglalkozás szerinti csoportoknál.

18-án csütörtökön: 9—11-ig Igetanulmányozás: vezeti: dr. Makkai Sándor, 11—1-ig: „Evangélizációs szolgálataink tapasztalatai". Beszámolnak: Csorba László és dr. Tussay J. 3—5-ig Lelkipásztorok bizonyságtevése. 6-kor Úrvacsorai istentisztelet a templomban. Igét hirdet: dr. Makkai Sándor. Ágendázik és urv. oszt: Dr. Enyedy Andor

Generális vizitáció

1 Egyházi élet a Vasgyárban.

Nádházy Bertalan lelkipásztor beszámolójából a következőket tudtuk meg:

Isten különös kegyelme, hogy az ország egyik legveszélyezettebb pontján, a diósgyőri vasgyárban, ahol annyi gyárépület ment tönkre a bombázások miatt, a református templom semmi sérülést nem szenvedett. Az 1927 ben épült templom, a kerület legszebb templomai közé tartozik. Belsejének berendezését a nemes egyszerűség és a művészi faragványok teszik vonzóvá. A vasgyári külön egyház 1913-ban alakúlt meg. Később a diósgyőri egyházzal egyesült. 1947 október 1 óta újra önálló egyházközséggé szervezkedtek. A vasgyári egyházrész híveinek száma 3073. Hozzátartozik Perecs is 450 és lyukói bányatelep kb. 40 reformátussal. Missziói munkák közül nőszövetségei, leánykőri, három ifjúsági bibliaköri, presbiteri értekezleti összejöveteleket és bibliaórákat tartanak rendszeresen. Vallásos előadások és szeretetvendégségek élénkítik az egyházi életet. Az egyház vegyeskara a legszigorúbb zenei kritikát is kibírja *Szűcs Lóránd* szakértő vezetése mellett. A családlátogatásnak igen nagy áldását tapasztalhatják. A diakonisszák és a lelkipásztor 1080 családot kerestek fel az elmúlt évben. Nagy fontossága van a kórházi betegek látogatásának is. Iratmissziója jelenleg igen szerény keretek között folyik. Perselypénz az elmúlt esztendőben 3759 forint volt. Ezen felül vannak az úrvacsorai jegyekre történt adakozások és egyéb adományok.

Istentisztelet után az egyház gyülekezeti termében a *vasgyár igazgatóival* folytatott a püspök szívélyes megbeszélést. Ez a megbeszélés különben a vasgyári étteremben tartott. mintegy 100 terítékes tipusebéden szinte folytatást nyert, mert a felszólalók nem győzték eleget hangsúlyozni a *hivatalos vasgyári közegek és a vasgyári egyháztagok közötti jóviszonyt és egyetértést.* Ugyancsak ezt hangsulyozták az ebéden megjelent róm. kat. lelkipásztorok is.

2 Ezeket láttuk Diósgyőrben!

A délutáni órákban a diósgyőri egyházközségbe érkezett meg *dr. Enyedi Andor* püspök. A fogadtatás a templomban folyt le, ahol az egyház nevében az egyházgondnok köszöntötte a generális vizitáció tagjait. Az istentiszteleten a püspök hirdette az igét.

A tőtiszteletü asszony, mint nőszövetségi elnöknő beszélt a diósgyőri református asszonyokhoz. Figyelmeztette őket arra, hogy azt az előnyt, amit Isten a nőknek adott a hit dolgai iránt, ne hagyják kihasználatlanúl, hanem a család férfi tagjaira is igyekezzenek hatással lenni. Nőszövetségi munkák végzésére s általában fokozottabb munka kifejtésére kéri őket.

Komjáthy József lelkipásztor számolt be a diósgyöri egyházban folyó munkákról. Különösen kiemelte a házi istentiszteletek nagy látogatottságát és szép eredményeit.

Van az egyházközségnek cserkészcsapata, egy ifjúsági egyesülete és énekkara is. Az énekkar az esti órákban szarenádot adott a püspök tiszteletére. Egy leány ifjúsági csoport a lelkészlakon magyaros táncbemutatóval örvendeztette meg a vendégeket. Az egyházmegyei elnökség és a püspöki-pár az esti órákban tért vissza Miskolcra. *Illyés Bertalan*

A református elemi iskola tanulói, valamint a polg. iskola református növendékei és az iparostanonciskola tanulói február 27 és 28-án csendesnapot tartottak. A csendesnap előadói és bibliakörök vezetői a helybeli tanitók és lelkipásztorok voltak.

Tankó István *felsőábrányi ref. kántor-tanítót eredményes iskolai és iskolánkívüli munkássága elismeréséül 25 éves tanítósága alkalmával Enyedy Andor püspök, igazgatói cimmel tüntette ki. Érdemes tanítót ért a kitüntetés, ki fáradhatatlan munkásságával jó munkát végez a gyülekezet életében.*

Nem haragra rendelt az Úr!

A prágai theologia igazgatója magyarországi útja során február 20-án Sárospatakra is ellátogatott. Sok áldása és haszna volt ennek a látogatásnak. Néhányra röviden rámutatunk.

Ez a látogatás megmutatta azt a nyomorúságos és képtelen helyzetet, amelyben ma élünk. Csehszlovákiával és az ott lakó protestánsokkal szomszédok vagyunk, akiknek nevében Hromádka professzor közöttünk járt. A közeli szomszédság ellenére mégis idegenek. A cseh testvéregyház egy tagját úgy vártuk, mintha egy idegen világból érkezne. Vártuk bizonyos keserűséggel szívünkben, idegenkedve, ellenségesen. Szánkban kérdéseket forgattunk, amikre feleletet vártunk. Közelről jött és mégis messziről, a szomszédságból és mégis az idegenből.

„E világnak kérdése" választott és szakitott szét bennünket: a jog, a föld, a tulajdon, az otthon, a faj és a vér. Lehet-e hidat verni mérhetetlen szakadék fölött? Lehet-e elüszkösödött sebet gyógyítani? Van-e lehetőség e világnak kérdésében is megegyezésre? És ha van, hol van az a hely? Ez a látogatás megmutatta, hogy *akiket a világ szétszakitott, azok találkozhatnak Krisztusban. Benne és általa gyógyúl a seb, oldódnak meg ellentétek és kérdések. Ő egybeszerkesztheti a szétszakadtakat.* Akik Krisztust szeretik, azok egy testnek a tagjai: az egyháznak. Igen, az egyházban, abban a hajóban, amely a harag, a gyülölet és ellenségeskedés, jog és erőszak hullámain át biztosan halad, lehet találkozni. Itt a különböző fajhoz és nemzethez tartozók egymást testvérüknek tekintik. Azért lehet találkozni, mert az egyház nincs a föld egy pontjához kötve, átfonja az egész világot, túlnyúl minden földi országhatáron. Az egyháznak ebben az egész földre kiterjedt valóságában (ökumenicitásában) van az egymással vitatkozó nemzetek megbékélésének a lehetősége. Ebben a valóságban gyökerezik az egyház döntő fontossága, felelőssége, szolgálata, méltósága és nélkülözhetetlen volta. Akik itt találkoznak, azok nem mint politikusok állnak elsősorban egymással szemben, hanem, mint testvérek a Krisztusban egymás mellett. De hisszük, hogy csak az ilyen találkozásnak van igazán áldott politikai haszna és eredménye. *A Krisztusban való találkozásnak minden lehetőségét mi még nem próbáltuk ki!*

Hromádka professzor látogatása figyelmeztetett minket arra is, hogy a mi *atyáink már találkoztak egymással.* Nem kis büszkeséggel hivatkoztunk mi erre. Arra a félszáznál több református lelkipásztorra gondoltunk, akik jórészben a mi iskolánk tanítványai voltak és elmentek Csehországba, hogy a pásztor nélkülieket gyülekezetté formálják, hogy az evangélium tiszta hangját ott is megszólaltassák. Jól esett hallani, hogy ezt nem csak mi tudjuk. Emlékeztünk Vég Istvánra, a hajdani pataki diákra, aki odakint tudós theológussá lett és akit Isten *a cseh testvéregyház „öreg Szikszaijává" tett,* az ő imádságos könyvét még ma is olvassák. De aki *csak* a múltjával dicsekszik, a jelen kérdése elől menekül: Mit tettél te? Hová lett egyházunknak az a tüze és ereje, amely akkor, mint egy erős és hatalmas tűzhányó félszáznál több lelkipásztort zúdított át a szomszéd földjére? Kialudt volna benne a tűz? Nem tudna ma szolgálni a ma szüksége szerint? Olyan kérdés ez, amely nem szabad, hogy nyugtot hagyjon nekünk.

Sokan közülünk a jó szomszédi viszony helyreállásának feltételét *a másik* megváltozásában látják. A jelszó: ő tegyen valamit javunkra. Krisztus mindig azt mondja, amit nekem kell cselekednem. És nekünk hinnünk kell, hogy Krisztus szava meghallására nemcsak nekünk van fülünk, hanem a szomszédok között is vannak, akik erre a beszédre hallgatnak s akik ebből a beszédből *a maguk* kötelességét látják.

Amit itt elmondottunk az nemcsak a mi gondolatunk és a mi vélekedéünk, hanem ugyanilyen gondolatokat hirdetett a mi testvérünkké lett vendégünk is. És ebben „az ugyanazon gondolatban és hitben" látjuk az igazi találkozás és magbékélés lehetőségét.

Hromádka professzort vártuk mint idegent, közöttünk időzött, mint kedves vendég és elment, mint szeretett testvér és barát!

Czegle Imre.

Dr. Enyedy Andor püspök februnár 13-án Sátoraljaújhelyen, volt gyülekezetében tartott jótékonycélu műsoros est keretében nagyértékű előadást. Utját megszakítva, meglátogatta a sárospataki Főiskolát is.

Dr. Makkai Sándor szerkesztésében megjelent a Belmisszió Utmutató tavaszi illetmény-kötete. Felkérjük lelkipásztorainkat a könyv sok haszonnal járó tanulmányozására és használatára.

Csendesnap a theológián. *A kollokviumok befejezése után, a második félév kezdetével a theológián csendesnapot tartottak február 16 és 17-én. A csendesnapok előadásait a theológia professzorai tartották. Több előadást tartott a csendesnapok vendége: dr. Bodoky Richárd, a Bethesda kórház igazgató-lelkésze. Szívügyéről, a diakóniáról beszélt. Bizonyságtételét és kedves személyét szeretetünkbe zártuk.*

A tanitóképző intézet február 19 és 20-án csendesnapot tartott. A csendesnap előadói és a bibliakörök vezetői az intézet vallásoktatói és a helybeli lelkipásztorok voltak.

Csomasz Tóth Kálmán csurgói lelkipásztor az énekeskönyv megujitásában évek óta fáradozó és nagy szakértelemmel rendelkező munkás járt Sárospatakon február 15—17-én. A csendesnapok keretében szolgált a theol. ifjuság előtt. Prédikált vasárnap d. e. a templomban. Több előadásban ismertette munkáját, beszélt az énekeskönyv történetéről és a theológus regőscsapat közreműködésével bemutatta az uj énekeskönyv régi énekanyagának szép darabjait.

A bánfalvai lelkészi állás betöltése meghivás útján sikertelen volt. Az állást pályázat útján fogják betölteni.

Március 20—21—22 napjain *tartják meg a harmadik borsodi körzeti ifjúsági CE-konferenciát Hejőpapiban. A vidéki résztvevők közös szálláson nyernek elhelyezést: Akik erre igényt tartanak, takarót hozzanak magukkal. Étkezésről mindenki maga gondoskodik. A konferencián iratterjesztés és evangéliumi füzetek lesznek. A konferencia részvételi díja 2 forint. Mindenki, aki felüdülésre vágyik, Krisztus evangéluma után sóvárog, menjen el. — Jelentkezés kötelező március 15-ig: Benke József Hejőpapi, református lelkészi hivatal címen.*

A sajóvelezdi nőszövetség február 4-én műsoros szeretetvendégséget rendezett, melyen dr. Enyedi Andor püspök is részt vett hitvesével és özv. Szabó Sándorné, egyházkerületi világi elnöknővel együtt. Az estnek nagy erkölcsi és anyagi sikere volt. A Püspök Ur igehirdetése és a Főtiszteletű Asszony kedves, közvetlen beszéde a gyülekezet asszonyaihoz, maradandó nyomokat hagytak és áldásos magvetések voltak. Szavalatok, énekszámok mellett az ifjúság előadta *ifj. Gyökössy Endre* „A Maszlag" c. egyfelvonásos vallásos szindarabját, mely nagyon alkalmas épitő hatású vallásos esték számára. A nőszövetség lelkes munkájára erősen ösztönző volt az est sikere.

Ki szorul jobban védelemre: a gyülekezet-e, vagy a pap?

E sorok írója olyan egyházközségben szolgált, ahol 3 papot kellett az idők folyamán palástjától megfosztani — s a gyülekezet, ennek ellenére is megmaradt. A szomszéd ekklézsiában viszont egyetlen lelkész pár éves forgolódása nyomán orvosolhatatlanul felborult a rend, haldoklásba kezdett az egyházközség, elnéptelenedett a templom stb.

Be kell vallanunk: ez a másodszor említett eset a gyakoribb napjainkban is. A hűtlen és gonosz szolgák tényekedése nyomán tönkre mennek Magyarországon az ekklézsiák.

Annak idején a sárospataki lelkipásztori továbbképző résztvevői meglehetős érdes hangon követelték az egyházi törvényeknek a lelkészekre való szigorú alkalmazását. Lett-e ennek a már lassan félesztendős javaslatnak valami foganatja is egyházi életünkben? Sajnos az a közel 40, fiatalabb évjáratú lelkipásztor hiába emelte fel tiltakozó és elítélő szavát a hamis szolgák ellen, — a gyülekezet vezetésére alkalmatlan, romboló munkát végző papok kicsiny, de megbotránkoztató serege ma is az egyházközségek élén áll. Egyik-másik ellen hiába foganatosítanak fegyelmi eljárást is. Időt és alkalmat adunk nekik arra, hogy ügyük húzódjon-halasztódjon. Szép dolog a filantróp emberszeretet, de mégis nagyobb dolog az egyház szeretete. Hirdetjük, hogy nem érdemtelen emberek mentése az egyházi törvények célja, hanem az egyház védelme. Emlékeznünk kell reá, hogy az Írásnak senki ellen nincs elítélőbb szava, mint a gonosz szolgák ellen!

Mit kaptam én Sárospataktól?

Őszintén bevallva — a népfőiskoláról igen hideg előítéleteim voltak. Az volt a nézetem, hogy a népfőiskola az iskolák salakja, melynek semmi különösebb jelentősége nincs.

A közelmultban aztán gyakran olvastam újságcikkeket, melyeket népfőiskolások írtak. Ezeknek a cikkeknek olvasása közben mindig arra a megállapításra jutottam, hogy írójuk tisztább, minden esetben szélesebb látókörrel rendelkezik, mint jómagam, — habár iskolai végzettségünk azonos. Előítéletem így kezdett elhalványulni és kezdtem ezután érdeklődni a népfőiskola iránt.

Ilyen előzmények után jutottam el a sárospataki népfőiskolára.

Néhány napi itt tartózkodás után beláttam és meggyőződtem arról, hogy a salaknak vélt iskola jelentőségével túlszárnyal minden más iskolát. Most látom, milyen nagy jelentőséggel bír ez a parasztság életében és milyen áldásos lenne, ha minél nagyobb számmal végeznék ezt el fiuk, leányok egyaránt.

A népfőiskolán felvilágosítást kaptam olyan dolgokban, amelyek homályosak, vagy ismeretlenek voltak előttem. Hasznos és értékes előadásokat hallottam a magyar irodalomból, társadalomtudományból, szőlészetből, történelemből stb. Különösen megragadták figyelmemet a külföldi beszámolók Francia-, Svéd- és Finnországról.

Itt ébredtem rá a tudatra, hogy eddig néztem és nem láttam, hallgattam, de nem mindig hallottam. A sárospataki népfőiskola hitet, tudást, műveltséget, élesebb látást nyujtott nekem. Mint száraz föld az esőt, úgy szívtam magamba a tudomány cseppjeit, hogy hazatérve gyümölcsöztessem azokat. Most, mikor ízelítőt kaptam a tudományból, mindinkább fokozódik tudásszomjam.

Szeretettel gondolok a sárospataki népfőiskolára nemes munkájáért.

(Taktaszada) **Tóth Bertalan**

A patkó

Van annak már vagy tiz esztendeje, hogy a ledneki kálvinisták tornyáról valami mérges szélvihar lesodorta a kakast s ha nem akarták, hogy valami pogány felekezetnek nézzék őket, vissza kellett azt tenniük a helyére.

Bizony föltehették volna szó nélkül is, mert Sala Balázs, meg Rácz Jancsi vállalták, hogy visszateszik a hűtlen madarat, de Bor Mihály, az a kevély ember, azt mondta a gyűlésben:

— Hadd jöjjön ki az esperes!

— Esperes? — vette föl a szót Dús Imre — Jöjjön ki a képviselő! Úgy sem volt már Ledneken régen!

Nagy visszhangja lett a szónak s így történt, hogy különböző levélváltások után megérkezett a híre Lednekre, hogy a pünkösd utáni napon ki jön az esperes, de vele jön a képviselő is.

— Enyém volt az ötlet! — hencegett Bor Mihály.

— De enyém az eszme! — vágott vissza Dús Imre és rettenetes készülődésbe kezdtek a képviselőjük fogadására.

Tehették, mert volt miből. De a legnagyobb készületet mégis Dárius Kiss Imre tette, az a koldus, aki eladta az apjáról maradt két bocikáját és lovat vett az árán, hogy majd ő fogja vezetni a bandériumot.

Igaz, hogy kiszolgált huszárkatona volt Imre, de azért nem kellett volna néki annyira megelőzni a nagyobb gazdákat. mert, lám, mindenki megharagudott rá, még Papp Mihály is, akinek érdekében állott a pompa, mert harangozó volt.

— Te, Imre te! — szólt rá — Elakadsz te azzal a lóval?!

— Ne féltsen maga engem! — feleselt vissza Kiss Imre és este-reggel csak úgy karéjozott lovával a páston.

Multak aztán a napok. Eltelt áldozócsütörtök, el pünkösd is s fölvirradt a pünkösd utáni nap, amikorra esendő volt a képviselő úr érkezése. Zúgott már Lednek, mint a méhkas. Kora reggeltől bőgtek a bárányok és virnyikoltak a tyukok a kés alatt. Sala Balázs, meg Rácz Jancsi kétszer is fölvitték a kakast a toronyra, hogy majd el ne vétsék a dolgot a képviselő úr előtt; Kiss Imre meg ott ugratta a lovát, a nagy utcán, hogy csak úgy porzott a világ.

— Te Imre! — szólt neki Papp Mihály — mikor vasaltattál?

— Tegnap — felelte Kiss Imre. — Miért kérdi?

— Azért öcsém, hogy nézesd meg inkább azt a lovat a kovácccsal, mert én úgy hallom, hogy kotyog a patkója.

— Kotyog a kend feje!

— Nono, — mondta Pap Mihály — Én nem szeretném, ha szó érne a ló miatt, mert a képviselő úr huszárkapitány volt valamikor.

Kiss Imre nem is felelt, csak elgaloppérozott, de jó fertályóra mulva mégis csak ott állt a kovácsműhely előtt.

Ott állt már akkor Sala Balázs, Rácz Jancsi, Bor Mihály, de még maga Papp Mihály, a harangozó is.

Gyülekezeti evangélizációt akarunk!

Kerületünkben egy 25 lelkipásztorból és ugyanannyi világi tagból álló evangélizációs bizottság működik, melynek célja az, hogy tisztázza az evangélizáció és általában a missziói munkák theológiai kérdéseit és gyakorlatilag is mozgatója legyen kerületünkben ezeknek a szolgálatoknak. Eddig két olyan összejövetelt tartottunk Miskolcon, melyeken az evangélizáció kérdéseit tisztáztuk.

Világosan áll mindnyájunk előtt, beszélgetéseink nyomán, hogy az evangélizáció, csak gyülekezeti evangélizáció lehet. Nem a sok bűn alatt álló gyülekezetekből akarunk egy kisebb közösséget kihívni és azokat dédelgetni, hanem a Jézus Krisztusban hitre jutott egyesek által az egész gyülekezetet szeretnénk áthatni és építeni.

Tisztázódott az is, hogy az igazi evangélizátor maga a Szentlélekuristen s Ő munkáját azokon keresztül végzi, akik átadott szívvel reá figyelnek és engedelmeskednek néki.

Döntő fontosságú az evangélizáció kérdésében, hogy az közösségi munka legyen. Ne egyedül, magára maradottan viaskodjék az evangélizátor, hanem ahonnan ment, onnan is hordozza szolgálatait imádságos tábor és ahová megy, ott is sokat könyörögjön érte lelkipásztor és gyülekezete. Igen fontos szolgálat az evangélizációnál az előkészítés s majd befejezésével a felébredt, vagy ébredező hívek utógondozása.

Nem szólunk egyebekről részletesen, mert több írás próbálta már tisztázni az evangélizáció kérdéseit. Annyit azonban kérni szeretnénk, hogy akik az evangélizáció kérdéseihez hozzászólnak, ne akarjanak fenegyerekeskedni, hanem Isten előtti alázattal azt keressék, ami hasznos az építésre, vagy feddésre. S aki még nem roskadt össze az evangélizáció súlyától, az szolgáljon előbb s azután nyilvánítson véleményt. *Dr. Tussay János.*

(Az evangélizációs bizottság ez évi munkaprogramját részletesen közöljük lapunk 8-ik oldalán. Szerk.)

Irjuk meg a pusztuló felvidéki eklézsiák gyülekezetrajzát!

A Sárospataki Főiskola Faluszemináriuma által felvidéki protestáns gyülekezetek gyülekezetrajzának elkészítésére, menekült, vagy áttelepített lelkipásztorok előtt január 15-iki határidővel meghirdetett pályázatra beérkezett pályamunkákat a Faluszeminárium vezetősége az Egyházak Világtanácsa Magyarországi Menekültügyi Osztályával egyetértésben elbírálta. A beérkezett tíz pályamunka közül az első kettő 200—200 forint, a további nyolc pedig 150—150 forint jutalomban részesült.

A pályázat eredménye arra ösztönöz bennünket, hogy tekintettel azokra, akik a kitűzött határidőre nem tudták munkálataikat elkészíteni, továbbá, mivel a kitelepítések most is folyamatban vannak, a pályázatot a Menekültügyi Osztállyal egyetértésben, hasonló feltételek mellett, június 1-iki határidővel újra meghirdessük. Kérjük azért az érdeklődőket, hogy a mult év októberében kiküldött pályázati felhívás szemelőtt tartásával készítsék el s küldjék be munkálatukat a fenti határidőre. Az említett pályázati felhívás 4. pontjával kapcsolatban megjegyezzük, hogy a munkálat gépírásos elkészítéséhez nem ragaszkodunk. Irógép hiányában kézírással is elkészíthető az. Nagyon fontosnak tartjuk azonban a tárgyra vonatkozó különféle adalékoknak (írás, kép, újság, nyomtatvány, levelek, stb.) a munkálathoz való csatolását.

Sárospatak, 1948. február 25.

A Faluszeminárium Vezetősége.

— No, mégis csak idekerültél? — vetették a szót Kiss Imre felé.

— Ide, mert mintha csakugyan kotyogna egy patkóm!

— No, fel csak a lábbal! — rendelkezett a kovács és azután kalapáccsal sorra kopogtatva valamennyi patkót, nevetve biztatta Imrét:

— Kiállja ez még egy generális előtt is, nem még egy kapitány előtt!

Kiss Imre ácsorogni kezdett hát nyugodtan lovával a beszélgetők között. Mikor aztán az őrségre rendelt fiuk kidugták az ablakon a zászlót, hogy „gyünnek!", akkor fölpattant a lóra és ügetni kezdett a falu vége felé. Ahogy azonban kettőt lépett a lova, majd leszédült a nyeregből.

— Kity, koty, kity, koty, — hallotta kotyogni a patkót a lova lábán.

— Hó! — kiáltott Imre szédülten és lemászott a lóról.

Megemelte a négy patát, de bizony a patkók úgy álltak a szegen, hogy meg sem lehetett azokat mozdítani. Kiss Imre megcsóválta a fejét és újra nyeregbe pattant.

— Koty, kity, koty, kity, — kotyogtak újra a patkók, ahogy a lova megindúlt. Pedig a bandérium már gyülekezett az alvég felől és a többi lovaslegény sürgetve kiáltozta Imre felé:

— Gyere már, hé!

Imre arrafelé vette a lovát, de az arcából kiment a vér, mert ahányat lépett a ló, annyiszor hallotta a kotyogást: kity, koty, kity, koty.

— Mi bajod? — kérdezték a társak a sápadt legényt.

— Szédülök, — mondta Kiss Imre. — Menjetek, én nem mehetek veletek!

A bandérium elszelelt. Kiss Imre bódultan állt ott s fájó szívvel nézte, hogy száguldanak el a lovak s hogy lobog fejük felett a nemzetiszínű zászló. Hogy aztán eltűntek a fordulónál, lemászott a lováról és bús arccal nézegetni kezdte a lova lábait.

A patkók úgy álltak, akár a kőszikla!

Kiss Imrét kiverte a hideg veriték. Még egyszer sorra vette mind a négy patkót, hogy rájöjjön, hol van a hiba, de a négy vas meg sem mozdult, mintha mind oda lett volna forrasztva a ló négy lábára.

— Nem értem, — töprengett Kiss Imre és zsebkendőért nyult, hogy megtörölje izzadt homlokát. Nyul az egyik zsebébe: nincs kendő. Nyul a másikba: valami idegen tárgyban akad meg a keze.

Kiveszi, nézi. Egy pléhskatulya. Kié? Ki tudná? Csak ahogy megmozdúl az Imre kezében, valami megbillen benne és az ütődéstől megszólal a skatulya, éppen úgy, ahogy Imre hallotta a patkókotyogást: kity, koty, kity, koty.

— Gazemberek! — mondja Kis Imre búsan. — A zsebembe tették a kotyogót!

— Kity, koty, kity, koty! — kotyogott a skatulya és Kis Imre nem tudta, kit szidjon érte? Rácz Jancsit-é, vagy azt a vén gonosz Papp Mihályt?

Szendrey László.

„Én és az én házam...”

Csel. 10:17—20. A látásnak megvan a maga földi vonala is. Istennek a látásban adott parancsa erre a földi életre vonatkozik. Isten nem a levegőben, hanem a földön tartja az övéit. Nincs mindenütt ennyire egymás mellett a látás és a földi tennivaló. Nem mindig ennyire világos és könnyen felismerhető, sőt félreismerhetetlen. Ebben a történetben Isten nekünk azt adja tudtul, hogy mindig akkor törvényes az elindulás, ha a mennyei parancs és a földi tennivaló ennyire világosak. Látás nélkül nem lehet elindulni. De a látással nem lehet veszteg maradni. Sokszor és sokat kell imádkozni, míg Isten mindakettőt világossá teszi.

Adj látást a te egyházadnak, Urunk. A te parancsod legyen nyilvánvaló. De azt is mutasd meg, hogy mit kell cselekednünk. Ámen.

Csel. 10:21—23. Isten szabad tetszéséből választotta ki Kornéliuszt. Isten az ő nagy kegyelméből nyitotta meg a pogányságnak a kaput. Hisz itt nem maga Kornéliusz és házanépe áll a kapu előtt, hanem az egész pogányságról van szó. De mégis annak, hogy Isten az ő szabad tetszését kiárasztja Kornéliuszra, emberileg is látható jelei voltak. A kiküldött férfiak Péter előtt is ezt hangsulyozzák. Ezek a jelek is Isten kezének munkái voltak Kornéliuszon. Most arra mutatunk rá, hogy annak a külső életében is vannak látható jelek, akiknek belső életén Isten dolgozik. Kívül is észre lehet azt venni, ami bent történik, vagy történni fog. Nem szabad megnyugodnunk, hogy a lelki dolgokat láthatatlanoknak és észrevehetetleneknek tartva magukat megváltottaknak gondoljuk akkor is, ha annak semmi nyoma nem látható kint. Pétert kísérik az atyafiak közül néhányan. Isten a gyülekezetet teremti és építi mindig, amikor lelkeket ragad meg.

Azért könyörgünk, hogy látható jelei is legyenek a belső átalakulásoknak, Hozzád térésünknek, Istenünk. Ámen.

Csel. 10:24—27. Pétert is kísérte néhány ember, Kornéliusz körül is vannak néhányan. Így találkozik és így nő az Isten serege. Ami itt történik, az nem titok, az nem magánügy. Ez közügy. Kornéliusz olyan nagynak tartja azt, ami vele történik, hogy leborul Péter előtt és őt részesíti istentiszteletben. Mindig baj van ott, ahol a kegyelmi ajándék mellett nem telik meg hálaadással a szív. Ha nincs örömujjongás, kitörő lelkesedés, akkor ez azt mutatja, hogy a szív is üres. De az is baj, ha az ember nem Isten iránt érzi a hálát. Mindig baj, ha ember előtt borul le és embert részesít istentiszteletben. Az embernek is jut a tiszteletből, hisz a lelkipásztor címzésében valahogyan benne van a tiszteletes szó, de az istentisztelet, az imádat csak az Istené. De a bajnak az a felső foka, amikor az ember elfogadja, elsikkasztja az Istennek járó tiszteletet; amikor az ember nem utal túl magán. Kornéliuszban volt hála. Igaz, hogy ezt Péter elé teszi le, de Péter tulútal magán. Ráírja a neki adott tiszteletre: ez az Istené.

Mennyei ajándékaid előtt hálával tölsd meg a mi szívünket. Ebből iránt ad fakadjon hála, Szentháromság Uristen. Add, hogy minden szolgád tulutaljon magán, feléd mutasson. Ámen.

Csel. 10:24—33. Péter is, Kornéliusz is elmondják, hogy hogyan készítette Isten őket elő arra, ami most fog történni. Nem természetes, nem magától értetődő egyik sem. Az sem, hogy a zsidóból lett apostol pogány ember házához menjen, az sem, hogy a pogány imádkozzék az egy igaz Istenhez. Isten sok mindent a régi sineken, a régi útakon küld. De Istent nem kötik a régi, a megszokott módok. Ő új útat készítő, csodásan dolgozó Isten. De a saját akaratát és tervét hajtja végre. Péter is, Kornéliusz is neki engedelmeskedik. Az egyik hivatja, a másik megy. Nem az van a hivás és az elmenés mögött, hogy én így gondoltam, így láttam jónak, hanem hogy: így akarja Isten.

Taníts meg minket akaratodat keresni és annak engedelmeskedni, mi Urunk Istenünk. Ámen.

Csel. 10:34—35. Péter most értette meg igazán, hogy Isten nemcsak a választott néphez tartozókat, hanem a pogány népekhez tartozókat is üdvözítheti. Nincs egy nemzethez kötve az üdvösség. Az üdvösség Isten kegyelméhez van kötve. Krisztus az Üdvözítő és nem egy nemzet, felekezet, csoport, vagy közösség. A jó apostol, a jó pap, a jó keresztyén holtig tanul. Isten nem az ide, vagy oda való tartozásunkat nézi, hanem a hozzá való tartozásunkat. Isten azt azért tanítja meg most Péternek, mert Pál már ezen az úton jár. És nem elég csak Pálnak tudni azt, hogy ő a pogányok apostola, hanem Péternek is tudnia kell, hogy a pogányok is felvétettek a kegyelmi szövetségbe. Nem a maguk egészében, hanem a kegyelmi kiválasztás alapján. De a zsidók sem a maguk egészében vannak ott, hanem a kegyelmi kiválasztás mértéke szerint. Ez a kiválasztás Krisztusban lesz nyilvánvaló. Az egyházban Isten tud tájékoztatni minket a felől, hogy a másképen gondolkozók az ő akarata szerint gondolkoznak-e úgy. Ezért nála kell tudakozódni.

Ezekben az időkben különösen taníts meg minket, Atyánk, arra az ökumenikus igazságra, hogy minden népből gyűjtöd össze a tieidet. Krisztusban tedd nyilvánvalóvá, hogy mi is a tieid vagyunk. Ámen.

Csel. 10:36—43. Péter Jézus Krisztusról beszél. Az a keresztyén, aki eljut hozzá és azután mindent onnan, mellőle néz. Jézus Krisztus rövid életrajzát mondja el Péter, mint szemtanu. Ugy mondja el Kornéliusznak, hogy az nekünk is szól. Az anyaszentegyház nagy nyilvánossága előtt. Azt nem kell feltétlenül mindig ismételni. De az ő munkáját, érdemét, az általa való bűnök bocsánatát mindig hirdetni kell. Hirdetni kell, hogy tudja mindenki. Hirdetni kell, mert ennek a hirdetése nyomán születik és táplálkozik a hit. Hirdetni kell, hogy a hirdetésen keresztül ujabb tanuk támadjanak, akik a régi tűztől áttüzesedve gyujtanak, melegítenek tovább.

Tedd a mi igehirdetésüket mindjobban a Krisztusról, a Krisztus érdemeiről való bizonyságtétellé, Urunk. Ámen.

Csel. 10:44—48. Azért is kellett Krisztusról bizonyságot tenni, mert annak nyomán töltetik ki a Szentlélek. Ott van igazán egyház, ahol a Szentháromság Isten harmadik személye ott van. A keresztség akkor igazi, ha a vizzel való keresztséget követi a Lélekkel való keresztség. Isten itt azt a csodát tette meg, hogy a vízzel való keresztséget megelőzte a Szentlélekkel való keresztség. Péter még talán vonakodott volna megkeresztelni a pogányokat, valami időt rendelt volna még, de amikor látta, hogy Isten adja a Lelkét, akkor nem merte nem adni a vízkeresztséget. Néha a szolga óvatosabb, mint az Úr. Azért kell az Úrra figyelni és őt követni.

A te kezedre tanítsd meg figyelni a te népedet, szolgáidat, Urunk, hogy valahol el ne tévesszük a dolgot és azonnal cselekedjünk, mihelyt Te akarod. Ámen.

Akar nyárra fizető vendéget?

Sürgősen adja be butorozott szobájának (diákszobák is megfelelők) adatait. Lehet vendéget teljes ellátásra és csak lakásra is fogadni. Nemcsak patakiak, a közvetlen környékbeliek is jelentkezhetnek. Részletes felvilágosítás: 8—12-ig és délután 14—17-ig.

Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal sárospataki megbízottja
Kossuth-utca 9. (Diák Céh Bolt)

Népfőiskolai nevelők Svédországban

Többször beszámoltunk már ezeken a hasábokon a svédországi fejlett népfőiskolái életről. Kevés szó esett eddig még arról, hogy a svéd nép tüneményes kultúrális és gazdasági felemelkedése nagyon sok tekintetben a népfőiskolai nevelőknek köszönhető. Mostani írásunkat arra szenteljük, hogy ezt az áldásos munkát végző svéd népfőiskolai nevelőkart bemutassuk. Magunk szavai helyett *dr. Újszászy Kálmán* nyomán a következőket mondjuk erről a kérdésről.

— Hány tanár van egy népfőiskolán?

Egy igazgató irányítása alatt, akit rektornak hívnak, rendszerint 10 tanár működik minden svéd népfőiskolán. A 10 közül 5—6 *rendes* tanár, akiknek a népfőiskolai növendékek oktatásán kívül semmi más dolguk nincs. 4 pedig legtöbb esetben u. n. *beszolgáló tanár*, akinek igaz munkaterülete másütt van, de szakmájába vágó tárgyakat (pl. zenét) előadni bejár a népfőiskolára is. Hogy micsoda áldása van ennek, azt fel sem tudjuk becsülni. Annyit minden esetre megjegyezhetünk ezzel kapcsolatban, hogy a népfőiskolákon nincsenek „ad hoc" előadók, akik csak muszáj ból állnának a fiúk előtt s akik alig várják egy-egy óra végét, hogy mihamarabb kijuthassanak a tanteremből.

Milyen képzettségüek a nevelők?

Annak ellenére, hogy parasztok alapították az első svéd népfőiskolákat, már induláskor kimondották, maguk az alapító parasztok, hogy népfőiskolai nevelő csak egyetemi végzettségű egyén lehet. Érdekes, hogy csak az abszolutórium megszerzése kötelező számukra. Talán azért van ez így szokásban, hogy — diploma birtokában — ne kívánkozzanak el új munkakörbe, a népfőiskolai nevelők. Ennek ellenére, hogy szakvizsgát nem kötelesek tenni, a svéd népfőiskolai nevelők mindnyájan valóságos szerelmesei egy-egy tárgykörnek. Svédország leghíresebb, élő filozófusa népfőiskolai igazgató. Találkoztam népfőiskolai nevelők között világhírű botanikussal. Egyéniségüket és képzettségüket tekintve általában igen szinesek a svéd nevelők. Legmegnyugtatóbb tapasztalatom az volt felőlük, hogy a növendékek azokat szeretik közülük legjobban, akik leginkább képzettek szakmájukban. Érthető ez, — hiszen az ilyen az életévé vált tudásból ad előadásai révén egy-egy darab kóstolót a hallgatóknak. Vigasztaló érzés ez nagyon: tudni, hogy a növendékek nemcsak megérzik ösztönösen, hanem meg is hálálják, ha valaki teljes szívével fordul feléjük.

Mennyi a nevelők fizetése?

Nem csoda, ha a svéd népfőiskolai nevelők ilyen szívvel-lélekkel vetik bele magukat munkáikba. Meg vannak rendesen fizetve mindnyájan. Gondoskodva van róla, hogy az önképzésen és a tanításon kívül semmi más gondjuk ne legyen. Felemlítem először a *természetbeni juttatást*. Én magam 7 népfőiskolai igazgató lakásában fordultam meg. Jólét, kényelem, gazdagság, sok könyv: minden elképzelhető jó megtalálható volt ezeknek az igazgatói lakásoknak a négy falán belül. Pénzbeli fizetése pedig egy népfőiskolai nevelőnek kb. 800 svéd korona. Hogy ennek a havi 800 koronának vásárló erejét valamennyire is érzékeltetni tudjam, szükséges a pénzviszonyok ismertetésére egyet-mást elmondani. Egy egészen kitűnő ruha Svédországban maximum 200 koronába kerül. 4—6 korona között mozog a könyvek ára. A majdnem lexikon-vastagságú szakkönyvek sem kerülnek 15 koronánál többe.

Próbálom alkalmazni a mondottakat sajátságos magyar viszonyainkra. Tény és igaz, hogy népfőiskoláinkon, mindegyiken a *legjobb szándékú* nevelők működnek. Dehát betöltheti-e ez a magyar nevelői kar teljesen a reábizott teendőket, mikor nevelőink számára a népfőiskolai működés nem biztosított életlehetőség, hanem csak *mellékes* hivatás és kereseti forrás? Nem sajnálnivaló réteg-e társadalmunkban ez a jószándékú nevelői gárda, amelyiknek, túl a tanításon, a mindennapi élet fenntartásáért kegyetlen harcot kell megvívnia? — Feladatunk: megfelelő számú, kizárólagosan népfőiskolai nevelők munkába állítása és a nevelői kar nyugodt, tisztességes megélhetésének biztosítása!

Tóth Gusztáv

A pataki nagykönyvtár ügyében írjuk

Pataki iskolánknak sok értéke van még ma is. Nagy kincset jelentenek gyűjteményei, ezek között is a legnagyobbat: a Nagykönyvtár. Évszázadok szorgalma gyűjtögette, évszázadokon keresztül hűséges szolgák gondozták és ápolták és a megmaradt érték mai s minden írott szónál jobban hirdeti a volt diákok áldozatos szeretetét és az iskola hűséges patrónusainak jó munkáját. Könyves háznak hívták régen. Iskola és könyvtár elválaszthatatlan egymástól; ugy összetartoznak, mint a diák és a tanár. Könyvtárunknak ma több mint százezer kötet könyve van. Nagy szám ez. De nemcsak számban nagy, hanem értékes és gazdag az anyaga is. A könyvtár lassan gyarapodott. Ahogy öregedett az iskola, úgy gyarapodtak a polcok a könyvtárban. A muló idővel nőtt, öregedett és tekintélyesedett a könyvtár is.

Ezeken a hasábokon sok szó esett már az iskola anyagi gondjairól és szegénységéről. A szegénység talán semminek sem árt úgy, mint a könyvtárnak. *De nemcsak a pénz lett kevesebb, hanem a könyvet adakozó ember is.* Régen szinte divat volt eladományozni a könyvtárt, ma inkább értékesitik. Mi lenne a mi könyvtárunk a régiek áldozatos adománya nélkül? A fejedelem Rákóczi-család több ezer kötetes könyvtára, Beleznay-könyvtár, Szatmári Paksi Pál, Zempléni Árpád stb. könyvtára egy-egy része nagy könyvtárunknak. *Egy könyvtár akkor él, ha a könyvgyarapodás benne állandó.* Az iskola vezetősége mindent elkövet, hogy a könyvtár szükségeit kielégitse, de hány olyan szüksége van, amely évről-évre kielégitetlen marad. Ma egy könyvszekrény több ezer forintba kerül. És ilyenre nem is egyre lenne szükség. És nincs helyünk sem. A könyvtár céljaira rendelkezésre álló helyek mind megteltek. Több mint tizezer könyv rendezetlenül áll a diszteremben. És mindezek ellenére mégis arra törekszünk, hogy a *könyv könyvtárunkba való áramlása ne szünjék meg.*

Kéréssel zárjuk ezt a néhány mondatot. Kérjük a volt pataki diákokat: megjelent tanulmányaikat, könyveiket küldjék el aláirásukkal ellátva Nagykönyvtárunknak, hogy a könyvtár keretén belül felállítandó „pataki diákok könyvei" gyűjteményünkben megőrizhessük. Kérjük továbbá, hogy a még ma is sok helyen található, értéktelennek látszó, poros és megságult könyvet, folyóiratot mentsük meg a pusztulástól! *A háboru vihara sok könyvtárt szórt széjjel.* A gazdátlanná vált és hányódó könyveket, akár magyar nyelvüt, akár idegen nyelvüt, küldjük el a pataki iskola könyvtárának. *Értéket ment, aki könyvet ment!*

A Sárospataki Református Leányegylet *a karácsonyi vásár és egy előadás tiszta jövedelmét, 980 forintot a következőképpen osztotta szét: a pataki templom kijavitására adott 800 forintot, az erdőbényei árvaháznak 50 forintot, a Külmissziónak 50 forintot, az árvizkárosultaknak 50 forintot, a Vasárnapi Iskolai Szövetségnek 30 forintot.*

Közigazgatói Hivatal
Sárospatak.

EVANGÉLIZÁCIÓS MUNKATERV TISZÁNINNEN

Az egyházkerületi evangélizációs munkaközösség, keresve Isten akaratát, elkészítette 1948. évi munkatervét. Szolgálataink központjában a gyülekezeti evangélizáció áll s a konferenciák és gyülekezeti látogatások vagy más irányu missziói szolgálatok, mind az evangélizáció szempontjából jönnek tekintetbe kerületi átfogó munkánkban. Az a tervünk, hogy *tájegységenként*, egyszerre végezzük szolgálatainkat, hogy az előkészítés és utógondozás munkája is megvalósítható legyen. Az első félévben szolgálatra tervbe vett helyek:

Február 16—22 ig a Hegyközben és Tornában volt minden gyülekezetben evangélizáció. Igy: Kovácsvágás, Felsőregmec, Vilyvitány, Füzérradvány-Pálháza, Füzérkajata, Pusztafalu, Nyiri, Nagybózsva, Telkibánya. — Égerszög, Szőlősardó, Perkupa, Szín, Szinpetri, Jósvafő, Bódvalenke.

Március 8—14 ig Gömörben szolgálunk. Igy: Putnok, Hét, Ragály, Zubogy, Imola, Zádorfalva, Alsószuha, Szuhafő, Kelemér, Aggtelek és Sajóvelezd.

Március 16—18 napjain lelkész evangélizáció lesz Miskolcon, melyet Dr. Makkai Sándor egyetemi tanár vezet. Már most kérjük az elszállásolás miatt a jelentkezéseket!

Március 19—21 napjain diákevangélizációs és ifjúsági munkában kívánunk szolgálni. 21-én kívánatos lenne minden egyházmegyében ifjúsági konferenciákat tartani két helyen is.

Április 1—2-án tanári és tanítói evangélizáció lesz Miskolcon, vagy Sárospatakon.

Április 5—11-ig gyülekezeti evangélizáció Miskolcon és Miskolc környékén. Igy: Miskolc, Alsózsolca, Bőcs, Hernádnémeti, Gesztely, Hernádkak, Tiszalúc, Onga, Szikszó, Aszaló, Vasgyár, Diósgyőr, Szirma, Kistokaj, Kisgyőr, Nyékládháza, Emőd, Mezőkeresztes, Hejőszalonta, Sajókeresztur, Sajóecseg, Sajókápolna, Sajólászlófalva, Parasznya, Varbó, Radostyán, Kondó.

Az evangélizációs szolgálatok végzésére sok kerületünkön kívül munkálkodó testvérünk jön segítségünkre.

A végzendő szolgálatokhoz kapcsolódnak a férfi és női konferenciák, valamint az ifjúság között végzendő szolgálatok is.

Április és május hó többi részében gyülekezeti napokon szeretnénk szolgálni, meghívás szerint, főként a Bodrogköz, Taktaköz, Észak-Abauj és Dél-Borsod gyülekezeteiben.

Május 18-án lesz a szokásos kerületi tapolcai konferencia és ugyanekkor nyilik meg, Deo volente, kerületi missziói településünk Tapolcán. — A nyár folyamán konferenciákon szolgálunk.

Munkatervünk folytatását később készitjük el. Arra kéri bizottságunk lelkipásztor testvéreinket, hogy hűségesen imádkozzanak Istenhez, hogy engedje meg terveinket az Ő akarata szerint lélekkel és élettel megtölteni. Különösen a végzendő evangélizációk heteiben a gyülekezetekkel együtt könyörögjenek Isten áldásáért.

Kerületi Evangélizációs Munkaközösség.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámunk: 51.509. Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

HIVATALOS RÉSZ

Értesítések

Óradíjas hitoktatók figyelmébe. Az 1947/48. iskolai év első félévére esedékes hitoktatási óradíjak nyugtáit március hó 31-ig szíveskedjenek az egyházkerületi pénztárhoz eljuttatni, mert elszámolás után nem lesz módunkban fizetni. A II. félévi nyugták július 31-ig küldendők be.

A lelkipásztorok figyelmét felhívjuk a Sárospataki Ref. Lapok mellékletének, a február havi Igehirdetőnek utolsó oldalán közölt *vasúti kedvezmény* dologra. Hiányzik a kérvényből az útirány. Az aláírás után tessék rávezetni a következőt: „Útirány: (pl.) Miskolc—Budapest és Budapest—Miskolc."

Értesítjük a lelkipásztorokat, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által kiadott *textiljegyek* csak január 31-ig voltak kiadhatók, amikor is a többi megmaradt utalványt vissza kellett terjeszteni a minisztériumba. Az új utalványról még nincs intézkedés. Ezért ne tessék addig utalvány kérelemmel fordulni hozzánk, amíg erről értesítést nem adunk a Sárospataki Ref. Lapokban.

Atyafiúi szeretettel:

Miskolc, 1948 február 21. *Püspöki Hivatal*

Felhívjuk lelkipásztor testvéreink figyelmét, hogy legációs és mendikációs beírás iránti kérelmet az 1948. évi húsvéti szent ünnepekre március hó 9-ig fogad el az Elekcionális Bizottság. Csak e határidőig beküldött és az illető esperesi hivatalok által jóváhagyott kérés vehető tekintetbe.

Sárospatak, 1948 február 25.

A Sárospataki Ref. Főiskola Elekcionális Bizottsága

Szemere (Abaúj vm.) ref. iskolaszéke, hadifogságban levő kántortanítója helyettesítésére, helyettest keres. Javadalom: 13 hek. föld, 9 q. termény, lakás, tüzelő, törvényes államsegély. Pályázhatnak nyugdíjasok is. Állás azonnal elfoglalandó.

Csereajánlat: *Elcserélném lelkészi állásomat hasonló jövedelmű lelkészi állással. Jövedelem: 36 hold föld, (bérlő biztos fizető természetben), párbér 30 köböl; 12 köböl búza, fapénz, államsegély bor- és családipótlékkal havi 400·— Ft. Nagy paróchia, nagy gyümölcsöskerttel. Minden nap autóbuszjárat a városba. Cím: Szerkesztőségben.*

Iparművészi templomi terítőket, papi palástokat hozzá beküldött anyagból is készít és régi palástok kijavítását vállalja
a Rimaszombatból kiútasított
FÉNYES ILONA
Eger, Ady Endre-u. 1.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 5. szám 1948. március 15

Március idusát

századszor ünnepli meg ebben az évben Magyarország. Nemzetünk történetében utóljára a milléneumi esztendő volt a mostanihoz jelentőségben hozzámérhető évforduló. Jaj, hogy az örömteljes napok lényege belefult abban az időben az ország önmagát tömjénező, hazug cécóiba. Jó lenne, ha március tizenötödikének századik évfordulóján a dátumhoz illendő igaz ünnepléssel adóznánk mindnyájan a régi hősök és események emlékének. S mert nekünk is lenne az ünnepléssel kapcsolatban néhány útbaigazító szavunk, — azok számára, akikhez elér az üzenetünk, elmondjuk most a gondolatokat, amelyek — mint fákon a rügyek — kipattannak szívünkből és agyunkból a nagy nappal kapcsolatban.

Mint temetőkertekben a gyászos fejfák, úgy merednek előnkbe az ezeresztendős magyar történelem lapjairól is az egymásutáni, szomorú dátumok: Augsburg, Mohi, Mohács, Majtény, Világos, Trianon! Szinte az örök halállal szomszédos leverettetésben volt rés-e mind az öt helyen a magyarságnak. Egyetlen napunk volt csak újkori történelmünk folyamán, melyen a magyar dicsőség teljes erejében ragyoghatott: 1848 március tizenötödike. A magyar szabadság dicsőséges kivívásának századik évfordulóján éppen ezért teljék meg a szívünk hálával és köszönjük meg a népek sorsát irányító Úristennek, hogy adta nekünk ezt a dicsőséges napot kegyelemből és gazdagabbak lehettünk általa!

Lehetetlen elfeledkeznünk az emberi tehetetlenségnek és törpe gyarlóságoknak ezen a darab földjén, melyet Magyarországnak hívnak, arról is, hogy milyen nagyon-nagy dolgok is történtek e hazában azon a száz évvel ezelőtti március tizenötödikén. Az összeszámlálhatatlanul nagy események

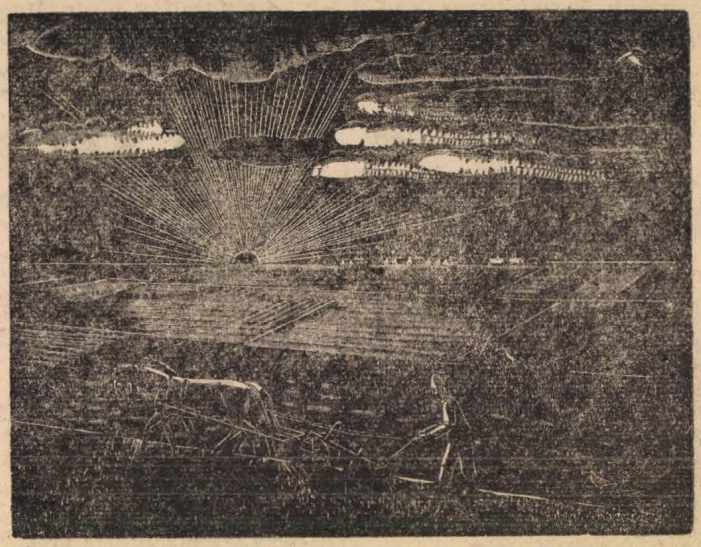

MÁRCIUSI SZÁNTÁS (Gáborjáni Szabó Kálmán fametszete)

közül minden esetre legfontosabb az volt, hogy — a következményektől vissza nem riadva — az évszázadokon át szolgaságra és némaságra kárhoztatott szegény magyar nép ki merte mondani ezen a napon ezt a szót, hogy — követeljük. S a hangosan kimondott követelések minden kishitűséget szembe kacagó gyors tempóban, szinte azonnal valósággá, teljesült álommá váltak. A kivívott szólás- és sajtószabadság nyomán ettől a naptól fogva lett szabad mindenkinek kimondania és leírnia, amit szívében érzett. Március tizenötödike seperte el, mint feltámadt orkán, erről a földről a butaságban és rosszakaratban megcsontosodott rendi Magyarországot. A vallásfelekezetek ettől az időponttól váltak egyenjoguakká. Az ártatlanul elítélt politikai foglyok penészes börtöneik mélyéből kiszabadulhattak. A telkes jobbágyok, mostani módosabb parasztságunk ősei, az eddig robot és dézsma fejében használt földeknek tulajdonosaivá válhattak. Szinte elő sem bírjuk egy lélegzetvételre sorolni a vívmányokat, amelyek úgy összetartoznak e nap lényegével, mint a Nap az életet adó fénnyel. Valósággal beleszédül az ember az elért és kivívott nagy eredmények látásába. Haló porainkban is legyenek áldottak azok a nagy emberek, az őseink, akik életüket tették fel rá, hogy ezen a napon létjogosultságot szerezzenek a magyarság számára az újkori fennmaradásához!

Meg kell emlékeznünk arról is, hogy ez a nap, a száz évvel ezelőtti március tizenötödike nemcsak az Isten kegyelméből megért magyar dicsőségnek és az ősök erőfeszítései nyomán kivívott nagy eredményeknek napja volt, hanem valósággal az egész világtörténelemnek is egyik legszebb napja. Igen, Gondoljuk el: mindaz, ami ezen az egy napon végbement, az egész ország pünkösdi csodába illő egyakaratával, vér nélkül, teljes békességben ment végbe. Másütt a forradalmak új életet hozó pusztításaitól sokszor megiszonyodni kénytelen az ember. Az egyetlen magyar forradalomnak, március tizenötödikének történetében nyoma sincs a vérszagnak és a rombolás ösztönének. Az igézet alatt tartó jó békességnek, melyben a legha-

lálosabb ellentétek is úgy kibékülnek, mint a mi március tizenötödikénken, tökéletesebb párja ott olvasható a Biblia lapjain, mikor arról beszél az Irás, hogy „lakozik a farkas a bárránnyal és a párduc a kecskefiuval fekszik".

Március tizenötödikének századik évfordulóján sok minden egyéb tanulságot is le lehetne még vonni a multból, de mi a mult helyett most végezetül a jövendőbe nézünk s hirtelen megakad szemünk e jubileumi számunk első oldalán levő fametszeten és eszünkbe jut, hogy a száz évvel ezelőtti március idusa is ilyen tavaszi, mély szántás volt a magyar történelem mezején, mint amilyet ez a kép előnkbe tár. A felhasogatott barázdákba hiába vetették azonban bele a hajdani ősök a magyar megmaradás és emberséges életlehetőség búzaszemeit, nem jött alkalmas, életet adó, napfényes idő arra, hogy ezek a magvak kizöldülhettek és szárba szökhettek volna. A mostoha viszonyok miatt hosszú ideig újra parlag lett, gondozatlan ugar Magyarország. Mostani március tizenötödikénken parlagtörő, új szántásra van szükség megint. Örülünk neki, hogy ez az új szántás a legújabb esztendőkben immár kezdetét vehette közöttünk. Beleállunk most éppen azért magunk is örömmel a Holnap felé mutató barázdákba s nem tekintünk hátra, hanem csak előre, a Jövendő felé. E Jövendőre vonatkozóan kívánjuk 1948. március tizenötödikén, hogy az új magyar életet biztosító, ránk várakozó sok és terhes feladat elvégzése közben adjon minékünk, magyaroknak az Úristen, kegyelemből dicsőséget, munkánk nyomán sok eredményt és jó békességet!

A száz éves március 15-én

Az évszázad ma sirjába hanyatlik,
de látom: nem tud még meghalni addig,
míg felém nyújtja reszketőn kezét —
s csodás látvány: kezében szíve ég
s mint ki búcsúzik, halkan, betegen
utóljára még igy beszél velem:
„Mi más vagyunk, mint ti: — Évszázadok:
a mi szivünk nem keblünkben dobog,
lobog inkább lövelve, ontva fényt
s kezünkben tartjuk mindig fáklyaként.
Mikor születünk, akkor valaki
eljön vérünket lángra gyújtani —
Mikor születtem, az én szivemet
Petőfi jött és ő gyújtotta meg.
S száz év óta a lángom egyre ég:
Szabadság, Egyenlőség, Testvériség,
ezekért égtem, fáradtam agyon —
Most hogy meghalok, szivem átadom,
lángom becses láng, örök tűz legyen,
ne hagyjátok kihunyni sohasem!"

És most kezem a drága szívhez ért —
az Évszázad halálba, sirba tért,
de itt maradt utána mind a láng
felmérhetetlen, szent, nagykincs gyanánt,
évszázad-gyepün itt az ősi juss:
a fiatal, az örök Március.
Minden testvérnek egy szikrát adok, —
vegyétek át kezemből magyarok!

S e tűz most köztetek hogy útra kel,
a tanácsomat is vigyétek el:
Szabadság, Egyenlőség, Testvériség
kicsiny tüzekben hasznosabban ég,
ne hordja szét azt nagy vihar szele,
ne gyujtsatok világot fel vele!
Ó szörnyü vészt hozhat a bősz elem —
Március inkább gyertyaláng legyen:
munkatárs a tudásszomj éjjelén:
tudós asztalán békés lámpafény,
diákszobákban bölcs könyvek felett
virrassza át az estet, éjfelet!
Legyen pásztortűz, vagy izzó neon:
csak nyugtasson meg az életutakon —
S ha kohótűz is évszázadon át:
termelje ki a dolgozók jogát
s ha kazánt forral s vad horaggal ég,
nyújtsa mindig a munkás kenyerét.
Vér nélkül legyen ezer győzelem —
csak bombatűz, ágyutűz ne legyen —
Magyarok hát hordjátok messze, szét
s Isten őrizze Március tüzét!

Szigethy Ferenc

A szemtanú írja...

Jókai Mór, a halhatatlan magyar iró, nemcsak szemlélője volt, mint kortárs, hanem cselekvően résztvevő szereplője is a száz évvel ezelőtti, híres napnak, március 15-nek. A nagy nemzeti ünnep 25-ik évfordulóján (1873) *Huszonöt év mulva* címen cikket is írt e nappal kapcsolatban, mely *Emlékeim* című művének 96—97-ik lapján könyvbe foglalva is megjelent. Ebből a cikkből idézzük az alábbi rövid részleteket. Minden esetre elgondolkoztatóan érdekes látni, hogy *hogyan gondolkozott március 15-el kapcsolatban a kortárs és tevőleges résztvevő.*

1. A szükséges nap! Ne beszéljünk arról, hogy szép, ragyogó, dicső nap volt március 15-e: ismerjük el, hogy szükséges nap volt.

Szükség volt egy napra, mely félretaszítsa a törvényhozás ócska klepsidráját (vizi-óráját) s egy lökést adjon az időnek, mely a nemzetet évtizedekkel előbbre vigye. Szükség volt, hogy rögtön redkívüli nyilvánulás által szakítson a nemzet a mult balfogalmaival, hogy egyszerre jusson erejének tudatára.

Sietni kellett s aztán egyszerre követelni mindent, amihez a nemzetnek joga van, ami életének feltétele. És követelni ezt egyhangulag. S az egyhangú követelés sikerült, győzött: csak hang volt, nem követte vér, mégis diadal termett a nyomán.

2. Március 15-e tegnap és ma. A kezdete magas komikum. Egy csomó gyermek, aki belekap a sors gépezetébe; egy csapat poéta, aki politikát csinál s aztán tízezrei a csatatéren elesett hősöknek, koszorúzott alakok a bitófán.

És mégis dicső nap volt ez! Mert a népet ez szabadítá fel s a nemzet millióit ez tette honpolgárokká, a verejtékük által áztatott föld uraivá.

A nagy eszme nagy áldozatokat követelt. Sokat vesztettünk vérben és vagyonban. De a veszteségek legérzékenyebbike: eltemetett nagy férfiaink. Széchenyi István, Teleky László, Nyári Pál politikai nagy fájdalmaik elviselhetetlen terhe alatt törtek össze. Szeme, Bajza lelkük szétbomlásával előzték meg testi halálukat. Petőfi lánglelke s Vasvári honszerető szíve ismeretlen csatamezőkön tüntek el kortársaik közül. A március 15-i nap ifjai közül legtöbb panasztalan keserveit megnyugtatta már a sirban, mártirjaink síremlékeit faragja már az utókor s Battyhány Lajos nagy alakjára suttogva mutat a csak sejteni tudó ivadék.

Bizonyára nagy ára volt e napnak! De a győzelem, amit meghozott, még e nagy árnál is nagyobb. Áldva legyen azoknak hamva, akik e nap diadaláért áldozatul adták oda magukat!

Adományok a Főiskolának:

Szeretettel köszönjük és nyugtázzuk a március 10-ig beérkezett adományokat: Abaujvári ref. Egyház 10, Abaújvári ref. Nőszövetség 10, Color-film kft. Budapest 57, Naményi Koncz István Miskolc 20, Pataky István Ricse 100, Gyarmathy Béla Tiszaoszlár 10, Tiszaoszlári ref. Egyház 10, Tiszaszederkényi ref. Egyház 21, Lorántffy Zs. Nőszövetség Gyula 80, Baktai ref. Egyház 20, Pongó Sándor Madocsa 10, Vajthó Lajos Hernádszentandrás 10, Szabó Zoltán Mikóháza 10, Rima Menyhért Mikóháza 10, Id. Balla András Mikóháza 10 Ft. (Folytatás a 10. oldalon.)

DR. ENYEDY ANDOR:

1848—1948

A százados évfordulón mi, magyar reformátusok büszkén és boldogan emlékezünk eleinknek a szabadságért vívott titáni küzdelmére s arra, hogy ezt a küzdelmet vérbe fojthatta ugyan az egymás pártolására mindig kész zsarnokság; de annak eszméit és eszmei vívmányait nem semmisíthette meg a vesztőhelyek és börtönök rettentése, az elnyomatás korának rendőri ébersége, mindenkiben forradalmárt, „Kossuth — kutyát" szimatoló gyanakvása.

Büszkék és boldogok vagyunk a száz év előtti eseményekre való emlékezésben, mert a szabadságharc eszmei előidézésében a külföldi politikai forradalmak kétségtelenül erős és döntő hatása mellett nekünk, magyar protestánsoknak is tevékeny részünk és szerepünk volt. A vallás, a lelkiismeret, a meggyőződés szabadságáért vívott harcaink mindig párosultak a politikai szabadságmozgalmakkal, a magyar nép felkeléseivel. Egyházaink igehirdető munkája, evangéliumi szelleme, az abszolutizmus tombolása és fénykora idején is demokratikus berendezkedése, szervezete nagy mértékben készítették a talajt, nevelték a lelkeket a politikai, emberi szabadságjogok érvényesítésére.

A 100 év előtti reakció azzal gyanusította az 1948-i forradalmat, hogy az merőben protestáns ügy. Ha ez az egész nemzet ügyét elszigetelni akarva rágalom volt is, az bizonyos, hogy református egyházunk a nemzeti forradalomban teljes erővel, az áldozatvállalás feltétlenségével vett részt. A „haza oltárára", az önálló jegybank ércfedezetének létrehozására tett adományok közt találjuk gyülekezeteink úrasztali edényeit. Eklézsiánk hosszú sora vált meg harangjaitól, hogy ércet adjon az ágyúöntődéknek. Református nőink mázsaszámra készítették a tépést a sebesülteknek. Nem a hadháziak példája az egyetlen, hogy a honvéd- és nemzetőrcsapatokba *papostól* állottak be fegyverfogható hittestvéreink, s az akkori hivatalos lapban a hadügyminiszter külön rendeletben mond köszönetet Nagy Gábor fülpösi ref. lelkésznek, ki két fiát azzal az igérettel küldte honvédnek, hogy a hon maradt hármat is utánuk küldi, ha felserdülnek — fájlalva, hogy önmagát hajlott kora otthon kell tartóztassa.

Be kell látni és meg kell vallani, hogy magyarországi protestáns egyházaink a szabadságjogok kivívásában való hősies részesedésük után kissé elmerültek a kivívott szabadságjogok élvezetébe. Minden figyelmüket, erejüket, érdeklődésüket az kötötte le, hogy a megnyert szabadság alapján kiépítsék szervezetüket, intézményeiket, életüket. Fürödtek a szellem, a gondolat, a sajtó szabadságának számukra olyan kedves légkörében. S közben nem vették észre, vagy nem méltatták elég figyelemre, hogy az ember szabadságának új veszélyeztetője támadt a kapitalista gazdasági rendben, a tőke kíméletlen mohóságában, profitéhségében, a magántulajdonnak mindenre és mindenkire tekintetnélküli kultuszában. Megzavarhatta tiszta és éles látásukat az a sajnálatos körülmény is, hogy a munka, a dolgozó ember szabadságának harcosai és mozgalmai az egyházzal és vallással szemben ellenséges álláspontot foglaltak el. De hogy egyházaink nem olvadtak bele olyan mértékben ebbe az új szabadságharcba, mint az előbbibe, annak főoka mégis inkább az volt, hogy az egyházat, mint égi feje, az Úr Jézus Krisztus mondotta magáról, Isten nem tette osztóvá a föld javaiban és az azokból meríthető haszonban. Az egyház azt tekintette dolgának, hogy minden embernek hirdesse a krisztusi intelmet: „meglássátok, hogy eltávoztassátok magatoktól a telhetetlenséget": mert a telhetetlenség a gyökere minden társadalmi ellentétnek, feszültségnek, igazságtalanságnak.

Az egyház azt tekintette hivatásának, hogy bensőleg, lelkileg emelje magasabb színvonalra az embert, egészen az istenfiúság méltóságáig, mert a belső lelkiszint emelkedése maga után vonja a külső színvonal emelésére való törekvést, a kifelé való élet kérdéseinek rendezését is: viszont ez fordítva nem mindig következik be. Külsőleg magasabb életszintre emelkedett emberek belsejükben nem mindig mutatnak emelkedést. Az egyház nem avatkozott be az osztályharcba, mert az ő felfogása és tanítása szerint nem az egyik ember, vagy az egyik osztály az ellensége a másiknak, hanem minden embernek ellensége a bennünk lakozó bűn s a bűnben van az ember igazi nyomorúsága, viszont a bűntől való szabadulásban van az emberi élet legnagyobb lehetősége. Hogy ez a látás és felfogás és az ebből folyó állásfoglalás hiba volt-e az egyházak részéről s hogy mennyiben és menynyire volt hiba, az vita tárgyát képezheti. De ez a vita csak olyanok közt lehet eredményes, akik az egyházat és annak munkáját egyformán keresztyén, jobban mondva evangéliumi szemszögből nézik.

Ma is helyeselnek egyházaink és rokonszenvvel néznek, erkölcsileg támogatnak minden olyan törekvést, mozgalmat, intézkedést, amely a sokféleképpen megkötözött embernek szabad, független, félelemnélküli és tehetségei kibontakozására alkalmas életet kíván biztosítani. De az egyház nem olvadhat bele semmiféle ilyen mozgalomba, mégkevésbbé vállalhat vele azonosságot. Az egyház azonosságot csak az evangéliommal, az Istenországával, a Krisztusban kijelentett igazság-rendszerrel vállalhat. Az egyház ma is belül, lélekben kívánja szabaddá tenni az embert. Önző vágyak, élvezet kergetés, hatalmi törekvések, mások elnyomására irányuló zsarnoki ösztönök, kapzsiság és telhetetlenség szenvedélyei felett úrrá lett embereket akar adni nevelni a társadalomnak: a jobb és igazabb emberi együttélés és berendezkedés mozgalmainak. Olyan embereket, akik Luther Márton nagyszerű elvét vallják: „a keresztyén ember a hitben mindenkitől szabad, de a szeretetben mindenkinek szolgál."

Barth Károly magyarországi előadó körútjával

kapcsolatban a következőkre hívom fel lelkipásztor-testvéreim figyelmét: Március 31-től április 2-ig Budapesten országos konferencia lesz lelkészek és más egyházi munkások részére. A konferencia szinhelye a theológia díszterme (Ráday-u. 28), elszállásolás budapesti internátusokban. Barth professzor naponta két előadást tart s a feltett kérdésekre válaszol. A konferenciára minden egyházmegye lelkészegyesülete 3—4 résztvevőt küldhet, szükség esetén megfelelő anyagi támogatással, akik azután beszámolnak az egyházmegyében a konferencia tanulságairól. Az esperes urakat arra kérem, szíveskedjenek az önként jelentkező lelkésztársak közül az egyházmegyéjük részéről kiküldendő 3—4 résztvevőt megjelölni s azok névsorát velem lehetőleg március 20-ig közölni. Szeretettel kérem lelkésztársaimat, minél többen vegyenek részt nemcsak ezen a konferencián, hanem Barth Károlynak az egyházkerületünk területén tartandó előadásain is: Sárospatakon március 24-én, Nagyrozvágyon március 25-én és Miskolcon március 27-én délelőtt.

Atyafiúi szeretettel:

Miskolc, 1948. március 7-én.

Dr. Enyedy Andor *püspök*

A sárospataki főiskola és a szabadságharc

A sárospataki főiskola hosszú életének érdekes fejezete a szabadságharci élete. A száz évvel ezelőtti idők visszaidézése azonban sok nehézséggel jár. Nem csak a szereplői lettek a multéi, hanem azok is, akik még tőlük hallották a regélő ajkak beszédét. Az írások pedig az utána következett idők bosszújának vagy a bosszú elkerülésének estek áldozatul. Mégis meg kell kísérelnünk a régi dolgok visszaidézését, amennyire lehet és pedig „sine ira et studio," a főiskola szempontjából csokorba kötni az adatokat.

A nagy nap híre Patakra 18-án, szombaton jutott el. Este az ifjúság zenés, fáklyás menetet rendezett a tanárok tiszteletére. Másnap, vasárnap délelőtt bejárták a várost; az alma mater kapuján mintegy ezer fényi tömeg vonult ki, a Kovács (ma Rákóczi) utcán, három zászlóval végigmenve, puskaropogás kíséretében hazafias dalokat énekelt. *Futó Samu*, *Finkey Pál* és *Szügyi László* vezette a menetet. Kolozrát nyugalmazott huszárezredes háza elé érve, őt megéljenezték. Aztán a Piac-utcán át visszamentek az ifjak a Főiskolába. A tüntetés méltóságteljesen folyt le, csak a postahivatalon lévő kétfejű sast verték le (a mai Palcsó-házról). Az iskolába visszatérve, a három zászlót kitűzték a kollégiumra. Másnap nemzetiszínű szalaggal, kokárdával díszítették fel magukat. A hegyestetejű kalapokat igyekeztek magyar kalapra átcserélni. A köziskolaiszéki jegyzőkönyv szerint az alsó osztályok április 2-án szintén körmenetet akartak tartani, de a tanári kar nem engedélyezte. Panasz tárgya lett az is, hogy Juhász Benjámin esküdtet éjjeli ügyelet közben az ifjúság lámpája eloltására kényszerítette.

A pesti ifjúság 9 pontjának mintájára 195 ifjú aláírásával egy (a felkelő napot ábrázoló fejképpel ellátott) kérvényt nyújtott be az ifjúság a miskolci egyházkerületi gyűléshez. Ebben is 9 pont van. 1. kérik a tanárok teljes egyenlőségét, 2. a szabad tanítást és a tanulmányok szabad választását, 3. a tételek (sédák) és exámenek eltörlését s egy szigorlatot, 4. a tanulmányok kinyomatását, 5. az esküdtek helyett 12 ifjú képviselő választhatását, akiknek a nyitott ajtó mellett tanácskozó iskolaszékben félszavazatuk legyen, 6. az éjjeli őrködés megszüntetését, 7. az ellenőrnek (contrascribának) az ifjúság képviselői közül az ifjúság által való választását (ezt a jogot 1846-ban elvette az egyházkerület az ifjúságtól — mert sok korteskedésre adott alkalmat — és az egyházkerületi küldöttségre és a tanári karra bízta), 8. az énekkar elnökének a tagok részéről való megválasztását, 9. nemzetőrség alakítását.

Mint látjuk, a 9 pont nem éri el a pesti ifjúság kívánalmainak eszményi magaslatát, de magasan felette van a győri és a soproni ifjúságénak.

A tanári kar elfogadta az előterjesztést és a május 3-i miskolci egyházkerületi gyülés a pontok legnagyobb részéhez hozzájárul, az 1-ső és 5. pont kivételével. Ezekre bizottságot küldött ki. Az meg is hozta határozatát, de az ifjúság nem várta be a jóváhagyó döntést s a köziskolai szék gyűlésén a 12 ifjú már megjelent. Soltész Ferenc, akit az előző évben a tanári kar contrascribává választott, leköszönt. A bizottsági javaslat alapján a május 5-i egyházkerületi közgyűlés elfogadta a második, harmadik, negyedik, hetedik és nyolcadik pontokat.

Az elsőre nézve kimondta, hogy főiskolai igazgató csak akadémiai tanár lehet; az 5. ponrtra nézve megbízta az algondnokot, hogy a következő gyűlésre javaslatot tegyen; a 6. pontra nézve a köziskolai szék véleményét kéri; a 9. pontra a közgyűlés nem érezte magát följogosítva határozni, mert az ifjúság már megalakította a maga körében, Csoma Mihály tanár őrnagy vezetése alatt a nemzetőrséget. (Protestáns egyh. és isk. lap 1878., 853. l.) Erről a mozgalomról több író megemlékezik. Pl. Fejes István: Vas Pista c. elbeszélő költeményében így ír: *„Ifjú diák sereg már akkor azonban fegyvert gyakorolva nemzetőri sorban*...stb." *Szemere Bertalan* kéziratban maradt *Sárospataki növendékek* című hősköltemányében így szól: *„S a vén torony alatt, iskola udvarán, nem zsoltárt, hadidalt zengve mind összegyűl az ifjúság, mellén háromszín lobogván, övén görbe kard függ s ha lép, meg-megcsördül. Sok százan vannak ők, mind sugár, mint fenyő, mely a szélvészben is egyenesen fenn áll s Isten ege alatt fennhangon eskett ő, hogy tisztét teendi, várjon bár rá halál."* Kapitányuk *Futó Sámuel* lett; egy nyugalmazott őrmester tanította a tiszteket és az altiszteket, ezek pedig a legénységet. A főiskola udvarán gyakorlatoztak, itt esküdtek fel május 28-án a zászlóra. (Életképek 1848. 25. sz.)

Az ifjúság újabb kívánságokkal állt elő. Április 2-án az olvasó és társalgási kör érdekében a tanárikarhoz fordul. Majd mikor ez azt határozza, hogy a döntés nem áll jogában, de a kérésnek a kerület elé terjesztése ellen nem emel kifogást, a május 3-i miskolci egyházkerületi gyűlés elé ujabb kérelmet nyújt be. Egy könyvtár létesitését kéri az eddigi *Esküdt diákkar* könyvtárának és a *Szépműegylet* könyvtárának egyesítése által, lapokat, földgömböket, térképeket, tekeasztalt, ostáblát, sakkot, eszmecserék tarthatását kéri (a kártyázást kizárva). Pénzalapul az *ad vinum* s a *gyertyapénz* lett volna (egy itce bor ára és 51 váltókrajcár), amelyről lemondanak, meg az esküdtek napi díja, amelyet a széniori számadásoknál való segédkezésért kapnak és a beléptidíjak. Helyiségül 5 szobát kérnek (a mostani faluszeminárium helyén). Kuglizónak is kérnek helyet. Kérelmüket egy hármas bizottság vette tárgyalás alá, amelyben *Csoma Mihály*, az ifjak nagy barátja is benn volt. Ez számította ki, mennyi az *ad vinum* és a *gyertyapénz* megváltási ára.

A polgárság is megalakította a maga nemzetőrségét. Ennek parancsnoka Belosits Ignác nyugalmazott huszárőrnagy, kapitánya Pálkövi Antal főiskolai tanár volt, főhadnagya Sebeczky András szűcsmester, hadnagyai: Kun Dániel és Balogh Lipót ügyvéd. A tagok között ott gyakorlatozott a főiskola udvarán Bretzencheim Ferdinánd herceg is. Az eskütétel Matolai szerint szeptemberben volt.

Még négy kérvénye ment fel az ifjúságnak a június 25-i egyházkerületi gyűlés elé. Az egyikben Somosy János és Zsarnay Lajos bizottsági tagságának a megsemmisítését kérik, mert az Eötvös-féle bizottságba való kiküldetésük nem az ő hozzájárulásukkal történt. A másodikban a Csoma Mihály akadémiai tanárrá való választását kérik, az egy év óta üresen álló politikai és neveléstani tanszékre. (1846-ban ugyanis Milotay az ifjúság fellépése következtében, lemondott állásáról.) Harmadikban azt kérik, hogy az évvégi vizsga alól mentessenek fel, a negyedikben, hogy akik a harctérre mennek, 3 év múlva elhagyott osztályaikba visszatérhessenek. Az egyházkerület gyűlése junius 25-én Patakon volt. A mostani tanácsterembe az ifjak behatoltak, az elnöklő abauji esperes, Futó Sámuel, saját fiát keményen rendreutasította, de az, mint szabad polgár, mint az ifjúság választott képviselője, erélyesen követelte meghallgatását. Az ifjúság minden kívánsága teljesült. Csoma Mihály akadémiai tanár lett, a képviselői intézmény jogkörét a bizottság által körvonalazott mértékben elfogadták. A második petició pénzalapi bizottsága szerint a kör alapszabályát jóváhagyván, a váltságdíjat 600 váltóforintban állapították meg. Ezt az iskola fizeti az *ad vinum* és a *gyertyapénz* fejében.

E határozatokkal nem mindenki volt megelégedve. Soltész János tanár megbotránkozva írja: „Az ifjúság fékeveszett indulattal rontott mindennek, mi fenn áll. Restaurálni, kormányozni akart, a tanárokat, kik a rend és fegyelem emberei voltak, nyugalmaztatni óhajtá, a két gimnáziumi tanár kivételével, kik tetszésének némileg hizelegtek, szabadságának elnézői voltak". Az ungvári egyházkerületi gyűlésen is sok szó esett e határozatokról s kimondatott, hogy a tanuló ifjak ezentúl ne bocsáttassanak be a gyűlésre.

(Folyt. köv.) *Dr. Gulyás József*

Márciusi vívmányok hatása

a parasztból lett értelmiségre

Ugyan milyen hatást tehettek a száz évvel ezelőtti márciusi vívmányok egy *parasztból lett, fiatal értelmiségi emberre?*

Kiváncsi kérdésemre *Sáfrány Mihály* 1848—49-es honvéd tüzér hadnagy, későbbi nagyvisnyói református lelkipásztor *Emlékirataiban* kaptam feleletet.

Sáfrány Mihály jobbágy-gyermek volt. Szülei Sajóvelezden turták a báró földjét. 1948. márciusában, mint kezdő tanító a miskolci gimnáziumban működött. Itt értek el hozzá a nagy napok messzire kiáradt, magukkal sodró hullámai.

Sáfrány Mihály öröme

Március 26. Bizony csak szép és nagy változás történt egy néhány nap alatt magyar honban. A jobbágy, ki eddig egy telektől évenként 52 igásnapot szolgálni, földje termékéből dézsmát adni, 1 pengő forint füstpénzt fizetni tartozott: mostantól kezdve ment mindezen szolgálat és adózástól. Ki pedig eddig nemes volt és jogokban igen, de köteleztetésekben nem részesült, most rá annyi teher méretik, mint az előtt rang nélküli, nyomorgó pórra s nem dicsekedhetik többé nemesi származásával, mert a függő pecsétes kutyabőr értéke megsemmisült 8 nap óta. A grófok, bárók, hercegek többé nem méltóságos, fenséges, hanem csak polgár urak.

A szegény, együgyű pórnép, kiben már csaknem megkövesült a szolgaság érzete, ki ily változást álmában sem remélt, mit fog csinálni az örömhír hallattára, mely őt kiemeli a szolgaság homályából?

Hogyan lehetne ezt az örömet megosztani?

Sáfrány Mihály később a jó ügy agitátorává csapott fel. Problémázgatásai közül mégis legmeghatóbbak azok a sorok, melyekben *Emlékirataiban* arról töpreng: hogyan lehetne e nagy napok idején szüleinek segitségére és vigasztalására. Hallgassuk meg e tekintetben is, miket mond a napló:

Március 30. Be szeretnék már szüleimnek írni és megírni nekik a jobbágyság jövő állapotját és szabadságát. De nincs alkalmam.

Március 31. Óhajtásom teljesült. Apámnak levelet küldtem. Szegény! Tudom eleinte kételkedett reménytelen, boldog változásán nyomasztó körülményeinek.

Május 6. Rég nem írtam naplót. Azóta már két hetet otthon tölték, meglehetős vígan. Atyámat rávettem, hogy a „Munkások Ujságjára" előfizessen.

Sáfrány Mihályban sok hűség lakott!

Sáfrány Mihály, mikor a márciusi vívmányok, a szabadságharc kitörésekor végveszedelembe kerültek, nem habozott egy pillanatra sem. Parasztoknál tapasztalható, nagy hűséggel sietett a bajba jutott haza védelmére. Beállt honvédnek. Megható olvasni erre vonatkozóan is saját feljegyzéseit:

Május 30. Folyt a toborzás... szólt a muzsika minden délután a piac közepén; szaporodtak a veres sipkások; ott ácsorogtuk el az üres órákat. Beállottak a diákok közül is néhányan... később többen is. Én is gondoltam reája, — kivált, midőn arra gondoltam, hogy most már én is egyenjogú polgára vagyok a szeretett hazának s többé nem mostoha, de édes fia az édes hazának, amely tehát megérdemli tőlem is, hogy érette véremet s életemet felajánljam.

Elhatároztam tehát, hogy megyek önként honvédnek.

a gömörmegyei szegény népre

Sok haszonnal járó, érdekes feladat lenne: katasztert készítení arról a kérdésről is, hogy szerte az akkori Nagymagyarországon *hogyan fogadta a nép a márciusi vívmányokat?* Mi lehetett az oka, hogy a márciusi vívmányok közül a legfontosabbat, a *jobbágyfelszabadítást*, igen sok helyen kételkedve fogadta parasztságunk?

A nép nem hisz a szemének!

Balogh Béla: *Putnok mezőváros* c. művében találtam erre vonatkozóan a következőket:

Mikor gróf Serényi László a márciusi napok után jobbágyait maga elé hivatta és tudtukra adta, hogy az úrbéri kötelességek és szolgálmányok alól fel lettek oldva: volt jobbágyai felszabadulásukat megilletődötten vették tudomásul; majd hálásan megköszönték eddigi kegyeit, atyáskodó pártfogását s volt földesuruknak 1 évi önkéntes szolgáltatásaikat ajánlották fel.

Csakugyan ennyire szolgatermészetű volt-e a nép abban az időben? Ma is érvelnek azzal, hogy a népnek nem kellett a földbirtokreform. Mi állítjuk és hirdetjük a multtal és jelennel kapcsolatban egyaránt, hogy a szegény nép nem jószántából nem akarja elfogadni a neki juttatott jogokat, hanem, mert fél az esetleges megtorlástól. Annyi sokat kellett volt uraitól szenvednie a multban, olyan sok kudarcot kellett átélnie ennek a népnek a történelem folyamán, hogy saját szemének és fülének sem meri elhinni a javára történő változások véglegességét.

Hős gömöri partizánok

Balogh Béla könyvéből megtudhatjuk azt is, hogy a szabadságharc vége és leveverettetése felé közelgő időkben mennyire nem akarta magát a szabadságát egyszer kivívott magyar nép a pusztulásnak megadni. Hegyekbe vonult, mai szóval élve: partizánnak állt be a nép.

Schlick tábora este felé vonult át Simonyin, (kicsi falú ez a Rima mentén) ahol a tábornok személyesen meghagyta az előljáróságnak, hogy reggelre 200 kenyeret süttesen s ennek átvételére ott hagyott 12 vértes lovast. Reggel indulás előtt a katonák a kocsma hosszú asztalánál pálinkázgattak, mindőn egyszerre belép eléjök egy gerilla őrmester s puskatusáját a kocsma padlójához ütve, felszólítja őket, hogy fegyverüket rögtön rakják le. A katonák engedelmeskedtek, mire kiparancsolta őket a kocsmából.

Rabságba nehéz beletörődni!

A sok hőstett és legendákba illő elszántság hiábavaló volt. Dicső szabadságharcunkat leverte az ellenség. De a gömöri végek lakossága nem akart a változhatatlanba sehogysem beletörődni. Sok borsot tört a parancsoló új urak orra alá.

Az 1849-i fegyverletétel után egy Horzseczky nevű vértes-százados meghagyta a tanácsnak, hogy a város hódolati nyilatkozatát haladéktalanul nyújtsa be az eperjesi kerületi főhatóságnak. A város nem tudván mire magyarázni e forszirozást, hódolati nyilatkozatával nem késett ugyan, de oly önérzetes modorban és tartalommal szerkesztette azt meg, hogy midőn a két kiküldött átadta, a főkormányzó elolvasás után magából kikelve széttépte azt s megfenyegette a küldötteket, hogy a város *feltétlen hódolata* azonnal ott legyen!

Tóth Gusztáv

Kossuth Lajos azt üzente,

hogy a veszélyben lévő hazának katonára van szüksége. És egyszerre az ország minden részében köszörülték az ősi kardokat, egyenesítették a kaszákat, serdületlen gyerekek is jelentkeztek a sorozóbizottságok előtt, minden igaz magyar férfi a szabadság zászlója alá sorakozott. A semmiből seregek születtek, megmozdult a nép: feltámadott a tenger.

A lelkesedés tüzében új dalok teremtek. Bizakodók, reménykedők, tüzesek, hetykék, tréfásak, öntudatosak, vidámak, (helyenként szomorúak): igazi magyar népdalok.

A szabadságharcos csapatok — mint mindig és mindenütt a világon — hiányosan voltak felszerelve. De gyönge ruhában és rendszertelen élelmezés mellett is dalolva mentek rohamra . . . és győztek.

A 48-as dalok a hazáról, a szabadságról énekelnek és leginkább Kossuth Lajos rajongva szeretett lényét ölelik körül. A következő dalok — egy kivételével — mind a mi vidékünkről valók. A szabadságharcos tájról, ahol Kossuth született, tanult és ifjúságát töltötte.

Szabadságharcunkat vérbe folytották, közben egy évszázad telt el. A 48-as népdalok nagy részét még mindig éneklik. Ha vigad a megyar még mindig felcsendülnek a gyönyörűséges Kossuth-nóták, melyeket mindig fognak énekelni, amíg magyarok élnek a Duna-Tisza mentén. *Ny. J.*

1.

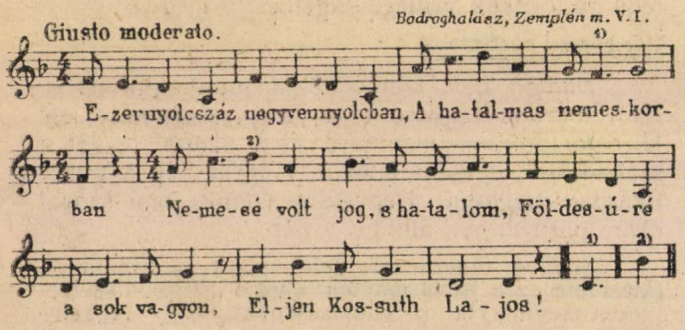

Kitették már a szent zászlót,
A nemzetiszín lobogót.
— Gyertek, álljunk alá sorba,
Mint apáink negyvennyolcban!
Éljen Kossuth Lajos!

Dalolta Hegedüs Imre 85 éves, 1947. A régi képviselőválasztások idején mindig dalolták. Leginkább a Kossuth-pártiak éltették és ápolták a „48-as nótákat" az u. n. ellenzéki kerületekben, az ország legmagyarabb tájain.

2.

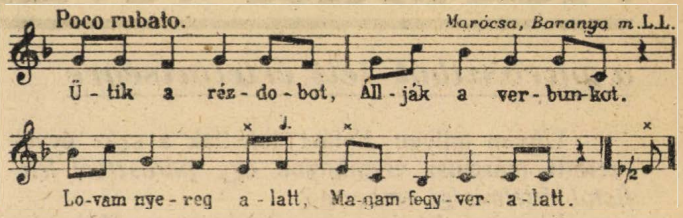

Kard az oldalomon,
A lovamon nyereg.
Menni kell, galambom,
Az Isten áldjon meg!

Felettem kard fordul,
Piros vérem csordul.
Sirass édesanyám,
Sirass kedves rózsám . . .

Megbotlott pej lovam
Szép hazám határán.
Lovam a vásáron,
Magam a rabságon.

Fujdogál a szellő,
Magyar hazám felől;
Sokat gondolkodom
Régi babám felől . . .

Dalolta idősebb énekes, 1930. A dal balladai tömörséggel mondja el egy katona sorsát, hogyan viszik el őt, hogyan sebesül meg és esik rabságba.

3.

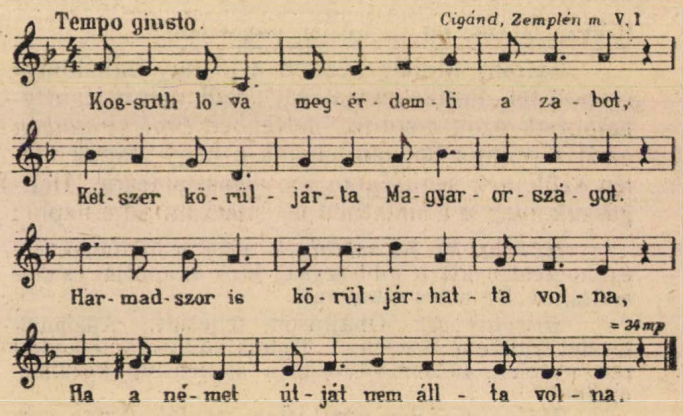

Dalolta Suhajda János 82 éves, 1947.

4.

Ricse, Zemplén m., 1947. V. I.

Kossuth lova megérdemli a zabot.
Kétszer körüljárta Magyarországot.
Ha még egyszer körüljárhatta volna,
Most a magyar, most a magyar árva magyar nem volna.

(„Árpád apánk" c. dallamra.)

5.

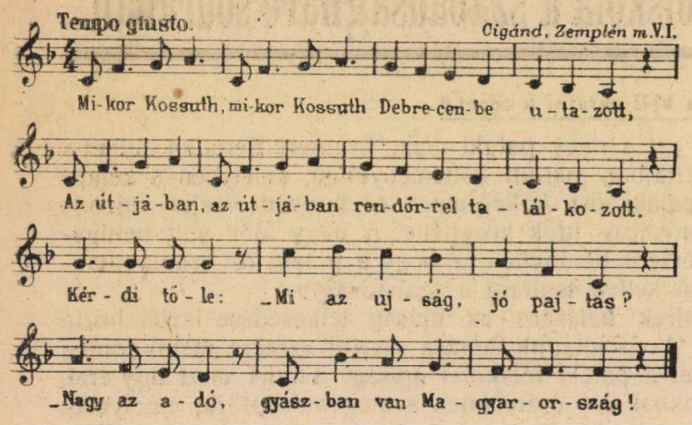

Mikor Kossuth, mikor Kossuth Debrecenből kiindult,
A lováról, a lováról a rézpatkó mind lehullt.
— Vasald kovács, három forint nem drága,
Majd megisszuk vasárnap a csárdában!

Dalolta Suhajda János 82 éves, 1947. Huncutul hozzáfűzte a nótához ezt a magyarázatot: „Nem tudta a rendőr, hogy kinek mondja, nem ösmertette meg magát Kossuth. A lovára is fordítva üttette a patkót, hogy mikor menyen, azt tudják, hogy jön!...“

6.

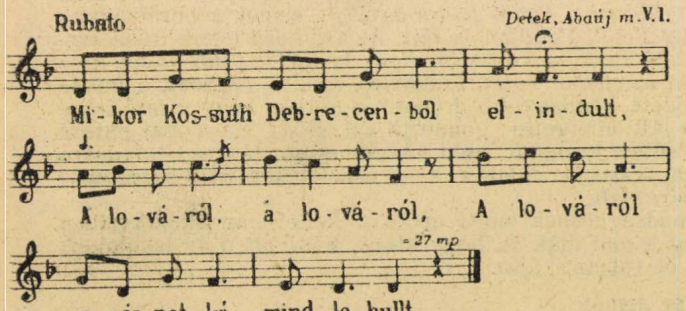

Hajtsad kocsis, hat lovamat, hagy mennyék!
Én utánam, én utánam,
Én utánam Magyarország ne sírjék...

Dalolta Laczkó István 70 éves, 1947. Tanulta édesapjától aki 48-as honvéd volt, 82 éves korában is mindig szerette és dalolta ezt a nótát. — Meglepően sok „nemzetiségi“ formája van e dallamnak: tót, 2 morva, 3 rutén-ukrán, román és horvát változatát közli Bartók Béla („Népzenénk és szomszéd népek zenéje,“ 1934.) „Végig mentem az ormódi temetőn“ szöveggel már 1847-ben szerepelt Szigligeti Ede: „Csikós“ c. népszínművében.

7.

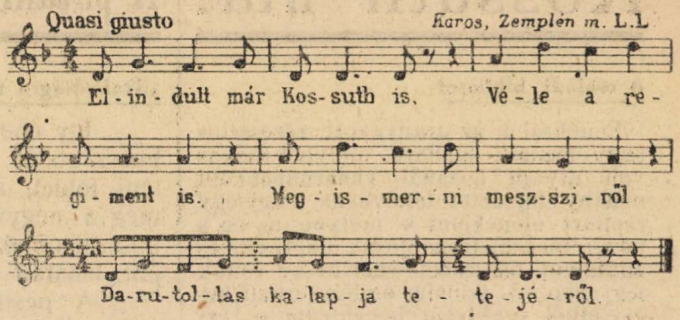

Kossuth Lajost az anyja
Keservesen siratja.
— Ne sírjon, édesanyám,
Kis Magyarországért magam megvívnám!

Dalolta Molnár Ferenc 70 éves halász, 1921. Ezt a dalt a Bodrogközben és szerte az ország több vidékén többször is kerestem. Sehol sem találtam, sőt magában Karos faluban sem ismerték már 1947-ben. Tehát mint elfelejtett Kossuth-nóta jelenik meg most a 48-as dalok egyik legszebbike.

8.

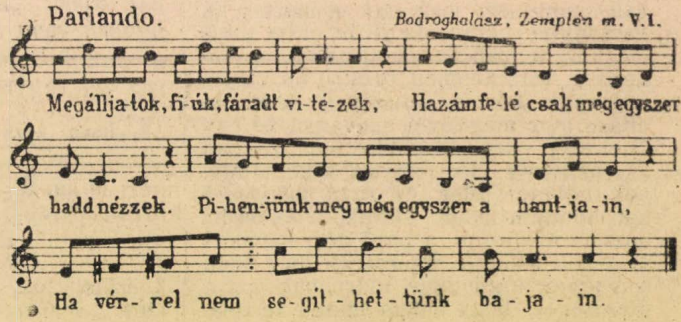

Ötven csatában harcoltunk, jó hazánk,
De a halál még sem akadhatott ránk.
Föl-fölsóhajt a bús magyar az égre,
Még az ég sem igazságos felette.

Édes párom, fakó lovam, te vagy már,
Ki egyedül török földön velem jársz.
Ej, de te is búsan visszanyerítesz,
Szomorú vagy, csakhogy engem nem kérdesz.

Dalolta Hegedüs Imre, 85 éves, 1947. Az énekmondó szerint akkor dalolták a huszárok, amikor Magyarország határánál megálltak és búcsúzkodtak...

A fenti dalokat a *Magyar Népi Művelődési Intézet* műsorfüzetei sorában megjelent „*Ütik a rézdobot*“ című füzetből vettük át. Összeállította s az 50 dal nagyrészét *Volly István* gyűjtötte. A képeket *Muhoray Mihály* rajzolta. L. L. jelzésű dalok *Lajtha László* gyűjtései.

Kossuth írta:

A családi bibliáról

Emlékszem az aranyozott, rézcsattos nagy családi bibliára, melyből szokás volt atyám házánál vasárnaponként néhány fejezetet felolvasni s egy-egy zsoltárt elénekelni s melybe az én s nővéreim születésnapjaink a keresztelés adataival ősi szokás szerint be voltak jegyezve. A szüleim emléke iránti kegyeletből ereklyéül becsülném e rézcsattos bibliát, ha meg volna. De nincs. Elpusztult ez is viharos életem fergetegeiben, mint sok egyéb.

A vallásszabadságról

Szentnek tekintem a vallás, a hit, a lelkiismeret terét; legyen kinek-kinek hite és vallása szerint. Imádjuk mindannyian hitünk szerint a mindenség atyját, a szeretetnek istenét, de épp ezért, mert Ő mindnyájunknak atyja, legyünk testvérek az Úrban.

A papi tizedről

E szó „papi tized" egy visszaemlékezést elevenít fel agyamban 1848-ból, hadd említsem meg. Mi is üléseztünk Pozsonyban éjjelenként is, mint híres elődünk, a francia constituante, az emberiség történetében örökre nevezetes augusztus 4-én. A jobbágyság felszabadítása már meg lévén szavazva, én egy éjjel szép csendesen odasompolyogtam az emelvény elé, melyen a káptatalanok követei ültek és szép csendesen azt mondám nekik: „Urak, a földesúri dézsma megszűnt, a papi dézsmának is meg kell szűnnie. Szerezzék meg önök a magyar katholikus klérusnak azt a dicsőséget, hogy maga mond le róla. Ne várják, hogy én tegyem meg az indítványt, tegyék meg önök". Erre egyik közülük (ha nem csal emlékezetem a pécsi káptalan követe) ennyit felelt: „Köszönöm a figyelmeztetést, mindjárt megteszem" és odaintett a kerületi elnökségnek, hogy szólni kíván. Még most is nevethetném, amint visszaemlékszem, hogy egy pár tisztelendő szomszédja, miként rángatta reverendáját, hogy „per amoreu Dei" ne izéljen; de a derék ember bizony csak izélt. Megmondta, hogy káptalanja nevében örökre lemond a nép javára minden kárpótlás nélkül a dézsmáról. Példáját több kollégái lelkes nyilatkozatokkal követték. Ellene természetesen senki sem szólt, még a reverendarángatók sem.

Krisztus követéséről

Én, mint ember, Krisztus vallásának követője vagyok, aki arra tanított, hogy szeressük felebarátainkat s én az egész emberi nemzetet, amennyire az emberi gyarlóságtól kitelik, szeretettel szorítanám szívemhez. Mint polgár az egyenlőség embere vagyok, ki senkitől sem kérdem e honban, melyik templomban imádja istenét, hanem azt szeretném, hogy a honnak minden polgára közösen élvezze, mind a jogot, mind a szabadságot.

A pataki főiskola a szabadságharc sodrában...

„Szabadságra nem kell oktatni a népet."

Így énekli ezt a nagy pataki diák, Szemere Bertalan abban a hosszabb és kéziratban maradt költeményében, amelyben a zempléni földet, a pataki ősi kollégiumot és honvéd-diákjait rajzolja meg a negyvennyolcas idők közepette. A nagy idők volt belügyminiszterének verse is bizonyíték rá, hogy a pataki ősi iskola diákjait, tanárait nem kellett tanítani a szabadságra.

A pesti hírek hatására az ifjúság lelkesedése lázba hozta egész Patakot. A szemtanuk leírása szerint ezrekre menő tömeg kíséretében tüntet a pataki főiskolai ifjúság. Tüntet, mert úgy érzi, eljött az idő azoknak az eszméknek a megvalósítására, amelyeket szolgált már a pataki ifjúság a maga ifjúsági egyleteiben: a *Páncél- és Nándor-vármegyében*, hosszú évek óta. A pataki ifjak, — így Kossuth és Szemere Bertalan is — ezekben az egyesületekben a független magyar államnak eszméjét, a szabadság szeretetét szívták magukba. Nem hiába írta egy másik pataki diák, Berecz Károly, az első, cenzura nélkül megjelent verseskötetében, hogy a pataki ifjak szeme a fényhez szokott, a szabadság fényéhez.

Igen, a pataki iskola szervezete, tanrendszere olyan fejlődésen ment át már a harmincas években, hogy amikor a negyvennyolcas események hatására az ország tanuló ifjúsága megszerkeszti a maga kívánságait és elküldi Patakra is, hogy a pataki főiskolai ifjúság is csatlakozzék a követelésekhez, ifjaink büszkén azt írják: *„A helybeli ifjúság hazafiérzelemben s szabadabb szellemben nem áll egy tanodának sem utána, mutatja azt mikép mi, a hozzánk több helyekről beküldött felszólítások több pontjain rég túl vagyunk".*

„A haza veszélyben van!"

Erre a hívó szóra a pataki ifjúság is felcsapott katonának.

Kedvenc tanáruk *Csoma Mihály* vezetésével megalakítják nemzetőri csapatukat s majd, amikor megalakult az első tíz honvédzászlóalj, a pataki fiuk csoportosan álltak be honvédnek. Előljárt a példában *Palkovics Antal professzor, Petőfi lelkes barátja.* Ennek a barátságnak köszönhetjük, hogy Petőfi Patakon is járt. Az egykorú lapok írása szerint: *„A közszeretetű Palkovics oktató dicső példáját látni és fel nem csapni katonának, lehetetlen volt".* Palkovics, *később Pálkövi*, a bukás után sokat szenvedett. Legnagyobb öröme telt abban, hogy a mai iskolakert árnyat adó fáit ültetgette; gondozta azt. Hogy ma a mai pataki diák ilyen szép kertben tanulhat, neki köszönhetjük. Lelkes felhívására az ország minden részéből küldtek neki csemetéket és ő szeretettel gondozta lassan növő fáit.

A nagy szabadsághősnek méltó emléket kellene az iskolakertben állítani: tudja meg a mai diák is, hogy kinek köszönheti az iskolakert szépségét, árnyát és romantikáját.

A vörössipkás pataki diákok

Szemere Bertalan azt írja róluk:

„A kilencedik volt e híres zászlóalj,
Csákó helyett fövegje égő vörös sapka,
Elől járván mindig, hol csengett harci zaj,
Számos hőstettiért érdemjelül kapta".

Nincs olyan csatatér, amelyet ne öntözött volna pataki diák vére. Jókedvük, hősies magatartásuk példaadó volt. Az egykorú írás azt is említi róluk, hogy *elsők voltak a veszélyben s pihenő idejükben „a zászlóaljat mindenféle magyar nótákra betaníták".*

Világos után...

sok megpróbáltatás várt a sárospataki kollégiumra és diákjaira. Az osztrák tanrendszer elleni szabotálásuk és küzdelmük valóban hősies volt. A zempléni földön bújdosó Pálffy János, látva az iskola hősi magatartását, írja: „Az iskola felett Rákóczi lelke lebeg még mindig s szelleme még a falakba is bevette magát. Most is ezen iskola az egyetlen az országban, mely meg nem adta magát az osztrák tanrendszerének, s inkább nélkülözi az úgynevezett nyilvánosság előnyeit, mintsem szabad tanrendszerétől elálljon". (1850.)

Főiskolánk 48-ban együtt örült a hazával, 49-ben vérét ontotta a szabadságért, 49 után tűrt és szenvedett s ápolta nagy fia, Kossuth kultuszát.

Dr. Bakos József

Egy falunak megszünt a története!

Március tizenötödikének közvetlen közelében alig bírja az ember magába beinni mindazt a sok dicsőséget, ami ezen a napon történt. Nagy nap volt ez! Nincs még egy másik hozzáfogható időpont magyar nemzetünk történetében.

Mindez, amit eddig elmondottunk nem jelenti azt, hogy ne lennének szép és megható mozzanatai a magyar dicsőségnek máskor is. De ezek a máskori dicsőségek elvétve csillannak csak meg, ritkán, mint némelyik patak homokjában az aranyporszemek.

Arra vállalkozom most, hogy egy ilyen mákszemnyi kis magyar református dicsőségről — számon tartva azt — megemlékezzem az olvasók előtt.

A legrégibb mult sok próbatétele

Az országnak zászlós urakat s a sárospataki Főiskolának alapítót adó *Perényi családnak* ősi fészke volt valamikor Perény. Benne a református gyülekezeti életet szinte teljes egészében megszüntette az ellenreformáció. A mai, Hunyadiak korában épült római kathólikus templomot Bocskai katonái visszaadták ugyan annak idején a reformátusoknak, de a Meskó s Zichi családok kezébe került falu római kathólikus lakossága újra elvette ezt.

A kis patics-falú imaház kétszer is leégett egymás után.

A legútóbbi adatok szerint *17 családból* állott a református fiók-egyházközség Népe a multban átélt sok zaklattatás után végre kimondott jómódba került. Elég ezzel kapcsolatban annyit felemlíteni, hogy 500 kat. hold föld volt a református hívek birtokában.

17 család templomot épít!

Ez a maroknyi — igaz, hogy jómódu — eklézsia 1927-ben, az első csehszlovák uralom idején, a régi temető helyén ízléses *templomot épített fel, toronnyal együtt; fűthetőt.* Az építkezés több, mint százezer csehkoronába került a természetben szolgáltatott fuvaron kivül.

A 40 □-öl kitűnő terméskövet cserepesi bányájából *Pataky Tibor* akkori pestmegyei főispán adományozta a gyülekezetnek. A homokot a *hernádszurdoki* közbirtokosság. A környékbeli: *szinai, kenyheci, migléci, lánci* református gazdák jelentős fuvarral siettek a kicsi fiókegyházközség segítségére. Szina, az anyaegyház ezen felül pénzbeli adományt is küldött.

A környékbeliek részvételével a templom és torony felszentelése még ugyanebben az évben végbement, október 31-én. A tervet *Tornallijay Zoltán* építész-mérnök, egyházkerületi gondnok készítette s lelkiismeretesen kivitelezte *Szilvássy Nándor* építész, Rozsnyóról.

Az építkezés befejezése után adósság nem maradt. Pedig a templom telkét is cementbe ágyazott vasoszlopos drótkerítéssel és vaskapuval vették körül.

A szinai lelkipásztornak, aki — díjlevele szerint — eddig csak temetni járt át, ettől az időtől fogva 12 mázsa búzát és fuvart fizetett a kicsi fiókegyházközség, hogy *járjon át minden második vasárnap istentiszteletet és hetenként hitoktatást végezni.*

A Perényi család egy még élő tagja, Lujza, férje után özvegy Acél Gáborné, nagyszőllősi buzgó római kathólikus úrnő a templomszentelés alkalmával egy perényi címerrel ellátott ezüst úrvacsorai kannát, kelyhet és tányért ajándékozott a kis református egyházközségnek s saját kezével dagasztott kenyérrel és saját termésű borával is meglepte a perényieket.

És most mindennek vége!

Eddig tart a perényi kicsi református fiók-egyház rövidre fogott, szép története. Sajnos, hogy ennek a történetnek folytatása nem is következik már soha többé ebben a földi életben. A mostani napokban került ugyanis sor a lakosságcsere lebonyolítása során ennek az ősrégi magyar falunak az áttelepitésére. A református, jómódú családok természetesen, mindnyájan rajta vannak a listán.

A maradék hazában az átélt sok zaklattatás után adjon nyugalmat, békességes lakozást az ősi földről távozóknak a népek és történelem sorsát irányító Uristen! *Nagy Mihály.*

Dokumentumok

1. *1848. évi szeptember 24-ik napján a tiszamelléki helv. hitvallású egyházkerület részéről Ungváron tartott közgyűlésnek jegyzőkönyvéből.*

152: sz. „Elő adatván, miszerint némely papi személlyek nemes bátorsággal s lelkesedéssel kivánnak a haza védelmére fegyvert fogni — kivánják azért megtudni, ha vallyon e kerületi közönségünk méltányolja-é elmenetelüket, és visszajövetelök esetére biztosítja-é állásukat.

A haza védelmére való készség bár kitől eredett légyen. E. k. közönségünk által méltányoltatik, annál inkább, ezen a haza védelmére elszánt Lelkészek méltányoltatva, nem csak, hogy nem számolhatnak, de előre is megigéri e. k. közönségünk, hogy azon lelkészi egyéneknek állomásuk visszanyerhetésére minden hatalmába levő módokat felhasználand: nem tartja azonban feleslegesnek az elmenendő tiszt. egyéneket figyelmeztetni az iránt, mi szerént egyházaikat, mi előtt helyöknek miképpeni betöltése eránt nem rendelkeztek és a néppel kötött egyesség által állásukat tellyesen nem biztositották, könnyelműen el ne hadják. Megvárja azonban e. k. közönségünk az ily egyházak hazafiságától, hogy a haza védelmére siető lelkészeik elibe bárminemű akadályt gördíteni nem fognak".

2. *Az alacskai ref. egyház presb.-i jegyzőkönyvéből.*

1849. Április 22. „A' consist. egyének azért gyűjtettek be, hogy az egyházhivatalnokok kinnt levő tartozásaikról valami módon rendelkezzenek.

Tekintetbe vévén a' Tiszt. és Isk.-tanító Urak a' jelen *mostoha s háborús világban* azt, hogy az egyház tagjainak sokfelé kellett fizetni, s az élelmiszerek, ruházatok tetemesen drágák, nem erőszakoltatták jelenleg az adóssokat, hisz személyesen a paplakba hivattatván — egyháztanácsunk előtt — bevallották tartozásaikat, mellyért is pénz és búzabeli tartozásaik feljegyeztetvén, a' Buzának köbli 15 váltó fjával számittatván, — kötelezvény gyanánt fogadtatott, az új béjöttével erőszakkal is behajtandó".

A Lelkészi Nyugdíjintézeti Intéző Bizottság *Pataky Sándor* kenézlői lelkipásztort saját kérelmére 1948 július 1-től nyugdíjazta. Az állás betöltése iránt az intézkedések folyamatba tétettek.

DARÁNYI LAJOS:

(23)

„Én és az én házam..."

Csel. 11:1—3. Isten igéjének ez a része azt mutatja, hogy még az apostolok között, a példaképen adott őskeresztyénségben is voltak véleménykülönbségek. Ott voltak azok az apostolok, akik csak a zsidókat akarták felvenni a keresztyén egyházba. Más oldalról pedig ott voltak azok, akik a pogányoknak is hirdették az Úr Jézus Krisztusban megjelent kegyelmet. Péter is ezt tette. Ezért Jeruzsálemben számon kérik. De az nagyon kevés lenne, ha csak annyit látnánk ebből a történetből, hogy az apostoloknak is volt egymással elintézetlen ügye. Azt kell meglátnunk, hogy az apostolok úgy intézték el a véleménykülönbséget, hogy leültek és megbeszélték a dolgokat. Nem meszsziről szidták egymást. Nem üzengettek, hanem szemtől-szembe tárgyaltak. Meghallgatták egymást. Le kell ülni nekünk is és meg kell egymást hallgatni. Az Isten népe így minden vitás kérdést el tud intézni.

Urunk, azt a sok megbeszélni valót, a mi egyházunk és nemzetünk életében van, hadd beszélhessük meg szined előtt. Ámen.

Csel. 11:4—18. Péter elmondja a maga igazolására azt, ami történt. Nem arról beszélt, hogy a véleménye változott meg, hogy a helyzet változott, hanem hogy Isten hogyan készítette elő Kornéliusz megkeresztelését. Igehirdetésképen elmondja azt, amit szemeláttára tett az Isten. Péter itt nem bölcs, nem szélesebb látókörű, nem az idők szavára hallgató, hanem kijelentést nyert ember. Ez a döntő. Isten igéje a döntő. Isten tette a döntő. Amikor pedig azt is elmondja, hogy a pogányok is kapták a Szentlélek ajándékát, akkor már több érv nem kellett. Ha Isten adta a Lélek ajándékát, akkor Péter hogyan ne adta volna a vízzel való keresztséget? Amikor ezt hallották a zsidózó apostolok, megnyugodtak. Elfogadták az Isten érvelését. Így lehet megegyezni a nyitott Biblia mellett.

Urunk, Istenünk! Add kétségtelen jelét annak, amit Te akarsz. Lépj be hatalmasan a történelembe. Ámen.

Csel. 11:19. Ez a vers arra mutat rá, hogy az üldözés, amely támadt Jeruzsálemben István vértanu halálakor, milyen áldás lett a távolabbi vidékek számára. Isten a misszió szolgálatába állította be azt az üldözést. Ki akarták irtani a szivekből a keresztyénséget és éppen akkor készítettek arra alkalmat, hogy távoli vidékek lakói is részesei legyenek az elmenekült apostolok magvetésének. Isten igen sokszor kényszeríti az ő egyházát arra, hogy valamit végezzen el. Még pedig úgy kényszeríti, hogy ilyen, vagy olyan közös szerencsétlenséget támaszt. Igen sokszor nem theológiailag, nem a kijelentés által készíti el Isten az ő egyházát az engedelmes szolgálatra, hanem a külső történések által.

Értesd meg velünk, Urunk, minden időben, hogy mit kell cselekednünk. Tégy képessé arra, hogy mi az Igéből is értsük meg a te akaratodat, Krisztusért. Ámen.

Csel. 11:20—23. Ebben a szétszóratásban is eljutottak egyesek a pogányoknak való prédikálásig. Itt látszik Istennek a két vonala. Az egyik, amin Péter ment. Ő a Kijelentés vonalán jutott el addig, hogy Isten a pogányokat is fel akarja venni a kegyelmi szövetségbe. A másik vonal a néhány diakónusé. Ezek ott, a munkamezőn találkoztak olyan görögökkel, akik vágyakoztak az Ige után. Hirdették nekik az Igét. És olyan gyülekezeti élet támadt, hogy Jeruzsálemig eljutott a híre. Jeruzsálemből lementek és ellenőrizték azt, amit hallottak. Boldogan látták, hogy Isten Igéje élő és ható hatalom. Barnabás volt a kiküldött szem, rajta keresztül láttak a jeruzsáleimek. Isten itt arra tanít, hogy ha valahol másképen gondolkoznak, akkor nem vitatkozni kell mindvégig, hanem látni kell, hogy támad-e élet annak a másnak a nyomában.

Életet adj, életnek Istene, minden módszer, minden törekvés nyomában. Ámen.

Csel. 11:24—26. Barnabást el fehetett küldeni ellenőrnek, mert nem az volt meg benne, amit a legtöbb ellenőrben kelléknek tartanak, nem hangos, kákán csomót kereső egyéniség volt, hanem jámbor, Szentlélekkel és hittel teljes. Erre a Barnabásra bízta Isten Pálnak a vezetését. A kisebb által vezeti a nagyot. Így tanít Isten alázatra, így tanít a közös szolgálatra. Még azt kell megtanulnunk ebből a szakaszból, hogy ezt az elnevezést, hogy: keresztyén, legelőször Antióchiában használták. Ezt mindenkinek tudni kell. Aki ezeket a sorokat olvassa, kérdezze meg másoktól, egyházi találós kérdésként, hogy hol nevezték először a keresztyéneket keresztyéneknek? Vissza kell térni az ősökhöz, akik még a találós kérdések nagy részét is a Bibliából vették.

Olyan felvigyázókat adj, akik jámborok, Szentlélekkel teljesek és hisznek, anyaszentegyházunk Ura, Krisztusunk. Ámen.

Csel. 11:27—30. Az, hogy a bekövetkezendő éhségről próféta szól először, azt mutatja, hogy az éhség, a szükség kérdéséből Istent nem lehet kizárni, Isten engedi, sőt adja erre a világra. Most nem nézzük ennek az éhségnek más vonatkozását, csak azt, hogy minden szükség arra is való, hogy azok, akik tehetik, segítsenek. A segítő szeretet és az Isten iránti hála megmutatására mindig az inség a legjobb alkalom. Itt most arra a megsegítő szeretetre gondolunk, ami Amerikából árad felénk az ottani magyar és hitben testvéreink felől. Minden községben, minden gyülekezetben leltározni kellene az onnan jött segítséget. Összegyűjteni az írt leveleket. A könyörülő szeretetszolgálatnak ez a legszebb példája az utóbbi időben.

Ne bocsáss inséget erre a világra. Mindenütt, mindenkinek add meg a kenyerét, Mi Atyánk! De ha adsz, add azt a szeretetet, amely segít. Áldd meg az óceánokon túl levő szeretteinket minden segítő adományért. Ámen.

Csel. 12:1—2. Isten nemcsak testi éhséget ad, hanem lelki nyomorúságot is. Támad olyan kor, amelyik fegyverrel is ellensége az evangéliumnak. Heródesben ezzel próbálta meg Isten az egyházat. Sokakat üldözött. Megölette Jézus három legkedvesebb tanítványa közül Jakabot. Azt kérdezte Jézus valamikor tőlük, amikor az anya azt kérte, hogy az ő két fia üljön Jézus jobb- és balkeze felől, hogy megkeresztelkednek-e az ő keresztségével. Jézus a mártirhalálra gondolt. Azt mondták, hogy: igen. Jakab el is nyerte ezt. Ilyen időben hűnek kell maradni, mert a hűségnek igen nagy jutalma van.

Ne bocsáss vihart az egyházra, Atyánk. De ha jónak látod megpróbálni, adj mindvégig megmaradó hűséget. Ámen.

„Adományok a Főiskolának" folytatása a 2-ik oldalról: Dr. Román Zoltán, Miskolc 10, Fodor György, Miskolc 40, Felsőábrányi ref. Nőszövetség 30, Tarnay Béláné, Budapest 10, Karbinyi Zoltán, Nyiregyháza 100, dr. Görömbey Gusztáv, Nyiregyháza 10, Jármy László, Nyiregyháza 25, Lábass Sándor, Tokod 10, Vidits Mária, Gyula 5, dr. Exner Béla, Szerencs 10, Benke József, Hejőpapi 20, Répás Györgyné, Mezőkeresztes 6, Román Julia, Mezőkeresztes 11, Kőrös Viktor, Rákoshegy 200, Lénárd Lajos, Hatvan 100, Pónus Lajos, Miskolc 10, Fügödi ref. egyház 38, Nagy Imre, Fügöd 10, Tamáska János, Selyeb 15, özv. Orgován Samuné, Kisvárda 10, Ligeti Mária, Kispest 2, özv. Tarján Béláné, Szeged 2 Ft.

Új kályhák, kandallók állandóan raktáron!

Átrakásokat és javításokat mindenkor a legpontosabb kiszogálás mellett vállalok.

Vida László cserépkályha, schamotte és kerámiaüzeme, Sárospatak. Vasutállomás melett. (Volt Ullrich-féle kerámia gyár)

LÁTOGATÓK SÁROSPATAKON

1 Jön Barth Károly!

Korunk legnagyobb theológusa, a pataki theol. akadémia tb. professzora, az Egyetemes Konvent meghívására a közeljövőben előadói körútat tesz Magyarországon. Jól emlékezünk még 12 évvel ezelőtti látogatására. Most is azt várjuk tőle, amit akkor nyújtott: Isten Igéjéből vett prófétai bizonyságtételt, útbaigazító testvéri szót a magyar protestántizmus mai nagy feladatai és kísértései között. Szeretettel hívjuk lelkész, tanár és presbiter testvéreinket ezekre a páratlan lelki ajándékokat igérő alkalmakra: március 24-én Patakon lesz két előadás hozzászólásokkal; március 25-én kirándulás Nagyrozvágyra; lelkészközi találkozó, igehirdetés a gyülekezetben. Nagypénteken Barth Károly Sárospatakon prédikál, nagyszombaton délelőtt pedig Miskolcon tart előadást. Isten vezérelje közénk hűséges szolgáját s áldja meg közöttünk való fáradozását!

2 Hromádka professzor

a cseh testvéregyház prágai theológiájának dékánja magyarországi útja során Sárospatakra is ellátogatott. Elvi szempontból mult számunkban foglalkoztunk már e látogatással. Most kronológikus sorrendben ismerhetjük a vele kapcsolatos eseményeket. Két napot töltött itt, iskolánkban (február 19—20). A theológia tanárai, az érdeklődő tanárok és lelkipásztorok, valamint a theológus ifjúság előtt *Coménius Ámos János theológiájáról tartott* előadást. Előadását *Bíró Sándor* tolmácsolta. Másik kedves szolgálata az a bibliamagyarázat volt, melyet a helybeli gyülekezetben tartott bűnbánati templomi istentiszteleten. A tolmács ez alkalommal *dr. Koncz Sándor* theol. tanár volt. Hromádka professzor magyarországi látogatásának konkrét célja, hogy prot. egyházunk hivatalos tényezőivel előkészítse a magyarországi és csehszlovák protestáns egyházak kiküldötteinek április hó folyamán tartandó találkozását. Hromádka professzor hívő egyéniségében nagy reménységünk van arra nézve, hogy a tervezett találkozó nem lesz eredménytelen. Értesülésünk szerint a csehszlovák és magyar egyházi férfiak Sárospatakon tartják érdekes megbeszéléseiket. —*e*

3 Veres Pétert

akkor is tárt szívek és kapuk fogadták Sárospatakon, mikor árgus szemek lesték minden szavát. Március 4-én a magyar sorsot jelentő parasztsors kérdéseiről beszélt népes diáksereg és érdeklődők előtt.

Az a valóságlátás, melyért Veres Péter küzdelmes, egész élete munkáján keresztül harcol, lassan tömegek látása lesz. Teljesen egyetértünk vele abban, hogy a politikai és társadalmi demokrácia biztonsága a gazdasági demokrácia kiépítése nélkül illuzió. Paraszt tömegeink még ma is védtelenek az ezerszálú spekuláció és a gazdasági élet sokszor kiszámíthatatlan erőivel szemben. Lehetőségeinknek megfelelő gazdálkodás kiépítése sorsunk egyik kulcskérdése.

Lassan mozduló paraszti tömegeink már a legtöbb helyen megtalálták a korszerű gazdálkodás útját s a kertmagyarországi szórványos megmozdulásoknak most tömegarányuakká kell változniok.

Veres Péter Patakon elhangzott szavaiból ezt a helyzetérzést éreztük kicsendülni. Hisszük, hogy parasztttömegeink, régi és új gazdák egyaránt, rátalálnak erre az útra. Ebben az alulról megépülő gazdasági, társadalmi és politikai demokráciában látjuk mi is a kiteljesedő holnapi magyar élet lehetőségét. *Sz. I.*

4 Kovács Máté

kultuszminisztériumi államtitkár, *Nagy Miklós* miniszteri osztályfőnökkel együtt március 8-án eszmecserét folytatott a Főiskola tanári karával. E megbeszélésen részt vett *Aczél György* zemplénvármegyei képviselő is. Boldog örömmel állapítjuk meg, hogy ilyen légkörben, a kölcsönös jóakaratnak és megértésnek jegyében, ahogy a sárospataki tanácskozás lefolyt, igen hamar és mindnyájunk megelégedésére megoldható lenne az egyház és állam viszonyának sürgősen megoldandó kérdése.

Dr. Enyedy Andor püspök „Mindent a gyermekért" címen február 25-én a KIE Vas-utcai templomtermében nagyértékű előadást tartott, Budapesten a Protestáns Országos Árvaház által a néhai Brocskó Lajos, volt árvaházi igazgató emlékének szentelt ünnepélyen.

Szövetkezeti ügyvezetők *részére nagy érdeklődéssel kísért, áldásos tanfolyamot rendezett a sárospataki Várban az illetékes minisztérium.*

A sárospataki leánynépfőiskola 17 résztvevővel március 2-án nyilt meg. Hisszünk benne, hogy Isten áldása fogja kísérni e népnevelő munkáját.

Dr. Enyedy Andor *püspök március 8-án meglátogatta a sárospataki Főiskolát s bölcs irányításával részt vett az iskola tanári karának a kultuszminisztérium kiküldötteivel folytatott tanácskozásán.*

Az alsózempléni egyházmegye Nőszövetségének vezetősége felkéri az egyházak vezetőségét (lelkészeit, lelkésznéit, nőszövetségi vezetőket és körzeti titkárokat), hogy az egyházakban történő minden összejövetelről — konferencia, szeretetvendégség, stb. — értesitsék az egyházmegyei nőszövetség titkárát, Major Gyulánét, (Sárospatak, Rákóczi u. 59.) hogy ezekről a munkákról tájékoztathassuk az Uj Magyar Asszony cimű lap vezetőségét.

Ha valamelyik egyházközség óhajtja a Nőszövetség vezetőségének szolgálatát igénybe venni, kérjük, hogy az összejöveteleket vasárnapra tegyék s az időpontról értesitést jóval előbb küldjenek.

Zatskó Gyula *tankerületi főigazgatóhelyettes március első napjaiban végezte el a sárospataki gimnáziumban a szokásos évi főigazgatói látogatást. A Főiskolán folyó nevelésről elismeréssel emlékezett meg.*

Húsvéti vakáció. A sárospataki Főiskola igazgatóságának megbízásából közöljük, hogy az idei húsvéti szünet ideje március 24-én, szerdán délelőtt kezdődik déli 1 órakor s március 31-én fejeződik be.

Növendékeink fogkezelésére *ebben az évben 10.000 Ft-ot forditottunk. Egyik másik növendékünk fogazata olyan rossz állapotban van, hogy jó lenne, ha maguk a szülők is gondolnának vakációs időben e gyermekük testi épségét veszélyeztető állapotnak a megszüntetésére.*

Megyaszón a Presbitérium összes tagjai általános többségének kérelme alapján *Csőri István* miskolci s. lelkész meghívási eljárása folyamatba tétetett s a meghívási eljárás foganatosítása március 14-ére van kitűzve.

Lelkipásztorok figyelem!
A mult számunkban részletesen ismertetett lelkipásztori evangélizáció dr. Makkai Sándor egyetemi professzor vezetésével Miskolcon március 16-án valóban megkezdődik. Azzal a változtatással, hogy 18-án, csütörtökön délben befejeződik az. Ne felejtkezzünk el jelentkezni erre az áldott alkalomra! Kérjük a résztvevőket, hogy liszt és tojás adományaikkal járuljanak hozzá a koszt feljavításához. Rendezőség.

Dr. Enyedy Andor urnak,
ref. püspök
Miskolc. Palóczy u. 33.

A Szabad Szó

hosszabb cikkben számolt be *Veres Péter* honvédelmi miniszter sárospataki előadásáról.

A cikkből itt idézzük a bennünket közelebbről érdeklődő részeket:

„A Főiskola közigazgatója üdvözlő beszédében utalt arra, hogy ha a kisebb diákok még nem is tartják számon a miniszterek neveit, *a legkisebb pataki diák is jól ismeri Veres Pétert, az írót.*

— Aki a pataki iskola történetét ismeri — mondotta *dr. Urbán Barnabás* közigazgató — tudhatja, hogy ennek az iskolának négyévszázados multja teljesen egybefonódott falvaink népének sorsával. Ha körül nézünk itt ifjúságunk seregén, *több, mint felében paraszt származású ifjut találhatunk. E körül van tanári karunk statisztikája is.*

Ezután *Veres Péter* tartotta meg előadását a „Parasztság sorskérdései" címen.

Beszéde elején emlékezett arra *Veres Péter*, hogy 1942-ben, mikor Patakon járt, azt mondotta: *„ez egy kis magyar köztársaság a feudálizmus kellős közepén".*

— A forradalom közepén élünk — mondotta tovább *Veres Péter* — és az igazi forradalmak nemcsak új formákat, új gazdasági, társadalmi rendet, hanem új embereket is szülnek. A földreform után a nemzet egyik nagy problémája abból származik, hogy a feudális nagybirtok és *az agrárkapitalizmus nagyüzemi gazdálkodásából törpebirtokos gazdálkodási formára tért át az ország.*

Ebből számtalan új feladat következik. A magyar föld mindent megad, ha nekifeszülünk a munkának, ha dolgozunk, ha a munkát, a kötelességet célszerűen osztjuk el. Magyarországon kétségtelenül agrár túlnépesedés van, ezt azonban le lehet vezetni azzal, ha *új termelési* módszereket vezetünk be, ha kifejlesztjük a *mezőgazdasági ipart* és a törpebirtokos parasztoknak nemcsak a mezőgazdasági évszakokban, hanem az egész esztendőre is munkalehetőséget teremtünk. *A jövő tehát a belterjes gazdálkodás és az egyes tájak jellegének megfelelő termelés felé vezet".*

Egyházkerületi tanácsülés

Az év első tanácsülése február 20-án Miskolcon, a gyülekezeti teremben az összes tagok jelenlétében folyt le. A Püspök úr — imádsága után — beszámolt az egyetemes konvent elnöki tanácsának nehány fontosabb határozatáról. A szavazatbontó bizottság tájékoztatott a legutólsó szavazás eredményéről. E szerint az *egyházkerületi világi jegyzői* tisztségnél a beadott 402 szavazat számértékből *Dienes István dr.*, alsóborsodi egyházmegyei ügyész, miskolci ügyvéd 387 szavazatot kapott. *A leánygimnáziumi tanár képviselőségnél Szabó Jenő* 388 szavazattal; a *tanítóképzőintézet tanárképviselőségénél* pedig *dr. Harsányi László* kapta a legtöbb szavazatot, 378-at. A bizottság sajnálattal állapította meg, hogy 17 egyházközség nem adott szavazatokat. A kerületi tanács a szavazatot nem küldött lelkészeket 20 Ft rendbírságra büntette. Nehány egyházközség hibásan szavazott, — ezeket 10 forint fizetésére büntetik. — Jóváhagyta a tanács a *miskolci egyházközség 3 egyházközséggé alakulásának egyházmegyei javaslatát.* — Üdvözölte az egyházkerületi tanács *dr. Sollész Elemér* protestáns tábori püspököt, aki most töltötte be 25 éves pöspöki szolgálatát.

Szeretettel értesítjük a gyülekezeteket, hogy az országos református gyülekezeti evangélizáció konferenciájára és gyülekezetépítő munkaközösségébe a szétküldött tájékoztató és meghívó értelmében folynak a jelentkezések. A jelentkezési határidő letelt, de azokra a gyülekezetekre való tekintettel, melyek még nem jelentették be részvételüket, meghosszabbítottuk. Kérjük azokat a gyülekezeteket, amelyek még nem jelentkeztek, hogy lehetőleg azonnal küldjék be jelentkezésüket, hogy a szolgálatból ki ne maradjanak. Jelentkezés: Bpest, V. Pozsonyi-ut 58.

A konferencia kellő előkészítés után, ha Isten engedi, május hó 22—26. napjain lesz.

Bereczky Albert s. k. *Dr. Makkai Sándor s. k.*

HIV

Körlevelek

1. A VK. miniszter az általános iskola tantervének alkalmazásával kapcsolatban az osztatatlan és részben osztott iskolákba, valamint az általános fiókiskolákkal kapcsolatban kiadott rendeletének a *Köznevelés 1948. január 15.-i 1—2. számban megjelent helyesbitett rendeletéhez kell alkalmazkodni.*

2. Figyelmeztetem lelkipásztor testvéreimet, hogy *hivatalos lapunkban megjelenő körleveleket alaposan tanulmányozzák át* és az azokban foglalt rendelkezéseket pontosan hajtsák végre. Ez év február elsejei számban megjelent, háborus károk bejelentésére kiadott körlevelemnek nagyon sokan nem tettek eleget. A mulasztásból keletkező hátrányokért a lelkipásztorokat teszem felelőssé. — Olyan tünetek is vannak, mintha némelyek nem is olvasnák el hivatalos lapunkat, amit a szavazatbontásoknál már ismételten megfigyeltünk, mert rendszeresen 20—25 lelkipásztor nem küldi be szavazatát. Ha valaki elsején, vagy 15-én nem kapja meg a hivatalos lapot, feltétlenül reklamája meg, hogy ebből saját magának vagy gyülekezetének hátránya ne legyen. Miskolc, 1948. febr. 27. *dr. Enyedy Andor* sk. püspök.

Alsózempléniek figyelmébe. Tudatom lelkipásztor testvéreimmel, hogy április második felében egyházmegyei tanács és bírósági ülést szándékozunk tartani. Az ülésen tárgyalandó ügyek április 15-ig terjesztendők be az esperesi hivatalhoz. Atyafiui szeretettel: Nagyrozvágy, 1948. márc. 5. *Janka Péter* esperes.

Értesítés a debreceni kiadású ref. tankönyvekről. A debreceni kiadású ref. ált. iskolák tankönyvei közül eddig a következők jelentek meg: Nánayné: Ábécé 4·— Ft, *Szondy—Sass—Szűcs: Olvasókönyv II. —, Nánayné—Gergely: Nyelvtan II. 1·80, *Sass—Szűcs: Olvasókönyv III. —, Nánayné—Gergely: Nyelvtan III. 1·80, *Szűcs: Számtani gyakorlókönyv III. —, *Szondy—Sass—Szűcs: Olvasókönyv IV. —, Nánayné—Gergely: Nyelvtan IV. 2·80, *Szűcs: Számtani gyakorlókönyv IV. —, Tóth: Magyar olvasókönyv V. 5·60, *Magyari—Rapcsák: Mennyiségtan V. —, Csinády: Földjajz V. 5·60, Benigny: Német nyelvkönyv V. 5·—, *Tóth: Magyar olvasókönyv VI. —, Csinádi: Földrajz VI. 6·—, Benigny: Német nyelvkönyv VI. 5·60, Kónya—Varga: Történelmi olvasókönyv VI. 6·—, Csinády: Földrajz VII. 4·—, Benigny: Német nyelvkönyv VII. 5·60, Zilahy—Nagy—Dombi: Természettan VII. 6·20, *Varga: Történelmi olvasókönyv VII. —.

Gimnáziumi tankönyvek: O. Nagy—Tóth: Magyar irodalmi olvasókönyv V. 8·—, O. Nagy—Tóth: Magyar irodalmi olvasókönyv VI. 15·—, *Juhász: Magyar irodalmi olvasókönyv —, Csinády: Földrajz VII. 7·— Ft.

*-gal jelöltek március hó 15-ig feltétlenül megjelennek.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámunk: 51.509. Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh
lap- és könyvterjesztő vállalata

Negyedévi előfizetés 5·— Forint.

Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!" (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!" (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam | 6. szám | 1948. április 1

HÚSVÉTI KÖSZÖNTÉS

A hagyomány szerint a régi keresztyének így üdvözölték egymást: Krisztus feltámadott! Mi pedig ma köszönésképen ezt a két szót mondogatjuk egymásnak: áldás, békesség!

Én ezt a két köszönési formát most összekötve küldöm, üzenem Nektek atyámfiai, hittestvéreim!

Azt kívánom, hogy Krisztus Urunk feltámadásának bizonyossága árasszon áldást mindnyájatok lelki életére. Érezzétek át szivetek teljességéből Istennek azt a csodálatos szeretetét, amellyel elvette a halál fullánkját, megbocsátotta bűneinket és megnyitotta előttünk örökkévaló országát és dicsőségét. Istennek ez a szeretete indítson hálaadásra, egymás iránt pedig megbocsátásra, könyörületre, segíteni kész jóakaratra. Krisztus feltámadása jelentse Nektek nem csupán az élet megmaradását, halál feletti győzelmét: de jelentse az élet megváltozását, szennyből kitisztulását és dicsőséges szinekbe öltözését. Gondoljuk meg, hogy a magyar ujjáépítés csodájában is benne van a feltámadott, élő Úr Jézus Krisztus lendítő ereje, biztatása, bátorítása: Ne féljetek, mert én élek és ti is élni fogtok. Bízzatok abban, hogy ha Isten, a mennyei Atya Krisztust mindnyájunkért ideadta, meg fog ajándékozni bennünket mindazzal, amit életünk és üdvösségünk érdekében jónak és szükségesnek lát. Ne uralkodjék a bűn a ti halandó testekben, se ne szánjátok oda a ti tagjaitokat hamisságnak fegyvereiül a bűnnek: hanem szánjátok oda magatokat az Istennek, mint akik a halálból életre keltetek és a ti tagjaitokat igazság fegyvereiül az Istennek!

HÚSVÉTI LOCSOLKODÁS (Gáborjáni Szabó Kálmán fametszete)

És hozzon az Úr Jézus feltámadása békességet a szívetekbe. Nyugodjatok meg távollevő kedveseitek felől, hogy aki kihozta a halálból a lelkek nagy pásztorát, hazahozza, hazasegíti a mi foglyainkat is és örömre fordítja minden szomorúságunkat. Nyugodjatok meg halottaitok felől, hogy ők Krisztusban megváltatást és bűnbocsánatot nyerve, a mennyei Atya kebelén nyugosznak.

Szülessetek újjá arra az élő reménységre, hogy Krisztusban Isten gyermekei vagyunk. Még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk ő hozzá, mert meg fogjuk őt látni, amint van. Addig is nyugodjatok meg a magatok és gyermekeitek sorsa és jövendője felől. Minden gondotokat Istenre vessétek, mert neki gondja van reátok.

Könyörögjünk hittel Isten Szentlelkének ajándékáért, reánk szállásáért, hogy a jobb és szebb magyar jövőnek építő munkásai, hűséges és buzgó magvetői, feltámadt és megdicsőült Urunknak igaz követői, tanubizonyságai, népe és öröksége lehessünk. Az Ő kegyelme legyen elégséges, bőséges erőforrásunk a munkára, a kitartásra, az összetartásra, az imádkozásra és jócselekedetre.

Áldott húsvétot kíván mindnyájatoknak szeretettel:

Miskolc, 1948. március 24.

Dr. Enyedy Andor
püspök

DOKUMENTUM

Száz évvel ezelőtt

születtek az alább közölt dokumentum-szerű versek, melyeket dr. Finkey Ferenc ny. koronaügyész boesátott rendelkezésünkre. Irójuk Finkey Pál volt, az akkori — lázban és lelkesedésben égő — sárospataki ifjúság egyik vezére, aki lelkesítő verseit a nagy napok hatásától megigézetten írta és olvasta fel tanulótársai buzdítására.

Átalakuló öröm és hála ünnepén

Egyházi beszéd előtt, **1848. május 10.**

(Az egykorú kéziratból, 1848.)

Isten! Népek hatalmas Istene!
Ki ha szólsz, dörgő szavaid
Megrázzák a föld sarkait,
Intesz s az éjj rémei
Eltünnek, jog s szabadság ellenei.
Félelmes csend födi
A föld határait.

Zsarnok önkény tartá békóban
A nemzetek jogait, —
Ármány űzé boszantó játékait.
De szóltál s szavadra
Megrendült a föld határa,
Intél s az önkény napja lejára.

Népeknek Istene!
Szabad nép fiai
Emelünk Hozzád hála imát,
Hogy megtekintéd e hazát
S felderítéd rá a szabadság napját.
Óh add, hogy e haza
Álljon, míg áll a világ
S zavartalan élvezze
Kivivott szabadságát! **Finkei Pál.**

Nemzetőri esküvés alkalmával

(Az egykorú kéziratból, 1848.)

Meghajolnak térdeink óh, örök
Felség! lábaid zsámolyánál,
Kinek kezeidben áll
A népek sorsa, — kinek
Szavadra feljöttek s elenyésztek
Viszályos teréről
A történeteknek
Sok büszke népek és nemzetek. —
Küzdve bátran létükért
S küzdésük nyert sírt s muló emlékbért...
Te hoztad Árpádnak
Nemzetét Tiszánk s Dunánknak
Partjára s földére szép hazánknak.

Nemzeti bűnünkért megalázál, —
Szolgává lett a szabad nép.
Elveszti függetlenségét...
De hozzánk tért kegyelmed
S nemzetünknek adál új életet, —
S mi új népe az új
Hazánknak esküszünk:
Hogy a szabadság, egyenlőség
S testvériség őrei leszünk.
S hazánk üdvéért adjuk életünk. —
Isten halld imánkat,
Tedd ingatlanná szabadságunkat!

Finkei Pál.

A berecki híd március 14-i felavatására *Palumby Gyula* tanár vezetésével csónakkal felevezett a Bodrogon néhány sárospataki diák is a Főiskola ifjúságának képviseletében. A hídépítő munkások számára ajándékul egy kis hordó bort is vittek magukkal a küldöttek, bizonyítva ezzel a cselekedetükkel is, hogy számontartja és megbecsüli ifjúságunk a dolgozó nép újjáépítő munkáját.

UTÓLSÓ LEGÁTUS SAJÓKESZIBEN

Nem tudom, hogy az *első legátus* mikor szolgált az idők folyamán Sajókesziben, a mi hajdani eklézsiánkban. Arról viszont feljegyzésünk volt az egyház 1821. évi junius 21-én tartott consistóriumi gyűlésének jegyzőkönyvében, hogy *„az ünnepi Deák fárattságának illendőbb megjutalmaztatása végett állandóul meghatároztatott, hogy minden Úr Vatsorájával élő Személly fizetni fog egy-egy garast, melyet ha megfizetni nem akarna, executió által is megvétessen“*.

Annyi bizonyos, hogy a Sajókesziben prédikáló, *utolsó legátus, H. A.*, sárospataki theológus diák számára, aki *1945 húsvétján* járt nálunk, nem kellett az adományokat kényszerítés útján begyűjteni a gyülekezetből. Neki különben — gondolom — jó emlékei lehetnek az egy legációt alkotó, hat gömöri kis faluról: *Hubóról, Sajólenkeről, Sajókeszíről, Kövecsesről, Sajórecskéről, Sajószentkirályról.* Máskülönben nem igen jött volna el hozzánk háromszor egymásután legátusnak.

Ha máskor is szerettük Isten igéjének ezt a fiatal hírdetőjét, mennyivel inkább szerettük őt 1945 húsvétján!

El voltunk már akkor újra vágva az anyaországtól. Egyikünk sem tudta, hogy mennyi időre. Egy hiteit érdemlő, biztos hír, egyetlen magyar újság nem jutott át hozzánk a határon. Szem és fül voltunk mindnyájan, míg közöttünk járt. Lestük, hallgattuk ajkáról a magyarországi eseményeket és híreket. Beszéd közben biztatót nem igen tudott mondani a visszacsatolódásunkról. De — mégis Magyarországról jött! Sárospatakról! Nagy újság volt ez nekünk akkor. Pénzben kifejezhetetlen, utólérhetetlen élmény.

És olyan édes-bús magyar bánattal tudott ez a *H. A., az utolsó sajókeszi legátus* imádkozni és prédikálni, hogy egy szempár sem maradt szárazon azon a három esztendővel ezelőtti húsvéton a domboldalon levő, kicsi templomunkban. Volt azokban a húsvéti prédikációkban minden, ami ott és akkor éppen kellett a szenvedő, felvidéki magyar reformátusságnak. Hadifogolykérdés. Felvidék elszakítása. Az ötven kilós csomaggal kiútasított felvidéki magyarok sanyaru sorsa. A Krisztus Urunk feltámadásába vetett hitet, olyan hangsúlyozással mondta ő is, mint régen *Péter Mihály* püspök, hogy annak hallásakor Magyarország sorsára gondolt mindenki.

Tudom, hogy nem ez az igazi református keresztyén igehirdetés. Hogy másképpen kell Isten üzenetét tolmácsolni s nem szabad azt valódi, vagy vélt földi igazságainkkal azonosítani.

Mégis... mint ahogy jó érzés az, ha frissen égett sebünkre olajat öntünk, úgy voltunk a *H. A.* húsvéti prédikációjával mi is, hazánktól elszakítva fájó szivű felvidéki magyarok. Jó volt hallgatni ennek a fiatal embernek a bizonyságtételét. Emlegették is hosszú ideig a falumban az atyafiak ezt az *otthonról* jött, bátor fiatal embert, aki mellesleg felvidéki is volt *b...-i*, ahová az ünnepek után haza is ment tőlünk pár napra, ott élő, özvegy édesanyja meglátogatására.

Jól tette *H. A.*, hogy hosszu ideig nem tartózkodott otthon, a szülői hajlékban. Valami gonosz lélek *Sajószentkirályon* feljelentette szegényt a magyart — gyűlölő szlovák jegyzőnek. Az tovább adta az ügyet a csendőrségnek.

Komoly veszedelem fenyegette bizony az utólsó sajókeszi legátust nagyon — bátor prédikációja miatt!

De a mi jó Istenünk vele volt az ő nagyon fiatal és végzetet maga ellen meggondolatlanul kihívni akaró szolgájával... Mint ahogy Pál apostolt angyal lökte meg annak idején, hogy meneküljön a veszedelemből, tanácsot kapott *H. A.* is az Úrtól, hogy igyekezzen mihamarább az oltalmat adó kicsi Magyarország felé. Mindnyájunk maradék-hazájába.

És a tótok üthették furkósbottal az utolsó sajókeszi legátus lábanyomát. Az alaposan lehordta őket a saját országukban. Az azóta szétszóródott, szegény sajókeszi magyar reformátusok között sokáig fennmarad érte az emlékezete. *Tóth Gusztáv.*

A DIADALMAS ÉLET

Örök, mindig feleletet váró kérdés, amit az idei húsvéton is felvetünk: *van-e diadalmas élet?*

Semmit nem használ sem nekem, sem másnak, ha tudom, milyen, *volt* vagy milyennek *kellene* lennie a diadalmas életnek. Azért erőtlenedett meg keresztyénségünk, szintelenedett el igehirdetésünk, mert még ha mondtuk is, — Krisztus kimaradt a diadalmasnak hitt és hirdetett életünkből. Mindaddig bitoroljuk a *diadalmas* jelzőt, míg valóban a Szentlélektől kényszerítve Pál bizonyságtételét mi is meg nem valljuk: *élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.*

1. Amig ez a vallástétel fel nem csendül bennem kívánkozó erővel, addig *csak „én" élek.*

Én: az ember, aki olyan sokra tartom magamat. Úgy gondolom, mindent jól tudok és jól cselekszem. Mámoros vagyok önmagamtól. Kevélyen járok egy hamisan diadalmasnak hitt élet tudatában.

Élek *én* a bűn zsoldosaként. Nyugton vagyok, hogy legfeljebb apróbb hibáim lehetnek. Alszom a vétkeim kényelmes párnáin, míg Isten nem ébresztget. Ha azt a kegyelmet elnyerhettem, hogy Isten ráébreszt bűneim sokaságára, rútságára, akkor azt is tudom, hogy *amíg a hangsúly az „én"-en van, nincs szabadulás.* A vétkeim terhét le nem tehetem. Csak a hozzám lehajoló kegyelem veheti azt le rólam. Amig *csak „én élek"*, addig nem láthatok mást, mint a bűneimet büntető, igazságos Istent, akinek itélete alól meg nem menekedhetek. *Az „én" — a kárhozat embere.* — A bűn zsoldosaként „én" zsold fejében a halált kapom. Aki belekóstolt a halálfélelembe, jól tudja, mennyire megsemmisítő erővel jár ez a tapasztalat. A menekülés sikolya szakad fel belőlem, de ha csak „én" állok vele szemben, meg sem mozdulhatok.

„Én" csak magamban elvesző örökké vesztes életet élhetek.

2. *A diadalmas élet valósága: Krisztus él bennem.* Sem az nem maradhat el: „Krisztus él", sem az: „bennem". Az élő Krisztus bennem lehet életet átformáló, kiteljesítő valóság. Igy soha öntelt nem lehetek. Tudásom, erőm, javaim sáfárságra kapott ajándékok. Amit tehetek, Általa teszem. Ami áldás fakad életemből, Tőle jön. Életem teljessége, hogy Ő él bennem.

Ha Krisztus él bennem, *levészi rólam a bűnöm terhét.* Úgy tapasztalom meg szeretetét, hogy érettem vette fel az Isten itéletét. Isten érette néz rám megbocsátással. Csak igy lehetek szabad a bűn átkától. — Ha Krisztus él bennem, *tudom, a halálon átalvisz. Örökéletre.* Igy szabadulhatok fel a halál félelmei alól. Porrá széteső testemben igy szemlélhetem az örökélet magvetését.

A diadalmas élet: Szolgáló, bűnbocsánatot nyert, örökélet részesévé tett élet. — Megvalósúlása: Krisztus él bennem.

(Tata) *Nagy Géza*

A Károli Biblia szülőhelye,

Vizsoly példát mutatott a századik március 15.-i ünnepségek megrendezésében. — A délelőtti istentiszteleteknek méltó folytatása volt délután az a tábori istentisztelet, amelyet a község lakosai közösen tartottak meg a szabadságzászló alatt. Itt összetalálkozott magyar a magyarral, hogy közösen küldje imáját az Örökkévalóhoz, a még távollévő hadifoglyok megszabadításáért. A katolikus gyülekezet éneke után a reformátusok ajkán hangzott fel a mindenkor bizodalmat és vigasztalást adó zsoltár: „Tebenned bíztunk eleitől fogva".

A református lelkész előfohásza után a róm. kat. lelkész mondott alkalmi szentbeszédet. Utána a református lelkész az eredeti, ősi vizsolyi Bibliából olvasta fel a 126-ik zsoltárt, majd buzgó imában kért áldást a magyar hazára. Ezek után, mint hatalmas orkán, hangzott fel a Krisztus keresztje alatt egymásra talált hívek ajkáról az egyetemes keresztyén hitvallás, a Hiszekegy. Ezt követően a róm. kat. lelkész imádkozott a foglyokért. Mindkét lelkész áldása után a reformátusok a 263-ik dicséretet, a katolikusok pedig egy a foglyok kiszabadításáért könyörgő éneket énekeltek el. A közös istentisztelet nemzeti imádságunkkal, a Himnusszal végződött.

Ezen a közös istentiszteleten ha csak egy órára is, de ledőltek az egymást elválasztó hatalmas falak és úgy éreztük, hogy Isten áldása nyugodott meg rajtunk, pártoskodó magyar keresztyéneken. **Kovács Lajos**

Minden Olvasónknak Istentől gazdagon megáldott, idvességes húsvéti ünneplést kívánunk!

Barth Károly, *korunk legnagyobb élő theológusa lapzártakor tartja nagyértékű előadásait Sárospatakon. Jövő számunkban részletesen visszatérünk látogatásának és előadásainak ismertetésére. Hisszük, hogy Isten áldottá teszi e nagy férfiu magyarországi bizonyságtételeit.*

Dr. Makkai Sándor, aki március 16—18-án részt vett a Miskolcon megtartott lelkészi evangélizáción, a miskolci gyülekezet részére is tartott hitépítő előadást — a szokásos *kedd-esték* keretében. — A *„tegyetek tanítványokká minden népeket"* vezérige alapján megtartott bizonyságtétel főbb mondanivalói a következők voltak. *Az evangéliumot tovább kell adni!* Bűne a magyar református keresztyénségnek, hogy itt megrekedt nálunk a Kelet felé terjeszkedő evangélium. *Csak egy misszió van: a misszió* s nem lehet azt, mint ahogy a legközelebbi multban is tettük, ketté aprózni: kül- és belmisszióra. A misszióban nem a történeti egyházat és nem is a keresztyén kulturát kell továbbadni, hanem *Krisztust magát. A misszió üzenet a világ végéről.* Hogy mikor jön vissza Krisztus, ez tulajdonképpen a missziótól függ. Csak a misszió által siettethetjük visszajövetelét. — Kevés olyan lelki élményben volt része a hallgatóságnak, mint mikor Makkai professzor minden mondatában szíven ütő előadását hallgathatta.

Csőri István *miskolci segédlelkészt március 14-én lelkipásztorává választotta szülőfalujának, Megyaszónak reformátusgyülekezete. Munkája legyen áldott a test és lélek szerinti atyafiak között!*

A miskolci gyülekezet keddesti összejövetelein a közelmultban a következő sárospatakiak szolgáltak: *Dr. Újszászy Kálmán, dr. Nagy Barna és Darányi Lajos.*

Az olaszliszkai gyülekezet március 14-én szentelte fel a közadakozásból megújitott *orgonáját.* Ez alkalommal *Makó Dezső* erdőbényei és *Veres Imre* olaszliszkai lelkipásztorok szolgáltak bizonyságtételeikkel a gyülekezetben.

Bíbó István *egyetemi tanár, a kibontakozni készülő magyar demokratikus életnek egyik legképzettebb elméleti embere, március 14 én a sárospataki Főiskola tanácstermében 1848 százados évfordulójával kapcsolatos előadást tartott — nagy szellemi gyönyörüséget szerezve hallgatóinak.*

Kiss Ernő *alsózsolcai esperesi segédlelkészt, volt egyházkerületi ORJÓ irodavezetőt hívta meg március 14-én lelkipásztorának a hejőszalontai gyülekezet. Isten áldása kísérje eljövendő szolgálataiban!*

Gyermeklélektani állomás nyilt Sárospatakon

Mult év végén indult meg Sárospatakon az *Állami Gyermeklélektani Állomás működése a Főiskola támogatásával.* Pillanatnyilag vidéki kulturközpontokban 10 ilyen állomás működik, melyek mind a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak vannak alárendelve s a budapesti Állami Gyermeklélektani Intézet irányítása alatt működnek.

Mi ad létjogosultságot, fontosságot ezeknek az intézeteknek?

Körülbelül 10 évvel ezelőtt a budapesti Állami Gyermeklélektani Intézet statisztikát állított össze, mely szerint Budapesten évente 5500 ember hal meg fertőző betegségben s 16.000 elmés idegbajban, tehát lelki betegségben. Megállapították azt is, hogy 100.000 gyermek közül tütőbajban szenved 550 s idegszakorvosi kezelésre szorul 5600 gyermek. Csaknem ugyanez az arány vidéken is. Nem az a baj, hogy a fertőző testi betegségek ellen küzdünk, mert ez szükséges, hanem az, hogy a lelki megbetegedésekről még tudomást sem veszünk és mindeddig nagyon keveset tettünk a leküzdésére. Léptennyomon találkozunk felénk gyermekkel, rendetlen, hazudozó, tolvaj, bűnöző, stb. gyermekkel, de vajjon gondoltunk-e már egyszer is arra, hogy ezek is beteg gyermekek és tettünk-e már valamit e betegség gyógyítására? Minden szülő aggódva nézi gyermeke testi növekedését, de kevés törődik a lelki fejlődésével is. Eddig csak a testi egészség védelmével törődtünk, pedig a lelki betegségek nagymérvű elterjedése miatt mindent meg kell tennünk a lelki egészség megóvására, a lelki rendellenességek, betegségek leküzdésére is. *A Gyermeklélektani Állomásoknak az a feladatuk, hogy a közvéleményt a gyermek lelki életének fontosságára ráirányítsák és a lelki egészség védelmében segítsék a szülőket.* El kell jönni annak az időnek, mikor a nevelési tanácsadás a gyermek fejlődésének irányításában épp olyan fontos szerepet tölt be, mint ma az orvosi vélemény a test fejlődésénél és egészségének védelménél.

Másodszor *a gyermek igazabb, helyesebb megismerését* szolgálja a Gyermeklélektani Állomás munkája. Régen a gyermek csak passziv tényezője volt a nevelésnek. A nevelést az élethivatás s a nevelő határozta meg. Ma más a helyzet! *Ma a nevelés gyermekközpontú s benne minden a gyermekért történik.* Ma már világosan látjuk, hogy helyes, eredményes csak akkor lesz a nevelésünk, ha a gyermek tökéletes ismeretére épül. A fejlődés egyes szakaszainak, azok jellegzetességeinek minél pontosabb, sokoldalúbb feltárása szükséges ahhoz, hogy a különböző koroknak megfelelő és eredményesen átadható anyagot tudjunk kiválogatni s kidolgozsuk az átadáshoz szükséges, a gyermeket értelmes gondolkodáshoz vezető módszerünket.

Ebben a munkában segíti a nevelőt, gyermeket, szülőt, népünket s munkálja a jövendőt minden Gyermeklélektani Állomás. *Nagy László* és *Ranschburg Pál* évtizedekkel ezelőtti kezdeményezéséből nőttek ki ezek az állomások, hogy egészséges, helyes pszichológiai közvélemény megteremtésével, e pszichológiai gondolkodásmódnak a közvélemény tudatába való beplántálásával a magyar gyermek helyes megismerése után a magyar gyermek lelki világának megfelelő anyag és nevelési mód kidolgozásával segítse közoktatásunk belső reformjának megvalósítását s szolgálja az eredményesebb magyar nevelést.

Ködöböcz József

Három halott

Nagypéntek és húsvét tőszomszédságában ezt a három irást a volt felvidéki református lapból, a Szeretetből vettük. Az 1934-es évfolyamból. (Szerk.)

Kétféle paradicsom.

Egy gazdag vendéglős igen szép házban lakott, gyönyörűséges tó partján, melyet vadregényes hegyek vettek körül. Az ember jól értette a mesterségét és így napról-napra gazdagodott. Egyszer különös vendége érkezett. Istennek egy hűséges gyermeke, aki Isten Országáról, a bűnről és a kegyelemről kezdett beszélni előtte. A gazdag azonban csak gúnyolódott ezek hallásakor. Végre megkérdezte tőle a vendége:

— Hát nem vágyódik-e halála után a paradicsomba?

— Uram — szólt a büszke gazda — nézzen ki az ablakon és tekintsen itt körül. Kell-e ennél szebb paradicsom? Ennél többre én nem vágyom.

A vendég az eléje táruló szép látványra csak ennyit mondott:

— De hátha hamar elvétetik öntől ez a szép paradicsom?

Évek multával megint csak erre került a vendég. A ház még ékesen állott a „paradicsomi" környezetben, de belül már odalett a jó kedv. A ház asszonya sírba szállt és vele együtt két gyermeke. Az egykor annyira megelégedett s jobbra, többre nem vágyó vendéglős betegen ült a karosszékben. Egyetlen leánya éppen a városba készülődött s megkérdezte édesapját, hogy mit hozzon neki.

— Egy revorvert — volt az elkeseredett válasz — hogy véget vethessek ennek a nyomorúlt életnek!

Néhány év múlt el újra s mikor az egykori vendég ismét e vidéken járt, a régi háznak már csak a romjait láthatta. Gazdája meghalt, vagyona elúszott, házát tűz pusztította el. Egyetlen leánya valahol a nagyvilágban bolyongott.

Ez lett a földi paradicsom vége.

Bizony boldogabb lehetett a lator, akinek Jézus ezt ígérte: *még ma velem leszel a paradicsomban!*

Krisztus nélkül nincs kegyelem!

Egy előkelő államférfi súlyos betegségbe esett. Elhivatta az udvari lelkészt és megkérte, hogy vigasztalja meg aggodalmaskodó lelkét; csak azt kötötte ki, hogy — Jézusról ne szóljon, mert róla nem akar semmit hallani.

— Sajnálom — mondta a lelkész — mert éppen Róla akartam első sorban beszélni. No de van még más dolog is, ami öht megvigasztalhatja. Például beszélhetek-e Istenről?

— Igen — válaszolt a beteg — Istent kiskoromtól kezdve szeretem és tisztelem. Róla szívesen hallgatok.

A lelkész erre beszélni kezdett Isten lényéről, különböző munkáiról, ami annyira tetszett a betegnek, hogy másnap és harmadnap is kívánta hallgatni.

Egyszer aztán a lelkész Isten szentségére, bűnt büntető igazságosságára terelte a beszédet s a beteg riadtan hallgatta a fenyegető szavakat: *rettenetes dolog az élő Istennek kezébe esni.*

— Ha ilyen szigorú bíró ez a mindenttudó és mindenható Isten, akkor énreám nem várhat más, csak a kárhozat! — sóhajtotta.

Ezután a lelkész szándékosan elmaradt. Nem ment többé a beteghez. Hagyta, hogy a megbánás egyre mélyebben hassa át lelkét. Végre, többszöri

Lelkipásztori evangélizáció volt Miskolcon

Nyolcvannál többen jelentek meg márc. 16—18-án a Miskolcra meghirdetett *lelkészi evangélizáción.*

Nyolcvannál több lelkipásztor — különböző korúak és lelkibeállítottságúak — ellentmondás nélkül és Isten iránti bűnvallással ki merte jelenteni, hogy elengedhetetlenül szükséges az egyházon belül a lelki ébredés hathatósabb munkálása, mert az igen sokszor lélek nélküli földi keretek között vesztegelő, mai egyház nem teljesítheti e világban a reá bízott feladatok elvégzését. Éppen ezért *nem elítélendő, hanem imádsággal, jóakarattal és közreműködéssel segítendő előbbre az evangélizáció ügye.* Nem lehet ma nekünk nagyobb kötelességünk, mint a bűnös lelkek Krisztushoz való vezetése s a szüntelen való torzsalkodás helyett odafordulás Istenhez hálaadással, aki adta nekünk és református egyházunknak az evangélizációt, mint a lelkek ébresztésére szolgáló eszközt.

Igaz, hogy sok elvileg tisztázandó kérdés maradt még megoldatlanul a miskolci konferencia után is, — mégis jól esik leírni: minden tekintetben hatalmasan működött közöttünk Istennek jóra vezérlő Szentlelke. Gondolunk most arra, hogy milyen kardcsörtető csatározások folytak egyházkerületünkben még csak nem régen is az evangélizátor és nem evangélizátor tipusú lelkipásztorok között. A személyeskedések, gyanusítgatások Miskolcon, mind eltűntek a tanácskozások idején. Hogyan volt ez lehetséges? Csak Ő általa, aki a szíveket egymáshoz tudja fordítani: Krisztus által. Ő járt közel hozzánk. Ezért nem akadt a 80 ember közül egy sem, aki ellene mondott volna az evangélizáció szükségességének. Ezért szánták rá magukat a jószándékú fontolva haladók a gyorsabb tempóra és a szükséges közreműködésre. Ezért nyilatkoztatták ki egymás után, jó szívvel evangélizátor lelkipásztoraink meggyőződésüket, hogy ők nem az egyház ellen dolgoznak, hanem az *egyházon belül* akarják az Istentől reájuk bízott nagyon sürgős munkát elvégezni. Kérésük csak annyi, hogy az egyház nevében ne gátolják őket munkájuk végzése közben azok, akiknek igen kevés közük van az egyházhoz: a Krisztust Megváltónak el nem fogadó, névleges pásztorok s a csak statisztikai számadatot jelentő, névleges egyháztagok.

Most már csak az a fontos, hogy állja is meg mindenki adott szavát és maradjon hűséges mindakét fél a Miskolcon belátott és bevallott igazsághoz!

Az előadások és felszólalások, melyek elhangzottak, mind méltóak voltak az egységet hozó napokhoz. Külön köszönettel és szeretettel kell megemlékeznünk mégis *dr. Makkai Sándor* bizonyságtételeiről és közöttünk való tartózkodásáról. Hogy a miskolci napok olyan szépen érhettek véget, mint ahogy végződtek, azt Isten után neki köszönhetjük, aki evangélizálni tudta hatalmas hite és tudása révén a legnehezebb gyülekezetet, a megjelent lelkipásztori sereget.

Beszámolónk végén már csak egy kérdés van még hátra: *mért nem előbb rendeződött meg ez a konferencia és mért nem így, mint most?* Mennyi félreértést elkerülhettünk volna ez által! Mégis, — nem feszegetjük ezt az ügyet tovább. Nem sok értelmét látjuk e tekintetben sem a multon való rágódásnak. Hiszen nékünk az elodázhatatlan Holnap embereivé kell lennünk. Mit tett Pál apostol? *„Azokat, amelyek hátam megett vannak elfelejtvén...“* *T. G.*

---

hívásra, újra megjelent. A beteg ezekkel a szavakkal fogadta:

— Nem tudok a félelemtől magamon uralkodni. Szóljon újra hozzám a bíztatás és vigasztalás hangján.

— Semmit sem mondhatok mást — válaszolta a lelkész — mint azt, hogy az Isten mindent tudó és igazságos és ezért nem tehet mást, minthogy a gonoszokat megbüntesse. Igaz, tudnék még sok vigasztaló dolgot mondani, de ön megtiltotta, hogy erről beszéljek s így a legnagyobb sajnálatomra a reménytelenségben kell hagynom önt.

— Kérem, mondjon el mindent, amit csak tud — könyörgött a beteg. — Csak kiszabadulhassak a kárhozatból.

Most aztán elbeszélte a lelkész: miként békült meg a haragvó Isten a bűnös emberrel az Ő szent Fiában, a Krisztusban, aki által van a mi váltságunk és bűnbocsánatunk. Ő az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanem csak Ő általa.

A beteg egyre nagyobb örömmel hallgatta ezeket s boldog volt, hogy ha életének utolsó szakaszában is, de legalább megtalálta — Krisztusban a váltságot.

Dosztojevszkij halála.

Az oroszok világhíres írójának, Dosztojevszkijnek leánya gyönyörűen írja le, hogy hogyan halt meg az édesapja:

„Mikor apám reggel, a nagyon nyugtalan éjszaka után felébredt, édesanyám már tudta, hogy a beteg napjai meg vannak számlálva. De érezte ezt édesapám is. Mint életének minden komoly órájában, most is a Biblia felé nyult és édesanyámat kérte, hogy nyissa fel az öreg könyvet és hogy ott, ahol felnyitá, olvasson belőle.

Édesanyám erőt vett magán, hogy könnyeit visszafojtsa s ezeket a sorokat olvasta fel: *János visszatartja vala őt mondván: Nékem kell általad megkeresztelkednem és te jössz énhozzám? Jézus pedig felelvén, monda néki: Engedj most, mert így illik nékünk minden igazságot betöltenünk. Ekkor engede néki.* (Máté. 3: 14—15.)

Apám hallva Jézus e szavait, kicsi ideig gondolkozott s azután így szólt:

— Hallottad-e? Ne tarts vissza. Eljött az én órám. Meg kell halnom.

Ezután elhivatta a lelkészt, akinek kezéből magához vette az urvacsorát. A lelkész távozásával gyermekeit kérette magához. Megsimogatta kezeinket. Majd még egyszer megkérte anyámat, hogy olvassa fel a Szentírásból a *tékozló fiu* történetét, melyet behunyt szemmel hallgatott végig. Utána elhaló hangon így szólt hozzánk:

— Édes gyermekeim, ne felejtsétek el soha, amit most hallottatok. Istenben bizzatok rendithetetlenül és soha ne essetek kétségbe s ne féljetek, hogy Isten nem bocsátja meg bűneiteket Én igen szeretlek benneteket, de az én szeretetem semmi ahhoz a nagy szeretethez képest, amellyel Isten szeret bennünket. És ha életetekben előfordulna, hogy nagyot vétkeznétek, akkor se essetek kétségbe. Isten gyermekei vagytok. Alázzátok meg magatokat Előtte, mint édesatyátok előtt s kérjétek, hogy bocsásson meg. Isten örülni fog, ha megtértek és bűneiteket megbánjátok, épp úgy, mint a hazatért tékozló fiunak az atyja.

Ez volt édesapám utolsó szava hozzánk. Úgy halt meg, mint aki számára a halál az örökélet kapuja.

Boldogok a halottak, akik az Urban halnak meg!... (Jel. 14:13.)

DARÁNYI LAJOS:

„Én és az én házam...”

(24)

Csel. 12:3—4. Ha Heródes bünlajstromából csak ezt az egyet tudnánk, hogy a nép tetszését úgy próbálta megnyerni, hogy egymásután akarta kiszolgáltatni az apostolokat, már ez az egy is elég lenne ahhoz, hogy megállapítsuk róla: gyáva udvaronc volt. Ő meg akarta nyerni a zsidók tetszését. A zsidók az apostolok vérét kívánták. Nosza, adjuk oda nekik. Az még igen jó királyi vonás lehet, ha valaki hallgat az alattvalókra. De a királynak az alattvalók javát és nem tetszését kell keresni. Lehet, hogy az a mi életünk legnagyobb ellensége is, aki mindig kiszolgált minket, mert az a kárhozat felé vitt. Heródes zsarnok volt, sok jogos kívánságot nem teljesített a zsidóknak, most mindent azzal akar fedezni, hogy Pétert is börtönbe vetteti. Husvét utáni meglepetésnek szánja. Majd ha jönnek a hétköznapok, Péter előttük áll, mint vádlott. Milyen szomoru, hogy Péter élete, szabadsága ilyen kézben van, mint a Heródes keze.

Add, Atyánk, hogy mi csak a te tetszésedet tartsuk jónak. Hadd legyen a mi kedvünk a te kedved szerint. Ámen.

Csel. 12:5. De Péter élete mögött nemcsak a halálát óhajtó zsidók és a nép aljas tetszését kereső Heródes volt ott, hanem ott volt egy hivő, imádkozó gyülekezet is. Mennyire más a keresztyénség, mint a világ! Péter a börtönben van, megerősitett őrség vigyáz rá, a keresztyének pedig nem indulnak el közbenjárni, kilincselni, nem rendeznek tüntetést, hanem csak imádkoznak. Ez a keresztyénség néma forradalma. Imádkozni. Aki ezt nem tartja cselekedetnek, aki ebben nem bízik, aki ezt kevésnek, vagy egyenesen balgaságnak tartja, az csak odatévedt a keresztyének közé, de nem közéjük való. Van idő, amikor csak imádkozhat az Isten népe.

Tanítsd meg a te népedet imádkozni, Urunk! Tanítsd meg, hogy mikor kell cselekednie és mikor kell a te szabadításodra várni. Ámen.

Csel 12:6—8. Valaki azt fejtegethetné, hogy nem elég csak imádkozni. Isten ebben a történetben megmutatja, hogy elég. Péter a börtönben, az őrök az ajtó előtt, de az imádság már feljutott Isten elé és ő az imádságot már meghallgatta és elindult a szabadítása az angyal által. Ez a csodálatos szabadítás azt mutatja, hogy Isten így is meg tudja szabadítani az övéit, ha akarja. Előtte nincs akadály és nincs lehetetlenség. A mi Istenünk csodatevő Isten. Ez a hit tartozik mireánk. Az aztán, hogy Isten elővezi-e ezt a csodatevő hatalmat, vagy nem, már nem az én dolgom. Istennek a szabadítása ugyis ott van. Ő megszabadított a kárhozattól. Ő megszabadított a bűnöknek nemcsak a következményeitől, hanem így megszabadított sok bűnnek a bilincseiből is. Ez akkor is megmarad, ha börtönben hagy. Mint ahogyan Pétert is ott hagyta egyszer. Mi a Krisztus szabadítására nézünk. Nekünk az a döntő.

Add nekünk azt a hitet, Atyánk, hogy csodatevő Isten vagy. És cselekedjél úgy, ahogyan azt Te akarod. Ámen.

Csel. 12:9. Ez a vers azt mutatja, hogy Péter sem tudta azonnal, hogy valóság-e a szabadulás, vagy csak látás. Ennek a versnek az az igazi értelme, hogy Péter meg volt győződve arról, hogy Isten ezt a szabadítást végre tudja hajtani. Arról is megvolt győződve, hogy Isten ezzel a szabadító kegyelemmel hozzá közel van. De ő akkor sem esett volna kétségbe, ha Isten mégsem tette volna ezt meg. Péternek nem voltak olyan kikötései, mint nekünk vannak. Mi aszerint akarunk hinni, tempolmba járni, hogy Isten megteszi-e ezt és ezt. Valóság lesz-e az, ami ott van az ő hatalmában, mint lehetőség. Mindig egy bizonyos távolság kell ahhoz, hogy az ember egészen fel tudja mérni Istennek a kegyelmét. Valóság, még az is valóság lesz, hogy meglátjuk őt szemtől-szembe.

Adj előbb látásokat, Atyánk, arról, hogy milyen hatalmas, milyen kegyelmes vagy Te. Aztán mindez a hatalom és kegyelem legyen valóság a mi életünkben. Ámen.

Csel. 12:10—12. Mennyi minden „magától“ történik itt. Mi tudjuk, hogy ez a „magától“ — ez a kegyelem. Ebből tudhatjuk meg, hogy akkor, amikor pedig az egyik akadály a másik után jön elő, akkor Isten próbára tesz minket. Hisszük-e akkor is azt, hogy Ő Isten? Vagy pedig azt gondoljuk, hogy a gonosz erősebb, mint Isten? Az angyal egy ideig, amíg az akadályok tartanak, kíséri Pétert. Aztán magára hagyja. Isten nem akarja a földön elkapatni még az övéit sem. Sőt azokat nem akarja elkényeztetni igazán. Belenyul az életbe visszautasíthatatlanul is, de aztán csak a hit számára lesz valóság és mehet az ember a maga útján. Voltaképen akkor is Ő tartja és Ő vezeti az embert, de ez csak a hit számára valóság.

Add, Atyánk, hogy akkor is, amikor a sötét éjszakában magunkra maradunk, érezzük, hogy velünk vagy. Ámen.

Csel. 12:12—16. Hová is ment volna Péter máshová, mint oda, ahol imádkoztak érte. A földi igazi otthona a hívő embernek a hívő gyülekezetben van. Azok, akik imádkoztak, jól becsukták a kapukat. Még a zörgetésre is csak félve néztek ki. Itt az imádkozó embernek az a gyöngéje van, hogy sokszor maga sem hiszi el egészen, hogy megkaphatja azt, amit kér. Vagy hogy olyan hamar megkaphatja. Az imádkozó ember azt fogja tapasztalni, hogy nemcsak meg nem hallgatott imádságok vannak, hanem mértéken felül meghallgatott imádságok is. És ezeknek az édessége elveszi azoknak a keserűségét is. Aztán ilyen apróságot is megtudunk itt, hogy hívő emberek is mondanak ilyet, hogy: elment az eszed. Nem Péter az, hanem az ő angyala. Még a hívő ember is csak úton levő ember.

Mutasd meg nékünk, hogy feljebb hallgatsz meg minket, Szentháromság Úristen, mint mi azt kérni és hinni tudjuk. Ámen.

Csel. 12:17. Péter elmondja a megszabadulásának a történetét. Az, ami az előbb történet, az elmondásban itt már igehirdetés. Ezt kell elmondani mindenkinek. Mondják el különösen a zsidózó Jakabnak. Annak a Jakabnak, aki legerősebben védi azt a gondolatot, hogy csak a zsidóknak hírdettessék az Ige. Ime, ha Isten azt az apostolt, aki leült a pogányokhoz, aki megkeresztelte Kornéliuszt, ilyen hatalmasan, ilyen csodálatosan megvédte, kiszabadította, akkor ezzel nemcsak azt mutatta meg, hogy Péter kell neki még a szolgálatban, hanem azt is, hogy azok is kellenek, akiket Péter az Úrhoz vezet. Kell a pogánymisszió.

A mi életünk megtartásával, a te bizonyságtevőidnek a védelmével ennek a világnak azt is mondd el újra, meg újra, Atyánk, hogy kell neked a mi szolgálatunk, Krisztus által. Ámen.

Akar nyárra fizető vendéget?

Sürgősen adja be butorozott szobájának (diákszobák is megfelelők) **adatait.** Lehet vendéget teljes ellátásra és csak lakásra is fogadni. Nemcsak patakiak, a közvetlen környékbeliek is jelentkezhetnek. **Részletes felvilágosítás: 8—12-ig és délután 14—17-ig.**

Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal sárospataki megbízottja

Rákóczi-utca 9. (Diák Céh Bolt)

A sárospataki főiskola és a szabadságharc

(Folytatás.)

A viszonyok komolyabbra válása folytán miniszteri rendelet értelmében, június 26-ától csak a szigorlatok tartattak meg. A tanulók ünnepélyes vizsga nélkül bocsáttattak haza. A bizonyítványok érdemjegyeit az évközi haladás szerint állapították meg. A Somosi s Zsarnay választása a bizottsági javaslat értelmében határoztatott el. A tanuló ifjúság nyugalma azonban fel volt kavarva. Önként jelentkeztek a haza védelmére. Csoma Mihály nem ment el, de elment Pálkövi Antal. Előzőleg azt kérte az egyházkerülettől, hogy tanszékét tartsa fent; ha elesik, özvegyének nyugdíjat adjon. A kérelméhez az egyházkerület hozzájárult. Finkey József és Pál lelkesítő verseket írtak (ezek megvannak a kézirattárban). Hogy a tanulóság közül ki ment el honvédnek, nem lehet megállapítani, mert nem írták be hivatalosan. Ez jó is volt, mert a hatalom később üldözni kezdte a volt honvéd diákokat. A kisebbek az év végén hazamentek, a nagyobbak elmentek katonának. A közigazgató szerint igen sokan mentek el, de számot nem mond.

Kísérjük figyelemmel további útjukat.

A sárospataki városi nemzetőrség Pálkövi parancsnoksága alatt állott. Ebbe is sok volt pataki diák állott be (Nagy Gerzson 1839-ben első éves jogász, Zsarnay Pál 1843—44-ben V. éves jogász, Stumpf Endre, Bódoky Károly, Füzi Károly, aki 1837-ben subscribált). A május 16-án elrendelt toborzás Zemplénben 20-án kezdődött. A zempléni nemzetőrség október 4-én szekereken indult el. 740 embere közt ott volt *Pálkövi 162 embere is.* Köröm, Kövesd, Jászapáti városokon át Szolnokra igyekezett Görgeyhez. Ő azonban nem volt már ott. Tehát vonaton Pestre, onnan hajón Komáromba, innen gyalog Győr, Moson, majd Swechát felé igyekezett. Részt vett a swecháti csatában, de *Görgey: Életem és működésem* c. műve I. k. 73. lapján nem valami nagy megelégedéssel szól róla. December 16-án megkezdi a visszavonulást, december 26-án Bábolnánál szenvedett vereséget. Majd a kápolnai csatában vesz részt, bár jelentéktelen szereppel (a menekülő honvédeket fogdossa össze). Ekkor már gömör-zempléni nemzetőrség a neve. 1849. február végén feloszlik és a nemzetőrök hazamennek. Akik ott maradtak, a honvédek közé állanak. Hogy Pálkövi hogy harcolt, arról hiteles okmányunk nincs. Midössze egy kocsmai veszekedésről szóló értesítés van, de ez nem hizelgő reá nézve: semmi embernek mondja. Az *Adalékok 1899.* 253. lapján Balogh József sárospataki főbíró így jellemzi őt hivatalos iratában: „Inkább katona, mint tanító, a nemzetőrségnek kapitánya, majd ez eloszolván, honvéd, aztán gerilla, innen Patakról a legaljabb népet kivitte, úgy, hogy itt a lopások azóta megszűntek." Tudni kell azonban, hogy e lebecsmérlő értesítés azért készült, hogy a hatóság se Pálkövit, se a honvédeket ne üldözze. Őrnagyként szerelt le. Tehát előléptették. Sáfrány Mihály emlékirata azonban honvédségéről, gerillaságáról, őrnagy-voltáról nem tud. 1849 március 29-ike óta részt vett a tanári gyűléseken.

A **nemzetőrök másik csoportja** a kassai és szikszói harcokban s a dargói szoros védelmében szerepel. Ezekről nem sokat tudunk. Más megyék nemzetőrei között is voltak régi pataki diákok: Nagy Sándor székácsi, Nagy Kálmán balkányi pap, Vajányi Lajos stb. A zempléni nemzetőrök közt a dési csatában szerepeltek: Pilisi Zsigmond 1842—43-ban jogász, Képes Károly 1843—44-ben jogász, Vékey Gedeon jogász, Vass Gyula, Nyitrai József, sőt még Szemere Miklós is, aki régi pataki diák. *A diákság a honvédségbe lépett be.* Az *Adalékok 1899.* 50. lapja szerint a 9—10 zászlóalj egy része főlskolai ifjúságból került ki. Az 51—52. lapján említi Ujfalusy Endre, hogy nem sokan kerültek ide május 20-óta. Zemplénből igen kevés a vörössipkások száma. Egymagából Rimaszombatból több, mint az egész Zemplénből. *Tóth Márton: „Szabadságharcteri emlékeim"* 8. lapja szerint sok debreceni diák volt benne. Ugyanő a 19-ik lapon említi, hogy tüzéreknek jelentkezett 3 debreceni és 2 pataki diák. *Orbán József az Énekkar történetében* azt mondja, hogy első alapítói lettek a 9. zászlóaljnak. *Hoffman Arnold* a 9. zászlóalj történetében (13. lap) így szól: „A dalolás terén tüntek ki legjobban a pataki honvédek, mint gyakorlott dalosok"; nyilván a diákokra érti. Orbán maga is harcolt miskolci tanár korában, biztosan tudta, hogy a pataki diákok a veressapkások közé álltak és bár Hoffmann, Gleviczky Sándoron kívül senkit név szerint meg nem nevez, művének 10, 15, 49, 53. lapjain felsoroltak között bizonyára vannak volt pataki diákok is. A vörössipkások vitézi magatartását nem kell bővebben méltatni. Kassáról augusztus 4-én indultak el a déli harctérre. *Hogy kik voltak honvédek a pataki diákok közül, 50 év előtt sem lehetett biztosan megállapítani. Hát még ma!* Említettük, hogy nem jegyezték fel neveiket, mikor elmentek, vagy ha visszajöttek, eltagadták, hogy honvédek vagy gerillák voltak, mert a hatalom könyörtelenül besoroztatta vagy bebörtönöztette őket. *1899-ben Buza János a Sárospataki Lapokban* felhívást tett közé, hogy akiről valaki valamit tud, szíveskedjék azok neveit a Laphoz közlés céljából eljuttatni. A folyóirat 1899: 1036, 1900: 43, 183, 388. hasábjain olvashatók a beküldött nevek. Ezt kiegészíti a Sárospataki Ifjúsági Közlöny 30. évfolyamának ünnepi száma, e kettőnek alapján a Sárospataki diákvilág anekdota kincsének első kötete, valamint Sáfrány Mihály emlékezései. Köztük vannak olyanok is, akik a honvédség után iratkoztak be Patakra. Előbb másutt pl. Losoncon, Miskolcon jártak. 1847—48 első felében 376 akadémista és 666 gimnazista volt Patakon. Az ismeretes honvédek száma pedig 193. Tehát az akadémistáknak épp a fele.

Az 1848—49. iskolai évben is folyt a tanítás. 103 növendéke volt a gimnáziumnak. Volt olyan osztály, amelybe csak 9-en jártak. Miniszteri rendelet értelmében a tanítás novemberben kezdődött. De a hadihelyzet miatt többször félbeszakadt, mert a háboru hullámai Patakra is elértek (1857—58 értesítő 3. lapja szerint a tudományos észlelő munka 1849 január 27-től február 12-ig a vidéken történt hadimozgalmak miatt szünetelt). *Ugyan miféle események történtek Patakon a háboru alatt?* Zsiday István feljegyzése szerint az ő vezetése alatt Nagypatakról 3, Kispatakról 1 század nemzetőr vonult ki (május 28). Június 24: a pataki kerület Olaszliszkán képviselőt választott. 1848. január 1: a nemzeti mozgósereg Patakon vonult át Terebesnek. Jan. 21: Patakot megszállotta a német. Jan. 22 és 23-án volt a bodrogkereszturi csata, amelynek egyes részleteit Soltész Ferenc későbbi pataki tanár is látta. Jan. 20: egy század Liszkán át Patakot és Ujhelyt visszafoglalta. Jan. 22: Kassáról Patakon át Bodrogkereszturt támadják a németek. Jan. 30: a németek Ujhelyből Patakon mennek keresztül 2600 emberrel. Febr. 8: a németek Nagypatakon a híd végén, a magyarok Kispatakon a Babocsa-utcánál foglaltak állást, de csata nem volt, nem lévén ágyujuk. Febr. 5: a németek Patakról kitakarodtak, miután előbb a híd fapadlóját felszedték; a Vencselő felől jövő magyarok azonban visszarakták. Febr. 24—25: a szabolcsi őrség Dombrovszky vezetése alatt Patakon volt megszállva. Febr. 29: Voronyevszky herceg megnézte a könyvtárat. Jun. 30: Patakon ment át 4000 orosz, itt rekvirálták 3000 q szénát, 100 köböl zabot, 1000 kenyeret, 10 köböl paszulyt, 20 marhát. Aug. 1, aug. 19-től 27-ig kolera Patakon.

1848—49-ben tanárokul a következők működtek: Somosi János (1848-ban igazgató), Kálniczky Benedek (1849-ben igazgató), Zsarnay Lajos, Szeremley Gábor, Gortvai János, Csoma Mihály, Molnár István az akadémián, Bakó Dániel, Majoros András, Csengeri József (1852-ben igazgató), Apáthy János, Soltész János, Somosi István, Soltész Ferenc, Finkey József, Szűcs István a gimnáziumban (ez az utóbbi három 1849-től).

(Folyt. köv.) *Dr. Gulyás József*

Közigazgatói Hivatal
Sárospatak.

HÍREINK

Tanítók megbecsültetése Vilmányban. *Tóth István, nyugalmazott református tanító 48 éves házassági évfordulóját háziistentisztelet keretében ünnepelte meg. Ez alkalommal az egyházmegye nevében Kiss József hejcei lelkipásztor-tanácsbíró, az egyházközség nevében Kovács István helybeli lelkipásztor és volt tanítványainak népes serege köszöntötte igaz szeretettel az érdemes volt egyházi szolgát. Mi is kívánjuk neki ismeretlenül is, hogy aranylakodalmát is ilyen jó egészségben és ennyi sok szeretettől körülövezve ünnepelhesse meg volt gyülekezetében! — Csulya László vilmányi református kántortanítót érdemeinek elismeréséül dr. Enyedy Andor püspök igazgatói cimmel tüntette ki. A megtisztelő kitüntetést templomi ünnepély keretében nyujtotta át a hűséges egykázi tanítónak Kovács István, helybeli lelkipásztor és köszöntötte őt tanítványainak ünneplő serege is szívből jövő jókívánságokkal Istenünk áldása kísérje további munkáit is!*

A sárospataki lelkipásztorok elvállalták, hogy a *mezőzombori templomépítés* céljaira történő gyűjtés lebonyolítására végigjárják az alsózempléni egyházmegye gyülekezeteit. Igehirdetéssel egybekötött szolgálataik elvégzését a húsvéti ünnepek után kezdik meg. Kérjük a gyülekezeteket, fogadják őket szeretettel és hordozzák imádságukban addig is a rombadőlt mezőzombori templom ügyét.

A **monoki** március 15-i országos ünnepségeken a tiszáninneni egyházkerületet és a sárospataki Főiskolát Dr. Szabó Zoltán theol. professzor, egyházkerületi főjegyző képviselte. Vezetésével sárospataki diákok is többen jelentek meg az ünnepségen.

A romjaiból felépített debreceni nagytemplomot március 15-én szentelte fel bensőséges ünnep keretében Révész Imre Tiszántúli püspök. Mi, Tiszáninneni reformátusok, lélekben velük ünnepelve, a zsoltáriró szavaival küldjük Debrecen népe felé jókívánságainkat: „kezük munkáját tedd állandóvá nékik... kezük munkáját tedd állandóvá nékik!“

Új kályhák, kandallók
állandóan raktáron!
Átrakásokat és javításokat mindenkor a legpontosabb kiszolgálás mellett vállalok.
Vida László cserépkályha, schamotte és kerámiaüzeme
Sárospatak. Vasutállomás mellett. (Volt Ullrich-féle kerámia gyár)

A **március 15-i** százesztendős évfordulón a következő ünnepségek voltak Sárospatakon. — Délelőtt 9 órakor hálaadó *istentisztelet* a templomban, melyen *Benkő György* szénior hirdette az Igét. — 11 órakor egy iparos ifjú a pataki össz-ifjuság nevében megkoszoruzta a *Petőfi-emléktáblát*. Innen a *Kossuth-emléktáblához* vonult a város közönsége s ott *Végh Ernő* theológus-elnök helyezett el koszorút. — Délután 3 órakor a *tornatéren* megtartott népünnepélyen *Uszta Gyula*, zempléni főispán volt az ünnepi szónok. A Főiskola minden ágazatának énekkara *dr. Szabó Ernő* és *Tóth Károly* zenetanárok vezényletével szép énekszámokkal működött közre. Este *Bányai István* és *Győri József* theológus-diákok ez alkalomra írt *„Negyvennyolcas pataki diákok“* című darabját adta elő szép erkölcsi és anyagi sikerrel az ifjúság.

„Aranykapu“ népiskolai vezérkönyvsorozatból használhatók és filléres áron kaphatók az alábbi kötetek:

Számolás és mérés I. o., III. o., IV. o., V. o., VI. o., VIII. o. á 2 Ft. Term.-rajz gazd. és háztartástan IV. o. á 1·20 Ft. Term.-rajzi, gazd. és egészségtani ismeretek V. o., VII. o. á 1·20 Ft. Term.-rajzi gazd. és egészségtani ismeretek 1—4. rész VI. o. á 1·20 Ft, Természettan és vegytan V—VI. o. á 1·— Ft. Csada: Természetrajz IV. o. á 1·20 Ft. Szülőföldismeret III—IV. o. 1·— Ft. Rajz-, kézimunka III. o., IV. o., V. o., VI. o. á 1·50 Ft.. Testnevelés I. o., III. o., IV. o., VI. o. á —·80 Ft.

Fenti vezérkönyvek megrendelhetők a **Sárospataki Ref. Főiskola Gazdasági Választmánya, Sárospatak** címen. Szállítás utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldésével. Postatakarékpénztári csekkszámla: 42.814.

Csereajánlat. *Elcserélném lelkészi állásomat saját elhatározásomból. Jövedelem: 18 kat. hold föld, 1200 Ft, munkaváltság, 97 köböl termény, 60 ürm. fa, 4 szobás lakás, új istálló, csűr, méhes, 1200 négysz. öl szőlő terület, 800 tőke beállítva. Államsegély egy családi pótlékkal havi: 220 Ft. Filia: 2 km. Állomás: 7 km. Festői szép vidék. Cím: Szerkesztőségben.*

A Zempléni Népujság március 15.-i ünnepi számában első oldalon, nagy cikkben ismertette a Főiskola vezetői és az élenjáró demokrata politikusok értekezletét és idézi lapunk megállapításait is.

Adományok a Főiskolának:

Szeretettel köszönjük és nyugtázzuk a március 20-ig beérkezett adományokat: Tolnay László Miskolc 20, Gemzsei ref. egyház 100, Kürthy László Nyergesújfalú 100, Fodor György Miskolc 40, Felsőábrányi ref. Nőszövetség 30, Újváry Józsefné Budapest 10, dr. Benda Béla Budapest 10, Csávás Elemér Kunmadaras 282, Tankó István Felsőábrány 5, Petró László Tállya 10 forint.

Dr. Koncz Sándor *theol. professzor március 22-én, csendesnap alkalmával bizonyságtételével szolgált a miskolci Tóth Pál nőnevelő intézet növendékei előtt.*

Jó új könyvek!

Dr. Harsányi István: Útravaló. *(Versek 6—14 éves gyermekeknek. Magyar Élet kiadása. 234 oldal. Ára félvászonkötésben: 28 Ft. Megrendelhető Kiadóhivatalunkban.)*

A magyar költészet kincstárából 250 pompás verset válogatott ki dr. Harsányi István. Az összeállítást az édesapa szeretetével, a lelkiismeretes pedagógus gondosságával s mindenek felett a magyar irodalom nagy ismeretével végezte. Vannak ugyan versek, amiket hiába keresünk e gyűjteményben, pl. egy-két népballadát és népdalt is szívesen láttunk volna a népköltészetet egyedül képviselő kuruc-versek mellett. Az viszont tény, hogy gyermekek részére ilyen gazdag és ilyen jó vers-antológia még nem jelent meg. Gyermekét szerető szülő jobb útravalót nem adhat kipattanó értelmű fiának, vagy leányának, mint ezeket a szép magyar verseket. A komoly kritika nagy elismeréssel fogadta a könyvet. Az Országos Köznevelési Tanács az ifjúsági könyvtáraknak ajánlja beszerzésre. Büszkék vagyunk dr. Harsányi Istvánra, a kiváló pataki diákra, Főiskolánk volt tanárára.

A verseket Muhoray Mihály gyönyörű rajzai szinesitik. Ny. J.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— forint
Nyomtatta: Csehi Lajos, a ref. főisk. betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

Református Lapok

XLIII. évfolyam 7. szám 1948. április 15

EGYHÁZ ÉS DEMOKRÁCIA

Hogy erről a kérdésről annyi eszmecsere folyik és egyik nyilatkozat a másik után jelenik meg: annak oka az, hogy az egyház és demokrácia egészséges viszonyulása az érdeklődés homlokterébe került. Ennek oka az a belátás, még inkább az a megérzés, hogy az állam és az egyház, a népnek két hivatott és felelős gondozója, épen úgy nem játszhatnak haragszomrádot egymással a nép, egymás és a saját súlyos veszteségük nélkül, *mintahogy nem élhet egymás mellett kutya-macska viszonyban a férj és feleség, saját maguk és a család, a gondjaikra bízott gyermekek súlyos kára nélkül.* Ezért szólok e kérdéshez a jelen sorokban én is.

Református egyházunk elvi közössége a demokráciával

Ref. egyházunk a demokráciával, *amennyiben e szó alatt a nép szabad akaratán, véleménynyilvánításán felépülő, a népért, a néppel együttműködő kormányzati rendszert értjük,* elvi közösségben van. Az ilyen demokráciának, az erre irányuló törekvéseknek egyházunk megalakulásától kezdve szülőanyja, tápláló forrása és iskolapéldája. Egyházunk alkotmánya zsinatpresbiteri. Az egyes egyházközségeket a presbitérium, az egyetemes egyházat pedig a zsinat kormányozza. A zsinat tagjait a presbitériumok, a presbitériumok tagjait pedig az egyháztagok választják. Az egyháztagok között az egyházunkban sem vagyoni, sem társadalmi szempontból megkülönböztetés soha nem volt. Épen annyi joga volt a rendiség idején a jobbágynak, vagy zsellérnek, mint a földesúrnak. Hogy az egyház tanácskozó asztalainál inkább a vagyonosok és előkelőbbek ültek: annak egyszerű és érthető oka az volt, hogy ezek részesültek inkább és a többiek rovására, a kiművelés áldásaiban, igy ezek értettek jobban az egyház ügyes-bajos dolgaihoz. Ha volt személyválogatás az egyházban, ha volt hódolás az aranyborjú körül, akkor elmondhatjuk, hogy sajnos ez mindenütt előfordul, ahol emberek vannak, de ez nem, hogy következett volna az egyház tanításából, szelleméből és életberendezkedéséből, hanem azzal teljesen ellentétes volt. Egyházunk demokratikus berendezkedésénél fogva nemcsak rokonszenvvel nézi a politikai és gazdasági demokráciát, hanem mint szellemi és lelki szülőanya, mint idősebb testvér, kész azt minden erejével támogatni, segíteni, kibontakozását és érvényrejutását előmozditani.

Itt azonban azt is kell hangsúlyozni, hogy a demokrácia, amit az egyház a maga életében megvalósít, kifelé szolgál és támogat: nem keleti és nem nyugati: nem polgári és nem népi, hanem evangéliumi. Református egyházunk *régebbi* elnevezésében ez a szó is benne volt, hogy evangéliumi. Az evangélium, általában a szentírás tanítása az, hogy Isten előtt, Isten általi teremtettségében, Isten képének hordozásában, a bűn általi megromlásban és korlátozottságban, a kegyelem megragadásának lehetőségében minden ember egyenlő. Nincsenek emberek, csoportok, vagy fajok, akiket elvetettebbnek lehetne minősíteni a többieknél: és nincsenek olyanok sem, akiknek a többiekkel szemben különleges elbánásra, kiváltságra lenne igényük. Ellenben különbség van az emberek között a képességek mértékében és minden jóra segítő kegyelem megragadásának módjaiban. Ez a különbség az általános emberi egyenlőség mellett mindig fog szülni az emberek között bizonyos rétegeződéseket. Az emberen sokat segíthet a rendszerváltozás, a külső körülményeinek, életlehetőségeinek a megjavítása: de az ember igazi segítsége Krisztusban van, aki az embert bűnéből kiszabadítja, az Istent szolgáló, másokat boldogító, erőit a közjóra kifejtő életre képessé és alkalmassá teszi. Az ember külső és belső felemelése tehát csak együtt történhetik, de semmiesetre sem egymás nélkül, vagy egymás ellenére. Ez az elvi alapja az egyház és állam együttműködésének.

Egyházunk érzelmi viszonyulása a demokráciához

Egyházunk is készséggel, sőt hálával ismeri el, hogy a demokratikus kormányzattól sok támogatásban részesül. Munkánkat, lelki tevékenységünket nemcsak eltűrik, nemcsak engedélyezik, hanem elő is mozdítják. De nemcsak az e támogatásért érzett hála és elismerés kötelez minket a demokratikus kormányzat iránti jóakaratra, hanem az a körülmény is, hogy a kormányzatnak *a végzetes múlt, a problematikus* jelen és az ígéretes jövő temérdek súlyos feladatát kell megoldani. Ezt átérezve, ha itt-ott hozzászólunk a kormányzat dolgaihoz, ebben mindég a segíteni akarás jószándéka vezet. És hogyne vezetne ez a jószándék még inkább a mindenféle foglalkozású, bármiféle párthoz tartozó magyar emberekkel szemben. Amilyen őszintén tiszta szívvel kívánjuk, hogy a magyar demokrácia szabadságban, egyenlőségben, testvériségben, békében, *félelemnélküliségben együttélő* és együttdolgozó emberek államformája és életformája legyen: annyira szívünkből kívánjuk és munkáljuk azt is, hogy egyházunkhoz tartozó magyar emberek a kegyelem erőitől áthatva demokratikus berendezésünknek egyénileg is öntudatos, hasznos, megbízható tényezői legyenek.

Egyházunk szolgálatviszonya a demokráciához

Egyházunk szolgálata a demokráciában csak lelki lehet. Tehát nem politikai, vagy gazdasági, vagy ideológiai. Ne akarja sem az állam, sem a kormányzat, sem valamely politikai párt, az egyházat a saját céljaira eszközül használni. Mert az egyház csak Isten céljait szolgálhatja, az egyház csak Isten eszköze lehet. Ha volt néha emberek, vagy emberi hatalmasságok eszköze: ez az az egyházat csak bűnbánatra és arra a szilárd elhatározásra késztetheti, hogy többé soha emberek, emberi célok és érdekek kiszolgálója ne legyen. Az egyháznak meg vannak a maga céljai és feladatai a lelkek szolgálatában, mint ahogy megvannak az államnak az emberek földi érdekeinek és életberendezésének szolgálatában. De ha az állam céljai és feladatai el is térnek és különböznek is az egyházétól, azért az állam és kormányzat céljai sem lehetnek ellentétesek Isten céljaival, mert ebben az esetben az állam és kormányzat Isten ítéletét idézné és vonná magára. Egyháznak és államnak, ha más eszközökkel, más módokon és utakon is, ugyanazt a célt kell szolgálni a teremtett, a földön élő ember felszabadulását a bűn alól, az őt elnyomó sötét hatalmak alól, a minél tökéletesebb életformáját. Ebben a célban, ennek a szolgálatában egyház és demokrácia mindig, most is találkozhat és testvéri segítő jobbot nyújthat egymásnak. Adja Isten és igyekezzünk mi is, hogy úgy legyen!

Dr. Enyedy Andor

1948 április 4.

Soha fel nem jegyzett, hatalmas számú tömeg sereglett egybe április 4-én Sárospatakra. Kora délelőttől késő délig tartott a minden irányból hömpölygő emberáradat felvonulása a hajdani Rákóczi-vár kertjébe. Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes, a MKP főtitkára tartotta meg ekkor északmagyarországi beszámolóját Abaúj, Borsod, Zemplén százezernél több fényi népe előtt. E méreteiben hatalmas tömeggyűlés a legnagyobb rendben, imponáló fegyelmezettséggel ért véget.

A pataki nagy napból a mi emlékezetünkben az a tény maradt meg legidőtállóbban, hogy Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes szakított rá időt, hogy Főiskolánk tanári karával és lelkipásztoraival találkozhassék. Dr. Urbán Barnabás közigazgató üdvözlő beszéde után egy theológus ifjú diákságunk nevében egy teljes Szentírást adományozott vendégünknek. Utána negyedóráig tartó, magvas beszédében — az ő megfontolt érvelésével — elmondta Rákosi Mátyás egyházunkkal kapcsolatban jóakaratú kritikáját. Látása szerint 1867 óta a magyar kálvinizmus megszünt progressziv tényezője lenni a magyar életnek. Református egyházunknak újra a nagy népi mozgalmak szószólójává és jóakaratú munkálójává kell válnia. Az elhangzott beszédre mindnyájunk nevében dr. Enyedy Andor püspök válaszolt, — kinyilatkoztatva, hogy szívünk és ajtónk mindenki előtt nyitva áll. Aki úgy érzi, hogy szüksége van reánk, az üljön le velünk a jóakaratú megértés jegyében tárgyalni és győzzön meg bennünket. Mi igérjük: mindannak, mi féltőn szeretett magyar népünk igaz javát szolgálja, tevékeny munkásai leszünk a jövendőben is.

Külön meg kell emlékeznünk még arról is, hogy milyen megértő szeretettel érdeklődött Főiskolánk minden ügye iránt a magyar közélet másik nevezetes vezetője, Vas Zoltán miniszter, a Gazdasági Főtanács főtitkára is. Minden panaszunkat készségesen meghallgatta. Segítő jóakaratát minden ügyünkkel kapcsolatban kilátásba helyezte.

Általában jó volt látni, hogy mennyire szereti mindenki Főiskolánkat. A felsereglett tömegből mindenki látni akarta a kollégiumot és annak nevezetességeit. Büszkék vagyunk az iránt unk megnyilvánult szeretetre s magyar népünk ügyében végzendő munkáink révén, hisszük, érdemesek is maradunk az egész magyarság jövendőbeli szeretetére is.

Műhelytitkok a pataki Gyermeklélektani Állomás munkájából

A gyermeklélektani állomások működése sok egyéni eljárásra, irányra ad lehetőséget. Nagy általánosságban ezek az állomások mégis egységes terv szerint működnek. E szerint a gyermeklélektani állomások 8 munkakörben dolgoznak, illetőleg működésük 8 osztályra tagozódik.

a) *A kutató osztály* gyermektanulmányi, neveléslélektani problémák vizsgálatával foglalkozik s munkájában különös figyelemben részesíti a helyi adottságokat. Testfejlődési vizsgálatokat végez s gyűjti a népszerű gyermekjátékokat stb.

b) *A diagnosztikai és nevelési tanácsadó osztály* segít a nevelési nehézségek könnyebb eseteiben azok okainak felismerésében s helyes nevelési eljárás útján az okok megszüntetésében. Végzi a szülők nevelési felvilágosítását.

c) *Az iskola- és pályaválasztási osztály* az ifjúság pályaválasztási és iskolaválasztási problémáinak helyes megoldását mozdítja elő, hogy minden gyermek képességének és hajlamainak legjobban megfelelő életpályát vagy iskolatipust válasszon.

d) *A tudománynépszerűsítő osztály* a lélektan és neveléstudomány kikristályosodott igazságait ismerteti meg könnyen érthető, népszerű formában nevelőkkel, szülőkkel, ifjúsággal, társadalommal s a lélektan társadalomnevelő eredményeinek széleskörű ismertetését adja.

e) *Az orvospszichológiai osztály* a gyermek szerzett és öröklött tényezőit kutatja s idegszakorvosi vizsgálatokat végez.

f) *A szervező és továbbképző osztály* feladata a tájegység területén működő iskolák nevelőihez eljuttatni a gyermek- és neveléslélektan modern megállapításait; kapcsolat teremtése nevelőintézetekkel stb.

g) *A gyermek-foglalkoztató osztály* a gyermekeket a fejlődési állapotuknak megfelelően igyekszik foglalkoztatni a gyermeklélektan és módszertan modern elvei szerint játék-, mesedélutánok, stb. rendezésével.

h) *A technikai osztály* olyan eszközöket, műszereket, teszteket szerkeszt, melyek az iskolai munkát eredményesebbé, kellemesebbé teszik s a gyermek valóságnak megfelelőbb megismerését segítik elő.

Ilyen lesz a tökéletesen kiépített gyermeklélektani állomás szervezete s munkája. Természetesen *a mi állomásunk ma még csak a kezdetnél tart* s lassan halad e sokirányú terv megvalósítása felé. Más irányú elfoglaltságainak s az anyagi nehézségek sok akadályt jelentenek, melyeket azonban céltudatos, kitartó munkával le fogunk győzni.

Eddigi munkánkról, vázlatosan a következő adatokat sorolhatjuk fel: Modern lélektani problémáról 8 alkalommal beszéltük; két alkalommal iskolai csoportos intelligencia vizsgálatot végeztünk; 9 esetben adtunk növendékek számára komolyabb esetben nevelési tanácsot, útbaigazítást; megindítottuk a 10 éves gyermekek játékainak gyűjtését; 4 alkalommal kisebb regőscsoporttal falukiszállást végeztünk; az iskolai osztályok társadalmának, közösségi életének alakulására, fejlődésére a szociogramm-módszerrel 10 osztály (tanítóképzőintézet: 5, gimnázium: 3, általános iskola: 2) növendékei között gyűjtöttünk adatokat s ez adatok feldolgozása folyamatba van. Készülünk az országos munkába bekapcsolódva a Sárospatakon és környékén lakó 14 éves gyermekek intelligenciájának behatóbb vizsgálatára, továbbá: az általános iskola VIII. osztályát végző gyermekek iskola- és pályaválasztásának helyes irányítására, fejlettebb 5 éves gyermekeknél beiskolázási vizsgálatok lefolytatására testfejlődési adatok gyűjtésével, stb. Vidékünk gyermekfejlődési jellegzetességeinek felkutatására, népi tehetségmentés végzésére; a neveléslélektani ismeretek szélesebbkörű terjesztésére. Szülők Iskolájának meginditására, a gyermek, a nevelés, a nemzet jövendője iránt felelősséget érző nevelők, szülők összefogására a Neveléslélektani Társaság keretén belül stb.

Az állomásnak a vezetőn kivül 2 állandó (*Batár Zoltán* gimn. tanár és *dr. Idrányi László* tiszti orvos) s egy alkalmi munkatársa van (*Zilahi Ferenc* tanítóképzőintézeti tanár). A nevelők közül *dr. Urbán Barnabás* közigazgató, *dr. Koncz Sándor* theol. tanár, *Takács Tamás* rajztanár jelentették be tevékeny közreműködésüket s a szülők közül is többen kérték gyermekeik alapos lélektani megfigyelését, elemzését.

A sárospataki gyermeklélektani állomás Sárospatak és környéke nevelőinek, szülőinek és tanulóinak egyaránt segítségére igyekszik lenni, hogy ezáltal szolgálja a magyar gyermektanulmány és nevelés ügyét. Adandó alkalommal tehát egyetlen a gyermek, a nemzet és a nevelés iránt felelősséget érző nevelő, szülő sem mulaszthatja el az állomást megkérdezni s munkája végzésében támogatni. Minden érdeklődőnek szívesen és készséggel szolgál felvilágosítással, útbaigazítással az állomás, hiszen munkánk célja éppen az, hogy a nevelés akadályainak felismerésével és kiküszöbölésével megkönnyítsük és eredményesebbé tegyük a nevelők és szülők nevelői eljárását. Szeretettel kérjük olvasóinkat, hogy a szükséges esetekben ne csak gyermekeiket küldjék hozzánk, hanem munkánkról tájékoztassák az érdekelt szülőket is, hogy esetleges problémáik megoldásában nekik is segítségül lehessünk,

Minden megkeresés e sorok írójához küldendő.

(Sárospatak) *Ködöböcz József tan. képz. tanár.*

Sárospatak így köszöntötte Barth Károlyt

Igen tisztelt Professzor Úr!

Engedje meg, hogy mint nagyrabecsült tiszteletbeli professzorunkat a sárospataki theologiai akadémia és az egész református főiskola nevében a legszívélyesebb Isten-hozottal köszöntsem. Köszönjük, hogy időt és fáradtságot nem kímélvé másodszor is eljött hozzánk, hogy minket személyes bizonyságtételével az igaz hitben tanítson és erősítsen.

Hadd köszöntsük először úgy, mint *korunk legnagyobb theologusát*, akinek az egyház Ura megadta azt, hogy több mint 25 évvel ezelőtt megindíthassa döntő lökéssel a protestáns theologia megújhodását. A Római levélről írt prófétikus magyarázata volt az a megtisztító vihar, amelynek villámfényénél újra megpillanthattuk az egyedül helyes útat. Az Ön számos munkája, kivált az Egyházi Dogmatika hatalmas kötetei azután feltárták előttünk a theologiai tudomány 200 év óta elfelejtett nagyságát, mélységét és szépségét. Az Ön szolgálata által Isten újra megajándékozott minket az Ige mintaszerű theologiájával, olyannal, amilyet a reformáció ideje óta nem láttunk, igazi kijelentés-theologiával, amelyik semmi egyéb nem akar lenni, mint a Szentírás magyarázata, semmi egyéb, mint bizonyságtétel Jézus Krisztusról, a „Deus manifestatus in carne"-ről, az egyház és az egész világ Uráról, — semmi egyéb, mint az Ő szabad és szuverén kegyelmének magasztalása és imádata, — olyan theologia, amely Isten kijelentett titkának dimenzióját újra híven őrzi, de hűséges bizonyságtétellel fel is mutatja, — olyan theologia, amely újra a legjobb értelemben érdekessé lett, mert benne az exisztenciális komolyság mindig együttjár az oly annyira szükséges theologiai humorral, mert hittel kezdődik és imádsággal végződik, — olyan theologia, amelyik újra visszakapta a maga páratlan tárgyát, értelmét és feladatát Isten Igéjének az egyházban végzett szolgálata-képpen.

Másodszor hadd köszöntsük Önt úgy, mint Isten bajnokát, a németországi és az azon kívüli *egyházi harc vezérférfiát*, aki korunkban a legelső helyen küzdött és küzd az egyház megújhodásáért. Ön újra megtanított minket Isten Igéjéből arra, hogy mi az egyház — „az élő Úr Jézus Krisztus élő gyülekezete" — és hogy az egyháznak a Főben és a Fő által való szüntelen megújhodása kell és lehet a mi első és végső ügyünk, a mi imádságunk és munkánk, gondunk és örömünk. De mert Ön arra tanított minket, hogy az egyházban is és éppen az egyházban először Isten Országát és annak igazságát kell keresnünk, Isten megadta Önnek azt, hogy az egyháznak a világhoz szóló bizonyságtételét is újra igazi lelki hatalommal szólaltassa meg. Az Ön „Svájci Hangja" a háború alatt is újra meg újra elhatolt hozzánk s minket is bűnbánatra és új engedelmességre hívott. Bárcsak figyelmesebben hallgattunk volna arra és hívebben követtük volna azt, — akkor most az egyházban és az egyházon kívül is egészen másképpen állnánk! Köszönjük az intést és a figyelmeztetést. Az Ön bátor bizonyságtétele a mi számunkra sem volt hiábavaló.

Harmadszor hadd köszöntsük Önt úgy, mint Európa súlyosan beteg és megpróbált népeinek Istentől megáldott *lelkigondozóját*. Mély benyomást tett ránk, milyen szeretettel és együttérző részvéttel fordult ahhoz a szétzúzott néphez, amely ellen az itélet előtt oly élesen és páncélt öltve kellett szólnia és cselekednie. Nekünk is lelkigondozásra van szükségünk. Az az ifjúság, amelyhez és amelyről Ön most szólani kíván, az itt ülő ifjúság a legközelebbi mult sokarcú poklából jött s nagyon sok bizonytalanságot és nyugtalanságot lát maga előtt. Nagy szüksége van ennek az ifjúságnak az Isten szabad kegyelméről, a bűnbocsánatról és megbékélésről, a felülről való újrakezdésről, az evangélium vigasztalásáról és útmutatásáról szóló üzenetre. Vegye őket, mint nyilakat a kezébe — mi tudjuk, hogy velük bizonyságtétele által a céltábla közepébe fog találni.

Midőn Professzor Urat ezekkel a gondolatokkal köszöntjük, eltelik a szívünk hálával Isten, a mi Urunk iránt. Mint ismeretes: a mi Főiskolánk jelmondata a János Jelenésekről írt könyvéből igy hangzik: „Féljétek az Istent és Néki adjatok dicsőséget!" Istennek adunk hálát, hogy Önt nekünk és az Ő egész egyházának adta és most 12 év után újra hozzánk vezérelte. Ő hozzá könyörgünk, hogy áldja meg gazdagon Önt és közöttünk való szolgálatát az Ő dicsőségére és egyháza épülésére.

Ezzel a lélekkel a legszívélyesebben köszöntöm és kérem, legyen szíves előadását megtartani.

Dr. Nagy Barna

Barth Károly

a baseli theológia professzora a sárospataki theol. akadémia tiszteletbeli tanára magyarországi látogatása során Sárospatakra is ellátogatott március 23—25. között Theológiánk professzoraival már 23-án este, vacsora után a késő éjszakába nyuló barátságos beszélgetést folytatott. Másnap, 24-én tartotta meg első előadását: „A mai ifjúság öröksége és felelőssége" címmel. Az előadás előtt dr. Nagy Barna theol. akad. igazgató üdvözölte lapunk e számában magyarra fordított s közölt német beszédével. Délután fél 3 órakor kezdte meg Barth Károly második előadását az imateremben „A keresztyén gyülekezet az állami rend változásai közepette" címen, mely kisebb megszakítással majdnem nyolc óráig tartott. Erre a napra az egyházkerület számos gyülekezetének lelkipásztora bejött Sárospatakra s itt volt dr. Enyedy Andor püspök is. Az előadást felváltva dr. Bodoky Richárd és dr. Nagy Barna tolmácsolta. — Este a theologus ifjúság szeretetvendégséget rendezett Barth Károly tiszteletére. A szeretetvendégségen dr. Szabó Ernő főisk. ének- és zenetanár és hitvese zeneszámmal működtek közre. A szeretetvendégség beszélgetéssel zárult. Barth Károly, aki ez alkalommal másodszor járt Patakon, 25-én délelőtt, a Főiskola intézményeinek megtekintése után Debrecenbe utazott.

Dr. Hutchison Cockburn

a skót egyház volt moderátora, az Egyházak Világtanácsa Újjáépítési Osztályának vezetője április 10-én meglátogatta Főiskolánkat s magvas előadásban ismertette az Egyházak Világtanácsa Újjáépítési Osztályának munkáját. Az előadást dr. Koncz Sándor tolmácsolta.

TISZÁNINNENI GYÜLEKEZETEINK

Hírt hoztunk Karcsáról...

Az Alsózempléni Egyházmegye 59 épségben maradt temploma fel akarja építeni a lerombolt 60-ik templomot: a mezőzomborit. E templomépítés ügye volt az én virágvasárnapi karcsai misszióm.

Azzal az előzménnyel értem Karcsára, hogy alig akart felvenni a zsufolt teherautó Patakon. Amikor ez a porban úszó bodrogközi modern „bárka" kikötött a faluban, már erősen alkonyodott. Éppen háziistentiszteleti idő volt. A húsvéti fárasztó meszelés ellenére sokan jöttek össze. Zsoltáréneklés és rövid bibliamagyarázat után *imaközösséggé* alakult e háziistentiszteleti gyülekezet. *Ha valaki keresi a régi református kegyesség mai s időszerű formáját, itt megtalálhatja.* Ennyi dolgos, fekete fejkendős fiatal és öreg parasztasszonyt még soha sem hallottam ilyen szépen, meghatóan, tartalmasan és biblikusan imádkozni. Az egész üdvtörténet a maga egészen különlegesen magyar szemléletes módján benne volt az imádságokban. Ha Móricz Zsigmond zamatos magyar nyelvkészsége jelen lehetett volna, akkor talán még a magyar irodalomnak is megmaradnának e földön ezek az örökkévalóságnak szóló imádságok. Én csak egyre emlékszem most e sok drága gyöngyszem közül. *„Úr Jézus Krisztus! mi mindig elárulunk téged, amíg bűnünk kakasa kukorékolva meg nem szólal ellenünk,"* imádkozta egész áhitatát a nagyhét szenvedéstörténetébe belemártó néni.

A háziistentiszteleten énektanulás is volt. *Valamennyi mai magyar protestáns énekeskönyv szent ökumenéjét meg lehet itt találni.* Hivatalos énekeskönyv, Halleluja, SDG énekfüzet, régi magyar, lefordított idegen, Bethánia, kisebb csoportok, vagy egyesek által kiadott énekek következnek egymás után sorban. Nincs vita az énekek között. A karcsaiak lelkipásztorukkal minden éneket megtanulnak.

Azt hiszem, hogy a csaknem *ezeréves karcsai templom a magyar reformátusok legrégibb temploma.* Barna, román ívei úgy ragyoghattak valaha a puszta és láp közepén, mint egy tündérek által ledobott ékszer, mert a karcsai néphit szerint tündérek hozták oda ezt a csodás templomot. Ma e templomot minden vasárnap megtöltő gyülekezet ragyog benne, úgyhogy szinte *nemcsak az öreg karzatról lógnak le az emberek, hanem az ajtókon is kiszorulnak a templomkertbe.* Az ősök koponyáin és csontjain állanak itt a hívők és járnak a templomba. A homokot a föld felszínén is csontok kötik össze és talán azért olyan nagy és üjemes itt az élet, mert minden percben rá kell figyelni a halálra, amibe egy egy kiálló koponyaképében megbotlasz. A karcsaiak azt mondják, hogy e templom külső kövei valaha olyan fényesek voltak, hogy ide jártak borotválkozni a férfiak. Most belülről fényes e homályos román stilű templom: a hívők hite teszi ilyenné.

Istentisztelet után sétálgatva a falu utcáin, *nem akad senki, akihez a lelkipásztornak valami különleges mondanivalója ne lenne.* Ha olyannal találkozik, aki nem volt templomban, megkérdezi az okát és határozott, kemény szóval megfeddi. Ha észreveszi, hogy valamelyik leány vonakodik és nehezen akar beállani abba a közös gyűjtési akcióba, amelyik a néhány nappal azelőtt a nagy szélben leégett 7 családnak akar lisztet, fakanalat és minden ehető és használható dolgot gyűjteni, olyan regulát kap, hogy aggódva kéri a lelkészt arra, hogy „megyek, csak ki ne tessék prédikálni". Itt érzed, hogy *az igehirdetés belenyul a napi életbe.* A lelkész szeme ott van mindenkin és mindenen, hogy minél kevesebb sikkadjon el a falu életében az apró pénzre váltódó „egy szükséges dologból".

Dr. Koncz Sándor

A földet nem szabad megcsalni!

Máté evangélista szerint a Hegyibeszédet tartó Ur Jézus Krisztus ezt kérdezte annak idején a hallgatóitól:

— Ki az az ember közületek, aki, ha az ő fia kenyeret kér, követ ád neki — és ha halat kér, vajjon kígyót ád-e néki?

Nem ugyanezt, de valami ehhez hasonlót kérdezek most én is az Olvasótól: ugyan milyen édesanya az, aki ritkán látott vendég-fiának nem csupa jó falatot ad az otthoni asztalról? Egyáltalán látott-e már valaki ilyen édesanyát?

Elmondom most, hogy az én jó Édesanyám bizony — nem régen — így bánt velem.

Pár hete még csak, hogy hazamentem látogatóba és — kenyérrel jól lakni.

Furcsa emberek vagyunk mi falusi, paraszt-sorsból elszármazott szévedezők a nagy világban. Gyermekkorunkban — mert akkor ez volt a legolcsóbb étel — állandóan kenyérrel tömtek bennünket a szüleink, ha éhesek voltunk. Ennek következtében nem bírjuk megszokni — én legalább is nem bírom — a kiporciózott városi kenyér-adagot. Álmomban hányszor mellémszegődik mostanában a gyermekkorom. Látom ilyenkor magam előtt a barnás-vörösre pirult, kocsikerék-nagyságú, jószagu búzakenyereket, ahogy kiszedte azokat Édesanyám a kemencéből. Milyen jó is volt azokból a kenyerekből — lehetőleg a domójukból — nagy darabokat szegni.

Előre felkészültem most is — hazaindulásom előtt — erre a felséges, semmi mással nem pótólható, otthoni kenyér-lakomára. Hiszen gyermekkorunk örökségei között ott érezzük, mint forradás helyét a testünkön, soha el nem felejthetően azt a meggyőződésünket is, hogy az édesanyánk az az asszony, aki a legjobb kenyeret tudja sütni a világon.

Hanem most, utóljára nagy csalód ást okozott nekem az otthoni kenyér! Ültünk az asztalnál. Szemben velem állandóan beszélt hozzám, érdeklődve a sorsom felől, Édesanyám. Áldott két szemének sugara, az abból kiáradó szeretet szinte melegített,amint a nap fénye. Feltett kérdéseire részletesen és zonnal válaszoltam. Közben falatoztam a szalonnából. Mikor az elfogyott, a tejescsupor után nyultam. Minden jó volt. Pótolhatatlan ízü. Otthoni. Hanem a kenyérrel nem bírtam megbarátkozni! Mórzsálódása és furcsa íze szöget ütött a fejembe. Érdeklődve meg is kérdeztem nemsokára:

— Mi van most ezzel a kenyérrel?

Édesanyám, mint akibe fájás nyilallott, hírtelen megmozdult. Észrevettem rögtön, hogy rosszul esett neki a kérdésem. Ugyan melyik édesanya örül annak, ha szegénységen fogja a fia? Bánva, hogy fájdalmat okoztam neki, egyre arról gondolkoztam, hogyan szívhatnám vissza meggondolatlanul elejtett szavaimat, de Édesanyám feleletet adó, szomoru válasza megelőzött:

— Árpából van. Nincs buzánk.

Tollbamondta Tatár Mihály

1898-ban a magyar állam értesítette a honvédséget viselt abauji lelkipásztorokat, hogy segélykérésüket teljesíti. Ebből a célból kereste fel *Tatár Mihály* csenyétei lelkipásztort, volt honvédet az egyházmegyei bizottság, de az akkor már 81 éves aggastyán visszautasította az állami segítséget — mondván, hogy ők az egyház híveivel együtt kölcsönösen gondoskodnak egymásról.

Tollbamondott életrajza alapján közöljük az alábbiakat:

Mint sárospataki diák, egyik theológus társával, Szanics Istvánnal supplikálni volt, amikor Miskolcon találkoztak a 9. zászlóaljjal, a híres veressipkásokkal, akik a Bánátba indultak s vezetőjük Futó Sámuel későbbi bőcsi lelkipásztor és esperes volt. Ezek között voltak a sárospataki honvéd diákok is. Ezeknek példáján felelkesülve, amikor hazaértek Sárospatakra néhány akadémikus diák társával beállottak a Zemplénben toborozott 40-ik zászlóaljba. 1848 szemptember 12-én levitték őket Pestre, ahol azonnal fegyvert kaptak, majd az ellenség ellen indultak. Pestről gőzösön Komáromba, majd Győrbe mentek, onnan szekeren a pandorfi táborba, ahová október elején értek. Ott volt már 30.000 magyar Móga vezetésével, de az ellenséget nem támadták meg. Háromszor indultak el Bécs felé, de mindig visszaparancsolták őket.

Ekkor megtagada az engedelmességet, maguk indultak el az ellenséget keresni. Ekkor ágyukat szegeztek nekik s így kényszerítették vissza őket. Október 25-én megérkezett Kossuth is 5000 emberrel s ekkor elindultak Schveháthoz. Október 29-én volt a schveháti csata, amikor az ellenség visszanyomta őket, bár ők azt sem látták, hogy merre van az ellenség. Tatár Mihály az ágyuk mellett volt, mert volt ágyujuk is, négy darab. Kettőt azonban elvitt Görgey, az egyiket pedig egy ellenséges telitalálat teljesen szétvágta, így nem győzhettek ágyuk nélkül. A schveháti csatában egy Répássy nevű tiszt kiáltozta, hogy vonuljanak vissza, de ők nem akartak visszavonulni, sőt az elejtett zászlót ő maga kapta kézbe és „Előre honvédek" kiáltással rohantak az ellenség vélt állásai felé. Ekkor jött egy ágyugolyó, amely egy Hamvai nevű gömöri kapitányt úgy kettészelt, hogy az alsó fele lerogyott, a felső pedig magasan felugrott. Ezt látva, ők is jobbnak látták visszafordulni. Visszamentek Pozsonyba, majd onnan Köpcsénybe s ott voltak november elején. Köpcsényből Győrbe mentek, ahol a város már körül volt sáncolva. Innen ismét Komárom alá érkeztek, de a várba már nem mehettek. Pest felé indultak és elérkeztek Bábolnáig. Bábolnán végig menve megállottak pihenni. Egy Fehérvári nevű hadnagy az országút közepéről távcsővel nézett valamit, amikor odaugrott hozzá Görgey és kivette a kezéből a távcsövet és belenézett. Egyszer csak lecsapja a távcsövet és elvágtat. A közeledő német sereget pillantotta meg. Így ők is kénytelenek voltak tovább vonulni Pest felé. Pest ekkor már tele volt katonasággal s nekik nem jutott hely, sem élelem. Hanem azért segítettek magukon. Neki is és társainak is nagyon jó hangjuk volt. Ő maga basszista, egy társa pedig tenorista volt a híres pataki kórusban, így aztán rákezdték az éneklést az utcán a házak tövében. Erre az egyik emeletes házból lejöttek érettük, felvitték őket, adtak enni is, inni is és szállást is kaptak. Pestről Palotára, onnan Vácra mentek. A 40. zászlóalj azzal volt megbízva, hogy a kormány ércpénzét Körmöcbányáról szállítsák Debrecenbe. Amikor ezt a feladatot elvégezték, visszament Sárospatakra s nem vett többé részt a szabadságharcban.

Dr. Benke Imre

NAGY IDŐK REFORMÁTUS PAPJAI

— Borzasztó volt ez az idei aszály! — fakadtam ki panaszkodva az időjárás ellen, hogy valami részvétteljeset mondjak.

— Hát bizony — vallotta Édesanyám — soha még ilyen kevés buzánk nem termett, mint az elmult nyáron.

— Mégis mennyi?

— Négy mázsa összesen.

— Négy mázsa buzája termett édesanyámnak? — kiáltottam én fel új erőre kapva, mint a félig lefojtott tűz, ha nem várt oxigénhez jut — De hisz akkor mért kínozza magát árpakenyérrel? Mért nem eszik jót? Nem érdemel-e meg késő vénségére ennyit az élettől? Hogy buzakenyeret egyen? Kinek tartogatja a buzát édesanyám? Kinek spórol?

— Én-e? — ütődött meg szavaimon Édesanyám. — Nem spórolok én senkinek se. Csak muszáj árpakenyeret ennem, mert nincs egy szem buzám se.

— Hova tette édesanyám a négy mázsát?

— Elvetettem, mindet, egy szemig.

— Dehát nem elég lett volna-e — próbáltam érvelni az eljárása ellen — ha csak két mázsát vet el édesanyám s ekkor a fennmaradó két mázsából bőségesen kitelt volna az újig való kenyere?

Özvegy édesanyám hamar kész volt a felelettel:

— A földbe mindig azt kell vetni, fiam, ami éppen következik. Ha most úgy hozta a sors, hogy négy hold volt búza alá való, akkor abba a négy holdba, mindbe búzát kellett vetni. Így szoktuk az édesapáddal is, mikor még együtt szegénykedtünk vele.

— Jó, jó — kezdtem el bólogatni, de magam esze után igazodva, hamar utána tettem — Hát azt tessék csak megmondani, hogy mi lett volna akkor, ha holdanként 1 mázsa helyett 75 kilót vetett volna a földbe édesanyám? Ekkor is megmaradt volna jó mázsa búzája s ez elegendő lett volna arra, hogy feljavítsa vele az árpalisztet. Magában rettenetes az árpakenyér!

Szigorú volt a szemenézése, mikor válaszolta Édesanyám:

— A földet nem szabad megcsalni, fiam!

— Szóval — kérdeztem kicsit keserű kézlegyintéssel — akkor inkább a föld lakjon jól, inkább a föld egyen jót, mint mi?

Édesanyámnak, e csupa-szív öreg asszonynak a szava nem ismert kiméletet, megbánást, mikor mondta:

— Inkább!

Ellágyulok ma is, ha lélekben rágondolok erre pillanatra, mikor Édesanyám a Földet védte a saját hasunk ellenében.

Ezért volt itt ezer esztendő, mert ilyen hűséges volt a Földhöz a parasztságunk! Ezért hiszek benne, hogy lesz jövendőnk, mert saját szájából is elvonja parasztságunk az ízletes falatot, csakhogy minél több Földet bevethessen tiszta búzával! Hogy legyen az országnak Holnapra kenyere!

Dicsőség ennek a parasztságnak, a fajtámnak, a Földhöz és az országhoz való meghálálhatatlan hűségéért! Gyalázat a századokra s az esztendőkre, amelyek nem köszönték meg a parasztságnak ezt a nagy hűséget!

Tóth Gusztáv

DARÁNYI LAJOS:

(25)

„Én és az én házam..."

Csel. 12:18—23. Amikor üres volt reggel a börtön, akkor Heródes, a dühöngő államfő nem érezte meg, hogy ott Isten csinál valamit. Ő bűnt, mulasztást sejtett. Tehát kivégeztette az őröket. Ezek az őrök is olyan távoli vértanuk. Heródes teljes lelki arcképéhez az is hozzátartozik, hogy zsarnok volt. Nem is lehet más az, aki nem hívő, mint zsarnok. Az, aki Istennek olyan nyilvánvaló jeleit sem ismeri fel, mint amik a Péter szabadulása után maradtak, az hogyan ismerhetné fel azt, hogy mi kell a népének. Igaz, hogy a zsarnoktól félnek. Kegyelmet kérnek tőle, engednek neki. A zsarnok azt gondolja, hogy mindez azért van, mert tisztelik, vagy elismerik. Pedig egyszerűen reszketnek tőle. Ám egyszer utólérte Heródest is Isten büntetése. Akkor amikor Heródes elfogadta azt, hogy az ő szavát Isten szavának mondják az emberek. A tetvek ették meg ezért Heródest.

A te hatalmad legyen mindenki előtt nyilvánvaló, Atyánk! Add, hogy ne merjen senki zsarnok lenni, vagy ne érezze magát senki kiszolgáltatva a zsarnoknak. Lépj közbe. Ámen.

Csel. 12:24—25. Míg Heródes dühöngött és míg Heródes, aláhullva, a férgek martaléka lett, Isten Igéje erősödött és diadalmaskodott. Így áll egymás mellett a világ és az egyház sorsa. Heródes napja alkonyodott, az egyházé pedig virradt. A munkatársak is szaporodtak. A missziói területek is szaporodtak. Isten ebben a történetben vigasztalja az övéit. Lehet, hogy külsőleg baj, nyomorúság, ítélet van. De ezekben az igazán nem „alkalmas" időkben az Isten Igéje növekedhet, az egyháznak hasznos volta nőhet.

A változó, a nehéz időkben drága Igédnek adj szabad folyást és a te egyházadnak adj Szentlélekben való gazdagságot, Atyánk. Ámen.

Csel. 13:1—5. Pál itt indul el az első térítő-útra. Érdemes ennek a történetnek minden mozzanatát elemezni, mert ez nemcsak azt jelenti, hogy ők így csinálták, hanem azt is, hogy: így kell csinálni. Ez mindig a törvényes elindulás. A Szentlélek adja az indítást. A Szentlélek jelöl. Aztán megfigyelendő: hogyan készítették elő a missziói útat. Bőjtöltek, imádkozták, kezeiket rájok vetették. Nemcsak a misszionáriusok voltak meg, nemcsak missziói területek voltak, hanem meg volt a missziói háttér is, az imádkozók serege. Ők is a zsidóknak hirdették az Igét először. Segítőtárs is volt. A munkában is volt segítőtárs, az imádkozásban is.

Vezess minket, Szentlélek Úristen! Add, hogy imádkozni tudjunk minden vállalkozásunk előtt és legyenek, akik imádsággal kísérik minden munkánkat. Ámen.

Csel. 13:6—12. Nemcsak a Lélek száll meg valakit, hanem a tisztátlan lélek, az ördög is. Nemcsak próféta van, hanem hamis próféta is van. Most összetalálkoztak. Pál eleinte a vita vonalán vette fel a harcot ezzel az ördöngős zsidóval. Érvre érv következett. Ketten harcoltak egy emberért, Pál és a hamis próféta. Azonban egyszer elérkeztek ahoz a határhoz, ahol már nem lehetett tovább vitatkozni. Pál ekkor a neki adatott hatalomnál fogva nevén nevezte az ördöngőst és egy ideig ártalmatlanná, vakká tette. Ez is egy jel abból, hogy Isten erősebb, mint a sátán. Szó van még a tiszttartó hitéről, aki az Úr mellé állott a látottak nyomán.

Add nekünk Atyánk az érvek fegyverzetét, a te tudományod hatalmát is. De mégis hadd bízzuk mi magunkat a mi győzedelmes Urunkra, Krisztusunkra, aki legyőzte a gonoszt. Ámen.

Csel. 13:13—43. A zsidó elöljárók intő beszédet kértek. Pál pedig elmondja az üdvtörténetet. Hirdeti nekik Krisztust. Mindig ez a helyzet. Valami kis intőbeszédet, erkölcsi tanácsot várnak az egyháztól. Az egyháznak pedig Krisztust kell hirdetnie, akit Isten megígért és adott a történelemben. Az ő halála és feltámadása az igazi intelem. Hogy kellett a kereszt és nem maradt a sírban a megölt Jézus. Hogy Ő a bíró és Ő hív megtérésre. Ez fogott meg sokat.

Atyánk, add, hogy az igazi intelmet várjuk és az igazi intelem hangozzék nekünk és közöttünk. Krisztust add nekünk. Ámen.

Csel. 13:44—48. Most arra mutatunk rá, hogy milyen nehezen fordulnak el a misszióban az apostolok a zsidóktól. Hányszor megtapasztalták már, hogy a pogányok nagyobb örömmel fogadják az Igét, mégis újra, meg újra a zsidóknak szólnak először. Most azonban, amikor látták, hogy a misszió eredménye nem örömmel töltötte el a zsidókat, hanem irigységgel, látják, hogy itt arról van szó, hogy megkeményítettek a zsidók. Isten nem marad nép nélkül. Isten nem marad sereg nélkül itt a földön sem. Csak az a kérdés, hogy mi leszünk és maradunk-e a kegyelemben levők, vagy pedig megvetjük azt és mások felé fordul Isten. Isten olyan gazdag, hogy minket is meghagyhat a kegyelemben és általunk, a mi bizonyságtételünk által a pogányoknak is kapu nyittatik.

Segíts meg minket, Atyánk, hogy megmaradhassunk a kegyelemben. Rajtunk keresztül nyittassék kapu a pogányok előtt is Krisztushoz. Ámen.

Csel. 13:49—52. Azt hitték a zsidók, hogy ha ellenünk felláztják a városnak a legbuzgóbb tagjait, akkor ellensulyoztak mindent. Isten ellen azonban nem lehet harcolni. Az Urnak Igéje terjedt. Csak nem a zsidók között, hanem a pogányok között. Ez azonban Isten dicsőségét nem hogy kisebbítette volna, hanem inkább még ragyogóbbá tette. A kiűzött apostolok úgy tettek, mint Jézus mondta, annak a városnak még a porát is leverték lábukról. Azok a levert porszemek lesznek majd a vádolók az üldözők ellen. Kiűzettek az apostolok, de úgy ők, mint a keresztyénné lettek beteltek Szentlélekkel. Mivel pedig az egyház ereje mindig a Lélektől függ, akkor volt az egyház legerősebb, amikor megsiratnivalóan gyenge és szegény volt.

Jövel Szentlélek Úristen és töltsd be minket, hogy ne a félelem, vagy a gond vegyen lakozást a szívünkben. Ámen.

HIVATALOS

I. A felekezeti általános és népiskolák dologi államsegélye. *A vallás- és közoktatásügyi minisztérium az esperesi hivatalok által elsősorban segélyzendőknek kimutatott felekezeti iskolák részére az 1947/48. iskolai évre tantermenként 300 forint dologi államsegélyt engedélyezett. A kiutalt összeg megérkezése után az egyházkerületi pénztár postán küldi meg a segélyeket az érdekelt egyházközségeknek. A miniszteri rendelet szerint: „a dologi államsegély az iskolák évközi dologi szükségleteinek, (fűtés, világítás, takarítóeszközök, nyomtatványok, írószerek költsége részben való fedezésére szolgál és sem az iskolaépület tatarozására, vagy helyreállítására, sem tankönyvek, sem butorok és egyéb felszerelési tárgyak beszerzésére nem fordítható." Az egyes iskolák a számadást a részükre megküldött állami nép-, illetve állami általános iskolai számviteli utasításban megjelölt módon kötelesek egybeállítani és 1948. május 31-ig tartoznak a püspök hivatalba beküldeni.*

II. Az egyházközségek szénellátása. *A vallás- és közoktatási minisztérium gazdasági ügyosztályával való tárgyalás eredményeként közlöm az érdekelt iskolafenntartó egyházközséggel, hogy a jövő iskolai év szénszükségletének zavartalan biztosítása érdekében kívánatos, hogy az egyházközségek szénszükségleteiket lehetőleg május—július hónapokban szerezzék be, mivel ezekben a hónapokban minden igényt ki tudnak elégíteni, lehetőleg minőségi szénnel. Az igényelhető legkisebb meny-*

A sárospataki főiskola és a szabadságharc

(Folyt.) Miután az ó-épületet katonaság foglalta el, az oratoria osztály az ellenőri, a poëtikai a körzeti szobában, a superior sintaxis a zeneteremben, az inferior sintaxis a jegyzői, a grammatikai osztály a Takaró-szobában volt elhelyezve, lévén kevés a tanulók száma. A költészeti osztályt Finkey József, a grammatikait Sutka Dániel, a szépírást, rajzot Szűcs István, az alsó szófüzésit Somosy István, a felsőt Bakó Dániel vállalta. 1849-ben az oratoriát Soltész Ferenc, a felső szófüzésit Finkey József, az alsót Sütő, a grammatikait Makkai, az első-második nemzetit nov. 16-tól Nagy Sándor tanította. Pálkövi 1849. márc. 29-óta vett részt a középiskolai gyűléseken. Miniszteri rendelet értelmében bármilyen kevesen is vannak a tanulók, a tanulásnak folynia kellett az iskolában. Az akadémián 130 hallgató volt. Az ezévi közvizsgákat nem tartották meg, csak jun. 23-tól kezdve a szigorlatot. Az eredmény gyenge. Mert kevés növendéke volt, az iskola az aratási és szüreti supplikációt sem tartotta meg. A libellusokat az igazgató elküldötte ugyan az egyházkerületi gyűlésre, de bizony az eredmény kevés lett. A Kossuth-bankóban befizetett pénzjövedelmet ellenérték nélkül kellett beszolgáltatni a főszolgabírói hivatalba. A kölcsönök után a kamat-tartozás elmaradt, a szőlőket pénz hijján rendesen nem tudták megművelni, az épületfenntartásra és a tanárok fizetésére is alig volt pénz. Még a pataki nemzetőrség fegyverzetét is kölcsönből szerzett pénzen vette az iskola. Az egyházkerület 10.000 forinttal ugyan támogatta.

A diákok lassan visszatértek az elhagyott intézetbe. Bartha Mór, Szabó Lőrinc, Lengyel Lajos jelentkeztek elsőnek felvételre. Az 1849—50-ik iskolai évről csak egy névsor van a felsőbb tanulókról. 1848 jul. 3-tól, 1849 nov. 20-ig nincs aláírás. 1849—50-ben nov. 20-tól jul. 16-ig 93 tanuló van beírva (1848 jan. 13-tól jul. 3-ig 59) 1847—48-ban átlagban 104 tanuló volt, 1849—50-ben az akadémisták létszáma 246, a gimnazistáké 252, összesen 498. Csoma Mihály csak ekkor kezdhette meg az előadását s 1850 márc. 18-óta nyomdabizottsági tag. A tanítás azonban nem volt zavartalan, mert kezdetét vette az elnyomás, az államhatalom beleavatkozása az autónomiába, a tanárok üldözése. Pálkövit pl. 1850 februárjában elfogták és egy fél évig fogva tartották. A volt honvéd-diákokat is zaklatták. Hogy milyen kevesen látogatták ekkor a főiskolát, mutatja az, hogy a könyvtárt 1848—49-ben összesen 9-en nézték meg. 1850—51-ben 259 + 332 = 591 növendékje volt a főiskolának. A nehezen szaporódó létszám is olykor-olykor fogyni kezdett. Pl. az ezredes egy alkalommal kimutatást kívánt a diákok illetőségéről. Ekkor a fiuk szétrebbentek s a tanári kar felhívására sem tértek vissza. 1850 március 1-én Haynau kiadta azt a rendeletet, hogy minden honvéd es nemzetőr, aki fegyvert fogott és táborba szállt, besorozandó. Ezt az őrült rendeletet márc. 14-én odamódosította, hogy azok a nemzetőrök, akik mint honvédek és gverillák nem szolgáltak, szabadságolandók. 1850 jun. 8-án megbukott Haynau, így a nyomás enyhült, de az autónomiába ezután is beleavatkoztak. A gondnokságokat megszüntették, a gyűléseket eltíltják, a superintendensek választását szintén, bizalmi férfiakat állítanak a megüresedő helyekre. Ezek az esperesekkel együtt tanácskozhatnak s ezek a tanácskozások pótolják az egyházkerületi gyűléseket. Ezeken a tanácskozásokon is kormánybiztosnak kell jelen lenni. 1850 jun. 20-án pl. Király Pál volt a kormánybiztos. A kassai kerületi iskolai hatóság feje a protestáns iskolák felügyelőjévé Tomasek Pál lőcsei evangélikus tanár-tanácsost tette aki az 1849—50-ik év bevégződése útján megjelent a főiskolában, vizsgálatot tartott s az utána való értekezleten fizetésemelést ígért, ha az Entwurf-hoz igazodik a főiskola. Az értekezlet azt felelte, hogy az iskola az egyházkerületé, ő nem rendelkezik vele. Gortvai János rector ezzel ügyesen kitért a válaszadás elől. A censurális tabellákat is a superintendenshez küldte. Ekkor Tomasek a superintendenshez fordult, aki egy szűkebbkörű tanácskozást hívott egybe, melynek határozata az volt, hogy megvárja az Entwurf ügyében a döntést.

A tanársságnak sok gondot okozott az ifjúság fegyelmezése. A katonaság, mely a főiskola közelében levő majorban fölös létszámmal volt, az ifjúsággal folytonos összeütközésbe került. Más alkalommal két diák megtámadta Bretzenheim kocsiját, ez megint eljárást vont a főiskola ellen maga után. 1852-ben a katonaság eltávozott Patakról, de a panasz még mindig fenállott az iskolával szemben és habár Kapi István megyefőnök jóindulattal volt a főiskola iránt, Pálkövit mégis más tanszékre kellett áthelyezni. Mikor Ferenc Józref Nagymihályban fogadta az iskola küldöttségét, 1852 őszén ennyit mondott: „Az iskola rossz volt, lehet reményleni, hogy jobb lesz".

A pataki diákok tettei irodalmilag is meg vannak örökítve. Rákosi Viktor Korhadt fakeresztek c. művében a Sztrecsnói piros virágok s Gábor diák c. elbeszélésében szól róluk. Állítólag az elsőnek a hőse egy Farkas Balázs nevű diák, a másiké egy Balogh Endre nevezetű volt. Szemere Bertalan számőzetésében 1857 szept.-től dec.-ig egy krónikás verset írt Sárospataki növendékek cím alatt, a pataki diákok hősi tetteiről. Ennek az eleje elveszett, a hatodik énekétől kezdve azonban megmaradt. Benne név szerint is megnevez több volt pataki diákot, így Szemere Lászlót, Szemere Bertalant, Fáy Gyulát, Kossuth Lajost és másokat. 24 énekből áll. Érdekes volna nyomtatásban közölni. *(Vége.)* *Dr. Gulyás József*

---

nyiség 100 métermázsa. Kérem az egyházközségeket, hogy a püspöki hivatalba április 25-ig jelentsék be, mennyi szénmennyiséget igényelnek. Melyik hónapban van módjuk a készpénzfizetéssel való szállítást igényelni? És melyik az utólsó vasuti állomásuk. A szénigénylést beérkezési sorrendben biztosíthatjuk és esetről esetre felhívjuk az egyházközségeket a pénz beküldésére. Minden egyházközség a pénz beérkezése után 10 nappal megkapja a szenet. A pénz beküldését az esedékes hónap elsejére kérjük, mivel a szén árát 5-ig kell befizetni. Reméljük ezzel az eljárással nem fognak megismétlődni a mult fűtési igény zavarai. Az iskolai szénmennyiséggel a lelkészi hivatal, illetve lakás részére is igényelhető szén.

Püspöki Hivatal.

Az abauji egyházmegye szavazatbontó bizottsága április 5-én bontotta fel az üresedésben volt egyházmegyei tisztségekre beadott szavazatokat. Lelkészi tanácsbírák lettek: *Kádár József* telkibányai és *Dr. Benke Imre* felsőmérai lelkipásztorok. Világi tanácsbirák lettek: *Papszász József, Jakabfalvy Gyula, Dr. Patay József és Bellay Károly.* Világi főjegyző *Frenezel Dezső* gönci járási főjegyző lett. Ügyészekül az összes szavazatokkal: *Dr. Eperjessy László* és *Dr. Bodnár Géza* választtattak meg.

Vámosujfalu körzeti férfi és nőszövetségi konferenciát rendez április 25-én. Bizonyságtétellel szolgálnak itt dr. Enyedy Andor püspök és hitvese is. Kérjük a környékbeli gyülekezetek férfi és nő tagjait, hogy minél számosabban jelenjenek meg e konferencián. Kosztjáról mindenki maga gondoskodik. Lelkipásztorok e meghívót hirdessék ki szószékről is.

Abaujiak tájékoztatásul közöljük, hogy az abauji egyházmegyei lelkészi aljegyzőségnél Dr. Fürjész István, Halász Károly, Nagy Lajos, Göncruszka, és Mikes Zoltán nevei kerültek forgalomba, a világi aljegyzőségnél pedig Theisz László gönci presbiter, Kőrössy Pál felsődobszai főgondnok, Illési Pál kiskinizsi presbiter és Pató András pálházai presbiter.

Közigazgatói Hivatal
S.patak, Főiskola.

Egyház és demokrácia *c., lapunk első oldalán közölt cikkét dr. Enyedy Andor püspök a Kis Ujság szerkesztőségének felkérésére irta. Minthogy nevezett ujság a szerző hozzájárulása nélkül, önkényesen részleteket hagyott ki az irásból, a cikket eredeti formájában — az Olvasó tájékoztatására — mi közöljük. A dült betüs sorokat hagyta ki a Kis Ujság a cikkből.*

Enyedy Andor dr. **pöspökünk és hitvese április 10-én ünnepelték házasságuk 30-ik évfordulóját. Isten áldása kisérje őket további élet-útjukon!**

A lélekáramlás áldott ideje volt a március 20 — 21-én Hejőpapiban megtartott három napos ifjusági C. E. konferencia. 40 községből többen, mint 400-an jöttek össze. Krisztust kereső fiuk és leányok, kik a gyülekezet szívesen látott vendégei voltak. A záró összejövetelen 40-en tettek bizonyságot Jézus mellett való döntésükről. Így épül a jövendő!

A mezőnagymihályi *református Nőszövetség két szeretetvendégség adakozásából 1572 Ft. költséggel szószéki terítőt készíttetett. Egy harmadik szeretetvendégség adakozásából 207 Ft. összeget juttatott az árvizkárosult hittestvéreknek.*

A Református Hiradó szerkesztői tisztét — ifj. Dr. Szabó Aladár halála után — Deme László péceli lelkipásztor, volt pataki diák vette át. A Református Hiradó áprilisi számában kezdette el dr. Szabó Lajos főmunkatársunk „A Drávaszögben könyörög valaki" c., Berkó Julis néni, magyar paraszt — asszony — evangélizátorunk életregényének közlését.

Az SDG. virágvasárnapi *budapesti konferenciáján miskolci, sátoraljaujhelyi, pataki diákjaink szép számmal képviseltették magukat. A konferencián bizonyságtételével dr. Enyedy Andor püspökünk is szolgált.*

Cs. Szabó László iró, Főiskolánk régi, kedves barátja, Sárospatakon időzvén. április 5 én szép számu hallgatóság előtt a Fáy András Társaság irodalmi délutánjának keretében, részleteket olvasott fel most készülő irodalomtörténetéből. Április 6-án pedig gimnáziumi ifjuságunkkal folytatott szivélyes eszmecserét. Közöttünk való időzése mindnyájunk számára, akik hallgattuk őt, felejthetetlen, nagy élmény volt.

HIVATALOS RÉSZ

Pályázat

Pályázatot hirdetek a felsőborsodi egyházmegyébe bekebelezett, nyugdíjazás folytán megürült bánfalvai lelkipásztori állásra. Az állás javadalma a következő: 1. Egy telek utáni föld, kb. 32 hold. 2. Rozs-párbér a hívektől. 3. Must és munka váltság. 4. Fajárandóság: 9 bécsi öl, erdő és legelő illetőség. 5. Államsegély.

A pályázati kérelem a törvényben előírt mellékletekkel (II. tc. 33. §) szerelendő fel s az Egyetemes Konvent elnöki tanácsának határozata értelmeben a pályázónak a pályázati kérvényben ki kell jelentenie azt is, hogy nincs-e világi bírósági, vagy rendőrségi eljárás ellene folyamatban? Ha eljárás tétetett volna ellene folyamatba, fel kell említenie, hogy mi a konkrét vád ellene, amelynek alapján bírói, vagy rendőri eljárás alatt áll.

A pályázati kérvények a [illegible] gye espereséhez (Sajóvelezd) a pályázati hirdetésnek a Sárospataki Ref. Lapokban történt megjelenésétől számitott 15 nap alatt adandók be.

A pályázati okmányok visszaküldéséhez címzett borítékot és megfelelő értékű ajánlott levelű portót kötelesek a pályázók csatolni.

Miskolc, 1948. márc. 24. *Dr. Enyedy Andor* püspök.

Körlevél
valamennyi lelkipásztor figyelmébe.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 31.893/1948 II. szám alatt az alábbi iratot intézte a püspöki hivatalhoz:

„Jövőbeni miheztartás végett tisztelettel értesitem, hogy a *lelkészek, ny. lelkészek, lelkészözvegyek segélykérvényei* a pénzügyminiszter úr újabb rendelkezése értelmében *bélyegilleték kötelesek.* A kérvényt, illetve a beadványt 6 forintos, a mellékleteket, amennyiben nem volnának felbélyegezve, — egy forintos okmánybélyeggel kell ellátni, ellenkező esetben a beadványok megleleteztetnek. Ez a rendelkezés természetesen nem vonatkozik a lelkészeknek szolgálati jogviszonyból eredő beadványaira, tehát a fizetéskiegészítő államsegély kérvényekre, családi pótlék, Otba, temetési és szülési segély és ezekhez hasonló természetű ügyekre."

Kérem lelkipásztor testvéreket fenti rendelkezéshez való alkalmazkodásra.

Miskolc, 1948. márc. 31. Atyafiúi szeretettel:

dr. Enyedy Andor püspök.

Abaúji egyházmegyei közgyűlésünktől kapott felhatalmazás alapján szavazást rendelünk el 2 lelkészi és 2 világi aljegyzői tisztségre. A szavazatok egy szavazólapon adhatók be szabályszerűen kiállítva, lelkipásztor, gondnok és presbiteri jegyző aláírásával és pecséttel ellátva f. évi május hó 10-ig az esperesi hivatalhoz. Gönc—Szikszó, 1948. április 10. *Egyházmegyei Elnökség.*

Felhívás Tókos Károly külföldön tartózkodó aggteleki lelkipásztorhoz. A felsőborsodi egyházmegye bíróságának elnöksége a Magyar Közlöny f. évi márc. 12-én megjelent 60. számában felhívást tett közé, melyben felhívta állásának elfoglalására, a hirdetmény megjelenésétől számított 30 nap alatt; ellenkező esetben pedig arra, hogy hitelt érdemlően igazolja: miért nem térhet vissza szolgálati helyére. Ennek elmulasztása fegyelmi eljárás lefolytatását fogja eredményezni. Jogában áll távollevőnek az egyh. VI. tc. 60. §-a alapján nyilatkozatát 30 nap alatt az esperesi hivatalnál (Sajóvelezd) előterjeszteni. Ennek hiányában a fegyelmi ügy tárgyalására a f. év ápr. 15-ének d. e. 9 óráját Miskolcon a gyülekezeti terembe kitűzi és arra távollevőt ezúton megidézi. *A felsőborsodi fegyelmi bíróság elnöksége.*

Felhívás! Legátus beirásokat a pünkösdi ünnepekre április 29-ig fogad el az Elekciónális Bizottság. Csak az illető esperesi hivatal által jóváhagyott kérés vehető tekintetbe. *Elekcionális Bizottság.*

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!" (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!" (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam | 8. szám | 1948. május 1

Áldozócsütörtök

A **„Református Figyelő"** *című egyházi lap 1930. évi május 24-i számában írta* **Bereczky Albert** *az alábbi meditációt:*

Nem szokatlan dolog — jámbor tudatlanság és tudatos rosszakarat gyakran műveli — nem ellentétes dolgokat szembe állítani egymással. Nem ellentét a test és lélek, a földi élet és az örökkévalóság, a hit és a tudás, a szeretet és az igazság. Mindig baj, nyomorúság, ferde és szegényes élet származott abból, ha nem vették észre akár egyes emberek, akár korszakok és nemzedékek azt a belső harmóniát, amiben eggyé olvadnak a látszólagos ellentétes dolgok.

Volt idő, amikor azt hirdették, hogy a test gonosz, a földi élet akadálya a mennybe jutásnak, az imádság csöndje nem fér össze a munka erőfeszítéseivel. És eljött az idő, amikor az ellenkező oldalra lendült át az emberi gondolkozás és nem törődött a lélekkel, a menyországgal és az imádság csendességével. A keresztyénség sem az egyik, sem a másik, nem is az arany középút, hanem az a mérhetetlenül magasabb harmadik, mely tudja, hogy a test a lélek eszköze és temploma, a földi élet az örökkévalóság része és a mennybe való készület drága alkalma.

Jó áldozócsütörtökön megnyerni ezt a kettős látást. Áhitat, *vagy* munka? Menny, *vagy* föld? Így kérdez a balga világ. Áhitat *és* munka! Menny *és* föld! Így felel a keresztyén ember.

Áldozócsütörtökön minden hű tanítvány fokozott vággyal és odaadással néz a mennybe. Ott van igazi hazánk, Ott vár reánk a csonka és erőtlen kezdetre boldog és kibeszélhetetlenül gazdag beteljesedés. Ott van az, aki a legdrágább, akié a szívünk, az életünk: a mi Urunk! Onnan vesszük a földi dolgok megítéléséhez a tiszta fényt, a helyes világosságot s megoldásukhoz az erőt... De ha kedvünk volna elfeledkezni a földről s belemerülni a menny dicsőségének szemléletébe, felriasztana az angyali szó: „mit állotok itt nézvén a mennybe?" S ha a földi gond és munka le akarná kötni szívünket, — a megfáradástól, az elcsüggedéstől, az elerőtlenedéstől megmentene bennünket a felfelé nézés, az égbe tekintés.

Akarsz boldog *földi életet*? Nézz fel sokszor a megdicsőült, a mennybe szállt Krisztusra! Vágyakozol a boldog *mennyei élet* után? Indulj el és járj a földön az Ő nyomdokain!

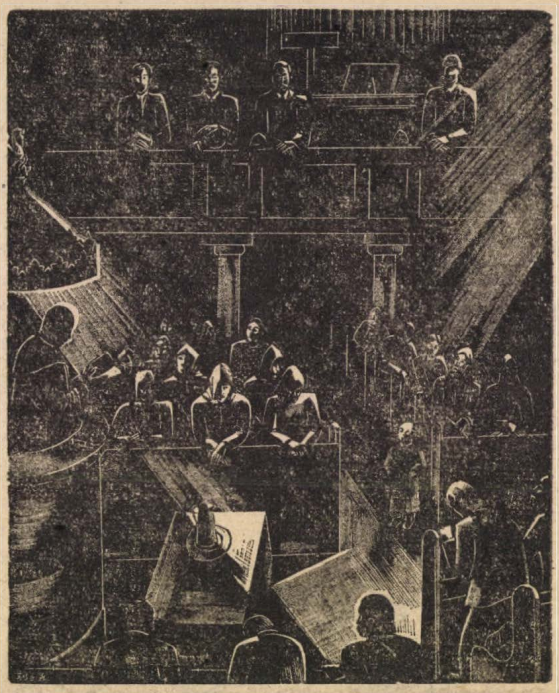

„HIRDESD AZ IGÉT!" (*Gáborjáni Szabó Kálmán fametszete.*)

MÁJUS ELSEJÉT,

az esztendő legszebb napját ünneppé avatta a hatalomhoz jutott népakarat. Bizonyosak vagyunk felőle, hogy Isten, a mi Atyánk, kedvét leli a munkásság évenként, egész világon megújuló ünneplésében. A tőkének és munkának idők kezdetétől dúló elkeseredett harcában ugyanis az egyház, igaz lényege szerint, mindig a munka pártján állt. Az egyház így természetesen munkás párti is. Nem közömbös számunkra, hogy a verejtékezve mindennapi kenyerét kereső munkásság milyen életkörülmények között él a földön. De nem mindegy előttünk az sem, hogy lelkiek szempontjából milyen a magyar munkástársadalom. Küzdünk azért, hogy Krisztus, a mi Urunk az ipari munkásság szívében minél maradandóbb lakozást vehessen. A munkásságra épülő új világnak sem vethetünk ugyanis más fundámentumot, mint Jézust, a Krisztust, mert nem adatott más név, amely által kellene megtartatnunk, hanem csak az Ő neve. Akik annyi sokszor emeltünk már szót a parasztságunkért ezeken a hasábokon, idén május elsején szólani kívánunk az ipari munkásságról is. Róluk, értük és nem utolsó sorban nekik írtuk meg lapunk mostani számát. Mert — mint Pál Troás kapujában — tudjuk mi is felőlük, hogy nekünk ő közöttük sok népünk van!

Áldassál emberi Verejték

Ki egyetlen, bús, vaksi szemmé
Teszed a testünk,
Szent festék, mellyel az egekre
Lázadó, nagy képeket festünk:
Áldassál emberi Verejték.

Ez a teremtés s Isten-erőnek
Emberi mása.
Minden izzadt ember egy könnycsepp,
A Végzet könnyítő sírása:
Áldassál alkotó Verejték!

Ady Endre

Anyák-napjára

Máté 15:21 — 28 alapján fötételnek azt állapítjuk meg, hogy az igazi anya kénytelen vallásos életet élni. Miért?

1.) Mert a gyermeke miatti gond Istenhez viszi az édesanyát.

Szülés előtt, gyermeke betegágyánál, gyermeke házasságkötése előtt lehetetlen, hogy ne imádkozzék az anya. Hát még akkor, amikor észreveszi, hogy tisztátalan lélek, engedetlenség, paráznaság, könnyelmüség van a gyermeke szívében! Aki úgy aggódik, mint anya, az, ha magáért nem is, de gyermekéért imádkozik. Ez a gond vitte az alapigénkbeli anyát is Jézushoz. Mondják, hogy a gyermeknevelés sok gonddal jár. Miért? Azért, hogy ne lehessen azt megcsinálni Isten nélkül!

2.) Gyermekéért az édesanya megtanul alázatos lenni. Az emberek előtt is. Mennyi beszédet, megalázást el tud viselni az anya, csak gyermekeit neveltethesse. Bejárnak, szolgálnak, goromba férjeknek tűrnek, a maguk igényeiről lemondanak — a gyermekekért. Jézus kemény szavára sem önérzeteskedik az asszony, hanem könyörög tovább. Vállalja azt, hogy mindenki által megrugdosható és meghajigálható állat, de nem megy, mert előtte nem a maga hiúsága a fontos, hanem az, hogy gyógyuljon meg, nőjjön fel és boldogul-jon a gyermek. Isten akaratát is jobban el tudja fogadni az alázatos lélek.

3.) Most aztán az anyákhoz fordul a szó. Akkor lehetnek igazi gyermek nevelők, ha ők maguk meg Istent úgy hallgatják, mint a gyermek tartozik hallgatni az Atyát. Az anya, ha oda is ad mindent a gyermekeknek, fogadja el Istentől és tartsa meg magának azt a boldog hitet, hogy Krisztus érette is meghalt és őt is üdvözíteni akarja!

Darányi Lajos

A **bridgeporti gyülekezet** nem régen szentelte fel az amerikai magyar református egyházak legszebb templomát. *Harangi László Élet és Jövőben* megjelent cikke szerint a templom szentelése előtt a gyülekezet egyhangú lelkesedéssel választotta meg tiszteletbeli lelkipásztorának *Tildy Zoltán* köztársasági elnököt. Az új templom — szól tovább az értesítés — központi ablakán a sárospataki kollégium képe látható. Az egyházközség tagjainak nagy része Abaújba és Zemplénbe való s ezzel akarják kifejezni hálájukat azokért a lelki és szellemi kincsekért, melyeket apáiknak és őseiknek nyújtott a Főiskola.

A Főiskola hajdani tanárairól *való megemlékezés-sorozatban április 25-én dr. Gulyás József c. igazgató tartott nagyértékű emlékbeszédet Maklári Papp Miklósról nagyszámú és lelkes hallgatóság előtt.*

Darányi Lajos és dr. Nagy Barna, főmunkatársaink előadóként szerepeltek a Presbiteri Szövetség ápr. 30—máj. 2 közötti ócsai konferenciáján.

Inasnevelés a skót egyházban

Glasgow egyik legrégibb gyülekezete dokkmunkásokból áll. Századok óta ennek a gyülekezetnek tagjai építik Anglia legjobb hajóit. Mikor ott jártam, 11—12 évvel ezelőtt, akkor készítették a világ második hajócsodáját: az „Erzsébet királynét." Nem sokkal előtte fejezték be az elsőt: a luxusáról híressé vált „Mária királynét."

A gyülekezet fiú ifjúsága legnagyobb részben hajógyári inas.

Vidékre!

Ennek a gyülekezetnek inas-ifjúsága télen nyáron, szombat délutántól vasárnap estéig tartó, jó levegővel egybekötött lelki üdülésre elhagyja a többezer, hatalmas gyárkéménytől füstös várost. Nem egyszerre természetesen, hanem egymásutáni csoportokban. Én egy májusi alkalommal mentem ki a fiúkkal. Falusi ember nem is tudja, hogy milyen szép a tavasz. Nem tudja, mert megszokta. A gyárban azonban nincs tavasz. A nagyváros útcáin is csak keveset látni belőle. De a vidék ilyenkor tele van zöld fűvel, virággal és madárdallal. Itt az eget is jobban észre lehet venni, mert a zöldtől jobban elválik a kék, mint a magas, szürke városi házaktól a füstös felhő. A gyárvárosokban alig van ég. Hogy az inasoknak is legyen egük, erre való a hétvégi kirándulás és hogy nyaruk, telük és tavaszuk is legyen, erre való a „vidék."

Gyülekezeti autóbusz

Szombaton 2 órakor előáll a gyülekezet 50—60 személyes, hatalmas autóbusza a templom elé. Körülötte tolong a már előre beosztott, üzemekből idetódult fiatalság. Sofőrjük egy közülük való autószerelő és gépkocsivezető. Negyedóra alatt beszáll mindenki. Félóra alatt kint vagyunk a másfélmilliós városi forgatagból. Egy óráig mezők, halmok, völgyek, tarka rétek, virágzó fák között uszunk, kapaszkodunk, repülünk. Oly szép ez, hogy mindenki sajnálja, hogy gyorsan megérkeztünk. Hová?

Az ősök nyomában

A gyülekezet week-end háza valaha major lehetett. Megvették, hogy a városi nép a lelki üdüléssel együtt testit is kapjon. Erős kőépület. Hálótermekkel, ebédlővel, konyhával, rossz idő esetére szolgáló játék- és előadóteremmel. Olyan helyen van, ahol a skót ellenreformáció idején a Glasgowból kiüldözött reformátusok meghúzódtak. A forgalmas úttól félre esik. A dombok megvédik a széltől. És alatta az egyik domb mögött patak folyik. Ha nincs a körülötte épült játszópályákon valamiféle meccs, nagyon jól lehet itt csendben lenni. Az inas a gyárban annyira zajban van, hogy nem is hallja, amiben él. Itt meghallja a csendet.

Úrvacsora a berekben

A szombat délután szabad játékkal telik el. Este komoly úrvacsorai előkészület. Kora reggel istentisztelet az alig felkelt nap legbájosabb sugárzásában, hogy hajnalt is lásson az inas. Utána úrvacsoravétel egy partszakadásos helyen, egy nagy vízmosásos öbölben, ahol a patak partja parányi berekké szélesül. Azért itt, mert ezen a helyen és ilyen időtájban vettek az üldözött ősök is úrvacsorát. Ide bújtak el, vonultak vissza, hogy meg ne lepjék és meg ne zavarják őket a vesztükre törők. Az ő láthatatlan élő seregük is jelen van az úrvacsorán. Itt és most az inasok látható gyülekezetének ők a láthatatlan dicsősége. Ők a diadalmas egyház, mi a küzdők és egyek vagyunk a Fejben, aki a Krisztus. Ők a megérkezett, kikötött hajósok mi vagyunk a vadevezősök. Ők az ősök, akik az égi dokkokból nézik a berek elcsendesült városi lakóit.

A nap többi részében még olvasgatás, játék, gyaloglás, móka, a gyülekezettől ajándékba kapott bőséges étkezés szinezi a lélek és test együttes üdülését. Szürkület előtt felpakolás, hogy innen, ahol igazán otthon voltunk, elmenjünk haza és még ki is aludhassuk magunkat jól az új hét robotjára.

Dr. Koncz Sándor

ADY ENDRE:

ÁLMODIK A NYOMOR

Duhaj kedvek Eldorádója,
Száz tivornyás hely, ne bomolj.
Csitt, most valahol, tán Ujpesten,
Húsz esztendős legénynek vackán
Álmodik a nyomor.

Gyár-marta, szép, sovány, bús alvó,
Melle horpadt, válla kiáll,
Arcán zúzos, jeges nedvesség.
Mosolyog szent, nehéz álmában
Urabb, mint egy király.

Tiszta ágyat és tiszta asszonyt
Álmodik s vigan felkacag,
Kicsit több bért, egy jó tál ételt,
Foltatlan ruhát, tisztességet
S emberibb szavakat.

Kevesebb vért a köhögésnél,
És a munkánál több erőt
S hogy ne kellessen megjelenni
Legalább tíz-húsz esztendőig
Az Úr színe előtt.

Te nagy város, csupán öt percig
Álljon üritetlen a bor
Dús asztalán dús nábobidnak,
Mert valahol tán utolsót
Álmodik a nyomor.

Külvárosi nyomortanyák népe

Tízesztendős emlékek a külvárosi nyomortanyák reformátusairól. — Egyházhűség, Isten iránti szeretet az embertelen sorsban. — Mennyi ára volt ott és akkor egy léleknek? —

Tíz esztendeje már annak, hogy missziós segédlelkészként, kezdő káplán koromban a *Miskolchoz tartozó Zsarnay-telep, Vay-telep, Vay-úti fabarak* kallódó reformátusait lelkigondoztam. Mint naplemente utáni villámlás az ég aljáról, kedves, elgondolkoztató élmények villannak fel most emlékezetemben is erről az időről.

Emlékszem az első útamra, amelyik sűrű, késő-őszi esőben e nyomortanyák népe közé vezetett. Mint zenei hallás nélküli, botfülü ember, előre reszkettem a kántor nélküli istentisztelettől. Mi lesz velem? Botrányba fullad-e az egész istentisztelet? A kulturállapotokat megszégyenítő, elhagyatott baraklakásban, ahová — mint öskeresztyének a nyirkos levegőjü katakombákba — összegyültek az atyafiak az imádkozás órájára, csupa rongyos ruháju, nyúzott arcú, sötét tekintetü proletár férfiak, nők és gyermekek vártak rám. Szememet végighordozva rajtuk, hamar észrevettem, hogy itt csak a teljes őszinteség segíthet. Bevallva a fogyatékosságomat, hogy nem tudok énekelni, a gyülekezet mákszemnyit sem lepődött meg szavaimon. Előbb összenéztek. Azután lapozni kezdtek a bemondott dícséretvers után a zsoltáros könyvben. Végül kicsi krákogás, hangköszörülés után — most is emlékszem a nevére — *Bíró József* atyánkfia rákezdte a dicséretet, hogy *„Gondviselő jó Atyám vagy“.*

Így történt. *Én meg voltam győződve róla, hogy ezek az emberek minden, vallással kapcsolatos dolgot elfelejtettek sanyaru életük embertelen körülményei között.* Alaptalan volt a gyanúsitásom. Jobban ismerték ezek a szerencsétlenek — meg vagyok győződve róla ma is — az énekeinket, mint a belvárosi milliomosok! Jártasok voltak a Bibliában is. Azok az emberek voltak ők, akik a faluról már kikoptak, de a városba és gyárba mindezideig nem tudtak bekapni. Kikerülhetetlen zsákutcában vesztegelt — a nehéz gazdasági helyzet következtében — az életük. Gyermeken, betegségen és nyomorúságon kívül semmi más örökséget nem kaptak a sorstól. *Mindent elvesztettek,- de a hitet azért megtartották! Istent szerették. Az egyház vigasztaló szavát nagyon várták. Ha pap nem vetődött közéjük, maguk is összegyültek énekszóra, bibliaolvasásra, imádkozásra.*

Emlékszem — újra mondom — most is arra az éneklésükre, amivel első közöttük való időzésem alkalmával megörvendeztettek. Egy kicsit elnyújtott ütemü, szomorú éneklés volt bizony az, mint a falusi temetések énekszava szokott lenni. Dehát lehetőségek nélküli, embertelen sorsukban a teljes megsemmisülés sírgödre mellett állitak ők is mindnyájan, szegények. Ugyan az új világban meg vannak-e még? S mit hozott rájuk ez az új világ?

Nem tudom felejteni azt a *nagy missziói készséget és egyházhoz való hűséget* sem, amivel telve volt ennek a szegény népnek a lelke.

Bíró József mellett előmbe varázsolódnak a többi atyafiak arcvonásai is: *Szabó Andrásnéé, Tálas Áronnéé* és a többieké, akiknek nevére ma már nem emlékszem. *Egymással viaskodtak mindig buzgóságukban, hogy melyikőjük házában legyen a legközelebbi bibliaóránk.* Szomorú baraklakásuk kietlenségét tisztasággal és mindennünnen összegyüjtött, népes hallgatósereggel igyekeztek felejthetetlen gyülekezeti házzá varázsolni.

Ajtóról-ajtóra járva, együtt végeztem mindig ez atyafiak társaságában a hetenként esedékes családlátogatást is. A részeges és istentelen trógerek házába éppen úgy bekopogtattunk, mint a kereset nélküli, tüdőbajos hittestvér odujába, melyiknek ablaka újságpapirral volt becsinálva s melyiknek földjén rongyokból vetett vackokon hempereg-tek, testükkel melegítve egymást, a szegény proletár gyermekek. Általában bárhová mentünk, az egyház követségében, nagyon kevés helyről utasítottak ki bennünket. Ha volt hová, inkább leültettek mindenütt. *Az Igét, a jó szót, közösségi alkalmainkra a meghivást, mindent szívesen vettek tőlünk.*

Most is nagyon fáj lélekben nekem, hogy testi és anyagi bajaik orvoslására — magunk is szegények lévén — segítő gyógyirt nem vihettünk. Az is fáj hogy *volt idő, amikor ennek a nyomorúlt pária-seregnek a vészes sorsát büntetés veszedelme nélkül nem lehetett országvilág előtt elkiáltani.* Az egyház is sokat mulasztott e tekintetben. Sem elegendő lelki munkást nem állitott erre a munka mezőre, sem jeljes erejével nem kűzdött ennek az elpusztulásra ítélt népnek a megmentéséért.

Meg kell említenem emlékeim közül azt a fájó pontot is, hogy az egyházak között ezeken a területeken folyt a *legelkeseredettebb küzdelem a reverzálisokért.* Statisztikát javitó számadatnak jó volt minden nyomortanyasi lélek! S mint hogy mi reformátusok voltunk a szegényebbek, a római katolikusok nálunknál eredményesebben harcoltak e reverzális-harcban. Féltalppal, szvetterrel, használt ruhával stb.-vel ők jobban birták, mint mi. *Ennyi ára volt ugyanis egy-egy léleknek 10 évvel ezelőtt a miskolci nyomortanyákon!* Ezek a lelkek meg szegények, mind eladók voltak. Alkudoztak rájuk a felekezetek. Többet ígérve értük licitáltak felettük a szellemi és lelki alvilágnak teljes sötétséget előkészítő kikiáltói.

Boldog vagyok, hogy ezen a lélekvásáron jómagam is ott lehettem s rajtam keresztül az munkálkodhatott közöttük, aki nem aranyat, ezüstöt, vagy más veszendő holmit igért értük, hanem a saját vérét: az én Uram Jézus Krisztusom!

Tóth Gusztáv

Gyárimunkás egyháztagok

felelnek kérdéseinkre:

1. Szeretik-e a gyárimunkások egyházunkat?
2. A református kegyességnek milyen nyomai lelhetők fel a gyülekezetben?
3. Van-e „ébredés" Ózdon?
4. Milyen a gyülekezet áldozatkészsége?
5. A politikai rendszerváltozás milyen hatással volt a gyülekezeti tagokra?
6. Mik lennének az egyház első teendői a munkás gyülekezetek felé?

1. Az ózdi református egyház gyárimunkás tagjainak az egyházhoz való szeretete abban nyilvánul meg, hogy napi fáradtságos munkájuk ellenére is az istentiszteleteket olyan nagy számban látogatják, hogy bizony a mi református templomunk több esetben kicsinek bizonyul. Különösen vasárnap, de más nagyobb ünnepnapokon, amikor 1 napon 3 istentiszteletet kell a lelkész urainknak tartani. Az urvacsora-osztás oly nagy méretű lett, hogy kétnapos ünnepnapokon 3 esetben van urvacsora-osztás. Délelőtt 2 esetben és azoknak a dolgozó testvéreinknek, akiknek délelőtti munkabeosztásuk nem ad lehetőséget urvacsora vételre, a délutáni időszakban.

2. Több családnál való megjelenésemnél az a tapasztalatom, hogy minden igaz hívő református keresztyén családnál nemcsak a családi biblia látható meg, de ezenkívül családtagonként is van biblia és énekes könyv, illetve zsoltár, amiből naponként olvasnak és énekelnek családi körben. Csak egy esetet említek meg: egyik közeli családhoz mentem be, ahol egy 4 éves kislányka a „Mennybenlakó én Istenemet" teljes hangon és hibátlanúl énekelte el. Jól eső jelenet volt, mert a kislány több éneket is tud már. Kérdésemre azt felelte, hogy Anyukával sokszor énekelnek.

3. Az ózdi református gyülekezetben elmélyitő missziói munka indúlt meg. A 34 tagból álló (férfi és női) gyülekezeti munkaközösség jó eredménnyel végezte, többek között, családokhoz járva az egyháztagsági nyilatkozatok kitöltését. A munkába való bekapcsolódás nagyon megkönnyitette a missziói egyház túlmunkát igónyelő lelkészeinek munkáját. A gyülekezeti munkaközösség tagjai örömmel végzik a reájok bízott feladatot.

4. Elsősorban az ózdi református egyház áldozatkészsége a legáció terén mutatkozik meg. Az elmult nagypénteken avatták fel az úrasztali terítőt is, amelyre vasvári asszony testvéreink gyűjtöttek. (Ózd II. kerület.) Vasvár Ózd egyik negyede, ahol a legszegényebb lakosság él. Itt is külön munka indult meg. Harmadszor szintén szép eredményt mutat a sajóvárkonyi haranggyűjtés is; a harangot Isten segitségével pünkösdkor avatják fel. Minden gyűjtés, ami adakozásból jön össze, a hívek szeretetéből jön és Isten nagyra értékeli a református lelkekben a jószívű adakozást.

5. Az ózdi református keresztyén gyülekezetre az új fordulat sok eredményt hozott. Tekintet nélkül arra, hogy a hívek milyen pártnak a tagjai, senkit azért még nem ért sérelem. A templomot minden istentisztelet alkalmával ugy a pártbeli, mint a nem pártbeli hívek egyformán látogatják. Itt még soha semmilyen pártgyűlésen nem volt vallásellenes előadás egy párt részéről sem. Nagy eredménye ennek a gyárban végzett munka, amit hitbéli lelki nyugalommal végzünk a 3 éves terv érdekében hittel a hazáért és az új demokráciáért.

6. Lelkipásztoraink nagy elfoglaltságainak kiegészitésére sürgetjük képzett erők beállítását úgy férfiak mint nők részéről. Az iskola terén is hiányt szenvedünk. Most a tanulók száma, hála a demokráciának, szépen növekedett, de nincs iskolaépületünk. Országunk fejlődése megköveteli a lelki gondozást is, mert jól képzett szellemi, vagy fizikai erővel tudjuk az ujjáépitést keresztülvinni új demokráciánk 3 éves tervében.

(Ózd) *Hajdu Károly*
gyári munkás.

1. Igen. Szeretik a gyári munkások az ózdi ref. egyházat. Ami kitűnik abból is, hogy a templomi istentiszteletek hallgatóinak száma nagyobb, mint valaha. Sátoros ünnepeken a megnagyobbított templom is szüknek bizonyul. Természetesen megnövekedett az urvacsorázók száma is. Vasárnapi iskolásainak száma igen nagy. Ifjaink vezetik a csoportokat a lelkészeink irányitásával. Hogy mennyire tartja nélkülözhetetlennek az ózdi munkás az egyházat? Az a tapasztalatunk, hogy ki az egyházhoz lelkileg közel van, vagyis templomba jár, Bibliát olvas, az a gyárban is legjobb munkaerőnek bizonyul. Ami természetes is, mert aki este bibliaórán vesz részt, vagy lefekvése előtt Bibliát olvas és imádkozik, az reggel frissen ébred és kipihenve megy az Isten dicsőítésével a száján a munkahelyére és testi erejének a teljességét tudja oda adni munkájának. Nem úgy, mint az, aki távol tölti az estéit az egyháztól és bibliaóráktól és a kocsmában dorbézol. Az ilyen ember másnap fáradt és az Istent káromolva, immel-ámmal végzi munkáját. Az ilyen ember káros az egész országra, mert az az ember, aki a munkáját nem végzi el rendesen, nem segíti elő a 3 éves terv megvalósulását.

2. A naponkénti bibliaolvasás több helyen meg van. Azonkívül megvan egyes családoknál az a szokás, hogy nagypénteken, különösen a szülők, úgy bőjtölnek, hogy még vizet sem isznak. Ugy nagypénteken, mint karácsony estéjén a család összegyül és a családfő bibliai részeket olvas és közösen olvas a zsoltárból.

3. Az u. n. ébredés szintén észlelhető a munkásság között. Egynéhány üzemben a munkások a Szentírás egyes részeit vitatják, tárgyalják és az istenkáromlást már nagyon sokan elhagyták. Ébredésnek a maga módján tettekben megnyilvánuló eredményei is vannak. Például: a harmadik kerület reformátusai adakozásból egy négy métermázsás harangot öntettek. Koronáját és alvázát ózdi munkások szabad idejükben ingyen készitették el a gyárvezetőség engedélyével és támogatásával.

4. Az ózdi református egyház szerintem legjobban adakozik a Tiszáninneni egyházkerületben. Annakidején péld. a sárospataki református Főiskola részére való pénzbeli gyüjtésében az ózdi református egyház egymaga annyit adott, mint a többi egyházközségek együttvéve. Ugyancsak a Főiskola részére egyházunk bányász tagjai több tonna szenet gyűjtöttek.

5. Az új fordulat serkentőleg hat az egyháztagokra, mert hiszen templombajáró emberek száma megnövekedett.

6. Több olyan lelkészre van szükségünk, aki kizárólag csak a munkásság lelki problémáival foglalkozik. Kérünk minél több olyan lelkész-professzort evangélizációra, mint például Kovács J. István volt az elmult ősz folyamán, aki bizonyságtételével megmozgatta a gyári munkásságot. Úgy, hogy nemcsak reformátusok, hanem más vallásúak is nagy tömegben jártak a templomba egész héten keresztül. Nemcsak, hogy ülőhelyet, még állóhelyet sem kaptak a későnjövők. Fordítson az egyház több gondot a munkásság kérdéseivel foglalkozó és életét a munkásságért odaszentelő lelki munkások kiképzésére és munkába állítására.

(Ózd) *Nyiri Bertalan*
gyári munkás.

Új kályhák, kandallók

állandóan raktáron!

Átrakásokat és javításokat mindenkor a legpontosabb kiszolgálás mellett vállalok.

Vida László cserépkályha, schamotte és kerámiaüzeme

Sárospatak. Vasutállomás mellett. (Volt Ullrich-féle kerámia gyár)

Munkásgyülekezet lelkipásztora bizonyságot tesz: a munkások jó egyháztagok!

Írta: **Dóczy Antal** ózdi lelkipásztor

Nem közömbös a munkásság magatartása az egyházzal szemben. Különösen a mai időkben döbbenünk erre rá. Kár, hogy az előző korokban egyházi vezetőségünk és a közérdeklődés nem fordult e felé a probléma felé. Pedig bármiként alakuljon a holnap, — a jövendő a munkásságé! Ezért kell számolnia az egyháznak a munkásság problémájával, ha a jövendővel számolni akar. Ezért nem közömbös, hogy milyen a munkásság magatartása az Egyházzal szemben. Legelőször *azzal a tévhittel kell leszámolni, mintha a mai időkben a munkásság a marxista ideológia hatása alatt az egyházzal szemben közömbösebb lenne, — jobban elfordulna tőle.* Ha visszaemlékezünk azokra az időkre, amidőn még a kapitalista rendszer volt uralmon — mindenki megállapíthatja, hogy korántsem jártak annyian templomba, mint ma. A munkásság tömege a mai időben rádöbbent arra, hogy az egyház — *szükséges.* — És ez a rádöbbenés: egyetemes! Nem mesterséges. Úgy érzi, hogy neki drága kincse, szükséglete az egyház! Nem látja világosan, hogy mit jelent az Egyház *szellemileg* a számára, azonban tudatosan érzi és mondja, hogy a jövendőnek erkölcsi alapja nem lehet az vékony kis moralitás, amit cserébe, pótléknak akarnak nyújtani: „a jó társas ember" ideáljában. *Igazi erkölcsi alapot egyedül az egyház adhat a jövendő számára.* Azért mondják a munkások, hogy mi úgy „akarjuk nevelni és neveltetni a gyermekeinket, hogy ember legyen belőlük." Ez az *ember* pedig az ő megfogalmazásuk szerint tisztességes, becsületes keresztyén munkás ember. A munkás ember látja, ösztönével érzi, hogy ezt az édes anyát valami baj fenyegeti, — talán éppen azért sokkal inkább ragaszkodik hozzá: úgy, mint a távozni készülő édesanyához a gyermek! Ma nagyobb kincs az egyház a munkás ember szemében általában, mint ezelőtt volt!

Azért mondom, hogy általában, mert vannak a munkások között, akik nem osztják ezt a nézetet és nem látnak az egyházban egyebet, mint a régi rendszer maradványát, amit előbb-utóbb fel kell majd számolni. Azonban ez a réteg igen csekély! És ezt jó lélekkel állíthatom. Innen van, hogy a fakultatív hitoktatás csődöt mond, tömegeink magatartása miatt. Az egyházzal szemben minden támadás azért erőtelen, mert *az Egyház: szükségessé lett!*

Azt is meg kell mondanunk, hogy Krisztus az ő Anyaszentegyházát nem földi intézményekre, nem is emberekre alapította, hanem a Szent Lélekre. Vakmerőség lenne azt állítani, hogy az egyháznak ez, vagy az a réteg az alapja. Az Egyházat és létét annak Ura garantálja. És ez békét ad nekünk! Az Egyház legközelebbi jövendője, mondjuk földi sorsa nem egyik vagy másik réteg magatartásától, nem is az osztársadalom magatartásától függ, hanem a rajtunk kívüleső politikai erők irányától. Végső fokon azonban, mint hívő keresztyén emberek, valljuk: hogy a világot kormányozó Isten kezében van a világ sorsa, benne az ő Egyházának a sorsa is.

Az ózdi munkásság még jórészt hagyományos formákból táplálkozik. Sajnos, ezek a hagyományos formák igen szegény szellemi kincset hordoznak magukban. Egyháztagjaink a primitív emberek szertartásosságának világában élnek. Vallásosak, de nem Krisztusban élők. Krisztust nem ismerik. Ragaszkodnak a formákhoz, azonban az nem lényeges, hogy tartalom legyen benne. Egy prédikációnak aszerint van értéke, hogy a könnyzacskókat hogyan tudja megmozgatni. Nem lehet várni, hogy amidőn az ilyen falusi ember bekerül az ózdi világba, többet, jobbat hozzon magával ennél. Jelenleg azért aztán az a munkánk célja, hogy gazdagabb, reálisabb keresztyénséget és reálisabb életszemléletet próbáljunk a formákba kövesedett életekbe vinni. Küzdenünk kell velük és érettük s ezt már sokan kezdik közülük megértik és méltányolni.

„Ébredésre" — a mai terminológia szerint — nem törekszünk. Szerintem ez is vérszegény, ürestarsolyú dolog. Nem is beszélve azokról a methódusokról, amiket a „megtérés" érzelmi processzusának követelményeként írnak elő. A református keresztyénség sokkal gazdagabb a maga történelmi tartalmában, mint bármely „ébredési mozgalom" — csak ott van a hiba, hogy még nem próbáltuk ki! *A református keresztyénség* — hatalmas gazdag, kristály tiszta a maga rendszerében — főként pedig — *egyenes út ahhoz, hogy az Élet fejedelmét Krisztust megismerjük. Óvei legyünk és Ő legyen a mienk!* Azzal az érzéssel fogtam a munkához négy és féléve Ózdon, hogy *az Úrnak sok népe van ebben a városban!* És tudom is már, látom is, hogy van! Az én Uram iránti boldog hálaadással tudom itt elmondani, hogy vannak lelkek, akik mind mélyebben közelednek az Úrhoz. Akik az Úréi már. Ha majd kiábrázolódik jobban és jobban a Jézus képe, tekintete a mi gyári munkásaink tekintetén, tudom, hogy az lesz számomra a legnagyobb jutalom.

A munkásság anyagi áldozatát az egyházzal szemben külön szempont szerint kell elbírálni. A szegény ember mindig többet adott, mint a gazdag! Jézus szerint is. Ez örök szociális törvény. A munkásság tőkésítő hajlama nincs olyan mértékben kifejlődve, mint a parasztságé, vagy az értelmiségé. A mának élnek legtöbben. Ezért könnyebben tudnak a pénzükről lemondani. Ezért többet is tudnak áldozni az Egyházért. A munkásság aránylag 10-szer annyit áldoz az egyháznak, mint a más társadalmi rétegből származók.

A falusi gyülekezetek küzdelme pld. abban merül ki, hogy a pap minél több anyagi előnyt igyekszik kiharcolni a híveitől a maga számára, a hívek pedig azon viaskodnak rendszerint, hogy minél kevesebbet fizessenek „a papnak". Ez a két pólus tölti ki az életüket. Ez nálunk ismeretlen. Mert ráhelyezzük a munkásság lelkiismeretére az egyház fenntartását. És valóban mindent megtesznek, hogy az egyház fennmaradjon. Nálunk önkéntes adakozásból tartjuk fenn az egyházat és minden hónapban éppen annyi folyik be, amennyire szükségünk van. A közegyházi célokra úgy tudom, hogy a kerületben az ózdi egyház vezet adományok összege tekintetében, mert ha intézményeinkről van szó, az ózdi református munkás egynek érzi magát az ő egyházával. Legelső legációk között van Ózd. Ezen is elcsodálkoztak 1945-ben az első legátusok, akik eleinte félelemmel jöttek ide, csak aztán látták, hogy a munkásság testvér maradt és marad továbbra is!

A pártokkal való kapcsolatunk barátságos. A pártok ismételten emberekből állanak, ahol vannak barátok, de vannak olyanok is, kik nem rokonszenveznek az egyház munkájával. Viszont nagy számban, többen vannak olyanok, akik igazi szeretettel vannak irántunk. Meg kell találnunk a baráti kapcsolatot a pártokkal, mert „közös" híveink vannak. A presbitérium cca 100 %-ban párttag. Nálunk is, ott is visel tisztséget. A lelkésztől azonban függetlenséget kíván a munkásság. Mert ő egyedül a Krisztus szolgája! Egyetemes szempontból lényeges volna, ha a mi lelkipásztorainknak a gyakorlati, munkás problémákban való kiképzését rendszeresítenénk. Igen fontos lenne, ha nemcsak szemináriumokban, hanem a gyakorlatban is foglalkoznának ifjú embereink a munkásság elvi és anyagi kérdéseivel. Ha volnának a munkás emberek fiaí között olyan lelkek, akik fontosnak tartanák és az életüket tennék rá, hogy a munkásságért éljenek. Ha Krisztus meghalt érette, akkor, kell közülünk olyan gárdát szervezni, amelyik élni tud érette. A munkásságé a jövő. A munkásságban az egyház a saját jövőjét istápolja.

Munkást a munkásság közé! Mert Krisztus itt is vetésre és aratásra hív.

DARÁNYI LAJOS:

(26)

„Én és az én házam..."

Csel. 14:1. Az egyik helységből kiűzték Pálékat, de a másikban Isten gazdagon megálldotta az igehirdetésüket. Egymás szomszédságában ez a két feljegyzés arra tanít, hogy Istentől van a lelkek készsége, a hit Isten ajándéka. Mindenkinek, aki Isten Igéjét hirdeti, mindent el kell követnie, hogy mindig hűségesebben végezze azt, ami az ő dolga, ami az embernek a dolga. De — eredmények és eredménytelenségek közepette egyaránt — azt is kell éreznie, hogy Isten nyitja meg a sziveket, vagy hagyja bezárva azokat. Itt a két nemzetség egymás mellett hisz. Zsidók és görögök egyaránt hivőkké lettek. Még pedig nagy sokaság. Isten népének sem elbizakodni, sem kétségbeesni nem szabad. Hanem mindig bízni kell és mindig az egyház Urára, Krisztusra kell tekintenie.

Úgy vezesd a te népedet, Atyánk, hogy minden körülmények között neked adja a dicsőséget! Ámen.

Csel. 14:2—7. Azért is szükséges, hogy az Isten népe se kétségbe ne essen, de el ne bizakodjék, mert a siker, az eredmény után ismét eredménytelenség, sőt menekülés következik. Isten ezekben a versekben arra tanít meg, hogy azok, akik nem hisznek, nem tudnak abba bele nyugodni, hogy mások hisznek. Ezek felláztották a zsidókat és pogányokat egyaránt az apostolok ellen és a hívők ellen. Az Isten Igéjét elfogadó eltűri, hogy azt más ne fogadja el, de aki nem fogadja el, az nem birja el, hogy a másik elfogadta. A sátánnak mennyivel buzgóbb katonái vannak, mint az Úrnak! Meghasonlás támadt. Ott, ahol az Ige igazán hirdettetik, ott mindig érezhető valami ebből a meghasonlásból. Mert van álbékesség is. Van közönyből fakadó csendesség is. Isten ezt felborítja.

A te gyermekeidbe adj több tüzet, a bizonyságtételüket tedd erősebbé mindenütt, Atyánk! Ámen.

Csel. 14:8—12. Talán azért is tűnt fel az a sánta, az a lábaival tehetetlen az apostoloknak annyira, mert őket épen a gyors lábuk mentette meg az előbbi szolgálati helyükön. Futva kellett menekülniök. Az bizonyos, hogy Isten nagyon, csodálatosan előkészíti az eseményeket. Itt most arra mutatunk rá, ami a 9. vers második felében van. Pál látta, hogy van hite a sántának, hogy meggyógyul. Tehát nemcsak Pálékban kellett lenni gyógyító erőnek, Krisztustól nyert hatalomnak, hanem a sántában is kellett lenni hitnek. Ez nyilván Isten ajándéka, előkészítő munkája volt. Meg is gyógyult a sánta. Észre is vették, hogy valami nagy dolog történt. Csak az volt a baj, hogy a pogányok módján a dicsőséget nem az egy Istennek, hanem az ő pogány isteneiknek adták. Még a hálaadásban is eltéved az, akinek nincs igaz istenismerete.

Lásd meg, mi Krisztusunk, hogy egyszer a lábunk, máskor a nyelvünk, ismét máskor az akaratunk milyen béna. Adj hitet, hogy meggyógyulhassunk. Ámen.

Csel. 14:13—15. Azok a pogányok minden sötétségünkben, eltévelyedésükben példát mutatnak nekünk. Mihelyt ők észrevették, hogy a felsőbb hatalmasság közelébe kerültek, azonnal áldozatot akarnak bemutatni. Ők úgy gondolták, hogy az istenek emberi testben közéjük érkeztek. Áldozatot akarnak bemutatni. Vagyont érő állatsokaságot akarnak megáldozni. Mi mit tettünk, amikor az Isten Fia testben jött hozzánk? Őt áldoztuk fel. Pál kétségbeesetten tiltakozik az ellen, hogy nekik áldozzanak. Kimondják azt az olyan nehezen kimondható magyarázatot, felvilágosítást: mi is hozzátok hasonló emberek vagyunk. Csak emberek. Mert nemcsak az bűn, ha valaki nem Istennek ad Istent megillető tiszteletet, hanem az is bűn, ha valaki azt elfogadja. Mi nem fogadunk-e el Istennek járó köszönetet? Jaj de rettenetes mennyei sikkasztónak lenni.

Őrizz meg minket attól Atyánk, hogy másnak, mint neked adjuk a dicsőséget. De őrizz meg attól is, hogy a magunk számára óhajtsuk, vagy elfogadjuk a te dicsőségedet. Ámen.

Csel. 14:16—18. Ott van ebben az Igében az a figyelmeztetés is, hogy Isten a régi időben, amikor nem hirdettetett az Isten Igéje tisztán, többet elnézett. Krisztus után élni, keresztyén országban, megtért emberek között élni, — azt jelenti, hogy a felelősség is nagyobb. Isten soha sem hagyta az embert egészen tájékozatlanságban. Isten mindig gondoskodott arról, hogy őt legalább megérezzék, megsejtsék az emberek. De Krisztus feltámadása után, az Ige mindig tisztább hirdetése után Isten már nem olyan elnéző. Ezt érezték meg azok a pogányok is, amikor nem mutatták be az áldozatot. A több fénynek, az evangéliumi nagyobb világosságnak nemcsak örülni kell, nemcsak dicsekedni kell azzal, hanem érezni is kell, hogy menthetetlenebbek vagyunk, ha meg nem térünk.

A te evangéliumi fényednél élő gyermekeidet szabadítsd meg Atyánk minden tudatlanságtól és eltévelyedéstől. Ámen.

Csel. 14:19—22. A hitetlen zsidóknak az nem volt elég, hogy otthon nem hittek, hanem mentek Pálék után a szomszédba is, hogy ott is megmutassák a hitetlenségüket. Isten embereinek útját nyomon követi a sátán serege. Mindenütt akadtak olyanok is, akik hittek, de olyanok is, akik engedték magukat elálltatni. Pált megkövezték. Akkor hagyták abba a kövek dobálását, amikor már azt hitték, hogy meghalt. De a sátán emberei is végeznek félmunkát. Pál életben maradt. Isten vigyázott arra, hogy életben maradjon. Pál az egésznek az értelmét abban látja és azzal vigasztalja azokat is, akik körülötte kétségbe estek, hogy: sok szenvedésen át kell a mennyeknek országába bejutni. Isten szabta meg ezt az útat. Azért kell azt megtorpanás nélkül vállalni.

Minden szenvedés, sikertelenség, próba között azt add tudtunkra Atyánk, hogy jó úton járunk. Ezeken az állomásokon át vezet az út az égbe. Ámen.

Csel. 14:23—28. Pálék nemcsak hirdetik az Igét, hanem gondoskodnak arról is, hogy az ő eltávozásuk után is maradjon az Igének hirdetője. Megszervezik a gyülekezeteket. Mert szervezete is van az egyháznak. Még pedig az sem közömbös, hogy az egyháznak milyen a szervezete. A helyi presbitériumot, a helyi igehirdetőket mindenütt az Úrnak ajánlották. Mert a gyülekezet, az egyház — az Övé. Krisztus teste az egyház, Ő a feje az egyháznak. Ezért végső fokon mindenütt a Krisztus kezébe tették le a lelkeket. Akkor aztán már ők elmehettek. És amikor beszámolnak az útról, nem panaszkodnak, nem a sebeket mutogatják, ahol kapu nyílott a vérnek, hanem boldog örömmel azt mondják el, hogy Isten kaput nyitott a pogányoknak. Te mire emlékszel, te miket mondasz el? Neked mivel van tele a szíved?

Minden hívő ember hadd érezze meg, hogy az ügy a tied és te vagy a mi Urunk és Megváltónk, mi Krisztusunk. Ámen.

Adományok a Főiskolának. *Szeretettel köszönjük és nyugtázzuk az április 30-ig beérkezett adományokat:* Nagy Lajos Nagybozsva 10, Kérészy István Tiszanána 20, Kismarton Károly Budapest, II. Bólyai-u. 11. 10, Fűzérkajatai Ref. Ifj. Egylet 50, Fűzérkajatai Ref. Egyház 25·86, Nagy Lajos Fűzérkajata 50, Balogh János Tiszalök 20, dr. Weisz Ottó Budapest, X. Család-u. 21. 100, Vily—Vitányi ref. Nőszövetség 20, Kovács Bertalan Vily—Vitány 10, özv. Sándori Gyuláné Jánk 5, Alföldy Imre Kunhegyes 100, Diósgyőr—vasgyári ref. Nőszövetség 200, dr. Sombor József Budapest V., Árpád-u. 11. 100, Török István Átány 10, Batta Béla Szigetvár 10, Vass József Budapest 50, Kenyeressy Károly Berzék 10, Kováts—Széplaky K. Budapest 10, Boczán Borbála Tállya 10, Mádi ref. egyház 35, Molnár Ferenc Budapest VI. Teréz krt. 62. 10, Lorántffy Zs. Nőszövetség Gyula 65, Benke József Hejőpapi 10, Pónus Lajos Miskolc 10, Vidits Mária Gyula 5, dr. Exner Béla Szerencs 10, Tarnay Béláné Budapest 10, Kabay János Rákosszentmihály Piactér 30 forint.

BUDAPESTI HÁZI ISTENTISZTELETEN VETTEM RÉSZT

BUDAPESTEN járok, dr. D. J. lelkipásztort keresem. Nagyon nehéz megtalálni. Reggel óta többször próbálkoztam telefonon is, személyesen is. Mindig másütt van. Hol a segélyosztó bizottság ülésén, hol a szegény gyermekek nyaraltatása ügyében összehívott ankéton. Később hitoktatást végez, majd temet. A lakásán is hiába keresem. Mint annyi sokszor, ma sem jutott arra ideje, hogy haza menjen ebédelni. Végre délután a Kőris-utcai egyházi hivatalban megtalálom. Konfirmációra készíti elő a fiatalokat. Ennek hatra van vége. Akkor már gyülekeznek a cserkészek. De most nem tud részt venni a csapatgyűlésen. Héttől presbiteri gyűlés kezdődik. Addig pedig még egy házi istentiszteletet kell végeznie. Csatlakozom hozzá. A Kemény Zsigmond utca 12. számú ház kapujában 7—8 éves kislány a hirnök. Kezében zsoltár és egy kis ág fehér orgona. Örömmel kalauzol a lépcsőn felfelé. A barátságtalan nagy bérház első emeleti folyosóján már várakoznak a hívek. A házi istentisztelet helye: egyszerű és tiszta munkás lakás. Tizenhat asszony, három férfi és öt kislány és fiú alkotják az alkalmi gyülekezetet.

A FIATAL lelkipásztor imádkozik az ének után. Egyszerű, keresetlen, emberi szavakkal. A jelenlévők mondják utána magukban az imát. A szájuk mozgása s a fáradt munkásarcokon kisugárzó áhitat mutatja: azonos érzésből fakadt közös imádság száll az Úr felé. A János írása szerint való evangéliom 21. részének 1—13. verse az írásmagyarázat alapigéje. Jézus előtt állunk — húsvét után, a mennybemenetel előtt — a Genezáret tavánál. Nem érdemeltük meg, hogy Ő jöjjön utánunk. Mikor azonban minden emberi próbálkozás csődöt mond, Ő megjelenik. A kincset talált ember boldog örömével fogadják a hívek az evangélium üzenetét. Nem tudják még hogyan, de érzik Krisztus közelségét. Érzik, hogy valami titokzatos, de mégis életteleven közösségben vannak a Megváltóval, aki emberektől soha nem hallott édes-szelíd hangon szól hozzájuk: „Fiaim!"

KRISZTUS újabban mind többször és mind többféle módon szól a fővárosi emberekhez. Szól az egyre zsúfoltabb templomokban, a rohamosan szaporodó bibliakörökben, az evangélizációs alkalmakkor, a sokezres hívő tömegeket megmozgató konferenciákon, a sajtón és traktátusokon és mint most, a házi istentiszteleteken keresztül is. És mindig több és több ember ébred fel a bűnös élet kábulatából. Állandóan nő a hívő reformátusok tábora. Növekedik a lelki éhség. A semmiből új gyülekezetek, friss, életerős egyházközségek támadnak. Főleg az ipari munkásság által lakott városrészeken. A rohanó, zajló, nagyvárosban Krisztus növekedő népe lelkéből ugyanez az érzés zendül ki, amelyik Szepetneki János lantján négyszáz éve, a Maros mentén megteremtette az új zsoltáros-könyvünk egyik legszebb énekét:

Imhol vagyok, édes Uram, Istenem!
Kész vagyok mindenben Néked engednem.

Nyárády János

„Adományok a Főiskolának" *folytatása a 6. oldalról*: Vigh Bertalan Szabolcsveresmárt 50, dr. Román Zoltán Miskolc 50, Bálint Erzsébet Budapest 50, özv. dr. Tarján Béláné Szeged 7, Ligeti Mária Kispest 2, Dédesi ref. egyház 114, Bántapolcsányi ref. egyház 50, Tóth András Nyirgelse 10, Lengyel Lajos Budapest 10, Kántor Mihály és neje Cigánd 20, Tóth János Ózd 10, Görömbey István Nyiregyháza Széchenyi ucca 1. 50, Sándorfy Gyuláné Jánk 5 forint.

Sopronból és Debrecenből cseretheológusok tartózkodtak pár héten keresztül a sárospataki theológiai akadémián. A pataki theológus ifjúság közül is többen mentek el cserediáknak a testvér-theológiákra.

Kiss Ernőt bensőséges ünnep keretében iktatta be április 25.-én a hejőszalontai gyülekezet lelkipásztori állásába Román Ernő zsolcai lelkipásztor, alsóborsodi esperes.

Vámosújfalun *mintegy 1500-an gyültek egybe a környékről reformátusok a két héttel ezelőtt meghirdetett férfi- és nőszövetségi konferenciára. Előadóként, illetve bizonyságtevőként szolgáltak Dr. Enyedy Andor és hitvese, dr. Koncz Sándor, Polányi Lajosné és Major Gyuláné nőszövetségi vezetők. Illesse elismerés a vendéglátó gyülekezetet!*

A **MNDSz** 3 napos budapesti gyűlésén a Tiszáninneni egyházkerület nőszövetségének kiküldöttjeként részt vett dr. Ujszászy Kálmánné, theologiai professzor hitvese is.

A Főiskola fundátorairól és jóltevőiről emlékezett meg április 25-én Főiskolánk tanári kara és ifjúsága. Ez alkalomból beszédet mondott Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor, a Főiskola lelkészi gondnoka. Dr. Nagy Barna theologiai igazgató pedig az emlékbeszéd előtt áhitatot tartott a Zsid. 13:7—9 alapján. Az ünnepségen elhangzott értékes beszédek közlésére jövő számunkban keritünk alkalmat.

Leánynépfőiskolásaink *Rácz István igazgató és Szabó Imre lelkész vezetésével vándorgyűlést tartottak Kovácsvágáson április 18-án. A műsorszámok és gyülekezet — építő bizonyságtételek maradandó nyomokat hagytak a vendéglátó egyházközségben.*

Erdőbényén három napos konferenciát tartottak a Szeretetszövetség munkásai április 16—18. között. A konferencia végeztével gyülekezeti nap keretében az egyházközségben is szolgáltak bizonyságtételükkel a résztvevők.

Tiszakarádon *április 11-én alakult meg szép igéretek között a helybeli nőszövetség. Ez alkalommal szolgált a gyülekezetbe meghívott előadóként Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor.*

A tarcali gyülekezet lelkipásztorává választotta Kereszturi László, volt szomotorilelkipásztort. Felvidékről menekülni kényszerült szolgájának minden eljövendő munkáját áldja meg új gyülekezetében Isten!

Csőri István *megyaszói lelkipásztor beiktatása április 18.-án ment végbe. A beiktatást dr. Enyedy Andor végezte s részt vett azon Uszta Gyula, Zemplén főispánja is.*

Csobád az elhangzott szavak mellett maradandó értékekkel is megörökítette a centennáriumi évet. A testvér-gyülekezetek és megértő, áldozatos lelkek segítségével 4 db-ból álló, 920 gr. ezüstből való urvacsorai és keresztelési edényeket szerzett be. Húsvétra már ezekkel terítették meg az Ur asztalát. A templomkertet emlék-fenyőkkel díszítették.

A Bethlen Gábor Szövetség *május 19—23 között Protestáns kultúrnapokat rendez Budapesten. Félárú menetjegyek válthatók a lelkészi hivatalokban.*

A felsődobszai egyházközség templomi hangversenyt rendezett. A nagy számú hallgatóság másfél órán át gyönyörködhetett a szebbnélszebb műsorszámokban. Nehéz lenne megmondani, hogy a gyermek-, vegyes- és férfi-kar közül melyik végzett derekasabb munkát. Legmeghatóbb jelenet volt mikor a „Magyarokhoz" című darabot együtt énekelte a három kar. Egyedül Istené a dicsőség!

R. L. Betts *angol professzor magyarországi útja során Sárospatakra is ellátogatott s a Fáy András Társaság tudományos szakosztályának felkeresésére előadást tartott Anglia mai gazdasági és politikai helyzetéről.*

A kenézlői lelkipásztori állásra a presbitérium Kájel Béla volt felvidéki lelkipásztort hívta meg.

Dr. Enyedy Andor urnak,
ref. püspök
Miskolc, Rákóczy u. 35.

A sárospataki főiskola nagy jóltevőjének, *Pálóczy Horváth Máriának* iskolakertünkben felállított ércszobrán ez a latin felírás olvasható:

Gloria, quam benefacta parant et grata nepotum
Mente fovet pietas, aere perennior est.

A verset eredeti versmértékben *dr. Gulyás József*, a Főiskola főkönyvtárosa, c. igazgató, így adja vissza:

Jótettből születő hírnév ércnél maradandóbb:
Hálás szívük ölén őrzik a hű unokák.

HIVATALOS RÉSZ

A tiszakarádi (Zemplén vm.) református egyházközség általános iskolájánál lemondás folytán megüresedett VI. számú polgári iskolai tanári állásra pályázatot hirdet május 21.-i határidővel. Államsegély 85 százalék. Kötelesség díjlevél szerint. Természetbeni lakás nincs. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények a tiszakarádi ref. iskolaszék címére küldendők. Tiszakarád 1948. április 15.-én. Ref. igazgató-tanító.

Írásbeli tételek az 1948 szeptember havában tartandó lelkészképesítő vizsgákra.

Az I. lelkészképesítő vizsgára: 1. Értekezés a) Ótestámentomi theológiából: Az ótestámentumi szertartási törvény, mint Krisztusról való bizonyság. b) Újtestámentumi theológiából: A megváltás gondolata a János evangéliumában és a János első levelében. c) Rendszeres theológiából: Egyház és állam. 2. Prédikáció: Ján. 8:12 alapján.

A II. lelkészképesítő vizsgára: 1. Értekezés: a) Egyháztörténetből: I. Rákóczi György személyisége és egyházi életműve. b) Egyházjogból: Egyházi adórendszerünk ismertetése s reformkérdései. c) Gyakorlati theológiából: Egy egyházvidék, vagy egy egyházközség gyülekezetrajza. 2. Írásmagyarázat irandó Márk 3:1—6 alapján. 3. Kátémagyarázat irandó a Heidelbergi Káté 81. kérdése és felelete alapján, vezérige I. Kor. 11:27—30.

A dolgozatokkal együtt a munkanaplók, a rendszeres szentírásolvasásról, önálló igehirdetési munkáról bizonyságot adó magánexegézisek, prédikációk és beszédvázlatok is beküldendők.

A dolgozatok lehetőleg írógépen írva, feltétlenül bekötött, vagy legalább fűzött formában küldendők be 1948 augusztus 10-ig Sárospatakra, a theol. igazgatói hivatal címére.

Sárospatak—Miskolc, 1948. április 27-én

Dr. Nagy Barna s. k. theol. akad. igazgató — *Dr. Enyedy Andor s. k.* püspök.

Felhívás! Felhívjuk lelkipásztor-testvéreink figyelmét arra, hogy a legátumok összegét a legátusbizonyítványokba pontosan írják be.

Elekcionális Bizottság.

Vallástanári vizsgálatra előzetes tájékoztató.

Tudomására hozzuk az érdeklődőknek, hogy a vallástanári vizsga ettől az esztendőtől kezdve 3 éven keresztül a sárospataki theologiai akadémián lesz. Az elsőt 1948. szeptemberében, a másodikat 1949 .februárjában fogjuk megtartani. Előzetes tájékoztatásul az 1941-es konventi jegyzőkönyv vonatkozó rendelkezései figyelembe vételét ajánljuk.

Pályázati hirdetmények:

I. A sárospataki főiskola igazgatótanácsa pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán szeptember 1-én megüresedő *vallástanári állásra.* A kellően felszerelt pályázati kérvények május 31-ig küldendők el a gimnáziumi igazgatói hivatal címére. *Igazgatóság*

II. A sárospataki főiskola igazgatósága pályázatot hirdet *leányinternátusi vezetői s ezenkívül leányinternátusi felügyelői állásra.* Mindkét állásra pályázhatnak református nők, akiknek iskolai végzettsége tanítónői, vagy tanári oklevél, vagy esetleg nyolc- középiskolai végzettség. A megbízatás egyenlőre csak egy évre szól. Javadalmazás: Teljes ellátás és mellette még kisebb pénzfizetés, amelyet a június végén tartandó igazgatótanácsi gyülés állapít meg. Kötelesség: a más hasonló intézetekben szokásos munkakör ellátása. Személyes megjelenés kívánatos, az útiköltséget azonban a pályázó maga fizeti. A sajátkezűleg megírt kérvényhez csatolni kell a születési bizonyítványt, az illetékes lelkipásztor ajánlólevelét, a legutolsó iskolai bizonyítványt, „igazolt voltát", továbbá rövid élettörténetet. A kérvényben fel kell tüntetni a családi állapotra vonatkozó adatokat is. Az alkalmasságot igazoló legújabb keletű orvosi bizonyítvány mellett a megválasztott egyén tisztségének elfoglalása előtt, valamely tüdőbeteggondozó intézet bizonyítványát is köteles bemutatni egészsége állapotáról. A pályázati kérvényeket június 2-ig kell beküldeni a főiskola közigazgatói hivatalába. Az állás elfoglalandó: 1948. augusztus 1.-én

III. A sárospataki főiskola igazgatósága pályázatot hirdet főiskolai *háznagyi állásra.* Pályázhatnak 22. életévüket, de 45. életévüket meg nem haladó református vallású, legalább négy középiskolát végzett férfiak. A megbizatás egyenlőre csak egy évre szól. Javadalmazása: a képzettségnek és az esetleges eddigi szolgálatának megfelelő készpénz illetmény a törvényes mellékilletményekkel (családi pótlék, lakbérsegély). Kötelessége: a főiskolai Kormányzati Rendszabályokban megállapított munkakör ellátása. Személyes megjelenés kötelező, az útiköltséget azonban csak a megválasztott pályázó kapja meg állása elfoglalásakor. A sajátkezűleg megírt kérvényhez csatolni kell a születési bizonyítványt, az illetékes lelkipásztor ajánlólevelét, a legutolsó iskolai bizonyítványt, rövid élettörténetét, „igazolt voltát", valamint hatósági orvosi bizonyítványt az alkalmasságra vonatkozólag. A kérvényben fel kell tüntetni a családi állapotra vonatkozó adatokat is. A pályázati kérvényeket június 2-ig kell beküldeni a főiskola közigazgatói hivatalába. Az állás elfoglalandó 1948. július 1-én.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámunk: 51.509. Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

Itt a tavasz! Jön a nyár!
KERTI BUTORT
rendelj már
a **Pataki Diák Céh** kosárfonó üzemében, Kazinczi-u. 34.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 9. szám 1948. május 15

Pünkösd

A „Szeretet“ című volt felvidéki lapból való írás. Szerzője ma is a pusztuló szlovákiai magyar reformátusok vezetőlelkipásztora.

Talán el sem hinnénk, hogy mi történt első pünkösd napján, ha nem állna itt előttünk örök bizonyságképpen annak a parányi kezdetnek, kicsiny mustármagnak eget-földet betöltő folytatása, felséges kibontakozása: az anyaszentegyház, a láthatatlan Krisztusnak látható földi teste.

Igen,- itt van az anyaszentegyház csaknem kétezer esztendős multjával, diadalmas harcaival, ma ötszázmillió tagjával s a végső győzelem biztató reménységével. Itt van és még erőtlenségeivel és fogyatkozásaival is Istenre utal, a Szentháromság egy örök igaz Istenre, aki Fia, a testet öltött Ige és Szentlelke által maga fundálta és tartja fenn, hogy rajta a poklok kapui se vehessenek diadalmat.

És a keresztyén egyház ma hatalmasabb, mint valaha. Csak az pusztulhat el belőle, ami nem volt lényege és nem is tartozott hozzá soha. És ezeknek a tőkéről leszakadt és éppen ezért gyümölcstelenné, életképtelenné váló venyigéknek a letisztogatása is inkább javára szolgál, mint kárára.

Nem szükséges aggódnunk az egyház jövő sorsa felől. A forrást talán még be lehetett volna tömni, a patakot el lehetett volna gátolni, de a tengert kimérni, kiszárítani többé már nem lehet. Mert a Szentlélek munkáját emberi erőnek sem az első pünkösd ünnepén, sem a Néró féle üldözések vérzivataraiban, sem az ellenreformáció vésztörvényszékeiben, sem máskor, most, vagy a jövendőben elnyomni, megsemmisíteni nem lehet.

Ugyanaz a Szentlélek, aki egykor megvígasztalta, megtanította, felbátorította, jóra vezérelte és megszentelte az első tanítványokat s két-ezer év alatt a mindenkori tanítványokat, elvégzi ma is, bennünk is isteni munkáját.

Ezért tekintünk mi Reád bizakodással, reménységgel. Ezért imádkozzuk el most is örvendező szívvel örökszép pünkösti énekünket: „Jövel Szentlélek Uristen!...“

A magyarországi református egyház

zsinati tanácsának 1948. április 30.-án hozott deklarációja a református egyház és az állam viszonyáról és egyes kapcsolatos kérdésekről.

A magyarországi református egyház zsinati tanácsa a *magyar állam és az egyházak viszonyának mostani történelmi fordulópontján sürgősen szükségesnek látja, hogy mind a magyar állam törvényhozását és kormányát, mind a saját gyülekezeteinket és azoknak őrállóit tájékoztassa arról, hogy az egyház jelenlegi helyzetét miképen ítéli meg és ebben a helyzetben milyen magatartást kíván tanusítani.*

Nemcsak a magyar egyházakban, hanem a világkeresztyénség közvéleményében is megnyugtató hatást keltett az 1946. évi I. tc. és annak az a rendelkezése, amely az elemi emberi jogok között a vallásszabadságot is teljes mértékben biztosította.

A vallás szabad gyakorlatában bennefoglaltatik az egyháznak és élettevékenységeinek szabadsága is: a mi egyházunk elvei és gyakorlata szerint az igehirdetés, a tanítás, a misszió és a szeretetmunkásság szabadsága, valamint az egyház önkormányzata.

Jó lelkiismerettel állapítjuk meg, hogy a kormányzat egyházunkat ezeknek az alapvető szabadságjogoknak gyakorlatában mindeddig nemcsak nem gátolta, hanem segíteni is törekedett főképen azzal, hogy az egyházat eddigelé legnagyobb gazdasági válságában tetemes anyagi segítségben részesítette: nevezetesen egyházi munkásaink, elsősorban pásztoraink és nevelőink, valamint ezek özvegyei és árvái ellátásához és rombadőlt szent hajlékaink újjáépítéséhez jelentős hozzájárulással.

Egyrészt ez az elismerésre méltó tény, másrészt a református egyháznak a tiszta és teljes Igén alapuló hitvallásaiban kifejezésre jutó evangéliumi szabadságszeretet indította egyházunkat arra, hogy kiemelkedő alkalmakkor pozitív állásfoglalást tanúsítson a jelenlegi állami és társadalmi rendhez való viszonyulásban.

E nyilatkozatok közül kiemeljük a Zsinat elnökségének azt az előterjesztését, mely *az 1947. május 7—8. napjain* tartott zsinati ülésen a 4 egyházkerület püspökeinek és főgondnokainak egyetértése alapján egyházi életünk megújulására vonatkozólag elhangzott. Ebből az előterjesztésből, amelyet a Zsinat a maga egész további munkájára nézve iránymutatóul fogadott el, a zsinati tanács most külön kiemelten hangsúlyozni kívánja az alább következő elvi fontosságú kijelentéseket:

„Az új világban új feladatok előtt új emberként kell megállanunk“.

„A régi életformák, akár az államé, akár a társadalomé, akár az egyéneké, eltüntek. Nem siratjuk. Eltüntek Isten rendeltetéséből. Vallást teszünk arról, hogy az új Magyarország életformái szívünktől nem idegenek s bennük egy igazabb és boldogabb magyar élet Istentől rendelt kereteit fedezzük fel“.

„Vallást teszünk arról, hogy a demokrácia klasszikus tanításait az 1946. évi I. tc.-ben lefektetett emberi szabadságjogokat nemcsak az evangéliumi keresztyénség szellemével meggyőzőknek, abból egyenesen következőknek tartjuk, hanem bennük a reformáció vívmányait és egyházunk történelmének legnemesebb hagyományait is felismerjük“.

„Mindnyájan érezzük, hogy egyházunknak a magyar államhoz való viszonya revizióra szorul“.

„A magyar református egyházpolitika eszménye a maga emberségéből, hívei önkéntes áldozatából élő szabad egyház lett, amely egyedül isteni Urának, a Krisztusnak engedelmeskedik. Valljuk tehát, hogy az egyház erkölcsi függetlensége magába foglalja az egyház teljes anyagi függetlenségét államtól, politikától, minden világi hatalmasságtól“.

„A szociális forradalmak, osztályharcok azért támadtak, mert az emberek nem hajtották végre Krisztus Urunk isteni programmját. Az egyházon épen ez a legnagyobb felelősség és a legszigorúbb ítélet. Végzete volt az egyháznak, hogy a roppant gazdasági harcban nem állott gyökeres elszántsággal a szegények és elnyomottak, a kiuzsorázottak mellé. Nem adott a világnak gyökeres, átfogó, megelőző és építő szociális programmot. Ítélete az volt, hogy ezt a programmot nemcsak nélküle, hanem ellenére indították el olyanok, akik azt hitték, hogy az egyház a szociális

KISKÁTÉ az egyházi iskolákról

A „Népszava" május 1-i számából idézzük:

1. HISZED-E,

hogy Magyarországon 2650 népiskola közül 1674, 4847 általános iskola közül 2895, 368 polgári iskola közül 108, 179 gimnázium közül 94 az egyház kezében van?

Akár hiszed, akár nem — így van!

2. HISZED-E,

hogy Magyarországon 1,155.216 alsó- és középiskolás diák közül 666.836-ot az egyház tanít?

Hiszem, mert — abszurdum! (Credo quia absurdum!)

3. HISZED-E,

hogy magunk gondoskodunk arról, hogy ez a jövőben se lehessen máskép, mert 67 tanítóképző, óvóképző és liceum közül 51 van az egyház kezén és 11.992 jövendő tanító, tanítónő, óvónő stb. közül 10.172-t (közel 80%-ot!) az egyház képez ki?

El se hinném, ha nem a statisztika mondaná!

4. HISZED-E,

hogy mindez a te pénzeden történik? A 11.000/1945. VKM. számú rendelet alapján az egyházi tanítók illetményeit is az Állami Illetményhivatal fizeti ki. Igaz, hogy az „iskolafenntartó" egyházközségeknek az általuk biztosított javadalom pénzértékét ezért be kellene fizetniök az állampénztárba — de igaz az is, hogy ez nem történik meg és ennek semmi következménye nincs az „iskolafenntartóra".

Ha tetszik, ha nem, el kell hinnem.

5. HISZED-E,

hogy az állami pénzen iskolákat fenntartó egyházi hatóságoknak joguk van megakadályozni az állami tankönyvek bevezetését iskoláikba (amit megtesznek), joguk van megakadályozni mindenféle változtatást az 1944-es státushoz képest a tanító- és tanártestületekben (amit meg is akadályoznak!), sőt — ha akarják — semmiféle tankönyvet nem használnak iskoláikban, csakhogy az átkos demokrácia oda be na törhessen (s ma így is cselekszenek)?

Nem akarom hinni, de így van!

6. HISZED-E.

hogy ilyen körülmények között a *felszabadulás óta* körülbelül 1000 új egyházi tanítói állást, több, mint 100 új egyházi polgári iskolai állást és mintegy 30 egyházi középiskolai tanári állást szerveztünk és fizetünk az állampénztár terhére?

Elhiszem, mert megnéztem az állami költségvetésben!

7. HISZED-E,

hogy ez így maradhat?

Nem, ezt aztán már nem hiszem!

reform ellen van s ezért a fennálló társadalmi és gazdasági rend elleni harcot az egyházra is kiterjesztették".

„Ezért szükséges, hogy a keresztyén egyházak vonják le az Úr Jézus Krisztus szociális tanításainak minden következményét s gyökeres és bátor társadalmi és gazdasági programmot hírdessenek meg s ilyen programm szolgálatára ajánlják fel életüket".

„Legnagyobb bűnünk és büntetésünk a közelmúltban épen az volt, hogy keresztyénnek merték nevezni azt, ami nem volt krisztusi, sőt épen ellentéte volt annak, ami krisztusi. Önmagát tagadná meg a református egyház, ha híveit pártpolitikai kísérletekre próbálná felhasználni; de megfeledkeznék magáról az a református egyház is, amely az egyén és a közösség, az emberség és a magyarság nagy kérdéseiben elhallgatná Isten törvényeinek rendelkezéseit és nem emlékeznék meg arról, mire tanította lelki édesanyja: a Krisztus egyháza".

Ezeknek a kijelentéseknek szellemében és azok következményeképen a zsinati tanács az 1942. évi egyh. VII. tc. 3. §-a által megszabott és ráruházott teljes zsinati jogkörben a következő további nyilatkozatokat teszi:

1. Teljes készségét ajánlja fel az új magyar állami és társadalmi rendben minden olyan szolgálatra, amelyet az Úr Jézus Krisztus nevében, a Szentlélek erejével végezhet.

2. Az evangéliumi szabadság, igazság és szeretet szelleméből következőknek látja, tehát helyesli és üdvözli a magyar kormánynak és törvényhozásnak a teljes vallásegyenlőség megvalósítása felé eleddig tett lépéseit s ezeknek a lépéseknek logikus folytatásaként fogadná a vallásfelekezetekhez csatlakozás teljes önkéntességének biztosítását, ami sok régi és fájdalmas társadalmi sebet enyhithet meg, mint amilyen különösen a gyermekek vallásos nevelése körüli viszályok és a reverzális.

3. Elismeri a Magyar Köztársaságot alkotmányával, törvényeivel és intézményeivel és vallja, hogy a köztársasági államforma különösen alkalmas szabad emberek szabad társadalmának felépítésére.

4. A Szentírással egyezőnek látja a nagybírtokrendszer megszüntetését és a földmíves nép földhözjuttatását, a nagyvállalatok közkezelésbevetelét, a mindenkire kiterjedő szociális jobb igazságosság érvényesülése érdekében. Egyházunk szívesen végzi Istentől rábízott munkáját olyan társadalomban, amely a dolgozók: a munkásság, parasztság és értelmiség köréből épül fel és ezt a társadalmat alkalmasnak tartja arra, hogy benne az evangéliumi igazságok jobban érvényesülhessenek, bár ez sem szükségképen mentes az emberi bűn örök kísértéseitől.

5. Az egyház és az Állam viszonyának minden egyéb vonatkozásában is bármikor kész zsinati tanácsunk a törvényes és alkotmányos úton történő esetleges revizióról tárgyalásokba bocsátkozni.

6. Zsinati tanácsunk tudatában van annak, hogy az új világban és a megváltozott viszonyok között az egyháznak is áldozatot kell hoznia. De bízik abban, hogy egyházunk az új történelmi helyzetben is akadálytalanul tovább teljesítheti mindazokat a nagy feladatokat, amelyeket az ő Urától az igehirdetésre, a tanításra, a misszióra, a szeretetmunkásságra és az egyház kormányzására kapott.

7. Isten iránti hálával emlékezik meg zsinati tanácsunk azokról a magyar dolgozókról: földmívesekről, ipari és forgalmi munkásokról, szellemi munkásokról, nem utolsó renden azokról a magyar nőkről, akik rendkívül nehéz körülmények között, szinte emberfeletti munkára és áldozatokra vállalkozva, megindították, fejlesztették és romjaiból újjáépítették a magyar nép életét.

8. Egy olyan roppant arányú és elemi erejű forradalmi átalakulás, mint ez a mostani, nem történhetik meg sok és nagy szenvedés nélkül. Az egyház hűtlen lenne Urához és önmagához, ha nem tenne bizonyságot Isten irgalmas szeretetéről azok iránt, akik akár a maguk, akár a mások hibájából ennek a nagy átalakulásnak áldozatai. Szenvedésüket úgy kell vennünk megosztanunk, mint a mindnyájunknak kijáró megítéltetés súlyát. Amikor azonban az egyház a sérült lelkek között samaritánusi szolgálatát végzi, nem engedi magát abba a szerepbe szoríttatni, amelyben az irgalmasság szent szolgálata politikai kísérletekre váltódik át.

9. Isteni Mesterünktől véve a békességszerzés nagy parancsolatát, a rendkívül feszült világhelyzet perceiben intő és kérő szóval fordulunk saját egyházunk tagjaihoz ép úgy, mint hazánk és a világ minden egyházához, felelős államférfiához és minden jóakaratú emberéhez, hogy a békét, Istennek ezt az egyik legdrágább ajándékát, még a legnagyobb áldozatok árán is őrizzék meg. Ne engedjék magukat semmiféle tetszetős jelszóval, vagy ígérettel háború és vérontás eszközeivé válni, sőt mindent kövessenek el a béke ügyének előmozdítására azzal, hogy a békesség Fejedelmét szívükbe fogadják és róla bátran vallást tesznek.

10. Végül hívjuk egyházunk minden tagját, hogy elhagyva minden meddő bizonytalankodást és henye várakozást, vessék kezüket az eke szarvára, ne tekintsenek hátrafelé, hanem vegyék ki részüket az ország ujjáépítésének mindnyájunkat kötelező nagy munkájából, Isten szine előtti felelősséggel és élő reménységgel.

„Annakokáért a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítsétek föl és lábaitokkal egyenesen járjatok, hogy a sánta el ne hajoljon, sőt inkább meggyógyúljon. Kövessétek mindenki irányában a békességet és a szentséget, amely nélkül senki sem látja meg az Urat, vigyázván arra, hogy az Isten kegyelmétől senki el ne szakadjon, nehogy a keserűségnek bármely gyökere felnövekedvén, megzavarjon, és ezáltal sokan megfertőztettessenek." (Zsid. 12:12—15.)

Az elvett jókért hálát adunk*

Nem lennénk református keresztyének, ha hálás szívünket az Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök igaz Istenhez fel nem emelnénk a sárospataki Főiskoláért.

Neki adunk hálát, hogy tetszett neki több, mint 400 esztendővel ezelőtt éppen ezen a helyen kollégiumot fundálni. Áldott legyen Isten, hogy Felsőmagyarország nagy helyeit mellőzve, Patakra esett a választása. A hegyek lábánál, a folyó partján, a nagy nádas közvetlen közelében evangéliumi fényt gyújtott, aminek. világánál elindult Sztárai, követte Kopácsi és a sornak azóta még ma sincs vége. És nem is lesz mindaddig, míg a mi Urunk Krisztusunk visszajövetele véget nem vet a történelemnek és meg nem kezdődik az Ő örökkévaló uralkodása mindenek felett. Mert Sztárai Krisztus után indult és mi most Krisztus elé tekintünk.

Áldott legyen Isten, hogy vészben, viharban megőrízte ezt a Főiskolát. Falai megépültek. Diákjai minden égtáj felől jöttek. *Áldott legyen Isten, hogy támasztott adakozó embereket* ezen a magyar földön palotákban, udvarházakban, vagy zsellérházakban és azok az áldozatra kész szívek — vagy azért mert hálával voltak tele, vagy azért, mert sok sebtől véreztek — egyformán adtak ennek a drága iskolának, azért, hogy a szülők szegénysége ne legyen akadály. Ha honvágy támad egy-egy falusi fiu szivében a magasabb tudományok iránt, akkor az csizmában, vászonruhában, tarisznyával a vállán is otthon érezze magát ebben az iskolában és épüljön bele a tevékeny magyar jövendőbe.

Mindezekért mi dicsőitjük Főiskolánk Gazdáját, Urát, a Szentháromság egy örök igaz Istent! Ez az iskola az övé! Ennek Ő viselte gondját!

De azt is tudjuk, hogy amikor először így a mi Urunk Istenünk előtt borulunk le hálával, akkor Ő nem azt mondja, hogy: ne menjetek tovább. Hanem azt mondja: most már emlékezhettek azokról is, *akiket én irányitottam ugyan, de mégis ők engedelmeskedtek!* Ők áldoztak és ők segítettek. Most már elővehetitek azoknak a névsorát, akik tőlem megtanulták — ha nem is látták világosan — hogy *az álkot maradandót a földön, aki ad, aki segít, aki áldoz.* Mert ha még elvész is az adomány, a jókedvű adakozót szereti az Isten és az igaznak emlékezete áldott.

Minden emlékezés hasonlit a temetőben való járáshoz. Ez a mi fundátorainkról való emlékezésünk még jobban hasonlit. Mert *nemcsak az alapítványt tevők haltak meg legnagyobb részben, hanem az alapítványok is.* A valóságban a legtöbb nincs.

És mégis vannak!

Ezek az alapítványt tevők mindig alapítványt tevők maradnak. Éppen olyan hálás szeretettel kell rájuk gondolni és éppen olyan tanítómestereknek kell őket tekinteni, mintha a föld és a pénz ma is kenyeret, tandíjat, ösztöndíjat jelentene szegény diákjainknak. Mi most azt keressük, ami az anyagon túl szellem, lélek, áldozat, eszme. És ez nem devalválódhat, ez elvehetetlen tőke marad. Mi azt szeretnénk mindenki felé mondani, hogy: ne félj adni! Elvészhet az, amit adsz anyagi értékben, de megmarad lelkiekben, szellemiekben, példában. Mi nemcsak addig tudjuk kötelességünket, amíg az anya, vagy jóltevő ad, vagy adni tud, hanem azután is, mikor már mi tartozunk adni. Nem nagy szavakat akarunk mondani. De most a szegény, megöregedett anya képe áll előttünk.

Nincsenek ezek az alapítványok, de mégis vannak. Kötelezőbben és példára ösztönzőbben, mint valaha. Ez a mi ismétlődő igazságunk újra meg újra!

A sokat szavalt vers szerint az életben maradt testvér konokul ragaszkodik ahhoz, hogy ők heten vannak testvérek akkor is, ha elhaltak, elmentek közülük többen. Ilyen pataki makacssággal, ilyen református konoksággal, ilyen elolthatatlan hittel mondjuk mi is a pataki alapítványt tevők számát: 512-en vannak! És ha kérdik: hol a pénz, mivé lett a föld? Csak mondjuk: akik adtak, akik áldoztak, a névteleken, a meg nem jelölteken felül 512-en vannak.

Ma kik a jóltevői a Főiskolának, a pataki diákoknak?

Említsük meg először azt, hogy *a mostani magyar állam* — éppen az elveszett alapítványi vagyonok kárpótlására — sokféleképp jött a Főiskola és a mai pataki diákok támogatására. Isten őrizze meg ezt a segitséget a jövendőben is!

Aztán jóltevőink a *gyülekezetek.* Nemcsak úgy, hogy legátusainkat és kislegátusainkat szeretettel várják, hanem supplikánsainkat is fogadják. Mindig világosabban kell látnunk, hogy az igazi vagyon, az elveszíthetetlen tőke, amire egy iskolát fel lehet építeni az iskolák mellett álló gyülekezetek áldozatkészsége.

Harmadszor emlékezünk meg azokról, akik a *Sárospataki Református Lapokban közzétett felhivásra siettek Főiskolánk megsegítésére* adományaikkal. Tisztviselők a maguk kicsi fizetéséből, falusi kis emberek, akik a paizsos férfiuval szintén mindennapi csatát vívnak, éppen úgy segítettek bennünket, mint egyik-másik gyáros, újgazda, vagy egyesület.

De Isten nemcsak idehaza, hanem *külföldön is megmozgatta a szíveket a sárospataki Főiskoláért.* Áldottak legyenek azok az ismerősök és ismeretlenek, akik azért, mert Krisztusban testvérek vagyunk s azért, mert tudják, hogy az elmult második világháboru legszomorúbb legyőzöttjei mi magyarok vagyunk, érettünk imádkoztak, nékünk segítséget nyújtottak. Minden ruhadarab, ami onnan jött, minden élelmiszerkalória, ami az ő áldozatkészségükből jutott nekünk, minden fillér, amit a szegény, vagy egyenesen árva pataki diákok kaptak, emlékeztessen ezekre a kegyes adakozókra és minden nap legalább ennyit mondjunk el: áldd meg őket áldások Istene!

Darányi Lajos.

Olaszliszkán május 23.-án ének-, népfőiskolai- és sajtó napot rendeznek a Népfőiskola vezetői a theológus regősökkel együttműködve. Hívjuk Viss, Kenézlő, Bodrogolaszi, Vámosujfalu, Olaszliszka, Tolcsva, Erdőhorváti, Erdőbénye fiatalságát. Érkezés reggel 8—9 óra között. Délelőtt istentisztelet, délután, a templomban — templomi hangversennyel egybekötve — tájékoztatás a gyülekezeti éneklés kérdéseiről. A délutáni órákban a népfőiskola és a református sajtó kérdéseiről lesz előadás gazdag regősműsor keretében. Élelmet mindenki hozzon magával.

---

* *Részletek a Főiskola fundátorairól és jóltevőiről tartott előadásból. Elhangzott ápr. 25-én.*

Mezőzomboron

nagyon sürgős a templomépítés. A lelkészi magtárból alakitott imateremből vasárnapról-vasárnapra kiszorul a hívek egy része, főként az ifjúság s nagyon félős, hogy végre elmaradnak, elszoknak a templomlátogatástól. Ezért nyújtjuk ki a mostani pénztelen időben is alamizsnát kérő kezünket, Isten nevében, hittestvéreink felé. A költségvetés ijesztő számokat mutat. De nem félünk tőle. Mezőzombor és 35 alsózempléni gyülekezet megvette eddig a gerendákat, szarúfákat, lecet, szeget, követ. A többi 20 alsózempléni testvéregyház — tudjuk — megveszi még a téglát, homokot. Úgy érezzük, hogy a meszet, cementet, bádogot, eternitet Alsóborsodban adja nekünk Isten, a munkabéreket a most nagyon szegény Abaújban és Felsőborsodban tette le. Gömör-torna adományait mi egészítjük ki az asztalos-munkák kifizetésében 220 mázsa búza árával. 150 éves egyház vagyunk. 105 év alatt 3 templomot épitettünk. A most felrobbantottat már a ma élők emelték Isten dicsőségére, 1911-ben. Ugy-e segitetek, hogy 1948-ban letegyük az alapkövet s ugy-e eljöttök 1949-ben a tiszáninneni református testvéri összefogás templomának felszentelésére?

Áldozócsütörtökön, idén 136 növendék konfirmált Sárospatakon. A konfirmáltak e nagy seregéből 56-an voltak a gimnázium diákjai; a többiek a gyülekezetbe való fiatalok. Isten áldása nyugodjék meg a lelki nagykorúság útján elinduló ifjú keresztyén testvéreken.

Néhai Harsányi István *theológiai tanár halálának huszéves évfordulóján a szűkebb körű család és a theológiai Akadémia emlékező istentiszteteten vett részt a megboldogult tudós professzor pataki temetőkertben levő sírjánál. Haló poraiban is legyen áldott a férfiu, aki áldott munkásságával egy egész lelkipásztori nemzedéket nevelt fel egyházunknak!*

Nyolcadik gimnazistáink a szokásos évvégi csengőbúcsujukat május 8.-án délelőtt tartották meg. 86 végzett növendéke volt idén gimnáziumunknak. Bibliaolvasással, imádkozással, búcsubeszédekkel, régi magyar dalokkal indultak neki az életnek ezek a kedves fiatal fiku és leányok. Életútjukon kísérje őket szüntelen Istenünk áldó kegyelme.

Vasárnapi iskolás növendékeink aranymondásversennyel, kirándulással és műsoros esti ünnepséggel zárták be a mult iskolai évet. Isten áldása, hisszük, gazdagon megnyugodott idén a Patakon végzett gyermekmisszión.

Fiatalon vén katona

Nagy idők református papjai

Boytár Sámuel péderi lelkész valósággal korrajzi igénnyel adja elő a szabadságharcban való részvételét.

„A magyar haza megtámadott szabadságának és alkotmányos jogainak védelme szólítván a nemzetet, otthagytuk a Muzsák templomait, hogy fegyvert ragadva álljunk őrt az új, 1848-i alkotmányos szabadságjogoknak sáncán.“ Tekintettel arra, hogy *még nem volt 18 éves* s rendes hadak közé nem vették fel, ezért beállott nemzetőrnek és akkori szokás szerint *falusi kovácscsal készíttetett magának szúró és vágó lándzsát. Ezzel a fegyverrel vett részt az első kassai csatában.*

„A csatát elveszítettük, — mondja tovább — Schlick bevonult Kassára, és mi pedig leverten vonultunk vissza házi tűzhelyeinkhez.“

Később mikor meghallotta, hogy egy másik sereg szervezkedik Miskolcon s neszét vette, hogy Schlick Kassáról Miskolcra készülődik: *Papp Mihály* zsújtai birtokos, kiszolgált katona és *Andorkó Dániel* ifjú ember társaságában elindult Miskolcra, hogy ismét beálljon honvédnek. Ekkor már Schlick vonult Kassáról az állami úton Miskolc felé. Ők, hárman az ellenkező oldalon: Vizsoly, Céce és Felsődobsza érintésével megelőzték az ellenséget. Miskolcra érve azonnal jelentkeztek a toborzó bizottságnál. A Szikszó. és Miskolc közötti csatában Schlick hátrálni kényszerült s visszatért Kassára. Erre a miskolci sereg is megmozdult és kegyetlen hideg időben vonult Kassa felé.

„Kassa alá értünk és megkezdődött a második kassai csata. Mi a Bárca és Kassa közötti sík, Hernád felőli részen voltunk felállítva. Schlick ágyulövegei a keményre fagyott földön felpattogva sűrűn csapkodtak közénk, de a felállított arcvonal jobb szárnyán, ahol mi voltunk, kárt nem tett. A Bárcától Kassa felé vonuló honvéd dicső magyar ezredek, az ellenség sugárágyuinak hatásától nem félve, meneteltek Kassa felé s már-már azt hittük, hogy Kassa a miénk s a német elillan. Ám a német ekkor kartács ágyuit és rakétáit vette működésbe s sűrűn küldözte lövegeit a honvédekre. Ez zavarba hozta, megfélemlítette őket s visszavonultak, mely az egész hadvonalat maga után vonta.“

Később meghallották, hogy Klapka Tokajnál van, Görgey pedig a bányavárosok felől vonul előre Kassa felé. Éppen amikor újra elakartak Zsújtáról menni, hogy valamelyik honvédsereghez csatlakozzanak, árulás folytán, elfogták mindhármukat s vasraverve vitték a már Kassáról Göncsántó irányában menetelő Schlick után. Göncruszkán báró Fiatolli vezérőrnagy hallgatta ki őket és fogadást tétetvén velük, hogy többé nem mennek honvédnek, elbocsátotta mindnyájukat a fogságból. Amikor azonban a Klapka és Görgey féle manőver hatására Kassa és vele Abaúj felszabadult és az első megyegyűlést megtartották, a megyebeli ifjakkal együtt Boytár Sámuel is ismét beállott a seregbe. Egy hét mulva már, mint az abaúji guerilla csapat tagja szerepel. Előbb káplári, majd őrmesteri ranggal a csapat kiképzője lett és Kassán *tanítgatta az újoncokat ő, a 18 éves öreg katona.*

Husvét szombatján, 1849-ben az Eperjesen tartózkodó Hurbán ellen vonultak; ott nem birta magát tartani a tót vezér s így a honvédség diadallal vonult be a városba. Boytárt két nap mulva ismét visszavezényelték Kassára, újoncokat tanítani. Amikor az orosz betörés híre megérkezett, nagy volt a készülődés a kassai honvédek között. Táborba szállva irtózatos hőségben és porban érkeztek Szegedre. Majd Dembinszki vezetésével a temesvári csatában vettek részt. De csatát veszítve szétszóródott a sereg s csak kicsiny töredékei maradtak meg. Ilyen kis csapattöredékkel együtt augusztus 13-án érkezett meg ő is Világosra.

„A fegyverletétel gyászhírére ott hagytuk Világost, de Schlick lovasai elfogtak bennünket és az aradi várba kísértek. Csak egy napot töltöttem az aradi fogságban, elszöktem és sánta, görbeszájú és görbe nyakú nyomorékot szimulálva haladtam át az őrökkel megrakott Maros hidján, majd Schlick egy táborán s Battonya, Komlós, Orosháza, Szarvas, Roff, Tur, Mezőkövesd, Miskolcon át, betegen augusztus 24-én érkeztem anyámhoz, Zsújtára“.

Dr. Benke Imre.

Mit adott nekik Sárospatak?

Április 25-én búcsúztak el leánynépfőiskolás növendékeink. Isten előtti felelősséggel érezzük — hisszük, hogy a minden áldások Ura idén különösen megáldotta, sikerrel koronázta e népnevelő munkánkat. Tizenketten ezek a leányok, mint hajdan Krisztus Urunk férfi tanítványai, szétszóródnak most a magyar világba. Búcsúzva tőlük feltettük az érdeklődő kérdést: mit adott nekik a sárospataki református leánynépfőiskola? Az érdekes és igazán értékes tizenkét írás közül kettőt itt közlünk.

Nagy vágyakozással jöttem a népfőiskolára. Otthon nagyon sokat hallottam róla az itt járt népfőiskolásoktól. Isten kegyelméből most megnyilt az út előttem, hogy én is eljuthassak a pataki népfőiskolára. Már hetekkel előbb nagy volt az izgalmam: vajjon hogy fognak fogadni bennünket? Milyenek lesznek a leányok? Hogy fogjuk megérteni és szeretni egymást? Mit és hogyan tanulunk? Mindezekre a kérdésekre megkaptam a választ. Annyi meleg szeretetet, kedvességet kaptunk, amilyet gondolni sem mertünk. Sokat tanultunk, sok mindent meglátottunk, amiről eddig nem tudtunk. Megismerkedtünk a népi írókkal, költőkkel. Ezután többet és másképpen olvasom a könyveket, mint ezelőtt. Rájöttem arra, hogy szinte hiába éltünk ebben az országban, hiszen mennyire nem ismerjük ezt. Itt megismerkedtünk népünk gyönyörű kézimunkáival. Ezután még több népi himzéssel szeretném lakásunkat díszíteni. Előre örülök annak, hogy mennyivel könnyebben halad majd a munka, ha az itt tanult népdalokat énekelhetem. Sok hasznát veszem az itt megismert, célszerűbb, kertgazdasági ismereteknek. Sokat foglalkoztatott a lélektan is. Milyen bonyolult, titkos dolgok a lélek titkai és mi milyen természetesnek vettük. Most már jobban elgondolkozom ezután az emberi lélek csodálatos megnyilvánulásain.

Úgy érzem, hogy egészen megváltozott a világ körülöttem, pedig csak én nézem más szemmel.

A naponkénti áhitat közelebb vitt Istenhez. Hitemben megerősödtem. Megláttam azt, hogy nem szabad megelégednünk azzal, hogy a népfőiskolán lelkileg gazdagabbak lettünk, hanem ezt a nagyobb tudást, tisztább látást tovább is kell adnunk. Ne csak magunkkal törődjünk, hanem másokkal is. Tudom, hogy ez nem könnyű feladat lesz, de Isten segítségével semmi sem lehetetlen.

Mindig hálával és szeretettel fogok visszagondolni az itt eltöltött időre. *Kéri Róza*

Amikor itt eltöltöttünk két hónapot, gondoljunk vissza arra, hogy mi hozott bennünket ide a népfőiskolára. És mielőtt elmegyünk, tartsunk önvizsgálatot: mit viszünk innen haza?

Én nagyon vágytam a népfőiskolára. Egy kedves tanárnőm nagyon sokat beszélt róla. Mikor alkalmam adódott, boldogan ültem vonatra. Örültem, hogy az otthoni munkakörből elszállhatok egy kevés időre olyan helyre, ahol tanulni lehet.

Az itt töltött két hónap felejthetetlen emlék számomra. Előadóink előadásaikkal, szeretetükkel hitre, öntudatra ébresztettek bennünket. Megmutatták nekünk a helyes útat, amelyik Istenhez vezet. Megerősödött hitem. Tudok szolgálatkész és engedelmes lenni embertársaimmal szemben. Megtanultam tűrni a munka fáradalmaiban. Tudom, hogy csak imádkoznom kell s akkor könnyebb lesz a munka, könnyebben tudom teljesíteni a reám bízott feladatot.

Megragadták figyelmemet azok a tantárgyak is, amelyek magyar hazám* történetével foglalkoznak. Sok szomorú példa világít ránk a multból, melyből csak egy a tanulság: öntudatos, tanult paraszt ifjúságnak kell lennünk. Tanulni kell. Rajtunk paraszt ifjakon keresztül dől el nemzetünk jövendője. Ha reám lenne bízva: én minden parasztleányt eljuttatnék a népfőiskolára.

Nagy felelősségérzettel megyek haza erről a népfőiskoláról. Érzem, hogy mindazt, amit itt hallottam és tanultam, nem tarthatom meg magamnak. Tovább kell adnom, hogy ezzel is segítsek hazám felépülésén. Fájó szívvel hagyom itt Patakot, ahol olyan kedves szeretetteljes napokat töltöttünk. Köszönöm előadóinknak hozzánk való szeretetét és fáradozását. Nehezen esik az elválás, de megnyugszom Isten akaratában. Hálát adok Istennek, aki nekem megengedte, hogy itt lehessek és kérem őt: minél több magyar leány testvéremnek engedje meg, hogy ide eljöhessen. *Rácz Erzsébet*

A tapolcai konferencát

ebben az esztendőben is megtartjuk pünkösd harmadnapján, kedden. Ezekben az áldott időkben, amikor Isten Szentlelke közöttünk jár és hívogat mindnyájunkat megtérésre, hisszük, hogy az ébresztő szolgálatban ez a konferencia is egy nagy alkalom lesz arra, hogy emberek találkozzanak Megváltójukkal. Kérünk minden lelkipásztort, hogy elsősorban imádsággal lelkileg készítse elő ezt a konferenciát, másodszor pedig minden lehetőt tegyen meg azért, hogy minél többen vegyenek részt ezen a találkozón. Azok számára, akik Miskolcig vonattal jönnek, gondoskodunk autóbusz-járatról s villamos-járatról Hejőcsabáig. Szükséges lenne, ha a gyülekezetből minél több férfi és minél több presbiter is résztvenne ezen a találkozón. Az egész konferencia evangélizáló jellegű lesz, délelőtt közös nagygyűlés, délután pedig csoportos összejövetelek. Mindenki hozzon magával bibliát és zsoltárt. A konferencia helye valószínűleg ebben az évben is ugyanott lesz, ahol az elmult esztendőben volt, a tó partján. Kezdete reggel 9 óra.

Kertészeti és Szőlészeti

Középiskolánk 30 lelkes növendéke meglátogatta nem régen a nyiregyházi hasonló jellegű intézetet. A mi iskolánk idén indult koedukációs egy osztállyal, az már a második év vége felé közeledik közel 150 növendékkel, mert mindkét évfolyama egyúttal parallel is.

Csodával határos, amit a nyiregyházi romok helyén láttunk. Hitükkel és saját két kezük munkájával csinálták iskolájukat, lakásukat és élő tankönyvüket — gyakorlóterületüket, ezek a nyiregyháziak. Könnyen magunk elé képzeltük, hogy nézhetett ki egy rommá lőtt, ablaktalan, ajtóllan laktanya és egy olyan terület, ahol éveken át felváltva tanyáztak a csapatok. Ma itt ablakkal — vízvezetékkel ellátott, egyszerűen, de célszerűen berendezett internátust, gyönyörű és művelt tangazdaságot találtunk. Sőt nem csak féligérett ugorkát — paradicsomot láttunk április közepén a sok ezer virág mellett, hanem egy vadonatúj teherautót, zöldséges kocsit s homokfutót is a mintakertészet, gyümölcsészet és állattenyésztés mellett.

Mindkét részről azonnal megéreztük, hogy testvérek vagyunk. Körül rajongtak. Megmutatták szerényen, de sugárzó arccal munkájukat s mi élveztük, csodáltuk őket büszke testvérként, hiszen ha fiatalabbak, kezdőbbek vagyunk is, mint ők, de mi is egy olyan családba tartozunk velük, melynek célja az életre készülés, az egészséges és munkás Kertmagyarország megvalósítása. — Látogatásunk viszonzására mihamarabb várjuk a nyiregyháziakat lelkes igazgatójuk, Velich Sándor vezetésével Patakra.

DARÁNYI LAJOS:

(27)

„Én és az én házam...”

Csel. 15:1. Itt a pogányokból lett keresztyénekről van szó. Azoknak a lelkét zavarták fel, akik azt mondták, hogy a pogányokból lett keresztyéneknek előbb körül kell metélkedni. Vagyis a keresztyénség belső szobájába csak a zsidóság előszobáján keresztül lehet menni. Nem lehetett volna a pogány keresztyének számára ennél megzavaróbbat mondani. Itt nemcsak arról van szó, hogy a körülmetékedés, különösen felnőtt korban, kellemetlen. Hanem arról volt szó, hogy akkor Krisztus nem Ur, nem végezte el a váltság munkáját. Ez azt jelentette volna, hogy az ember üdvösségének az alapja nem Isten kiválasztó kegyelmében és nem az Ur Jézus váltsághalában van, hanem az ember testében. Ime, milyen kicsinek látszik a követelmény és mégis milyen mély gyökerei vannak. Néha igen nagyot meg lehet tenni, mert közömbös. Máskor pedig igen kicsit sem, mert valami több van mögötte.

Taníts meg minket Atyánk arra, hogy igazán lássuk az előttünk levő kívánságok teljesíthető, vagy teljesíthetetlen voltát! Ámen.

Csel. 15:2. Egészen bizonyos, hogy Pál sok kérdésben engedett. Itt azonban nem tudott engedni. Két harctéren kezdte a csatát. Először ott, helyben vívta. Nem fáradt bele. De látta, hogy ott, helyben, nem lehet győzni, nem lehet a kérdést elintézni. Ezért gondolt arra, hogy felmegy Jeruzsálembe és ott intézi el a kérdést. Az sohasem megszégyenítő az egyházra, ha benne viták, ellentmondások vannak. Sőt inkább az azt mutatja, hogy ott élet van. Bűnös, tükör által homályosan látó emberek keresik az igazságot. Azon van a hangsúly és azért lehet örülni, hogy keresik. Az szégyen az egyházra, ha nem tudja a vitás kérdéseket Isten előtt elintézni. Pál azért akart Jeruzsálembe menni, hogy együtt, Isten szine előtt, a tényeket imádságos lélekkel megvizsgálva, döntést hozzanak.

Urunk! Arra adj nekünk erőt, hogy ne csak keressük, hanem általad, benned boldogan meg is találjuk az igazságot. Ámen.

Csel. 15:3—12. Péter és Pál tényekre hivatkoznak. Nem tagadják ők azt, hogy Isten adott egy sorrendet, hogy: a zsidónak először. Mindkettő először a zsidókhoz fordult. De Isten őket meggyőzte a felől, hogy megnyitotta a pogányoknak is a kaput. Még pedig külön kaput nyitott. Nem a zsidóságon keresztül. Ha a zsidóságon keresztül nyitotta volna is, akkor is csak azt jelenti ez, hogy az üdvtörténet, az Ótestámentum reájok nézve is Isten Igéje. De nem kötelező a körülmetélkedés. A körülmetélkedés a kegyelem egyedüli voltát veszélyeztetné. Rajtuk sem a körülmetélkedés segített, hanem a kegyelem. Aztán rámutattak arra, hogy Isten adta az ő Lelkét. Ez a döntő bizonyíték. A Lélek, amikor kiáradt a pogányokból lett keresztyénekre, nem volt tekintettel a körülmetélkedésre.

Adj nekünk hitet Atyánk, amivel az Igét és a te örök akaratodat megértsük, Krisztusért. Ámen.

Csel. 15:13—21. Most megszólal Jakab. Ő volt az úgynevezett zsidózó apostol. Igen nagy tekintélye volt. Ő sem merev. Látja Isten tovább munkálkodó kegyelmét. Megértette azt, hogy Isten nincs kötve. Előtte is nyilvánvaló, hogy a pogányokra is kiáradt a Lélek. A pogányok is, körülmetélés nélkül, keresztyének. Választottak és üdvösségre haladók. Péter és Pál után megszólal Jakab. Hiszi mindazt, amit Péter és Pál mond. Engedi magát meggyőzni, mert Isten áldott embere. Igazi apostol. Azt javasolja azért, hogy nem kell a pogányokból lett keresztyénnek a lelkét felzavarni a körülmetélkedéssel. Csak azt kell megismételni, amiről már volt is határozat, hogy tartózkodjanak a bálványoktól, a paráznaságtól, a fulva holt állattól és a vértől. A másikért bizonyos áldozatot kell hozni. Vannak engedett áldozathozatalok. Jakab megtalálja az Ige által adott lehetőséget is a megegyezésre.

Igéd vezessen, Lelked tanítson, Atyánk, hogy megtaláljuk a te akaratodat és így egymást is. Ámen.

Csel. 15:22—31. Megállapodtak. Komolyan, engedelmesen Istenre figyeltek, ezért egyakaratra jutottak. Mindakettő engedett abból, amiből lehet engedni. Ezt a közös megegyezést, ezt a határozatot aztán elküldték egy küldöttséggel azokhoz a gyülekezetekhez, ahol ezekre szükség volt. Rábízták az üzenetet azokra is, akik mentek, de le is írták. Itt áll előttünk az egyházi ügymenet példaképe. Lehet ellentét. De ezeket együtt, imádkozva, Isten eligazító kegyelmét kérve kell elintézni. Vannak fórumok, vannak férfiak, vannak írások. De mindenek felett ott van a Szentháromság Isten, akié ez az ügy. Akié vagyunk mindnyájan.

Taníts minket az egyházban, Atyánk, a példát követni, neked engedelmeskedni. Minden reformtörekvésben, minden igyekezetben találják meg egymást azok, akik Téged mindenek felett szeretnek. Ámen.

Csel.: 15:32—35. Az anyaszentegyházban a próféta az igazi munkás. Itt most csak azt értjük a próféta alatt, hogy Istentől tanított, Istenre hallgató. Nálunk az a baj, hogy külön egyéniségek, másképen gondolkozó „protestánsok“ vannak. Ha jön valami rendelet, egyházi főhatóság által hozott intézkedés, utasítás, akkor a legtöbb felelős tényező bírál, szeretetlenül kritizál. Nem próféták, hanem páholyban ülő kritikusok vannak. Ezért aztán nem örvendezés, nem egység, nem közvélemény alakul ki, hanem zűrzavar. Istenre kell hallgatni. Az ő Igéje alapján kell mindent lemérni. Az egyház nyelvén kell gondolkozni és érvelni.

Prófétákat adj nekünk, Urunk, akik ha hozzátesznek valamit a kapott üzenethez, az bizonyságtétel, megerősítés, igazi, általad engedélyezett figyelmeztetés legyen. Ámen.

Csel. 15:36. Azt, ami ebben a versben van leírva, utógondozásnak nevezzük. Az ugynevezett lelkigondozásnak, a hívekkel való személyes találkozásnak és beszélgetésnek kettős rendeltetése van. Az egyik az Ige előkészítő munkája. A másik pedig az Ige elhintése utáni munka. Azt hisszük sokszor, hogy a felébredt, az üdvösségével törődő embert magára lehet hagyni. Nem. Akkor kell igazán a kezét megfogni. Akkor kell igazán vezetni. Támogatni és az egyházba beépíteni. Pálék ezt a munkát is végezték. Nekünk is kell végezni.

Adj igehirdetőket és adj pásztorokat, Atyánk, akik az Ige előtt és az Ige után fáradoznak, hogy minden térd a mi Urunk, Krisztusunk előtt hajoljon meg. Ámen.

Június 6-án református könyv- és sajtónap lesz *Sárospatakon.* Előadást tart: *dr. Enyedy Andor püspök.* Felkérjük lelkipásztor-testvéreinket, adják ezt tudtul a híveiknek, hogy Zemplén minden egyházközsége képviselve legyen a nagy református találkozáson. Kísérjék figyelemmel a következő számunk híradását.

Az üresedésben levő dunamelléki püspöki tisztség betöltésénél eddig a következőkről történt említés: *Benkő István, Bereczky Albert, Muraközi Gyula, Péter János, Szabó Imre, dr. Victor János.*

Alsózempléniek figyelmébe. Az ORJÓ Igazgatósága arról értesített, hogy a még márciusban kiküldött új biztosítási ajánlatok elkészítéséhez szükséges bejelentést — dacára az április 20-iki terminusnak — az egyházközségeknek alig 1/3-a küldötte be. Akik beküldötték azok is nagyon alacsony értékbecslést eszközöltek. — Anyagi felelősség terhe mellett felhívom a lelkipásztorokat és presbitériumokat, hogy ahol még nem tették, az ajánlatokat sürgősen készítsék el és küldjék be az ORJÓ Igazgatóságához rendes értékeléssel. Nagyrozvágy 1948. máj. 10. Janka Péter esperes.

Tiszakarád (Zemplén vm.) református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondással megüresedett V. sz. férfitanítói állásra. Fizetés, kötelesség: törvényes. Határidő: junius 5.

Miskolcon vendégszobát *tart fenn a gyülekezet a Palóczy utca 35. számu lelkészi házban. A négy ágyas, izlésesen berendezett vendégszobában megszállhatnak a lelkipásztorok, tanítók és más gyülekezeti munkások családtagjaikkal. Egy napi költségmegtérítés 8.-Ft.*

Dr. Ravasz László lemondását

a református egyház egyetemes konventje a következőkben vette tudomásul:

Az egyetemes konvent egész határozottan látja, hogy Ravasz László Isten gonviselésszerű ajándéka a magyar református egyháznak s benne egyetemes konventünknek. Isten volt az, aki őt az első világháború után, mint egészen világosan látható küldöttjét, elhívta Erdélyből a dunamelléki református egyházkerület püspöki székébe. Ravasz László nem volt engedetlen Isten rendelése iránt és amikor a hívó szót meghallotta, eljött hozzánk, hogy életét alázatosan letegye az Ő szolgálatára ott, ahová őt akkor maga az Úr állította. Az egyháztörténelem lesz hivatva elmondani, hogy mit jelent az ő Isten lelkétől ihletett szolgálata egyházunk életében.

Egyetemes konventünk történetében pedig az ő több, mint tíz éves lelkészelnöki tisztsége nemcsak azt jelentette, hogy a keretek az addigiakat messze meghaladó mértékben kibővültek, hanem valóságban egyben azt is, hogy Istennek ereje és a Léleknek a csontokat életre keltő tüze költözött bele a konvent minden munkájába. És ez a hatalmas lelki erő, amely elsősorban Ravasz László szívén át áradt a megfáradt tagokba s onnan a magyar református egyházba: a Ravasz László hitéből nyerte táplálltatását. Ez olyan erős volt, hogy túl tudta élni azt a nagy megrázkódtatást is, amelyet a második világháború vihara hozott hazánkra s benne egyházunkra is. Ravasz László Isten kegyelméből meg tudta mutatni nekünk azt, hogy Krisztussal igazán mindenre van erejük a Benne igazán bízóknak.

Egyetemes konventünk mélységes hálával köszöni meg elsősorban Istennek azt a felbecsülhetetlen ajándékot, amelyet Ravasz László hite, élete és munkája által küldött a magyar református egyháznak és benne az egyetemes konventnek. De lelke mélyéből köszöni Ravasz Lászlónak is önfeláldozó munkáját egyházunk legfőbb adminisztrativ testületének az élén; biztosítja őt mélységes tiszteletéről, hálájáról és szeretetéről s életére és munkájára Isten gazdag áldását kéri.

Ének-, népfőiskolai- és sajtónap Vilmányban

A vilmányi református gyülekezet számára hosszú időkre emlékezetes nap lesz a május 2.-i vasárnap, amikor Szabó Imre sárospataki népfőiskolai lelkipásztor Szabó István és Nemcsik Pál theológusokkal közöttünk járt.

A délutáni istentiszteletthez kapcsolódva előadást hallottunk egyházi éneklésünk szükséges reformjáról. Előadás közben rámutattak vendégeink gyülekezeti éneklésünk mai, helytelen módjára és bemutatták az ősi szép ritmikus éneklési módot, a gyülekezetre bízva — ítélje meg: melyik a szebb és a követendőbb. Egy és több szólamra magukkal ragadó szépséggel, életerőtől lüktetően énekelték, őseink szép módján, zsoltárainkat és dicséreteinket. Amit a CL. zsoltár éneklésével nyújtottak, az Istenhez emelő művészi élmény volt. Bemutattak pár, a mai énekeskönyvből kimaradt, ősi szép dícséretet és evangéliumi éneket is.

A gyülekezetet annyira magukkal ragadták, hogy menten hozzá is láttunk a ritmikus éneklési mód tanulásához és iskolánkban is megkezdettük iskolás gyermekeink részére a ritmikus éneklés tanítását. Nehéz szavakba öltöztetni ősi, szép, ritmikus éneklésünknek a lelkekre való hatását. Talán beszéljen az e napi adakozás, amelyik ebben a kis törpe gyülekezetben 131 Ft t tett ki. Ez fejezi ki legjobban: hogyan fogadták a lelkek ezt a szolgálatot.

A vasárnapi iskolában gyermekeinket meglepő gyorsasággal tanították meg több zsoltár ritmikus éneklésére. Az estéli órákban több család meglátogatásával tettek jó szolgálatot az egyházi éneklés ügyének.

Este az iskolában vallásos este keretében előadás hangzott el a népfőiskoláról, annaké lleképítő, nemzetnevelő és gazdasági jelentőségéről; a program későbbi részében a református sajtó jelentőségéről, közelebbről a Sárospataki Református Lapokról hangzott el előadás. Mindenki kapott egy számot ajándékul, kérve, hogy ha megszereti álljon előfizetéssel a lap támogatói közé. A két előadás közben felcsendültek szép egyházi énekeink mellett ősi népdalaink napkeletről hozott, évezredekbe gyökerező dallamai. A Kalevala csodálatos versei és dallamai az időtlen emlékezés sejtelmeivel vették körül a vilmányi gyülekezet tagjait. Az énekszámokat furulyaszó és népi balladamondás tarkította.

A gyülekezet háláját és köszönetét a templomban és a vallásos estén is jelen sorok írója mondotta el, kérve az áldott szolgálatot végző testvérek további munkájára Isten áldását.

Nem tudom befejezni ezt a beszámolót anélkül, hogy lelkipásztoroknak és gyülekezeteknek szeretettel ne ajánljam a közöttünk járt testvéreink — merem állítani — építő szolgálatát. Hívják meg őket. Készséggel mennek mindenhová. Még kis gyülekezetben is biztosítható perselypénzből az útiköltségük és hozzánk hasonló örömmel fogják tapasztalni, hogy milyen áldott az énekes szolgálat a gyülekezetben. Az a meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy ilyen éneklő hitébresztő szolgálat felel meg a legjobban a magyar léleknek. Zsoltáraink és dicséreteink, régi evangéliumi lelki énekeink helyes éneklésével közelebb férkőzhetünk a magyar lélekhez, mint idegen módszerek nem mindig sikerrel alkalmazott használatával.

(Vilmány) **Kovács István.**

A kupai egyházközséghez tartozó Felsővadász szórványban *Petránszki Gáborné,* Zákány Erzsébet egyházunk kárára adott reverzálisból kifolyólag a pünkösd előtti bűnbánati vasárnapon a gyülekezet előtt töredelmesen bűnvallást tett.

Ref. Püspöki hivatal,
Miskolc, Palóczy u. 35.

15 éves érettségi találkozót *rendeznek június 13-án az 1933-ban érettségizett pataki diákok.*

Tóth Mihály sárospataki gyakorló általános iskolai tanitót a tankerületi főigazgató a gyakorló általános iskolákban tanulmányi felügyelői teendők ellátásával bízta meg.

Mezőzombor *Alsózemplén gyülekezeteiből* legújabban a következő adományokat vette köszönettel: Szerencs régebbi 1752·80 Ft adományához újabb 125·— Ft, Erdőhorváti 239·90 Ft, Sárospatak 1605·— Ft, Bodrogzsadány 45·— Ft, Bodrogolaszi 134·— Ft, Tarcal 666·67 Ft, Alsó- és Felsőberecki 578·45 Ft, Ricse 250·10 Ft. Isten segít és segítenek az ő emberei is!

A miskolci gyülekezetekben *négyszázon felül volt a konfirmáltak száma. Negyven felnőtt is konfirmált, akik eddig különböző okok miatt ezt elmulasztották.*

Több forint, mint lélekszám! *Bakos Zoltán mezőzombori ref. lelkipásztor a háború alatt elpusztult templomuk felépittetése ügyében május 2-án a kicsi alsó- és felsőberecki társegyházat látogatta meg. A gyülekezet nagyon szegény tagjai néhány óra alatt 574 Ft.-ot adtak össze a testvérgyülekezet céljának megvalósításához. Soli Deo gloria.*

Kormánykédviselők az érettségi és képesítő vizsgákon. A kultuszminiszter egyházkerületünk középiskoláinál az érettségi, illetve képesítő vizsgálatok kormányképviselői teendőinek ellátásával a következőket bízta meg: *A sárospataki gimnázium* A. osztályánál: *Szabó Jenő* igazgatót (Miskolc, leánygimnázium). B. osztályánál: *dr. Kiss Kálmán* tanárt (Miskolc, fiúgimnázium). *Miskolci gimnázium* A. osztályánál: *Hallgató Sándor* tanárt (Sárospatak). B. osztályánál: *Bereczky Dezső* ny. tanárt (Budapest). *A miskolci leánygimnáziumban dr. Kónya Sándor* ny. tanárt (Budapest). A miskolci tanítóképző és leányliceumban: *Barabás Tibor* tanügyi főtanácsost (Budapest). A sárospataki tanítóképző és liceumban *Dr. Farkas László* miniszteri osztályfőnököt (Budapest).

Adományok a Főiskola részére: Kovács László Taktakenéz 15, Király Zoltán Bodroghalász 10, *Bodroghalásziak:* Kiss Sándor, Hajdu József, ifj. Molnár András, id. György Miklós, Halász József, Molnár Sándor, ifj. H. Szabó Ferenc, Tóth Ferenc, Fábián István, Hajdu János, ifj. Hegedüs Sándor, özv. Molnár Béláné, Horváth Ferenc, ifj. Szabó Lajos, Rozgonyi József, Rása Ferenc, Molnár István, ifj. Dudás Lajos, özv. Dudás Ferencné, ifj. Csizmár János, Horváth István, id. Molnár András, Varanek Ferenc, özv. Zsoldos Lászlóné, Gyana János, id. Csizmár János, Hunyor Pál, id. Csizmár István, Toma Istvánné, id. Bacsó András, ifj. Bacsó András, Bacsó Ferenc, Pelsőczi Dániel, Horváth Sándor, Szabó Ferenc Csőkőly András, Márki Bertalan, Márki Dániel, K. Szabó Ferenc, Kállay István, Széntpétery László, Szécsy Ferenc, Vajkó József, Gyana József, Szécsy Dezső, Tóth Jánosné, id. Szabó Lajos, Hegedüs Sándor 1—1 Ft. Rákosszentmihály—Sashalmi ref. egyház 20 Ft, Ált. isk. Önképzőkör Békéscsaba 10 Ft, Tóth András Nyírgelse 10 Ft, Lorántffy Zs. Nőszövetség, Gyula 38 Ft.

HIVATALOS RÉSZ

Valamennyi általános és középfoku iskola igazgatójához.

A VKM. 161.170/1948. V. számu rendeletében azt közli, hogy olyan ünnepségeket, gyűléseket, amelyeken a Miniszter Úr személyesen jelenik meg és felszólal, a jövőben minden esetben a VKM. sajtószolgálatával egyetértésben kell megrendezni. Az ilyen gyűlések időpontjának kijelölését a Miniszter Úr magának tartja fenn. Igazgató urakat kérem, hogy a kérdéses ünnepségek rendezésénél ilyen szellemben eljárni szíveskedjenek.

Valamennyi iskolaszéki elnökhöz.

A Magyar Közlöny 63. számában megjelent az 1924-től 27 évfolyambeli besorozott *tanítók katonai mentesítésének előterjesztési módja.* A H. M. megváltoztatta és helyette az alábbi mintát kell négy példányban kitöltve a mentesítési kérelemhez csatolni: 1. a munkaadó neve és székhelye, 2. A mentesitendő személy neve, 3. Születési helye, éve, hónapja és napja, 4. Anyja neve, 5. Jelenlegi lakcíme, 6. Születési évfolyamának katonai összeírásakor hol lakott? 7. Melyik sorozójárásban hol és mikor sorozták? 8. Sorozáskor milyen osztályozást nyert? 9. a) munkavállalói minősége és beosztása, b) szakképzettsége, c) fenti munkaadónál mióta áll alkalmazásban, d) volt-e már mentesítve, e) mentesítés indoklása, 10. Illetékes miniszter véleménye, 11. Honvédelmi miniszter határozata, 12. Megjegyzés. A mentesítési kérelem mintáit nagyság és rovatozás tekintetében teljesen egyezőnek kell kiállítani, mert a H. M. csak ezeket a kérelmeket fogja tárgyalás alá venni.

Valamennyi általános és középfoku iskola igazgatójához.

A Magyar Pedagógusok Szakszervezetének „Eötvös alapja" a pedagógus takarék és hitelszövetkezet bevonásával takarékossági és segélyezési mozgalmat indít. A takarékosság nevelő hatásától eltekintve ez a mozgalom az összegyűjtött tőkének az ország gazdasági vérkeringésébe juttatásával végeredményben a nemzet gazdasági és kulturális felemelkedését mozdítja elő. A minisztérium illetékes szervei által az iskolákat tájékoztatni fogja az „Eötvös alap" munkájának rendjéről és feltételeiről. Az iskolák igazgatóinak figyelmét — tekintettel a takarékosság nevelő hatására, valamint a mozgalom családvédelmi és szociális jelentőségére — ezúton is felhívom az „Eötvös alap" segélyezési mozgalmára.

Felhívás az Egyházközségek Előljáróságához!

A Vármegyei Szociális Bizottság Borsod megyében a nyár folyamán egyes községekben napközi otthonokat szervez. Nagyon helyes lenne, ha más községekben viszont az egyházközségek rendeznének be olyan napközi otthont, amelyben a gyermekek napközben megfelelő őrizet alatt állanának és idejüket hasznosan, léleképítő módon tölthetnék el. A miskolci Tóth Pál Nőnevelő Intézet felsőbb osztályos növendékei szívesen vállalnák ilyen egyházi napközi otthonok vezetését, ha az egyházközség előljáróságа rendelkezésre bocsátaná a megfelelő helyiséget, összegyűjtené az otthonba járó gyermekeket, végül biztosítaná egy-két vezető lakását és ellátását. Ha az egyházközség előljáróságа a Népjóléti Miniszter úrhoz kérést intézne ilyen napközi otthon támogatására és azt hozzám május 20-ig beküldené, én a kérelmet szívesen terjeszteném fel illetékes helyre. A támogatás mérve, vagy valószínűsége felől tájékoztatást vagy biztatást adni nem tudok. A vezetők iránti kérelmet közvetlenül a Tóth Pál Intézet rektorához, Szabó Jenőhöz kérem címezni. *Dr. Enyedy Andor* püspök.

Kérelem egyházkerületünk valamennyi gyülekezetének lelkipásztoraihoz és előkönyörgőihez.

Főiskolánk bronzdomborműveinek sorozata a vörössipkás pataki diákhonvédek emlékének megörökítésével fog zárulni. Eddigi domborműveink is a kerület közadakozásának segítségével készültek. Ezt a segítséget még jobban indokolja egyfelől Főiskolánk nagy anyagi szegénysége, másfelől az, hogy diákhőseink nemcsak a Főiskolához, hanem kerületünkhöz is tartoztak. Egyházkerületi elnökségünk jóváhagyásának birtokában kérjük azért fent nevezett testvéreinket, hogy a pünkösti istentiszteletek egyikén az adakozást e célra szíveskedjenek meghirdetni s az adományok céljára a kijáratoknál külön tányérokat legyenek jók elhelyezni. Legcélszerűbb a begyűlt összeget legátusainkkal beküldeni — az összegeket a nékik adott szolgálati bizonyítványban is jelezve. *Főiskolai Közigazgató.*

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— forint
Nyomtatta: Csehi Lajos, a ref. főisk. betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam | 10. szám | 1948. június 1

Ilyen kísértetiesen

soha nem teljesedett tán még be egy-egy prófécia a világ felett, mint ez a bibliai vers-töredék, hogy a „betű öl“. Hogy idegzetileg tönkre ment, erkölcseiben lezüllött, gondolkozásában felszines lett az emberiség, az első sorban a betű romboló hatásának köszönhető. Bőbeszédű magyarázkodás helyett elmondjuk, hogy nem régen vizsgálat alá vettük egyik legelterjedtebb napilapunkat s annak aznapi számában a következőket találtuk: 30% külpolitika, 10% belpolitika, 15% közhasznu értesítés, 5% pár soros híradás a világ minden tájáról, üzleti hasznot hajtó cikk 15%-nyi terjedelemben. De mindez még rendjén való volna! A meghökkentő adat most jön: az újság egynegyed részét csupa rémségekkel tömték meg a szerkesztők. Hosszabb-rövidebb írások turkálnak minden oldalon a gyilkosságok, szerelmi rémdrámák, alvilági rablások fertőjében. — Mondhatná valaki: mi közünk nekünk, egyháziaknak mindehhez? Feleletünk: ha valakinek, hát nekünk igazán kell, hogy közünk legyen ehhez az ügyhöz. Valljuk, hogy Isten a betűt a neki való szolgálat eredményesebbé tételére adta. Ismerjük a multból a megmásíthatatlan tényeket, hogy a földön elterjedő betűvel először bibliákat, prédikációkat és egyéb Istennel kapcsolatos dolgokat nyomtattak. Újra elismételjük a már máskor is kimondott meggyőződésünket: az egyházra vár a feladat — s ezt helyette senki el nem végezheti — hogy a betűt újra visszahelyezze az őt megillető méltóságba. Mi szerettünk volna erre a szerepre vállalkozni, — hiszen régóta lelkünkben hordozzuk egy megindítandó református néplapnak az álmát. Hogy tervünk eddig meg nem valósulhatott, annak nem az állam, hanem más az oka. De mi bízunk benne, hogy a mi álmunk ennek ellenére is mihamarább valóra válik.

JÚNIUS 9-ÉN DÖNT A ZSINAT

az állammal való megegyezés ügyében

Az Egyetemes Konvent és a Zsinat elnöksége közli a gyülekezetekkel, hogy a konventi elnökségi tanács kiküldöttei a minisztertanács kiküldötteivel május 22-én előzetes megbeszéléseket folytattak, a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter úr elnöklete alatt, a református egyház és az állam közti viszony rendezéséről. Az idevonatkozó tervezetet a június hó 2-ára összehívott zsinati tanács fogja tárgyalni s az általa kiküldendő bizottság fogja a tervezetet a Kultuszminiszter úrral és a minisztertanácsi bizottság tagjaival véglegesen megszövegezni. Ez a szöveg fog a június 9-ére összehívott zsinati plénum elé döntés végett odaterjesztetni. Felkérjük a gyülekezeteket, elsősorban a lelkipásztorokat és a presbitériumokat, kísérjék szakadatlan imádságaikkal ezt az előkészítő munkát és buzgón könyörögjék az Isten Szentlelkének kiáradását a Zsinatra, hogy az a maga történelmi felelősségének és az Anyaszentegyház Ura iránti hűségének teljes és mindenoldalu átérzésével hozhassa meg a döntését. A konventi és a zsinati elnökség minden lehetőséget megragad arra, hogy ne csak a zsinati tanács és zsinat tagjait, hanem a lelkipásztorokat és presbitériumokat is még az ülések előtt tájékoztassa.

Ne nyugtalankodjék a ti szívetek!

Vakok volnánk, ha észre nem vennénk és gyávák, ha szóvá nem tennénk, hogy a református egyházon belül egy idő óta valami csillapodni nem akaró idegesség vibrál. A kapkodó tájékozatlanságban veszteglők számára útbaigazitásul el kell mondanunk a következőket.

1. Végre-valahára mégis csak el kell már intézni az egyház és állam viszonyának 3 év óta függőben lévő ügyét! Közmegegyezést pedig csak úgy érhetünk el ebben a kérdésben, hogyha mindakét fél elmegy az engedményekben addig a végső határig, ameddig a tiszta lelkiismerete engedi.

2. Ki kellett és ki kell nyilatkoztatnia — az Istentől reábízott bizonyságtétel hatalmánál fogva — a református egyháznak azt, hogy szakít a bűnös Tegnappal és elismeri, megbecsüli a mai időknek azokat a vívmányait, melyek magyar népünk javát szolgálják.

3. Azok a református vezető személyiségek, akik az egyház és állam viszonyának rendezése körül eddig, megbizatásuknál fogva, bábáskodtak és döntő megnyilatkozásokat tettek, hitvallásainknak semmilyen tekintetben árulói nem voltak.

4. Mindenkit megnyugtathat a bölcs cselekedet, hogy a nagy ügy végleges rendezése előtt összehívták az erre illetékesek a zsinatot. Éppen ezért nyugtalanság helyett a végleges döntésig eltelő néhány hetet használja fel mindenki a valóságos helyzet igaz felmérésére.

5. És ekkor rá fogunk jönni mindnyájan, hogy felesleges aggodalomra nincs okunk. Sőt azt is meg fogják látni igen sokan, hogy kívülről tűzzel játszó, illetéktelen tényezők szitják állandóan református egyháztagjainkban, mesterségesen és rosszakaratú hátsó gondolatoktól eltelve az elégedetlenséget. Ne hallgassunk ezekre az idegenekre. Nekünk reformátusoknak a magunk útját kell megjárnunk! Igaz: az egyik keresztyén felekezet eddigi magatartásunkat bírálva, ránkfogta, hogy mi elárultuk Krisztust. Mi viszont tudjuk, hogy — Krisztus az út és Ő, velünk maradva, jó Lelkének erejével segít minket az útvesztőben és tanácstalanságban eligazodni. *v*

Tapolcán

pünkösd harmadnapján a hüvös idő ellenére is bensőséges, meleg és Isten dicsőségét szolgáló egyházkerületi konferencia volt. Az első pünkösd 3000 lélekszámát jóval meghaladó sereg gyülekezett egybe. A hangszóróval ellátott hegyoldal egészen bibliai képet mutatott — a technika áldásával megtoldva. A konferencia délelőtti munkarendje többrétegű tanításnak mondható, a délutáni munka pedig kifejezetten evangélizációs célzatú volt. A rend, a fegyelem, a figyelem, a vágyakozás meglepően jó volt. Írást magyarázott dr. Enyedy Andor, Ézsaiás 66:13 alapján. A textuskifejtés, a párhuzamvonás mély, építő és vigasztaló módszerét alkalmazta. Püspökünk ennek nagy mestere. Ebben minden igehirdetőnél nagyobb. Dr. Nagy Barna „Az egyház a világban" címmel mondott olyan tanítást, amit sokszor kellene elismételni. Darányi Lajos, Józsué 24:15/b. és Cselekedetek 16:31. alapul vétele mellett a család belső, lelki kérdéseiről szólott. Fodor Lajos záró áhitatot tartott. Még énekkarok énekeltek és énektanítás folyt. Külön kiemelendő a miskolci vegyeskar művészi éneke. Délután Orgoványi György és Balla Péter végeztek az Ige és ének által áldott evangélizációs szolgálatot. Istené a dicsőség! —i —s

Összehívják a zsinatot!

Egyházunk és az állam között megindult és döntő stádiumba érkezett megbeszélések végleges befejezése előtt — minthogy az egyezmény megkötésére a Zsinati Tanácsnak megbízatása nincs — június 9-re összehívták az egyetemes zsinatot. Nagy érdeklődéssel és várakozással tekintünk az atyák meghozandó és mindnyájunkra nézve kötelező érvényű döntései elé.

Dr. Enyedy Andor püspök május 26-án meglátogatta Sárospatakot és a Főiskola vezetőivel megbeszélést folytatott az egyház és az állam viszonyának rendezésével kapcsolatos kérdésekről.

A mezőzombori templomépítés ügyében május 30-án gyűjtés lesz a miskolci gyülekezetben. Ez alkalommal Bakos Zoltán mezőzombori lelkipásztor vezetésével a következő pataki lelkipásztorok teljesítenek a miskolci katedrákon igehirdetői szolgálatot: Dr. Nagy Barna, dr. Koncz Sándor theologiai professzorok, Rásky Sándor és Tóth Gusztáv, lapunk szerkesztője.

A Debrecenben *május 25—29 között megtartott evangélizációs nagy gyülésen Sárospatakot előadóként Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor, dr. Nagy Barna és dr. Koncz Sándor theologiai professzorok képviselték. Ugyanők vesznek részt a Konvent jövő hónap első napjaiban megtartandó sajtóügyi bizottságának gyűlésén is.*

A Dunamelléki püspökválasztásról — a napilapok hiradása alapján — eddig a következő hiradások szívárogtak ki: *Benkő István, Muraközy Gyula és Szabó Imre* kijelentették, hogy jelöltséget egyikük sem hajlandó vállalni.

Püspöki vizitáció Makláron és Noszvajon

Fent írt két egyházközségben május 9-én, vizitációt végzett *dr. Enyedy Andor* püspök *Román Ernő* alsóborsodi esperes kíséretében. Célzatosan volt kiválasztva ez a két egyházközség mert mindkettőnek a tagjai felettébb rászorultak az irányításra és vigasztalásra.

1. *Makláron* kedves, régi templomukat siratják, mely a németek robbantása következtében egyszerűen eltünt a föld színéről. Csak a fundamentumból kiálló csonkok mutatják, hogy hol is állott valaha. Az anyaegyház 230 lélekből áll; — szórványai: Füzesabony, Kálkápolna körülbelől ugyanannyi lélekkel. Ez a pár száz főnyi, nagyobb részben föld nélküli munkásokból álló gyülekezet, úgy áll tétován, bátortalanul, mint a tanítványok a mester mennybe szállta után. Tőlük is meg lehet kérdezni: „Mit állotok itt, nézvén az égre?" Szabadban, az iskola udvarán tartott istentiszteleten azonban mintha a pünkösti lélek ihlette volna meg őket püspök urunknak a lelki szegényekről szólott alkalmi igehirdetése nyomán. Egyik szónokuk bátor vallomástételben ki is jelentette, hogy nem érzik immár magukat oly elhagyatottaknak, mint eddig, mert ha sok mindent elveszítettek is, meg van a hitük és úgy látják, mellettük áll hittestvéreik jóságos szeretete is. Megbíztattuk őket, hogy amikor az egyházkerületi tanács a tiszáninneni egyházkerület centenáriumi teendőit megállapította, többek között azt is elhatározla, hogy az egyházkerület területén legnagyobb pusztulást szenvedett 2 egyházközségben, Makláron és Mezőzomboron segít megépíteni a testvériség templomát. Jól esik hinnünk, hogy ha a jó Isten a biztatónak mutatkozó terméskilátást megvalósulni engedi: ez az igéret testet is fog ölteni!

2. A másik gyülekezet, a *noszvaji,* szintén vigasztalásra szorult, mert ennek meg buzgó lelkipásztora, Andrássy Ferenc hiányzik már hosszú idő óta, aki mint tábori lelkész tünt el a Don melletti harcok során. Az állandó lelki vezető hiánya miatt többször kellett ingadozást, széthúzást tapasztalnunk, azért itt a szeretet csodatevő egybeforrasztó erejéről szólott püspök urunk, csodálatosan meglágyítva a szíveket. Impozáns látvány volt, mikor az 1400 lelkes gyülekezetből 7—800 főnyi közönség várta a templom előtti téren a kerület lelki vezérét és töltötte meg szorongásig a szép s nagy, de célszerűtlenül épített és berendezett templomot. Mindkét helyen esperes imádkozása, püspök úr prédikálása és áldása, majd a lélkészek beszámolója és annak püspök úr általi elbírálása után hitvese, a főtiszteletű asszony folytatott a gyülekezet asszonyaival és leányaival bensőséges eszmecserét.

Úgy tetszett nekünk a szemek sugárzásából, az ajkak vallomásából, hogy ez ünnepi órák maradandó nyomokat hagytak e gyülekezetek életében s ha igy lenne: ez volna fáradozásunknak mindennél értékesebb jutalma! *Román Ernő*

Farkasfalvi Farkas Géza lemondó levele:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Életkörülményeimben beállott változás, rossz egészségi állapotom, magas korom, lehetetlenné teszik azt, hogy kötelességemet — mint a tiszáninneni református Egyházkerület főgondnoka — ezen óriási felelősséggel járó őrhelyen, lelkiismeretem által megkövetelt mértékben és módon teljesíthessem.

Ezért az Egyházkerület és a sárospataki Főiskola főgondnoki tisztségéről lemondok.

Kérem az egyházkerületi közgyűlést, lemondásomat kegyesen elfogadni és sok évtizeden át tapasztalt s nekem oly végtelenül becses szeretetében és bizalmában megtartani méltóztassék!

Az egyházkerületre, a szívemhez nőtt sárospataki Főiskolára, az egyházkerület minden intézményére, minden tagjára a Mindenható áldását és kegyelmét kérve, maradok mély tisztelettel és szeretettel — az egyházkerület egy emberöltőn át hűséges munkása:

Rásony, 1948. május hó 18-án.

Farkasfalvi Farkas Géza sk.

12 év alatt 400-nál több

paraszt-népfőiskolás végzett Patakon

A 12 évvel ezelőtt megindult sárospataki népfőiskola 11 évfolyamán (1944—45-ben nem működött az iskola) eddig 400-nál több paraszt fiú és leány ismerkedett meg a Krisztussal, akiknek lelkébe egyúttal igyekeztek belopni a nevelők a magyar jövendő iránti felelősséget is.

Akik évtizednél régebben — szinte először ebben az akkor még nagyon maradi hazában — nekiláttak a népi Magyarország megteremtésének munkálásához, szükségét érezték annak, hogy utánanézzenek a munkájuknak: vajjon milyen eredménnyel állják meg helyüket a volt pataki népfőiskolások a magyar életben? Nem volt-e hiábavaló a velük való bajlódás? Ezért hívták össze az arra illetékesek az idei *pünkösti két napjára a Patakon végzett népfőiskolások konferenciajellegű találkozóját.*

A több, mint 400 főnyi hajdani növendékből *32-en gyültek* össze erre az áldott s kedves alkalomra. 25 fiú és 7 leány. Őszintén, jó szívvel mondjuk: szép kis sereg volt ez. Akadtak köztük embernyi-emberré lett, komoly családapák éppenúgy, mint a bakfiskoron még csak épphogy átlábolt fiatal leánykák. Nem győztünk gyönyörködni bennük, míg együtt voltak a szemeink előtt. Nem szününk meg imádkozni értük soha: tartsa meg őket ezutánra is Isten ilyen jó reformátusoknak és jó magyaroknak, mint amilyeneknek eddig megmaradtak!

A PÜNKÖSTI EGYAKARAT ünnepén közös volt a kívánság, hogy *istentisztelettel és urvacsoraosztással* vegye kezdetét a találkozó. Nem csoda, ha így volt. Hiszen nemcsak nekünk van okunk az érettük való hálaadásra — vallják végzett népfőiskolásaink egyöntetüen — hanem ők sem győzik megköszönni Istennek a Patakon kapott sok-sok lelki és szellemi jót.

Néztem őket lopva sokáig, ahogy ott ültek a pataki nagytemplom egyik nagyon oldalra eső padcsoportjában a volt tanáraik és velük foglalkozó lelkipásztoraik társaságában s ahogy később lesütött fejjel vonultak a szent asztal elé a drága jegyekért. Mint valami jóleső, meleg áramlás, boldogság önti el most is a lelkemet, ahogy pár nap mulva visszagondolok erre a jelenetre. *Mint mindig a történelem folyamán, mennyien vannak ma is, akik Isten nélkül és sokszor Isten akaratával ellentétes úton-módon akarnak ezen a földön jövendőt építeni.* Ezek a mi fiaink, *benne állva az idő és történelem sodrában,* vallják és hirdetik, hogy jó az Úr! Igaz: néhány százan vannak még csak, akik ettől a hittapasztalattól megtermékenyülve működnek kicsi Magyarország különböző pontjain munkahelyeiken. De úgy látszik, hogy *a lelkükre kötött só- és kovász-szerepet hűségesen betöltötték mindenütt,* ahová állította őket Isten. Hiszen — ők vallották így — táboruk a magyar falvak fiatalsága körében egyre nő.

A TALÁLKOZÓ LÉNYEGE, látásunk szerint, ha összegezni akarjuk azt, *az emlékezés és a számadás* volt.

Emlékezve végigjárták ezek a kedves fiuk és leányok a kollégium régi termeit, melyekben tanóráikat tartották valamikor a velük törődő professzorok. Az iskolakertet, amelyik annyira a lelkükhöz nőtt; a konviktust, ahol koszoltak annak idején. Mindenünnen, ahol megfordultak, a népfőiskolás korukban elnyert és most felújított lelki és szellemi javak ölelték körül őket, mint eléjük toppanó tündérek. Hogy tudott ez a fiatalság örülni az itt két napon át felidézett, kedves multnak!

Harangot szentelt *pünkösd második napján Ózd harmadik kerületében a sajóvárkonyi gyülekezet. Az itt élő, többnyire gyárimunkás reformátusok elhatározták, hogy addig is, míg templomukat felépíthetik, haranglábat és harangot állítanak templomtelkükre. Isten megsegítette őket. Néhány hónap alatt az ózdi és szórványbeli reformátusok összeadták a harangravalót, lelkes gyárimunkások pedig munkaidejükön kívül a tizenegy méter magas, csillagos haranglábat készítették el vasból. A harangot Tóth János, a felsőborsodi egyházmegye esperese áldotta meg megható ünnepség keretében. Ezrekre menő volt az Ózdról, szórványokból és vidékről egybegyűltek száma. A hatalmas tömeg lovas bandérium után, zászló alatt, díszes ünnepi menetben vonult ki a telekre. Négylovas fogat vitte a négymázsás harangot, amit zsoltárok és dicséretek éneklése közben húztak fel. Kétszer szólalt meg. Először a két világháborúban elesett magyar hősihalottakat siratta el. Második szavával, gyönyörű búgó hangon az élőknek mutatkozott be. Napsugaras ég alatt, a pünkösti gyülekezet örömkönnyektől csillogó szemével megláthatta, hogy Isten Szent Lelke a fiak és leányok prófétálását és a vének álmait a legnehezebb időkben is valóra váltja.* **F. G.**

Veress Sándor világhíres zeneszerzőnk feleségével és két angol tanítványával együtt, Sárospatakon tartózkodván néhány napig, meglátogatta Főiskolánkat is.

És hogy kezdett el igaz és őszinte részvéttől hullani a könny a szemekből, mikor hajdani népfőiskolás társaik felől érdeklődve azt kellett hallaniuk, hogy *ez is hősi halált halt közülük, meg amaz is..., hogy hozzávetőlegesen sem tudja senki: hányan lehetnek még fogságban közülük... és... igen..., hogy a végzett népfőiskolásoknak több, mint a fele — hiszen, mint valami ellenállhatatlan erejű mágnes azokat vonzotta első sorban magához Patak — a felvidéki volt népfőiskolások újra idegen uralom alá jutottak* és sorsuk felől semmi jó hír nem érkezik. Még azt sem tudjuk, hogy megmaradtak-e atyáik földjén, vagy ismeretlen messzeségbe deportálták őket az uralkodó hatalom bosszúálló basái.

Akik nem győztük lélekben megsiratni azokat, akik odalettek, — nagy örömünket leltük a megmaradottak és találkozóra eljöttek számadásaiban. Örülünk neki, hogy nem kellett csalatkoznunk bennük. Hogy helyüket megállták mindnyájan, elvegyülve ebben a világban, a mi volt népfőiskolásaink. *Nem mondják ezek a hajdani növendékek, hogy harc és nehézség nélkül élnek, de boldogok mégis, mert vallják hiszik, hogy a nép országa lesz az ő igazi, boldog hazájuk!*

VÉGEZETÜL MEGEMLÉKEZÜNK arról is, hogy a pataki Főiskola, amelyik annak idején útnak indította ezeket a fiúkat és leányokat, megszakítani velük a kapcsolatot, vagy magukra hagyni őket, nem hajlandó ezutánra sem. Továbbra is tanítani, vezérelni szeretnénk azokat, akik a mieink. Felajánlott segítségünket és jóra vezérlő útmutatásunkat szívesen fogadják és el is várják ezek a mi végzett népfőiskolásaink. *A faluszeminárium kölcsönkönyvtára, vándorkönyvtára, levelező iskolája mindig rendelkezésükre áll azoknak, akik folyamodnak érte,* — éppen úgy, mint ahogy a szabadművelődési estékre is hasznos és kész *műsoranyagot* kaphatnak mindnyájan, akik ilyen irányú kérelmeikkel felkeresik ugyancsak a faluszemináriumot.

Mikor útnak indultak ezek a volt népfőiskolások — megfogadva, hogy ezután többször találkoznak — látszott rajtuk, hogy felüdülten távoznak az öreg iskola öléből. Boldogító örömmel intünk most búcsút utánuk. *Mint a mi fiaink mennek szét a világba. Mint a mi tanítványaink, a mi igazságainkat viszik szét a szélrózsa minden irányába. Ez az igazság pedig nem a miénk, hanem az Úrtól kaptuk mi azt.* Patak a multban ennek a felülről való igazságnak birtokában volt szellemi nagyhatalom ebben az országban s ennek az igazságnak birtokában lesz ható tényező a magyar életben — hozzon reánk bármit a holnap — a jövendőben is! *Nagy Mihály*

CIGÁNY MARI SZÉPHISTÓRIÁJA

— Egy könyv a rokon Finnországról, ahol a cigányt is hűséggel gondozza az egyház

Nem régen egy kis füzet jelent meg, amelyet *Oravala Ágoston* írt és finnből fordított le *Dedinszky Gyula* — „Cigány Mari" címen.

Elmondja a kis füzet, hogy egy öreg cigány asszony vasárnapról-vasárnapra, mindig ott volt a templomban. Isten igéjének szorgalmas hallgatója volt. Minden lelki áldásban közösen részesülhetett a gyülekezet minden tagjával, de az volt a legnagyobb bánata, hogy nem úrvacsorázhatott és pedig azért, mert nem tudta bizonyítani, hogy meg van-e keresztelve.

— Édes lelkem, könnyű lenne a maga baján segíteni, — mondotta a lelkipásztora — ha tudná igazolni, hogy meg van keresztelve.

— Tudnám igazolni? Hiszen én járok templomba, az összejövetelekre, énekelek, imádkozom, hallgatom a prédikációt. Édesanyám mondta, hogy a teerijärvii lelkipásztor keresztelt meg engem.

Ám az volt a baj, hogy az anyakönyvben nem volt semmi nyoma a megkeresztelésnek.

Az esperes végre azzal nyugtatta meg a cigányasszonyt, hogy majd püspöklátogatáskor az érsek úrnak terjeszti elő az egész ügyet.

Végre megérkezett az érsek. Este alkalma lett Cigány Marinak arra, hogy a paróchián találkozzék az érsekkel. Cigány Mari szorongva ment a szobák hosszú során végig és egyszerre csak szembe találta magát az érsekkel a nagy ebédlőben, a papok társaságában.

Ott volt most már az érsek úr előtt Cigány Mari, aztán ott voltak az esperesek, titkárok, jegyzők hosszú sorban. Mari meg állt, sirdogálva.

— Hát ez a Cigány Mari — fordult hirtelen az érsekhez az esperes, majd Marit megbiztatta, hogy mondja el szépen az érsek úrnak az egész dolgot.

Mari nem tudott egy szót sem szólni, hanem csak sírt.

— No, miért is akar maga urvacsorát venni? — kérdezte az érsek.

De ő nem tudta mondani, csak sírt. Végre megszólalt:

— Drága jó érsek úr! Ha én járhatok templomba, hallgathatom az Isten igéjét, hát arra gondoltam, hogy az én Atyám sem zárhatja el tőlem a legszentebb áldását.

— Mari, maga azt állítja, hogy meg van keresztelve. Honnan tudja ezt? — folytatta az érsek.

— Hát az édesanyám mondta — szólt Mari.

— Azért mégis csak meg kellene keresztelkedni — szólt közbe egy esperes s ugyanazt mondta egy másik is — ha nincs írásos bizonyíték.

Az érsek erre megszólalt:

— Marinak igaza van. Ha Mari meg van győződve arról, hogy ő meg van keresztelve, akkor lehetetlen neki másodszor is megkeresztelkedni. Mari vehet urvacsorát.

Néhány hét mulva urvacsorai vasárnap következett és Mari részesülhetett az urvacsorában. Mari boldog volt. Fiatal korában keresztül-kasul járta az országot, cigány-bűnök szennyezték be a lelkét, most pedig Isten legkisebb gyermeke úrvacsorában részesült.

Nemsokára meghalt Cigány Mari. Az öreg, bibliás asszonyok mosták meg és tették be koporsóba, megbizonyítva mindenki előtt, hogy most aztán nincs különbség cigány és egyéb ember között, amint nem is volt soha. Cigány Mari kegyelemből-kegyelembe jutott, az érsek elől az Úrasztalához, az Úrasztalától az örök dicsőségbe.

...Ez a kis finn történet sokat beszél. Mindenekelőtt látjuk, hogy ott a lelkipásztorok mennyire lelkiismeretesek, mennyire vigyáznak az úrvacsora kiosztásánál és kétes esetekben püspöklátogatáskor képesek az érsek elé vinni egy cigány asszonynak az ügyét is. A hivő asszonyok milyen szépen imádkoznak egy öreg cigány asszonyért.

A kis finn nemzet, benne az evangélikus egyház ráér foglalkozni a cigányokkal is; reáér azokat evangélizálni is. Hol vagyunk mi még ettől? *Batta János*

Keserű cukrászdai emlék

1.

Napfényes, tavaszi délután. Az útcán életnek örülő, siető emberek. Magam is sétálni indulok. A cukrászda előtt, a szememnek ugró látványtól, önkénytelenül megtorpanok. Az üzlet csipkefüggönyös üvegajtaján — kicsi diákfiát vezetve — szegényes öltözetű, falusi paraszt-asszony lép ki.

Mint tengeri polip az áldozatát, lelkemre csavargózva, hatalmába kerít hirtelen egy régi emlék,- amikor kicsi diákkoromban, Miskolcon meglátogatott az Édesanyám.

2.

Előttem van most is az a pillanat.

A városban való ődöngés közben egyszercsak, kezébe csimbelkőzve, megállítottam Édesanyámat a cukrászda kirakata előtt. Nézegetve az édességeket, nagyot kiáltva, előre böktem a mutatóujjamat, hogy a körmömhegye odakoccant a kirakatüveghez:

— Ni, édesanyám, krémesbéles!

Mert ujjongásomra semmi válasz nem érkezett, bőbeszédű magyarászkodásba fogtam bele:

— Jaj de jó sütemény a krémes-béles! Édesanyám azt sem tudja, hogy milyen jó. Otthon nem ettünk hozzá hasonló finomságot soha... Tessék venni nekem belőle egyet...

Mintha nagyothallóvá változott volna mellettem Édesanyám, most sem szólt a szavaimra semmit. E miatt én, nem nyugodva bele a hallgatólagos elutasításba, majdnem pityergésre fogtam már a dolgot, mikor hanghordozásomon is érezhető, kicsi szemrehányással megkérdeztem:

— Nem vesz-e nekem édesanyám egy krémesbélest?

Kiérezve szavaimból a fagyos döbbenetet, hóna alá fogta akkor engesztelőn a fejemet és sürün cirógatva arcomat, lágyan felelte Édesanyám:

— Dehogynem, fiam. Hogyne vennék. Gyerünk be, no, a bótba, oszt válassz magadnak.

Belépve a szegény paraszt-asszony által csak boltnak titulált cukrászdába — hol a nagy tál krémesre, hol az Édesanyám jóságos szeme közé nézve — ujjongón kérdeztem, szinte lihegve a szavakat:

— Hányat vehetek?

— Vegyél kettőt kisfiam — válaszolta Édesanyám nagylelkűen. — Teljél el vele.

Eltelni persze akkor sem teltem volna én el a nyalánksággal, ha az üzletben lévő krémest mind megvette volna is nekem Édesanyám. Boldog voltam mégis kimondhatatlanúl, ahogy le-feljáró ádámcsutkával nyeltem — nagyokat harapva egyszerre — a süteményt. Volt bennem szív is. Nem mondhatom, hogy nem volt. Minden harapásnál újra, meg újra kínáltam Édesanyámat, hogy kóstolja meg ő is a krémest. Hiszen nem evett még ilyen jót soha, mióta él. Pedig

Nagy tévedésben élnek azok az emberek, akik úgy gondolják, hogy a gyárakban, ipari üzemekben Krisztus nincs jelen. Saját és munkatársaim életével tudom bizonyítani, hogy Jézus itt is élő valóság.

ÉLETEM NEM VOLT MINDIG KRISZTUSÉ. Gyermekkoromban az átlag keresztyén nevelést kaptam. Hosszú éveken át én is eljárogattam a templomba. De ifjúságomnak kezdetén magával ragadott a világ. Életem semmiben sem különbözött hasonló korú társaim életétől. A mélységek felé haladó úton

egy konferencián állított meg Jézus. Ekkor döbbentem rá eddigi életem hiábavalóságára. S örömmel adtam át magam Krisztusnak, aki az én bűnömet is lemosta az ő vérével.

Nagy átalakulást jelentett ez az életemben, — úgy gondolkozásomban, mint cselekedeteimben. Sok keserűségben és megaláztatásban volt részem. Mert azok, akik eddigi életem bűneiben részesek voltak, nagy megbotránkozással vették tudomásul, hogy életem nem az enyém és nem az övéké többé, hanem az én Megváltómé. De ezek a próbatételek hitemet csak erősítették és megtapasztaltam amit Pál apostol is mond: „mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.“

MUNKAHELYEMEN KRISZTUSSAL

— Diósgyőri gyárimunkás így tesz bizonyságot előttünk Jézus Krisztusról, a mi Urunkról boldogan tett bizonyságot megváltott életéről.

JELENLEG, MINT GYÁRIMUNKÁS DOLGOZOM s a reám bízott feladatokat igyekszem úgy elvégezni, hogy

feletteseim és munkatársaim lássák meg rajtam és munkámon Krisztusnak átadott életemet. S így válik valóra az Ige, amelyik ezt mondja: „nem beszédben áll Istennek országa, hanem erőben.“

De nemcsak munkával hanem állandó bizonyságtétellel is igyekszem meggyőzni munkás társaimat bűnös életük hiábavalóságáról s egyben a magam és mások átadott életének örömeiről és áldásáról. Ilyenkor, csendes beszélgetések idején, megnyílnak a szívek és még a legdurvább és legkeményebb szívekben is föl-fölcsillan az Isten után való sóvárgás lángja.

A munkahelyemen Isten csodálatos kegyelméből már annyit elértem, hogy munkatársaim a káromló szavaktól tartózkodnak.

AZ UTÓBBI IDŐBEN NAGYON SOK LELKET ragad magával az Úr, akik munkahelyükön is örömmel tesznek bizonyságot az ő Megváltójukról. A közelmult napokban is egy ilyen hívő életű fiatalemberrel beszélgettem, aki

Az első szeretet forrósága mondotta, vallotta, hogy mennyivel másképp megy a munka, ha azt az ember imádkozó lélekkel végzi.

S milyen boldogsága az ennek a fiatalembernek, hogy nemcsak egyedüllétében, hanem jövendő élettársával együtt is el tudnak mélyedni Isten Igéjében. Bizony csodálatos az Isten az Ő szeretetében, mert a hívő ember számára valósággá válik az az igéret, amelyik így hangzik: „szerzek néki segítő társat, hozzá illőt.“

A közelmultban elhangzott evangélizáción is nagyon sokan találtak haza, mint a tékozló fiú az atyai hajlékba. Egy idősebb munkás társam a naponként hallott evangélizáció bizonyságtételeit hűségesen adta tovább munkahelyén, hogy segítsen azoknak, akik Krisztus keresésében erőtlenek.

Lehetne a bizonyságtételek sorozatát folytatni. De úgy gondolom, hogy ennyiben is elég reámutatni arra a nagy, Isten után való sóvárgásra, amelyik ott ég az ipari munkásság szívében.

(Miskolc) **Kopácsy József**
gyárimunkás

---

a krémes olyan jó! Ő azonban — ki tudja mennyire kívánta pedig — nem nyujtotta volna ki érte a kezét. A száját sem azért nyitotta ki, hogy az édességbe beleharapjon, hanem, hogy megszólalva biztasson:

— Egyed csak kisfiam, neked vettem. Edd meg mindet.

3.

Milyen fájdalmat okoz is most nekem ebben a pillanatban — visszagondolva a multra — az a két krémes-béles, amit Édesanyám vett nekem jó kétévtizeddel ezelőtt abban a régi miskolci cukrászdában — darabonként 24 fillérért!

Látom őt, a mosolygó, hamar feketébe öltözött, még javakorbeli paraszt-asszonyt, mint szoborrá merevedett szemrehányást, ahogy nyakánál ingvállába belenyulva, elővette patkó alaku bugyellárisát és kifizette a két krémesért a 48 fillért.

Minek is hívtam és kényszerítettem be szegényt abba a régi cukrászdába? Mennyi kárt és milyen sok fáradtságot okoztam is ezzel néki!... Tudom ugyanis azóta — tudhattam volna akkor is már, — hogy a szegény falusi paraszt-asszonyok, ha diákfiaikat meglátogatni bemennek a városba — mert nincs otthon több — tandíjon és kvártélypénzen felül épp annyi pénzt visznek csak magukkal, amennyi a vonatköltségükre elegendő... Jaj, bizony én, mikor abba a cukrászdába becsaltam Édesanyámat s krémest vétettem magamnak azon a kebeléből előkeresett 48 filléren, mennyi kárt okoztam is neki!... Hiszen nem maradt igy annyi pénze, hogy egészen Mezőkeresztesig, a mi vasútállomásunkig megválthatta volna a jegyet. Odáig 1 pengő 80 fillér kellett volna az útért. Neki pedig — mert 48 fillérért krémest vett nekem a cukrászdában — nem volt csak 1 pengő 32 fillérje... Ennyi pénzért Csincsetanyáig adtak csak jegyet... És ő zugolódás nélkül, szívesen szállt le egy állomással hamarébb a vonatról és gyalogolt járatlan düllőutakon 14 kilométert házáig... Mert én két krémes árát megettem a pénzéből!

4.

Öreg Édesanyám soha nem panaszolta fel nekem ezt a történetet és én tépelődő óráim során mégis egyre több lelkiismeretfurdalással gondolok mostanában arra a rámpazarolt nagy szeretetre, amibe valóságosan belerokkant az Édesanyám és amit nem tudok neki, az áldottnak, soha a földi életben meghálálni.

... Ugyan; az a szegény paraszt-asszony, aki a kis mendurral előbb jött ki a cukrászdából, nem igy vette-e, nem az útiköltségét megrövíditve-e, fiának a cukrászsüteményt?... Mint nekem egykor Édesanyám az itt felemlegetett krémest?... Jó volna utánuk menni és megkérdezni tőlük. Sehol nem látom azonban őket. Ki tudja melyik oldal-útcába fordulhattak be? Odébb állok hát én is. S a régi emlékekkel való viaskodás után az áldott tavaszi napsütésben sok szomorúsággal árnyékolódik be a szívem... Érzem, hogy a kirakatban megbámult sok sütemény láttán nemcsak a szám íze keseredik meg. Hanem a lelkem is.

Tóth Gusztáv

DARÁNYI LAJOS:

(28)

„Én és az én házam..."

Csel. 15:37—41. Ezek a versek arról értesítenek, hogy Pál és Barnabás nem értettek egyet bizonyos személyi és munkatársi kérdésben. Tehát az őskeresztyénség idejében is volt nézeteltérés. Nem csak hitvallási, hanem személyi kérdésekben is másképen látták többször a dolgokat. Azt olvassuk, hogy a körülmetélkedés kérdésében megegyeztek. Ott nem volt két igazság. De amikor arról volt szó, hogy Barnabás Márkot akarta munkatársnak, Pál pedig inkább Silást akarta, akkor a kérdést úgy lehetett igazán megoldani, hogy kétfelé váltak és Barnabás maga mellé vette Márkot, Pál pedig Silást. Csak a házastársak tettek olyan esküt, hogy egymást el ne hagyják. Más személyi kérdés megoldható a „váljunk el" alapon. Becsülettel fel kell mérni a helyzetet és ezzel az elválási móddal gyógyítani kell a betegséget.

Urunk, add, hogy a személyi kérdések és ellentétek oldódjanak meg a benned való közös hitben és az előtted való megállásban. De ha erre nem vagyunk alkalmasak, akkor hadd mehessenek azok, akik nem szenvedhetik egymást más munkamezőre. Ámen.

Csel. 16:1—2. Pált Isten igazolja is. Senki nem pótolhatatlan, még Márk sem. Még mi sem. Pál így, hogy Márkot fegyelmi alatt tartotta és nem vitte magával, jobban kereste a munkatársat. És meg is találta egy ifjúban, aki az igazi tanítvány, az utód, a következő nemzedék példaképe lett. Megtalálta Timótheust. Ez az ifjú vegyesházasságból született. Az anya hívő zsidó asszony. Nem egyszerűen zsidó asszony, hanem hívő zsidó asszony volt. A hangsúly ezen van, hogy: hívő. Mit tehet egy hívő anya! Még akkor is, ha az apa pogány és utána a fiú is pogány. De a feleség, az anya hívő. És ez Timótheuson is meglátszott. A keresztyének is jóbizonyságot tehettek róla.

Imádkozunk az anyákért, a feleségekért, hogy szívük teljesedjék meg a te szerelmeddel és ezt adják át az övéiknek. Ámen.

Csel. 16:3. Következetlenségnek gondolják sokan, hogy Pál harcolt az ellen, hogy a pogányokból lett keresztyéneket körülmetéljék és — íme — Timótheust ő maga metélte körül. A magyarázat abban van, hogy Timótheus annyira az Úré volt, annyira Krisztus Keresztjét ölelte át, hogy neki nem ártott a körülmetélkedés. Nála nem járt azzal a veszéllyel, amivel a többinél járt volna. Másfelől itt a zsidók annyira figyelemmel kísérték, hogy Timótheust körül fogják-e metélni és ezeknek, a különben jóindulatú zsidóknak, a megtérése annyira ahhoz volt kötve, hogy körülmetélik-e Timótheust, hogy Pál itt, épen a misszió érdekében, megengedhetőnek látta a körülmetélést. Pál bölcs, Isten Lelke által vezetett misszionárius és pásztor volt. Ezért tette ezt az engedményt.

Adj erőt és bölcsességet, Atyánk, hogy minden időben úgy cselekedjünk, ahogyan az a leghasznosabb a te ügyedre nézve. Ámen.

Csel. 16:4—5. Itt már a szervezés munkáját is végzik Pálék. Már a második lépést teszi a gyülekezet. Isten Igéje az 5. versben mutat rá arra, hogy a gyülekezetnek először hitben kell erősödni. Az Isten Igéjét kell jobban értenie. Az Isten kezét kell erősebben fognia. És ha ez megtörténik, akkor naponként gyarapodik a gyülekezet számban is. A gyülekezetre először sohasem az a döntő, hogy számban hányan vannak, hanem az, hogy hitben erősek-e? A számban való szaporodás mindig attól függ, hogy a hitben milyen erős a gyülekezet.

Segíts minket, Atyánk, hogy megtehessük ne csak az első lépést, hanem a többit is. Hitben tégy erőssé minden gyülekezetet, hogy aztán számban is gyarapodjon. Ámen.

Csel. 16:6—7. Nincs leírva, hogy a Lélek hogyan, mimódon akadályozta Pálékat, hogy tovább is Ázsiában maradjanak. Az a fontos, hogy Pálék ezt az akadályozást észre vették. Az a tragédia, amikor az ember nem veszi észre, hogy minden azért van, mert Isten akadályoz. Mást akar. Más munkaterületet szánt. A szamár már látja, de Bálám még nem. Pálék is látták ezt. Nem azért gátol-e bennünket is Isten az ismert, a kitaposott úton, mert mást akar? Elég engedelmesek vagyunk-e, észre venni azt, hogy hol vannak a sorompók lezárva? Látjuk-e, hogy hol tilos az út?

Arra adj nekünk erőt, engedelmességet, Urunk, hogy figyeljünk a te tiltásodra, parancsodra és útmutatásodra. Ámen.

Csel. 16:8—10. Európa történetében ez a döntő fordulat. Nem tudom, hogy a világtörténelem feljegyzi-e ezt az álmot. Isten elfordult Ázsiától és Európa felé fordult. Vajjon most nem egy forditott esettel állunk-e szemben? Nem Európától fordult-e el Isten és nem Ázsia felé forditotta-e az ő kegyelmét? Azért kell imádkoznunk, hogy úgy forduljon Isten Ázsia és a többi missziói terület felé, hogy minket se ejtsen el, hanem még jobban vegyen a kegyelmébe. Rajtunk keresztül és általunk forduljon a missziói területek felé.

Áldott légy Atyánk, hogy Európát is felvetted a kegyelem szövetségébe. Azért imádkozunk, hogy most se ejtsd ki, hanem inkább jobban öleld magadhoz, Krisztusban, Ámen.

Csel. 16:11—12. Pálnak nem az volt a módszere, ami a miénk. Mi, ha világos parancsunk van valami felől, hogy meg kell csinálnunk, akkor azonnal a legpontosabban összegyüjtjük azokat az érveket, amelyek minket abban igazolnak, hogy nem lehet azt megcsinálni. Pál helyében ilyeneket mondtunk volna: veszélyes Európába menni. Még az is kérdés, hogy az álmot komolyan kell-e venni. Európában az emberek ilyenek, a viszonyok olyanok. És boldogan, magunkat kicsit mártíroknak tartva ott maradtunk volna Ázsiában. És beszéltük volna, hogy mondtuk mi, hogy ezt kellett volna csinálni, láttuk mi, de hát nem lehetett, mert így, mert úgy. Pál engedelmeskedett és minden ellenére ment. Az akadályok nem arra valók, hogy az Isten emberét gátolják, hanem, hogy azokat az Isten embere legyőzze.

Taníts minket engedelmeskedni, Urunk! Őrizz meg minket attól, hogy a felismert parancsot ne teljesítsük. Ámen.

Az egyetemes konvent *a gyülekezeti misszió és a Bethánia Egylet között helyenként felmerült feszültséget sajnálattal látja ugyan, de egyben annak jeleként is szemléli, hogy gyülekezeteinkben Isten Lelke ébredést és egyházi öntudatot indított, amit hálaadással kell köszönnünk az Urnak. A Bethánia tagok gyülekezeti misszióban való részvételének kérdését a Bethánia Egylettől kapott válasszal elintézettnek nem látja: ismételten felkéri a Bethánia Egylet vezetőségét a teljesen világos és megnyugtató rendezésre, a lelkipásztorokat, presbitereket és gyülekezeteket pedig arra, hogy teljes odaadásukkal vegyenek részt a gyülekezeti misszió munkájában, mert csak az élő missziói gyülekezet hit- és szeretetközössége teheti zavartalanná a békességet és zárhatja ki magából a szakadásokat.*

A Coetus Theologorum körlevele, a THEOLOGIAI SZEMLE új száma sajtó alá került. E körlevelet csak azok kapják meg, akik vagy az első szám kiadási költségeihez a maguk hozzájárulását már beküldötték (8 Ft), vagy legalábbis egy levelezőlapon jelzik, hogy kérik a következő körlevelet és szándékukban áll a tagsági díjat megfizetni.

Dr. Szabó Ernő *főiskolai zenetanár pünkösd másodnapján, délután hitvesével együtt szóbeli magyarázattal egybekötött zenei hangversenyt adott a volt népfőiskolások találkozóján.*

A sárospataki főiskola és a szabadságharc

Függelék.

A nemzetőrségbe sok volt pataki diák állott be. Volt mozgó és házi nemzetőrség. (Zemplén megyében 13000 ember). A névsorukat ma már nehéz megállapítani.* A főiskolai kéziratokban van egy névsor, amely az 1848. október vége, november 16. körüli állapotot mutatja. Ebben is sok volt pataki diákunk van, azért nem tartjuk feleslegesnek közölni.** Főhadnagy: Sebetzki András. Alhadnagyok: 1. Balogh Lipót, 2. Karsa Endre. Örmesterek: 1. Szász Lajos, 2. Nagy Gerzson. Dobos: Kerekes József. I. szakasz: 1. főtizedes Matulai Etel, 2. tizedes Stepán Görgy, 3. tizedes Bottyáni János, Közőr: 1. Agricola Ágoston, 2. Genzovics János, 3. Raksányi Pál, 4. Bán István, 5. Bindász József, 6. Csengeri József, 7. Orsoizki András, 8. Tirpák György, 9. Jeszenits József, 10. Stefanovics Endre, 11. Papácsi Mihály, 12. Traxler János, 13. Jencsik Miklós, 14. Zsoldos György, 15. Szimán Béni, 16. Csoma Imre, 17. Ladányi Dániel, 18. Butkai József, 19. Török Ferenc, 20. Éva Károly, 21. Prihoda Lajos, 22. Kiss Gábor, 23. Diószegi József, 24. Zámbori Ödön, 25. Tóth Ferenc, 26. Liptai Károly, 27. Bartha Károly, 28. Nógrádi Antal, 29. Czikó János, 30. Bódogh Károly, 31. Török József, 32. Bán Antal, 33. Kurila György, 34. Mihali Alajos. II. szakasz: 4. főtizedes Balogh Antal, h.: Bori Pál, 5. tizedes Oláh Dániel, 6. tizedes Roksányi Antal. Közőr: 1. Gönczy István, 2. Láng Lajos, 3. Szilágyi János, 4. Tarján György, 5. Sepitkó János, 6. Fábián Pál, 7. Kerekes József, 8. Gönczi Lajos, 9. Anlinger Bálint, 10. Lakatos József, 11. Tóth Sándor, 12. Rácz Béni, 13. Molnár István, 14. Zilahi István, 15. Makrai Károly, 16. Király József, 17. Paszternák József, 18. Dik Jakab, 19. Csomós János, 20. Zselinszki János, 21. Kirmajér Antal, 22. Parácsi György, 23. Oleár András, 24. Mokri József, 25. Hubai Antal, 26. Potesnyik József, 27. Rubliczki György, 28. Ignácz János, 29. Rosenzweig Lajos, 30. Török Ferenc, 31. Izsépi Miklós, 32. Röczei András, (33. Elek Sándor, 34. Kurilla György,) 35. Kovács Sámuel. — III. tized: 7. tizedes Csöngei Dávid, 8. tizedes Bodnár Ferenc, 9. tizedes Nyitrai József. Közőr: 1. Swarcz János, 2. Mogyorósi János, 3. Horváth Mihály, 4. Képes József, 5. Nemes Kálmán, 6. Csuha József, 7. Holló Ferenc, 8. Korotnai Pál, 9. Volf Sámuel, 10. Motil István, 11. Szoluhál Mátyás, 12. Szabó István, 13. Vecsei András, 14. Ubrisi János, 15. Musai András, 16. Csécsi István, 17. Erdélyi Ferenc, 18. Springer János, 19. Harcsár János, 20. Farkas Gábor, 21. Nemes Gábor, 22. Tompa Endre, 23. Krajnyik András, 24. Szojár István, 25. Szűcs József, 26. Albert Ferenc, 27. Hurnyák Mihály, 28. Szabó Imre, 29. Millei József, 30. Fűzi Károly, 31. Gaskó József, 32. Miska János, 33. Csurikán János. — IV. tized: 10. főtizedes Tóth Károly: 11. tizedes Csernyiczki Károly, 12. tizedes Dózsa József. Közőr: 1. Bálpataki János, 2. Pekári Sándor, 3. Várholyi György, 4. Perlik Béni, 5. Bondrai Péter, 6. Gulácsi János, 7. Czéhmester János, 8. Nátafalusy István, 9. Alexarder Julius, 10. Horváth Sándor, 11. Keniszlei András, 12. Brigoczki Márton, 13. Ferenczi István, 14. Török Ferenc, 15. Princz Sámuel, 16. Ketnei Mihály, 17. Turcsányi Imre, 18. Csáti Szabó István, 19. Hovonyec András, 20. Fodor István, 21. Princ Márton, 22. Ungár Mihály, 23. Gregorovics Antal, 24. Stepán Miklós, 25. Lengyel József, 26. Szedliczki József, 27. Kovács Miháty, 28. Gyad József, 29. Kos Sándor, 30. Nyomárkai Hugó, 31. Horváth Gábor, 32. Veress Ferenc, 33. Kozma Antal, 34. Liszkai János, 35. Scrobot Miska. Privát szolgák: 1. Viszoknai György, 2. Magyar György, 3. Szimán Lajos. Elmentek: Gog Antal. Kossuth Ágoston, Patai József, Vajda László. (Kt. 3199.)

A pataki főiskola régebbi diákjai, akik vagy honvédekké lettek, vagy politikai téren vittek szerepet 1848—49-ben, a következők:***

Pilisi Zsigmond (1847—43. I. é. jh.), Képes Károly (1843—44. V. é. jh.), Vékey Gedeon (1843—44. subscr, 1840.), Nagy Gerzson (1842—43. I. é. jh.), Zsarnay Pál (1843—44. V. é. jh.), Stumpf (Tompa) Endre, Mudrány Ferenc (s. 1830. elesett Kassánál), Karsa Ferenc a Concorregio őrnagy kardját a pataki muzeumnak adta (1888. 133. l. Sp. L.), Karsa Endre szerezte (s. 1836.) a Talpra magyar nótáját; ennek hangjai mellett vonultak be a nemzetőrök Pestre. Ő énekelte meg a világosi fegyverletételt is. Kazinczy Bálint (1829 óta pataki diák. 1837. subcr.) főtiszt a Kazinczy Lajos seregében, aki a 14. aradi vértanu lett. 1829 óta pataki diák volt. Kazinczy Sándor őrnagy (1809-ben pataki grammatista). Tompa Mihály és Borsodi József (+ 1886) tábori papok, ez utóbbi nemzetőr. Szakácsi Dániel (s. 1831.) barrikádőr, a jogi vizsgabizottság tagja később (Ad. 1899. 253. + 1882.) Láczai Károly (s. 1817) nemzetőr. Vékey Zsigmond Kossuth mellett megsebesült, majd Ujzélandba ment. Ő is pataki diák volt. Vay László őrnagy (s. 1837. + 1884) Vay Károly (s. 1832) őrnagy, Vay Béla 18 éves korában nemzetőr, később főgondnok. Vay Miklós szobrász, Batthyányi K. titkára, később algondnok. Mezőssy László, az új épület foglya. (s. 1829). Patay István tiszt, képviselő. Bónis Samu, Kulin Imre (1836 s. + 1898, 79 éves korában.) Emődy Dániel nemzetőr, majd hadnagy, később pataki tanár, a hivatalos lap szerkesztője. Károlyi István volt pataki diák és tanár, a Teleki Ádám felszólítója. Lengyel Endre (s. 1837) részt vett, mint orvos a bodrogkeresztúri csatában; később sárospataki orvos lett. Bódogh Károly (+ 1897. 74 éves korában.) A Fáyak közül is sokan kötöttek kardot: Móric, Albert, Dániel (s. 1825), Mihály (s. 1841), Tamás, Gyula (szül. 1825), János (s. 1822. 1845?). Péterfi László volt pataki tanárt (1826) később enyedi tanár korában az oláhok megégették. Szemere Miklós (s. 1818) régi pataki diák, az erdélyi seregben huszár volt. Egressi Béni szerezte Komáromban a Klapka-indulót s a Talpra magyart. Szádeczki Sámuel pusztafalusi pap tűzér volt (+ 1894). Czelder Márton gverilla (+ 1889). 1849-ben 1600 diákgyerekkel 2500 rendes katonát vert meg s meg is sebesült. Nagy Áron szatmári tanító (+ 1888). Duka Tivadar (1835—37 gimn.). (Folyt. köv.) *Dr. G. J.*

* Részben lásd Adal. Zv. t. 1912. 320. (1848. XII. 21: „6". század) 1899. 109. 269.: 1849.)

** A nevek közül elszórtan olvasható több Adal. Zv. tört. 1899. 270, 143, 173. l. 1905. 242, 288. l. stb.

*** s = subscribált.

Az ózdi református gyülekezet asszonyai és leányai május 29-én és 30-án a református templomban és a gyülekezeti teremben a szórványok és vidék asszonyainak és leányainak bevonásával református nőszövetségi konferenciát tartottak. A konferencia vezérgondolata volt: Krisztus a világ világossága. A két vezérige, aminek alapján a konferenciát összehívták, a következő volt: „tartsd meg ami nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat" és „imé az ajtó előtt állok és zörgetek." — A vidékről és szórványokból érkezőket az ózdi gyülekezet asszonyai látták vendégül.

Gimnáziumunk *Erdélyi János Önképzőköre május 24-én jólsikerült József Attila irodalmi estet rendezett.*

Hírek Tiszavalkról. *A nőszövetség a hazatért hadifoglyokat 168 teritékes szeretetvendégség keretében köszöntötte. Az együttlétet az ifjak, leányok és asszonyok műsorszámai tették kedvessé és emlékezetessé. — Az áldozatkészségnek szép jelét adta az asszonykör egyik buzgó tagja, aki 1.000 Ft-os szószéki terítőt készittetett egyháza iránti hűségének megmutatásául. — A konfirmáció áldozócsütörtökön ment végbe. A konfirmandusok ez alkalomból szüleikkel és keresztszüleikkel egyszerre járultak az Ur asztalához. Utánuk a gyülekezet urvacsorázott. A 600 lélekből 210-en urvacsoráztak.*

Június 13-án dr. Enyedy Andor püspök tart előadást a sárospataki református könyv- és sajtónap alkalmából rendezett templomi hangversenyen. Közreműködnek: *dr. Szabó Ernő, Tóth Károly,* zene- és énekkarok. Kezdete délután 5 órakor. *Tehát nem 6-án!*

A 20 évvel ezelőtt *érettségizettek közül tizenhárman találkozóra gyültek össze május 27-én. Isten áldja meg volt növendékeinket ezutáni életükben is!*

Miskolcon május 2–9-ig nagy evangélizációs hét volt evangélikus és református evangélizátorok szolgálatával.

A Hejczei gyülekezet nőszövetsége *heti szerda-esti összejöveteleinek perselypénzéből s gyűjtés útján szerzett adományokból 900 Ft. értékü szószéki terítőt készittetett a háboruban elpusztult helyett, melynek átvétele és elhelyezése pünkösd első napján történt meg, kedves ünnepség keretében. Egyedül Istené a dicsőség!*

Olaszliszkán a helybeli és környékbeli ifjuság számára május 23-án egész napos ének-, népfőiskolai- és sajtónapot rendeztek a sárospataki Főiskola kiküldöttei. Igehirdetéssel és előadással szolgáltak: *Szabó Imre és Tóth Gusztáv* lelkipásztorok. A templomban énekeket, később az iskola udvaron régi magyar népdalokat bemutató ifjusági Kórust a következők képviselték: *Benkő György* szénior, *Pálóczy László* kóruselnök, *Szabó István, Nemcsik Pál, Kiss Pál, Bárdos Zoltán, Soltész Gusztáv, Nagy László* theologusok.- A munkaközösség tagjai, mint már előző számunkban is jeleztük, a Vilmányról szóló beszámolónk végén, készséggel ajánlják fel szolgálataikat más gyülekezeteknek is és mennek mindenüvé, ahová meghívást kapnak. Útiköltségük könnyen és minden megerőltetés nélkül biztosítható a legkisebb gyülekezetekben is perselypénzből.

Otthont keres — tiszáninneni ref. hívő családnál, — magánor, idős, nyugdíjas állami főtisztviselő. Teljes ellátást, — s korához mért kényelmet igényel, — melynek költségét nyugdíjából fedezni tudja. Ajánlatot kér Benke József lelkipásztor, Hejőpapi.

Az egri jogakadémia faluszemináriumi csoportja a közelmultban meglátogatta Főiskolánk faluszemináriumát.

Adományok a Főiskola javára: Fodor György Miskolc 40, dr. Exner Béla Szerencs 10, Gál István Dunaszentgyörgy 5, Batta Béla Szigetvár 10, Tarnay Béláné Budapest 10, Vidits Mária Gyula 5, Ligeti Mária Kispest 2, özv. dr. Tarján Béláné Szeged 2, Kántor Mihály és neje Cigánd 10, Molnár Ferenc Budapest 20 (VI, Teréz körút 62. II.), Bartha László Nyiregyháza 25, dr. Horthy István Nyiregyháza 200, Rónai Soma Debrecen (Péchy-u. 4.) 100, Tóth Endre 5 forint. (Folytatjuk.)

A Humán-internátus **felvesz**

szakácsnőt és konyhalányokat!

Érdeklődők forduljanak megkereséseikkel az internátus igazgatóságához.

HIVATALOS RÉSZ

Körlevél valamennyi lelkipásztor figyelmébe.

Kérem június 5-ig a püspöki hivatalnak bejelenteni, hol van kántori javadalmi föld és mennyi az? Ha kántortanitói javadalmi föld van, mennyi az? Mennyit kívánna az egyházközség a kántortanitói javadalmi földből kántori javadalom céljára elkülöníteni? Hol van kántori lakás? Ha nincs, erre a célra tudna-e az egyházközség lakást kijelölni?

Miskolc, 1948. május 24. **Dr. Enyedy Andor sk.** *püspök.*

Pályázati hirdetmény. A kassai református egyházközségnek egy ingyenes tápintézeti alapitványára az 1948./49. iskolai évtől kezdve egyházmegyei közgyűlésünk felvesz egy kassai, vagy kassakörnyéki jótanuló és jómagaviseletü és a sárospataki főiskola valamelyik tagozatában tanuló szegénysorsú ifjut. Ha ilyen jelentkező nincs, az alapitványi helyet egy szegénysorsú pap, vagy tanitógyermekkel tölti be az egyházmegyei közgyűlés. A pályázati kérvények „Református Esperesi Hivatal, Gönc" címre küldendők f. évi junius hó 30-ig. Gönc, 1948. évi május hó 15-én. *Farkas Elek* s. k. esperes.

Az alsóborsodi református lelkészi értekezlet julius 2-án Miskolcon a gyülekezeti teremben lesz, melyre a tagokat ezúton hívja meg — *az elnökség.*

Állascsere (lelkészi). Önelhatározásomból a kellő jóváhagyások mellett elcserélném lelkészi állásomat hasonló, vagy nagyobb dotációju lelkészi állással (esetleg kedvező esetben kevéssel kisebb dotáció mellett is). Javadalom: 20 (husz) katasztrális hold jó minőségű, kertészetre is alkalmas föld; jó, új lakás, 100 mázsa tüzifa, vagy szén évente, havonta készpénzben 700 forint. Az adókat és illetékeket az egyház fizeti. Városhoz közel, rendezett és jól szituált község, kitünő közlekedési lehetőségekkel. Taníttatási lehetőség gyermekek számára a legmagasabb iskolákig. Egészséges, nyugodt hely. Ajánlatokat jelen közlöny továbbít. Faluval, várossal szívesen cserélek egyaránt. Szórványunk nincs!

APRÓ TÖRTÉNETEK

Az életük sem volt drága. *Egyik római császár fegyveres sereget küldött Odesszába, hogy a keresztyéneket gyülekezőhelyeiken megtámadja és lemészárolja. A csapat vezére egy nővel találkozott, aki kis gyermekét kézen vezetve haladt az úton. Megkérdezte tőle: hová megy? „A keresztyének összejövetelére" — volt a felelet. Csodálkozva kérdezte a másik, hogy nem tudják, hogy ő azért jött, hogy a keresztyéneket elpusztítsa. A nő azonban így felelt: „De, igen. Jól tudjuk ezt s éppen ezért sietünk oda, hogy az Urat mi is dicsőitsük halálunkkal". Ez a felelet olyan mély hatást tett a harcosra, hogy szándékát nem vitte keresztül, hanem maga is megtért s az üldözött csapathoz csatlakozott.*

Az adakozás áldása. Egy búskomorságra hajló férfi, aki már öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott. Útközben egy kis leánynyal találkozott, aki könyörögve kért egy kis alamizsnát tőle. A férfi néhány pénzdarabot adott neki. Kimondhatatlan örömmel fogadta a gyermek az ajándékot és sietve indult vele hazafelé. Meghatódva a kis leány örömétől, a férfi egészen elfelejtette a sötét gondolatait és követte a gyermeket. Nagy szegénységben levő családot talált, amelynek tagjai hálával borultak le előtte. „Hát egyetlen jótettel ennyi örömet lehet okozni? Hiszen akkor érdemes élni! Istenem, bocsáss meg bűnös gondolataimért." S a férfi, aki másokat megmentett, megmentette magát is.

A szabadság és az élet. *1836. augusztus 1-én az angol parlament eltörölte Nyugat-Indiában a rabszolgaságot, de ez csak egy év multán lépett életbe jogérvényesen. 1837. augusztus 1-én, egy évvel később, 20.000 rabszolga gyűlt össze Jamaika szigetén. Mind fehér ruhába öltöztek és éjjel 11 órakor mind letérdeltek és égre néző szemmel vártak egy óra hosszat. Mikor az óra éjféli 12-őt ütött, mind a 20.000 eddigi rabszolga egyszerre állt talpra és boldog örömmel kiáltott fel: szabadok vagyunk, szabadok vagyunk! Ekkor kezdődött az életük szegényeknek. Hát aki Jézus szabadságának részese lesz, micsoda élet várakozik arra!!*

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— forint
Nyomtatta: Csehi Lajos, a ref. főisk. betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 11. szám 1948. június 15

ALMA MATER

Az iskolai év végén, a döntő fontosságú, új iskolai törvények előtt, különösen forró szeretettel ragaszkodunk a sárospatakiősikollégiumhoz. Alábbi kis írásunkat Komáromi Jánosnak egy 1925-ös cikkéből vesszük:

E falak között lakott valamikor az ifjabb Rákóczi György s jószívvel gondolt vissza mindenkor az anyaoskolára, míg csak ellenséges lovak patkói szét nem taposták a fenesi síkon. Innét bontotta ki libertás-zászlait unokája, a legnagyobb az egész nemzetségből, amikor — Isten tudja hányadszor — fakadtak fel a dicső nemzet sebei. Itt volt mendikáns Kazinczy, a haza „szent öreg“-e és sok duhajkodást mívelt már akkor is Bessenyei Gyurka, aki olyan erős volt, hogy két öccsével együtt félvéka derejét evett meg egyfolytában, ha megéhezett keveset. A Pletykadomb körül mutogatják még a helyet, ahol a roppant tudományú Kövy professzor megállt egyszer s a felzendített jurátusok csoportjának élén megfenyegette szeliden a vezért: „domine Kossuth, magából nagy országháborító lesz valamikor.“ Hát az is lett, — áldás a poraira! Itt járt Csokonai a vékony nyakával, míg elé nem vette a botját s el nem indult a vándormadarakkal. Ebben az időben élt még néhány professzor, aki emlékezett rá, hogy Szemere Bertalan, mivel szegény nemesi fi volt, téli napokon — hideg szoba helyett — a városszéli kazalba bújt s ott tanult angolul, mialatt gyakran volt kénytelen kékülő körmei alá fújni. Mert olyan volt benne az elszántság. No, csinált is galibát később domine Kossuthtal együtt és annak ellenére. A várságcok alatt sokat bolyongott valamikor Tompa, itt költvén első regéit s már akkor is szívfájdalmakról panaszkodott. És innét indult el ordas télben Tóth Ede. Vásott kiskabát volt rajta, hóvihar dühöngött s a szegény ripacsjelölt a Pityergődombról mikor visszanézett volna még egyszer, könnyei az arcára fagytak. Itt peckáskodott Zempléni Árpád, mert szegény volt már akkor is, nagyon szegény. És a többi nagyok! És a többi kisebbek! Akik, ha nem is tudtak a nagyok után szállni, de itt maradtak a földön s ezen a földön dacos magyaroknak ismerte őket mindenki. Igenis, — megtartották a hitet minden időben!

(Részlet a Főiskola pecsétjéből)

Elmenvén azért, legyetek tanítványokká minden népeket... tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek és én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.
(Máté 28:19—20.)

Jézus pedig monda: „hagyjatok békét e kis gyermekeknek és ne tiltsátok meg nekik hogy hozzám jöjjenek, mert ilyeneké a mennyeknek országa.“
(Máté 19:14.)

Ti is atyák ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Ur tanítása és intése szerint.
(Efézus 6:4.)

Magyarok Morvában

Messziről jött levél érkezett címemre nem régen. Ismerős, kedves család küldött benne értesítést hozzám, hajdani papjához. Több, mint egy évvel ezelőtt deportálták szegényeket Délmorvaország kietlen messzeségébe rabszolgatartó uraik. Sokszor vívódtam a sorsukon: mi lett velük? A szarkaláb-betükkel megírt levél sok minden tekintetben választ adott kétségeskedő töprengéseimre. Érdemes lesz néhány mondatot szóról-szóra idézni belőle: *„Nem régen voltunk U.....-n, itt egy 9 kilométerre fekvő faluban, keresztelésen. Fekete Danyiéknak született egy kis fiúk, azt keresztelték. Meg ott konfirmált két gyermek is. Az egyik a mi Zolink volt. Tóth Kálmán református lelkész volt idelent Prágából. Ő jön majd a jövő hónapban úrvacsorát is osztani, mert ott elég sok magyar van és oda mi is eljuthatunk elég könnyen.“*

Arra vállalkozom most, hogy leírjam azokat az érzéseket, melyek lelkemből felfakadtak e levél olvasása közben.

Békességet adó bölcső

Mint valami új prófécia, legelőször is az a meggyőződés ver fészket a gondolataim között, hogy *a szenvedés jobbá tesz.*

Száraz érvek helyett — keserű emlékezéssel — felidézem most itt a multunkat. Kedves idő volt az nagyon, mikor még együtt lehettünk mindnyájan az otthont adó, kicsi gömöri falunak, Sajókeszinek az oltalmában! Legelőször engem tettek onnan földönfutóvá a szlovákok, átloncolva a határon maradék-Magyarországba. Később, a tél beálltával, teherautókra pakolva őket, a tőzsgyökeres paraszt atyafiakat is kitépték a tájból és faluközösségből. Álmatlan éjszakákon át sokszor megpróbáltam perbe szállni e bitang sors miatt az éggel is. Nem volt igazam. Ma már látom: *ennek a kegyetlen szétszórattatásnak kellett ránkjönni, hogy a személyválogatás nélküli jóság, az igaz szeretetből fakadó testvéri érzés hatalma alá igázza az emberi lelkeket!...* Mert bizony nagy dolog az, hogy *F. L.*, aki hozzám az előbbi levelet küldte, rászánta magát a 9 kilométeres útra és elment *Fekete Danyiékhoz — keresztelőbe!* Hiszen otthon, a hajdani falunkban is született annak idején — szinte minden második esztendőben — Fekete Danyiéknak gyermekük. Ám akkor *F. L.*-ék észre sem vették ezt az eseményt. Ők gazdagok voltak. Harminc holdas, nagy jövedelmű parasztok. Fekete Danyi meg kommenciós cseléd volt csak.

S úgy illett az minálunk, hogy a gazdag lehetőleg soha ne lépje át a szegény küszöbét s a szegény is csak akkor kopogtasson be a gazdagok ajtaján, ha emberségében megalázkodva, meghunyászkodva kérni kényszerült végső szükségében.

A legrettenetesebb próbatételnek, a szétszórattatásnak kellett az emberekre elkövetkezni, hogy ez az erkölcstelen közösségi morál érvényét veszítse hajdani falum népének a gondolkozásmódjában. Mert ott, Délmorvaországban nincs már többé sem gazdag, sem szegény. A társadalmi ellentétek, az emberi gyöngeségből származó bűnök, mind megszüntek. Hiszen ott csak egyforma

nyomorúságra jutott, szenvedő, szétszórt, szegény magyarok vannak, akik örvendezni tudnak mindnyájan annak, hogy Fekete Danyiéknak, a hajdani kommenciós cselédéknek fiú-gyermeket adott Isten.

Áldott legyen a kicsi bölcső, amelyiknek gyermeket altató ringásánál kibékülve egymásra találtak a hajdan egymást semmibe sem vevő, most szomorú sorsra jutott, szegény magyarok: a régi gömöri híveim!

Konfirmáció és úrvacsora idegenben

És másodszor is kárhoztatnom kell a multunkat a messziről jött levél olvasása közben. Hiszen e sorok olvasói közül mindenki tudja, hogy mit jelent a református egyház hívei számára a *konfirmáció és úrvacsora.*

Milyen bűn, hogy az egyháztagok e két drága kincset nem becsülik meg eléggé a jó napok idején.

Emlékszem újra a mi gömöri kis falunkra. A tavaszi, szorgos napok idején kellett konfirmandusainknak ágendára járni a paróchiára. Menyniszer elmaradtak ezek a gyermekek ezekről az alkalmakról nem hanyagságból és nem is rosszakaratból, hanem a szülők földi gondokba belevesző hajszája miatt, akik kényszerítették gyermekeiket a határban való, estig tartó munkára. S most Délmorvaországban mi történik? *A szülők maguk tanítják meg otthonaikban és munkahelyeiken az ágendás könyvecskére gyermekeiket,* mert ott pap nem ér rá vesződni velük. A papnak ott annyira van csak ideje, hogy havonta egyszer megjelenjen közöttük, kikérdezze a hitcikkelyek felől a gyermekeket s azután az Istentől kapott felhatalmazás szerint áldásával egyházi vonatkozásban nagykorúakká nyilvánítsa őket.

Ugyanilyen érzések jutnak eszembe az úrvacsoraosztással kapcsolatban is. Míg otthon voltunk a falunkban, hányszor és hányan nem vették észre az atyafiak az úrvacsorai istentiszteletre hívogató harangszót! Most pedig már *hónappal előbb számon tartják az istenadták az úrvacsoraosztás idejét s 9 kilométert tesznek meg, hogy az Úr asztatához járulhassanak.*

Megértem őket.

Idegenben és szétszórtságban nincs egyéb vigasztalása a lélekneк, hanem csak a létező Isten. A hajdani választott nép is ilyen volt, mint az én népem.

Míg jól volt dolga, semmibe sem vette az Urat. Mikor azonban szétszórattatott, akkor száján nem hagyta elhalkulni az élet igenlő szavát.

Juliánus új arca

Végezetül a levél olvasása közben akaratlanul is felrémlik előttem a multból az őshaza magyarjainak megkeresésére elindult *Juliánus barátnak-az alakja.*

Hiszen, imé: Juliánus szerepére ma is vállalkozik ember! Tóth Kálmán, hajdani komáromi református lelkész, elhagyva az otthoni nyugalmat,

élete feladatául tűzi ki, hogy a Felvidékről elhurcolt szegény magyar reformátusokat felkeresse Szudétaföldön, Morvában s Csehszlovákia egyéb kietlen helyein.

Igaz: az ő teendője éppen fordított, mint a hajdani lelki ősé-é volt. Julián annak idején az őshaza magyarjainak felkeresésére indult. Tóth Kálmánnak ennél szomorúbb szerep jutott: az ősi földjeikről elhurcolt magyarok felkutatása, akik szomorú jobbágysorsba zuhanva tengetik mindenüktől megfosztva — egyik napról a másikra — életüket.

Milyen idegölő, fizikailag és lelkileg egyaránt kimerítő állapot lehet: mindig útban lenni; idegen, ellenséges világban a mieinket keresni s rájuk találva a vigasztalhatatlanul megszomorodott embereknek üzenetet hirdetni az isteni kegyelemről.

Mert vállalkozott erre a terhes munkára: áldja meg ezt az új Juliánust Isten! *Tóth Gusztáv*

Könyvnappá minősítették *idén is az erre illetékesek június 3—4-5-ét. Gazdag és értékes művek jelentek meg ebből az alkalomból a magyar könyvpiacon. Szomorúságunk, hogy nem a mi zsebünkhöz mérten állapították meg a kiadók, a forgalomba került könyvek árát. Mindebbe zúgolódás nélkül bele is tudnánk törődni. Az azonban méregbosszúság, hogy a könyvkiadók nem is mireánk számítottak idei könyvnapi könyveink forgalombahozásakor. Hiszen az egyik hétfői lapban olvastuk a vérforraló eszmefuttatást, hogy ha minden 1500 forintos havi jövedelmű ember 1 könyvet, minden 2000 forint fizetésű 2 és minden 3000 forint jövedelmű 3 könyvet vásárolt, akkor már sikerrel végződött az 1948-as könyvnap. Nem tudom, hogy a könyvkiadók kalkulációja bevált-e s hogy az 1500—3000 forintos havi jövedelmű emberek hogyan erőltették meg magukat könyvvásárlás tekintetében. Annyit azonban állítunk: nem volna szabad ennek így lenni! Szégyene az a magyar könyvnapnak, ha annak megrendezői — ahogy az újságcikk mondja — csak a mammutjövedelmű olvasókra vannak tekintettel s nem a népre és a tudományra mégis csak legszomjasabb értelmiségre! Ilyen módszerrel a magyar kultura legjava soha nem ér el népünk legszélesebb rétegeihez: parasztságunkhoz és munkásságunkhoz!*

A Zsinat 14.-re összehívott történelmi jelentőségű üléséről jövő számunkban közlünk részletes tudósítást. Az „atyák" munkáját hordozzuk ímádságunkban!

Évvégi dátumok a Főiskola életéből: junius 19-én iktatja be dr. Enyedy Andor püspök főiskolai gondnoki tisztébe Darányi Lajos sárospataki lelkipásztort. E nevezetes eseményről jövő számunkban részletesebben is beszámolunk. Évzáró: 20-án negyed 12 órakor. 21-én igazgatótanácsi gyülés. 22-én kezdődnek az érettségi vizsgák.

Boldizsár Iván *államtitkár a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság sárospataki csoportjának meghívására értékes előadást tartott a Főiskola dísztermében a szovjet egyetemi diákéletről. A nagyszámú városi közönség mellett, ifjúságunk is teljes számban részt vett a minden tekintetben hasznos és nagy hiányt pótló előadáson. Több közvetlen hozzászólás is elhangzott s az ezekre adott felvilágosító válaszok nagyban hozzájárultok a teljes kép kialakításához.*

Medgyessy Ferenc, hazánk egyik legnagyobb élő szobrásza Sárospatakon tartózkodik s könyvtárunkban tanulmányozza a veressapkás, volt pataki diákokra vonatkozó adatokat. Ő kapott ugyanis megbizást arra, hogy a 48—49-es szabadságharcban hősi halálll halt, hajdani diákjaink domborművét elkészítse.

A Fáy András Társaság—alapszabályaihoz híven — ebben az esztendőben is díszülést tartott Fáy András születésének évfordulóján. Ebből az alkalomból felolvasásaikkal szerepeltek *Farkas* Andor, *dr. Gulyás* József, *Novák* Sándor és *Szigethy* Ferenc.

Holland újságírók *látogatták meg nemrégen Sárospatakot, akik a Főiskolában látottakról a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak.*

A faluszeminárium, régiségtár és a nagykönyvtár a szabadságharc évfordulójára 48—49-es emlékkiállítást rendezett, amelyik minden délelőtt nyitva van. A Patakon tartózkodókat kérjük, ne felejtsék el megtekinteni e nagyértékű kiállításokat.

A zemplénvármegyei Kazinczy Kör *a Fáy András Társaság meghívására június hó 11-én, irodalmi estet tartott a Főiskola tanácstermében. Közreműködtek nagy sikerrel dr. Bakos József, gimnáziumi tanárunk, Dienes Adorján, Kenyeres József és Lukáts József dr.*

Az egyházkerület missziói telepe Görömbölytapolcán ezen a nyáron is megkezdi gyülekezeti munkások részére minden esztendőben szokásos testi pihenővel egybekötött lelki munkáját. Az érdeklődők forduljanak bizalommal a Püspöki Hivatalhoz, ahol a részvételre vonatkozóan minden adatot részletesen megkaphatnak.

Református Ifjú

Adja az Isten

Adja meg az Isten,
Mit adni nem szokott,
Száz bús vasárnap helyett
Sok, víg hétköznapot.
Adja meg az Isten.

Adja meg az Isten
Sirásaink végét,
Lelkünknek teljességes,
S vágyott békességét.
Adja meg az Isten.

Adja meg az Isten,
Bár furcsa a világ,
Ne játszak ölő, gyilkos,
Cudar komédiát.
Adja meg az Isten.

Adja meg az Isten,
Mit adni nem szokott,
Száz bús vasárnap helyett
Sok, víg hétköznapot.
Adja meg az Isten.

Ady Endre

Az egyháznak

különös felelősséggel kell ma és az elkövetkezendő időben munkába állni az ifjúságért. Jön ránk az államosított iskolák ideje. Nincs okunk rosszat tételezni fel a holnapi iskolák működéséről. Egy tény azonban bizonyos: *ifjúságunk ezután nem lesz annyira kéz alatt, mint idáig.* Többet kell érte dolgozni, küzdeni, imádkozni, mint eddig tettük.

Ám ma nemcsak az *ifjúságért* emelünk szót, hanem az *ifjúsághoz* is szeretnénk eljuttatni mondanivalóinkat. Azok a fiuk és leányok, akik még továbbra is az iskola padjaiban maradnak — kérjük őket — *legyenek több bizalommal ezután az egyház iránt* és szeressék jobban az egyházat, mint a multban. Azok után az ifjak után pedig, akik kikerülnek az iskolából, üzenjük figyelmeztető szeretettel, hogy *az egyházi iskolákban tulajdonukba vett kincsekkel jól sáfárkodjanak* majd odakint az életben. Nem adunk tanácsot senkinek, hogy milyen pályára léppen. Azt viszont hírdetjük, hogy minden poszton kötelességük úgy szolgálni, hogy ebből a szolgálatból Isten nagy nevére dicsőség, embertársaik hasznára pedig áldás származzék. A református hitvallásos iskolák ilyen embereket igyekeztek a multban nevelni. A református egyház — iskola nélkül is — azért fog küzdeni a jövendőben is, hogy az ilyen emberek száma egyre jobban szaporodjék földünkön! *T.*

DR. ENYEDY ANDOR:

Ifjainknak üzenem

„Írtam néktek ifjak, mert erősek vagytok és az Isten igéje megmarad bennetek és meggyőztétek a gonoszt." (János közönséges első levele 2:14.)

Nem tudjuk, hogy kik voltak azok az ifjak, akikre János apostol gondolt, amikor a fenti szavakat leírta. Csak annyit tudunk róluk, hogy erősek voltak, az Isten igéje megmaradt bennük és meggyőzték a gonoszt.

Erről a három dologról lehet megismerni a keresztyén ifjúságot, a Krisztus ifjait is. Erő kell ahhoz, hogy az Isten Igéje megmaradjon az emberben. Erősnek kell lenni a hordónak, hogy megmaradjon benne a bor. Erősnek kell lenni a kéznek, hogy megmaradjon benne a gyeplő. Erősnek kell lenni a fiatalembernek, hogy a világ, a barátok befolyása le ne térítse arról az útról, amin a szülői kéz elindította. Mikor felnőtt gyermekeim kiszálltak a családi otthonból és kimentek a világba, mindegyiknek azt igyekeztem a lelkére kötni: ne hagyd el és ne tagadd meg senki kedvéért azt, amit itthon jónak, helyesnek láttál; inkább győzz meg másokat is mindezeknek a helyességéről.

Erős ember az, aki megmarad az Isten igéje mellett, vagyis akiben megáll, megmarad az Isten igéjének tanácsa, tanítása, bölcs intése és útmutatása. Gyenge nádszál az, amit ide-oda hajlít mindenféle szél. A gyenge ember épen így hajlik a tudománynak akármi szele felé. Amikor a templomban van, akkor az igének helyesel, arra bólint, mint szívéhez és szívéből szóló bölcsességre. De ha kimegy az Isten házából, akkor annak helyesel, amit a világban hall, még ha az tökéletesen ellenkezik is Isten beszédével.

Milyen komoly szóval mondja, írja Jakab apostol: „Az igének pedig megtartói legyetek és ne csak hallgatói, megcsalván magatokat." Tréfásan szokták mondani, hogy a jótanácshoz, vagyis annak a foganatos voltához, két ember kell. Egyik, aki adja s a másik, aki elfogadja. Az ige foganatos voltához is két ember kell. Egyik az ige hirdetője, a másik a megtartója.

Én is azért írok most nektek, kedves ifjaink, mert erősek vagytok és az Isten igéje megmarad bennetek. Boldogan látom, tapasztalom, hogy az Istentől jövő tanítást nem tudja kiverni belőletek semmiféle hitetlen tudomány, semmiféle emberi vagy sátáni bölcselkedés. Mint apáitokat, úgy titeket sem tud eltéríteni Istentől és az Ő igéjétől a hazugságnak és tévelygésnek semmiféle mesterkedése.

És írok én is nektek, mert meggyőztétek a gonoszt. Gyermek és ifjú koromban láttam birkózó legényeket, amikor törték, tiporták egymást s mi kíváncsian néztük, hogy melyik marad alul és melyik lesz a győztes? Most is látom néha a mozi vásznán boxoló bajnokok kézitusáját, az egyik kidőlését, a másik diadalát. De látom a mi ifjuságunk birkózását is a reátámadó, leselkedő gonosszal: az elhatalmosodott élvezetvággyal, érzékiséggel, önzéssel, irigykedéssel, gyűlölködéssel, kapzsisággal, csüggedő letörtséggel, megalkuvó gyávasággal, közömbös nemtörődéssel, hiú álmodozással, ábrándkergetéssel, vakmerő elbizakodottsággal, elvakult fölényeskedéssel, meggondolatlan vállalkozással, könnyelmű léhasággal. És látom, hogy ebben a birkózásban úgy hullanak némelyek, mint a legyek ősszel, viszont vannak, akik erősen állnak. Ahol pedig felhallatszik az ige szava, az elhullottak is újra felkelnek és legyőzik az ige, a Krisztus erejével azt a gonoszt, aminek a támadását, kisértését a maguk erejével nem tudták kivédeni. Látok ifjakat: sőt majdnem azt mondom, hogy látom ifjainkat, amint kezdik felismerni az Ur Jézusban a világ, a Sátán, a Halál legyőzőjét és a Krisztusban megigért győzelmet kezdik kivívni a maguk számára is.

Írok hát nektek ifjak és irni fogunk máskor is e kis lap hasábjain, hogy legyetek erősek, maradjon meg bennetek. Isten igéje és legyen titka, forrása, magyarázata a ti győzedelmes életeteknek!

Érdemes-e SDG bibliaórára járni?

A magyar református diákok országos egyesülete a Soli Deo Gloria Szövetség. (Egyedül Istené a dicsőség, Kálvin jelmondata.) Röviden: SDG. A legtöbb középiskolában ott találjuk kis közösségeiket, az SDG-s kellégiumokat. Az alábbi cikk az egyik sátoraljaújhelyi kollégium életéből van véve.

Kollégiumi óra van. A 14 éves leányok szeme várakozással tekint a 18 éves vezetőre. Diák diáktól várja az Ige üzenetét.

— Lányok — szól a vezető — most egy évi munka után mondjátok el ti: érdemes volt-é SDG-re járni? Mindenki vegyen ceruzát, papirt elő s írja meg feleletét két kérdésre.

1. Mit nyertél ez év SDG óráin?

Az arcok elkomolyodnak, papir fölé hajolnak s lassan egymás után megindulnak a ceruzák.

„*SDG órákra* én csak ezen az éven jártam. Igen boldog voltam, amikor az első órán részt vettem. Olyan jól esett kitárni a szívemet a többiek előtt. Mindig szólt énhozzám is személy szerint az Úr. Eleinte én is úgy gondolkodtam, ha valami találót mondott a vezetőm, hogy ezt pont a barátnőmnek kéne hallani, de aztán rájöttem arra, hogy nekem ezerszer jobban szükséges kérdés életemben."

„*Megismertem* a Krisztus felé vezető útat, megismertem bűneimet Nagyon nehéz a Krisztus útján elindulni és megmaradni. Az SDG óra mindig bíztatást és lelki ajándékot hozott számomra. De értem jött a Sátán és sokszor nem tudtam ellentállni kísértéseinek. Amikor ellent tudtam állni, nagyon boldog voltam. Ezek az órák visszaemeltek az elesettségből a jó felé. Érzem, hogy ezután is szükségem van ilyen összejövetelekre."

„*Krisztust* ismertem meg. Elfogadtam Őt Megváltómnak és megéreztem, hogy elhív, hogy neki szolgáljak és éljek. Úgy érzem, hogy ez még nem elég tökéletes, mert én még nem tudtam átadni egész magamat Jézusnak."

„*Elfogadtam* Krisztust és ezért nagyon boldog vagyok. Jobban megértettem Isten Igéjét. Jobban szeretem az embereket is s nem haragszom ellenségeimre."

„*Alig várom*, hogy SDG-re jöhessek, mert úgy vágyom utána. Olyan nagyon érzem, hogy ha most nem mennék el, elveszítenék valamit. Drága és jó ajándékot, amit talán sohsem kapnék meg. Sok-sok lelki ajándékot kaptam ezeken az órákon. Mikor vérző, fájó lélekkel jövök órára, itt mindig vigasztalást nyerek. Ha segítségre, tanácsra van szükségem, mindig itt kapom meg. Itt érzem magam Jézushoz legközelebb."

2. Miért van szükséged Jézusra ifjúságodban?

A ceruzák egy percre megállnak. A tekintetek egy pillanatra egymást keresik. Van, aki ír még, van aki elmerülve gondolkozik, de a feleletek megindulnak a második kérdésre is.

„*Azért*, mert talán ekkor a legnehezebb Istennek tetsző életet élni. A Sátán csábításainak magunkban nem állhatunk ellent, csak Krisztus segítségével."

„*Ha Ő nincs* mellettünk, mi magunktól képtelenek vagyunk ifjúságunk ékkövét, a tisztaságunkat megtartani. Olyan jó tudni, hogy Jézus velem van."

„*Régebben* egy SDG órán nagyon el voltam keseredve, hogy én nem találom meg Jézust. De azóta megtaláltam és most el nem tudnám nélküle az életet képzelni. Ha rosszra csábít a Sátán, mindig az Ő szomorú arca van előttem és sokszor sikerül Óvele győzni. Nagyon szeretem Jézusomat."

A lányok egymás után adják be a vallomásokat. A vezető sorban átfutja azokat. Szemében csodálatos hála és örvendezés könnye csillog. A Szentlélek munkált a kollégium összejövetelein. Soli Deo Gloria!

Újhelyi Pál

Szobi József honvédzászlója

Ki tudná megszámolni, hány virág nyílik ki, ha eljön a tavasz? Ki tudná megmondani, hány zászlója volt a szabadságharcnak?

Mikor jött a Nagy Tavasz, előbukkantak, mint a virágok s mikor jött a 49-i nagy hervadás, eltüntek rendre mind.

Jó néhány száz orosz hadizsákmány lett azon a szomorú augusztuson, mikor Paskievics herceg megüzente a cárnak:

— Magyarország felséged lábainál fekszik!

Az osztrák kezére kevés kerülhetett belőlük. A legtöbbjükből pedig emlék lett, a honvédek széttépték őket s foszlányaikat magukkal vitték, mikor a kürtösök lefújták a harcot.

Épségben talán csak egyetlen honvédzászló maradt a magyar földön. Azt az egy honvédlobogót a . . . i* református eklézsia őrizte, rejtette, védte.

Meg volt még 1944-ben is. Nem tudom meg van-e még? Mert . . . községe megint elkerült Magyarországtól.

*

Az eklézsia megfizetett azért a zászlóért. Vért adott érte. Ez szokott lenni a zászló ára ősidők óta már.

Becses ár, nagy ár, azért őrízték azután azt a zászlót olyan gondos féltő szeretettel a . . . i kálvinisták nemzedékről nemzedékre.

*

Kis eklézsia a . . . i, tán 200 lélekből áll. És mivel a kicsinység a szegénységgel szokott járni, szegény volt az eklézsia is, meg a papja is.

Pár véka volt a párbér mindössze, meg a tíz hold földecske haszna, ez volt csak a papé. Az államsegély akkor még nem volt meg. De azért a . . . i pap meg volt elégedve az eklézsiával is, meg a helyzetével is. Annyira meg volt, hogy félig tréfásan, félig komolyan sokszor emlegette a presbiterei előtt:

— No emberek, ha én, Szobi József meghalálozok is, megint csak Szobi József lesz a kendtek papja!

Elmosolyodtak az emberek jólesően, mert tudták, mire céloz az öreg tiszteletes úr. Arra, hogy utána majd a fia, ifjú Szobi József, aki most theológus, lép majd a helyébe.

Mosolyogva bólongattak mind, mert szerették, kedvelték a külsőleg, belsőleg ékes ifjú papjelöltet s ezért a kurátor rámondta a pap szavára melegen, hogy: — Ámen.

Igen, így volt. A . . . i öreg pap az eklézsiának igérte a fiát. De a szavát nem tarthatta meg, pedig szótartó ember volt világéletében.

Nem tarthatta meg a szavát.

Mert 48-ban, mikor falukból, városokból, ekék mellől és műhelyekből parasztok, munkások és urak elindultak megvédeni a magyar szabadságot, közéjük állott ifjú Szobi József theológus is.

Közéjük állott, hogy segítsen elintézni a nagy ügyet, osztán ha elintéződik, leteszi majd utólsó vizsgáit s megy . . . ra papnak, felváltani apját.

És mivel ékes volt külsőleg ifjú Szobi József s bátor volt, mint Sámson az Írásban, zászlótartó lett a honvédseregben.

De nem tudta tartani a rábízott zászlót, csak 1849. május 21-ig. Akkor, Buda ostromának utolsó hajnalán, mikor vörösen kelni kezdett az Isten napja, leáldozott szegény Szobi József életének napja.

Lehullt az ostromrés meredélyén, golyóktól találva és holtában is szorította keze a rábízott lobogót.

Holtteste mellett lihegve lüktettek fel Buda rongált bástyáira a Miguel bakák, 34-esek, 27-esek. Vad csatakiáltásuktól zengett a levegő s ez a csataordítás nemsokára örömzajjá másult: bevették Budát.

De ifjú Szobi József nem hallotta már ezt, mert halott volt és soksebű testéből folydogált a vére, halott kezében tartott lobogójára.

Görgei tábornok, ahogy arra lovagolt tözskarával, megpillantotta a halott zászlótartót. Kantárt rán-

* Ez az elbeszélés igaz történetről szól. A község nevét azért nem közöljük, nehogy bántódásuk essék a zászló mostani őrzőinek.

Ifjúsági munkásokért kiáltunk!

A MISKOLCI GYÜLEKEZET hitélete egyre mélyül. Csak az a szomorú, hogy a jövendő férfiai maradnak ki ebből a hitéletből. Látszatra sok szép eredmény van, amit talán sok gyülekezet megirigyelne, de a belső munkások véleménye szerint a Lélek veretje hiányzik erről a munkáról.

Az egyházrészek tagoltsága szerint öt csoportban folyik ez a misszió. Központi magva mindegyiknek a bibliaóra. A leglátogatottabb bibliaórája a belvárosi ifjúsági csoportnak van, ahol összejön esténkint 30—35 ifjú ember. Nagyobbrészt tanoncok és diáknk. Ennek a csoportnak a munkájából kiemelkedő az, hogy Tanoncotthont tart fenn, iratmissziót végez, sőt a diósgyőri fiatalok között is elkezdett munkálkodni. Egy régi KIE tag, Kopácsi József irányitja a fiukat, aki a Vasgyárban is ezt a szellemet képviseli mindennapi munkájában.

ÖNNÁLLÓ OTTHONA van a felsővárosi gyülekezet ifjúságának is, amelyik lelkes gárda sok mindenre, de „az egyszükséges dolog" ott is igen sokszor megreked.

A Martin telepi ifjúsági csoport népi táncaival hírnevet is szerzett, mert Borsod megye első díját nyerte népi táncbemutatóival.

Indulóban van egy toborzó munka, amelyiknek eddigi eredménye a nagys~ámú serdülő csoport. A belvárosi ifjúsági bibliaóra eredménye ez. A régi polgári iskolás növendékek és különféle tanoncok adják ezt a gárdát, amelyik hűséges hallgatója az Igének és gyakorlatban is sokat igyekszik belőle megvalósítani. Könyvtáruk van, amit maguk adtak össze részben könyvekben, részben pedig pénzben.

A legnagyobb baj a teremhiány. Az a terem, ami van, mindig megtelik. Ha ez eredmény, akkor megnyugtató. De ha tudjuk azt, hogy a nagyvárosi fiatalságnak talán csak 6%-a lelkileg gondozott, akkor már ez megdöbbentő tény.

LENNE MÉG SOK fiatal is, csak nincs, aki összeszedje őket. Kevés a munkás. Aki egyszer pedig ide bekerül, az nem megy el máshová. Az összejöveteleknek légköre a szeretet hangja. Annyira szeretnek együtt lenni ezek a fialalok, hogy sokszor valósággal késő éjszakában kell őket hazaküldeni.

Nincs ifjúsági munkás! De nincs ifjúsági munkásképzés sem! A régiek kiöregedtek, utánpótlás nincs. A miskolci gyülekezet ifjúsági munkája szakembereket vár. Egy állást jelentene bárkinek, aki szereti az ifjakat és szereti az Istent és felelősséget érez érettük.

Munkásokért kiáltunk. Aki közénk jön, Isten nem szégyeniti azt meg. *Basa Sándor*

Szép munka volt!

Az abaújbaktai és abaújdevecseri leányegyesületek tagjai a téli leánykori összejöveteleken díszes albumba hímeztek ki mintegy ötven Petőfi-költeményt a nagy költő 125-ik születési évfordulójára. A gyülekezet lelkipásztora rövid költeményekben megírta Petőfi életrajzát s ezeket is albumba kötötték. A Gulyás János devecseri tanító rajzaival díszített két albumot most mutatta be egyik ülésén a Petőfi Társaság s az albumokat a Petőfi házban helyezték el.

---

tott s tudakozódott felőle, mert intézkedni akart, hogy jutalmazzák meg a halott katona hozzátartozóit.

— Kicsoda az apja?

— Pap, tábornok úr!

— Milyen hitű?

— Protestáns, tábornok úr!

Görgei elgondolkozva messzire nézett. Aztán felcsattant a hangja:

— Akkor jutalmul e zászlót rendelem az apjának!

*

Vén Szobi Józsefnek május utolsó vasárnapján adták át a zászlót, amelyiken ott vöröslött a fiának a vére.

Futártiszt hozta a zászlót. Pár percig maradt csak a kis paróchián s néhány meleg, résztvevő mondat után újra elvágtatott.

És akkor este az öreg pap kiállt a tornácra és kinézett a homályba vesző útcára.

Csapatokban állott ott a nép. Résztvevő arcukkal mind a paróchiára néztek, mert tudták már mi történt.

Nézte híveit a vén pap, azután a templomra néztek bánattól borus szemei. A templomra, ahol nem fog prédikálni ő utána az ő fia.

S akkor a vén pap sóhajtott egy nagyot s kiereszteste bánattól rekedt hangját, hogy meghallják mind a népek:

— Jöjjenek be a presbiterek mind!

Feljöttek egyenként a tornácra, levett kalappal, szomorú orcával s félkörbe fogták papjukat.

Akkor az öreg lenézett a csizmája orrára és azt mondta halkan:

— Atyámfiai, én igértem kendteknek valamit. Vagyis valakit!

Elcsuklott a hangja, de erőt vett magán, belépett a házba s hihozta a véres hadilobogót.

Magasra emelte:

— Akit én a kendtek papjának igértem, abból im ez maradt!

Mind összeharapott szájjal, könnyező szemekkel ránéztek akkor a zászlóra s a vérfoltokra rajta.

Az öreg pap a melléhez ölelte a zászlót:

— A fiam nektek volt igérve, atyámfiai. Ime nektek adom hát azt, ami a fiamból megmaradt!

S akkor megcsókolta a véres honvédzászlót s odaadta a kurátor kezébe:

— Tiétek! Az eklézsiáé...

Csend volt.

Most kellett volna valami szépet, nagyot, vigasztalót mondani, de ezek egyszerű paraszti népek voltak, hallgattak hát mind.

Aztán, pár perc mulva a kurátor, az eklézsia gazdája, megmozdult. Kemény parasztarca ellágyult, ahogy felnézett a kezében tartott zászlóra. És a szemében tűz izzott s forró lett a hangja:

— Köszönjük tiszteletes úr! És megfogadjuk, hogy megőrizzük híven nemzedékről nemzedékre...

A presbiterek közül valamelyik aggastyán hangosan elrítta magát:

— Ki fog nekünk prédikálni?

A kurátor a síró presbiterre nézett, magához ölelte a véres zászlót és azt mondotta:

— Ez a zászló is prédikálni fog nekünk arról, hogy az édes hazát...

Többet nem mondott, mert sírásba fult a hangja.

*

A honvédzászlók három hónap mulva eltüntek mind Magyarországról. Mint a virágok, ha eljön a hideg tél.

Széttépődtek emléknek, vagy orosz lovasfutárok vitték őket szilaj örömmel a messzi Moszkvába, hogy díszei legyenek a cári fegyvertárnak.

De a . . . i honvédzászló megmaradt épségben.

Egy egész falu tudott róla pedig, de nem árulta el senki 49 után. S nem árulta el senki 1920-ban sem, mikor . . . idegen imperium alá került.

A haza elvétetett, de a zászló megmaradt.

1944-ben még meg volt.

Vajjon meg van-e még ma is, mikor lassan száz éve lesz már, hogy kicsordult reá ifjú Szobi József szép piros vére?!

Dr. Szabó Lajos

Meg kén' házasodni!

Kit kéne elvenni?

Sárospatak, 1948. június. A volt népfőiskolások pünkösdkor megtartott konferenciájának azt a rövid félórácskáját ismertetjük most, mikor a *házasságról és boldog családi életről* vitatkozott az ország minden részéből összesereglett 26 fiu és 6 leány.

Panaszkodó fiúk

— *A tiszta és boldog családi élet az alapja a megújulni készülő paraszti életnek,* — szólalt meg egy házasságra érett ifjú — ahol a házastársak megértik egymást és közös elhatározással, meg közös erővel dolgoznak a holnapért és a jövendőért.

— Borzasztó nagy dolog lehet bizony a megértő élettárs kiválasztása — toldja meg a beszédet fontoskodó, vénes bölcselkedéssel, mintha könyvből olvasná, egy másik meglett legény is. — Hiszen a madár sem tud repülni, ha súlyt kötnek a szárnyára. A holnapi parasztság sem tud előrehaladni, ha koloncként nehezedik rá az élettársa.

A fiuk kezdenek egyre mélyebbre evezni a kérdésben:

— Nagy baj az, hogy a *paraszt származású leányok színe-java nem akarja vállalni a paraszti sorsot. Szívesebben mennek ezek a leányok férjhez urakhoz,* iparosokhoz, altisztekhez, meg minden más foglalkozásbeliekhez, mint mihozzánk parasztokhoz. Pedig mi paraszt fiuk is arra vágynánk, hogy leányaink legjavai közül kerüljön ki az élettársunk.

Kritizáló leányok

A leányok kicsit félrehúzzák szájukat, de azért nem sértődnek meg az őszinte beszédért. Teljes higgadtsággal, megfontoltan elmondják inkább ők is e tekintetben a véleményüket:

— Amit a fiuk mondanak, színigazság. A paraszt leányok valóban szívesebben mennek férjhez más társadalomi osztálybeliekhez, mint parasztokhoz. *De ennek az állapotnak a paraszt-fiuk az okai!* Mit sem adva a csodálkozó ellentmondásokra, folytatják tovább mondanivalóikat a leányok:

— *Tanuljanak* a paraszt fiuk! Hogy lehessenek legalább annyira műveltek, mint az egyéb társadalmi osztályhoz tartozók. *Haladjanak* a mezőgazdasági kulturát tekintve is a *korral:* tegyenek több jövedelemre szert és magát a paraszti munkát tegyék elviselhetőbbé és akkor, *ha paraszt mellett sem sokkal embertelenebb az élet, mint más ember oldalán, akkor a paraszt leányok szívesen fognak menni paraszthoz férjhez.* Hiszen eddig és még ma is valóságos állati munkát kell végeznie annak, aki paraszt.

— Bizony — mondja egy másik leány is — mi leányok jobban haladunk a korral, mint a fiuk. De ennek következtében *igényesebbek is vagyunk, mint az elődeink voltak.* Mi már nem leljük gyönyörűségünket a „falurosszákban", a virtusból verekedőkben, azokban a parasztokban, akik másoktól alacsonyabb rendű érzetükben állandóan duzzognak. Azokat a fiukat szeretjük, akik öntudatosan érzik és tudásukkal, meg magaviseletükkel megbizonyítják, hogy egy cseppet sem alávalóbbak, mint a más társadalmi osztályok fiai.

Mitévők legyünk?

Kicsi szünet után valaki a népfőiskola vezetői közül még pozitivabb irányba próbálja terelni a beszélgetést:

— Dehát nézzétek csak leányok és fiuk, Patakon, a mi népfőiskolánkon végeztek már eddig is szép számmal fiuk és leányok egyaránt. Körülbelül

egyforma nevelést kapott mindakét nembeli ifjúság. Mi akadálya van annak, hogy a Patakon végzett népfőiskolás fiuk innen kikerült népfőiskolás leányokat vegyenek feleségül?

Igaz, hogy a népfőiskola nem házasságközvetítő intézmény. Mégis furcsa, hogy — tudtunkkal legalábbis — ilyen, népfőiskolásaink közötti házasság eddig még nem jött létre.

A fiuk közül késedelem nélkül valaki indítványt tesz:

— Szeretném javasolni, hogy legalább mi, akik itt vagyunk próbáljunk ilyen irányban cselekedni.

Az a fiu, aki házasodni akar a mennyasszonyát s az a leány, aki férjhez menendő, a vőlegényét a házasság kötés előtt küldje el a pataki népfőiskolára, hitet, tudományt és korszerű gazdasági ismereteket szerezni.

Az ötlet életrevaló nagyon. A jelenlevők megegyeznek mindnyájan ebben. Hogy beváltani is beváltják-e majd ezt a fogadalmat, nem tudhatjuk. Annyi bizonyos, hogy a közös nevelést kapott leányok és fiuk között sokkal nagyobb a lelki és szellemi harmónia, mint akik lélekben és gondolkodásban egymással teljesen ellentétes beállítottságúak.

Nagy Mihály

Leányainkat hívjuk.

A tiszáninneni református egyházkerület folyó évi július közepén Mezőcsáton *diákleány-konferenciákat* rendez; még pedig július 12—18-án a *felsős,* július 19—25-én pedig az *alsós* diáklányok részére. Minden diáklányt szívesen vár a konferencia rendezősége a bibliai igével, mint jelmondattal: *„nagy kapu nyílott meg előttem és hasznos, az ellenség is sok."* (I. Kor. 16:9.) A konferencia programja: minden délelőtt 8—10 óráig *bibliatanulmányozás,* fél 11—12 óráig *előadás,* délután 5-től fél 7-ig *előadás* és minden este *evangélizáció.* A jelentkezés határideje június 18. Összes költség (jelentkezési díj és koszt) 47 Ft, amiből 26 Ft a jelentkezéssel egyidőben fizetendő a 2323 sz. Borsod-Miskolci Hitelbank, Miskolc című csekken. A konferenciával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítást ad Pap István minden hétköznap délelőtt 8—1-ig. (Miskolc, Palóczy-u. 11.) Levélben feltett kérdésre csak levlap, vagy megcímzett és felbélyegzett levél melléklete esetén válaszol a rendezőség. A félárú jegy váltására szóló igazolványt az illetékes vallásoktatók részére küldik.

Ifjúsági találkozó.

A tiszaszederkényi ifjúság hősökzászlót adományozott május 30-án a hősök oszlopára. E nevezetes ünnepségen részt vettek a helybelieken kívül a *palkonyai, ónodi, sajóhidvégi, kesznyéteni, bőcsi, hernádnémeti, berzéki, sajóörösi* ifjak is. Igehirdetéssel és emlékbeszédekkel szolgáltak: *Csorba Géza* tiszapalkonyai, *Eötvös Ferenc* és *Illés László* tiszaszederkényi lelkipásztorok. A délután folyamán evangéliumi tartalmi szindarabot is mutatott be a KIE ifjúság *Illés László* és felesége rendezésében.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámunk: 51.509.
Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

DARÁNYI LAJOS:

(29)

„Én és az én házam...”

Csel. 16:13. Filippiben ez a gyülekezet mozgó gyülekezet. Nemcsak az idejét változtatja meg az „imádkozásnak,“ hanem a helyét is. Mi, reformátusok az istentisztelet idejének a megállapításánál „rugalmasak,“ bölcsek vagyunk, de az istentisztelet helyét már legtöbb helyen alig tudják máshol elképzelni, mint a templomban. Pedig lehet ez a temető, kiránduló hely, folyó víz, füzes, erdő. Nem is szólva magánházakról. Nem is arról van szó, hogy a templom ne maradjon templom. Csak arról, hogy időnkint vannak helyek, ahol vonzóbb, közvetlenebb, kötetlenebb lehet az igehirdetés, az imádkozás, az egybegyültekkel való beszélgetés. Ezeket ki kell használni.

Indítsd el a te népedet, Urunk, hódító útra, hogy ez a föld úgy is legyen egészen a tied, hogy minden talpalatnyi részén hangozzék ének és álljon ott meg a Téged dicsőítő gyülekezet. Ámen.

Csel. 16:14. Itt kimondottan asszonygyülekezetről van szó. Az ótestámentumi népnél a nő nem tartozott a gyülekezethez, az újtestámentumi népnél pedig igen. Nemcsak hallgathatják az Igét, hanem még meg is beszélhetik. Ez a vers világosan megmutatja, hogy a hívővé lételnek mi az útja, hogy annak két oldala van. Az Irás ebben a versben előbb az emberi oldalt emliti. Lidia félte az Istent és hallgatott Pálékra. Ez kellett, de ez nem lett volna elég. Az Úr azonban megnyitotta Lidia szívét. Ez volt a döntő. Igy születik a hit. Hirdettetik az Ige és annak megértésére, befogadására maga az Úr nyitja meg a szívet. Minden igehirdetésben ez a csoda megy végbe. Emberi ajkak szólják az Isten dolgait. Isten pedig megnyitja a szívet. Nem mi teszünk hívőkké, hanem Isten. De Isten úgy végzi ezt a csodát, hogy az Igét embernek kell hirdetni és az embernek kell az Igét hallgatni.

Prédikáltasd szent Igédet, Felséges Isten! És nyisd meg ami szívünket, hogy érthessük a Krisztust. Ámen.

Csel. 16:15. Itt minden meg van, ami gyülekezeti munka. Ez a vers arról szól, amit mi úgy hívunk, hogy: utógondozás. Annak aztán lehet ez a neve: családlátogatás, lelki gondozás. Mindenütt a legnagyobb kérdés az utógondozás. Igehirdetésünknek az az egyik nagy baja, hogy akkor, amikor valaki hallgat az Igére, az Úr pedig megnyitja a szívét, akkor haza megy. Pedig le kellene ülni, beszélni, imádkozni kellene. Folytatni kellene azt, amit az Úr elkezdett. valaki tüzet fog, nincs utógondozás. Lidia is azt érezte, hogy neki is, a megkeresztelkedett egész családjának is szüksége van arra, hogy a házába is bemenjenek azok, akik hisznek, akik által hívőkké lettek. Mi otthon vagyunk legnagyobb bajban. Otthon nincs rendezve az ügyünk Istennel. Az otthonunk nem szent. Be is valljuk: ház nem templom. Oda is el kell jönni. Abban a hajlékban is kell az Isten népének ördögűzést végezni.

Álld meg a szívünket otthon, Atyánk. Lehessen a mi testünk, a mi hajlékunk is a te templomod. Ámen.

Csel. 16:16. Vannak rendkívüli képességek. Ezek származhatnak az Isten Lelkétől és a Sátántól. Ebben a szolgáló leánykában nem Istentől volt a jövendőmondás lelke. Az lehet, hogy valaki többet lát a titkos jövendőből, mint más. De Isten tiltja ezt a többet. Látni is, elmondani is, főleg kutatni és megfizettetni tiltja. Amit Ő elrejt, azt az ember ne igyekezzék a Sátán segitségével feltárni. Mi igen sokszor, amikor ilyen rejtett tudományunkról van szó, csak felvilágosult emberek vagyunk és azt bizonyítgatjuk, hogy csalás, ámitás minden. Igen, sok csalás és sok ámítás van ezen a területen. De nem minden csalás. Az az Ige szerinti megítélése ezeknek a dolgoknak, hogy ezek tilosak. Az Isten népének nincs rájok szüksége. Nekünk Isten annyit az Igében megmondott és megmond, amennyi a mi üdvösségünkre szükséges. Több nem kell. Ingyen se, nem hogy pénzért.

Urunk, add, hogy ne a jövendőt kutassuk, hanem a te akaratod után tudakozódjunk, hogy annak engedelmeskedjünk Krisztus által. Ámen.

Csel. 16:17. A mi megítélésünk szerint az a leányka legfeljebb illetlen volt, hogy kiabált Pálék után. De amit mondott, az jó. Pál mégsem tűrte. Mégis többről van itt akkor szó, mint illetlenségről. Ez a leány külső reklámot csinált Páléknak. Mint egy vásári kikiáltó. Ez több napon át művelte, de mindig csak ezt mondta: néktek hirdetik az idvesség útját. Mindig csak néktek és nem nekünk, vagy egyenesen: nekem. Az Igének nem kell külső reklám. Annak belső bizonyságtétet kell. Nem ebben a megfogalmazásban szóltak a mi prédikációink, hogy: néktek? Nagyon ideje, hogy eljöjjön, a: nékünk, vagy egyenesen a: nékem megfogalmazás is, hogy ne ajánlás, reklám, hanem bizonyságtevés legyen az Isten gyülekezetében.

Urunk! Őrizz meg minket attól, hogy akármilyen jó szándékkal, de csak kivülről akarjunk segíteni az Igének. Hadd törjünk össze előtte, hogy megépíthess Krisztusért. Ámen.

Csel. 16:18. Most ezt a szót méregetjük, hogy Pál megbosszankodott. Első napokon türte. Ugy gondolom, hogy akkor várta a csatlakozást. De azt látni, hogy valaki tudja, hogy kik ezek az emberek, tudja azt is, hogy mit akarnak. Sőt nemcsak tudja ezeket, hanem mondja, kiáltja is, de maga távol marad, ez bosszantó. Erre nincs szükség. Vagy jöjj, vagy hallgass. Nem lehet középen állni: se velünk, se ellenünk. Az ilyen dönteni nem akaró lélek nem hasznos és nem kell. Pál kiüzte ezt a jövendőmondó lelket, mert ekkor már bizonyos volt előtte, hogy nem Istentől van ez. És amikor kiment a jövendőmondó lélek, akkor elhallgatott a leányka és lett belőle egy kis mosogató, egyszerű szolgáló leány. Megszünt egy hirverés, elhallgatott a vásári kikiáltó, de nincs is arra szükség, de nem is használt az. És az Isten ügyénél ilyen nem is használható.

Urunk! Őrizz meg bennünket attól, hogy az indulat tőled vigyen távol. Sőt inkább olyan „haragot“ adj, amely felfokozza bennünk a felelősséget és elégeti mindazt, ami szemét, még ha szép is, még ha emlék is. Ámen.

Csel. 16:19. Itt látjuk, hogy az Isten embere hány embernek van az útjában, mert érdekellentétben van vele. Bűnre, sátánira, kiűzhető és kiűzendő ördögökre existenciák, keresetek, emberi reménységek vannak építve. Pál nem akkor kerül szembe ezekkel, ha nem teljesíti a hivatását, hanem akkor, ha teljesíti. Pál azzal, hogy lelepleżett egy használhatatlan lágymeleg kikiáltót, azzal, hogy kiűzött egy nem Istentől való, de jövedelmet jelentő lelket, szembe került a leány gazdáival. Nem a leánnyal. Neki volt ugyan jövendőmondó lelke, de ő azért csak szolgáló bért kapott. A nagyok, a jövedelemtől elesettek állanak most ott és azok teszik a feljelentést. Bonyolultak a dolgok és akkor, amikor valaki a tiszta Igét hirdeti, belenyúl mélyen az istentelen világba.

Őrizd meg a te népedet, Urunk attól, hogy kenyerét keresve tilos helyre álljon, Ámen.

Alsózsolcán máj. 23-án körzeti nőszövetségi konferencia volt, amikor is a helybeli és környéki reformátusság által a zsúfolásig megtöltött templomban püspök urunk áldott hatású igehirdetési szolgálatot végzett, majd esperes rövid megnyitó beszéde után Fodor Lajos miskolci lelkipásztor a Mária és Mártáról szóló evangéliumi történet alapján értékes előadást tartott a Krisztus lábainál leűlni egyfelől mindig kész és ráérő, másfelől soha rá nem érő emberekről. Két szavalat és egy énekszám elhangzása után a gyülekezet férfi tagjai elhagyták a templomot, a bentmaradt asszonyokkal és leányokkal pedig a főtiszteletű püspökasszony és Németh Józsefné e. m. elnöknő folytattak közvetlen és maradandó hatású megbeszélést.

Hol. Iskolaszéki Hivatal,
Miskolc, Papszer u. 14.

A sárospataki főiskola és a szabadságharc

(Folyt.) Bodolai József a szepesi légió par. sajókesznyéteni pap (+ 1904), Idrányi Ferenc (+ 1904) nemzetőr, Kováts Károly (1838-ban végzett Patakon) h. százados (+ 1897), Borbély László nemzetőr, jánosi pap (+ 1895), Litkei (Tóth) Péter, nemzetőrök papja (+ 1878), Ujfalusi József nemzetőr, később kényszerből szolgabíró, sok embert mentett meg (+ 1887), Jakó Sándor istvándi lelkész, hadnagy (+ 1893), Sütő István tiboldaróci tanító (+ 1893), Kun Tamás 1849-ben miskolci h. kórházi orvos, Kiss Áron tábori pap, később püspök (+ 1908), Somossi Imre s. tiszt (+ 1895), Orbán Ferenc gyengesége miatt nem lehetett honvéd, mint mezőkeresztesi tanító, minden vagyonát feláldozza a haza oltárára (+ 1873), Freyseysen Gyula volt pataki jogász (+ 1877) önkéntes nemzetőr volt, Simon Endre volt énekkari tag, főhadnagy, + 1899. Vályi Pál V. éves tag (subscr. 1832) újhelyi pap, a kassai ütközetben tábori lelkész (+ 1864), Füry Lajos egerlövő tanító (+ 1900, 14 éves korában honvéd), Warga Lajosnak, a későbbi pataki tanárnak apja s 3 bátyja honvéddé lett, Heiszler József későbbi pataki theol. tanár önkéntes (+ 1901), Kaposi György jablonkai lelkész (előbb miskolci, majd pataki tanuló, + 1901), Dudás Lajos kisráskai pap, fogságon szenvedett (+ 1900), Ráskai János pamlényi pap, önkéntes, a hidasnémeti s a keresztúri csatában harcolt, Böszörményi László (+ 1869), Zsindely István (III. é. p. d. + 1892), Kun Dániel (+ 1876) a főiskola jogtanácsosa, Lengyel Sámuel, (+ 1863), Komáromi István (+ 1897) huszárőrnagy, Anderkó Tamás (+ 1897) zsújtai pap, Szunyogh Mihály (+ 1897) százados, Nagy Sámuel (+ 1897), (Tarnóczi Tivadar a későbbi pataki tanár 13 éves korában be akart állani honvédnek, a nevelője is egy honvéd volt.) Ujházi László (v. p. d.) szabadcsapatot alakít. Amerikában élt. Szentmiklósi Sámuel honvéd, majd fogoly (+ 1896), Ragályi Ferdinánd kormánybiztos (+ 1881), Orbán József (iskolanagy=jawőr=senior, s. 1837) részt vett a felvidéki csatákban 1849 április 9-ig. Finkei Pál későbbi pataki tanár, veressapkás volt (1849 április közepéig) Görgey alatt. Zsiday József a főiskolai nyomda volt vezetője (+ 1904 okt. 23). A pataki képző ének tanára volt a debreceni neveltetésü Szotyori Nagy József főhadnagy. Kmetz István (+ 1887) tűzmester, (Ragályi György (+ 1889) borsodi egyháznagyi gondnok, nemzetőr-kapitány), Dercsényi Jármi Lajos (+ 1863) bécsi nemzetőr-kapitány, Domahidy Ferenc (s. 1840) százados, (Lükő Géza szabadcsapatos, később, 1888 tavasza óta lelkészvizsgáló biz. tag.), Vécsey György nemzetőr fhdgy. (+ 1863), Bodon Antal (s. 1824) nemzetőr fhdgy. Izsó Miklós nemzetőr, szobrász. Harsányi Sámuel tábori lelkész (s. 1824, + 1885).

Politikai téren is sok volt diákunk tünt ki. Igy Kossuth Lajos kormányzó, Szemere Bertalan miniszterelnök, Teleki László (s. 1828), Boronkay Albert (s. 1818), Zsarnay Pál (s. 1842), Kazinczy Gábor, a szónok, a békepárt tagja, Erdélyi János, a Republika szerkesztője, Péchy Tamás, a későbbi házelnök (s. 1843), (Lónyay Gábor főgondnok, képviselő, Kossuth pártfogója), Angelics Germán (s. 1841—42, + 1888) magyarpárti pátriarcha, (Vay Miklós későbbi főgondnok fogságot szenvedett), Bodon Ábrahám, Bernáth Gáspár, Bernáth Zsigmond, Komáromi József algondnok (+ 1889) kormánybiztos, Dobrosy István, a kormány történetírója (s. 1832), Váradi Antal postai biztos, császári proklamációkat égetett el, ezért később fogságot szenvedett, Szentiványi Károly kormánybiztos (+ 1877), Csider Károly (+ 1890), Jászay Pál a Battyányi Lajos titkára volt. Pap Endre közoktatási min. tanácsos, Fogarasi János, Kossuth minisztériumában tanácsos, Horkai Antal (v. p. d.) élelmezési kormánybiztos volt, börtönt szenvedett. Ludvigh János (v. p. d.) kormánybiztos, Szontagh Dávid (v. p. d.) Alsókubinban kórházat szerelt fel a sebesültek részére. Berecz Károly (v. p. d.) a Közlöny segédszerkesztője, Madarász József a jogi vizsgát Patakon tette le, 1848—49-ben képviselő Komáromban, Olmützben fogoly. Volt eset, hogy míg az apa honvéd volt, kiskorú fia vitte hivatalát (Költő László Cigánd), Ferenczi József v. p. d. v. p. pap, kassai lelkész is tábori pap, Gadnay Károly preceptor (+ 1884), Batizfalvi István fhdgy., Hegedüs László pataki pap (rendőrségi megfigyelés alatt.) (Folyt. köv.)

Templomi hangversenyt rendezett a Sárospataki Református Lapokkal karöltve június 13-án nagy sikerrel a sárospataki egyházközség. *Dr. Koncz* Sándor theológiai tanár nagyértékű előadást tartott ez alkalomból *„A betű szolgálata“* címen. Útmutatásul közöljük a hangversenyen elhangzott zene- és énekszámokat is, irányt mutatva ezzel olvasóink számára arra vonatkozóan, hogy milyennek kell lennie az igazi templomi hangversenynek. *Dr. Szabó* Ernő főiskolai zenetanár hegedün előadta *Bach: Adagio* és *Pergolesi: Adagio* című műveit. *Tóth* Károly tanítóképzőintézeti zenetanár orgonaszámai voltak *Bach: G-moll praeludium* és *Rinck: Allegro maestoso.* Énekkari számok voltak: *Händel: Ünnepi zsoltár* (tanítóképző énekkara) és *Sztárai Mihály: 147. zsoltár* (főiskolai regős-csoport). Soli Deo Gloria!

A rásony—sáp—berencsi református egyház választói a presbitérium által meghívásra ajánlott *Baksy Rezsőt* május hó 17-én, egyhangulag lelkipásztorrá választották, akinek nagyatyja a gyülekezet hosszú időn keresztül kiváló tanítója volt.

A Főiskola legátusai *legátumaik 1 %-át, összesen 1156·06 Ft-ot adományoztak a szegilongi templom továbbépítésére.*

Az abaújvár—pányoki egyházközség 7·30 Ft-ot adományozott a pataki Főiskolának.

HIVATALOS RÉSZ

Körlevél.
Iskolaszéki elnökök figyelmébe.

A Lapunk folyó évi április 15-i számában megjelent hirdetés szerint az általános és népiskolák részére a folyó iskolai évre kiutalt dologi államsegélyekre vonatkozó elszámolást május 31-ig kellett a püspöki hivatalba beküldeni. Igen sokan elfelejtkeztek erről a kötelezettségükről. Felkérjük az Iskolaszéki Elnököket és a tanítókat, hogy a számadást haladéktalanul küldjék be a püspöki hivatalba. *Püspöki Hivatal*

Az egyetemes konvent 149/1915 számú határozata alapján Czeglédy István jelenleg Ceglédre beosztott lelkész háború pusztitásai következtében megsemmisült II. lelkészképesítő bizonyítványát érvénytelennek nyilvánította és a másodlat kiállítására engedélyt kapott.

Püspöki Hivatal

Az alsóborsodi református egyházmegyei lelkészértekezlet július 2-án délelőtt fél 9 órakor kezdődik a miskolci Pálóczi-utcai gyülekezeti teremben.

Felvétel a sárospataki Kertészeti és Szőlészeti Középiskolába. A sárospataki ref. Főiskola Kertészeti és Szőlészeti Középiskolája I. évfolyamára a felvétel iránti jelentkezés határideje f. évi junius hó 30. A felvétel iránti kérvények okmányokkal az iskola igazgatósága címére küldendő. A felvétellel kapcsolatos érdeklődésre az igazgatóság minden felvilágosítást készséggel magad. Az iskolai felvztelhez 4 közéniskolának megfelelő előképzettség szükséges. A Kertészeti és Szőlészeti Középiskola leánytanulókat is felvesz. *Igazgatóság.*

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 12. szám 1948. július 1

PATAK MEGMARAD

minden ágazatában továbbra is egyházi iskolának a legújabb megállapodások értelmében.

Sokáig nem fogom elfelejteni a pillanatot, mikor tudomást szereztem erről az örvendetes eseményről. Ott ültem a zsinati ülésterem karzatán. A délutáni tanácskozás még nem kezdődött meg. Dr. Szabó Zoltán mély beszélgetésbe ereszkedve másik zsinati atyával tanácskozott. Észrevéve, hogy figyelem őket, intett, hogy menjek le a folyosóra. Kipirult arccal, boldog örvendezéssel ennyit adott csak tudtomra:

— Patak teljesen megmaradt!

Teljesen: tehát minden ágazatában az eddigi keretek között egyházi iskolának marad meg a pataki kollégium. Jó hír ez. Nagyobb öröm nem is érhetett volna bennünket. Hogy isszonyodtunk még a gondolatától is a tervnek, hogy csak az akadémia és gimnázium marad meg egyházi tanintézetnek, de az általános iskola nem. Fejünk mindig azon főtt: mit lehet olyan iskolával kezdeni, melyben 14 éven aluli gyermekek nem járnak? Hogyan nézhetne ki Patak mendurok nélkül?

Kétségeskedésünknek immár vége. Patak teljesen, minden ágazatában egyházi iskola maradt az állam és egyház közötti tárgyalások eddigi eredményeként.

Mit cselekedjünk ennek a nagyon örömteljes hírnek a hallása és tudomásul vétele után?

Becsüljük meg nagyon az öreg kollégiumot s a szemünk fényénél is jobban örködjünk a pataki iskola féltveőrzött jó hirnevére!

PATAKKAL EGYÜTT

— ugyanilyen szempontok szerint — megmaradnak a többi, kiválasztott történelmi multú református kollégiumok is.

Mi a teendő most a fehérhollónak meghagyott négy egyházi iskolával kapcsolatban?

Sok minden tennivaló várna ránk e tekintetben. A teendők közül már most csak egyet, a legfontosabbat emeljük ki: váljanak ezek az iskolák most azután már csakugyan egyházi, hitvallásos iskolákká! Mégpedig rögtön és halaszthatatlanul. Míg nagyszámban volt iskolánk, addig megengedhettük magunknak azt a cseppet sem dicsőséges luxust, hogy az egyház cégére alatt nem hitvallásos iskolákat tartsunk fenn. De most már végképpen nem!

Jaj lenne nekünk, ha a hátunk megett hagyott sok pusztulást észbe tartva, nem tudnánk tanulni jövendőnkre vonatkozóan! **T. G.**

DR. ENYEDY ANDOR:

MIT CSELEKEDJÜNK?

BIZONYÁRA minden egyházközségbe eljutott a Magyar Presbiter legutóbbi számában teljes terjedelmében közölt zsinati határozat, amely szerint „A zsinat tudomásul veszi azt a tényt, mely szerint a magyar köztársasági kormány elhatározta, hogy a nem állami jellegű iskolákat és a velük szervesen összefüggő internátusokat törvényhozás útján és valamennyit ugyanazon időpontban államosítja.“ A zsinat határozathozatala óta az iskolák államosítását a törvényhozás is kimondotta s az iskolák átvételére az intézkedéseket megtette. Ebben a tekintetben nekünk, mint egyházi embereknek, nincs egyéb tennivalónk, minthogy a határozat további szövege szerint szeliden és okosan járjunk el mindazokban, amelyek a törvény végrehajtása rendjén következnek, a közbékesség érdekében megszüntetni.

VAN AZONBAN temérdek tennivalónk, ha Isten előtti és népünkért érzett felelősséggel levonjuk ennek az állami intézkedésnek a következményeit. Lelkipásztoraink első és sürgős tennivalója az, hogy a most már állami kezelésben levő iskolával, annak tanerőivel tartsák fenn és ápolják minden tőlük kitelhető erővel azt az együttműködést, azt a testvéries, bensőséges kapcsolatot, amit eddig az egyházi iskolával s annak tanítójával kellett ápolniok. Most annyival fontosabb lelkésznek, iskolának, tanítónak ez a jóviszonya, mert a hitoktatás, az iskola épületében folyó egyházi munka legfőbb biztosítéka nem az idevonatkozó hivatalos írás, hanem az iskolai elöljáróság megértése és állandó jóakarata.

TOVÁBBI lelkipásztori teendő a vallástanításnak igen lelkiismeretes ellátása. Amilyen jájó szívvel hallok e téren itt—ott vétkes hanyagságokról és lelkiismeretlen mulasztásokról: annyira szeretném, ha általános lenne az a buzgóság, az a hősies önfeláldozás, amivel hivatásuk magaslatán álló lelkipásztorok képesek sokszor egy— két gyermekért is fárasztó gyalogutakat tenni, délelőttöket eltölteni.

A RENDES és szabályos hitoktatás mellett természetesen meg kell ragadnunk minden módját a gyermeklelkek elérésének és szolgálatának, gyermekeink egyházi életünkbe, munkánkba való bevonásának, Istenhez és Krisztushoz vezetésének, ébredő hitük élményszerűvé tételének és gyümölcsöztetésének.

EGYHÁZI elöljáróink dolga, hogy a hitoktatást helyben, valamint leány- vagy fiók egyházközségekben, szórványokban és tanyákon minden erővel, eszközzel biztosítsák: e célra szükség esetén tüzelőanyagról, fuvarról, tankönyvről gondoskodjanak: sőt, ha ez másként nem megy, abban személyesen is vegyen részt. Saját gyermekeik hitoktatásra, vasárnapi iskolába küldésében jó példát mutassanak, a szülők figyelmét erre a dologra felhívni meg ne szünjenek. Ugyancsak szorgalmazzák és főképen látogassák azokat a vallásos összejöveteleket, amelyek az állami kezelésbe jutó iskolák helyiségeiben engedélyezve vannak. A presbitérium ne csak hivatalos szerve, vagyonkezelője, szavazó testülete legyen az egyházközségnek, hanem lelki és erkölcsi dolgokban is élő lelkiismerete, állandó ösztönzője, sója és kovásza.

A SZÜLŐKRE az a nagy feladat vár, hogy gyermekeik vallásos nevelését tartsák legalább is olyan kötelességüknek, mint azoknak testi gondozását és táplálását. Igyekezzenek magukat ellátni azok-

„Én és az én házam...”

Csel. 16:20—21. Itt azzal a ténnyel találkozunk, amikor a vádat nem úgy fogalmazzák meg, ahogyan azt a vádlók igazán érzik, hanem úgy, hogy jobban ártsanak vele. A vádlók anyagi kárt szenvedtek. Nekik csak ez az anyagi veszteség fáj. De azt érzik, hisz minden római született jogász volt, hogy azt nem tudnák bizonyítani, hogy Pál fosztotta meg őket a leányka csodálatos képességétől. Éppen azért megelégesznek azzal, hogy Páléknak ártanak. Nekik pedig úgy árthatnak, ha olyan vallási vádakat emelnek ellenök, amely vallási vádak már a politika vonalán mozognak. Látszólag, ténybelileg a valóságot mondják, de a szavak mögötti indok hazugság. Az Írás is mutatja, hogy az ártani akaró ember minden személyi, vagyoni, vagy bármely természetű ellentétet politikailag szinez, amikor igy lehet legjobban ártani.

Őrizz meg mindenkit, Urunk, attól, hogy ártani akarjon. Ne engedd, hogy a valóság helyett ki-ki azt mondja, ami a bírák előtt a legnyomatékosabb. Ámen.

Csel. 16:22—23. Az ilyen természetű vád mellé odaállott az utca népe és ezek előtt meghajlottak a bírák is. A jelszavas vádak a legveszélyesebbek. Ezek ellen lehet legkevésbbé védekezni és ezek növelik legjobban a vádlók seregét. Ilyenkor azok, akiknek a legkisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy hogyan folynak az ő vallásos szertartásaik, védelmükbe veszik a vallásos szertartásokat az „újítással“ szemben. Azok, akik maguk vallják, hogy „nem értenek a politikához“, azonnal csalatkozhatatlan politikusok lesznek. A bírák is, akik pedig a római jog alapján állanak, engednek. Nem félnek, nem gyávák, de valahogyan úgy érzik, hogy inkább vesszőzzék meg ezeket a senkiket, mint kielégületlenül távozzék el a tömeg. Vagyis ha valahol elindult egy hazugság, egy sátáni mozdulat, annak mások, sokak életében és magatartásában folytatása van.

Ne hagyj minket, Atyánk, a tömegben, hanem tégy a te gyülekezeteddé. A csak tömeggé vált gyülekezeteket ismét gyülekezetté tedd Szentlelked által. Ámen.

Csel. 16:24. Túlbuzgóságból, a sátán ösztönzésére mindenki tett valamit ahoz, amit az első elindított. Az anyagi kárvallásból lett egészen a politikumig elérő vallási vád. A sokaság magatartása ennek a vádnak a bebizonyított látszatát adta. A bírák már ítélnek is, ruhákat tépetnek le, megvesszőztetik az apostolokat. A börtönőr pedig nemcsak bezárja őket, hanem még kalodába is tétetí őket. Mindenki csak egy kicsit ad hozzá és egyszer csak kibírhatatlanná válik. Mint ahogyan a fordítottja is ismerős, amikor valamiből mindenki elvesz egy kicsit, míg végre semmi se marad belőle. De ez már nem a vádakra érvényes. Mindenki abban leleményes, hogy hogyan lehet elhallgattatni az apostolokat. A testükig el is érnek. De az, ami bennük a bizonyságtétel, mélyebben van. Oda nem érnek el.

Arra kérünk, Urunk, hogy a mi kezünk között a szeretet, a hit, a te dicsőséged legyen mindig nagyobb. Ámen.

(Vezércikk folytatása.)

kal az ismeretekkel, könyvekkel, amik által gyermekeik lelkitanítói, irányítói lehetnek. De főképp imádkozzanak Istenhez hitük növekedéséért, hogy élő és munkás hitük fejlesztően hasson a gyermekek hitére, és lelki életére.

Csak röviden foglaltam most össze tennivalóinkat. De remélem, hogy mindenki fel fogja ismerni, ebben a keretben a maga kötelességét és felveszi az Ur könnyű és gyönyörűséges igáját, hogy lelkének nyugodalmat találjon, szeretteinek, felebarátainak üdvösségkeresésre való áldott indítást adjon.

Csel. 16:25. Csak a lábak vannak a kalodában. A szívek és az ajkak nincsenek. Még a kezek sincsenek. Még azokat is össze lehet kulcsolni. Mert a kéznek a legnagyobb tette, a legdrágább mozdulata az, hogy imádságra kulcsolódhat. Páléknak az Istenhez való viszonyukat nem érintette az emberekhez való viszonyuk. Valahogyan azt lehet itt kiérezni, hogy Pál és Silás amikor imádkozott és amikor énekelt, nem csak a szabadulást kérte. Pál és Silás a megszokott, a mindennapi, a normális hódolatot mutatta be Istennek. Mert az apostolok tudták, hogy az apostoli élethez hozzátartozik a megvert hát, a véres ing, a börtön és a kaloda. Tehát nincsenek kétségbeesve. Velük az történt, ami az apostolsors. Isten pedig azt teszi, ami az Istennek a tette. Az imádság csak az ő és Isten dolga volt. Az ének azonban már missziói célt is szolgált. Hadd hallják mások is.

Add, Atyánk, hogy minden körülmények között tudjunk Tégedet úgy dicsérni és úgy magasztalni, hogy ne a kétségbeesés, hanem a hit legyen a mi imádságunk hangneme, Krisztusért. Ámen.

Csel. 16:26. Akkor, amikor Pálék mindennapi módon szólottak Istenhez, Isten rendkívüli módon megy érettök. Földrengésben megy Isten érettök. Mi azt gondoljuk, hogy mindaz, amit jelképesen, vagy kiterjesztett értelemben földrengésnek nevezünk, rossz, itélet. Pedig ime, az mentőőv is lehet. Itt a földrengésre kinyílottak a börtönajtók, lehullottak a kalodavasak. Isten szabadulást készített a földrengés által. Sőt nemcsak Páléknak, hanem a többieknek is szabadulást jelentett a földrengés. A nyugalom a „földállás“, a csendesség csak nyugodalmas, de nem bizonyos, hogy hasznos. Félelmetes a földrengés, de benne az ég jöhet igen-igen közel.

Bármiben, bárhogyan, csak add a te szabadításodat, lelket mentő, üdvözítő kegyelmedet, Atyánk. Ámen.

Csel. 16:27, A börtönőr nyugodtan aludt. Biztos volt abban, hogy nem történhet semmi baj. Mielőtt nyugovóra tért volna, megnézett minden ajtót. Rápárancsolt az örökre, hogy vigyázzanak. A földindulást kihagyta a számításból. Ezt igazán nem lehet rossz néven venni tőle. A földrengés zajára felébredt, talán az ágyból a földre vetette ki a földlökés, kiszaladt és amikor látta, hogy a börtönajtók nyitva vannak, megakarta magát ölni. Bizonyosra vette, hogy elszöktek a foglyok. Tudta, hogy a becsületét veszti az, aki nem teljesítette a kötelességét. Becsület nélkül pedig nem érdemes élni. Aztán az ember és sokszor a férfi örök mozdulatával, amikor nagy a baj, öngyilkos akart lenni. Kényelmesen félre akart állni. Mit tudta még akkor az a börtönőr, hogy az a földrengés azért is lett, hogy őt is kiszabadítsa a bűn és kárhozat börtönéből?!

Őrizz meg minket a kétségbeeséstől, Atyánk! Bajban, viharban hadd fogjuk meg mi a te kezedet, hadd öleljük át a keresztet, hogy megtartathassunk. Ámen.

Csel. 16:28. Pál megakadályozza az öngyilkosságot. Nem szabad ott meghalni, ahol az örökélet jött egészen közel. Nem a halálra kell ott gondolni, ahol lehajolt Isten szabadító kegyelme. Nem a halál lemondását, hanem az élet diadalát kell ott hirdetni. Nem kell öngyilkosnak lenni, mert nem szöktek meg a foglyok, mindenki ott van. Most arra gondoljunk, hogy hányszor gondoljuk mi azt, hogy nincs megoldás, reménytelen a helyzet, földindulás volt, a börtönajtók nyitva vannak, tehát egészen bizonyos, hogy megszöktek a foglyok. És ime, nem szöktek meg. Isten meggyőz bennünket később arról, hogy nem volt ok az elkeseredésre, hogy nem lett volna ok az öngyilkosságra. Szét kell nézni. Csak nem szabad az első elkeseredés szájízét alapul venni.

Az életnek, diadalnak, az üdvösségnek a boldog érzését add nekünk, Atyánk, a mi kétségbeesésünk helyett. Ámen.

Kis képek a nagy zsinatról

(Kiküldött szerkesztőnk beszámolója.)

Egész Magyarország tekintete élénk érdeklődéssel szegeződött junius közepén a református egyház Abonyi utcai székháza felé. Hogyne vártuk volna hát ezeknek a napoknak eseményeit türelmetlenül kíváncsiskodó izgalommal, mi reformátusok. Hiszen a mi szívünkben a mi kiküldötteink hozták meg döntéseiket ezen az igazán történelmi jelentőségű zsinati ülésen.

Bűn az érdektelenség!

A történeimi hűség kedvéért jel kell jegyeznünk legelőször is azt, hogy arra a tájékoztatóra, melyben presbitériumaink véleményét kérte ki nagyon bölcsen a Zsinati Tanács, meghökkentően kevés válasz érkezett. (Részletesen ismertetjük másütt Dr. Harsányi György jelentése alapján. Szerk.) A döntés meghozatala óta azonban több irányból hangzik el elégedetlenség legfőbb törvényhozótestületünk munkája ellen. A gáncsoskodók és hangoskodók felé ép az előadottak alapján üzenjük: Akik ilyen keveset törődtek a nagy üggyel a döntés meghozatala előtt, hogy még presbitériumaikban sem hoztak vele kapcsolatban határozatot, azoknak mákszemnyi joguk sincs az utólagos rosszindulatú kritikára!

Engedékenység—békülékenység

Mellébeszélnénk a dolognak, ha fel nem jegyeznénk, azt a másik nagyon fontos észrevételünket, hogy a zsinati atyák bizony legtöbben felizgatott hangulatban, ellenállásra eltökélten érkeztek meg. Nagymérvű bölcsesség, jóakaratú belátás kellett ahhoz, hogy saját maguk és küldőik meggyőződését fel nem adva, de a szenvedélyeken uralkodva, együvé tudtak hangolódni a zsinat alkotó tagjai a békességes és döntő többségü határozati javaslat nagyobb zökkenő nélküli létrehozására. Csak örülni tudunk annak, hogy a döntő csatározások heve és éle csak a 13-i zárt zsinati tanácskozásra szorult s annak hullámai nem csaptak át a 14-i nyilt ülésre. Nem szolgáltattunk legalább inyenc csemegét azoknak, akik távol és kivülállva egyházon, mindig a mi ügyünkön koptatják pennájukat. Magunk részéről csak örülni tudunk annak, hogy az engedékenységnek és békülékenységnek lelke létrehozhatta a zsinat nagyfontosságú döntését. A sok minden tekintetben felzaklatott magyarság szenvedélyét és kedélyét bün lett volna tovább korbácsolni. Minket igazán nem vádolhat senki ebben a tekintetben. Szívesen hoztunk lemondást és áldozatot a jó békesség ügyéért. Fájdalmat és nagy csalódást okozna nekünk, ha a mi hátsó gondolatok nélküli őszinte tettünk ellenére se válhatna valóra a jövendőben az állam és egyház viszonyában a tartós béke.

Nemes ellenfelek

Mindaz, amit elmondottunk, nem jelenti azt, mintha a zsinati gyűlés egyhangú, vagy levert tanácskozás lett volna, ahol a többség és az elnökség az ellenvéleményen levőkbe belefolytotta volna a szót. Nem. Mindenki elmondhatta, ami a szívén feküdt. Kovács J. István nyugalmazott theológiai professzor, aki öregkora ellenére a legtüzesebb szónok volt, éppen úgy kifejthette véleményét, mint a — hála Isten — szépszámban képviselt fiatalabb nemzedék, akik közül Pap Béla karcagi lelkipásztor vitte a vezetőszerepet. Egy bizonyos: ha volt is két front a zsinaton, — a teljes békességben megegyező és az ellentmondók pártja — egyik fél sem tünt fel pillanatra sem előttünk egyházunk és iskoláink árulójának. Az egy igazságnak és az egy ügynek két arcu megvilágosítására törekedett a két tábor.

Jót tett-e a Zsinati Tanács?

Magas hőfokot legelőször abban a pillanatban ér el a zsinati gyűlés, amikor Pap Béla és Kardos János budapesti kiküldött elvi alapon bizonyítják, hogy a zsinati Tanácsnak nem volt joga deklarációt kiadni, minthogy ilyen fontos

Zsinatunk határozata

Egyházunk zsinata június 14—15-i ülésén egyhangú határozatot hozott az egyház és állam közötti viszony rendezése ügyében. A határozatot a „Magyar Presbiter" zsinati körlevele teljes egészében közli. Mi alább részletesen ismertetjük.

MINDENEKELŐTT ISTEN előtti álázatos bűnbánattal és egyházunk népe iránti teljes felelősséggel nyilatkoztatja ki, hogy ha az elmult évtizedekben valóban egyedül Isten Igéjére, az egyház Urának segítségére s ebből fakadólag a maga áldozatkészségére támaszkodott és épített volna, úgy a most bekövetkezett helyzetben sokkal könnyebben, sokkal nagyobb belső megnyugvással és erővel tudná fogadni és megvalósítani azt a feladatot, amely „a szabad egyház szabad államban" elvéből következik.

BÍZVA AZONBAN az Isten Igéjéből mulasztásaink és tévedéseink ellenére most is felénk sugárzó kegyelmében s az állam kormányával való békés megegyezést népünk nyugalma, csendes élete és annak további jó fejlődése érdekében hazánk javára szolgálónak ismervén el az eléje terjesztett tervezetet általánosságban elfogadja.

A tervezet egyes pontjaira nézve a következő határozatokat hozta:

A ZSINAT TUDOMÁSUL vette és elfogadta, hogy a magyar köztársaság kormánya és a magyarországi református egyház állandó közös bizottságot küld ki az új vallásügyi törvények, köztük elsősorban a gyermekek vallására vonatkozó törvényjavaslatnak a kidolgozására. Tudomásul vette, hogy a magyar köztársaság kormánya kifejezi és elismeri és minden lehetséges és szükséges eszközzel biztosítja a vallásgyakorlat teljes szabadságát. A magyar református egyház pedig ez alkalommal is megállapította, hogy a magyar köztársaság törvényhozása és kormánya a szabad vallásgyakorlatot mindezideig biztosította s hogy az 1947. évi 33. tc. megalkotásával jelentősen kiszélesítette.

TUDOMÁSUL VETTE és elfogadja a zsinat, hogy a magyar köztársaság kormánya az egyházi élet szabad működése körébe tartozónak tekinti az istentiszteletek tartását, templomban, más erre alkalmas középületben, családi otthonokban és szabad téren; bibliaórák tartását templomban, iskolákban, családi otthonokban, gyülekezeti házakban; az egyházi lapokban és önálló sajtótermékekben folytatott missziót; a biblia- és iratterjesztést; gyülekezeti és országos egyházi konferenciák, evangélizáló összejövetelek tartását (szabad téren is); a kötelező iskolai vallásoktatást és a szeretetmunka végzését. Evégből megengedi, hogy az egyház mindenütt, ahol annak szüksége mutatkozik, az állami iskolák tantermeit és egyéb erre alkalmas helyiségeit is a tanítás szabályszerű idején kívül az iskolai hatósággal való megegyezés szerint istentiszteletek, vasárnapi iskola, bibliaórák, énekkari és egyéb vallásos és egyházi összejövetelek és gyűlések céljára, díjmentesen használhassa mindaddig, amíg nem történik gondoskodás megfelelő épületek létesítéséről.

A KÖVETKEZŐ HATÁROZATOK a szeretetintézmények fenntartásáról szólnak, amelyek fenntartását és fejlesztését a magyar köztársaság kormánya biztosítja. „A szabad egyház szabad államban" elv

gazdasági, politikai, jogi stb. ügyről csak zsinat dönthet. Szociális megnyilatkozást pedig egyáltalán nem volna szabad addig tennünk, míg a református egyház teljes szociális programmját előbb el nem készítjük. Méltányolva az elnökség álláspontját, hogy nem nyilatkozni néha bün, a felszólalók imponáló gesztussal később visszavonják kritikai észrevételeiket. Az elnökség viszont intézkedést tett arra vonatkozólag, hogy egyházunk szociális hitvallása egy arra alkalmas bizottság keretében mihamarabb megfogalmaztassék.

Öröm az általános iskoláknak

Pap Béla tett indítványt: menjen el egy bizottság a kormány tényezőkhöz. Vigye el a hírt, hogy a zsinat a békés megegyezés mellett dönt, ha a kormány meghagyja a kollégiumokban az általános iskolát is. Kíváncsian várja mindenki: mi lesz. Ebédszünetben Bereczky Albert, Kiss Roland és Victor János dr. lépnek érintkezésbe az illetékes szervekkel. Jó hírrel térnek meg. Maga Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes tette azt magáévá, hogy az általános iskolák a kivételezett kollégiumokban meghagyassanak. Nem mondhatja legalább senki, hogy nem kétoldalu tárgyalás eredménye volt a megegyezés. Minden esetre a két és fél napos zsinati tanácskozásnak ez volt a legboldogabb pillanata.

Magunk útját járjuk meg!

Boldogok vagyunk különben a tekintetben is, hogy a zsinat óta eltelt idő alatt a felizgatott kedélyek is kezdenek lecsilapodni. Igy is van ez rendjén. Rosszakaratú propagandának ne higyjen senki. A református egyház zsinata nem vitt véghez semilyen árulást, mint ahogy azt a konkolyhintők szeretnék vérmesebb és nekikeseredettebb egyháztagjainkkal elhitetni. A református egyháznak — legyünk már végre ezzel tisztában — a maga útját kell a mostani nagy ütemü napok idejében végigjárnia. Hogy ezen az uton mi a teendő, azt a mi számunkra nem döntheti el még híveink egyes csoportjának nekikeseredése sem. Mielőttünk csak két tény lehet döntő fontosságú: Krisztusnak és a magyar népünknek az ügye.

E sorok írójának meggyőződésévé vállt a belátás, hogy e kettős ügynek zsinatunk úgy szolgált a jelen körülmények között legtöbbet, mint ahogy történelmi jelentőségű utolsó ülésén cselekedett.

(Bethesda korház) Tóth Gusztáv

RAVASZ LÁSZLÓ

Evangélikus testvéreink „Lelkipásztor"-ában a legfiatalabb püspök az alábbi megható emlékezéssel búcsuztatja a nyugalomba vonult dunamelléki püspökünket:

Egyszerű litografált füzetet tett asztalomra a postás. Megindultan olvasom a címét: „Dr. Ravasz László 27. (és utolsó) püspöki jelentése." — Dr. Ravasz László, a dunamelléki református egyházkerület püspöke és a református egyetemes konvent egyházi elnöke, nyugalomba vonult. — Utolsó püspöki jelentése is hatalmas szolgálat: új idők megkiáltott programmja. Elköszönése pedig alkalom sokunknak a köszönetre. — Amikor egyházilag eszmélkedni kezdtem, Ravasz László már javában orgonált. Hömpölygő fugái kis kontárok kezén a mi templomainkban is széltében zúgtak. — Legtöbb írását elolvastam s nevelő élmény volt figyelni az útját. Évtizedek során az esztétából theológus lett, brilliántos szónokból kenyerosztó igehirdető. Mindig nagyszerűbb lett, mert mindig egyszerűbb. Szikrázó ormok szökellő turistájából monumentális mélységek bányászává súlyosodott. S akik hajdanán Ravasz László kölcsönkért paradicsommadarait röppentgették, ma aranyló aszú-bort ihatnak grandiózus serlegéből. Köszönjük. — Ravasz László most fogja a botját-kalapját s Arany Jánossal halkan elköszön. Jó tudni, hogy csak a püspök búcsúzik, a prédikátor itt marad. — Isten áldja meg püspöki körlevelek és akták helyett is jó prédikációkkal s bandériumos canonika visitátiók talmi dísze helyett Krisztus egyszerű bojtárainak mély örömével!

Szabó József

megvalósítását a kormány tudomásul veszi. A személyi államsegélyeket 1948 december 31-től 5 éven keresztül biztosítja, a következő 5 évig ennek a 75 százalékát s ezenkívül még 15 évig úgy, hogy 25 %-kal csökkenti.

A RENDKIVÜLI kiadásokra szolgáló személyi államsegély ezután évenkénti összegének ugyancsak évenként 10 százalékát biztosítja. A dologi jellegű államsegély az előbbi kulcs szerint 5 évenként csökken és 1968 december 31-vel teljesen megszünik. Az Országos Református Lelkészi Nyugdíjintézet tagjainak, özvegyeinek és árváinak ellátási összegét, valamint az 1952 december 31-ig nyugellátásban részesítendők nyugellátását az állam viselni fogja.

A ZSINAT tudomásul vette azt a tényt, mely szerint a magyar köztársasági kormány elhatározta, hogy a nem állami jellegű iskolákat és a velük szervesen összefüggő internátusokat törvényhozás útján és valamennyit ugyanezen időpontban államosítja azzal, hogy az internátusoknak az iskolával való szerves összefüggését esetenkénti tárgyalással fogják megállapítani.

A zsinat ünnepélyesen kinyilvánította, hogy egyházunknak állami alaptörvényeinkben is biztosított iskolafenntartói és állítási jogához rendületlenül ragaszkodik.

A MEGÁLLAPODÁS elmondja továbbá, hogy a református iskolák egész személyzetét az állam 1948 július 1-ével kezdődő idővel átveszi. Az állam által átvett iskola, valamint a vele szervesen összefüggő internátus épülete és az illetményföld az 1948 május 15-ig keletkezett terheivel együtt az állam tulajdonába megy át. A kántori funkciót ellátó tanítók két évig, az eddigi feltételek mellett kántori munkakörüket továbbra is ellátják. A kántortanítói javadalomnak a kántori fizetéshez járó földilletménye az egyház tulajdonában marad.

AZ ÁLLAMOSÍTÁS nem érinti a kizárólag egyházi célú intézeteket, theológiai főiskolákat, lelkészképző intézeteket, stb. A debreceni theológiai fakultásnak eddigi jogviszonya változatlan marad. A zsinat elfogadta és tudomásul vette, hogy a magyar köztársaság kormánya a református egyháznak a magyar közoktatás terén szerzett érdemei megbecsüléseként, részben pedig az újabb lelkésznemzedék előképzésének biztosítására hozzájárult, hogy a legerősebb történelmi hagyományokkal rendelkező református kollégiumok közül az alábbiak, az eddiginél nem nagyobb keretben, továbbra is egyházi iskolák maradjanak: *sárospataki, debreceni, pápai és budapesti kollégium.*

ELFOGADTA A ZSINAT, hogy a magyar köztársaság kormánya elismerte és biztosította a református egyháznak azt a jogát, hogy az állami jellegű iskolákban a kötelező vallástanítás továbbra is teljesen szabadon történjék: továbbá, hogy a vallásoktatás kérdése, különösen tekintettel a szabad egyházak híveire, valamint a felekezetnélküliekre, a vallási törvényben valamilyen formában új rendezés alá vonandó.

A ZSINAT KIMONDOTTA, hogy istentiszteleti rendtartásában gondoskodik a magyar köztársaságért, az államfőért, a kormányért, az egész magyar nép jóléteért és békességéért mondandó könyörgésekről, továbbá állami ünnepeken Isten Igéjével, az egyház hitvallásával megegyező istentiszteletek tartásáról.

Kimondotta a zsinat, hogy a közoktatási ügyre vonatkozó törvényét az új állami törvényeknek megfelelő módon átalakítja.

DR. URBÁN BARNABÁS:

1947—48.

Felsőbb rendelkezés értelmében a főiskola a tervezett június 20-i ünnepélyes évzáró helyett június 15-én délután egyszerű keretek között fejezte be 417. iskolai évét. A szokásos közigazgatói jelentés sem hangzott el, helyette *dr. Urbán Barnabás* főiskolai közigazgató rövid záróbeszédet mondott. Az elkészített jelentés azonban most is meg fog jelenni az évkönyvben. Az alábbiakban a főbb részeket közöljük.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 7-én, a legegyszerűbb keretek között való bezárása pedig június 15-án volt. Egy év nem nagy idő a mi iskolánk életében, mégis hosszú az az út, amelyet tanévnyitástól tanévzárásig emelkedőkön fölfelé s mélységeken lefelé meg kell tennünk. Az aggodalom és a bizonytalanság felhője nem egyszer takarta el előlünk az út kanyargásait s a siker és a csalódás, az öröm és a bánat elválaszthatatlan utitársaink voltak.

A halál fagyos keze ebben az évben is elragadott egy gyermeki lelket diákjaink közül. *Idrányi Tamás*, általános iskolánk VI. osztályának kitűnő tanulója, iskolánknak reménysége és büszkesége, szüleinek pedig mindene, bimbózó ifjúságának 11. évében, korán, nagyon korán, visszaadta Teremtőjének ártatlan lelkét. Szívszorongva vártuk a híreket betegsége lefolyásáról, hol reménykedve, hol meg aggódva hallottuk az orvosi jelentéseket, mígnem a végzet hosszú betegeskedés után december 7-én beteljesedett. Osztálytársai, kis barátai s mi tanárai, akik mindnyájan nagyon szerettük és becsültük őt, elsirtuk már a bánat könnyeit, de mindig élni fog bennünk tiszta lelkének, szinte férfias, nyilt jellemének és ragaszkodó szeretetének drága emlékezete.

Kartársaink közül is többekre nehezedett a fájdalom érzése szeretteik elvesztése miatt. Résztvevő szívvel osztoztunk bánatukban.

Nagy veszteségek számunkra azok a távozások is, amelyeket a megfáradt munkások nyugalomba vonulása jelent. Igazgatótanácsunk október 24-i gyűlésén búcsúztunk *Janka Károly* főiskolai lelkészi gondnoktól több mint negyedszázados gondnoki tisztségétől való megválása alkalmával. A búcsúban megnőtt a szeretetünk, mert akkor éreztük igazán, hogy ki volt ő számunkra. Már mint pataki diáknak eltöltötte lelkét főiskolánk iránti forró szeretete, amelynek izzó parazsát az idő folyton csak szította. Életét minden külső siker mellett is a főiskolával

HIREK

Id. Bodnár Lajos a főiskola Sinka nevezetű volt 400 boldas erdőjének nyugalmazott erdőőre 78 éves korában elhunyt. Negyvenkétévig szolgálta becsülettel a főiskolát. Később a fia és unokája is követte szép szolgálatában. Makkoshotykán temették el junius 21-én. A főiskola nevében küldöttség helyezett koszorut a sirra és Szűcs István nyugalmazott számvevő megható búcsubeszédet mondott.

A pataki gimnázium VI/b. osztálya az iskolaév vége felé jól sikerült kirándulást rendezett Ablonczy György osztályfőnök vezetésével az aggteleki csepkőbarlanghoz és Olaszliszkára. Mind két helyen nívós előadást is rendeztek. Aggteleken ugyanakkor ott voltak az ózdi gyár munkásai is. Ugy összebarátkoztak a diákokkal, hogy mindenkit vendégül láttak.

Külföldi ösztöndíjakat *kaptak a következő iskolai évre: Czegle Imre lelkészkönyvtárnok Irországba, Román János lelkész és Berecz István segédlelkész Amerikába, Benkő György szénior és Karasszon Dezső segédlelkész Angliába.*

A volt kassai magyar református *egyház paróchiáján egyházi-munkásképző tanfolyamokat rendez a szlovák egyház.*

Ezekután kimondotta a következőket a zsinat:

E HATÁROZAT meghozatala kapcsán zsinatunk az őt vezérlő Szent Lélek Uristen parancsára elnémíhatatlan mély fájdalmának ad kifejezést amiatt, hogy egyházunknak a vele négy század óta összeforrott iskoláit kevés kivétellel el kell bocsátania anyai kebeléről.

Fájdalmunk annál nagyobb, mert köztudomású, hogy iskoláink a lelkiismereti szabadság, a magyar nép felemelkedése és a magyar iskolaügyben a földművesnép minél jobb részeltetése terén elévelhetetlen szolgálatokat végeztek.

Fájdalmának megokolását is, de megvigasztaltatását is Istennek emez igéjében találja meg: „És szól Sion: elhagyott az Ur engem és rólam elfeledkezett az Ur! Hát elfeledkezhetik-é az anya gyermekéről, hogy ne könyörüljön néha fián? És ha elfeledkeznének is ezek, én te rólad el nem feledkezem. Imé, az én markaimba metszettelek fel téged, kőfalaid előttem vannak szüntelen." (Ésaiás 49:14—16.)

Istennek erre a megdönthetetlen ígéretére támaszkodva, zsinatunk bűnbánat által megtisztult és megerősödött hittel fejezi ki abbeli reménységét, hogy a Krisztusról való bizonyságtétel az állami iskolákban is akadálytalanul fog tovább érvényesülni, éspedig nemcsak a vallásórák keretében, hanem a mitőlünk átveendő nevelők bizonyságtevő személyiségének szétsugárzásával is. Hisszük, hogy az egyházunkba tartozó magyar keresztyén családok jobban, mint valaha, engedelmeskedni fognak az Ige parancsának: „Ti is, atyák, ne ingereljétek a ti gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Ur tanítása és intése szerint." (Efész. 6:4.) és az Ur Jézus Krisztus rendelésének: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa." (Márk 10:14.)

EZT A REMÉNYSÉGET zsinatunk Isten parancsolataira és ígéreteire alapozza, de annak teljesülésére biztatást merít máris mutatkozó emberi jelekből is. Megemlékszik iskolás gyermekeink és ifjúságunk mindezideig, de különösen a legutóbbi időben tanusított hűséges szeretetéről, mellyel Krisztus Urunk, magyar református egyházunk és evangéliumi szellemű, demokratikus ősi iskoláink iránt viseltettek. Kéri őket, hogy ezt a szeretetet ezután is, nem külső kötelességből, hanem szívük belső indításából tartsák meg és tanusítsák Isten áldásával. Megemlékszik református iskoláink tanítói tanári és nevelői személyzetének hűségéről, mellyel a távolabbi és közelebbi multban megtartotta esküjét, a legutóbbi válságos hetekben pedig általában szintén olyan magatartást tanusított, amely annak volt bizonysága, hogy esküjéről nem feledkezett meg.

ZSINATUNK EZÉRT mind az állam által átveendő, mind nálunk maradó tanítóinak, tanárainak, nevelőinek igaz testvéri köszönetét és hálás elismerését nyilvánítja, bízván abban, hogy az isteni Mester iránti hűségben bármely körülmények közt megmaradnak, sőt abban a kegyelem által mindnyájunkkal együtt gyarapodni és erősödni fognak.

Mikor zsinatunk e határozatát meghozta, hit által hallja, az egyház minden szolgájának és a gyülekezeteknek továbbadja a dicsőség Urának parancsát és ígéretét: „Légy hív mindhalálig és néked adom az életnek koronáját. Akinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. Aki győz, annak nem árt a második halál." (Jel. 2:10—11.) *Ámen.*

Nőszövetségi konferencia volt Lácán június 20-án a bodrogközi gyülekezetek számára. Résztvett a konferencián: Nagyrozvágy, Ricse, Kisrozvágy, Révleányvár, Semjén, Láca, valamint a szórványokban lévő gyülekezetek asszony serege. Az igét délelőtt dr. Enyedy Andor püspök hirdette, mintegy 1200 lélek előtt. A konferenciát Janka Péter esperes nyitotta meg. Előadók voltak dr. Enyedy Andorné, Polányi Lajosné és Margaret F. Pirigyi amerikai írónő, a South-Norwalk-i egyház, jelenleg Lácán tartózkodó, hűséges gyülekezeti munkása. Míg a konferencia tartott, addig püspökünk külön tartott megbeszélést a férfiakkal és ezen a megbeszélésen is mintegy 300-an voltak jelen. Konferencia után a presbitérium és a lácai nőszövetség negyven teritéses közebédet adott a vendégek tiszteletére.

Kínai misszionáriusnő, *Miss Doris Arowsmith látogatta meg a főiskolát. A templomban dr. Koncz Sándor tolmácsolásával angolnyelvű előadást tartott.*

Miskolcon énekes istentisztelet van minden hétfőn este a deszka templomban. A gyülekezet a kevésbé ismert zsoltárokat és az új énekeskönyv egyes darabjait tanulja az igehirdetés előtt és után.

A **Magyar Református Gyermekmissziói** *(Vasárnapi Iskolai)* **Szövetség** *augusztus 1-től 8-ig tartja országos konferenciáját a „Sion Hegye" missziói telepen Tahiban. Részletes tájékoztató kérhető: dr. Ecsedy Aladár, Tahitótfalu, Pest megye.*

A debreceni egyetem hittudományi karán 1929-34 években végzett hat évfolyam tagjai testvéri találkozóra jöttek össze Debrecenben július hó 1-én. Az Oratóriumban tartott istentisztelet után megkoszorúzták Csikesz Sándor sirját.

A román kormány *dr. Tavaszy Sándor, dr. Imre Lajos, dr. Nagy Géza és Gönczy Lajos kolozsvári theológiai professzorokat július elsejével nyugdíjazta.*

Az „Utmutató" nyári körlevele is megjelent. A konventi missziói előadó jelentése mellett dr. Madarász Lajos, ifj. Szabó Dániel, dr. Koncz Sándor, Pap Béla, dr. Kádár Imre, I. C. Hoekendijk, dr. Makkai László és Pilder Mária írásaiból gazdagodhatunk.

Tahiban *ezen a nyáron is egymást érik az ifjúsági konferenciák.*

való lelki összeforrása határozta meg. Gondnoksága alatt gyors egymásutánban épültek új intézményeink. Ezek azonban csak külső keretei munkásságának, amelyeket értékes tartalommal szívjósága és bölcsessége töltött ki. A reá bízott feladatot elvégezvén, helyét ifjabbnak adta át, hogy az legyen hordozója annak a felelősségnek, amely tetterős férfi munkaerejét kívánja.

Tanévvége felé vettük a hírt, hogy *Farkasfalvi Farkas Géza* egyházkerületi s egyben főiskolai főgondnok 16 éven át viselt főgondnoki tisztségéről lemondott. Főiskolánk iránti meleg szeretetét nemcsak szavakban juttatta kifejezésre, hanem méginkább fáradságot nem ismerő cselekedeteivel és áldozathozatalával is. Az angol-internátus létesítése nagyrészt az ő személyes munkájának az eredménye s áldozatkészségét jelentős alapítványa hirdeti.

A következőkben beszámol a főiskolán belüli személyi változásokról, majd így folytatja.

A szellem új munkásainak bekapcsolódása nyomán friss életerők áramlottak főiskolánk szellemi vérkeringésébe. A *Janka Károly* nyugalomba vonulása folytán megüresedett főiskolai lelkészi gondnoki tisztségbe az egyházközségek bizalma *Darányi Lajos* helybeli lelkipásztort emelte. *Darányi Lajos* személyében a gondnoki tisztség megtalálta a legmegfelelőbb embert. Puritán egyéniségében harmonikusan olvad egybe a prófétai lelkület, éles ítélőképesség, a jóságos szív melege, a volt pataki diák hűsége és mélységes hite. Ezekben a sorsdöntő időkben nagy szüksége van nemcsak egyházunknak, hanem főiskolánknak is az ő kormányzói bölcsességére. Megköszönjük Istenünknek a benne kapott nagy értéket s kívánjuk, hogy nehéz szolgálatához adjon az Isten neki erőt, munkásságára áldást.

Ebben a tanévben is a kiváló új tanároknak nagy gárdájával gyarapodott főiskolánk tanári kara. Sokáig tartana, ha egyenként mutatnám be őket s jellemezném nevelői egyéniségüket. De nincs is rá szükség, mert mindannyian nagy értéket jelentenek főiskolánk számára s eddigi munkásságuk máris bizonysága annak, hogy személyükben az elődökhöz méltó utódok kerültek a tanári székbe s tudásuk és nevelői készségük iskolánk jó hirnevét öregbiteni fogja. Elég lesz tehát ha csak felsorolom neveiket. Minden egyes név máris valóravált reménység s még további igéret záloga. Uj tanáraink a theol. akadémián: *dr. Koncz Sándor,* a gimnáziumban, ill. az általános iskolában: *Nagy Dezső, Egry Gabriella, Magda Barna, Baksy Mária, Dancs Lajos,* a tanítóképzőintézetben: *Varga István, Sipos György,* a kertészeti és szőlészeti középiskolában: *dr. Szűcs Aurél.* És hozzájuk sorakozik *Taraba Vilmos,* kertészeti és szőlészeti középiskolánk első igazgatója, akinek értékes egyénisége, hatalmas munkabírása, életirányt jelentő munkaszeretete és a legmagasabb mértéket megütő szakképzettsége sok reménységünk forrása.

Részletesen beszámol a jelentés a főiskolánkat látogató közéleti, irodalmi és politikai vezető személyiségekről, azok között is sok külföldi vendégünkről. Majd az újabb intézményeket ismerteti:

Főiskolánk ebben a tanévben több új intézménnyel szaporodott. Megnyilt a kertészeti és szőlészeti középiskolánk első évfolyama. Ez a legfiatalabb intézményünk sok nehézséggel küzdött, minden reményünk meg van azonban arra, hogy a jövő tanévben a külön iskolai épület és a szükséges gazdasági gyakorlóterület rendelkezésre bocsájtásával már olyan keretek között végezheti munkáját, amely megfelel a szakoktatás igényeinek. A főiskola a legmesszebbmenő anyagi áldozatot is meghozza, hogy viruló intézetté fejlessze ezt a nagyjelentőségű gazdasági iskolát. Általános iskolánk nemcsak a sorra következő VII. osztállyal bővült, hanem a felső tagozat alá épített I—IV. általános iskolai osztályokkal is. Ezzel a szervezéssel a hagyományainkban gyökerező teljes kollégiumi rendszer visszaállítására törekedtünk. A főiskola keretében létesített állami gyermeklélektani intézet *Ködöböcz József* kartársunk szakértő és lelkes vezetésével megkezdte sok reménységre jogosító működését. A Gortvai-házban megnyitottuk az Erdélyi János népi kollégiumot. Mindent elkövettünk, hogy anyagi támogatásunkkal biztosítsuk az ott elhelyezett teljesen szegénysorsú diákjaink tanulási lehetőségeit. Leányinternátusunk szélesebb keretek között a várban

talált új otthonra. A gyönyörű környezet s Lorántfy Zsuzsánna ott élő szelleme új leányotthonunk fejlődésének külső és belső feltételeit reménységünknek megfelelően biztosították. A főiskola itt is szinte anyagi erején felül áldozott a kitűzött cél megvalósítása érdekében.

Uj intézményeink létesítése közben nem feledkezünk meg régi intézményeink belső életének elmélyítéséről sem. Régiségtárunk vezetője, *dr. Jakob Károly* lankadatlan munkával elkészítette a 48-as reliquiák centenáris kiállítását, valamint éremgyűjteményünk kiállítását is. Sokirányú népi munkánk közé tartozott a néprajzi szeminárium tevékenysége is. Szorgos kutatással összegyűjtötte tájegységünk szellemi és tárgyi néprajzi adalékait s részt vett a táj bibliografiájának előkészítő munkájában. A szeminárium játékcsoportja pedig vidékünk számos helységében, különösen a hegyvidéken terjesztette a magyaros kultúrát. A főiskola vendégei nagy érdeklődést mutattak a szeminárium virágzó élete iránt s minden alkalommal élénk tetszésüket és elismerésüket fejezték ki. Az elért szép eredmény *dr. Bakos József* kartársunk odaadó munkájának a bizonysága. Komoly és intenziv munka folyt faluszemináriumunk életében is. Nagy értékű anyagát *Vilmányi Bodnár István* 344 darabból álló igen becses hagyatéka gyarapította. Illendő, hogy főiskolánk melegszívű barátjának, a nemes hagyományozónak emlékét hálával örökítsük meg főiskolánk évkönyvében. A faluszeminárium munkájával kapcsolatos néprajzi napok, amelyeken legkiválóbb vendég-szakelőadók tartottak előadásokat, a faluszeminárium gyakorlati működését szépen egészítették ki elméleti vonatkozásokban. Hogy faluszemináriumunk munkáját országos viszonylatban is elismerik és értékelik, ebben legnagyobb része van *dr. Ujszászy Kálmán* rendkívül sok fáratságot igénylő tudományos buvárkodásának. Nagykönyvtárunk állományát a Windischgrätz-féle könyvtár kb. 10.000 kötetnyi könyvével gazdagítottuk vétel útján. Legfőbb gondunk közé tartozik ifjúsági könyvtáraink gyarapítása is.

Az 1848—49-es szabadságharc emlékének főiskolánkhoz méltóan igyekeztünk hódolni s hálánkat leróni a dicső hősökkel szemben. Minden nevelési munkánkat, tanítási óráinkat a szabadságharc eszméinek és emlékeinek szolgálatába állítottuk. 48-as emlékeinkből kiállítást rendeztünk, egyházkerületünk falvaiban megindítottuk a kutató és gyűjtőmunkát a 48-as emléktárgyak után. Március 15.-i ünnepélyünket szélesebb keretek tartottuk meg. Ifjúságunk tevékenyen résztvett nemcsak szellemi, hanem fizikai munkájával is a hálá adójának törlesztésében. Tanári küldöttségünk és diákságunk egy csoportja megjelent az alsóberecki-i híd avató ünnepségén s a hidépítő munkásokkal együtt bensőséges érzésekkel ünnepelték a szabadság ünnepnapját. Egy küldöttségünk elzarándokolt Monokra, Kossuth szülőfalujába, az ottani centenáris ünnepségekre. Népijáték-együttesünk is kiszállt Monokra s ott a falu népe által rendezett ünnepség keretében jól sikerült előadást tartott. Főiskolánk tanári kara a szokásos „Péntek Esték" előadássorozatot teljes egészében a centenáris év gondolatvilágának szentelte. Előadásaink tárgyalták a szabadságharc kül- és belpolitikai, továbbá hadtörténeti jelentőségét, valamint főiskolánkkal való vonatkozásait. Tények, tárgyi szempontok alapján rajzolták meg azokat a vonásokat, amelyek száz év távlatából az idő szűrőjén át kialakították a szabadságharc képét. A korabeli költészet tükrében is bemutatta egyik előadás a szabadságharc lelki arculatát Ez a költészet intuitiv meglátásaiban a nemzet lelkének volt tükre, mert a nemzet szívének verése lüktetett a versekben s amit az ész prózai nyelven el nem mondhatott, elmondta azt a szív a költő lángoló szavával. Illesse köszönet az előadókat: *Novák Sándor, dr. Gulyás József, dr. Orbán István, Hazagh Mihály, Demeter Gyula* tanárokat. Főiskolánk ezekben az előadókban is hitet tett a szabadság eszméi mellett s hálás érzésekkel emlékezve magyar történelmünk száz évvel ezelőtti eseményeire, elevenítette meg az akkori idők legkiválóbb magyarjainak elévülhetetlen szolgálatait s kegyeletes érzésekkel adózott a hősök, a pataki diákok s köztük elsősorban Kossuth örökké élő dicsőségének. Főiskolánk mai nemzedéke hű akar maradni 1848 drága örökségéhez: a tiszta nemzeti érzés, a humanitás, a szociális haladás és lelkiismereti szabadság eszméihez. Bárcsak e százados évforduló is új világ hajnalhasadását jelenthetné: nemzetek békéjét, népek szabadságát s az emberiség boldogabb jövendőjét.

PATAKRA GONDOLOK...

A szabadság levegőjét akkor éreztük meg, ha a fellegvárban megkondult a kicsiny harang: Jertek már lencsések, megfőtt a lencsétek. Azt meg kell adni, hogy lencse volt is bőven. Hetenként legalább háromszor. *Zelles* tanár úr azzal vigasztalta a panaszkodót: Hm, csontjai gyengék, hm. Erősítő szerre van szüksége. És még panaszkodik? Hm. Érthetetlen a mai ifjúság! *Deák Geyza* a nagy szakálú tudós pedig, a praktikus oldaláról fogta meg a dolgot:

— Fiacskám, — minden utolsó csiszlik megpofoz és megver — néked szénhydrátokra van szükséged. Honnan vennéd ha nem lencsét ennél? Azt hiszed, hogy ezt is Cicunál kapsz? Kérek háromért szénhydrátot? Mi?

Bathó János bátyánk volt egyedül őszinte. Ha a lencséről hallott is — méla undor húzódott szája szélére és ígyen szólott:

— Vágd a falhoz fiam, — talán akad még kóbor kutya Patakon, hogy lenyalja.

Ő volt az, aki halhatatlanságát megörökítendő szobrot javaltmagának az iskolakertben. De bórkőből! Hogy amikor a diákok szomjuhoznak — őt nyalogassák és megemlegessék az utolsó nyalatig.

Mondom, így emlékezgettem vissza Patakra. Jólesik az emlékezés. Hát még azok, akiket én nem ismertem. Bölcs, öreg tanárok. Csak régi könyvek lapjain találkozom szellemükkel. Igaz amit *Novák* tanár úr mondott:

— Pernahajderek! Ti nem is gondoljátok meg, kinek a helyén ültök és tökfejetekbe kik verik a tudományt! Itt fiam olyan áhitattal szívd a levegőt, mint ahogyan a cigarettából vetted az első slukkot.

Kiszéledtünk a kollégiumból, — be a konviktusba, hamar leróttuk a lencsefőzeléknek szánt időt, — aztán, hajrá, labdázni, játszani. (Volt olyan, aki tanulni ment, de az ilyenből sohasem lett tudós ember.)

Emlékszem! Bizony, bizony immár harminc esztendeje lesz, hogy ott tanyáztam a szent falak között. Nékem szaban már emlékezni... B—y

KIVÁLÓ DIÁKJAINK

Az évzáró ünnepélyen 4725 Ft. jutalomdíj került kiadásra. A jelentős összeget a következők adományozták: Dr. Végh Elemér alap kamata: 1·20 Ft, Kocsis Lajos alap kamata 6 Ft, dr. Urbán Barnabás adománya 10 Ft, Volt pataki diák: 900 Ft, Palumby Gyula 240 Ft, Magyar Nemzeti Bank 200 Ft, dr. Gesztelyi Nagy László alap kamata 356·67 Ft, dr. Gesztelyi Nagy László adománya 200 Ft, Pataki Diák Céh 220 Ft, Száz Farkas cukrázda 300 Ft, Központ 1991·13 Ft, 1933-ban érettségizettek 300 forint.

Jutalmazottak:

VIII/a-ból: *Balázs* Béla (atléta 60), *Csipán* György (szorgalmi díj 15), *Czeke* Arisztid (szorg. 20), *Faltys* Mária (szorg. 20), *Fekete* Kálmán (szorg., zene 25), *Hajdu* József (szorg., magyar, sport, szónoklat 145), *Hosszúfalusi* Péter (sokat szereplő önképz. tag 10), *Juhász* László (szorg., sokat szereplő önképz. tag 25), *Nagy* Lehel (szorg., sokat szereplő 30), *Orbán* Pál (szorg., legjobb magyar éretts. dolg., német, angol, sokat szereplő 180), *Sebeők* Zoltán (atléta 60), *Somogyi* Dezső (15), *Soós* Gyula (szorg., legjobb önk. bíráló, mennyiségtan, angol 80), *Szabó* Lajos (latin 100), *Szendrey* Zsigmond (szorg. 15), *Szőke* Sándor (szónok 50). **VIII/b-ből:** *Balogh* Ernő (legjobb magyar éretts. dolg. 100) *Barsy* László (vallásos, bibliás 50), *Götz* Pál (szorg. latin, német 145), *Hornyai* László (sokat szereplő önk. 10), *Keresztessy* László (P. D. C-ben jó munka 40), *Kósa* Károly (sport 25), *Miskolczi* Gyula (magyar történelem 50), *Nagy* Tíbor (szorg. P. D. C-ben jó munka 25), Pethő István P. D. C. 40), *Szendrei* István (szorg. 15), *Varga* Gábor (fizika 30).

Folytatjuk.

Misszionáriusképzőbe lehet jelentkezni. Korlátolt számban evangélizáció szolgálatára és gyülekezeti munkára készülőket is felvesznek Jelentkezés július 15-ig. Részletes tájékozó kérhető: Külmissziói központ, Budapest, IX. Kálvin tér 8. II. 17.

Az S. D. G. balatonszárszói *telepén ismét gazdag tartalmú konferenciák lesznek egész nyárón. A pár százas férőhelyre ezrek jelentkeztek.*

Az ifjúság tevékenységét és munkáját ismertetve, a vallásos nevelés fontosságát hangsúlyozva az iskola támogatóinak mond köszönetet a jelentés:

Főiskolánk már századokkal ezelőtt a szegények iskolájának hívták s ez az elnevezés most talán még jobban ráillene. Szűkös anyagi viszonyaink között is legfőbb gondunk az volt, hogy tőlünk telhetőleg segítsünk szegénysorsú tanulóinkon. Elég nagy számmal vannak határon túlról jött diákjaink, akiknek ellátása nagy anyagi áldozatot kíván tőlünk. Saját erőnkből és a különböző segélyakciókból igyekeztünk az igényeket kielégíteni. Nagy hálával emlékezünk meg a svájci segélyakciónak, a Don Suisse-nak sok értékes adományáról és az amerikai ref. egyházak segítő készségéről. A hála és a szeretet érzéseivel gondolunk most is testvérintézetünkre, a Hope College-ra. Megható az az emberbaráti és hittestvéri szeretetből fakadó érdeklődés és gondoskodás, amellyel a messzi idegenből felénk fordulnak. Ebben az évben is igénybe vettük a szegénysorsú diákjainkon való segítésnek régi formáját, a szupplikációt. Örömmel láttuk, hogy gyülekezeteink mindenütt szeretettel és őszinte segíteni akarással fogadták szupplikáló diákjainkat. Intézményeink gyarapodása, valamint a háborús károk pótlása kimerítette anyagi erőforrásainkat s emiatt költségvetésünk deficites lett. E nehéz anyagi helyetben kénytelen volt főiskolánk a társadalom azon tagjaihoz fordulni, akiknek szívügyük a főiskola sorsa. Megindultan olvastuk az adományokat kísérő leveleket, amelyek a főiskolánkhoz való ragaszkodást és a hála érzéseit tükrözték. Különösen hálásak vagyunk azokért a szeretetmegnyilvánulásokért, amelyek a szegény asszony két fillérjét jelentették nekünk. Ez a bizonyságtevés minden földi kincsnél drágább erkölcsi tőke számunkra. Amikor most jelentést teszek a különböző anyagi megsegítésekről, megindult szívvel és elfogódott lélekkel mondok köszönetet mindenkinek, aki a legkisebb összeggel is, de szívében szeretettel segített főiskolánkon, ifjúságunkon. Isten gazdag áldása legyen a nemesszívű adakozókon. Főiskolánk azonban nemcsak azok felé fordul hálával, akik a jelenben nyújtanak segítséget, hanem soha el nem muló hálával őrzi azoknak az emlékét is, akik valaha is főiskolánk iránti szeretetükről, mint alapítók vagy jóltevők bizonyságot tettek. Ennek az érzése indított bennünket arra, hogy az alapítók és jóltevők emlékezetére hálaünnepélyt tartsunk. *Darányi Lajos* főiskolánk gondnoka, a hálás pataki diák bizonyságtevő szeretetével tette élménnyé a bensőséges ünnepélyt. A háborúokozta infláció és a vagyonjogi helyzetnek megváltozása sok alapítványunkat megsemmisítette úgyan, a bennük rejlő erkölcsi értékek azonban örökké megmaradnak.

Főiskolánk sokféle célkitűzései mellett is figyelmünket a hivatásunkat jelentő nevelői, oktatói munkára irányítottuk legélesebben. Tulajdonképpen a tantermi munka volt központi része minden tevékenységünknek. A vallásos és nemzeti nevelés mellett a szociális nevelések egyre nagyobb teret engedtünk s a haladó eszmék iránti fogékonyságot igyekeztünk tanulóink lelkében mindinkább kifejleszteni. Főiskolánk soha nem zárkozott el a haladó világ eszméitől. Története többször is tanusítja, hogy saját korát megelőzve, úttörő munkát végzett a közfelfogás maradiságával szemben. Most is a nemes tradiciók szellemében bátor harcosa kíván lenni a társadalmi igazság megvalósítását célzó törekvéseknek s a humanítás örökszép eszméinek. Igyekeztünk megtalálni aznkat az útakat és módokat, amelyekkel a népi közösség munkájába belekapcsolódva gyakorlatilag is szolgálhatjuk munkás-testvéreink szellemi felemelkedését.

E tanév legfontosabb feladatai közé tartozott ifjúságunk szellemi szinvonalának emelése, az iskolai munkához elengedhetetlenül szükséges fegyelem helyreállítása és főiskolánk lelki közösségének ápolása.

A tanárok külföldi útjainak és szakirodalmi tevékenységének az ismertetése után a közigazgató jelentés summázással fejeződik be:

Örömmel állapíthatom meg, hogy főiskolánk mindennemű munkája egyreinkább a rendes kerékvágásba zökken s tanulóifjúságunk kötelességtudása folytán növekszik. A háború okozta lelki megrázkodtatás nyomai tünedezőben vannak s ifjúságunk belső életének egyensúlya és fegyelmezettsége kezd helyreállni. Főiskolánk szellemi élete teljes kibontakozásban van s a széles munkaterületen folyó munka e tanévben is megtermette áldásos gyümölcsét.

Presbitériumaink állásfoglalása iskoláink államosítása ügyében

Dr. Harsányi György *konventi titkár zsinati jelentését közöljük az alábbiakban, a lényeget nem zavaró rövidítéssel.*

A zsinati tanács 1948 június 3-án az egyház és állam viszonyának kialakulására vonatkozó eddigi és jelenlegi fejleményekről tájékoztatást adott a presbitériumoknak. Tette ezt egyrészt azért, hogy minden félreértéstől mentes, tiszta képünk lehessen erről az életbevágóan fontos ügyről, másrészt, hogy a június 14-ére összehívott Zsinat abban a biztos tudatban hozhassa meg döntését, hogy az egyházi közvéleményt legilletékesebben kifejező és képviselő presbitériumok teljesen tisztában vannak ennek a döntésnek tárgyával, indokaival, jelentőségével és következményével.

A tájékoztató körlevélre a jelen pillanatig 366 presbitérium adott visszhangot. Ehhez hozzászámítva azokat a határozatokat és nyilatkozatokat, számszerint 37-et, amelyeket a presbitériumok a meginduló tárgyalások hírére, a tájékoztató kiadása előtt hoztak, illetőleg tettek, az 1189 presbitériumból, jelenleg 403 állásfoglalása van a kezeink között az állam és egyház viszonyának rendezésére nézve, éspedig:

a dunamelléki e.-ker.-ből 85, 21·45%
a dunántúli egyh.ker.-ből 128, 31·50%
a tiszáninneni e.-ker.-ből 89, 22·25%
a tiszántúli egyh.ker.-ből 101, 25·—%

Összesen: 403

A presbitériumokon kívül megküldték a zsinati elnökségnek állásfoglalásukat a következők:

A sárospataki theológiai akadémia tanári kara körlevelet intézett a tiszáninneni egyházkerület presbitériumaihoz. Ebben a körlevélben a theol. tanári kar tanítást ad az állam és egyház viszonyának kérdéseiben s ezek között elsősorban az iskola államosításának dolgában. A tanítás felmutatja ennek a kérdésnek bibliai alapját. Elmondja mit tanítanak erről a kérdésről hitvallásaink és régi kánonjaiok. Rámutat törvényeinkre, amelyeken egyházi iskoláin fenntartási joga alapul.

Nyilatkoztak továbbá: a budapesti fiúgimnázium nevelőtestülete, a Juliánna-iskola növendékeinek szülei, a kecskeméti jogakadémia tanári kara, a miskolci Tóth Pál-intézet igazgatótanácsa, a nyiregyházi leánykálvineum növendékeinek szülei, a nyiregyházi Kálvineum tanári testülete, a berettyóújfalusi polgári iskola igazgatótanácsa, a felsőszabolcsi lelkészegyesület, a kecskeméti egyházmegye északi lelkészi köre, egy preoráns kántortanító, négy lelkipásztor, ill. esperes és egy egyházmegyei világi tanácsbíró.

Mind a presbitériumi határozatoknak, mind a többi állásfoglalásnak a hangja emelkedett, rendkívül komoly és ünnepélyes. Tisztán látják a presbitériumok, hogy miről van szó. Több presbitérium ki is nyilatkoztatja, hogy a Zsinat most az élet és halál kérdésében dönt.

Az állásfoglalások teljesen egyöntetűnek mondhatók abból a szempontból, hogy az iskoláinkról való önkéntes lemondás, vagy az államosításhoz való hozzájárulás hűtlenséget és árulást jelentene s ellentétben állana a Szentírással, hitvallásainkkal, az országos törvényekkel és becikkelyezett békeszerződésekkel, az államilag jóváhagyott törvényeinkkel és hivatali eskünkkel.

Minthogy azonban a presbitériumok és az illetékes egyházi testületek jól tudják, hogy az iskolák államosítása kérdésében a kormány megmásíthatatlan akaratával s abból folyó tényekkel állunk szemben, kérésünk az, hogy a Zsinat egyházunk iskolafenntartási jogához ragaszkodjék olyan értelemben, hogy iskolákat azok az egyházközségek és egyházi testületek, amelyek erre önerejükből készek és képesek, fenntartassanak.

A dunántuli és a tiszáninneni presbitériumok szinte kivétel nélkül állást foglaltak a pápai és a sárospataki anyaiskolák *összes tagozatainak* egyházi kézben való meghagyása érdekében.

Az egyes presbitériumok állásfoglalásaik szerint 8 csoportba osztathatók:

1. A döntést minden különösebb megjegyzés vagy fenntartás nélkül a Zsinat bölcseségére bízza 77 presbitérium.
2. Kifejezetten a békés rendezés mellett foglal állást 13 presbitérium.
3. A döntést a Zsinat bölcseségére bízza s a békés megegyezést kifejezetten helyesli 14 presbitérium.
3. A döntést a Zsinat bölcseségére bízza, annak hangsúlyozásával, hogy megmásíthatatlan kormányakarattal állunk szemben: 11 presbitérium.
5. A döntést a Zsinat bölcseségére bízza, annak megállapításával, hogy az egyház testéhez tartozó iskoláinktól a kormány megmásíthatatlan akaratából kell megváinunk: 8 presbitérium.
6. A döntést a Zsinat bölcseségére bízza, a békés rendezést helyesli annak megállapításával, hogy a kormány megmásíthatatlan akaratával állunk szemben: 50 presbitérium.

Összesen: 181 presbitérium.

7. A megegyezést kifejezetten ellenzi vagy az iskolák államosítását törvényellenesnek tartja, ill. olyan kikötéseket, feltételeket állapít meg, amelyeket a Zsinat rajta kívül álló okok miatt sem teljesíthet: 27 presbitérium.
8. Azoknak a határozatoknak a száma, amelyekben sem kifejezetten pozitív, sem kifejezetten negatív állásfoglalás nincs a megegyezésre nézve: 195 presbitérium.

Összesen: 403 presbitérium.

Figyelembe véve azonban azt, hogy ezek az utóbbi presbitériumok mind olyan konkrét javaslatokat tesznek, amelyek csak megegyezés keretében érvényesíthetők, nyugodtan mondhatjuk, hogy a 8. csoportba tartozó presbitériumok is inkább a békés rendezés, mint a meddő negáció hívei.

Ravasz László külföldi pihenéséből hazatért és igét hirdetett a Kálvin-téri templomban.

Dr. Nagy Barna theológiai igazgató felesége egészséges fiúgyermeknek adott életet.

A 15 éve érettségizettek *családtagjaikkal együtt mintegy hatvanan gyültek össze. Virágot helyeztek volt tanáraik és osztálytársaik sírjára. A templomban dr. Ablonczy Dániel hirdette az igét. Az imateremben Kovács Pál imádkozása után dr. Várady Sándor mondott beszédet, melyre dr. Urbán Barnabás volt osztályfőnök, jelenlegi közigazgató válaszolt.*

A tanítóképzőnkben *46-an képesítőztek, 43-an sikerrel.*

„Ébresztő“ címmel *Nagy József és dr. Tussay János* kiadásában értékes gyülekezeti körlevelet indított a miskolci gyülekezetek munkaközössége. Evangélizációs írások, bibliaiskola és bizonyságtételek adják a tartalom magvát.

Nagy pataki diáktalálkozó lesz július 4—11 között. *Már eddig is sokan jelentkeztek és még mindig érkeznek bejelentések. Julius 10-én az imateremben lesz naggyűlés. Meg mindig lehet jelentkezni: Pataki Diák Céh, Rákóczi u. 9.*

Az egyházkerületi tanács július 5-én ülést tart Miskolcon.

Tanítói oklevelet szereztek: Magó Ferenc, Baksy István és dr. Rózsay Tivadar okleveles lelkészek és Bodnár Lajos segédlelkész.

A sárospataki gimnázium *VIII/B. osztályában 47-en érettségiztek. 8 jeles, 3-nak javítani kell.*

Tanítóképzőnkben június 29-én találkoztak a 40 és 10 evvel ezelőtt képesítőzöttek. A 40 évesek nevében László Gyula nyiregyházi, a 10 évesek nevében Hajdú Andor bodrogkeresztúri igazgató köszöntötte az intézetet. Kovács Dezső nyugalmazott igazgató és dr. Egey Antal jelenlegi igazgató válaszoltak.

A Kálvineum hajdúböszörményi Fiuinternátusa az 1948—49. tanévre már most elfogad jelentkezéseket. Az internátus egészséges környezetben egy három holdas kertben fekszik 10 percnyi távolságra az Iskolától. Világos hálószobák, tágas és jól fűthető tanulószobák, mosdó és fürdőszobák állanak a növendékek rendelkezésére. Az intézet gazdasága a legnehezebb időkben is biztosítani tudta az elsőrendű ellátást. A növendékek tanári felügyelet mellett református szellemben nevelkednek. Lelkészárvák igazolt vagyontalanság esetén ingyeneseknek folyamodhatnak. Lelkész és tanítógyermekek részére kedvezmény. Érdeklődés esetén szívesen szolgál részletes felvilágosítással az intézet igazgatósága.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni! Csekkszámunk: 51.509.
Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

BARTH KÁROLY:

Református egyház a „vasfüggöny mögött"

Legkiválóbb református theológusunk tavaszi magyarországi útjáról fenti címmel számolt be a Basler Kirchenbote című egyházi lapban. Mutatóba közöljük a cikk 5 leglényegesebb mondanivalóját.

1 — Döntő benyomásom erről az országról jó, felvillanyozó és megörvendeztető, minket svájciakat pedig némikép megszégyenítő benyomás. Különösképpen ugyanis ott sokkal több nyugodt és vídám embert találtam, mint Bázelben. Komoly, égető és valódi kérdésekkel foglalkoznak. Ugy találtam, hogy a politikai kérdésekkel szemben nem viseltetnek olyan idegességgel, mint idehaza a bázeliak, akik úgy látszik ezt az idegességet elkerülhetetlennek látják. Sok meggyőző alázatot és türelmetlenséget találtam, éberséget és bátorságot. Főképen pedig kitartó hitet és az örökkévaló dolgok felé fordulást, sokkal inkább, mint nálunk. Ezeknek az embereknek az ősei évszázadokig török uralom alatt voltak, azután a Habsburgokat is kiállották Most pedig egyáltalán nincsennek úgy kétségbeesve és elszomorodva, mint ahogyan azt a távoli szemlélő elképzeli. Világossá lett előttem — s itt szomorúan gondoltam arra, hogy éppen ez hiányzik ma a legtöbb németnek —, hogy egy jó adag kálvinizmus ma is férfias, kemény és nagyon praktikus dolog.

2 — Amikor 1936-ban utoljára ott jártam, ugyanezeket az egyházi köröket és személyeket, akikkel most ismét találkoztam, olyan nacionalista lázállapotban találtam, amihez képest mindaz, amit ebben a vonatkozásban Németországban tapasztaltam, vérszegény és mesterkélt dolog volt.

— Ma mindez a multé. Tovatünt a nemzeti gőg és a nemzeti gyűlölség is, valamint a nemzeti aspirációk. Nem tudom természetesen megítélni, hogy milyen mértékben tüntek ezek el a református népből is. A református egyházi és teológiai élet felelős vezetői azonban ma már egészen biztosan nem találhatók ezen a vonalon. Ezeket a hagyományokat ma úgy látszik egészen a római egyház vette át, illetőleg a római taktika alkalmazza. Ezzel szemben a mértékadó református körök józan, reális látásukkal tüntek fel előttem. Nincsen szükségük már arra, hogy a mult mulasztásaira és tévelygéseire valaki is figyelmeztesse őket, — pedig ez az. ami Németországban annyira megnehezíti az eszmecserét. Amit e tekintetben tanulni kellett, azt megtanulták. A „vétkesség kérdése" feleslegessé válik, mert mindent elismernek és bevallanak. Világosan látják, hogy az a nemzeti szerencsétlenség, amely Magyarországnak a németek oldalán való hadbalépésével kezdődött s a háború elvesztésével végződött, a vereség mindig következményével együtt, — mindez Isten igazságos ítélete rajtunk. S épp ezért igyekeznek azt lázadozás és zúgolódás nélkül elviselni és így a jövőbe tekinteni.

3 — A református egyház az új magyar államnak több intézkedését, így a földreformot is kifejezetten és őszintén helyesli. Megtartja azonban magának a szabadságot arra nézve, hogy prófetai igehirdetését hallassa a közélet dolgaiban.

— Ellentáll azonban annak a közelebb fekvő és sokkal nagyobb kísértésnek is, hogy csatlakozzék a római egyházhoz és vonuljon oppozicióba. Ezzel sok barátot szerezhetne magának. Mert bizonyára nem lehet kellemes, ha a saját hívei köréből olyan szemrehányásokat kell hallania, hogy „se hideg, se meleg" s hogy az egyetlen igazi kálvinista ma az országban a hercegprimás. Nem találtam azonban a református egyház vezetői között senkit sem, aki keresztyén szempontból helyesnek tartotta volna, hogy a politikai reakció útjára lépjen. A magyar reformátusok, nézetem szerint, nem fognak hallgatni akkor, ha beszélniök kell. Tulságosan is jól látják azonban a magyar mult bűneit, semhogy most kedvük lenne ellenzékbe menni. Szociális dolgokban is sokkal tisztábban látnak, semhogy hajlandók lennének teljesen kommunistaellenes álláspontot elfoglalni. A nyugat gyengéit is elég jól ismerik ahhoz, hogy annak a pártjára állhatnának. Látjuk tehát, hogy a magyar református egyháza keskeny úton jár.

4 — Lehet, hogy a magyar református egyház jobbra és balra még sok fájdalmas áldozatot fog hozni, hogy sok félreérthető visszavonulást kell végrehajtania és hogy sokat fog népszerűségéből veszíteni. A magyar reformátusok azonban mindezzel számolnak. Hiszen az egyház útja az Újszövetség szerint minden időben a keskeny út volt. S aki ezt nem értené meg, az gondoljon a mi svájci semlegességünkre mint példára! Egy ilyen állásfoglalás, amely sem igen, sem nem — sokszor éppen nem férfiatlanságot jelent, hanem jellemességet.

5 — Hogy a magyar reformátusok jó úton járnak, az nemcsak abból tünt ki számomra, hogy a legtöbben olyan derüs kedélyállapotban voltak, ami éppen nem a bizonytalankodó emberekre jellemző, hanem főképpen abból, hogy politikai kérdések meddő taglalása helyett az egyház igazi feladataival való buzgó foglalatosságban találtam őket. S ezek a feladatok: az evangélizáció, a gyülekezetek belső megújulásának a kérdése. S e munka sikerének előfeltételeképpen: az Isten igéjével való foglalatosságban, alapos teológiai munkában s nem — mint Németországban — hajánál elővonszolt liturgiai, felekezeti és egyházjogi kérdésekben, amik csak arra jók, hogy bennük az igazi kérdések elől elbujjon az ember. Óh bárcsak a németek egyszer már itt tartanának, ahol ezek a magyar reformátusok vannak! Úgy látszik, itt komoly ébredésről van szó. Ezért e református egyház keskeny útja a szabadságba vezet és bizonyságtevése jó bizonyság lesz.

HÉTKÖZNAP REGGELI *istentisztelet után volt az idő. A sárospataki református templom tövében vezetett el útunk. Azt vettük észre, hogy a reggeli áhitaton rész vett leányok a templomból való kijövetel után munkaszerszámok után nyultak s s hozzákezdtek a templomkertben gondozni, ültetni a virágágyakat. Elgondolkoztunk akkor hírtelen a látottakon. És megkérdezzük itt is: ugyan a református egyház minden gyülekezetében kihasználja-e eléggé azt a tényt, hogy a mi leányaink és asszonyaink minden jó munka elvégzésére szívesörömest vállalkoznak? Minden templomkerten meglátszik-e a hűséges leány és asszonykezek megszépítő munkájának a nyoma és eredménye?*

Felhívjuk lelkipásztor testvéreink figyelmét, hogy tapolcai missziói telepünk csendesheteire hívják fel a gyülekezet figyelmét. Tervünk szerint julius 11—17-ig asszonyok és leányok, július 18—24-ig lelkészek, tanárok, tanítók, július 25—31-ig lelkésznék, tanárnék és tanítónők, aug. 1—7-ig presbiterek és férfiak részére tartunk csendeshetet. Minél előbbi jelentkezéseket kérünk. Kivételes esetekben a részvételi díjból kedvezményeket is adunk. A további heteket újra hirdetjük. Főként azokat küldjék lelkipásztor testvéreink, akik a gyülekezeti munkában dolgoznak.

Olvasóinkhoz!

Közöljük *kedves előfizetőinkkel, hogy a nyári időre — Isten segedelmével — a következő munkatervünket szeretnénk véghezvinni. Most felemelt oldalszámmal jelenünk meg. Júl. 15-én csak 4 oldalt adunk, az igehirdetői mellékletünkből adunk kéthavi összevont számot. Aug. 1-én nem jelenünk meg, aug. 15-én adunk nagyobb összevont számot.*

Bejelentjük, *hogy július 1-el felemeljük előfizetésünket, amit a megindulásunk óta bekövetkezett anyag és munkadíj emelkedések már régen indokoltá tettek. Az emelés mértékét a július 5-i kerületi tanácsülés fogja eldönteni, következő számunkban közöljük. Addig természetesen a még érvényben lévő régi összeg szerint lehet előfizetéseket befizetni.*

Kiadóhivatal

Az internátusi felvételeket a döntés meghozatala utáni számunkban közöljük.

A sárospataki főiskola és a szabadságharc

(Folytatás)

Végeredményül: a pataki diákokból lett pataki tanárok közül a szabadságharcban részt vettek: Finkey Pál (p.-tanár 1855), Orbán József (pt. 1861), Zsindely István (pt. 1859). Erdélyi János (pt. 1851), a nem pataki diákokból lett pataki tanárok közül: Pálkövi Antal (pt. 1843), Emődi Dániel (pt. 1863), Heiszler József (pt. 1859).

A honvéd diákok névsora: Adorján Gedeon vadász örm. subscr. 1843, komorói lelkész, Bacskai Endre örm. subscr. 1846, Bajusz József honv. fhdgy., Baksay Dani huszár örm. (Viddinből jött vissza) subscr. 1846, nádudvari pap † 1862, Baksa János h. altiszt, Balogh József, Bán László alt. elesett, Bányai Ferenc (lengyel légiós), Barati István h. alt., Barcsik Pál h. fhdgy., Barna Antal örm. körtvélyesi pap később, Barta Károly hdgy., Bartha Mór a „Debrecen" szerk. apai lelkész, Bartha Zsigmond fővadász (Kaz. L. alatt, ököritói pap † 1895), Batta István tűzm., Bazin János verespántl. tiz., Béki János h. alt. gönci, csobádi tanító lett később, Bendzsák István tiz., Bihari Károly tűzm., Bódy Dániel verespántl. örm., Bodnár Lajos fhdgy., Bodnár Pál tiz., Bojtár Sámuel péderi pap, Bolyáki Elek lovas alt., tanító (s. 1845, 18 éves korban), Borbély Gáspár honv. fhdgy., Boronkay Gyula (Ad. Zv. t. 1905 212) huszár hdgy, Borzovai Nagy Elek hdgy., tanító, Botka Lajos h. alt., Böszörményi Sándor örm. Brózik Zsigmond t. alt., Buday László v. kapit., Csajkos Gyula honv., Csengeri József fhdgy., Dankó Imre h. alt., Demeter János veressapkás hdgy. (martonyi pap † 1900), Dobai János h. alt., Elek István besorozva megszökött, Kurittyánban nevelő később, Elek Sándor h. alt. (s. 1844), Eperjesi Bertalan h. örm., Eperjesi József h. örm., Édes Ábrahám tűzér alt., (s. 1846) sályi pap, Édes Vince tűz. örm., (s. 1850) tiszatarjáni pap, Farkas Lajos hdgy., Fekete József bőcsi tanító, veressapkás † 1897, Ferenczi (Ferkó) András t. örm., Főző József, Frenczel József t. alt, (s. 1843) szendi pap † 1866, Fuló Gyula huszár alt., Futó Sámuel veressapkás szds. (s. 1841) bőcsi pap † 1893 necr. 1894, Fürjész János fhdgy., Gaal József alt., Gaal Elek huszár hdgy., Gere József alt., Gönczy István tűzér, később nyiregyházi mérnök, Gulyás György alt., Gulyás István huszár örm. Gyarmati János hdgy., Gyöngyösi Sámuel guer. hdgy. † 1886, Horváth Endre, Hajzer Endre tiz. hardicsai pap † 1901, Halmy Lajos, Halmy Menyhért, Harsányi István tiz. (lengy. lég.), Héczey László, Hegymegi Imre, Henter József örm., Hubay Miklós alt., mádzombori jegyző, Illyés Bálint alt. (s. 1848) kisujszálási lelkész, Izsépi Miklós tűzm., Jármy Ferenc hdgy., Jakab Gábor zltartó, Jakabházy Gyula tűzér, Juhász József lovas alt., géberjéni lelkész, Juhász József örm., Kárász Ferenc, Kálniczky Endre (s. 1845), Kecskeméthy Bálint, Kertész József, Kerekes Lajos örm., Kézi Béni tűzér, Kigyósi Tamás huszár fhdgy., Kis József alt., Kis Lajos tűz. hdgy., Klobusovszky István kap., Kocsi János t. örm., Kolozsvári János, Koncsol István hdgy., Kovács Ferenc elesett, Kovács (vágási szül.), Kovács István alsóborsodi pap, Kovács István tűzirányzó, Kovács Zsigmond, Kriston Lajos örm., Kulin Barna (subscr. 1847), Latkóczy János fhdgy. (s. 1845), Lábos Endre alt., Lányi Károly örm., Lengyel Lajos vadász örm. Diákként halt meg. Lukács Gyula tűzér, Madár Dani tiz., Major János százados, Mándy Benő alvadász, vámosoroszi pap, Mándy Lajos örm., Márkus Miksa hdgy., Márczy Mihály hdgy., Mártha János, Mester István, Mészáros Ferenc, Mészáros József alt., Mikecz Sándor örm., Mokcsay István gu. fhdgy., Molnár Pál huszár hdgy. (s. 1848), Nagy Antal veresp. örm., Nagy Imre alt. osztrák katonának besorozva, énekkari tag, Nagy István örm., Nagy Károly nemzetőr, marokpapi csendbiztos, énekkari tag, Nagy Kálmán nemzetőr, batkányi pap, † 1897, Nagy Miklós elesett, Nagy Samu huszár fhdgy. † 1897, jándi pap, Nagy Sándor nemzetőr, székácsi pap, Nánási István altiszt, Németh Dani örm., Németh Ádám elesett, Okruczky Tamás (végz. 1848 XII.) huszár hdgy., Oláh Gusztáv, Oláh Tamás, Ormos Miklós hdgy. a 10. zlj., Őry Miklós, Palcsó Károly (Bulcsu), Pallagi József lelkész † 1869, Pálóczi József hdgy., Papszász József gu. tiszt († 1886) harmaci pap, Pásztor István örm. (33 zlj.), Pásztor Pál, Pataki Ábrahám huszár örm., Pazar István örm. (s. 1843) † 1899, iskei pap, Pazar József alt. (s. 1847) szelmenci pap, Pécsi Elek hdgy., Rácz Ábrahám fhdgy. (s. 1842) 79 éves k. csobaji pap † 1897, Rácz Dani (s. 1843), Ráski Mihály, Réti József (kálosi pap) † 1894, (Emlitve van egy Réti Ferenc hdgy. is), Sajtos Bálint tiz., megsebesült, Sáfrán Mihály tűzér hdgy., visnyói pap † 1903, Sélley Sándor kuriai bíró, Séra Ferenc tiz., Simon Ferenc huszár hdgy., Soltész Sándor huszár hdgy. sajóvámosi pap † 1894, (Ferenc testv.), Soós István, Szabó Gábor elesett, Szabó József huszár hdgy. (s. 1848), Szabó Lőrinc (s. 1847) alv. mikolai pap, † 1889, Szabó Miklós alt. gödényházai pap, Szanics István alt., Szathmári Károly, Székely István alv. mikepércsi tanító, Székely József alt. (s. 1848) azonos Ad. 1899), Székely Mózes vadász örm., Szemere István százados, Szentpéteri Sándor gu. altiszt, Szép Dani vadász örm. (Gedeon s. 1847, 16 éves kor., ügyvéd), Szeremley Károly t. alt. (s. 1843) rimasz. tanár † 1871, Szilágyi János alt. örm. zltartó (bánhorváti tanító), Szini Károly alt. (író), Szűcs István alt. megsebesült, Szűcs János, Szügyi Dániel hdgy., Szűk István fhdgy., Tatár Mihály örm. megsebesült, csenyéteni pap, Timár József alt. (pikás a lengyel légióban), Timár Pál (pikás a lengyel légióban), Tóth Benedek alvadász, csengerujfalui pap, Tóth Gábor alt., Tóth István örm., Tóth József örm. (s. 1848), Tóth Menyhért gu. hdgy. 1847—48 esküdt, Tréki Török József vörössapkás alt., miskolci tanító, Tóth Samu örm. sajókeszi pap, Török János (s. 1843) guerilla, Török István, Török Károly, Török Lajos, Vajányi Lajos nemzetőr fhdgy. † 1891, perkupai pap, esp. ig. tan., Vajthó István, Válint Mihály, Várady Gábor fhdgy., Várady László örm., Várady Mihály, Várady Pál örm. énekkari tag, Vékey Antal, Virágh Kálmán alt. tsz. bíró, Zámoki János alt. Szó lehet még Konyha Józsefről, Dul Benjáminról, Vay Dánielről.

Ezek közt több csak a harc után lett pataki diák. Pl. Sáfrán Mihály, Kiss Lajos, Kovács István, Papszász József, Tréki Török József, Molnár Pál miskolci diákok voltak, Tóth Samu losonci diák, Batta Ignác pataki diák volt, aztán tűzér, majd ujra pataki diák s a szülei csak két év multával tudták meg, hogy itt tanul. Gyöngyösi Sámuel is a harc után lett pataki diákká. Kiss Lajos a Schmerling idejében főszolgabíró volt. A haditetteikről sokat lehet írni, de helyszűke miatt csak néhányat említünk meg. Bajusz József 3 tisztet fogott el. Batta Ignác kiváló tűzér volt, aki végigverekedte a szabadságharcot Schwecháttól Világosig. Sáfrán is jeles tűzér volt. Bartha Zsigmond nem tette le a fegyvert Zsibónál. Szintén Erdélyben szerepeltek az Édes testvérek, ők sem rakták le a fegyvert. Futó Samu vitézségéért a vörössapkát a 20. zljban is viselte. Nagy Samu elsőnek hágott fel Buda falaira. (A papi pályára lépőkről a Sp. Lapok nekrológjai, gyászhírei is megemlékeznek.)

Patakon a következők voltak honvédek: Csizmár János, Csécsi Nagy Pál, Kossuth irodaszolgája, később pataki tanító (ny. 1889), Jaskó István, Szokoly g. kat. tanító, Gleviczky Sándor ügyvéd veressapkás hdgy. Patakon nyugosznak: Kállay József, Patkó András, Lengyel András, Gyura András, Kiss Imre, Kárász János 1848—49-ben eltemetve. Később: Turóczi Ferenc, Both István († 1887), akinek felesége is lelkes honleány volt († 1893). (Vége) *Dr. G. J.*

HIVATALOS RÉSZ

Az 1948 szeptemberében tartandó II. lelkészképesítő vizsga írásbeli tételei *közül a lapunk május 1-i számában közzétett hirdetésből kimaradt az, hogy* **prédikáció** *is írandó I. Kor. 14 : 8—9. alapján elő- és utóimával. Ez a dolgozat is augusztus 10-ig küldendő be.* *Theol. Igazgatóság.*

Ref. Püspöki hivatal,
Miskolc, Palóczy u. 35.

Közlemény
a Sárospatakon tartandó középiskolai vallástanárképző vizsgálatról.

A vizsga időpontja: 1948. szeptember 23—25.

A jelentkezők kérvényei 1948. évi szept. 15-ig adandók be a bizottság elnökéhez Sárospatak Ref. Teológia címére. A bélyegtelen folyamadványhoz az Egyetemes Konvent 1941. évi május havi ülésének 246 pontjában (275.1) felsorolt mellékletek és a 264/1943 pontban előírt szolgálati bizonyítvány csatolandó.

A vizsgálat anyaga:

1. A magyar nyelv és irodalomból: Szinnyei: Magyar nyelv. Bp. 1935. 15-ik kiadás. Zsigmond Ferenc: A magyar nemzeti irodalom ismertetése, I—II. A jelöltnek a legkiválóbb magyar ref. íróinkról, beleértve a jelenkoriakat is, olvasmányai alapján kell számot adnia. Kérdező: Dr. Gulyás József nyug. c. gimn. ig.

2. A filozófiatörténet, filozófiai enciklopédia és vallálélektan című tárgycsoportból: Halasy Nagy József: Filozófiatörténet, vagy Trócsányi Dezső: Bölcselettörténelem. Pauler Ákos: Bevezetés a filozófiába, vagy Trócsányi Dezső: Bölcseleti bevezetés. Legalább egy nagy filozófus egyik nagyjelentőségű művét olvasmány alapján is ismernie kell. Az olvasmány a kérdező professzorral meglevelezhető. Kérdező: Dr. Ujszászy Kálmán theol. tanár. Vallálélektanból. Makkai Sándor: A vallás lényege és értéke, Torda, 1925, Szabó Zoltán: Az ifúság lélektana és az ifjúság lelkigondozása, Theol tan. 25. sz. Debrecen, 1932 és Vasady Béla: A valláspszichológia fejlődésének története. Theol. Szemle III. évf. Debrecen, 1927. Kérdező: Dr. Koncz Sándor theol. tanár.

3. Nevelés— és oktatástan, a nevelés és oktatás általános és hazai története c. tárgycsoportból: Bavinck — Marton: A ker. pedagógia alapelvei, vagy Imre Sánor: Neveléstan, vagy Mitrovics Gyula: A neveléstudomány alapvonalai. Neveléstörténetből Molnár Oszkár vagy Tóth Antal: Neveléstörténete. A jelöltnek olvasmány alapján ismernie kell egy, a keresztyénséggel belső kapcsolatban álló pedagógus nagyjelentőségű művét. Az olvasmány a kérdező professzorral meglevelezhető. Kérdező: Dr Ujszászy Kálmán theol. tanár. — A jelöltnek ismernie kell a sárospataki ref. kollégium történetét. Kérdező: Dr. Marton János theol. tanár.

4. A református egyházi közoktatási és köznevelési szervezet stb. című tárgykörből: Az egyházi törvénykönyv V. törvénycikke. A református középiskolák rendtartása és a Vallásoktatási tanterv. Kérdező: Dr. Marton János theol. tanár és a megválasztandó sárospataki gimn. vallástanár.

5. A középiskolai vallástanítás módszertana, a középiskolás ifjú lélektana, pasztorációja című tárgycsoportból: Tavaszy Sándor: A nevelés református alapelvei leány— és fiu középiskoláinkban. Kolozsvár, 1938. Imre Lajos: Hogyan tanítsunk vallást? Kolozsvár, 1921.

Sárospatak, 1948 június 24.

A Tiszáninneni Egyházkerület Középiskolai Vallástanárképző Bizottsága.

A theológiai akadémiára való felvétel iránti kérvényeket a szabályzat szerint julius 25-ig kell beadni a következő mellékletekkel: a) születési anyakönyvi kivonat, b) középiskolai érettségi bizonyítvány, c) a középiskolai vallástanár és az illetékes lelkipásztor bizonyítványa zárt borítékban, d) rövid életrajz annak feltüntetésével, hogy miért kíván a lelkészi pályára lépni s középiskolai tanulói éveí alatt milyen egyházi munkában vett részt, e) a jelentkezőnek és ha kiskorú, szüleinek vagyoni állapotáról szóló községi bizonyítvány, f) orvosi bizonyítvány. — A kérvényben egyidejűleg kérni lehet a theol. internátusba és a konviktusba való felvételt is. — Az összes iratok a következő címre küldendők: *Theol. Akadémia Igazgatósága, Sárospatak, Főiskola.*

Meghívó. *Az abaúji egyházmegye lelkészegyesülete július 22-én reggel 8 órai kezdettel (csütörtök) tartja évi gyűlését Szikszón, melyre az érdekelteket s érdeklődőket szeretettel meghívom. Tárgy: Egyházfegyelem, önkéntes adózás bevezetési módja, hitoktatásunk kérdése s esetleges javaslatok mely utóbbiakat jul. 15-ig írásban kérem hozzám benyujtani. Igazolatlanúl mulasztók a szokásos bírságban részesülnek. Étkezés és esetleges szólás végett jelentkezés idejében a szikszói lelkészi hivatalnál.— Kiss József elnök.*

Pályázati hirdetmény.

A református egyetemes konvent pályázatot hirdet az általános iskola I—VIII osztályos református vallástanítási tankönyveinek és vallástanítási olvasókönyvének megírására.

A pályaművek az általános iskolai református vallástanítási tanterv és utasítás szerint készítendők el. Ezek megtekinthetők az egyetemes konvent irodájában, a konventi tankönyvbizottság előadójánál, illetve az egyházkerületi vallásoktatási szakelőadóknál.

Pályázni lehet egy, vagy több osztály anyagával. A pályaműveket irhatják egyes személyek, vagy munkaközösségek. A pályaművek 5 gépirásos példányban nyujtandók be Dr. Papp Ferenc konventi tanügyi előadóhoz (Debrecen, Kollégium); az I—II osztály anyaga teljesen kidolgozott szöveggel 1948. szeptember 15-ig, a III—VI. osztály anyaga *ugyanígy* 1948. október 1-ig, az V—VIII. osztályos tankönyveknek és az olvasókönyveknek pedig teljes vázlata s az egész anyag egyharmad része összefüggő és teljesen kidolgozott szöveggel 1948. október 15-ig. Kívánatos, hogy a VII—VIII. osztályos anyagot egy szerző irja meg.

A pályázat titkos. A beküldött pályaművekhez jeligés, zárt borítékban csatolni kell a pályázó nevét, állását, működési helyét és lakáscímét. Szerzői tiszteletdíj a tankönyv eladási árának 10% a.

Lelkipásztorok figyelmébe! *Egyházkerületünk svájci és amerikai forrásból nagyon csekély gyógyszeradományban részesült. A gyógyszerek recept ellenében igényelhetők dr. Szilágyi István (Miskolc) utján. A receptnek tartalmazni kell az igénylő nevét, korát, lakcímét, valamint a betegség megnevezését. Kérjük lelkipásztorainkat, hogy csak abban az esetben igényeljenek a gyógyszerekből, ha a felmerült esetben az orvos valóban nagyon szükségesnek tartja. A következő gyógyszerek vannak: Medomin tabl, Elkosin tabl, Sulfanilamide tabl, Antistin tabl, Protavit tabl, Liquemine amp, Vigran vitamin, Valcium Sandoz amp. (53 cm³), Strophoside amp (1 cm³ = 0·25 mg.), Symcoral amp. 0·06 (1 ccm.), Zinc Protamin Insulin 10 cc, Iletin Insulin 10 cc, Oialer Liver Cod. Lilly 10 cc, Cod Liver Oil Cont. Capsules.*

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh lap- és könyvterjesztő vállalata
Negyedévi előfizetés 5·— Forint.
Nyomtatta: Csehi Lajos, a református főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jelen. 14:7)

Sárospataki Református Lapok

„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4)

XLIII. évfolyam 13. szám 1948. július 15

ISTEN AKARATA

az, hogy a Jézus Krisztusban megjelent üdvözítő kegyelem minél több emberhez — lehetőleg mindenkihez — eljusson. Az egyház, ha hűséges akar maradni Urához, nem tűzhet maga elé más, fontosabb teendőt, mint a mindenkinek való szolgálatot: vinni az evangéliumot mindenkihez, bizonyságot tenni Krisztusról mindenki előtt.

Be kell látnunk, hogy mennyire elerőtlenült ebből a szempontból a reánk bízott keresztyén misszió: hiszen megszámlálhatatlan sokaságban élnek még ma is a földkerekségen emberek, akikhez soha nem jutott el Krisztus evangéliuma. A pogányság sötétségében veszteglő népekre gondolva lehehetlen, hogy ne furdaljon bennünket a lelkiismeret: bizony nagyok a mi bűneink, hogy a keresztyénséget nem vittük, az evangélium nem sugárzott feltartóztathatatlanul rajtunk keresztül mindenkihez és mindenüvé!

ÁM NEMCSAK területbeli (külmissziói) szempontból van okunk nekünk magunkat hibáztatni. Saját földünkön, az Istentől különösképpen reánk bízott munkamezőnkön sem teljesítette az egyház teljes szívéből, minden erejével a mindenkinek való szolgálatot. Szívünkre tett kézzel feleljünk csak meg a következő kérdésekre. Igazán egyformán mindenki egyháza volt-e a mi egyházunk? Egyforma jóakarattal ajánlotta-e fel az egyház szolgálatait a minden fajta társadalmi rétegből származó népeknek? Egyformán döntő szava lehetett-e mindenkinek egyházunk ügyeinek intézésében? A kérdésekkel kapcsolatban előbb haboznunk, azután bizonyosan nemleges választ kell adnunk. Hiszen mennyien voltak Magyarországon az alsóbb társadalmi rétegből származók közül, akiknek a keresztségen és temetésen kívül semmi más összeköttetésük nem volt az egyházzal! Gondolunk a magyar tanyák, külvárosi nyomortelepek, gyárvárosok többszázezer főt kitevő reformátusságára. Nem azért lett-e tulságosan nyárspolgári jellegüvé keresztyénségünk, közelebbről református egyházunk is, mert megszakadtak lelki kapcsolataink a néppel? Szívesen kerültünk a gazdagok befolyása alá, — ahelyett, hogy észrevettük volna a szegénység felénk fordult tekintetét. Tény és valóság, hogy ha presbitériumainkba elvétve még bekerülhettek is a szegényebb társadalmi rétegek fiai, a magasabb egyházi tisztségeink felé vezető út mind e mai napig bezárult paraszt- és munkás egyháztagjaink előtt.

NEM SZABAD lett volna ezeknek így lenni a multban! Semmi szín alatt nem maradhat meg ez az állapot a jövendőben. Az egyháznak már ma döntő közeledésre kell elszánnia magát a magyar nép felé. A népi lelki ébredés munkálása a mi legfőbb mai kötelességünk. Mellé beszélő duzzogás helyett — elismerve a mult mulasztásait, szem előtt tartva a jövendő feladatait — a mai időkben teljes erőnkkel oda kell fordulnunk a nép felé, hogy egyházunk ne csak névlegesen, hanem a valóságban is a nép egyháza lehessen.

VÉGET KELL vetni annak az állapotnak, hogy egyházunk vezető világi személyiségeinek kiválasztásánál csak világi szempontok érvényesüljenek. A mult e szempontjai helyett legyen egyetlenegy irányadó elvünk a példamutató hit! Ha erre fektetjük a hangsúlyt — ismerve munkás és paraszt népünk egyházhoz való nagy hűségét, a hit dolgaiban való gyakori példamutatását — tudjuk: népünk képviselői is elnyerhetik az őket megillető helyet egyházunk ügyeinek intézésében.

RÉGI ARATÁS

Kakas kukorékolt, béka a távolban együgyűn duruzsolt. Mellettem öszszesúgtak, bólogattak az ért kalászú búzafejek. Dűlőúton vitt az útam. Paszszióm volt nyári vakáción, hajnalok-hajnalán harmatos dűlőúton végigjárni a határt. Hazafelé vettem már útamat. Megleste lelkem lopva erre is, arra is a búzavetések közt harmattól csillogó búzavirágok, pipacsok ezreit. Megálltam az egyik földnél. Abban nagyobb fejűek voltak a kalászok. Az az apám földje volt. Két lépés széles talán.

... Hirtelen megállt valaki megettem. Nagy jóreggelt köszönt ... Az apám volt! ... Hajnalok-hajnalán, görnyedt testtel aratni jött. Vállán kasza volt, sarló és tarisznya. Kezében lóbálva nagy cserápkancsóban hideg vizet cipelt.

Magyar búzamezőkön dicsőség az Istennek! T. G.

Bükkaranyoson és Tiszatarjánban találkozott Bükkalja és Tiszavidék református népe

Rövid beszámolót kívánunk adni a helyileg egymástól távoleső, de időleg egymást követő két gyülekezeti, a Bükk-aljai és Tisza-menti konferenciáról.

Bükkaranyoson május 23-án volt népes konferencia a környéki gyülekezetek bevonásával, amelyen mintegy ezren jelentek meg sok áldott hatást és indíttatást nyerve. A délelőtti és délutáni igehirdetést *Csorba* László püspöki titkár látta el; konferencia megnyitó- és záróbeszédet *Derencsényi* István lelkipásztor tartott, míg bizonyságtevéssel *Dr. Tapolyai* Mihály orvos, *Jusztinka* diakonissza testvér, *Exner* Vera tisztviselőnő és *Kopácsi* József vasgyári munkás szolgáltak, ugyancsak őt látták el a különböző csoportszolgálatokat is.

Egy héttel később volt a Tiszamenti és környéki gyülekezetek nagy seregszemléje Tiszatarjánban, ahol *Molnár* Béla helyi lelkipásztor és a Nőszövetség fáradságot nem ismerő buzgósággal rendezték meg a konferenciát. Már előző este evangélizációs istentisztelet vezette be a konferenciát, melyen igét hirdetett *Csorba* László püspöki titkár. Vasárnap délelőtt 10 órakor indult el a közel 1500 főnyi gyülekezet a templomtérről a Tiszaparton árnyas füzesben megtartott konferenciára, melynek igehirdetője *Dr. Enyedy* Andor püspök volt. Majd konferenciai megnyitót és számbavételt *Derencsényi* István lelkipásztor tartott. Bizonyságtevők voltak *Csorba* László, *Dr. Tapolyai* Mihály, *Szirmai* Klára és *Kopácsi* József. Délután a zsúfolásig megtelt templomban az istentiszteletet *Derencsényi* István végezte, majd csoportokra oszolva a nőkhöz *Dr. Enyedy* Andorné egyházkerületi és *Némethy* Józsefné egyházmegyei elnőknők szóltak, leányokhoz *Papp* Mária és *Szirmai* Klára, férfiakhoz *Dr. Enyedi* Andor és *Derencsényi* István, ifjakhoz *dr. Tapolyai* Mihály és *Kopácsi* József. Konferenciai összegezést *Csorba* László végezte, úgyancsak ő látta el az esti evangélizációs igehirdetést.

Bizonyára soká emlékezetes marad mindkét vidék számára a konferencia, melyen sok szív megnyillott s drága bizonyságtevések hangzottak el. Hisszük sokan indultak el a megújulás felé.

„Én és az én házam...”

Csel. 16:29—30. A börtönőr nem tudja, nem meri elhinni, hogy a foglyok ott legyenek. Az lett volna a természetes, hogy a foglyok a kinyílott ajtókon és kapukon elmeneküljenek. A börtönőr akkor még nem tudta, hogy mindaz, ami történt, azért is történt, mert ő itt börtönőr ugyan, de a sátánnál fogoly. Az ő foglyai azért maradtak ott, hogy ő ne maradjon tovább fogoly. Ezt még nem látta világosan, de valamit már sejtett. Sejtette, hogy ő nem azért maradt életben, hogy továbbra is mindent úgy csináljon, mint eddig tették. Megvilágosodott előtte, hogy most az ő szabadulásáról, az ő üdvösségéről van szó. Azért mentették meg az öngyilkosságtól, hogy megmeneküljön a kárhozattól is. Azt kérdezi azért, hogy mit cselekedjen, hogy üdvözülhessen?

Urunk! Taníts meg arra, hogy azért szabadítottál ki halálos veszedelmekből, hogy megszabadulhassunk a kárhozattól. Könyörülj rajtunk, Krisztusért kérünk. Ámen.

Csel. 16:31. Aki üdvözülni akar, annak csak hinni kell. Kizárólag csak hinni. Még pedig az Úr Jézus Krisztusban kell hinni. Abban kell hinni, hogy Ő az Isten fia, hogy az ő halála engesztelő áldozat a mi bűneinkért. Ez az üdvösség titka. Az életnek tehát csak akkor van értelme, tartalma, ha megvan benne a Jézus Krisztusban való hit. Azt kell meglátni, hogy csak akkor érdemes életben maradni, mint ahogyan megszületni is csak akkor volt érdemes, ha valaki eljut a Jézus Krisztusban való hitre. Ha nem jut el valaki, akkor jobb lett volna, ha nem született volna. A Jézus Krisztusban való hit nemcsak a hitre eljutottnak, hanem egész családjának is az üdvösségre vezérlője lehet és lesz is. Tehát nemcsak az én üdvösségemről van szó, hanem a családom üdvösségéről is.

Add kegyelemből a Jézus Krisztusban vetett hitet, Atyánk, a Szentlélek által. Add, hogy én és az egész családom higyjünk, hogy üdvözülhessünk. Ámen.

Csel. 16:32. A hit kegyelmi ajándék. De Isten megszabta a hitnek az útját is. A hit hallás által van. Isten nemcsak parancsolja a hitet, hanem eszközli is. Úgy eszközli, hogy Pál elkezd prédikálni. Nemcsak a börtönőrnek, hanem az egész házanépének. Véres a háta, égnek az ütésnyomok, de ő prédikál. Mert a börtönőr és házanépe csak akkor jut el a hitre, ha hallják Isten csodálatos dolgait. A börtönőr és házanépe sem talál, nem lát most fontosabbat, mint hallgatni az Isten Igéjét. Kint a mezőn, láthatatlanul született a harmat, bent a börtönőr lakásán pedig, láthatatlanul született a hit, az Úr Jézus Krisztusba vetett hit, az üdvösségre vezérlő hit.

Hirdettesd a te Igédet, Atyánk és add, hogy akik hallgatják, jussanak el a hitre. Ámen.

Csel. 16:33. A börtönőr és házanépe eljutott a hitre. Ez onnan is látszik, hogy érzik, hogy jóvá kell tenni valamit. Az ütéseket igyekeznek jóvá tenni. Meglátják a Pálék véres hátát. Megmossák az ütések nyomát. De a Pál hátán levő ütések tulutalnak a Pál sebein. Azok a sebek a Krisztus sebeire utalnak. Krisztus sebei pedig azért nyiltak ki, a vér azért hullott azokon keresztül, hogy meg lehessen keresztelkedni a bűnöknek bocsánatjára, hogy el lehessen jegyeztetni az örökéletre. Azzal a vízzel mást is le lehet mosni, nemcsak a Pál és társai kiserkedt vérét. Azon az éjszakán megkeresztelkedett a börtönőr egész családjával.

Minden seb a te sebeidet juttassa eszünkbe, mi Urunk, Megváltó Krisztusunk. A te sebeid szerezzenek minden sebnek gyógyulást. Ámen.

Csel. 16:34. Senki nem gondolt alvásra azon az éjszakán. Ki tudna aludni akkor, amikor elmult a nagy éjszaka, a kárhozat éjszakája? Akkor csak örülni lehet. Asztalt terítettek. Ez volt az igazi keresztelő. Csak hálaadással és örömmel volt tele a szív. Természetesen, józanon, az igazi hívő ember reálízmusával ettek és örültek. A lélek minden ügyét elintézte Krisztus. Ott nincs több aggodalmaskodás. A testet kell erősíteni, az öröm mécsesét kell meggyújtani, mert ezután kezdődik még az út nehezebb része, a bizonyságtétel.

Ilyen megterített asztaloknál és ilyen igazi örömök között is adj a tieidnek találkozást, Uram. Ámen.

Csel. 16:36. Nincs leírva, hogy hogyan, de Isten a bírák szívében is dolgozott azon az éjszakán. El akarták hagyni az előző napról erre a napra napolt tárgyalást. Azt üzenték, hogy bocsássák el a foglyokat. Nincs indok. Egyszerűen bocsássák el. Tud Isten a földindulásokon keresztül, az álmatlan éjszakákon keresztül, vagy a rettenetes álmokon, vagy a lelkiismeret kikutathatatlan útjain keresztül is a szívig elérni és mindent megváltoztatni. Hatalmas a mi Istenünk és megszámlálhatatlan módja van neki. Csak benne kell bízni. Nem rossz oltalmat választott az, aki Istenre bízta magát.

Terveket, ítéleteket változtass meg, hatalmas Istenünk, ha azok nem egyeznek a te akaratoddal. Könyörülj ezen a szerencsétlen világon úgy, hogy máról holnapra cseréld ki a gondolatokat. Ámen.

Csel. 16:36—37. Isten igéje itt arra tanít, hogy vannak dolgok, amiket csak személyesen lehet elintézni, még inkább jóvátenni. Nem lehet üzenettel, nem lehet telefonon, de különösen nem lehet levélben. Vannak dolgok, amiket személyesen kell végezni. Nagyon kellemes lett volna a bíráknak az, hogy ők vétkeztek, elhamarkodták a dolgot, jogilag nem mentek lépésről, lépésre. Engedtek a nép óhajának és megvesszőztették, börtönbe zárták az apostolokat előbb, mint kihallgatták volna őket. Nagyon kényelmes lenne most őket elengedni és az egészre pontot tenni. Nem lehet. Azt moodja Pál, hogy menjenek oda e bírák és vezessék ki őket. Piruljanak. Találkozzanak személyesen tettük következményével. Nem lehet elintézni azzal, hogy azt mongom, hogy: sajnálom, vagy: tegyük meg nem történtté. Személyesen kell megjelenni, egymás szemébe kell nézni és akkor már könnyű bűnbánattal ráborulni az Isten kezére, alázattal vallva, hogy mi tévedünk, hogy minket csak az a kegyelem tart, hogy minket nem olyan bíró ítél, mint amilyen bírák mi vagyunk.

Szembesíts minket, Atyánk, bűneinkkel és bűneink következményeivel, hogy kénytelenek legyünk megtérni és hozzád menekülni. Ámen.

Az alsóborsodi egyházmegye

népes lelkészi értekezletet tartott július elején Miskolcon dr. Filep Gusztáv elnökletével. Turáni Tóth Ferenc tiszapalkonyai és Takács Mihály helyőszalontai elhunyt lelkipásztorokról Csorba Géza és Kiss Ernő utódok megemlékezést mondottak. Hubay Lajos vallásoktató lelkész a hitoktatás időszerű kérdéseiről tartott tanulságos előadást. A gyűlésen megjelent és felszólalt dr. Enyedy Andor püspök is. Előadásában ismertette a magyar református egyház mai helyzetét és rámutatott az áldott lehetőségekre és szent kötelességekre, melyek az egyház mai helyzetében előálltak. Nagy lelki éhség mutatkozik — mondotta — a határokon innen és túl is az evangélium iránt. A lelkipásztoroknak fokozottabb munkával kell a megnövekedett igények kielégítéséhez hozzájárulniok.

Csekkszámunk: 51.509. *Tulajdonos:* **Pataki Diák Céh,** *Sárospatak. Negyedévi előfizetésünk: 5·— Ft. és 7·50 Ft.*

A sárospataki várban *nagyfontosságú esemény történt július 14-16 között. Makkai Sándor konventi belmissziói előadó kezdeményezésére itt és ekkor alakult meg ugyanis a református missziói munkaközösség. A 3 napos konferencia — hisszük Istentől megáldott és jövendőnkre vonatkozóan nagy kihatású — eredményeiről a Sárospataki Igehirdető című mellékletünkben számolunk be.*

Kájel Béla Felvidékről kiutasított református lelkipásztort július 11-én iktatta be kenézlői lelkipásztori állásába Darányi Lajos sárospataki lelkipásztor, alsózempléni egyházmegyei tanácsbíró. Lelkipásztor testvérünk életére és munkájára Istentől nekirendelt új állomás helyén kívánunk sok áldást.

A sárospataki centenáriumi emlékbizottság és a Szabadművelődési Tanács a Liszt Ferenc zeneművészeti főiskola közreműködésével július 10—11-én bemutatta Sárospatakon nagy sikerrel Kodály Zoltán Háry János című, világhires daljátékát. A megelőző és követő napokon értékes hangversenyek voltak.

A Bethánia és a hivatalos egyház *megbízottai között végbement tanácskozások — értesüléseink szerint — a legkielégítőbb eredménnyel véget értek. Hálásak vagyunk Istennek ezért a teljes mégbékélésért és hiszünk abban, hogy a Bethánia a maga nagyon komolyan vett keresztyén életével és munkájával nagy hasznára lesz gyülekezeteinknek.*

Gimnáziumunk V/b. osztálya *dr. Bakos József* tanár vezetésével egy hétig tartó debreceni kiránduláson vett részt. A debreceni kollégium részéről megtapasztalt szívélyes vendégszeretet is bizonyítja, hogy a két testvér-intézet között ma is milyen megértő és mély barátság van.

A svájci egyházak testvéri segítsége

A svájci evangéliumi sajtószolgálat hiradása szerint a Svájci Protestáns Egyházak Szövetsége ezévben a sárospataki Főiskolát részesíti szeretetadományában. A Szövetség közgyűlése egyhanguan határozott így, miután részletesen foglalkoztak a keleti országokban lévő protestáns egyházak helyzetével és szükségleteivel. Örömmel vettük a hírt, nemcsak azért, mert szükségünk is van a testvéri segítségre, hanem legtőképpen azért, hogy a keletinek számított országok sorában éppen Magyarországot s itt is Főiskolánkat választották ki. Ez úgy volt lehetséges, hogy a délkeleteurópát bejárt svájci testvéreink úgy látták, hogy Sárospatakon az evangélium fáklyája lobog.

Felsőborsodban népszövetségi s egyben ifjúsági (fiú és leány) konferencia volt június 20-án *Boldván*, 27-én pedig *Berentén*. 27 gyülekezetből 900 vidéki nő és ifjú jelent meg, kik a helybeliekkel együtt zsúfolásig megtöltötték a templomokat, úgyhogy *Boldván* például párhuzamos istentiszteletet kellett tartani, Berentén pedig hangszóróval továbbítani a beszédeket a templom körüli nagy sokaságnak. *Isten dicsőségének szolgálata az egyházon* keresztül ez volt a konferenciák vezérgondolata. Szavalatok, ének és énekkari számok is hangzottak el a berentei konferencián. A berentei konferencián a püspökné főtiszteletű asszonyunk is megjelent építő beszéddel szolgálva a hallgatóknak.

Öreg pataki diákok

gyűltek össze julius 10-én délután az imateremben. *Darányi* Lajos főiskolai gondnok igehirdetése után *dr. Urbán* Barnabás közigazgató méltatta az összejövetel jelentőségét. *Palumby* Gyula a gazdasági választmány h. elnöke ismertette a főiskola anyagi ügyeit. Rámutatott arra, milyen komoly segítséget jelentett a volt diákoknak és egészen ismeretlen (sokszor más felekezetű) magyar testvéreinknek a főiskola támogatására küldött filléreiből összetevődött 20 ezer forint. *Bartha* László ny. esperes arról számolt be, hogy a nyiregyházi és környéki öreg pataki diákok milyen alapos terv szerint kívánják kivenni részüket a rendszeres segítségből. — A találkozón összegyültek felirattal fordultak az állami és egyházi illetékes tényezőkhöz és kérték, hogy a főiskola általános iskolája is hagyassék meg reformátusnak.

Dr. Jakó János főiskolánk 3 és fél éve fogságban lévő orvosa haza érkezett.

A Bánrévei *fiókegyházközség július 11-én szentelte fel kívül-belül gyönyörűen kifestett templomát. A helybeli Nőszövetség adományából és perselypénzből mintegy 2500 Ft gyűlt össze a maroknyi gyülekezetben erre a célra. Az ünnepség alkalmával Tóth János felsőborsodi esperes hirdette az Igét.*

Az előfizetés változatlanul negyedévi 5 Ft marad. A kerületi tanács csak ahhoz járult hozzá, hogy a jogi személyek (elsősorban a lelkészi hivatalok) előfizetését emeljük. A cél az, hogy minél több református egyháztag családjába állandó táplálék legyen a kerület gyülekezeti lapja.

HIVATALOS RÉSZ

A kerületi tanács határozata alapján az egyházkerület hivatalos közleményeit ezután főleg az rdetői mellékletünkben közöljük, mely július 1-től hivatalból jár minden lelkészi hivatalnak.

Kivonatos tájékoztató az 1948—49. tanévről

Főiskolánk **évnyitó ünnepélye** 1948. évi szeptember hó 5-én, a városi templomban tartandó istentisztelet után délelőtt 1/4 12 órakor lesz az imateremben.

A tanév elejére vonatkozó **tudnivalók:**

1. Theol. Akadémia.

Szeptember hó 2. és 3-án pótkollokviumok, 4-én beiratkozás és törzskönyveztetés, 6-án az előadások kezdődnek. — Évnyitó: szeptember 5-én.

2. Gimnázium.

Beiratkozás: szeptember 1—3-án. **Első tanítási nap:** szeptember 4. **Magán- és tantervkülönbözeti felvételi vizsgák:** augusztus 30-án délután 2 órától (írásbeli rész) és augusztus 31-én délelőtt 8 órától (szóbeli rész). **Javítóvizsgálatok:** augusztus 30-án délután 3 órától a helybelieknek és bejáróknak, augusztus 31-én délelőtt 8 órától a többi tanulóknak. **Érettségi vizsgák:** szeptember 1—4-én (írásbeli) és szeptember 6-án (szóbeli). Azok a tanulók, akik tanulmányi értesítőjüket (indexüket) nem vitték el, a jövő iskolai évre előjegyzésbe vétettek. Más intézetből jövő tanulók a felvétel iránti kérvényükhöz mellékeljék születési anyakönyvi kivonatukat és tanulmányi értesitőjüket is. **Előjegyzés** az 1948—49. iskolai évre: augusztus 20-ig.

3. Tanítóképzőintézet és liceum.

Javítóvizsgák: augusztus 30-án délelőtt 10 órakor a helybelieknek és az V. o.-nak, augusztus 31-én délelőtt a vidékieknek és bejáróknak. **Különbözeti vizsgák:** augusztus 30-án délután. **Írásbeli képesítő és érettségi vizsgálatok:** augusztus 31-én, délelőtt, szeptember 1—2-án délután. **Beiratkozások:** szeptember 1—2—3-án délelőtt. **A tanítás kezdete:** szeptember 4-én. **Évnyitó:** szeptember 5-én. **Szóbeli képesítő- és javító képesítő és érettségi vizsgák:** szeptember 6-án.

Ref. lelkészi hivatal,
Vily, up. Mikóháza.

4. Kertészeti és Szőlészeti Középiskola.

Javítóvizsgák: augusztus 31-én. **Felvételi vizsgák** a VIII elemi előképzettségű tanulók részére: szeptember 1-én (írásbeli) és 2-án (szóbeli). A felvételi vizsga ügyében az iskola igazgatósága külön felvilágosítással szolgál. **Beiratkozás**: szeptember 1—2—3-án. **A tanítás kezdete**: szeptember 4-én. **Évnyitó**: szeptember 5-én.

5. Tanulmányi költségek az 1948—49. tanévben.

A) Theol. Akadémián.

Beírási díj I. évesek részére egyszersmindenkorra: 20 Ft.

Tandíj egész évre:		Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen
		tanulmányi előmenetel esetében:			
Rossz	vagyoni	—	100	250	400
Közepes	állapotban	100	200	400	600
Jó	lévők	150	300	550	800
Igen jó	részére	200	400	700	1000

A fenti díjakban a tandíj, törzskönyvezési díj, épületfenntartási díj, fűtési díj és egyleti díjak bennfoglaltatnak.

Betegsegélyzőegyleti díj: évi 50 Ft.

Index ára: 20 Ft.

B) Gimnáziumban, tanítóképzőintézetben s a kertészeti és szőlészeti középiskolában:

Beírási díj: 40 Ft. **Tandíj** egész évre:

		Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen
		tanulmányi előmenetel esetében:			
Rossz	vagyoni	—	100	250	450
Közepes	állapotban	150	200	350	600
Jó	lévők	250	300	450	750
Igen jó	részére	350	400	650	1000

A fenti díjakban a tandíj, épületfenntartási díj, butorhasználati díj, fűtési díj, könyytárhasználati díj, egyleti díjak s a vegyes díjak bennfoglaltatnak.

Betegsegélyzőegyleti díj: tagok részére évi 50 Ft, nemtagok részére évi 10 Ft.

Leányfelügyeleti díj: a gimnáziumban és kertészeti iskolában évi 40 forint.

Magántanuló-pótdíj: évi 50 forint.

Csak a gimnáziumi angol ágazati tanulók részére: **angol ágazati külön tandíj** évi 80, 60 és 40 Ft, a szegény és tehetséges tanulók mentesek.

Csak a tanítóképzőintézeti növendékek részére **zenedíj** évi 40 Ft, jórendüeknek évi 30 Ft, jelesek mentesek. **Leánytanulók külön díja** évi 80 Ft, **bejáródíj**: évi 50 forint.

Részlet az általános rendelkezésekből.

Református lelkészek, református vallású tanárok és tanítók, továbbá a **hadigondozottak** gyermekei és a **hadiárvák**, ha jeles előmenetelüek, tandíjat nem fizetnek, egyébként a megfelelő díjcsoportban jó előmenetellel a jelesek, elégséges előmenetel mellett a jórendűek, elégtelen előmenetel esetében pedig az elégségesek részére megállapított díjat tartoznak fizetni. **Ez a kedvezmény azonban a jó és igen jó vagyoni csoportba tartozókra nem terjed ki.**

Ha a tanuló családjából **több gyermek** tanul a sárospataki ref. főiskola bármelyik intézeti ágában, úgy két gyermek esetében a jobb előmenetelű egy díjcsoporttal alacsonyabb osztályba sorozandó; három gyermek esetében az egyik (a jobb előmenetelű) egy, a másik két díjcsoporttal alacsonyabbra sorozandó. A legalacsonyabb díjcsoportban megállapított díjnál kisebb díj azonban még ebben az esetben sem állapítható meg.

A népi internátusban elhelyezettek az iskolai díjakat tanulmányi előmenetelüknek megfelelően fizetik.

6. Ellátási díjak.

1. **Tápintézeti díj**: I. fokban évi 900 Ft, II. fokban 800 Ft, III. fokban 700 Ft, IV. fokban 600 forint. A népi internátusban lakók készpénzdíjat nem fizetnek, csak a természetbenieket.

2. Az **Angol-, Humán- és Leányinternátus** élelmezési díja I. díjcsoportban évi 2000 Ft, II. díjcsoportban évi 1300 Ft, III. díjcsoportban évi 900 Ft. A IV. díjcsoportban étkezési díj nincs.

3. A **Tanítóképzőintézet** köztartásában az évi díj I. fokon 800 Ft, II. fokon 700 Ft, III. fokon 600 Ft, IV. fokon 500 Ft, V. fokon 400 Ft.

A fenti készpénzdíjakon kívül valamennyi köztartásban kötelező az alábbi **természetbeniek** beszolgáltatása: egy évre szólóan 70 kg. EB. liszt, 30 kg. nullás liszt, 10 kg. zsír, 5 kg. szalonna, 200 kg. burgonya és 120 darab tojás.

7. Internátusi lakásdíjak.

1. **Angol-, Humán- és Leányinternátus**: felvételi díja 25 Ft, lakásdíj (lakás, fűtés, világítás, felügyelet) az I. fokon évi 500 Ft, a II. fokon évi 400 Ft, a III. fokon évi 300 Ft. A IV. fok díjtalan.

2. **Theológiai, Tompa-, Kis-internátus** és **tanítóképzőintézet** internátusában felvételi díj egységesen 15 Ft, lakásdíjak az I. fokon évi 300 Ft, a II. fokon évi 250 Ft, a III. fokon évi 200 Ft. A IV. fok díjtalan.

3. Az **Erdélyi János népi internátus** lakásdíja évi 100 Ft.

4. **Városi diákszállások** lakásdíja (fűtés, világítás, takarítás) évi 360 Ft és 5 q tüzifa, illetve annak hivatalos váltságára.

Az internátusi felvétel iránti kérvényeket legkésőbb folyó évi július 31-ig kell az illetékes internátusi igazgatósághoz beküldeni.

Az **általános iskolára** vonatkozó tanulmányi költségekről később, a beiratkozások idején adunk felvilágosításokat.

A részletes „Tájékoztatót" később minden szülő megkapja. Újonnan jelentkezők kérhetnek az illetékes igazgatói hivataltól.

Szülők figyelmébe! *Lapunk, mint a főiskola hivatalos lapja, közöl elsőnek a taníttató szülőket érintő minden fontos híradást.* — **Augusztus 15-i számunkban közöljük ez internátusi felvételeket.**

Ez a számunk *azért 4 oldal csak, mert előző számunk emelt oldalszámmal jelent meg. Augusztus 1-én nem jelenünk meg, 15-én azonban már nagy újságalakban, felemelt oldalszámmal jelentkezünk ismét.*

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye
Felelős szerkesztő és kiadó: **dr. Marton János**
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-utca 9. sz.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5·— Ft. Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos,
a református főiskola betűivel, Sárospatakon

Lévay J. Gimnázium
Igazgatóságának,
Miskolc.

„Rettegjétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

XLIII. évfolyam
14. szám
1948 augusztus 15

Református Lapok

ÖKUMENÉ

Ezt a szót a magyar református egyház éppen úgy megtanulja, mintahogy megtanulta a presbiter, templom és más idegen eredetű szavakat. Ökumené a föld kerekségén lakó keresztyének összességét jelenti. Mi az Ökumené?

1 *Hitközösség. A közös hit alapja Jézus Krisztus. Az Ökumenének csak azok az egyházak lehetnek tagjai, akik Jézus Krisztust Isten Fiának fogadják el. Ez azt jelenti, hogy a keresztyén egyházakon kívül vallásos szervezetek éppen úgy nem kapnak helyet benne, mintahogy nem kaphatnak helyet benne az unitáriusok sem, akik nem Szentháromság-Egy-Isten hívők. Ez a hitközösség azonban az egyházakon belülre is kötelező. Csak ott van Egyház, ahol a Jézus Krisztusban való hit reális. Az Ökumené tehát az egyházakat, a különböző felekezeteket, árnyalatokat, a nagy és közös keresztyén igazság más-más vonatkozásainak hangsulyozóit arra figyelmezteti, hogy csak akkor lesznek Egyház, ha a Jézus Krisztushoz való hűség naponkénti megújításában nem restülnek meg.*

2 *Szeretetközösség. Az Ökumenében tömörült egyházak a második világháború alatt és után a világtörténelemben eddig páratlan arányú szeretetmunkát bonyolítottak le. A magyar református egyház is több millió forint értékű anyagszállítmányt kapott és pénzt is. Európa, Ázsia háború sújtotta egyházai valóságban megtapasztalták a segítő szeretetet, a zsebbe nyúló imádkozás hatalmát. Az adakozó egyházak gyűjtései a szegénységükben elfogadóvá lett egyházak istápolására szolgálnak. Megmutatják azt, hogy a hit látszik is. Látszik az egymás iránt való érdeklődésen túl az egymáson való segítésben.*

3 *Adminisztrációs közösség. Hogy az Ökumené a rá váró nagy feladatokat lebonyolíthassa, azért szervezeti keretre van szüksége. A szervezet tartja össze a világ keresztyénségének a világ felé fordított felelősségét. Jelenleg ebbe a szervezetbe, amelyik eddig ideiglenes jelleggel működött és a mostani amszterdami világgyűlés fogja az ideiglenességet törvényesíteni, szinte valamennyi nagy protestáns egyház és az ortodoxok egy része is beletartozik. A római katolikus egyház mégcsak nem is érdeklődik iránta, sőt tilalommal távol tartja tőle érdeklődő tagjait is. — Az adminisztrációs közösség legnagyobb feladata a Biblia igazságainak, ma szóló aktuális üzenetének egyházakközi tudományos munka, eszmecsere, teológiai eszmélkedés utján való kinyomozása és a mai világkérdésekben való keresztyén eligazodás megtalálása, továbbá a megtalált ut pontos megszövegezése. Ezért az Ökumené legfontosabb kérdése ma: Isten terve és az emberi zürzavar.*

4 *Missziói közösség. Az Ökumené az Egyházat misszió centrummá szeretné átépíteni. Nemcsak a külső pogányság felé, hanem az egyházat mindenütt körülvevő belső pogányság felé is. Az Egyház a maga bizonyságtételét misszióilag érvényesítő egyházakban válik igazán Egyházzá. A közös hit a szeretetmunka közösségén és a szükségszerű szervezeten keresztül a világ evangélizációját szolgálja. Belsőnk szerint akkor tartozunk igazán az Ökumenéhez, ha imádságunkból és keresztyén felelősségünkből nem esik ki az evangélizáció útján történő belső és külső misszióért való munka.*

5 *Reménység-közösség. Az Ökumenébe tömörült egyházak kifejezői a földön annak a várakozásnak, hogy Krisztus itt újra megjelenik. Megjelenésével országába begyűjti Egyháza tagjait. A reménység sok országban lakó és sok fajtához tartozó népe eggyé válik. Mindnyájan egyek leszünk Őbenne.*

Dr. Koncz Sándor

Milyen főgondnokot válasszunk?

MINT FELVIDÉKRŐL kiutasított lelkipásztor, azoknak az adatoknak alapján, melyeket még gyülekezetemben gyűjtöttem össze, megírtam a sajókeszi református egyház történetét a sárospataki Faluszeminárium számára. — Ebből, mint nagyon időszerű mondanivalót, kivonatosan közlöm a *főkurátorokról* szóló részt. — Legelőször is *a főkurátorság szép mozzanatait* emeljük ki.

A FÖLDESURAK és a szegény jobbágyi népek között régen volt legalább olyan nagy *közbevetés*, mint Lázár és a gazdag között a másvilágon. Ez a kicsit profánul használt bibliai hasonlat arra akar utalni, hogy a jobbágyvilágban minden téren — igy az egyházi életben is — a *döntő szó*, a földesuré volt. Mégis *az egyház, helyesebben annak presbitériuma volt az egyetlen hely, ahol ez a nagy distancia valamennyire is elmosódott.* Igaz, hogy itt is a földesur dirigált és nem volt tanécsos vele tengelyt akasztani. Ám az is igaz, hogy a parasztság, amelyiknek mindenünnen, másünnen kuss volt, itt legalább hallathatta szavát. Volt tanácskozási joga. S akárhogy is volt: egy asztalnál ült a földesurral. Ez pedig igen-igen nagy dolog volt azokban a gonosz időkben.

TÚL EZEN AZ ÁLTALÁNOSSÁGON szép volt a cél is, amiért a főkúrátorokat választották: az egyház ügyeinek minden úton-módon való előmozdítása. Az 1828 nov. 12-én kelt jegyzőkönyv alapjain Dants Lajos főkurátorrá való választásakor olvashatjuk: „*... az ekklézsia közjavának előmozdítását, valamint minden ekklézsiai Törvényeknek szentül való megtartását s munkába vételét is, mint kötelességet magára által vette és felvállalta*“.

FELGONDOKOZTATÓ kérdés az is, hogy a földesurak közül *kit választottak meg főkurátornak.* Természetesen azokat, akik az egyháznak eddigi életükben a legnagyobb szolgálatokat tették. Erre nézve is van egy jegyzőkönyvi részletem, még pedig 1816-ból, amelyik így szól: „*a Consistorium K. Dants Miklós Urat, mint aki Paróchiánk építésében is különös hűséget mutatott*“, főkurátorrá választotta.

Legszebb mozzanat ezeknek a régi főgondnokoknak működésében mégis az *adományozás* volt. Az egyház irattárában majdnem teljes egészükben meg vannak azok az adománylevelek, melyek tanulsága szerint a régi földesurak, akik egyuttal főkurátorok is voltak, vagy lettek — szántóföldeket, rétet, a faluban kertet és másokat adományoztak az egyháznak. — Tettek jót, sok jót tettek a főkurátorok az egyháznak, — mégis *több rosszat tettek, mint jót!* Hiszen a főúri társadalmi rétegnek minden elítélendő bűne kinyomozható a főkurátorok viselkedésében is.

A BASÁSKODÁSUKRA gondolunk most elsősorban. Minden a személyes jóakaratuktól és nem az emberiességtől függött. Hogy egy kirivó példát említsek: *még az adományokat is személyre szólóan tették sokszor.* Ez pedig azt jelenti, hogy aki hajbókolni és szolgálni hajlandó volt nekik, azoknak hullott morzsa a dús asztalról, de aki az igazságot is fejükhöz merte verni néhanapján, azok számára nem volt irgalom. Igy érthető, hogy a régi földesurak adományait miért vették vissza a későbbiek: „*1815 május 19-én tartott nemes Consistorium Gyülésünkben semmi egyéb elő nem adta magát, hanem hogy a paróchiális Kertet, mely, régen, ember emlékezetin kívül vagyon, hogy a S. Keszi Prédikátorok békességben birták, most pedig Májusnak 4.-ik napján T. Dants Károly Úr nem gondolván sem barátságos kéréssel, sem törvényes intéssel, vagy Protestátióval, hatalommal maga számára elfoglalta, mely eránt a Törvényes kereset köz akaratból meghatározlatott*“.

OLYAN IDŐ IS VOLT, amikor nyiltan *az egyház érdekei ellen lépett fel egyik-másik földesur.* Az 1830 szept. 8.-i feljegyzés arról tanuskodik, hogy Dants Miklós Ur „*minden emberit az ekklézsiai szolgálatoktól eltiltotta*“ annak ellenére, hogy nem volt „*egy földesurnak is jussa Jobbágyait a felvállalt Ekklézsiai Hivataltól eltiltani*“. Kis Ujpál Gergely vicekurátort a nyilt utcán egyenesen meg is verte, „*amiért mindig az ekklézsia dolga után futkos,* ahelyett, hogy dolgát végezné“. Amiket eddig elmondtunk, járult még a nyilvánvaló, egyházi törvények által büntetés nélkül nem hagyható *cégéres bűnöknek* sokasága.

ILYEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT érthető, ha egyszercsak eljött az idő, hogy Sajókeszinek *elege lett a főkurátorokból.* 1839 június 23-án megtörtént a főkurátori tisztség, illetve intézmény ellen az első lázadás a jobbágy faluban. Mig a két filia, *Lenke és Kövecses* akartak főgondnokot választani, a Máter, Keszi nem volt erre hajlandó. Az ismertetett adatok alapján mondhatjuk: az lett volna csodálatos, érthetetlen, ha akart volna választani.

CSAK HÁT AZ VOLT A BAJ, hogy magukban meg — jobbágyvilág volt akkor és a paraszt bután, tájékozódásra képtelenül nőtt fel — nem tudtak mire menni az egyháztagok: „*az eklézsia dolgai zavarban lévén s annak dolgai hátramaradást szenvedvén, jónak találta a Ns. Consistorium, hogy Nt. Esperes Úr kerestessen meg és az ekklézsia nevében kijövetelre kérettesen meg.*“ S az esperes közbelépésére, a rövid ideig tartó lázadás után, újra választottak maguknak főkurátort a kesziek. De nem a Dantsok közül már, hanem más földesurakat a környékről. Ezekről kevés adat maradt fenn. Igy nem tudom, hogy mikor szünt meg véglegesen Sajókesziben a főkurátori intézmény.

AZ ÉN IDŐMBEN egyszer még felmemerült a főgondnokság kérdése. Paróchiaépítés előtt álltunk. Valaki ajánlani találta, hogy válasszunk főgondnokot. Nem mentem bele a dologba. Érvelésem meghallgatása után teljes egyöntetűséggel nekem adott igazat a gyülekezet is. Aki jót akar tenni az egyházzal s olyan körülmények között él, hogy ha akar jót is tehet, — az ne tisztségekért tegyen jót, hanem azért, mert Isten, aki titkon néz „megfizet mindenkinek nyilván.“

Igy adta vissza a kölcsönt a késő utód annak a régi prédikátorelődnek a megbántásáért, akiről az írás ezeket jegyezte fel: „*Sóvári István Prédikátor Úr tiszta szívből marasztaltatik az egész ekklézsiától, de egy Földes Úr meggyőzhetetlen gyűlöltséggel viseltetvén iránta, meg nem maradhat, ki a jó Isten kegyes gondviselésére és a Ven. Publikumnak Atyai Kegyességére bízza magát.*“

Mindezekből az a tanulság, hogy *soha nem szabad vagyoni, világi helyzetre tekintettel lenni, hanem kizárólag és egyes-egyedül a példamutató hitre!*

Hiszen az Úr szolgálatára semmi más alkalmassá nem tehet. **Tóth Gusztáv**

Vasárnap kezdődik az amszterdami világzsinat

Augusztus 22-én nyillik meg a világ 142 protestáns egyházi közössége 1300 kiküldöttje részvételével az első ökumenikus világzsinat. Ilyen nagyjelentőségű egyházi konferencia még nem volt. A történelmi egyházak képviselői mellett megjelennek a fiatal missziói egyházak szines képviselői is.

Magyarországot dr. Ravasz László vezetésével dr. Vasady Béla jelenleg az amerikai princetoni egyetemen előadó debreceni egyetemi tanár, dr. Nagy Barna sárospataki és dr. Pap László budapesti teológiai igazgatók képviselik. Pótképviselők: dr. Victor János budapesti lelkipásztor, Bodoky Richárd a Bethesda igazgató lelkésze, Pákozdy László debreceni egyetemi tanár és Makkai László budapesti presbiter. A hivatalos képviselőkön kívül kiutazott Bereczky Albert püspök, a magyarországi ökumenikus bizottság elnöke és Szabó Éva leánytitkár.

A delegátusok négy tanulmányi csoportban és négy albizottságban fognak dolgozni. Az anyagot a világ 200 legjobb protestáns teológusa két és félév óta tanulmányozza és készíti elő. A magyar bizottság a tanulmányok anyagát „Az egyház a világban“ címmel könyvben is kiadta.

A Református Világszövetség Genfben tart most konferenciát, melyen a Világ összes református egyházainak a képviselői megjelentek. Itt a református álláspontot vitatják meg. Az itteni delegátusok az amszterdami kiküldöttek közül valók. Ravasz László vezeti ezt a küldöttséget is.

Az ORLE és ORPSz vezetősége is részt vesz a sárospataki kerületi lelkészértekezleten

Az augusztus 23-án kezdődő tiszáninneni lelkészértekezleten nemcsak a kerület lelkipásztorai jelennek meg szép számmal, hanem az Országos Református Lelkész Egyesület és Presbiteri Szövetség vezetőségének több tagja is bejelentette részvételét. Igy egyházunk két legjelentősebb egyesületének a kérdései is megbeszélésre kerülnek. Dunamellékről *Szabó Imre* és *dr. Harsányi György,* a Tiszántulról *Pap Béla* és *Balla Árpád,* a Dunántulról *dr. Márkus Jenő* és *dr. Szabó Sándor* jövetelére számítunk.

AZ ABAUJI

református egyházmegye július végén tartott lelkészi értekezlete Juhász Dezső írásmagyarázatával kezdődött. Kiss József, Köveskegyi Ferenc, dr. Benke Imre és Nagymáthé Béla tartottak előadásokat az aktuális kérdésekről. Élénk vita követett minden előadást. Az értekezleten megjelent és felszólalt dr. Enyedy Andor püspök is.

„Én és az én házam...”

Csel. 16:38—39. Valósággal varázsereje volt annak, ha valaki a Pál apostol idejében kimondhatta azt, hogy: római polgár vagyok. A római polgár különleges jogokat élvezett. Az Ige bennünk azt akarja elérni, hogy mi pedig, ha nem is büszke, de boldog öntudattal mondhassuk, hogy: mennyei polgárok vagyunk. Mi Isten különös védelme alatt állunk. Nekünk olyan méltóságunk van, hogy azt, ha nem is ismeri fel és ismeri el mindenki, de nem veheti el senki. Érzed te ezt a méltóságot, ezt az állampolgárságot, az ezzel járó biztonságot és kötelezettséget? Akkor vagy igazán keresztyén, ha ezt vallod és érzed. A birák találkoztak tettük, vagy felületességük következményével. Milyen megaláztatás volt az neki, hogy ők vezették ki a börtönből Pálékat és ők kérték, hogy menjenek el. Igy kell találkozni az elkövetett tettünk, vagy mulasztásunk tényével, hogy megrettenjünk maguntól is.

Boldog bizonysággal, a te gondviselő kegyelmedbe vetett bátorsággal erősítsd meg a mi szívünket, Atyánk, hogy örvendezve járhassuk utainkat Ámen.

Csel. 16:40. A börtönből az út Lidiához, a nem régen megtért, keresztyénné lett testvérhez vezetett. Oda mentek haza. Keresztyénnek lenni azt jelenti, hogy összetartozni. Nemcsak a hit közös, hanem az is, ami a test számára szükséges. Közük van egymáshoz. Lidia nem egyedül van. Nem is csak a házbeliek vannak ott, hanem az atyafiak is. Tehát gyülekezet volt ott. Mindig az vonza magához a többieket, akiknek a legfrissebb, a legerősebb a hite. Aki hisz, az nem marad egyedül. Nem is tud egyedül lenni. Lidiánál az atyafiak bizonnyal imádkoztak. Pálékért is. Tudták, hogy megvesszőzték őket, börtönben töltötték az éjszakát. Ez szomorúsággal is töltötte el a szívüket. Egyszer csak megjelentek Pálék. Ennek a leírásában az a csodálatos, hogy Pálék vigasztalták az atyafiakat. Megvesszőzött háttal, virrasztástól gyulladt szemekkel, de ők vigasztalták. Ez azt jelenti, hogy minden szenvedés és próba belülről nem olyan rettenetes, mint kivülről. És azt is jelenti, hogy aki megtapasztalta Isten szabadító kegyelmét az csak vigasztalni tud. Mert már maga megvigasztaltatott.

Vigasztalj meg minket, Atyánk, hogy megvigasztalhassunk mindenkit Ámen.

Csel. 17:1—4. Tovább mentek Pálék. Nem gyávaságból, hanem misszióból. Pál bement a zsinagógákba, mert először a zsidóknak szólt az örömhir. Azt bizonyítgatta, az Irásokból, hogy Jézus a Krisztus. Jézus olyan történeti személy, akit ma sem, de abban az időben különösen nem lehetett tagadni. Meg se kísérelték. Csak azt mondták, hogy Jézus nem a Krisztus. Nem az, akit Isten megígért. Mégpedig a zsidók szerint Jézus azért nem lehet a Krisztus, mert meghalt. Az Isten Fia nem halhat meg a gyalázat fáján. Pál tovább bizonyította az Irásból, hogy Jézusnak kellett szenvedni és meg kellett halnia. Halála és feltámadása a válság. Ezt az Irásból bizonyította. Csak azok előtt bizonyíthatta, akik ismerték az Irást. Némelyek meg is tértek a zsidók közül is. De a pogányok közül, akik pedig nem ismerték az Irást, akik nem voltak választott nép, nagy sokaság tért meg. Még előkelőek is sokan. Ilyen szabadon működik a kegyelem.

Taníts minket arra a nagy igazságra, hogy Jézus a Krisztus Ámen.

Csel. 17:5—9. Azok, akik hisznek, könnyen bele tudnak nyugodni abba, hogy a hitetlenek nem hisznek. De akik nem hisznek, azok nem tudnak bele nyugodni, hogy vannak hívők is. Tehát sohasem a hivők, hanem a hitetlenek részéről van nagyobb „misszió“, „térítés“. Nem volt a hitetlenség magánügy. Csődületet teremtettek, tüntettek a hívők ellen. Jellemző, hogy kiket szedtek össze. Tömeget vonultattak fel a „rend“ érdekében. Itt még az is bajba került, aki szállást adott az apostolnak. Nem lehet semleges maradni. Az előljáróság, a polgári rend őrei mégis megtalálják a megoldást. Az Ige számára is áldott dolog a rend, a polgári rend.

A te megváltottaidat, választottaidat Szentlelkeddel indítsd fel, Uram, hogy szólják a te dolgaidat és minden szívet igyekezzenek neked megnyerni Ámen.

Csel. 17:10—12. Béréában többen hisznek. Isten vidékenkint, helységenkint más és más mértékben adhatja a hitet, a vágyakozást. Mindig az egészet kell nézni. Ahol nem hisznek, ott vígasztalást kell keresni abban, hogy máshol hisznek. Ahol pedig van hit, azzal kell az érdekelteket az alázat mesgyéjén belül megtartani, hogy nem hisznek mindenütt. Akkor, amikor egy gyülekezetben sokan járnak templomba, nagyobb az áldozatkészség, mint a környéken bárhol, bizonnyal azt gondolja a lelkipásztor, hogy ő különbb, mint a többi. Pedig talán minden onnan van, hogy Isten ott a lelkeket jobban előkészítette. Tehát nem büszkének és dicsekvőnek kell lenni, hanem háládatosnak.

Áldott légy, Atyánk, hogy vannak szívek, és vannak helyek, akiknek és ahol kell a te Igéd Ámen.

Csel. 17:13—15. Nemcsak azt csinálja meg a hitetlen, hogy otthon nem engedi a hívőket hinni, hanem még máshol sem engedi hinni. A thessalónikai zsidók még Béreába is elmennek. Tehát nemcsak az ugynevezett forditott „belmissziót“ végezték ezek a hitetlenek, hanem a forditott „külmissziót“ is. Ott is volt tömeg és azokat is fel lehetett háborítani. Nem is tudták ezek a hitetlenek, hogy ezzel az üldözéssel voltaképen csak az igazi külmisszió kazánját fütik. Gyorsabban kényszerült Pál nagyobb földet bejárni. Isten, ezeknek az Igéknek a magyarázatánál is, megkérdezi a mi keresztyénségünket, hogy mi a közvetlen környezetünkben, vagy a távoli vidékeken, törödünk azzal, hogy ki hisz? Tőlünk is számon kéri majd azt az Ur.

Ha önként nem mennénk Igédet hirdetni, ingerelj fel, Atyánk, azok által, akik nem nyugosznak Ámen.

Csel. 17:16. Pál Efézusban azt látta, hogy a város bálványokkal van tele. Ez azt jelenti, hogy hitetlenség nincs. Mindenkinek van valamilyen hite. Csak akinek Istene nincs, annak bálványa van. Ha lenne teljesen hitetlen, azt meglehetne hagyni abban a hitetlenségében. De ha valaki tévhitben van. akkor azért Pál nagyon érezte a felelősséget. Az ilyen embernek meg kell mondani azt, hogy te nem azt keresed, ami mellett megálltál. Neked tovább kell menni. Neked az egy élő Isten kell. Pál érezte, hogy Isten küldi, érezte, hogy az emberek várják. Ezért háborította fel a sok bálvány, az Isten megismerése előtt levő sok-sok akadály. Te hogyan állsz életed bálványaival?

Minden igazi vágyakozót vezérelj a te ismeretedre, Atyánk Ámen.

Darányi Lajos

Megtérni, vagy kitérni

Rekkenő hőségben utazunk a konferenciára. Szombat délután van, a kocsi túlzsúfolt. Mindnyájan állunk és beszélgetünk. Nyitott kocsink tele van emberekkel. Miután a vonat elindult, énekelgettünk csendben. Amennyire éreztük, hogy a szívekben csökken az ellenállás, annyira bátorodtunk. Percek mulva hozzánk lép egy fiatalember. Testvérként köszön. Baptista. Kér tőlünk egy énekfüzetet. Már öten énekelünk. Percek alatt vagy húszan csatlakoznak hozzánk. Énekfüzeteink előkerülnek a táskából, amiket a konferenciára viszünk és szétosztjuk közöttük.

Mire a második állomást is elhagyjuk, az utasok hatvan százaléka velünk énekel.

Senki nem szól ellenünk. Az Úr bezárta az oroszlánok száját. Éneklés közben beszélgetünk. Majd egyikünk egyszerű szavakkal szól hozzájuk Jézusról. Mindenki fegyelmesen és csendben hallgat. Ujabb éneklés után megszólal a sarokban egy asszony. Kifejti, hogy őt senki nem fogja becsapni. Őt nem lehet félrevezetni. Bármit is mondunk, ő abban hal meg, amiben született. Szeretettel elmondtuk neki, hogy Jézus azért jelent meg, hogy ne abban haljon meg, amiben született, mivel mindnyájan bűnben születtünk. És azok, akik bűnben születnek, azok elkárhoznak. Jézus nem kitéríteni, hanem megtéríteni jött az embereket.

Egy másik konferencia délutánja. Csoportösszejövetel van. Az első felszólaló idősebb testvérünk. Örülünk, hogy szól. S azután nagyon elszomorodtunk azon amit mondott. Szerinte a lélek a halál pillanatáig bizonytalanságban van. Senki nem lehet bizonyossá abban, hogy megkapta a kegyelmi levelet. Majd a halál teszi rá a koronát a mi küzdelmeinkre. Az a fontos, hogy használjuk a kegyelmi eszközöket. Megtérés és újjászületés nincs, hanem lassú fejlődés. Bizzuk rá magunkat a gondviselő Istenre és imádkozzunk hozzá.

Hazafelé jövünk. Fáradtak és törődöttek vagyunk. Lelkileg is elszunnyadtunk és nem tudtunk Istenre figyelni. Pedig Ő ekkor is kivetette a hálót egy férfire, de mi nem voltunk éberek, hogy meglássuk. Mielőtt leszálltunk volna megszólított. Ez volt a kérdése:

Ugye hívők leszenek lenni? Én is szeretnék hívőnek kitérni.

Negyven év körüli ember volt, határozott komoly arc és őszinte nézésű tekintet. Megkérdeztem, miért akar kitérni s miért akar hívő lenni. Csalódott mindenkiben s magában is. Árva és idegen ember, aki szeretetre vár és szeretni akar. A mi népünkből való. Elmondtam, hogy mi azt a parancsot kaptuk Istentől, hogy meg kell térni, Isten tőle is ezt várja s nem azt, hogy kitérjen.

Mindenütt vannak szívek, akik sóvárogva várják a szabadulást!

Csorba László

Bereczky Albert

püspökké választásának hire Sárospatakra is eljutott, mégpedig szavazatbontás napján azonnal. Délután volt. A három napos missziói konferencia idegen — főleg pesti — résztvevői kint várakoztak az állomáson az Újhely felől bármelyik pillanatban befutható gyorsvonatra.

A postáról váratlanul érkező futár táviratot hozott Victor Jánosnak. Azonnal elült a zsibongás, terefere a peronon. Egy karélyba gyültünk mindnyájan. Feszült figyelemmel, visszafojtott lélekzettel a zizegő blanketta felbontását néztük. Mosolygott az arca a boldogságtól, mikor remegő szájszéllel Victor János hangosan kihirdette a távirat szövegét:

— Bereczky Albert abszolut többséget kapott a püspökválasztáson.

— Nyertünk! — kiáltották kitörő örömmel a missziói konferencia dunamelléki résztvevői.

— Éljen! Éljen! — hangzott erről is, arról is.

Most sem tudom kinek az ösztönzésére, hirtelen felcsendült az örvendezők ajkán az ének:

„Adjatok hálát az Istennek,
Imádkozzatok szent nevének...“

Félrehúzodva a csoporttól, néztem ennek a kicsi társaságnak az örömét. Mint kivülről álló más egyházkerületbe tartozó, próbáltam hidegen, tárgyilagosan mérlegelni a helyzetet. Mennyire tudnak is örülni a nekik tetsző jó hírnek az Isten emberei is! Mindnyájan osztoznak-e ebben az örömben? A pataki missziói konferencián résztvevőknek a nagy többsége igen!

Bevallom, hogy mint érdektelen fél, ekkor én még nem tudtam együtt sodródni az örvendezés áradatában a dunamellékiekkel együtt. Azóta már egyöntetüséggel megállapította a református egyház, sőt az egész Magyarország is, hogy a dunamellékiek választása a legmegfelelőbb emberre esett. Hálaadással gondolok vissza ebben a pillanatban magam is a pataki állomáson hozzánk elérkezett jó hirre. Hogyne. Nincs ennél boldogítóbb tudat, mint mikor az ember meggyőződéssel vallhatja, hogy a dunamelléki egyházkerület élére s egyúttal az egész magyar reformátusság egyik legfontosabb posztjára hívő és arra való embert választott el a gyülekezetek előre nem várt többsége.

Az Úr dicsőségéért végzendő minden munkájában áldja meg hű szolgáját: Bereczky Albertet a jó Isten!

Nagy Mihály

Az Országos Református Missziói Munkaközösség szeptember 13—14-ére Budapestre konferenciára hívta össze a ténylegesen működő 50 evangélizátort. Szeptember 13—17-én Monoron gyülnek össze a püspökök, esperesek, kerületi és egyházmegyei missziói előadók, valamint a ORMM tagjai, körülbelül százötvenen.

A főiskolai évkönyv *már nyomás alatt van. Szétküldése a napokban kezdetét veszi.*

Huszonötmillió bibliát akarnak a bibliatársulatok ebben az évben kiadni. Ez azonban még nem elégíti ki a folyó szükségletet.

Elmennek-e majd templomba?

Teljes gőzre kapcsolva Nyékládháza, Kistokaj közt robogott velünk a vonat. Nagyon esteledett már. Ólomszürke színűvé vált az egész környék. Azért el lehetett látni jó messzire. A földeken nagyobbára keresztekben sorjázott már az idei termés. Az esti szélben aratatlanul himbálóztak még néhol a zabtáblák. Az egész napos, kibírhatatlan hőségtől elcsigázódva élveztem — a vonatablakban való könyöklés közben — a hűvösödő estét.

Egyszer csak, mint az áldozatba belefúródott nyilvessző, odaszegeződött tekintetem a nem messzi levő düllőútra. Elgondolkoztató, magával ragadó látvány meredt a szemem elé. Mezítlábasan, port verve maguk után, éji pihenőre hazafelé tartott egy aratócsoport. Fejük lehorgasztva. Látszott, hogy csak vonszolják agyoncsigázott tagjaikat. Valami megmagyarázhatatlan szomorúság hömpölygött velük együtt, amerre haladtak.

Eszembe jutott a gyermekkorom.

Süldő fattyucska fejjel magam is mentem rekkenő nyári napok végeztével, éjszakának is beillő estéken, mint marékszedő gyermek, aratásból hazafelé. Parasztokat messziről ismerő népszinmű- és novellaírók nótás, víg embereknek szokták ábrázolni az aratóka. Én tudom — s azok a kistokaji szegény parasztok még jobban tudják,—hogy embertelenül kimerítő, cudar sors az aratók sorsa. Nem akarom senki szájában keserűvé tenni a falatot. Csak azt szeretném elérni, hogy ne harapjon addig senki ezután a mindennapi kenyerébe, míg maga elé nem idézi az aratáskor tarlóföldeken elhullajtott, összeszámlálhatatlanúl sok paraszti verítéket.

Nem bántok én egy társadalmi osztályt sem a megállapításaimmal, azt kérem mégis, hogy az ország ujjáépitésén fáradozú rohammunkások és élmunkások, ha fogytán van a kitartásuk, vegyenek példát dolgozó társaiktól, az arató parasztoktól. Önekik aratáskor nincs nappaluk és nincs éjszakájuk. Ha a búza úgy kívánja, vágni kell azt, míg csak a kaszás birja, mert másképp nem lesz az országnak kenyere! Irodában éppen ugy, mint gyárakban be lehet tartani a 8 órás munkanapot. Az aratás dandárjakor jó, ha 4—5 óra jut a parasztoknak pihenésre. A többit — a 19-et, 20-at — megfeszített, állandó munkában kell eltölteniök az aratóknak. Vannak emberek, akik ebben az embertelen hajszában 5—6 kilót fogynak hetenként. Nem csoda. Hiszen nemcsak a munkájuk kibirhatatlan iramú, de a kosztjuk is semmit nem érő szegényeknek. Hiszen ilyenkorra, „újra“ szoktak legjobban kiürülni az amúgy sem nagyon bőséges paraszti kamarák. Én magam ismertem parasztokat, akik nemhogy hús nélkül, de elegendő kenyér nélkül, mástól kapott aludt tejen, vöröshagymán végezték az aratás hetekig tartó, borzalmas munkáját. Minden más nép belepusztult volna ebbe a sorsba — a magyar paraszton kívül. A magyar parasztnak azonban nem volt szabad elpusztulnia. Önmaga sanyargatása árán neki meg kellett keresni az országnak a mindennapi kenyeret.

Visszagondolva a vonatablakból a Nyékládháza — Kistokaj közti düllőúton esti pihenőre hazatérő szegény aratókra — nehéz sorsuk miatt elszontyolodva — lélekben beállok most én is közéjük a sorba. Később megakad a tekintetem az egyre közelgető Holnapon, amikor a magyar paraszt is épp olyan megbecsült teremtése lesz ezen a füldön a személyválogatást nem ismerő Uristennek, mint az egyéb fajtáju és társadalmi osztályu népek.

Szombat este volt akkor, mikor én Nyékládháza — Kistokaj közt az itt felemlegetett szegény aratókat megláttam.

Jó lenne tudni: egész hetes munkájukban megfáradva, új erőre vágyva elmentek-e szegények másnap, vasárnap a templomba?

Hirek

Új kenyérért

adunk hálát a magyar református templomokban. Új kenyeret kap úrvacsorával a bűnbánó hívő. Új kenyeret szeg meg imádságos áhítattal a magyar háziasszony. Hála az egek Urának, ki a következő esztendőre is megadta a mindennapi kenyeret. Köszönet a magyar parasztnak, aki rendelt feladatát teljesítette.

István király napján a politikai szervezetek országszerte örömünnepet rendeznek. Örüljük együtt az örülőkkel.

Vitkay Bertalan bodroghalomi lelkipásztor augusztus 3-án 60 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Nagy részvét mellett, a környék lelkipásztorai részvételével temették el. A temetési szertartást Darányi Lajos és Magó Ferenc végezték.

A Tiszáninneni Egyházkerület Tanácsa *legutóbbi ülésen dr. Koncz Sándor rk. teológiai tanár, egyetemi magántanárt rendes tanárrá választotta.*

A Nagypénteki Református Társaság most tartott évi közgyűlésen alalnökké dr. Farkas László miniszteri osztályfőnököt, Főiskolánk igazgató tanácsosát választotta.

Hollandiába *kerületünkből is sikerült több gyermeket kijuttatni. A már érkezett levelek renkívül szeretetteljes fogadtatásról számolnak be.*

Tóth Mihály tanítóképzőintézeti gyakorlóiskolai tanítót a kultuszminiszter a 14. fizetési fokozatba nevezte ki.

Egyházkerületi nőszövetségünk *elnöksége szeptember 19—20—21 napokban Miskolcra nagy szövetségi konferenciát tervez. Részletes programmot a következő számunkban közlünk. Asszonytestvéreinket már most kérjük a minél nagyobb számban való megjelenésre. Minden gyülekezet képviselje magát legalább egy-két taggal.*

Dr. L. W. Goebel, az amerikai református és evangélikus egyházak elnöke 10 napot töltött júliusban Magyarországon. Dr. Domján János kíséretében meglátogatta a Főiskolánkat is. Megtekintette összes intézményünket. Miskolc érintésével tért vissza a fővárosba.

A sátoraljaújhelyi *nőszövetség minden héten bibliaórát tart. Az elmult évben 10 egymásutáni előadásban tíz bibliai nőalakot mutattak be. Minden előadó nőszövetségi tag volt.*

Az új énekeskönyvünk már teljesen készen van és rövidesen elkezdik a nyomtatását. A zsoltárok mellett gazdag dicséret-anyag lesz az új énekeskönyvben. A konvent énekügyi bizottsága hatalmas munkával válogatta ki az újonnan (sok esetben ismét) bekerülő műveket. Már is nyomás alatt van egy 120 éneket tartalmazó missziói énekfüzet, melyben az új énekeskönyv legszebb dicséretei is feltalálhatók. A „Kis Énekeskönyv"-et *Balla Péter* szerkesztette.

Varbón nyaralnak *a pestszenterzsébeti (szabótelepi) református gyülekezet szegény gyermekei. A nyaralás teljesen ingyenes. A fedezetet a gyülekezet szegényei adták össze.*

A cigándi gyülekezet vallásoktatói állást akar szervezni. A gyülekezetnek több mint félezer iskolás gyermeke van.

A sárospataki nőszövetség *az erdőbényei árvaházban egy árvát gyámfiának fogadott. Ellátásáról gondoskodnak.*

Mezőzombor hálás köszönettel nyugtázza a templomépítésre utolsó híradásunk óta beküldött kegyes adományokat: Bőcs 535 Ft, Zemplénagárd 120·84, Sátoraljaújhely 2.080·76, Olaszliszka 423·15, Nyitray Lajos Sárospatak 10·—, Cseri Kálmán Kecskemét 200, egy nevét titokban tartó asszonytestvérünk Pusztamonostorról 50·— forint. Áldozatkész hittestvéreink adományai által Isten annyira segített minket, hogy az építkezés megindítására gondolunk. Azután hisszük, hogy „napról-napra gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istene!"

A hű tanyai gyülekezet

Forró nyári vasárnap délután. Verejtékezve igyekszem a néptelen országúton. Egy kerékpárnyi előnnyel haladok az apostolok útján.

A kanyarodóban hirtelen feltűnik egy vendégoldalrudakkal felszerelt szekér. Nyilván hordani megy, de azért felteszem a kérdést:

— Hova, hova?

— Hordani — hangzik a rövid válasz.

— Vasárnap?

Az égre mutat, nyilván felhőkre céloz.

Az égre mutatok: Istenre figyelmeztetem...

Folytatom az útat, de nem tudok szabadulni az előbbi társalgás emlékétől. Nagy a munkaidő, vajjon lesz-e gyülekezet? Télen, koratavasszal szép számmal voltunk együtt, de már három hónapja nem voltam kint a tanyán. Nem engedett a betegségem.

Már messziről látom, hogy a tanya melletti réten labdarúgó mérkőzés van. Az ifjúság ott tolong. Ki játszik, ki nézi. A szorgos munka mellett egy másik kísértés, amelyik elvonja a gyülekezetet az istentiszteletről. Mikor odaérek éppen sípol a bíró. Szinte reménytelennek látszik, hogy valakit is sikerül innen elvinnem, de azért szóba elegyedek a hozzám legközelebb levőkkel.

— Mi az fiúk, félidő?

— Dehogy — néz rám csodálkozva — megyünk istentiszteletre.

Elszégyelem magam és elindulok velük.

A harangláb körül jónéhányan üldögélnek. Már azt hiszem, hogy rám várnak, mikor meghallom egy idegen férfi hangját. Beszédmodoráról ráismerek: Jehova tanúja.

Vidáman csendül a kis harang szava, giling-galang. Hosszú éveken keresztül hajnalonként csak azért csendült meg, hogy fáradságos munkára hívja a tanya népét. Akkor bánatos volt a hangja. Most vidám, mert lelki felüdülésre hívja a gyülekezetet.

Először csak két leány indul meg az iskola felé, azután el kezd szállingózni a többi. Megnyilnak a régi cselédlakások ajtajai s innen is, onnan is reformátusok, sőt elvétve másvallásuak is jönnek az Urat tisztelni. Már jó sokan vagyunk, mikor elhaladunk egy fa alatt, melynek árnyékában férfiak kártyáznak. Szinte vezényszóra csapják össze a kártyát, még a partit sem fejezik be. Jönnek ők is.

Minden elcsendesedik a tanyában. A futball a rét szélén pihen, az ördög bibliájára legyek szállnak a kisszéken, Jehova tanúja elmerengve néz az elvonult gyülekezet után s az iskolában felcsendül a dicséret:

Nagy Isten! ki az aratásnak heteit megtartod...

(Ricse—Budahomok)

Baksy Rezső

A sajtófőnökség

valamikor igen nagy hivatal lehetett. Elfogódva lépdeltünk az Országház hatalmas lépcsőin. Gondoltuk, beletelik pár óra, míg végére járunk ügyünknek. Tévedtünk. Nem kellett előszobázni. Mert előszoba sincs. A folyósóról egyenesen bejutunk a Miniszterelnökségi Sajtóosztály ideiglenes hivatalába. Több íróasztal és mindenütt dolgoznak. — Innen lehet bejutni Gál Ferenc miniszteri tanácsoshoz, a sajtóosztály h. vezetőjéhez. Még jól szét sem néztünk, máris ott voltunk. Első meglepetés: idős, nagyképű főnök helyett egészen fiatal, barátságos embert találtunk. Nem visel pártjelvényt, pedig bizonyára van a zsebében. (Aki a magyar sajtó ütőerén tartja a kezét, biztosan nem pártonkívüli.) Nem akarja a más pártbeli ügyfeleket ezzel sem zavarni.

Elmondjuk, hogy oldalszám emelés engedélyezését kérjük. Nagyobb alakban is szeretnénk megjelenni. Rendben van. Adjunk be kérvényt. Elővesszük a zsebből. Átveszi és leteszi az íróasztalára. Van ott még pár irat. Ajánljuk, hogy mi szívesen elvisszük az iktatóba, nehogy szám nélkül eltévedjen. Elmosolyodik. Nem sértődik meg a bizalmatlanságon. Igéri, hogy anélkül is elintézi. (Nem mondtuk, de azért voltak még kétségeink.) Mire visszaértünk Sárospatakra, itt volt az elintézés. Igaz hogy csak pár sorban, boríték nélkül nagyed ív papíron — mivel jó példával kell elöljárni, de úgy, ahogy mi kértük.

Régen legjobb esetben is pár hétig tartott volna egy hasonló ügy elintézése. Most csak pár perc kellett rá. Közben még lezajlott vagy öt telefonbeszélgetés is. (Egyikből megtudtuk, hogy a tanácsos úr szabad délutánján a fiával játszik. Ott is van a fényképe az íróasztalon. Ragyogóan kacagó, egészséges kisfiú.)

Lefelé menet elgondolkoztunk. Sok minden változott az utóbbi években. Sokszor nem látjuk még a változás értelmét és értékét. De az már világos, hogy a hivatali elintézés késedelmeskedése, fontoskodása is már a multé. Ez tagadhatatlanul a népi demokrácia érdeme.

Az Amerikai Reformátusok Lapja júliusi számában a Magyarországot járt *dr. Dienes Barna* „Levelek a tengeren tulról" című cikksorozatában most a püspökeinket mutatja be. A tisztalátású cikkben örömmel olvastuk tiszáninneni püspökünk jellemzését: *„Enyedy Andor püspököt már tavasszal vártátok Amerikába. Nagyon szerettétek volna. Jókedélyű, természetes, egyenes ember ő; benne az a magyar református püspökideál valósul meg, hogy a püpök az első az egyenlők között Ő mindenkivel jó viszonyban van, éppen azért e válságos időkben egyházkerületében nélkülözhetetlen. Azért is halasztódik egyre az útja, bár feleségével együtt még mindig nagyban készülnek amerikai látogatásukra."*

A tiszakarádi nőszövetség *megalakulásán Darányi Lajos és helyi lelkészek szolgáltak. Több környező gyülekezet részvételével kis konferenciát rendeztek.*

Evangéliumi könyvtár létesült Budapesten 5000 kötet könyvvel. Legértékesebb része a Biblia szövegének és szellemének megismerését szolgáló csoport. A könyvek többségükben idegen nyelvűek. A magyar könyvek száma mintegy 1000, ami az állandó ajándékozás és beszerzés mellett állandóan emelkedik. Vidékre is kölcsönöznek, postai szállítással. A könyvtár használata díjtalan. (Részletes tájékoztató kérhető: VII. Hársfa u. 33.)

Vargha János ricsei lelkipásztor orosz hadifogságból jó egészségben hazaérkezett.

„Hulladékpapírost és selejtpapírt *eladni, illetőleg nenni csak iparengedélyen kívül „Vásárlási igazolvánnyal" is ellátott hulladékpapírkereskedőnek szabad!"*

A részegség az előkészületben lévő új büntetőtörvénykönyv szerint már nem lesz mentő és enyhítő körülmény. A következő teljes lépés az lenne, ha az egyházi közösségek a társadalom és maga az állam is céltudatos küzdelmet inditana ez ellen a pusztító népbetegség ellen.

Iszákosokat mentő *felekezetközi konferencia lesz szeptember 10—12-ig Fóton. Jelentkezni lehet szeptember 1-ig a fóti evangélikus lelkészi hivatalban. Étkezés napi 5 Ft. Kenyér, liszt, cukor, zsír fejadag természetben.*

A beszolgáltatás az egész országban rendben folyik. Sok helyen az előírt mennyiség többszörösét szolgáltatták be.

Takarékoskodjunk a papírral! — A takarékosság nemzeti érdek és kötelesség!

A mátraházai Missziói Otthon kérése.

Mátraháza a mai Magyarország *egyetlen klimatikus gyógyhelye.* Ide épült a *Református Missziói Otthon* (volt Ref. Diáküdülő). Ez az áldott intézmény évente több mint félezer legyengült vendégének szerzett feltünő gyógyulást. A testi gondozás mellett a lelkeket krisztusi erők építik újjá. Eddigi résztvevőink 80 %-a gyermek volt.

Külföldi segélyforrásokra nem támaszkodhatunk örökké. Ha azt akarjuk, hogy ez a remek, szép üdülő a mienk maradjon: vállaljunk részt *havonkénti önkéntes megajánlásunkkal* a fenntartási költségekből. Máshol a Mátrában csaknem napi 100 forintba kerül az ellátás. — De a megajánlások révén lehetővé tehettük, hogy a Missziói Otthon vendégei *önköltségi áron* élvezhessék azt, amit az üdülők és szállodák a fenti összegért tudnak csak biztosítani. Kérjünk ismertetőt és csekket a *Missziói Otthon vezető lelkészétől.* Címe: *Berzétei László, Mátraháza.* Egyszersmind küldjük meg azoknak a címét, akikről tudjuk, hogy szívükön viselik az evangélium ügyét és áldozni is tudnak érte.

AZ ÚT cimen új, haladószellemű egyházi hetilap indult Budapesten *Morvay István* szerkesztésében. A pataki missziói konferenciával kapcsolatban *Fekete Sándor*, a „csavargó-evangélizátor" a következő (túlzottan jóindulatú) megállapításokat tette:

„A pataki papok. *Azt hiszem, nem lehet őket két kezünkön összeszámolni. Sokan vannak. Szükség van rájuk. Alaposan megcáfolják azt a mondást, hogy több dudás nem fér meg egy csárdában. Mert lehetetlen — én „csak-azértis" megprobáltam — egyiktől a másikra valami rossz szót kicsikarni. Csodálatos testvéri egyetértésben leledzenek. Ezt nekünk, többi papoknak meg kéne tanulnunk tőlük. Vajjon nem attól vannak-e így, hogy senki sem akar közülük dudás lenni?"*

Első úrvacsoraosztás a háború után

Ha nagy élmény volt annak idején a háború utáni első templombamenetel, ugyanilyen — vagy még nagyobb — eseménynek számított mindnyájunk előtt a közelgető bőjti urvacsoraosztás időpontja.

Bornak színét sem láttuk. A fekete kereskedelem még nem kezdődött meg. Tudtuk, hogy jön az úrvacsoraosztási időpont; azt is tudtuk, hogy nincs az a pénz, amennyiért ekkorra bort lehessen vennünk. Pedig de nagyon jó lenne az Úr asztalához járulni! Enni az Ő testének és inni az Ő vérének jegyeit!

És egyszercsak — este szokott mindig meglátogatni, de ezt lehetőleg minden este megtette — nyílik az ajtó és belép azon K. Filep János presbiter. Kosarat hozott a karján. Köszönés után letette azt maga mellé a padlóra. Azután beszélgetni kezdtünk. Fogalmam sem volt róla, mit hozott. Az ő családja volt az, amelyik talán a legtöbb jóval meglepett ott-tartózkodásom idején. A gyümölcsből az első zsenge, télen a legtovábbtartó almából, lekvárból, — mindenből járt nekem kóstoló.

Most bort hozott. Három liternyit. Békebeli mennyiséget a bőjti urvacsoraosztáshoz. Néhány földbeásott liter megmaradt neki. Annak egy részét az Úrnak szánta, — a kegyelemért, a megmaradásért.

Milyen nehéz volt akkor a könnyeket visszatartanom!

Egy ember, aki nemcsak a bibliai első zsengét adja az Úrnak, hanem sokkal többet ennél: az utolsó morzsát és az utolsó kortyot is!

Hálaadásból. **N. M.**

Az internátusi felvételekről a közismert okok miatt még nem történt döntés. A következő héten azonban mindenki megkapja az értesítést.

Könyvek

Vásárhelyi János:

A jelenések könyve és a református egyház.
Kolozsvár, é. n. 32. l.

A könyv négy előadást tartalmaz: Az értelmezés feltételei — A könyv szerzője és tartalma — A könyv titkai — A könyv tanulságai.

A Szentírás legnehezebben érthető és legtitokzatosabb írása a Jelenések könyve. A gyülekezet tagja vezető nélkül könynyen eltéved ebben a könyvben. Ezt a füzetet iránytmutató kalauznak szánta az erdélyi püspök. Mint ilyen, hézagpótló és a gyülekezet tagjainak és lelkipásztorainak a legmelegebben ajánljuk. (Beszerezhető: Konvent Iratmissziója Budapest XIV. Abonyi-ut. 21. Ára: 3 Ft.)

Szenci Molnár Albert:

Szent Dávid király 150 zsoltára.
(84. kiadás. 365 oldal.)

A Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség megujhodó egyházi éneklésünk ügyét kívánta szolgálni az eredetí Zsoltár kiadásával. A szövegen és a ritmikus dallamon csak jelentéktelen változások vannak (például elavult szóalak pótlása az érthetőség végett). Karácsony Sándor bevezető tanulmányában az olvasót látja el a szükséges tájékoztatással. (Ára 10 Ft. — Megrendelhető 10·60 Ft, 41.509-es csekkszámlára való befizetésével.)

Böjtös Sándor:

Öt szót értelemmel.
(150 igehirdetés vázlat 145 o.)

Evangélikus lelkésztestvérünk új könyve értékes és hívők számára is könnyen érthető írásmagyarázatokat közöl. Szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe. (Ára 24 Ft. Megrendelhető: Györ, Bajcsy-Zsilinszky-út 24 szám.)

Dr. R. Van Deemter:

Akarsz-e meggyógyulni?
(Kiadja a Kecskeméti Református Szent Eklézsia 1948. 24 o.)

A kiváló holland pedagógus-teológus megszentelődésről írott tanulmányának kiadásával igen jó szolgálatot tett a kecskeméti gyülekezet. Ez a füzet a Kecskeméti Református Könyvtár 9. számaként jelent meg. A jó fordítás Hatvani Lajos vallástanárt dícséri. (Ára: 3·—Ft. Megrendelhető a kiadónál.)

Tavasi Lajos levele

Június 20-án nyilt meg a negyedik *Nevelésügyi Kongresszus* Pesten.

Pataki szempontból is érdemes megállni egy pillanatra ennél az eseménynél. Száz évvel ezelőtt az első Tanügyi Kongresszus megalkotója, szervező és irányító lelke *pataki diák* volt. Patakon járt iskolába neveléstörténelmünk száz év előtti érdekes és értékes alakja: *Tavasi Lajos* is. Ő adta ki az *első* magyar nyelvű tanügyi folyóiratot is. („Nevelési emléklapok.") Ő volt első lelkes hirdetője magyar földön az „embernevelés" eszményeinek. Elsőnek vezette be iskolájába a rendszeres testnevelést. Komoly hivatás érzettel volt apostola a magyar nevelés ügyének. A protestáns nevelés segítése — szerinte — egyenlő a *haladás* ügyének segítésével. Pataki tanulóévei hatással voltak egyéniségének kialakulására. Idézzük most a pataki iskolához intézett levelét. A hű tanítvány így emlékezik vissza „szellemi anyjára," a pataki iskolára: „Mint valaha — még 1827—28—29 és újból 1831-ben a S. Pataki Kollégiumnak tanítványa, a hálás emlékezetnek és kegyeletnek szálai folytonosan fűzve tartják lelkemet a szellemi Anyához. S amint a felserdült gyermek, erdőn, mezőn, berken, gyümölcsösökben szedegetett, azt az Anyának is jön bemutatni: „Tessék! édes Anyám!" (Megjelent munkáit küldi el a főiskolai könyvtárnak. Bár minden pataki diák követné példáját!)

Patakon tanultam a Hazát szeretni; az életben a Hazáért dolgozni; *48-ban a Hazával örülni; 49-ben érette szenvedni; 49 után véle sírni, meg azután tűrni* — most élek, hogy még vele s érette remélhessek. A remény az ifjúságban van, azért fűzém éltem fonalát az ifjúsághoz, nevelgetek, tanítgatok... Más, erősebb kezek viszik már a nevelészeti irodalmat is, de a multnak szálait azoknak sem szabad befonatlanul hagyni a gyeplőszárból. Ezzel kérve munkáimnak a könyvtárba befogadtatását, hálás és kegyeletes lekötelezéssel vagyok és maradok az Akadémiai S. Pataki fő-tanintézetnek s annak könyvtári Elöljáróságának alázatos szolgája dr. Tavasi Lajos." A levél 1866 június 10-én kelt Szepes-Iglón, Tavasi működési helyén.

Dr. Bakos József

A gyülekezetépítő munkaközösség
Őrszentmiklóson tart konferenciát

Az O. R. M. M. gyülekezetépítő munkaközösségét szeptember 13-án 14-én Őrszentmiklósra hivták össze a munkaindító konferenciára.

Megnyitó áhítatot 13-án reggel fél 10 órakor tart *Darányi Lajos. Dr. Victor János* „Gyülekezet és gyülekezetépítés a Szentírásban" *Joó Sándor* „Gyülekezetépítő munka a magyar református egyházban" cimmel tart előadást. *Farkas Béla* áhitatával fejeződik be a nap.

14-én *Nehézy Károly* áhítata után *Makkai László* ad elő „Gyülekezetépítés a világ keresztyén egyházaiban" cimmel. Több szervezeti megbeszélés szerepel még a gazdag tervezetben. Az összejövetel *Gyökössy Endre* áhítatával zárul.

Részletes tájékoztatót kérésre küld és minden kapcsolatos kérdésre készséggel ad választ *Adorján József* (Budapest, X. Fűzér u. 34/a.)

Napi ellátás 6 Ft. kenyeret kell vinni, valamint lepedőt, párnahuzatot és pokrócot is. Lelkipásztorok félárújegyet a közlekedésügyi minisztériumtól (Bp. Dob u. 77.) közvetlenül kérjenek. Világiak Adorján Józsefnek írjanak.

HIVATALOS RÉSZ

Értesítés! Azok az egyházak és intézmények melyek az új tűzbiztosítási ajánlataikat még nem küldték be, a legsürgősebben készítsék el és küldjék be az ÓRJÓhoz. Gondja legyen a presbitériumoknak arra, hogy valóságos értékben adják fel biztosításaikat, nehogy tűz esetében helyre nem hozható károsodás érje az egyházat. A tűzdíjak minden egyházközség által szeptember 15-i határidőig pontosan befizetendő.

Atyafiúi szeretettel:

Dr. Enyedy Andor sk.
püspök

Közlemény a Sárospatakon tartandó vallástanárképesítő vizsgálatról

A vizsga időpontja: 1948. szeptember 23—25. (A következő vizsga 1949. február havában lesz.)

A szeptemberi vizsgára a *jelentkezés határideje: szeptember hó 15.*

A jelentkezések beküldését úgy kérjük, hogy azok szept. 15-ig Sárospatak, Theol. Igazgatóság címre beérkezzenek, hogy az erre vonatkozó Konventi Szabályzatnak megfelelően egy héttel a vizsga előtt, tehát még szept. 15-én kiküldhessük a vallástanítási próbatanítás tételét.

A vizsgával kapcsolatban figyelembe ajánljuk az Egyetemes Konvent 1941. évi május havi ülésének 246. és a 264/1943. pontban előírt rendelkezések betartását. A vizsga anyagával kapcsolatban felhívjuk a figyelmet a Sárospataki Lapok 1948. évi jul. 1-i, 12. számában megjelent közleményre, ami a 248/1941 számú Konventi Határozat s az azt összefoglaló 1941. évi konventi jegyzőkönyv 9. sz. melléklet rendelkezései szerint készült.

A vizsgálat díjai a következők: vizsgadíj 150 Ft, oklevél kiállítási díj: 15 Ft, az oklevélre szükséges okmánybélyeg díja: 25 Ft.

Szeretettel kérjük az egyházi lapokat, hogy ezt a közleményünket átvenni szíveskedjenek.

Theol. Akad. Igazgatóság.

Meghívó. Felsőborsodi s a csatolt gömörtornai lelkész- és segédlelkésztársaimmal közlöm, hogy lelkészértekezleti gyűlésünket Miskolcon, a gyülekezeti teremben fogjuk tartani ezév *augusztus 6-án*, csütörtökön reggel fél 9 órai kezdettel. Tekintettel a tárgyalandó ügyek nagy fontosságára, kérjük a lelkésztársak megjelenését. Távolmaradás igazolandó! Szeretettel:

Gyülvészi István s. k. ért. elnök.

Állásccsere. Saját jószántomból elcserélném viszonylag igen jól javadalmazott, gyermekek iskoláztatására kiválóan alkalmas helyen levő díjleveles vallásoktató-lelkészi állásomat többé-kevésbbé megfelelő jövedelmű lelkipásztori, vagy vallásoktató lelkészi állással. — Az érdeklődő lelkésztársak leveleit „Vallásoktatói állás" jeligére a kiadóhivatalba kérem.

Lelkipásztorok! Vallásoktató lelkészek! Vasárnapi iskolai vezetők! Gyülekezeti munkások!
Jelentkezzetek!

1. *Egyházkerületi lelkészi értekezletre* hívjuk valamennyi lelkésztestvérünket Sárospatakra. Időpontja: *augusztus 23—25.* Jelentkezés: augusztus 19-ig. Programmja: 8—9-ig mindhárom napon bibliatanulmány és imaközösség. Vezeti: Darányi Lajos. 9·30—11-ig előadások. 11·30—12·30-ig egyházi énekiskola. Vezeti: dr. Szabó Ernő. 18—19-ig előadás. 20·30-tól esti áhitatok. Végzik: Kövér Pál, dr. Fürjész István és dr. Tussay János.

Előadás: 1. nap. A gyülekezeti munka új feladatai. Dr. Enyedy Andor. Az Ökuméne. Dr. Koncz Sándor.

2. nap. Egyházi nevelés egyházi iskolánkban. Dr. Szabó Zoltán. Egyházi nevelés az állami iskolákban. Molnár Pál és Hubay Lajos.

3. nap. Egyház és állam. Dr. Harsányi György. Egyházunk anyagi megszervezése. Dabóczy István, Nagy József.

Jelentkezési díj: 15 Ft. Ellátási díj: 24 Ft. Mindenkinek hoznia kell 75 dkg. kenyér és 30 dkg. fehér lisztet. Ezen kívül pokrócot, lepedőt, kispárnát.

2. *Vallástanítási tanfolyam.* Időpontja: *augusztus 26—28-ig* Jelentkezés: augusztus 19-ig. Az önkéntes jelentkezőkön kívül az Abaúji és Zempléni Egyházmegyék esperes urai jelölik ki a résztvevőket, aminek figyelembe nem vétele az Egyházkerületi Tanács határozata szerint fegyelmi vétségnek minősül annak minden következményével.

Munkarendje: Minden nap 8 és 21 órakor közös áhitat, amit a résztvevők végeznek. Erre önkéntes jelentkezőket kérünk. Az esti áhitatok után szabad beszélgetés és egyházi énekiskola. Ez utóbbit dr. Szabó Ernő vezeti.

1. nap. 9—12·30-ig: A bibliatörténet tanítása az alsó tagozatban. Ismertetés, bemutatás, megbeszélés, előkészítés. Végzi: Tóth Mihály. 16—19·30-ig: Az egyháztörténet tanítása. Mint előbb. Végzi: Szathmáry Ferenc.

2. nap. A vallástanítás tanterve. Ismertetik: dr. Szabó Zoltán és dr. Koncz Sándor. A vallástanítás módszere. Ködöböcz József. 17 h-tól. A vallástanítás lélektani kérdései. Dr. Mészárosné Victor Gabriella.

3. nap. 9—12·30-ig: Próbatanítás a bibliatörténetek köréből. Bemutatás, megbeszélés. Vezeti: Tóth Mihály. 16—19·30-ig: Próbatanítás az egyháztörténet köréből. Bemutatás, megbeszélés. Vezeti: Szathmáry Ferenc.

Jelentkezési díj: 15 Ft. Aki a lelkészértekezletre is jelentkezik, annak együtt 20 Ft. Természetbeniek, stb. mint az előbb.

3. *Vasárnapiskolai vezetőképző tanfolyam. Október 3—6-ig* a Bodrogköz és Hegyközből, *október 7—10-ig* az Abauji Egyházmegyéből, a Takta- és Harangod vidékéről jelentkezőknek. Dr. Ecsedy Aladár, Gyökössy Endre, Madarász Lajos stb. közreműködésével. Azok az ifjak és leányok, akik vasárnapiiskolai csoportvezető munkát szeretnének végezni, jelentkezzenek. Feltétel (elemi) általános iskolai végzettség és hívő lelkület. Jelentkezési határidő: szeptember 28. Jelentkezési díj: 15 Ft. Ellátási díj előreláthatólag napi 25 dkg. kenyér, 10 dkg. fehér liszt és 8 Ft. Egyéb, mint az 1. pontnál.

4. *Lelkészi továbbképző tanfolyam október 12—23-ig.* Jelentkezési határidő október 5. Programmja: Urvacsoraelőkészítő és hálaadó bibliatanulmány és imaközösség. Vezetik: Dr. Szabó Zoltán és Darányi Lajos. Az urvacsorai istentiszteletet dr. Enyedy Andor püspök végzi. Este a résztvevők által végzett áhitat, gyülekezeti beszámolók és egyházi énekiskola, amit dr. Szabó Ernő vezet.

Előadások: Dr. Marton János: A keresztség és az eszhatológia kérdése az egyháztörténetben, 2 óra. Dr. Mátyás Ernő: A keresztségre vonatkozó textusok exegézise, 2 óra és Az eszhatológia mai irodalma, 2 óra. Dr. Koncz Sándor: A keresztség mai irodalma, 2 óra. Dr. Újszászy Kálmán: A filozófia eszhatológiai problémái, 2 óra. Dr. Nagy Barna: Ökumenikus kérdések, 2 óra. Darányi Lajos: A keresztelési beszéd, 2 óra. Dr. Joó Sándor: Eszhatológia a predikációban, 4 óra. Dr. Tussay János: Eszhatológia az Ótestámentumban, 1 óra, ótestámentomi eszhatológikus textusok exegézise, 2 óra. Dr. Karner Károly: A jelenések könyvének eszhatológiai textusai, exegézis, 3 óra. A következő lelkészi továbbképző anyagának megbeszélése, 1 óra.

Jelentkezési díj: 25 Ft. Természetbeniek, előreláthatólag napi 25 dkg. kenyér és 10 dkg. fehér liszt, ellátási díj napi 8 Ft. Egyéb, mint az első pont alatt.

Mivel Isten segítségével a jövőben is szeretnénk e tanfolyamokat rendszeresen megrendezni, szeretettel kérjük a gyülekezeteket arra, hogy a konferenciákon és tanfolyamokon résztvevők részére a gyülekezet költségvetésében az anyagi segitségre vonatkozó keretet biztosítani szíveskedjenek.

Ugyancsak kérjük lelkipásztor-testvéreinket, hogy minden lehető módon segítsék elő, hogy az alkalmasak a laikus konferenciákon megjelenjenek. — Közöljék a fentieket — esetleg szószéki hirdetéssel — a gyülekezettel és egyénenkint is beszéljenek az érdekeltekkel.

Theol. Akadémia Igazgatósága.

Az Egyetemes Konvent 149/1915. sz. határozata alapján közli, hogy *Tárkány Szücs József Mátyás* I. és II., *Takaró Géza* newyorki esperes II., azonkívül *Varga Jenő* bugyi lelkipásztor II. lelkészképesítő bizonyítványát érvénytelenítette és a másodlat kiállítására engedélyt adott.

Csendesnap és vizsgaidők a teológián szeptember hónapban: 2—4-én pótkollokviumok. 6—7-én I. éves teológusok felvétele, csendesnap, urvacsoraosztás, szeretetvendégség. 8—9-én minősítő vizsga. 18-án írásbeli, 21-én szóbeli alapvizsga. 21—22-én I. és II. lelkészképesítő vizsga.

Az Abauji egyházmegye legutóbbi tanácsülésén az újonnan megválasztott tisztviselők: Kádár József, Patay József, dr. Benke Imre, Bellay Károly, dr. Eperjessy László, dr. Bodnár Géza, Mikes István, Nagy Lajos és Theisz László letették az esküt *Farkas Elek* esperes és *dr. Idrányi Béla* egyházmegyei gondnok kezébe.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni!

Csekkszámunk: 51.509.
Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

Méliusz Juhász Péter: Krisztus közbenjárásáról szóló prédikációi újból megjelennek. A csinos könyvecske, amely először 1561-ben jelent meg Debrecenben, ma is nyereség és érdekesség a theologiai irodalomban. A kiadvány ára 5 forint. Előjegyzési ára 4 Ft. Az előjegyzők portómentesen kapják meg, ha „Incze Gábor, Budapest 33.451" című és számú csekklapra befizetik szept. 15-ig ezt az összeget.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI Református Lapok

XLIII. évfolyam
15. szám
1948 szeptember 1

LELKÉSZEK PATAKON

E két szó az első látszatnál sokkal többet jelent. Nem egyszerű eljövetelt és itt való megfordulást. De jelenti azt, hogy Patak a kerületé, maga Patak az egyházkerület szerves része. És Patakon a lelkész is megérzi, hogy ő emberileg se egészen gazdátlan és árva. Hozzá tartozik társai közösségéhez és személyében szolgálata felelősségéhez. Az hogy Isten szeretet, valósággá válik abban, hogy a lelkipásztorok is szerethetik egymást és ebben a szeretetben még az azonos foglalkozás se lehet akadály. Patakon nem intézmények, hanem lelkek, emberek között, vergődő életek egymásra találásában szövődik kapcsolat. S hátha még új kapcsolat jön létre, vagy a régi lényegesen erősebbé válik a Lélek Pásztora és a lelkipásztor között.

Aug. 23-tól 29-ig egyházkerületi lelkészi értekezlet és vallástanítási tanfolyam volt Patakon. Az előbbin a kerületbe tartozókon kívül Szabó Imre esperes vezetése alatt a másik három kerületből is megjelentek az ORLE képviselői: Márkus Jenő, Szabó Sándor, Pap Béla, Balla Árpád és az ORJO részéről Egerházy Lajos. A megbeszélésekben valamennyien igen élénken vettek részt.

Filemon és a hat pecsét

A reggeli imaközösséget bevezető bibliatanulmányok alapigéje a Filemonhoz írt levél és a Jelenések könyvének 6. része volt. Darányi Lajos vezette.

A Filemonhoz írt levélben az domborodott ki, hogy a lelkigondozás szeretete elsőrangu pásztori feladat. Ha prédikálni, Igét hírdetni talán tudunk is, de messze elmaradunk a lelkigondozás területén. Pedig Isten még ilyen irányú hazai és külföldi teológiai könyveknek a megjelenésével is figyelmeztet erre.

A Filemonhoz írt levél megmutatja, hogy egyetlen lélek is milyen drága. Érdemes és kell érte imádkozni, vele viaskodni, hogy haza, Istenhez találjon. Meg kell találni hozzá a helyes emberi utat. Isten helyes emberi utakon végzi el az Ő munkáját. A lelki rábeszélés, a hajlandóság kitapogatása, emberi hídverés olyan módszerfélék, amiken keresztül a lelkipásztor, mint egyik ember, elviheti Krisztus ügyét a másik emberhez, Isten egyházának a helyi gyülekezetben a lelkipásztor pásztori hűségére rábízott tagjához.

A hat pecsét felszakításának exegézisében megjelent előttünk a győztes Bárány, a háboru, az azt követő fekete piac és járvány. Szóval földünk története. De kinyílt előttünk a menny is a Krisztusért való szenvedés vállalás és mártiromság távlatával. Megreszkettünk az itélet-hírdetés borzalma alatt, ahol csak az állhat meg, akit Krisztus Maga mellé vett. Igy legszemélyesebb ügyünkké válik az, hogy mi Krisztus mellett állunk-é? De szolgálatunknak is ez a legszemélyesebb vonatkozása: felelősek vagyunk, hogy a gyülekezeti tagok Krisztus mellé állását, az üdvösség felismerésének szükségét és bizonyságát senki előtt el ne hallgassuk.

*

A kiadós reggeli bibliatanulmányokon kívül még kifejezetten lelki alkalmak voltak az esti záró áhitatok, ahol Fürjész István, Kövér Pál, és Tussay János végeztek evangélizációs szolgálatot. Emellett a lelkipásztorok nagy része résztvett a pataki templomban a gyülekezetnek tartott urvacsoraosztás utáni hálaadó-hét esti istentiszteletein és az ehhez kapcsolódó gyülekezeti imaközösségben, ahol az amszterdami világkonferenciáért folyt a közös imádkozás.

Ökumené

A világzsinat megnyitásának napján dr. Koncz Sándor az Egyházak Világtanácsának munkájáról és történetéről emlékezett meg. Ez volt a konferencia első előadása.

A világtanács munkája azon épül fel, hogy az egyház kifejezetten egyház akar lenni. Evégből missziói központtá alakul át a maga egész szervezetében. Evangélizációs hadjáratot folytat keresztyén és nem-keresztyén pogányok között. Nagyhatalommá nő az egyház, mert erőssé válik egy gyengülő világban. Egyetlen nyereséggé és szilárd lelki ponttá.

Történetében az ihletést a mult század elején megalakult Bibliatársulatoktól kapta. Ma is a Biblia aktuális üzenetének a kutatása áll teológiai eszmélkedése középpontjában. A Biblia után az Evangéliumi Világszövetség említhető fel olyan szervezetként, amelyik az Ökumené számára a szárnyat: az imát szállította. A Külmissziói Szövetségek pedig az egyházat legfőbb tevékenységükre figyelmeztetik, arra, hogy lelkeket kell megnyerni Krisztusnak.

Amszterdam modern látomás arról a régi, de mindig friss tényről, hogy Krisztus teste egy. Egy az Úr, egy az Egyház a sok felekezetben is.

A gyülekezeti munka új feladatai.

Enyedy Andor püspök fejtegette ezt a kérdést. Az egyház magva Isten országa. A földi gyülekezet ezért az országért végez missziót az igehirdetésben és a ma különösen fontossá lett hitoktatásban.

A gyülekezet mint szervezeti egység, állandóan támadja a világot azzal a kéréssel, hogy van-é hited? Hogy vagy a megtéréssel?

Az egyházi ébredés a legfontosabb gyülekezeti kérdés. A gyülekezetben pedig az a mindent megelőző feladat, hogy a gyülekezeti közösség család legyen, ahol a lelki összetörtek mellett ott áll a kegyelem és könyörület vígasztalása.

A lelkipásztornak számolnia kell a gyülekezeti tagok új helyzetével. A sok testi és lelki nyomorúsággal, a lemondókkal, reménykedőkkel, tétlenkedőkkel és a lelki emigránsokkal.

Iskolai vallásos nevelés.

Erről a témáról három előadás hangzott el. Szabó Zoltán megmaradt pataki iskolánk felé ütötte meg a nagyon is híjjával talált egyházi nevelés miatt érzett bűnbánat hangját. A bűnbánat azonban nemcsak elmarasztalás, még kevésbbé a rossz szolgák gyümölcstelen szidása, hanem az új elindulás előtti termékeny számbavétel. Bűnbánatból, hibáink könyörtelen megvallásából és meglátásából jöhet csak az új építés lendülete.

Molnár Pál és Hubay Lajos arról az őrhelyről beszéltek, amit a hitoktatás jelent az állami iskolákban. Ez a hitoktatás első helyen említendő misszió. A vallásoktatás igazában véve templomon kívüli istentisztelet az ifjú gyülekezet számára. Fontos, hogy a vallásoktatás gyülekezeti tevékenység legyen még pedig úgy, hogy maga az ifjúság tevékenykedjék lehetőleg minden gyülekezeti funkciót a maga körében életrekeltő módon.

Az egyház anyagi megszervezése.

Dabóczy István és Nagy József tartottak előadást erről a kérdésről. A gyülekezeti sáfárságot országos keretben meg kell szervezni és reálisan fel kell építeni. Számot kell vetni azzal, hogy mik lennének egy országos pénztár, központi pénzkezelés felállításának lehetőségei. Erről a kérdéskörről az értekezlet határozati javaslatot is szerkesztett és felterjesztéssel élt a szeptemberben tartandó ORLE gyűléshez. Remélhető, hogy az itteni kezdeményezés komoly és a lehetőségekkel számoló rugalmas és mozgékony szervezetté válik, hogy az anyagi ügyek területén való rend kifejezésre juttassa a lélek területén való rendet egyházunk belső életében.

Tanácskozás folyt egy kerületben megszervezendő Lelkészi Segélypénztárról is.

Vallástanítási tanfolyam.

A vallástanítási tanfolyam gerince a mintatanítások voltak. A tanítóképzőintézetben a bibliai történet és az egyháztörténet módszeres tanításában nyertek a résztvevők bevezetést és utána bemutató tanítást is. Ezek bizonyára felejthetetlen élményekké váltak a maguk közvetlenségében mindazoknak, akik ezen résztvettek.

Egy mintatanítást az előadott ismeretek és megfelelő bevezetések alapján maguknak a résztvevőknek is ki kellett dolgozniok és egy közülök ezt be is mutatta.

A mintatanításokon kívül a vallástanítás tanterve és módszere részletes ismertetést nyertek és kitűnő lélektani bevezetést kaptunk dr. Mészárosné, Victor Gabriellától.

A tanfolyamot énektanítás egészítette ki a leendő új énekeskönyv anyagából pataki Szabó Imre vezetése alatt.

Fontos megjegyzések

Az értekezleten és a tanfolyamon kialakult az a vélemény, hogy ebben az időpontban Sárospatakon rendszeresíteni lehet — Isten segítségével — évről évre a a kerületi lelkészértekezletet és a minden évben, főleg mintatanításokat és módszertani kérdéseket nyujtó vallástanítási tanfolyamot.

A rendszeresítés mellett sok szó esett arról is, hogy egyáltalán nem rossz, ha ilyen tanfolyamra berendelik a lelkészeket. A berendeltek nagy része örült annak, hogy alkalma volt tanulni és találkozni. Hogyne örült volna, hiszen akadt olyan is, aki 1914 óta nem volt Sárospatakon, pedig azóta is mindig a kerületben szolgált. Mennyi minden változott azóta! Sokan nem mennek sehová, pedig ennek ők maguk is, gyülekezetük is mérhetetlen kárát látja. Itt az ideje annak, hogy nem-mozgó, vagy nehezen mozduló lelkipásztortestvéreink számára, ha kell tervszerű kötelezéssel is, megnyissuk a tanulási és találkozási lehetőségeket. Ez a példa is mutatja, nem bánják meg. Ha vonogatva tesznek is eleget az egyházi felsőség berendelésének, mégis naggyá válik örömük és gazdagodik lelkük. Nem kell félni attól, hogy kötelezéssel is segitsünk azokon, akik csak erre mozdulnak meg. Akik pedig még erre se, azoknál alkalmazni kell a kilátásba helyezett fegyelmezést annak minden következményével. Ha a lelkipásztori kar nem tud önfegyelmet gyakorolni, akkor jönnie kell a közfegyelemnek, de nem lehet engedni, hogy egyéni lazaságoknak gyülekezetek lássák kárát. Mert a gyülekezet Istennek akkor is drága, ha esetleg nagyon olcsón tekint rá néhány pásztora.

Meg kell még jegyezni azt is, hogy ezeknek a konferenciáknak és tanfolyamoknak a költségét be kell venni a gyülekezet missziói költségvetésébe. Sok helyen ez meg is van. A gyülekezetnek igen nagy érdeke, hogy lelkipásztora kimozduljon. Egy ilyen kimozdulás a megszokott, nem egyszer panaszos és sok keserűségre okot adó környezet elhagyása új és friss lendületet ad a munkásabb szolgálat ellátására. Igen sok esetben ilyen kimozdulásokban találja meg Krisztus a lelkipásztort és a lelkipásztor is az ezeken való megmozdulásokban találkozik igazán Krisztussal.

Z. R.

Tanácskozik az amszterdami világkonferencia

Az egész keresztyén világ érdeklődése ezekben a napokban Amszterdam felé fordul. A Keresztyén Egyházak Világtanácsa első világkonferenciájának a tanácskozásai folynak. Több mint százötven egyház képviselői tárgyalják meg az evangéliumi megujhodás nagy kérdéseit. Magyarországot dr. Ravasz László, dr. Vasady Béla, dr. Nagy Barna és dr. Pap László képviselik, minthivatalos rendes tagok.

Az ünnepségekről és tanácskozásokról „Az Út“ részletes és kimerítő tájékoztatást ad.

Ezekből a tudósításokból vettük át dr. Mott János a KIE elnöke, aki a legutóbbi béke Nobel-dijat kapta, megnyitó beszédének egyes részeit és dr. Barth Károly előadásának legfőbb mondanivalóit.

A mi korunk

az ember végső szükségének kora

— A mostani egyetemes gyűlés a népek életének sorsdöntő pillanatában gyűlt össze — mondotta Mott János. Akár a veszélyekre nézünk, akár a lehetőségekre, még sohasem volt a mostanihoz hasonló korszak.

Az én szívem még soha ennyi reménynyel nem volt tele. Azt kérdik miért? Mindenekelőtt a példátlan szenvedésekért, amelyek az elmúlt éveket közel és távol jellemezték és még ma is gyötörnek és kísértenek bennünket. Ha az utolsó évek áldozataira gondolok, a zsidókhoz írt levél igéje jut eszembe: „Hogy nálunk nélkül tökéletességre ne jussanak“ (Zsid. 11, 40). Egészen közelről érintettek az utolsó évek szenvedései és tragédiái és azok egybeolvadnak lelkemben Krisztus keresztjének eleven jelentőségével. Most jobban megértem, mint valaha, hogy miért kellett megjárnia a kereszt útját. Vajjon nem itt van-e az alkotó és győzedelmes erőnek igazi titka?

— Aztán az a komoly és mégis annyira reményteljes Ige áll elém, hogy az ember végső szüksége Isten nagy alkalmát jelenti. Világszerte a mi korunk az ember végső szükségének kora. Soha még ilyen idők nem voltak. Miért ne hinnénk tévedhetetlen meggyőződéssel ennek a fontos igének a második felét is, hogy Isten terve szerint a szükségnek ezt az idejét Ő felhasználja az Ő nagy tettei számára.

— Minden eddiginél magasabbra emelkedhetik a mi reménységünk, ha arra gondolunk, hogy a történelem folyamán még soha sem volt ilyen sok keresztyén ember, akinek Krisztus jelenléte hiteles élményévé lett.

— Végül azért is tele van szívem bizalommal és reménységgel a mai tragikus időkben, mert tény, hogy most nagyobb Krisztusunk van. Nem újabb Krisztusunk, mert Ő tegnap és ma és örökké ugyanaz. Milyen értelemben nagyobb hát Ő? Mert Ő más, mint a többiek mind, más, mint a vén, szent emberek a hinduk között, más mint Buddha és Mohamed, más mint Mózes és Pál, igen, Ő más, mint a többiek. Ő felegyenesedve áll az elesettek között, erősen áll a gyengék között, tisztán a beszennyezettek között, elevenen a holtak között. Ő az élet ősforrása, a legnagyobb és legmélyebb változások megújító forrása, amelynek valaha végbementek és végbe fognak menni. Az Egyetemes Egyháztanács számára Ő a középpont és reménységünknek túláradó forrása, — fejezte be mély megilletődés között Mott János.

Isten ma is Úr

és dicsőségét másnak nem adja

Barth Károly bevezetésében arról beszélt, hogy a kongresszusnak először Isten országát és az Ő igazságát kell keresnie, ha azt akarja, hogy „a többiek is“ megadassanak néki. A tanulmányi kötetből gyakran olyan hang csendül ki, mintha *nekünk* kellene és nekünk lehetne megoldanunk az egyház és a világ nagy kérdéseit. Túlsokat kereskedünk *alul*. Túlsokat elemezzük a bajokat és túl okosak akarunk lenni. *Mintha bizony nem tartoznánk hozzá mi is, sőt mi elsősorban a „világ zűrzavarához“.*

Sok keresztyén hívő úgy viselkedik, mintha a jó Isten meghalt volna és most helyette az egyháznak kellene a világgal törődnie.

„Isten terve“ nem valami kiagyalt Marshall-terv, amelyet nekünk kellene végrehajtanunk. Isten ma is Úr és dicső-

(Folytatás a második oldalon)

„Én és az én házam...”

Csel. 17:17—18. Érdemes végiggondolni a misszionárius nehézségét, amely nehézség Pál előtt is ismeretes volt. Nemcsak pásztorolni és terelgetni kellett a gyülekezetet, hanem előbb össze kellett hozni, meg kellett csinálni. Nem lehet a gyülekezetet készen kapni. Ezért kell ma is misszionáriusnak lenni minden lelkipásztornak. Pál utána ment az embereknek. Nemcsak a zsinagógákban, hanem a piacokon, úton, útfélen, mindenütt azt nézte, hogy kivel lehetne szóba állni, kit lehetne megnyerni. Vitatkozott, bizonyított. Egész emberi létével és képességével küzdött az Úr ügyéért. De nemcsak azokkal állott szóba, akik vallási érdeklődésűek voltak, ha nem azokkal is, akik világnézetet kerestek, vagy terjesztettek. Mindenki, aki az ember igazi helyét keresi ebben a világban, Krisztust keresi akkor is, ha ő maga sem tudja.

Adj felelősséget és missziói bátorságot a te gyermekeidnek, Atyánk, hogy ne oszoljon a gyülekezetből még az is, ami készen volt, hanem gyüljön napról-napra. Ámen.

Csel. 17:19—21. Amikor észrevették, hogy Pálnak komoly mondanivalója van, valósággal kényszerítették, hogy ott, a piacon, ahol erre hely volt, fejtse ki a tudományát. Az athéni piacon akkor valami szenzáció, új hír volt. Mindenki azt tárgyalta valakivel. Igy nem nagyon alkalmas volt a hely és a hallgatóság. Nem valami kellemes lehetett ott Pálnak szólani. Nem is valami mutatós ember volt Pál. A beszédben is volt valami nehézsége. Különösen a beszéd kezdetén nem nagyon engedelmeskedett a nyelve. De ő csak azt látta, hogy itt az alkalom sokak előtt bizonyságot tenni Krisztusról. Nem félt és nem szégyelte. Lehet, hogy ő gyenge, de erős az, akiről szól, akié az az ügy.

Minden körülmények között és minden nehézségek ellenére is adj mindig bátorságot az Ige hirdetőinek, hogy álljanak elő vele alkalmas és alkalmatlan helyen és időben, mi Urunk, Istenünk. Ámen.

Csel. 17:22—23. Pál olyan ügyesen vezeti be a beszédét, hogy azokban a könyvekben is, ahol a szónoklatnak, a beszédnek a tudományát tanítják, ezt a beszédkezdetet a legjobbnak tartják. A sok bálvány között van egy, az ismeretlen isten, hát ő ezt az athéniek előtt ismeretlen Istent hirdeti. Mert csak az athéniek előtt ismeretlen az az Isten, Pál előtt nem. Mert az az Isten kijelentette magát. Pál tudta, hogy honnan kell kiindulni, hogy kell az érdeklődést megfogni. Pál nemcsak hitt, hanem az ésszel is tudott bánni. Azért lehet és azért kell bátran odamenni mindenkihez a Krisztusban adott örömüzenettel, mert mindenki vágyódik utána és mindenki rá van szorulna. Mindenkinek az életében csakhamar meg lehet találni azt a kapcsoló pontot, ahol el lehet kezdeni a bizonyságtételt. De néha bevezetés sem kell. Csak azt kell mondani: Krisztus hiányzik a te életedből.

Segítsd meg, Urunk, a te szolgáidat, hogy teljes elméjükkel szerethessenek és szolgálhassanak Téged Ámen.

Csel. 17:24—28. Istennek a teremtő hatalmát, erejét és dicsőségét emeli ki Pál. Akkor, amikor valaki bálványt, istent csinál, az tudja meg, hogy nem az ember csinálja az istent, hanem az Isten teremtette az embert. És amikor az ember úgy akarja Istent tisztelni, hogy templomokat emel, akkor előbb azt tudja meg minden ember és azt mérje fel, hogy az mit jelent, hogy minden Isten teremtménye. De Isten nemcsak a világot teremtette, hanem az embert is Isten teremtette. És azért teremtette az embert, hogy Őt, a teremtő Istent megismerhesse. Azért keresi mindenki az Istent. Azért olyan nagy kérdése minden embernek a világmagyarázat, az ember céljának a magyarázata, mert voltaképen Istent keresi. Még a pogány költők is erről írtak. Isten mindenkinél létkérdés. Ezért kell ezt mindenki előtt előhozni.

Add, Atyánk, hogy mi ne magunkat, hanem Téged dicsőítsünk. Ne az töltse be a mi szívünket, hogy mi mit csináltunk, hanem lássuk meg minden tettedet a mi Urunkban, Krisztusban. Ámen.

Csel. 17:29—31. Jézus Krisztus testté létele, az ő tanítása és a Szentlélek kitöltetése azt jelenti, hogy elmult a tudatlanság ideje. A bűn által támasztott homályon át ragyogott Krisztusban a kegyelem napja. Ezért kell megtérni. Mindig nagy kötelezettséget jelent az, ha az ember Krisztus születése után él. Mert Isten számon kéri tőlünk mindazt, amit hittünk és nem hittünk. A halál után nem a semmi jön. Krisztus feltámadása azt bizonyítja, hogy a halál után is van élet. Ezért nem maradhat Isten ismeretlen senki előtt.

Áldunk Tégedet, Atyánk, hogy Krisztusban megismerhettünk. Ámen.

Csel. 17:32—33. Addig, ameddig Pál csak arról beszélt, ami történet, ami az ember világának a síkjában történt, legalább is hallgattak. De amikor arról szólott, ami már az Isten világának egy része, amikor a feltámadásról szólt, akkor egyesek elkezdtek gúnyolódni. A gúnyolódás mindig a sarokba szorított ember szánalomra méltó vergődése. Aki gúnyolódik, az nem akarja, vagy nem tudja elfogadni azt az igazságot, amiről szó van. De megcáfolni se tudja. Érvei nincsenek. Csak gúnyolódni tud. Ahol a sátán már csak gúnyolódni, csúfolódni tud, ott már csúfosan elveszítette a csatát. Ezt kell nekünk látni. Mások pedig halogatták a tovább hallgatást és a döntést. Majd máskor. Ami legtöbbször azt jelenti, hogy: soha. Aki halogat, az elkésik.

Amikor mi a feltámadás csodáját, igéretét halljuk, hadd zengjünk Neked öröm-éneket, Atyánk. Ámen.

Csel. 17:34. Pál el is ment. Megtette kötelességét. Itt is szólotta az Igét. Itt is megfújta a menekülés trombita felhívását. Mehet. Ha valaki nem hisz, azt már nem a Pál kezétől kéri számon Isten. De ez az eredménytelennek látszó igehirdetés sem volt egészen eredménytelen. Nem tértek meg tömegek, de az Ige nem ért üresen vissza. Néhányan csatlakoztak hozzá. Isten adja mindig az időnek és a helynek az alkalmas voltát. Ő készít el és érlel meg döntésre szíveket.

A Te Igéd soha se térjen vissza üresen, Úrunk. Ámen. *Darányi Lajos*

Szeretettel

Lelkipásztor Testvéremnek

Miskolc

1948. IX. 1.

EXPRESS

Szolgálati helyén

Kedves Testvérem az Úrban!

Hosszú tusakodás után elintéződött szívemben, hogy megírom Neked ezt a levelet. Igaz, hogy félelmek és reménységek között írok, részben a mult és az előítélet és a mindenképen „megkörnyékező bűn“ miatt s reménységgel utolsó beszélgetésünkre gondolva.

Akkor egyházi életünk külső és gyülekezeti életünk belső kérdéseit beszéltük meg. Nyilvánvalóvá lett előttünk, hogy az egyházra rossz idők járnak s az új eszmeáramlatok nagy tömegeket ejtenek hatalmukba. S másrészről gyülekezeti életünk a tavaszi virágzás, bimbózás jeleit mutatja. Megjegyzéseidhez szeretnék néhány szót fűzni.

Elsősorban azt látom, hogy Isten nagyon komoly kérdéseket tett fel nekem. S ezekben az én személyes életem sorsa van élére állítva. Annyira leegyszerűsödtek a dolgok, hogy ma számomra nincs más kérdés, mint Isten és én. Ebben oldódik meg az emberekhez való kapcsolatom, függetlenül attól, hogy milyen társadalmi osztályhoz, világnézeti álláspontho tartoznak, politikához és az állami élethez való viszonyom. S ha arra a kérdésre nem tudok felelni, amit kérdezett tőlem, akkor ezekben a kérdésekben teljesen lehetetlen a helyes felelet. Eddig én adtam fel kérdéseket s a világ is sokszor állásfoglalásra kényszerített, de ez egyikhez sem hasonlítható.

Másodsorban azt látom, hogy jövőm és üdvességem miatt sokkal fontosabb a külső helyzeti szorongattatásnál az a belső szorongás, ami szintén Tőle való. Ugy látom, hogy Isten nyilvánvalóan kezébe vette az ügyemet. Sokkal aggasztóbb számomra az, hogy Isten nemcsak a külső feltételeket vette el, amikre eddig támaszkodhattam, hanem belül, a szívemben rombolta össze eddigi szilárdnak hitt meggyőződésemet. Kérdésessé vált számomra egész igehirdetésem, pásztori szolgálatom, emberekhez és csoportokhoz való viszonyom. Ugy látom, hogy mindezek Istennek nem tetszenek. S ez a szorongás egy belső hiányérzetet és békétlenséget ad. Ezeket fel kell számolnom.

Harmadsorban látom, hogy többet vívódom, mint eddig bármikor. Láttam ezt rajtad is. Tudom, hogy Te sem tudsz ma már olyan nyugodtan délutánokat hiábavalóságban eltölteni s Istentől órákat ellopni. Tudom, hogy Te sem alszol ma már olyan nyugodtan, abban a reménységben, hogy ezeket az időket át lehet vészelni és ki kell várni.

S végül azt figyeltem meg, hogy mindez nem egyedül az én ügyem. Ebben sokan érdekelve vannak. Mintha azok, akik körőttem vannak és szeretnek engem, maguk is izgatottan figyelnék mostani állapotomat. Ők is kíváncsiak arra, hogy mi lessz. Sőt úgy látom, hogy azok az emberek, akik a gyülekezetben élnek szintén élénkebbek lettek, figyelik, hogy Isten kérdésére, amit feltett nekem, milyen lesz a válaszom és milyen eredménye lesz a vizsgának. Ugy látom, hogy minden mozdulatom és minden szóm, mit kimondok, most másképpen érdekli őket,

Abban a reménységben zárom levelemet, hogy legközelebb többet írhatok. Adjon nekünk az Úr hűséget és éberséget: **Cs. L.**

(Az elsőoldal folytatása)

ségét másnak nem adja. Nem a mi éleslátásunk, programunk és tevékenységünk fogja a világ zürzavarát rendbehozni, hanem Isten terve amely az egész keresztyén egyházi világ *fölött* érvényesül.

Ezután Barth Károly a négy tanulmányi csoport munkálataival foglalkozott és egyenként rámutatott arra, hogy még mindig sok aggodalmaskodás és sok keresztyén ideálizmus tartja fogva az egyházakat. Éttől kell elsősorban megszabadulnunk.

Foglalkozott az itt megjelent egyházak belső ellentéteivel, melyek például lehetetlenné teszik, hogy közösen valamennyien résztvegyenek az úrvacsorán. Ezt a szégyent meg kell vallani és megnehezült,de mégis jó lelkiismerettel állani az Úr elé.

A távolmaradó egyházak által Isten azt akarja nyilvánvalóvá tenni előttünk, hogy nem szabad valami keresztyén Bábeltorony építésére gondolnunk, mintha mi képesek lennénk a világegyházat megvalósítani. És attól is meg akart Isten óvni, hogy olyanok legyünk együtt, akik különbözőségeinknél fogva ezidőszerint nem vagyunk képesek egymást igazán megérteni.

A keresztyén egyház dolga az, hogy a világ előtt kiábrázolja Isten országát. *Isten országát* és nem a mi jó vagy rossz terveinket, elgondolásainkat. És *kiábrázolni* vagyunk hivatva ezt az Istenországát, nem pedig megcsinálni. Mint őrállók, mi várjuk ezt az országot a mennyekből, amelyet Jézus Krisztus hoz magával, amikor majd megjelen.

Végül felhívta Barth a kongresszust, hogy vegye magára az Ige terhét: *„Tanácskoztok és nem lessz meg, mert itt van Immánuel“*. A konferenciának is bizalommal, de őszintén el kell mondania: *„Uram, könyörülj rajtam, szegény bűnösön.“*

Arccal
az iskolák felé!

Egyetemes Konventünk Elnöksége a négy egyházkerület elnökség felhatalmazása alapján a következőket rendelte el:

Évnyitó istentiszteletek

Szeptember hó első vasárnapján az összesreformátus templomokban tartassék tanítás a keresztyén gyülekezetnek állandó felelősségéről az ifjúság nevelése és az iskolák iránt.

Az ifjúsági istentiszteleten pedig, amelyet minden gyülekezetben az iskolai évnyitó napján reggel 8 órakor, az ifjúságot a templomba felvezetve meg kell tartani; tartassék tanítás az ifjúságnak, a tanítóknak és a szülőknek, hogy az egyházhoz való viszonyukban az iskolák államosításával semmi változás, vagy törés nem állott be.

Felhívandó az ifjúság figyelme, hogy a kötelező hittanórákon az iskolában szorgalmasan és lélek szerint vegyenek részt, az ifjúsági istentiszteleteket teljes buzgósággal látogassák, az ifjúsági összejöveteleket a gyülekezetekben még szorgalmasabban keressék fel.

Éberen ügyeljen minden igehírdető arra, hogyha bármilyen fájdalmas tény is az egyházunkra iskoláink államosítása, ne tápláljon sem maga s ne ébresszen másban sem közönyt, sem versengésnek, ellenszenvnek, vagy haragnak lelkét a tegnap még kezünkben levő iskoláinkkal szemben. Az egyház szeresse továbbra is az iskolát, azt védje, gondozza, imádságaiban hordozza, fokozottan érdeklődjék sorsa iránt, — mintha az övé volna, amint hogy eredet szerint és lélek szerint valósággal az is. Lásd I. Királyok 3:16—28. Az Ur Isten azt a feladatot adta nekünk, hogy *most* jobban törődjünk az iskoláinkkal, mint mikor annak falai, kormányzata és a tulajdonjoga is a mienk volt. Az iskolákért való felelősségben a gyülekezetek senki által magukat megelőzni ne engedjék.

A szülők dolga

Kívánják meg a szülők, hogy gyermekeiket a keresztyén hitre az iskolákban továbbra is hűségesen tanítsák. A keresztyén énekekben és az imádkozásban gyakorolják őket, mert: *„A bölcseség kezdete az Isten félelme“* (Péld. 9:10). A szülők legszentebb kiváltsága, hogy Jézushoz vigyék gyermekeiket, Márk 10:14. Támaszszanak igényt a szülők, a hívek s maga a presbitérium is az iskolák szellemével szemben. A tanítványok jó előmenetelét jutalomkönyvekkel serkentsék, a szegény tanulókat ruházattal, tankönyvekkel segítsék. Alakuljanak az iskolákat pártfogó református szülői szövetségek. A kiváló képességű gyermekeket tartsák szemmel és számon, magasabb iskolába útjukat egyengessék, sőt akikben az Úr szolgálatára az elhívás már korán kitetszik, az olyanokat a gyülekezetek maguk taníttassák. Legyen a gyülekezetnek is az iskolák színvonaláról keresztyéni mértéke.

A tanítók felé

A gyülekezet az iskolák tanítói, tanárai iránt továbbra is megbecsülést és tiszteletet tanusítson. A tanítókat, tanárokat, akik eddig egyházi tisztviselők voltak, az új viszonylatban, ha nem lesznek is azok, lélek szerint azoknak ismerjük őket, s mint egyházunk tagjait, gyermekeink hitretanítóit s népünk példaképeit ott akarjuk mindig látni a gyülekezetben továbbra is, mint belső embereket s az arra alkalmasokat örömmel fogjuk bekapcsolni adandó alkalommal a magasabb és alsóbbfokú egyházigazgatásba is.

Ami megmarad

Hármas minőségünkben: mint szülők, mint egyháztagok és mint magyar állampolgárok egyformán felelősséget érzünk iskoláink iránt s ugyanakkor *kezünkön megmaradó gimnáziumaink és leányiskoláink, valamint teológiai főiskoláink, tanulóotthonaink, diakonus és diakoniszszaképző intézeteink, missziói iskoláink és tanfolyamaink iránt. Az iskoláinkra fordított áldozatot továbbra is meghozzuk, hogy olyan szolgákat, pásztorokat, tanítókat, hitoktatókat, vasárnapi iskolai és ifjúsági vezetőket nevelhessen egyházunk, akik kárpótolnak bennünket elvesztett iskoláinkért.*

Mint együttmunkálkodókat intünk titeket, hogy „hiába ne vettétek légyen az Istennek kegyelmét. Senkit semmiben meg ne botránkoztassunk, hogy a szolgálatunk ne szidalmaztassék.“ II. Kor. 6:1. 3.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni!

Csekkszámunk: 51.509.

Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

Hírek

Mendúrok

a kis diákok Patakon. Igazában a legkisebbek. Az első osztályosok. Mostani névvel az V. általános iskolások. Szeptember legmeghatóbb látványa volt, amikor a kis félénkszemű mendúr először állt meg a hatalmas Főiskola előtt. Félénk örömmel szorította az eddigi édesanyja kezét, amint feltekintett az Alma Materre. Mikor az édesanyja haza ment, az első éjszakákon sok apró mendur párnája volt könytől ázott.

Ezen a szeptemberen hiányoznak a kis mendúrok. Kultuszminiszteri rendelet van róla, hogy az általános iskolát mindenki saját körzetében végezze. Sok csalódott gyerek sír most odahaza. A főiskola még nem adta fel a reménységet. A vezetők lapzártakor még tárgyalnak Budapesten.

Dr. Maller Sándor *Angol internátusi helyettes igazgató egyéves angliai tanulmányútról feleségével együtt hazaérkezett.*

Jónás Imre kokadi lelkipásztort (volt pataki diák) választotta főjegyzőjévé a Bihar-Érmelléki egyházmegye.

Eötvös Ferenc tiszaszederkényi lelkipásztor *lelkészözvegyek segélyezésére 300 forintot adományozott. — Bárcsak mások is megemlékeznének s mindnyájan számontartanánk özvegyeink nehéz helyzetét.*

Miskolcon a füzesutcai imaház már nem tudta befogadni a hívek mindig emelkedő sokaságát, igy a nyár folyamán a szükségessé vált kibővitését elvégezték.

A kormány három millió forint segélyt juttat a háborúban megrongálódott templomok és lelkészi lakások kijavitására. A kultuszminisztérium egymillió forintot augusztusban folyosított, egymillió szétosztása szeptemberben történik. A harmadikról októberben történik intézkedés.

A bodroghalászi egyház szeptember 5-én egésznapos gyülekezeti konferenciát rendez. Ezúton is szeretettel meghívja a környéki gyülekezeteket.

Katolikus lelkészek is imádkoznak az amszterdami világ-konferenciáért. Mint ismeretes a vatikán az ökumené gondolatával szemben elutasító magatartást tanusít. Vannak azonban katolikus lelkészek között is értékes személyiségek akik figyelemmel kísérik és támogatják is Krisztus hívei egységéért küzdő Egyetemes Egyháztanács nemes célkitűzéseit. Legutóbb a franciaországi német hadifogolytáborok lelkészei tartottak Lourdesben konferenciát. A hadifoglyokat segitő Ökumenikus Bizottsághoz levelet intéztek. „Mindazokért a lelki és morális segitségért — irják többek között, — amelyet az Önök részéről megtapasztalhattunk, azáltal fejezzük ki háládatosságunkat, hogy az amszterdami világkonferencia alatt hűségesen fogunk imádkozni: Isten, a mi Urunk vezesse önöket további lépéseikben is és teljesítse be Fiának utolsó kérését: *Hogy mindnyájan egyek legyenek*, hogy elhigyje a világ, hogy Te küldtél engem.“ (János 17: 21.)

A makkoshotykai gyülekezet buzgó asszonyai még az új előtt, amikor arra legnagyobb szükség volt, (már az utolsó marék tészta került a levesbe) húsz kiló körüli szárított tésztát vittek az erdőbényei árvaháznak — Szép lenne, ha most, amikor a gondos háziasszonyok már készitik az új tarhonyát, a tehetős nagy gyülekezetek is gondolnának kis árváink téli megsegítésére.

Tapolcai missziói telepünkön augusztus 29-ére tervezett missziói konferenciát 30-án tartottuk meg.

Krisztus egyesült egyháza néven tömörültek az eddigi amerikai evangéliumi református és kongregácionálista keresztyén gyülekezetek. A közös új egyháznak 1,800.000 tagja van és 8.700 gyülekezete. Templomaik és parókiáik értéke kb. 260 millió dollár.

Körülbelül 3 milliárd forint értéket jelentenek az államosított iskoláink épületei és felszerelései.

Bátoritás a halál ellen

Szepetneki János † 1555

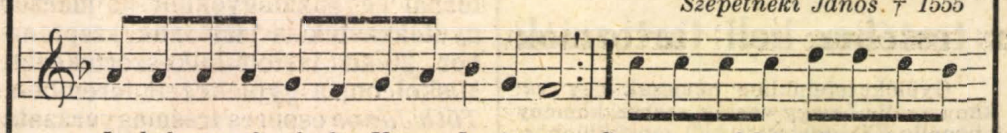

Im-hol vagyok, é-des Uram, Is-te-nem, Szent ne-ved-ért szőrnyű halált
Kész vagyok mindenben Néked enged-nem;

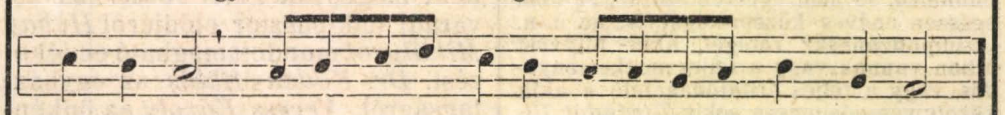

szen-ved-nem, Csak az i-gaz hit-ben ne hagyj tő-led el-es-nem!

Oda megyek, ahova parancsolod,
Akár tűzre, akár vízre akarok,
Vagy fegyverre, tömlöcre te kívánod:
Legyen, Uram Isten, valamint te akarod!

Az halálra imhol viszem fejemet,
Nem szánom én kibocsátni lelkemet,
A Krisztusért kiontani véremet;
Ezzel megmutatnom az én igaz hitemet.

Egy keveset ha én itt most tűrendek,
A Krisztusért ha valamit szenvedek:
Nagy bőséges jutalmat tőle vészek,
Őrök dicsőségben véle mert együtt lészek.

Nézz reám, én Istenem, szent szemeddel,
Hogy tűrhessek mindent nagy békességgel,
És lehessek azokhoz szeretettel,
Akik háborgatnak, megölnek fegyverökkel.

Jőjj el immár, ó én édes orvosom!
Jöjj el, megváltó szép Jézus Krisztusom!
Jöjj el, megnyugtatóm, édes Megváltóm:
Testemet-lelkemet te kezedbe ajánlom!

Ezerötszáz ötvenöt esztendőben
Ez éneket szerzék Szamos mentében;
Az halálra való készületjében
Szepetneki János, a Krisztushoz mentében.

Szepetneki János 400 éves hitvalló éneke az új énekes könyvünk egyik legértékesebb darabja lesz. Lapunk templomi hangversenyein már felcsendült. Mindenütt megszerették. Teljes szövege, 29 versszak, a magyar református egyház hitvallása lehet.

Egyházi élet Erdélyben

NEM AZ IGAZI Erdélyben voltam, hanem a Bánátban. Lugoson, ahol néhai jó *Fogarassy István* lelkipásztor a XVII. században román nyelvre fordította a Heidelbergi Kátét. A román nép körében bizony nem vert gyökeret a reformáció, de baptisták vannak most is közöttük. — Természetesen csak a református egyházi életről tudtam meg rövid ottlétem alatt egyetmást. Leírom röviden, amit láttam, amit hallottam és amit olvastam. Ami a bánáti részeken van, ugyanaz van nagyjából Erdélyben is.

VOLTAM TEMPLOMBAN Lugoson. Az ottani gyülekezet több, mint ezer lélekből áll. Az istentiszteleten nem voltak többen, talán még kevesebben, mint 9 évvel ezelőtt. A lelkipásztor: *Nemes Elemér* aki a bécsi döntés után Romániában maradt egyházvidéknek 7 éven át püspökhelyettese volt, hirdette az igét a 145. zsoltár 15/16. versei alapján. Istentisztelet után elbeszélgettünk. Azt mondta, hogy a magyarok erősen benne vannak a politikai életben, s így elmaradoznak a templomból. Az iskolát most vette át az állam. A lelkészek államsegélyt kapnak és helyi javadalmat. Elkértem és végigolvastam a Kolozsváron megjelenő Református Szemle 1945—8. évfolyamait. Le van irva benne *Arday Aladár* királyhágómelléki püspök beiktatása s az ezzel kapcsolatos zsinati ülés. Ennek végzése szerint:

*A **ROMÁNIAI MAGYAR** református egyháznak korára való tekintet nélkül tagja minden református vallású román állampolgár és minden olyan református vallású nem román honos, akinek a román állam területén állandó lakása, foglalkozása, vagy állami adó alapjául szolgáló ingatlana, ipari, vagy kereskedelmi üzlete van, amennyiben az illető születése után a szent keresztség, illetve áttérés esetén a konfirmáció, ha pedig addig nem keresztyén vallást követett, a felnőtt keresztség által az egyház tagjai közé felvette.*

A SZEMLÉBEN IGEN értékes cikkek, időszerű rovatok vannak. Állandó rovata van az igehirdetésnek. Kis vita támadt arról, hogy kell-e az igehirdetésre készülni, már t. i. esetenként, vagy pedig az állandó igetanulmány és imaélet mellett elég rövid vázlatot készíteni? A többségi vélemény az esetenkénti alapos készületet vallotta, de mellé az állandó készület szükségességét is hangoztatta. Közöl elmondott beszédeket is. *Dávid Gyula* a házasságról és a családtagok kötelességeiről adott igen értékes vázlatsorozatot. Több igemagyarázat szól a szenvedésről. Vasárnapi iskolai anyagot is ad. *Dr. Imre Lajos* a vallástanítás kérdéseit tárgyalja a nála ismert szakavatottsággal. *Dr. Tavaszy Sándor* világnézeti kérdéseket tár fel evangéliumi alapon. Szóval a kor és szükségletei tükröződnek ebben a testvérlapban. Nagy kár, hogy hozzánk nem tud a Szemle eljutni, sok épülést és gazdagodást vehetnénk gazdag építő tartalmából. Egy liturgiai fejtegetés keretében olvastam Kálvin bűnbánó imádságát, ami olyan szép, hogy feljegyeztem:

*U**RISTEN, ÖRÖKKÉVALÓ** és mindenható Atyánk! Ime, egybegyültünk itt, a szentek közösségében: az angyalok és üdvezült lelkekkel együtt visszük trónusod elé szívünk hálaáldozatát. Megvalljuk és elismerjük Szent Felséged előtt, hogy mi nyomorult bünösök vagyunk, akik bünben fogantattunk, hajlandók vagyunk minden roszra és szüntelen áthágjuk szent parancsolataidat. Ezáltal igazságos ítéleted szerint megérdemeljük a végromlást és a kárhozatot.*

*D**E URAM, MENNYEI** édes Atyánk szívünk mélyéből bánjuk, hogy megbotránkoztattunk Téged. Kárhoztatjuk magunkat és a mi bűneinket. Őszinte bűnbánattal kérünk, jöjj segítségünkre kegyelmeddel. Alázatosan kérünk, szerető irgalmas Atyánk, hogy könyörülj rajtunk. Bocsásd meg bűneinket, sokasítsd meg rajtunk napról-napra Szentlelked ajándékait, hogy igaz bűnbánattal teremjük a megtérés gyümölcseit és kérünk, hogy fogadd ezeket kedvesen. Vallást teszünk szent színed előtt, hogy egyedül egyszülött Fiadba, a mi Urunk Jézus Krisztusba vetjük bizalmunkat és reménységünket, egyedül benne hiszünk és biztosak vagyunk afelől, hogy e hit által a benne kijelentett kegyelmednek leszünk részesévé, amelyet adj meg nekünk itt és az örökkévalóságban a Krisztus érdeméért, — Ámen.*

Dr. E. A.

A Szeretetszövetség, az Országos Lelkészegyesület és a Presbiteri Szövetség rendes közgyűlései

Az ORLE IX. 7-én és 8-án Budapesten a Református Theológia dísztermében (Ráday utca 28.) tartja *konferenciáját, választmányi gyűléseit és évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat:* Áhitat: Czeglédy Sándor egyetemi tanár. Elnöki megnyitó: dr. Enyedy Andor püspök. Előadás: „Hitoktatásunk jövője„. Előadó: Balla Árpád, hajdunánási lelkész. „Az önfenntartó egyház“. Előadó: Dabóczy István ónodi lelkész. Délután. ORJO közgyűlés. Kálvineum Ig. Tan. gyűlés. ORLE és ORPSz választmányi gyűlés.

Második nap: ORLE közgyűlés, elnöki megnyitót tart dr. Enyedy Andor, ORLE h. elnök. Ezen a gyűlésen történik az elnök és főtitkárok választása.

Az Országos Református Presbiteri Szövetség szeptember 8-án Budapesten a Református Gimnázium dísztermében (Lónyay-u 33.) tartja *konferenciáját és rendes közgyűlését.* Szentírásmagyarázatot tart: Pap Béla karcagi lelkész. „Az egyház próféta tiszté“-ről tart előadást dr. Török István egyetemi tanár. Beszámoló az amszterdami világkonferenciáról. A közgyűlésen: Elnöki megnyitó: dr. Balogh Jenő elnök. Főtitkári jelentés. Tisztújítás. Inditványok.

Az Országos Református Szeretetszövetség közgyűlése szeptember 8-án délután 1 órakor lesz a gimnázium dísztermében.

Akarsz-e meggyógyulni?

1. Hidd el teljes szivedből, hogy a Szentírásból Isten szólt és szól hozzád ma is.
2. Olvasd ezért még ma, többször, mint ahányszor testi szomjadat oltogatod.
3. Azért, hogy megérthesd és tudj helyesen imádkozni, kérd Isten Szentlelkét.
4. Egészen add át magad Istennek.
5. Ujjászületett életed, akaratod, örömmel és gyönyörűséggel állítsd az Ur szolgálatába egészen a sírig.
6. Lássék meg rajtad kivülről, beszéd nélkül is az, amit Jézus cselekedett veled belülről, hogy mások számára is kivánatos legyen Jézus követése.
7. Ha meggyógyultál, keress, vagy kérj Istentől hívő közösséget.
8. Azért, hogy növekedhess a hitben, vállald teljess szivvel a missziói parancsot: Elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket.
9. Isten akarja a te gyógyulásodat, ujjászületésedet, a teljes válságot és bűnbocsánatot kínálja számodra Jézusban.
10. Fogadd el tőle.

M. E.

Tiszaoszláron augusztus 22-én gyülekezeti nap volt, melyen a környékbeli gyülekezetek is szép számmal vettek részt. *Román Ernő*, esperes imája után *Dr. Enyedy Andor* püspök hirdette az igét. Megemlékezett a hívek áldozatkészségéről is, mely 13.000 forintos költséggel megújította a megrongált templomot. *Fodor Lajos* miskolci lelkipásztor evangélizációs beszédet mondott, az oszlári és szederkényi énekkarok szépen szerepeltek. — Ebédután *Illés Lajos* szederkényi segédlelkész hirdetett igét. Majd a lelkészlak udvarán *Benke József* helyőpapi lelkipásztor tartott előadást a férfiak részére. Több hozzászólás után megfogadták a jelenlévők, hogy megtérésük első lépésének jeléül nem fognak többet káromkodni. Ugyanakkor a templomban *dr. Enyedy Andorné és Némethy Józsefné* kerületi nőszövetségi vezetők szólottak az asszonyokhoz és lányokhoz.

ELŐFIZETÉSÉT

legalább utólag küldje be az 51.509-es csekkszámlára

Tulajdonos: **Pataki Diák Céh**

Lévay József gimn.
könyvtára,
Miskolc.

MEGMARADT KOLLÉGIUMAINKNAK

most már valóban Krisztus testéhez kell tartozniok

Dr. Révész Imre tiszántúli püspök az augusztus végén tartandó egyházkerületi közgyűlés elé hatalmas és az egyházi élet teljes egészét átfogó jelentést terjesztett. Ebből közöljük az alábbi 3 pontot.

1 Presbitereink és egyéb, lelkészi tisztet nem viselő előljáróink és őrállóink körében észrevehetően és állandóan, ha nem is rohamosan nő azok száma, akik a Bibliából táplálkozó *hitvalló lelkületűek* s mind a *bizonyságtevés,* mind *egyéb munkálatok* munkájából boldogan és önként veszik ki a részüket. De teljes őszinteséggel meg kell mondani azt is, hogy ez a lassan, de folyvást szaporodó szám még mindig csak törpe kisebbség. Az igen nagy többség még nem jutott túl a tisztes és hagyományos „egyházhűségen" s az annak függvényeként jelentkező szokványos „vallásosságon," amelyeket a tudat alatt, vagy fölött inkább politikumnak érzékel és értékel ő maga is, de az „egyháztársadalom" is. Akármely társadalmi rétegből, az iskolázottság és műveltség akármely fokával jönnek is presbitereink és egyéb világi tisztviselőink újabb meg újabb nemzedékei: abban a tekintetben bámulatos egyezés van köztünk, hogy igen nagy többségük még mindig nem bírja levetkezni az 1944 előtti idők egyik legsulyosabb tehertételét: a presbiteri stb. tisztnek lényegében világi közéleti értékjelzőként szemlélését. E tekintetben igazán jobb ügyre méltó buzgalommal keresik egymás szemében a szálkát és nem találják a magukéban a gerendát ifjabb és idősebb korosztályoknak, régi és új világszemléletnek és politikai beállítottságoknak az emberei. Ez a nemlelkészi szolgatársainkban meglevő betegség — amelynek elharapódzásáért egyébként elsőrendben megint csak mi lelkészek viseljük a felelősséget — sokkalta mélyebb gyökerű s orvoslására sokkal több türelem, bölcsesség, bátorság és szeretet lesz szükséges, mint 1944 után eleinte még magam is képzeltem.

2 Ugyanígy illuzió nélkül kell szemlélnünk nemcsak a presbitériumok, hanem a *gyülekezetek* képét is. A valamikor Európában nagyon is divatos és itt sokat utazott bengáli költőt, *Rabindranath Tagore*-t egyszer megkérdezték, mi a véleménye az európai keresztyénségről.

— *Olyan kőnek látom,* — felelte — *amely talán évezredek óta fekszik a folyóvízben ugyanazon a helyen. De ha kiemelem és feltöröm: azt látom, hogy a víz alig egy milliméternyire hatolta át; belsejének többi része teljesen száraz.*

Minekünk az egyik legsürgősebb kötelességünk volna, hogy magyar református gyülekezeteinknek Igével és Szentlélekkel átitatottsága, helyesebben át nem itatottsága felől elvállaljuk ezt a kegyetlen józanságú látást és elválaltassuk magunkkal a gyülekezetekkel is. Mert abból, hogy „egy Lélek által mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg," még nem szükségképpen következik, csak Isten akaratából következhetik, hogy „mindnyájan egy Lélekkel itattattunk is meg" (I. Kor. 12:13).

A keresztség által a Lélek a virtuális Krisztustestet munkálja ki; ez oly mértékben lesz reális Krisztustestté, amily mértékben a megkereszteltek Igével és Lélekkel tényleg át is itatódnak s ennek az átitatódásnak minden hatása és következménye — kezdve a bün halálából való feltámadáson — bennük és rajtuk egymásután, az üdvösség rendje szerint megvalósul, megbizonyul s ahol kell és lehet: a külvilág számára is meglátszik.

Gyülekezeteinkben nemcsak egy vékony reális és egy vastag, száraz, kemény virtuális Krisztustestet kell megkülönböztetnünk, hanem egy a kettő közt ide-oda hullámzó, se nem egészen száraz, se nem egészen nedves középréteget is, az u. n. „szimpatizánsok" rétegét, akik folyvást útban vannak, vagy a teljes megkeményedés, vagy a teljes átitatódás felé s akik között veszedelmesen sok a *Zarándok Útjából* ismeretes Mr. *Pliable,* a Simulékony.

Pásztori és gyülekezeti munkánk egyik legsúlyosabb, lelkészi és nem lelkészi szolgatársainkat egyaránt nyomó tehertétele, hogy még mindig nagyon kevesen látják egészen világosan és a megfelelő gyakorlati következmények levonásával is, hogy ezt a mindegyik gyülekezetünkben meglevő háromféle réteget a Kegyelemnek mindhármat körüláramló vize szempontjából egyazon testnek kell ugyan tudnunk és elismernünk, de teljesen más módokon és eszközökkel kell szolgálnunk az egyiket, mint a másikat és a harmadikat.

3 Iskoláink száz évvel ezelőtt elindult végzetének „megjelentve és mégis váratlanul" történt betelése ota sokszor vígasztaljuk magunkat egyebek között azzal a gondolattal: mekkora költségbeli és adminisztrációs tehertől „szabadultunk" így meg, amelyet most mind beleadhatunk a tulajdonképpeni és elsődleges egyházi munka meg-, illetőleg újjászervezésébe. Egyébként is sok kérdőjelet lehet föltenni ehhez a kérdéshez, de most hadd tegyek rá csak egyetlenegy megjegyzést: Istenünk, mikor az iskolák terhét levette rólunk, a keresztyéni tanítás és „tanítvánnyá tétel" kötelességét nem vette le, sőt félelmes súlyában is és áldott lehetőségeiben is megnövelte. Nézetem szerint az iskoláállamosítás révén felszabaduló anyagi és munkaerőnkből egyetlen fillérnyit, és egyetlen órányit sem volna szabad másra fordítani, mint a keresztyéni tanításra: a vallástanítás átszervezésére és élményítésére, anyagi föltételeinek biztosítására, a „tanítvánnyá tétel" céljait szolgáló mindenféle tipusú irodalom kifejlesztésére s végül, de nem utolsó helyen: megmaradt kollégiumaink belső és külső reorganizálására, annak emberi föltételei biztosítására, hogy ezek aztán most már valóban a Pneuma és a Dynamis műhelyeivé, mindenestől fogva az egyház, tehát Krisztus testéhez tartozókká alakuljanak át.

Állami általános iskolai,
középiskolai
és vallástani
TANKÖNYVEKRE,
valamint
FÜZETEKRE
előjegyzéseket elfogad a
„MÉLIUSZ"
KÖNYVKERESKEDÉS
közismert szaküzlete
DEBRECEN
Kérje közelesen megjelenő tankönyv- és írószer-árjegyzékünket!

A tiszaborsodi

egyházmegye, melybe a gömöri és tornai egyházmegyékből itt maradt gyülekezetek is tartoznak, szeptember 26-án tartott lelkészértekezlet Miskolcon, a gyülekezeti teremben. *Tóth János* esperes írásmagyarázata után *Gyűlvészi István* mondott elnöki megnyitót. *Péter József* szilvásváradi lelkipásztor elődjéről *Hubay Mihályról* mondott megható emlékezést. *Dr. Kádas Miklós* az egyháztagságról, *Veress Károly* az önkéntes egyházi adózásról tartott előadást. Résztvett az értekezleten és az egyház égető kérdéseit ismertette *dr. Enyedy Andor* püspök. Minden előadást élénk és értékes vita követett, mely nagyban elősegítette a kérdések tisztázását.

Könyörgések az amszterdami világzsinatért

A miskolci egyházközségben augusztus 30-tól szeptember 4-ig, szóval egész héten esti istentisztelet keretében könyörögnek a hívek az amszterdami világzsinat munkájának és résztvevőinek megáldásáért. Az istentiszteleteken igehírdetés keretében ismertetni fogják a világzsinat főbb pontjait a következő sorrendben:

1. Isten terve és az egyház. Alapige: I. Mózes 12. r. 1, 2, 3.
2. Isten terve és az emberi bizonyságtétel (Evangélizáció) Alapige: Ezékiel 3. r. 16/19.
3. Isten terve és a társadalmi zűrzavar (szociális kérdés) Alapige: Lukács 10. r. 25/37.
4. Isten terve és a nemzetközi kérdések. Alapige: Ap. csel. 17. r. 24/28.
5. A biblia tekintélye, mint egyetlen zsinormérték. Alapige: Jakab I. r. 22/25.
9. A fiatal egyházak (55.000 missziói területén létesült protestáns gyülekezet van) Alapige: Máté 13. r. 31/32.

Sárospatakon az elmult héten volt az úrvacsoraosztási hálaadó istentiszteletek után imaközösség és az istentiszteletek alkalmával minden templomban hangzik az imádság közös nagy ügyünkért.

HIVATALOS RÉSZ

Lelkipásztorok! Hitoktatók!
Vasárnapi iskolai vezetők!
Gyülekezeti munkások!
Jelentkezzetek!

1. *Vasárnapiskolai vezetőképző tanfolyam. Október 3—6-ig* a Bodrogköz és Hegyközből, *október 7—10-ig* az Abauji Egyházmegyéből, a Takta- és Harangod vidékéről jelentkezőknek. Dr. Ecsedy Aladár, Gyökössy Endre, Madarász Lajos stb. közreműködésével. Azok az ifjak és leányok, akik vasárnapiiskolai csoportvezető munkát szeretnének végezni, jelentkezzenek. Feltétel (elemi) általános iskolai végzettség és hívő lelkület. Jelentkezési határidő: szeptember 28. Jelentkezési díj:15 Ft. Ellátási díj előreláthatólag napi 25 dkg. kenyér, 10 dkg. fehér liszt 8 Ft. és Egyéb, mint az 1. pontnál.

2. *Lelkészi továbbképző tanfolyam október 12—23-ig.* Jelentkezési határidő október 5. Programmja: Urvacsoraelőkészítő és hálaadó bibliatanulmány és imaközösség. Vezetik: Dr. Szabó Zoltán és, Darányi Lajos. Az urvacsorai istentiszteletet dr. Enyedy Andor püspök végzi. Este a résztvevők által végzett áhitat, gyülekezeti beszámolók és egyházi énekiskola amit dr. Szabó Ernő vezet.

Előadások: Dr. Marton János: A keresztség és az eszhatológia kérdése az egyháztörténetben, 2 óra. Dr. Mátyás Ernő: A keresztségre vonatkozó textusok exegézise, 2 óra és Az eszhatológia mai irodalma, 2 óra. Dr. Koncz Sándor: A keresztség mai irodalma, 2 óra. Dr. Újszászy Kálmán: A filozófia eszhatológiai problémái, 2 óra. Dr. Nagy Barna: Ökumenikus kérdések, 2 óra. Darányi Lajos: A keresztelési beszéd, 2 óra. Dr. Joó Sándor: Eszhatológia a predikációban, 4 óra. Dr. Tussay János: Eszhatológia az Ótestámentumban, 1 óra, ótestámentomi eszhatológikus textusok exegézise, 2 óra. Dr. Karner Károly: A jelenések könyvének eszhatológiai textusai, exegézis, 3 óra. A következő lelkészi továbbképző anyagának megbeszélése, 1 óra.

Jelentkezési díj: 25 Ft. Természetbeniek, előreláthatólag napi 25 dkg. kenyér és 10 dkg. fehér liszt, ellátási díj napi 8 Ft. Egyéb, mint az első pont alatt.

Mivel Isten segítségével a jövőben is szeretnénk e tanfolyamokat rendszeresen megrendezni, szeretettel kérjük a gyülekezeteket arra, hogy a konferenciákon és tanfolyamokon résztvevők részére a gyülekezet költségvetésében az anyagi segitségre vonatkozó keretet biztosítani szíveskedjenek.

Ugyancsak kérjük lelkipásztor-testvéreinket, hogy minden lehető módon segítsék elő, hogy az alkalmasak a laikus konferenciákon megjelenjenek. — Közöljék a fentieket — esetleg szószéki hirdetéssel — a gyülekezettel és egyénenkint is beszéljenek az érdekeltekkel.

Theol. Akadémia Igazgatósága.

Sürgős felhívás!

Felhívom az egyházközségek előljáróit, hogy amennyiben kántori javadalom, vagy más egyházi célra az iskolák államosítása során épületet, földet, vagy más vagyontárgyat biztosítani akarnak, erre nézve a fokozatos egyházi hatóságok útján alaposan megindokolt okmányokkal alátámasztott sürgős felterjesztést adjanak be.

Dr. Enyedy Andor
püspök

Teológiai vizsgák helyesbítése: Szeptember 18-án lesz az írásbeli, 20-án a szóbeli alapvizsga. 20—22-én lesz az I. és II. lelkészképesítő vizsga.

Tiszaszederkényben *szeptember hó 26-án lesz gyülekezeti nap. A környékbeli testvérgyülekezeteket ezúton is szeretettel hívják a szederkényi reformátusok.*

Előfizetőinkhez!

Ezentúl minden számunkhoz mellékletet is adunk. Elsejei ifjúsági mellékletünk a „Református Ifjú", tizenötödikén a lelkipásztorok, presbiterek és más gyülekezeti munkások részére „Sárospataki Igehirdető"-t mellékelünk.

Ezeket nem küldjük mindenkinek, mert akkor az előfizetést kellene emelnünk s nem is érdeklik minden olvasónkat a mellékletek. A kötelező papirtakarékossági szempont sem engedi ezt.

Most azért küldjük mindenkinek a „Református Ifjú"-t, mivel az augusztus elsején kimaradt számunkat akarjuk ezzel pótolni. A továbbiakban azonban csak annak az előfizetőnknek küldünk, aki ezt külön kivánja és félévi különbözetként (öt számra) 5 Ft-ot befizet, csekkszámlánkra.

Ha valaki a „Sárospataki Igehirdető"-t is szeretné kapni, az még 7 Ft-os különbözetet küldjön be negyedévi előfizetésre. (Ugyanazon terjedelem mellett a különböző dijak az előfizetők száma miatt vannak.)

Pénzküldés esetén a csekklap hátán mindig jelöljük meg, milyen célra küldjük az összeget. Csak így lehet elkerülni a téves könyvelést, ami közös érdekünk.

A füzérkajatai gyülekezet tíz esztendő óta hallgató orgonáját kétezer forintos költséggel kijavíttatta.

A kesznyéteni egyházunk leányegylete és nőszövetsége háromezer forintért úrasztali, szószéki és papszéki terítőket szerzett. A presbiterek a lelkipásztor vezetésével ötezer forintot gyűjtöttek s az iskolát május végén tökéletesen felszerelték. A gyülekezet reméli, hogy ezt az összeget az állam megtéríti s abból a templomot és a megmaradt egyházi épületeket szándékoznak kijavítani.

Orgonajavításra kérjen költségvetést: *Kelemen Árpád* képesített orgonaépítő mestertől. (Tálya, Zemplén m.)

A miskolci avasi templomba, *ahol még eddig nem volt villanyvilágítás, augusztus hónapban bevezették. A szükséges tizennyolcezer forintot adakozásból fedezték.*

Az egyházi földek multja és jelene egy most megjelent hivatalos kimutatás szerint a következők: a római katolikusoknak volt 862.704 hold földjük, maradt 92.020 hold. A reformátusoknak 102.755 holdjából 59.140, az evangélikusok 21.055 földjéből 12.550 hold föld maradt.

Meghívó.

A sátoraljaújhelyi református egyházközség 1948. szeptember hó 19-én, vasárnap d. e. 11 órai kezdettel körzeti presbiteri konferenciát rendez az egyházközség tanácstermében. A presbiteri konferencián részt vesz *dr. Makkai Sándor* konventi missziói előadó, aki a környékbeli lelkészek számára d. u. 4 órai kezdettel külön megbeszélést is fog tartani az aktuális missziói kérdések tárgyában. Lelkész- és presbitertestvéreinket szeretettel hívjuk erre a találkozóra. kérjük a meghívónak a presbitériumokban való közzétételét.

Egyházközségi Elnökség.

Nőt avattak lelkésszé Dániában. A dán evangélikus államegyház legtöbb püspöke tiltakozott. A kerületi püspök megtagadta az felsőbbség rendelkezését. Egy másik püspök szentelte pappá Andersen Johannát.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

XLIII. évfolyam
16. szám
1948 szeptember 15

Református Lapok

Kérjük Istent, ébressze fel az egész egyházat

Szeptember 4-én befejeződtek az amszterdami tanácskozások. Az ünnepélyes záróülés a következő határozatot intézte a világ keresztyénségéhez, Krisztus népéhez.

Az egyházak Amszterdamban összegyült világzsinata köszönti mindazokat, akik Jézus Krisztusé és mindazokat, akik készek a hallásra.

Áldjuk Istent, Atyánkat és Jézus Krisztust, Üdvözítőnket, hogy minket Isten szétszortságban élő gyermekeit egybegyűjt és most ide Amszterdamba egybehívott.

Bennünket elválaszt a tan különbözősége, az egyházi rend más volta, a hagyomány, de elválaszt bűnös gőgösségünk is: nemzeti, osztály és faji gőg. De Krisztus maga tulajdonává tette minket és Őbenne nincs ellentét közöttünk. Ahol Őt keressük, egymásra találunk.

Komoly törekvésünk, hogy egyek legyünk. Hívjuk a keresztyén egyházakat mind, hogy igényeljék ezt a közösséget és egymás között valósítsák is meg. Isten iránti hálával megvígasztallan nézünk így a jövendőbe. Ha a Krisztusra nézünk, úgy látjuk a világot, amilyen az valójában, t. i. mint az Ő világát, amelyikbe eljött, amilyért halálba ment.

Ez a világ tele van reménységgel és ugyanakkor sok reménytelen kétséggel. Egyes nemzetek örülnek újon nyert szabadságuknak, mások nem szabadultak meg keserűségükből, mert nem nyerték meg a szabadságot. Ismét mások megbénultak egység híján. Mindenütt félelem van. Milliók vannak gondviselés és otthon nélkül, reménytelenül és az egész emberiség feje felett a totális háború veszélye lebeg. Mindnyájunknak részünk van a világ nyomoruságában, ezért ítélt meg az Isten és az Ő ítéletét el kell hordoznunk.

Hányszor próbáltuk meg, hogy Istennek és Mammonnak együtt szolgáljunk. Hányszor kötöttük össze Jézus ügyét egyéb ügyekkel. Meghamisítottuk az evangéliumot, mert összekevertük gazdasági, népi és faji érdekeinkkel. Jobban féltünk a háborútól, mint ahogy útáltuk azt.

Mostani egybesereglésünkön megértettük, mennyire hátráltatott minket szétszórtságunk abban, hogy Jézus Krisztustól tanácsot és útmutatást kapjunk és mert magunk tévelyegtünk, a világ Isten igéje helyett a mi szánkból gyakorta emberi üzenetet vett.

Isten azonban szólt a világhoz. A világ az Ő kezében van és Istennek jó célja van a világgal.

Jézus Krisztusban a testté lett Igében, aki közöttünk élt és halt meg és közöttünk támadt fel a halálból, Isten egyszer s mindenkorra megtörte a gonosz hatalmát és minden ember számára a béke és öröm kapuját a Szentlélek erejével megnyitotta. Az utólsó ítélet az emberiségen és minden egyes emberen a könyörülő Jézusé és a világtörténelem végén az Ő országának dicsősége jön el. Akkor értjük meg csak igazán; hogy mennyire szerette Isten a világot.

Ez Isten változhatatlan igéje a világ számára. De hány millió testvérünk sose hallott erről. Mi, akik annyi országból ide egybesereglettünk kérjük Istent, ébressze fel az egész egyházat, hogy az egész világgal mégismertethesse az örvendetes üzenetet és minden embert felhivasson a Jézus Krisztusban való hitre, hogg az Ő szeretetében élhessünk és eljövetelében reménykedhessünk. Hogy mi itt egybegyűltünk az Egyetemes Világtanácsot megalkotni, eredménytelen kísérlet maradna, ha a keresztyének oda nem szánják magukat Jézus Krisztusnak, az egyház fejének tulajdonául, hogy ott, ahol vannak, tanítványai legyenek, úgy mint az Ő szolgái embertársaik között bizonyságot tegyenek az Ő evangéliumáról. Mindnyájunknak újból meg kell tanulnunk, Jézus Krisztus nevében bátran szólani népeinkhez és azokhoz, akik népeinket kormányozzák. Meg kell tanulnunk, hogy erőszaknak, kegyetlenségnek, faji gyűlöletnek ellenálljunk, hogy a kitagadottak, foglyok, menekültek mellé álljunk és az egyházat mindenütt a némák szájává tegyük és otthonná, amelyben mindenki hajlékot talál.

Újból meg kell közösen tanulnunk, milyen feladatai vannak keresztyén férfiaknak és nőknek az iparban, a mezőgazdaságban, a politikában, otthon és munkakörükben.

Könyörgünk Istenhez, hogy mindnyájunkat megtanítson igazi nemet és valódi igent mondani.

Nemet minden ellen, ami ellenkezik Jézus Krisztus szeretetével. Mindenféle rendszer, mindenféle program, mindenféle ember ellen, aki embertestvérével úgy bánik, mintha nem volna Isten teremtménye, hanem kihasználható áruként kezeli azokat. Nemet mondani azoknak, akik a rend nevében a rendetlenséget teszik renddé. Akik a háború vetését aratják és azoknak, akik arra hívnak fel, hogy a háborút elkerülhetetlennek fogadjuk el.

Igent mondani mindennek, ami Jézus Krisztus szeretetével összhangban van. Minden embernek, aki az igazságért küzd. Mindenkinek, aki a világban valódi békét teremt. Mindenkinek, aki az emberért harcol, szenved, reménykedik. Igent mondani mindenkinek, akik ha még öntudattanul is új ég és új föld után vágyódnak, amelyikben igazság lakozik.

Nincs az ember hatalmába bünt és halált e földről száműzni, hogy egy szent egyházat építsünk. Nincs hatalmunk a Sátán erejét megtörni, de Istennek van. Husvét hajnalán megbizonyította nekünk, hogy ezt Ő fogja végbevinni. Egyet tudunk, ha a hit dolgait engedelmességgel hajtjuk végre, jeleket mutathatunk a világnak, melyek az eljövendő győzelemre utalnak. Ama napig el van rejtve ez a győzelem, a mi életünkkel egyben Jézus Krisztussal az Istenben. És nincs olyan földi csalódás, mégolyan nyomorúság, az ördögnek semminemű hatalma, amely tőle elszakíthatna. Mint olyanok, akik bizalommal és örömmel mennek szabadulásuk napja elé, felkészülünk feladatainkra, amelyek ránk várnak és ezáltal látható jeleket állítunk. Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb, hogy nem mint kérjük vagy elgondoljuk, ami bennünk munkálkodó erő szerint, annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről nemzetségre örökkön örökké.

Ünnepélyesen nyitotta meg a Főiskola 418. iskolai évét

Isten segedelmével szeptember 5-én délelőtt ismét új iskolai esztendőt nyitott a félévezred felé haladó Főiskolánk. A templomi istentiszteleten az új vallástanár, *Kalydy Miklós* hirdette az igét. Az imatermet ismét zsúfolásig megtöltötték a tanulók, a szülők és iskolánk felsereglett barátai. Megjelent a megnyitón *dr. Bóka László* kultuszminisztériumi államtitkár is.

A Főiskola vezetősége a megnyitó ünnepségről táviratilag üdvözölte *dr. Ortutay Gyula* kultuszminisztert.

Dr. Urbán Barnabás közigazgató magas szárnyalású megnyitó beszédet mondott.

— „... Kétségtelen,— hangsúlyozta beszédében — hogy az iskola éppen rendeltetésénél fogva nem élhet a külvilágtól elszigetelten s attól elszakadva. Viszont az sem vitatható, hogy légköre csak az eszmék tiszta világa lehet. A talaj azonban, amelyből táplálkozik s amelynek létét is köszönheti, az érzékelhető s állandó hatásaival formáló valóság: maga az élet. Gyökértelen lenne az az iskola, amelyik az emberi közösség kölcsönhatásának szükségességét tagadná, mert akkor az egyén és a társadalom, a nép és a nemzet, az egyház és az állam benső kapcsolatait is tagadná s ugyanúgy nem ismerné el az iskola és az élet funkcióinak összetartozását, egymás iránti felelősségét és kötelességét sem.

S milyen következtetést kell most már ebből a felismerésből levonni? A válasz csak az lehet, hogy az iskola úgy végezze a maga munkáját, hogy az ne legyen öncélu.

— Valamelyik iskola munkája akkor válna öncélúvá, — mondotta a továbbiakban — ha az ismeretet csakis az ismeretért tanitaná s nem lennének szempontjai a közösségi életre való neveléshez. Az öncélú iskola nem tudna belekapcsolódni az élet folyamatának ritmusába, termékenyítő és frissitő szellemi vérkeringésébe. Az ilyen iskola hűvös falai között és rideg tantermeiben csak a mult kísértete járna s nem lenne ott helye a biztató jövőnek. A holnap annyi lenne, mint a ma, s a ma pedig nem több, mint a tegnap. Az öncélú iskola felett tehát megállna az idő s tanulói nem készülhetnének elő a jövő feladataikra. A tanítás mögött háttérbe szorulna a nevelés, az egyén érdeke mellett pedig a közösség joga.

— A mult iskolája nem mindig számolt azzal a ténnyel, hogy a tanuló életének nagyobbik részét az iskolán kívül tölti el. Már pedig az egységes nevelés feladatai közé tartozik az is, hogy az élet problémáival összefüggésben álló időszerű kérdésekről helyes képet adjon a tanulónak. — A haladószellemű pedagógusok azonban már a multban is látták azt az űrt, ami az iskola és a való élet között tátongott. A jó tanár nevelő lelkületénél fogva régebben is mindent megtett saját szaktárgyain keresztül és egyéb nevelési alkalmakkal, hogy közelebb hozza az iskolához az életet. Ez a törekvés már a szociális nevelésnek volt az egyengetője. — A szociális irányú nevelésben lelki feloldódást nyer a tanuló, mert általa valósulhat meg az öntevékeny közösségi munka, amelyből a szociális igazság gondolata is életrekelhet.

— Főiskolánk multjára visszatekintve azt mondhatjuk, hogy négy évszázadon át végzett munkája nem volt öncélú. A közösségért dolgozott mindig s az egyház, a nép, a nemzet egyetemes érdekeit szolgálta, az ember jogaiért szállt síkra.

— Köszönetünket fejezzük ki a kormányzatnak, hogy méltányolva főiskolánk négyévszázados történeti hivatását, kivételt tett velünk. Hálásak vagyunk az elődöknek népünk, nemzetünk érdekében végzett nemes szolgálataiért, amelyek biztosították most számunkra az államhatalom különleges elbírálását. Boldogan látjuk, hogy elődeink felvilágosult szelleme, szabadságszeretete, szociális érzéssel párosult haladó gondolkozása és soha idegen érdeknek be nem hódoló, de mindig népünk javát szolgáló hűséges és áldozatos munkája megtermette számunkra a maga gyümölcsét. Érezzük, hogy az ősöknek ez az öröksége és a mai kormányzatnak a főiskolánk iránt megnyilvánult bizalma sokra köteleznek minket.

A közigazgatói megnyitó után *Darányi Lajos* lelkészi gondnok *szólt a szülőkhöz és az ifjúsághoz. A szózat eléneklésével ért véget a bensőséges ünnepély.*

MAKKAI SÁNDOR is részt vesz a sátoraljaújhelyi presbiteri konferencián

A sátoraljaújhelyi gyülekezet rendezésében szeptember 19-én nagy presbiteri konferencia és lelkészi értekezlet lesz.

A 10 órai istentiszteleten *dr. Makkai Sándor* volt erdélyi püspök, konventi missziói előadó hirdeti az igét. 11 órakor a tanácsteremben a konferenciát *Janka Péter* esperes nyitja meg. „A jövendő Egyházáról dr. Makkai Sándor tart előadást. „A mai presbiter feladatai a gyülekezeti életben“ címmel az ORPSz kiküldöttje beszél.

Délután 4 órakor a lelkészértekezleten *dr. Makkai Sándor* „Evangélizáció és gyülekezeti misszió“ címen ad elő. 6 órakor *Szabó Dániel* hejőcsabai lelkipásztor tart evangélizációt a templomban. A környék presbiterei és lelkipásztorai örömmel készülődnek az áldott találkozásra.

Ravasz László hirdeti az igét a miskolci nőszövetségi konferencián

Mint előző számunkban már jeleztük a tiszáninneni egyházkerület nőszövetsége szeptember 19—21 napjaira konferenciára hívta össze Miskolcra a kerület asszonyait és leányait.

A konferencia vasárnap délelőtt, a Kossuth-utcai templomban 10 órakor tartandó istentisztelettel veszi kezdetét. Az igét dr. Ravasz László ny. püspök hirdeti.

Délután előadások, evangélizáció. Hétfőn-kedden is gazdag műsor szerepel a meghívón.

A keddi előadást az amszterdami világzsinatról fogja tartani Ravasz László.

Az egész egyházkerület nőszövetségei készülődnek a konferenciára, melyen előreláthatólag sok száz nőtestvérünk fog résztvenni.

„Én és az én házam...”

Csel. 18:1–3. A hívő ember előtt a világtörténelem érthetetlen és gonosz rendeletei is Isten tervének végrehajtói gyanánt tünnek fel. Így találják meg az igazi magyarázatukat. Itt és így látszik meg, hogy Isten a legjobbat hozza ki a legrosszabból is és hogy a gonosz is Isten tervét mozdítja elő akkor is, amikor azt éppen lerontani akarja. Klaudius a zsidókat kiüzte Rómából. Kegyetlen tett. És ime, azért kellett ennek így lenni, hogy Pálnak Korinthusban missziói szállása legyen. A hontalanná vált Akvila megértette, hogy milyen jó Pálnak a szeretettel megnyitott hajlék. És éppen ezután értette meg feleségével együtt, hogy vándorok vagyunk és az igazi otthont kell keresnük és megtalálnunk. Ezt erősítette meg a közös mesterség. Isten ilyen utakon készítette ezt a házaspárt arra, hogy előbb keresztyének, aztán maguk is munkások legyenek. „Az Úr csodásan működik.“

Tedd előttünk is nyilvánvalóvá és érthetővé Atyánk, hogy mennyire minden a te célodat mozdítja elő a földi életben Ámen.

Csel. 18:4–6. Pál szombatonkint a zsinagógában viaskodott, mert ott találta együtt az Istent kereső embereket. Nemcsak zsidók voltak ott, hanem pogányok is. Nem volt elég a pogányoknak a sok bálvány. Pál a teljes kijelentést hirdeti, ezért Krisztust hirdeti. Nem ezzel kezdi, de ezt sem hagyja el. És addig, amig Pál nem ért el Krisztusig, amig azt nem bizonyította, hogy Jézus a Krisztus, addig nem tört ki a botrány. Addig azok is hallgattak, akik Krisztust nem fogadták el. De amikor Pál, a munkatársak megérkezése után, a Lélek szorongatására Krisztusról tett bizonyságot, szint vallottak a hitetlenek. Nem kellett nekik az a Krisztus, aki Jézus. Az Ige meggyorsított menetben visz mindenkit a felvett irányban. Aki nem hisz, azt a kárhozat felé viszi. Pál ezt tudja. Teljesítette az őrálló igazi kötelességét. Most megy a pogányokhoz. Az ő apostoluk lesz.

A teljes Igét, a teljes igehirdetést add nekünk, Atyánk, hogy értsük, hogy Jézus a Krisztus Ámen.

Csel. 18:7–8. De Isten még itt is megáldotta a Pál hűséges munkáját. Itt sem tért vissza üresen az Ige. Nem sokan, de néhányan megtértek. Még pedig a zsinagóga fejével is megajádékozta Isten Pált. És éppen azután, amikor a legkeményebb hangot ütötte meg. Mi azért félünk a „kemény hangtól,“ mert akkor mi lesz? Megsértődnek. Pedig sokan csak akkor értik meg, hogy miről van szó, ha keményen hallják azt meg. Az a lágyság és az a határozatlanság, ami sokszor a mi bizonyságtételünkben ott van, azt az érzést kelti az emberek szívében, hogy nem kell azt halálos komolyan venni. De ha hallják, hogy úgy kell venni, akkor a — választottak — úgy is veszik.

Mindig mutass eredményt is, Urunk! Mindig ajándékozd meg a te szolgáidat hozzád tértekkel Ámen.

Csel. 18:9. Pál más helyen említést tesz arról, hogy milyen félelem fogta el őt Korinthusban. Meg akart szökni. Az eredménytelenség különösen reá nehezedett. Ekkor hallotta a látásban felé hangzó bíztatást: ne félj! Ez a bíztatás igen sokszor előfordul a Bibliában. Az ember fél. A legfélénkebb teremtmény az ember. Isten ezt a félelmet akarja megszüntetni. Az ember félelmében elhallgat Istenről. Nem tartja érdemesnek a szólást. Reménytelennek tartja a további küzdelmet. Milyen jó, hogy Isten ilyenkor nem hagyja magára az embert! Nem is veszi az komolyan az igehirdetést, aki ne gondolkozott volna azzal, hogy abba hagyja az egészet. Nem érdemes. Én alkalmatlan vagyok. Akkor szólal meg mindig Isten a maga biztatásával.

Félelmünkben magunkra ne hagyj, Urunk, Istenünk! Bíztass. Ámen.

Csel. 18:10. Isten igen sokszor szólja ezt a biztatást, hogy: ne félj. Akkor értjük meg egészen ezt a biztatást, ha az indoklását is megértjük. Azért nem kell félni, mert Isten adja az ő jelenlétét. Mi ilyeneket szoktunk mondani: nem kell félni, mert nem olyan nagy a veszély. Nem kell félni, mert nem vagyunk mi olyan gyengék. Nem ez az indok. Az indok ez: Isten velünk van. Csak azoknak lehet nem félni, akikkel Isten van. Pál azt gondolta, hogy eredménytelen lesz a korinthusi misszió. Isten megint a maga tettével biztatja Pált. Ne félj, mert nékem sok népem van ebben a városban. Istennek választottjai vannak. Nem a mi igyekezetünk, képességünk az eredmény, a siker záloga. Csak azért nem reménytelen az igehirdetés, a pásztori munka, mert Istennek sok népe van. A magyar földön, a mi gyülekezetünkben is sok népe van.

Biztass minket is áldott jelenléteddel és a mi rajtunk is könyörülő kiválasztó kegyelmeddel, Atyánk, Krisztusért kérünk Ámen.

Csel. 18:11–16. És Pál nem félt. Ott maradt és Isten nagyon megáldotta az ottani munkáját. Bizonyságtételére felfigyeltek a választottak és megértették, hogy nekik az egyházban a helyük. Ahol Isten dolgozik, ott a sátán sem tétlen. Hangzott a vád és Pál törvényszék elé került. Gallió, ez a provinciába került római, meg is hallgatja a vádat. Azt gondolta, hogy a vád politikai természetű. Azt gondolta, hogy a római birodalom ellen készült valami összeesküvés. De amikor azt hallotta, hogy itt tanításról, nevekről van szó, jelentéktelennek és kicsinyesnek tartotta az egész ügyet és elűzte őket a törvényszék elől. Milyen közel volt Gallióhoz az üdvösség. Módjában lett volna, mint bírónak, elmélyedni a hirdetett Igében. Nem kellett neki. Neki egy birodalma volt, a római birodalom. Neki nem kellett az igazi birodalom: az Isten országa. Szegény Gallió.

Amikor közel jön hozzánk a te országod, Atyánk, ne engedd, hogy érdektelenül tovább menjünk Ámen.

Csel. 18:17. Gallió még akkor is érdektelen marad, amikor verekedésre kerül a sor. Még akkor sem törődik az egésszel, amikor kint tovább folyik az ügy. Sosthenes akár melyik párton volt ebben az időben, később atyafi lett az apostol számára. Előtte nem volt közömbös a név, a tanítás. Mert ezek a nevek a legdöntőbbek, ezek a tanítások nemcsak erre az életre, hanem az örökéletre szólóak. Lehet, hogy sokszor azért ér ütleg, hogy komolyan vegye az ember azt, ami mellett nem lehet közömbösen elmenni. Ez életkérdés.

Áldunk Téged, Atyánk, hogy annyiszor komolyan figyelmeztettél, hogy felfigyeljünk és melletted döntsünk Amen.

Darányi Lajos

ÉPÜL A MEZŐZOMBORI TEMPLOM!

Kedves Testvérem,

aki szíves érdeklődéseddel a minap megállítottál az utcán, talán századik vagy, aki megkérdezted: épül-e már a *Templom?* Nagybetűvel ejtetted, súlya volt a névnek a szádban, mert a te adományod is várja, hogy beleépüljön a mezőzomboriak óhajtva vágyott szent hajlékába. Boldogan jelentem neked és nektek, sokezer drága érdeklődő Testvérnek, hogy már épül: szeptember 12-én a régi fundámentumra rátettük az első új követ. *Áldott az Isten, s áldottak az Övéi!* Most esztendeje még a gondolata sem fogamzott meg, hogy új református templom építése induljon meg Mezőzomboron: 1947 október 26.-a volt az adakozás első napja. Ma már a következő számoszlopokat állíthatjuk sorba:

50 református gyülekezet	28.699·98 Ft
14 ismeretlen hittestvérünk	1.155·— „
a m.-zombori rk. és gk. hívek	5.155·70 „
a Vallás- és Közoktatásügyi. M.	55.000·— „
a mezőzombori reformátusok	24.738·67 „
összes anyagi erőnk:	114.749·35 Ft.

Nagy összeg. Ez persze nem mind pénzben gyült össze, munkában is jelentékeny értékű a segítség, de mindre szükség volt ahhoz, hogy az egy pillanat alatt elpusztitott templomnak elkészüljön a harmadrésze. Mert a költségeknek harmadrésze a csupasz, vakolatlan falak felhúzása, mennyezet nélkül tetővel befedése, s esetleg a toronynak felépitése. A tornyot is hozzátervezzük, mert bizunk abban, hogy a még hiányzó 7.500 forint készpénz és 4.500 forint értékű fuvar előkerül október második feléig. Nagyon megtanított minket bizni az Úr Isten.

Majd ha megpihennek a kőművesek és ácsok szerszámai, arra fogjuk Istent kérni, hogy adjon erőt elmenni a Tiszáninneni egyházkerület egyik száz gyülekezetébe elkérni a mennyezet deszkáira, a falak vakolataira, a villanyvezeték csöveire, s ezek munkáira való teméntelen sok pénzt. S most esztendőre talán már csak az ajtók, ablakok, Urasztala, szószék, padok és keritések fognak hiányozni. Marad még másik száz gyülekezete az Egyházkerületnek, s talán megtart minket is az Úr kegyelme, a százötven év alatt négy templom építésében áldozni tanuló mezőzombori reformátusokat.

Bakos Zoltán

Mi van az új Énekeskönyvben?

Az új református énekeskény megjelenése igen nagy feladat elé fogja állítani az énekvezéreket és az éneklő gyülekezetet egyaránt. Csomasz-Tóth Kálmán lelkipásztor, énekügyi előadótól nyert értesülésünk alapján talajkészités céljából közöljük azokat a zsoltárokat, amelyeknek a dallama az új énekeskönyvben úgy van benne — minden ritmusbeli módosítás nélkül — mint a délvidéki énekeskönyvekben, vagy az Exodus-zsoltárban. Könnyebb áttekinthetőség céljából a zsoltárokat nem írtuk római számokkal.

Ezek a zsoltárok a következők: 1—5, 7—12, 14, 15, 17—19, 21, 22, 24—27, 33, 36—39, 42, 43, 45, 46, 48, 49, 51—55, 58, 59, 65, 66, 74, 75, 77, 81, 83, 87, 88, 90, 91, 93—97, 100—104, 106, 107, 112—114, 119, 120, 122, 123, 125, 130, 132—136, 138, 140, 141, 143, 144, 146, 147, 150.

Az első versszakban is kisebb szövegmódosítás lesz ezek közül a 7, 10, 11, 14, 26, 31, 32, 37, 39—41, 44—46, 48—51, 54, 57, 72, 73, 85, 97, 112, 114, 115, 117, 119—121, 133. és esetleg még a 33. zsoltárban.

Mindezt elsősorban a kántorok számára közöljük, akik megkönnyíthetik későbbi munkájukat azáltal, ha már most a gyülekezetnek legalább bemutatják az énekkar segítségével a fenti zsoltárokat az említett énekeskönyvekből, vagy a rövidesen megjelenő u. n. „Kis énekeskönyv“-ből.

Előfizetését legalább utólag küldje be az 51.509-es csekkszámlára
Tulajdonos: Pataki Diák Céh

Kossuth legenda... Kossuth lobogó Biharban

Kossuth öreg paraszti rajongójával, a bárándi 90 éves Szőnyi Mihállyal beszélgetünk. Arról, hogy száz év (hej nagy idő ez nagyon!) nem temette el Kossuth emlékét, 48 emlékét a magyar nép szívében.

— Nem! — azt mondja az öreg — Hogy temette volna. Hisz ma is fújják a róla szóló nótákat, van talán száz is. Akarsz-e egyet hallani?

Akarok, s az öreg rákezdi:

„Kossuth Lajos, gyere haza, gyere már,
A magyar nép éjjel-nappal haza vár!
Nem jól van a fejedelem a népnek:
Kelj fel apánk, igazitsd meg szegénynek!“

— Tudja, mikor végetért a nagy harc, összeültek az emberek nálam s nyugtalanul kérdezgették: Kossuth apánk hamvai megmaradtak-e, a mauzoleuma vajjon áll-e még? És tudja, sok bajunk volt pedig akkor, nem sajnáltam levelet irni egy budapesti ismerősömnek, hogy menjen ki a kerepesi temetőbe, oszt nézze meg. Az oszt megnyugtatott.

Azután elmond az öreg egy bihari legendát, bárándi legendát: Kossuth Lajosról.

— Tudja, 49-ben egyszercsak szétver a hír a fatuban: itt van Kossuth Lajos! Szaladnak a népek a postaállomásra, mert nagy postakocsi-állomás volt a mi falunkban akkor. Hát csakugyan: ott van Kossuth Lajos. Várja, míg a lovait váltják. No körülvették, rajongták, éljenezték. Kossuth beszélgetett velük. Mikor osztán a lovakat már befogták, indulás előtt egy vén bárándi bibliás ember megáldotta Kossuth apánkat, a 20-ik zsoltár ezen szavaival:

„Az Úr tégedet meghallgasson
Te nagy inségedben!
A Jákób Istene megtartson
Te veszedelmedben!

Küldjön tenéked segedelmet
Az Úr ő szent házából,
Te reád forditsa kegyelmét,
Tartson meg a Sionból.

Áldozatidat megtekintse,
Mikkel őt tiszteled,
Égő áldozatodat tüze
Égesse meg neked!

Amit a te szived kivánhat
Adja meg ő tenéked,
Hogy mindennemű tanácsodat
Te jól véghez vihessed!“

— Ezt az áldást adta Bárand Kossuth apánknak, meg adott neki egy csomó honvédet is!

De nemcsak ismeretlen Kossuth-adalékról tud Szőnyi Mihály, hanem egy ismeretlen Kossuth lobogóról is beszél.

— Tudja, Konyáron voltam egyszer 1898-ban. A bárándi tiszteletes kocsisa voltam akkor, azzal mentem látogatóba a konyári paphoz. No megérkezünk. Ellátom a lovakat s megismerkedem Csádi Istvánnal, akit 1848-ban választottak meg a konyáriak harangozónak, de 1898-ban is harangozó volt még.

— Nézzük meg a tornyot!

— Lehet! — azt mondja.

— Felkapaszkodunk s ahogy felérünk, látom, hogy a torony sarkába van támasztva egy nemzeti lobogó. Kibontom s csak eltántorodok. Tudja, mi volt arra a zászlóra írva? Az hogy „Istenért, hazáért, szabadságért!“

— Mondom a vén Csádinak: Mit keres itt ez a zászló?

— Tüzet jelzünk vele! — azt mondja.

— Ezzel! — kiáltom. — Hisz ez Kossuth-zászló.

— Az — mondja Csádi — 48-ban volt itt egy rektor, az hozta Debrecenből. Kossuth adta neki.

— Le a toronybul gyorsan s megyek a pap eleibe: No tiszteletes úr, ha Konyár községnek nincs pénze egy vörös tűzjelző zászlóra, én, pedig szegény ember vagyok, veszek neki egyet. De azt nem engedhetem, hogy ezt a drága 48-as zászlót ilyen célra használják továbbra is. Hiszen ereklye ez!

— Hát csak elámul a pap. Nem tudott róla, hogy milyen zászló az. Nemrég választották csak Konyárra. Mindjárt lehozták a lobogót a toronyból. Azzal temették osztán a község 48-as honvédeit.

Gondolkozva elnéz Konyár felé:

— Mióta megtudtam, hogy még Oroszországból is hazakerültek a drága Kossuth-zászlók, sokszor gondolok arra a konyári lobogóra. Hogy megvan-e még? Becsülik-e még?

Ha valaki olvassa ezt az irást a konyáriak közül, irja meg a konyári Kossuth-zászló sorsát Szőnyi Mihálynak. (Bárand, Bihar m.)

— Remélem, hogy megvan még, — mondja Szőnyi bácsi. — Mert aki ilyet nem becsül, nem jó magyar az.

Szabó Lajos

Hírek

Az államosított A-B-C

egész vaskos könyv. Sokkal több olvasnivaló van benne, mint a régiekben A bárgyú versikék helyett a legjobb magyar költők gyerekverseit tanulják fiaink és leányaink. És temérdek szines kép! A felnőttek is érdeklődve forgatják. (És csak két pár tojás árába kerül.) A kultuszminisztérium jó munkát végzett.

Tussay János *nyugalmazott lelkipásztor, aki Bánfalván 40 évig szolgált hűséggel, 66 éves korában Miskolcon elhunyt. Szeptember hó 4-én temették a Deszka templomból. Dr. Tussay János kerületi missziói lelkész és Tussay Tivadar teológus édesatyjukat gyászolják az elhunytban.*

Darányi Lajos az ORLE főtitkára. Az Országos Református Lelkészegyesület szeptember 8-i közgyülésén a *Ravasz László* lemondásával megüresedett elnöki tisztségre egyhangúan *Szabó Imre* budapesti esperest választotta meg. Főtitkárok lettek: *Darányi Lajos* sárospataki és *Balla Árpád* hajdúnánási lelkipásztorok. Titkárok: *dr. Koncz Sándor* theológiai tanár és *Bükki Zsigmond* ceglédi lelkipásztor.

Dr. Újszászy Kálmán theológiai tanárt választotta meg az egyházkerületi közgyülés a közisколai szék és az igazgatótanács előterjesztése alapján a nagykönyvtár főkönyvtárosává. Az uj fökönyvtáros szeptember 1-én vette át hivatalát.

Tarcalra eljutott a híre, hogy a mezőzombori reformátusok nem győzik a rengeteg munkát, amivel teplomépítésüket kell előkészíteniök. Megbeszélték a hivek, hogy a Tarcalon megvett 12.000 téglát átszállítják az építkezés színhelyére. 60 napi fuvart, 2,400 forint értékű pénzt tettek ezzel hozzá a nagy és szent vállalkozáshoz.

Az Országos Református Presbiteri Szövetség új tisztikart választott. Elnök: *Szabó Imre* budapesti esperes és *Matolcsy Sándor dr.* presbiter. Főtitkárok: *Pap Béla* karcagi lelkipásztor és *Szabó Sándor* presbiter.

Lázár Károly tanítóképző intézeti tanár és **Tóth Mihály** gyakorló iskolai tanító nyugdíjba ment. **Több mint négy évtizedes jól végzett munka után pihenésükre Isten áldását kérjük.**

Mann Anthony William *angolszületésü tanárt a főiskola a kultuszminisztérium tudtával és hozzájárulásával nyelvtanárul alkalmazta.*

Farkas Gyulát *a Főiskola öreg hűséges „némá"-ját egy gondatlanul hajtó szekeres elgázolta. Korházban ápolják. A lelkiismeretlen gázoló el akart menekülni, de a rendőrség elfogta.*

A Tompa Mihály-Internátus ez évben 47 tanulót tudott felvenni. Az internátus igazgatója: Ruszkay András gimn. tanár. Felügyelő: Szűcs András theológus.

Két új egyházmegye alakult a napokban. Külön egyházmegyévé lett Debrecen, Szegeden pedig csanád-csongrádi egyházmegye alakult. Első esperesnek *Bakó Sándor* szegedi lelkipásztort választották.

Ecsedy Árpádot *a főiskola Kertészeti és Szőlészeti középiskolájához gyakorlatvezetővé választották meg.*

Tornakápolnán szeptember 5-én evangélizáció volt. Szolgáltak: Csorba László, Bokor János és Szirmay Klára. A törpe leányegyházban az esti úrvacsoraosztáson nyolcvanan vettek részt. A lelkes kis gyülekezetet *Diószeghy Sámuel* tanító pásztorolgatja.

A zsujtai egyháznak *a clevlandi református magyarok 500 dollár segélyt küldtek.*

A Tanítóképző Intézetbe és Liceumba az 1948—49 iskolai évre 155 tanuló iratkozott be. Az első osztály nem nyilt meg. A képzővel kapcsolatos általános iskolának I—II. o. 34, III—IV. o. 37, VIII. o. 12, összesen 83 tanulója van. — A képző internátusában 70 tanuló nyert elhelyezést.

FECSKEFÉSZEK

Tavaszi rügyfakadás idején, amikor a napsugár még csak itt-ott kacsintott le az álmából felébredt földre, az ablaktalan szobámba fecskepár költözött. A gerenda alatt, az öreg vaskampó mellett, mind nagyobb lett a sárcsomó.

Egyszer boldog csicsergés riasztott ki a belső szobámból. Egy hosszan lenyúló szénaszál és két boldogan cikkázó fecske jelezte, hogy az új lakók véglegesen beköltöztek albérlőknek a tanítói lakás konyhájába.

Azóta jóbarátságban éltünk. Én pár szem gabonát szórogattam nekik, ők boldog csicsergéssel köszönték meg a házigazda ajándékát.

A lakbért is közös megegyezéssel lecsicseregték.

Egy szép nyári délután, pici tojáshéjak hullottak alá a konyha betonjára. „Szaporulat"... dunnyogtam magamba. Először ijedten néztünk egymásra. Én alulról fel, onnét pedig koromfekete félénk szempárok kérdően reám. — Velök is megbarátkoztam. A legénylakás magányában sok-sok boldog percet szerzett Fecske Ur és családja.

Néhány napra eltávoztam hazulról. Vissza érkezésem után legelső útam hozzájuk vezetett. Az udvaron a két öreg fecske riadtan körözött fejem felett. Nem jóra véltem a dolgot. Benyitottam s a megdöbbenéstől gyökeret vert a lábam.

Míg távol voltam, jóindulatú segítő kezek megjavították az iskolát. Beüvegezték az ablakot. A szülék éppen táplálék után jártak. Visszatérni már nem tudtak. A kicsik hiába tátogatták mind fáradtabban csőröcskéiket. Hiába sírtak csivogva. — Most már a fiókák hideg testtel feküdnek a puha fészekben.

Forró könny-cseppek gurulnak végig arcomon. Borzongás vesz rajtam erőt.

A napsugár a kis fészket arannyal vonja körül s a két öreg fecske néma suhanással úszik a kék ég tengerében.

(Perkupa) **Arany Lajos**

Kossuth-kultusz Patakon

1. Pataki diák volt a legigazabb magyar is. Szeme itt szokott a fényhez, fejlődő szelleme itt mélyült először bele a nagy magyar kérdésekbe. Itt kapott jó politikai előiskolát is a jogászok „Páncél vármegyéjében" és Kövy óráin. A független magyar állam eszményét, a haladás, a szabadság szeretetét itt szívta magába.

2. Kossuth kultuszának leghűségesebb táplálója is Patak volt. Neve már a negyvennyolcas nagy napokban lelkesítette a diákságot, akik büszkék voltak nagy elődjükre.

3. Kossuth maga is meleg hálát érzett a pataki Főiskola iránt. (Pesti Hírlap: 1841. 856.)

4. A nagy számkivetett iránt is sokszor kinyilvánította a pataki ifjúság erős ragaszkodását, 1884-ben emlékiratot küld az ifjúság, s büszkén vallják ebben, hogy „március 15-ike a magyar ifjúságnak legszebb, legnagyobb nemzeti ünnepe. E nap elénk varázsol egy világtörténeti jelentőségű eseményekben gazdag kort, melynek főhősét, a távol, hazátlan élő legigazabb magyart: Kossuth Lajosban tiszteli a világ." Örömmel hirdetik: „hogy édes hazánk legszeretőbb fia is százados iskolánk falai között szívta magába egykor a szent hazaszeretetet."

5. 1889-ben a pataki jogászegylet díszt agjává választja s erről szóló díszes iratban üdvözli.

6. A 87 éves turini remetének a tanári kar is „egy díszesen kiállított üdvözlőiratban fejezte ki mély hódolatát." Ebben olvashatjuk: „A Gondviselés kiváló kegyének köszönjük, hogy a Rákócziak iskoláját Kossuth Lajos történelmi nagy nevével gazdagabbá tette."

7. 1890-ben *Lujza* testvére látogatta meg a pataki főiskolát. Oly nagy szeretettel fogadták, hogy maga is úgy érezte: ez a szeretet a Kossuth névnek szól s ő maga ezt úgy fejezte ki, sehol úgy nem szeretik Kossuthot, mint Patakon!

8. 1892-ben az ifjúság emléktáblával jelöli meg a házat, amelyben Kossuth diákkorában lakott.

9. Patak és a kollégium a nagy temetésen küldöttséggel képviselteti magát. Az ifjúság hat heti gyászt fogad s Bassó doktornak, Kossuth hű orvosának „önfeláldozó működéséért" köszönőlevelet ír s „azon esetben, ha a nemzet tiszteletdíjban fogja részesíteni, ahhoz 100 forinttal járul."

10. 1895-ben Patak városa „a modern magyar állam megteremtőjének" emlékére „Kossuth alapítványt" ajánl fel a Főiskolának, annak az intézetnek „mely hű letéteményese a Kossuth-szellemének."

11. 1901-ben az ifjúság Kossuth-szobrot követel Patakra s a szobor javára Kossuth-ünnepélyt rendez. Meghívják rá előadóul a nagy írót Eötvös Károlyt is.

12. 1902-ben, Kossuth apánk születésének százéves évfordulóján a kollégiumi ifjúság nagy ünnepélyt rendez.

13. 1904-ben a pataki ifjak is résztvesznek a pesti nagy Kossuth-ünnepen. Nevükben a széniór beszélt s letette Kossuth sírjára a pataki Rákóczi-vár faláról szedett, borostyánlevelekből készült koszorút. Ez a felirat díszlett rajta: „A nemzet atyjának a sárospataki diákság." — Még ebben az évben a Főiskolai Akadémiai Kaszinó termét Kossuth képével díszítik. A képet Deák Geyza pataki tanár festette.

14. 1906-ban a pataki ifjúság belekapcsolódik a Kossuth nevével indult „nemzeti ellentállás" mozgalmába is. Érdekes riportban számol be róla a „Független Magyarország" (1906. márc. 15. szám).

15. A pataki ifjúság legnagyobb ünnepének, március 15-nek középpontjában is Kossuth ünneplése áll, mert Kossuth-kultuszának a leglelkesebb ápolója volt minden időben a pataki diákság. Legnagyobb eszményképét Kossuth Lajosban tisztelte. Meg is írták ezt Kossuthnak is: „Áhítattal csüngünk az 1848-ik év március 15-ének vívmányain. Kossuth Lajos életének minden pontja a legnagyobb fényben el nem érhető, de követésre méltó példaként áll előttünk." Ma is és mindig!

Dr. Bakos József

ÚJJÁÉLED a komjáti gyülekezet

A komjáti egyház kicsi és szegény. 180 lélekből áll. A gyülekezet nem is élt, inkább csak létezett. Úgy egyik napról a másikra. Ment minden tönkre. Semmit se javítottak, mer nem volt miből.

Két éve evangélizáció volt. Az ifjúság kezdett először felébredni. A lelki szükségek mellett azt is észre vették, hogy a templomra is ráférne egy kis javítás. „Ha az öregek nem törődnek az egyházzal — mondták — majd fogunk mi."

A jobb érzésű öregek is magukra eszméltek. Új gondnokot és egyházfit választottak, akik teljes odaadással látják el tisztségüket.

Már ki van javítva a templomtető, a 72 méteres kerítés, a kapuk, paróchia és a többi épületek is. Nem kell kérni a lelkipásztornak. Szinte magától megy minden.

A felébredt gyülekezet így lett építő közösség és újjáéledő eklézsia.

Istené a dicsőség!

A bodroghalászi gyülekezet

szeptember 4.-én gyülekezeti konferenciát tartott. A közel fekvő gyülekezetekből (Sárospatak, Sátoraljaujhely, Bodrogolaszi, Makkoshotyka, Vajdácska, Vámosujfalu, Olaszliszka, Bodrogzsadány, Bodrogsára stb.) igen sokan összesereglettek erre az alkalomra. A konferenciát egy hetes evangelizáció előzte meg, melyet a gyülekezet lelkipásztora végzett. A konferencián szolgáltak: *Mikolay Elemér* missziói s. lelkész, *Szabó Edit, Exnek Vera* és *Bianky Jenő* miskolci hittestvérek. A konferencia résztvevői számára maradandó élményt jelentett *Dr. Enyedy Ador* püspök és felesége szolgálata. A püspök a zsufolt templomi gyülekezet előtt a hit erejéről és mai csodáiról beszélt. Felesége a helybeli nőszövetség és a vendég kiküldöttek számára tartott építő előadást. Bizonyságtételek és imaközösség zárták be a konferenciát. *„Az Úr csodásan működik . . ."*

Dr. Szabó Zoltán, dr. Újszászy Kálmán és dr. Koncz Sándor theológiai tanáraink vesznek részt Patakról a most folyó nagyjelentőségű monori országos missziói konferencián.

A Gimnáziumunk *V—VIII. osztályába (párhuzamos osztályokkal) 281 tanuló iratkozott be.*

Az egyik taktamenti gyülekezetben *három heti szabadságra ment a lelkipásztor. Hogy az Ige folyamatos hirdetésében szünet ne legyen, egy állami tanító és egy tanítóképzős szolgáltak felváltva minden este.*

A főiskola épületében és a volt református elemi iskola épületében lévő állami általános iskolába 580 tanuló iratkozott be. (Igazgató Hazagh Mihály) Az állami általános iskola helyi tantervvel működik, ami azt jelenti, hogy már első osztályban heti nyolc órán folyik az angol nyelv tanítása. A egyetlen ilyen általános iskola az országban. Budapesten van egy hasonló orosz nyelvvel és Gödöllőn franciával. Az állami általános iskola e részéhez kinevezést nyertek: P. Deák Géza tanár, Petri Béla és Szathmáry István tanitók.

A kupai ref. egyházközség részére Amerikából 2 szép Úrasztali terítő érkezett ajándékba, Isten dicsőségére. Az egyik egy szép fehér selyem terítő, amelyet *Kóti Lidia* küldött a másik egy nehéz bordó terítő, amelyet *Kóti Júlia* küldött. Isten áldása legyen a jókedvű adakozókon.

Az Angol-internátusban 133 tanuló lakik. Igazgató: dr. Maller Sándon, felügyelők: Mr. A. W. Mann, Ablonczy Bertalan tanárok, Szabó István, Kiss Pál és Seress Ödön theologusok.

A Lorántffy Zsuzsánna *leány-internátusba, amely ezidén is a Rákóczi várban van, 37 leánytanulót vettek fel.*

A Kertészeti és Szőlészeti Középiskolánk a Főiskola épületéből az Újlaktanya épületébe költözött. Az iskola I. osztályába beiratkozott 19, a második osztályába 27, összesen 46 tanuló. Új helyén berendezett internátusában 24 tanuló lakik.

A Humán-internátusba *53 tanuló vétetett fel. Az internátus igazgatója: Palumby Gyula. Felügyelők: Sipos Zoltán, dr. Kiss Zoltán és Szentimrey Mihály theologusok.*

A Kis-internátusba beiratkozott 34 gimn. tanuló és 20 általános iskolai tanuló. Az internátus igazgatója: Demeter Gyula tanár, felügyelők: Janka Lajos és Vass Géza hittanhallgatók.

Megújító imádság. Haydn József nagy zeneköltő egyszer egy társaságban volt, ahol többen nyilatkoztak arról, hogy az ember fáradt erejét hogyan lehet megújítani. Az egyik így szólt: „Egy üveg pezsgő helyre hozza a frisseségemet". A másik ezt mondotta: „Vidám emberek jókedve elűzi a fáradtságomat". Majd megkérdezték Haydnt, hogy sok dolga között hol szerzi lelkének az állandó frisseséget. Ő így nyilatkozott: „Házam mellett egy kis templom van. Valahányszor nagyon fáradt vagyok mindig oda térek be. Még soha nem történt meg, hogy ne megújult erővel, ne felfrissülten jöttem volna ki onnan. Az imádság üdén tartja a lelkemet."

Ref.lelkészi hivatal,
Vily,up.Mikóháza.

Könyvek

Jung Emánuel:

Hogyan vezessek vasárnapi iskolát?

Fordította és átdolgozta Tekus Ottó és Veöreös Imre. A Magyar Evangélikus Vasárnapi Munka kiadványa.— Élvezetes stílusban megírt, rendkívül értékes és szükséges könyv. A fordítók igen nagy szolgálatot tettek azáltal, hogy a svájci református szerző művét nemcsak lefordították, hanem számos helyen tapasztalataik és tanulmányaik alapján ki is egészítették. Az olvasók közül bizonyára többnek az lesz az érzése, mint annak a bizonyos zöldhályogkovácsnak, aki hosszú ideje végezte már az operációkat s csak amikor felvilágositották ténykedése felől, akkor döbbent rá annak felelősségteljes, veszélyes voltára. A vasárnapi iskolai tanítóknak szeme elé tárja ez a könyv munkájuk felelősségének teljes nagyságát. Bizonyára sokakban pedig az a számonkérő gondolat fog elindulni: vajjon nem hibáztak-e sokat a vasárnapi iskolai vezetésnél?

Szinte úgy érezzük, hogy ennek a nagyszerű munkának az áttanulmányozása nélkül nem is volna szabad vasárnapi iskolai vezetést vállalni. Pontról-pontra haladva, ügyes gyakorlati példákkal megvilágítva tárja elénk a célokat, az egész munkamenet titkait, hibáit, a kivánt eredmény elérésének feltételeit. Jó gyógyszer ez a könyv az ellen, hogy a vasárnapi iskolai tanítás csupán tanítás legyen. Sokkal több ennél: igehirdetés. Ezért sem gépiessé nem lehet, sem szórakoztatássá nem vállhat. Megtanít a könyv arra, hogy miként kell Isten Igéjének eledelét a gyermekeknek úgy átadni, hogy megemészthesse. Köszönjük a nagyszerű könyvet, amelyet nemcsak a vasárnapi iskolai vezetőknek, hanem a vallástanítóknak s minden szülőnek is figyelmébe ajánlunk. (Ára 8·— Ft. Megrendelhető az előfizetéssel együtt szerkesztőségünktől. Szállításra 60 fillért kérünk befizetni.)

Csendes-napokkal *kezdte félévét a theológia. Szolgáltak: Csorba László, Orgoványi György, Dr. Marton János és Dr. Koncz Sándor. A második nap délutánján úrvacsoraosztás volt. — A befejező szeretetvendégségén Dr. Újszászy Kálmán svédországi tanulmányútjáról olvasott fel.*

Taktaszadán szeptember 26-án 10 órakor nőszövetségi konferencia lesz a környék gyülekezetei számára. Érdeklődőket ezúton is hívunk. A konferencián megjelenik és szolgálni fog *dr. Enyedy Andor* püspök és hitvese is.

Rásky Sándor tanítóképezdei vallástanárt a püspök Miskolcra helyezte át. Dolgozott a főiskolai levéltárban, a népfőiskolai tanfolyamok vezetésében is részt vett és buzgón végzett gyülekezeti szolgálatokat is. Távozása komoly vesztesége Sárospataknak.

Teológiánkon *22 elsőéves hallgatót vettek fel. (Az ötödévesek mindössze négyen vannak.) A theológus internátusban 51 hallgató és gimnazista nyert elhelyezést. Igazgató: Dr. Marton János. Helyettes: Pálóczy László szénior. Felügyelők: Győri József és Ruszkay Gyula.*

Lapzárta

minden 10-én és 25-én. Fontos és sürgős küldemények még 13-ig, vagy 28-ig is küldhetők, de azokat egészen tömör fogalmazásban kérjük.

Kérjük a lelkipásztorokat, hogy a gyülekezeti élet minden megnyilvánulásáról küldjenek pár sorban értesítést.

Minden közleményt és érdeklődést *„Sárospataki Református Lapok szerkesztősége Sárospatak, Főiskola“ címre kérünk.*

(Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.)

Vigyázat! Szélhámos! Tóth Albert Balázs (?) 6 gimnáziumot végzett 21 éves középmagas, hosszúarcú, barna fiú, teológusnak adja ki magát. A zemplényi és abaúji falvakban kóboról és különböző mesékkel pénzt csal ki hiszékeny emberektől. Ha valahol kísérleteznék, adják át a legközelebbi rendőrőrsnek. *Főiskolai szénior.*

Dabóczy István:

A gyülekezeti sáfárságot országos keretben kell megszervezünk

Az Országos Református Lelkész Egyesület közgyűlésén megvitatták önfenntartóvá átalakuló egyházunk gazdasági kérdését is. Dabóczy István ónodi lelkipásztor tartott bevezető előadást, melyben az országosan egységes és tervszerű sáfárkodás szükksegességét hangsúlyozta.

Eddig az volt a helyyet — mondotta — és az ma is, hogy mindegyik egyházközség úgy él, ahogy tud, nemcsak anyagilag, hanem lelkileg is. Egyik gyülekezet nem sokat, vagy semmit sem tud a másikról, nem érezzük az egy testhez való tartozás nagy közösségi erejét és éppen ezért egymás bajairól, egymás örömérol, vagy küszködéséről sem tudunk, vagy ha igen, ez a tudás nem lesz belső nyugtalansággá és nem születik meg belőle a segitő készség nagy ajándéka.

Nagyon ideje már, hiszen több, mint három évet pazaroltunk el, hogy meglássuk azt, hogy a gyülekezeti sáfárságot országos keretben meg kell szervezni és reálisan fel kell építeni.

Számot kell vetni azzal is, hogy mik lennének egy országos pénztár, központi pénzkezelés felállításának lehetőségei.

Ehhez szükséges volna az, hogy egyházmegyénként lenne egy gazdasági missziói lelkész, aki tervszerűen járná a gyülekezeteket és őszintén és nyiltan kérné az adakozást a hívektől, de aztán senki más nem kérne, ezzel megszünne az a lehetetlen állapot, hogy számtalan egyesületünk, társaság, mind külön-külön keresi fel a gyülekezeteket.

Ebből kellene kinőjjön egy gazdasági együttműködés, úgyhogy intézmények, szervezetek stb. pénzügyeit, a maguk autonómiájuk teljes sérthetetlensége mellett az a központi szervezet kezelné, egyesületek, szervezetek, társaságok stb. felszabadulva annak gondja alól, minden erejükkel a küldetésüknek élhetnének.

Százharmincéves búcsúvers

Tasnádi Nagy József lelkész 1795—1817-ig működött Bodrogkeresztúrban. II.Kor. 13:11 alapján megtartott búcsúprédikációját 1817 mácius 23 án a következő verssel rekesztette be:

Bodrogkereszturban huszonkét esztendőt
Töltöttem; ki tudja a következendőt?
Sok jó és víg napokat barátaimnak éltem
Hé! de rosszakat is eleget szemléltem!
Csak az van szívemnek legfőbb örömére,
Ide is felteszem idők örökére,
Hogy amíg itt laktam és az Igét szóltam,
Hosszú háborúságban senkivel sem voltam,
Mind magam, mind házam népe békességben
Jó hallgatóimmal éltünk egyességben.
Noha az utolsó eszt[illegible]időben voltak
Némelyek kik rólam kedvetlenül széltak.
A szózat parancsol — más eklézsiába
Hogy menjek szolgálni az Urnak házába.
Megyek, de nem megyek, míg az Ur népének
Jót nem mondok az Ő szenti seregének.
Ti kicsinyek, kiket keresztség vizével
Megmostam, — mosson meg Jézus szent vérével.
Nyolcszázharmincnyolcan vagytok egy summában
Felírva általam a Matrikulában.
Éljetek, nőjjetek, áldottak legyetek,
Végre boldogságot az Urtól nyerjetek!
Kik páros életre előtten léptetek,
Kétszázhetvenöten meg is esküdtetek,
Hordozzon jobb karján az Ur benneteket,
Minden jóval áldja páros élteteket!
Ti, kiket a sötét sirba betemettem
És porotok felett tisztességet tettem,
Hétszázkilencvenen vagytok számláltatva,
A holtak könyvébe általam íratva.
Nyugodjatok, mígnem eljő amaz óra,
Melyben feltámadtok a trombitaszóra!
Ti élők, kik mostan az eklézsiában
Hétszáznyolcvannyolcan vayytok általjában,
Nagyok és kicsinyek, gazdagok, szegények!
Férfiak, asszonyok, szüzek és legények!
Egyszóval: mindenek áldottak legyetek!
Mind itt, mind amott is boldogul éljetek!

Mezőzombor hálás köszönettel nyugtázza templomépítésére a legutóbbi híradásunk óta beérkezett adományokat: Vámosújfalu 288·12, Miskolc 1.172·87, Láca 638·40, Semjén 437·—, Makkoshotyka 177·80, Vajdácska 200·—, Bodroghalom 200·—, Bodroghalász 57·—, Hajduszoboszló 300·—, Viss 183·20, Ózd-farkaslyuki egyházrész 141·—, Némedy Béla Miskolc 15·—, Puskás I.-né Békéscsaba 10·—, Molnár Miklós Detroit USA 560·—, Kun Szabó Kálmánné Szerencs 30·—, dr. Csontos Ernő S.-patak 30·—, Matlák István Szerencs 30·—, Kulcsár Sándor Miskolc 100·—Ft értékű munka.

A nevelés

a maga egész kulturmunkájával állandó figyelmeztetés és biztosíték a lelkigondozás számára, hogy a pneümatikus életnek nem egy állomvilágban, hanem a földi viszonylatok közt élő gyülekezetben s általa a földi világ ténylegességében kell kibontakoznia, megvalósulnia. Viszont a lelkigondozás prófétai intelem és ihletés a nevelés számára, hogy a keresztyén életnek ez a világa és az emberi kultura nem szülőföldje, nem igazi, örök hazája, hanem csak harc- és munkatere, melyen örök sorsának kell eldölnie.

(Makkai Sándor)

A respondensek

A régi magyar iskolázás jellegzetes mozzanata volt a külföldi egyetemekre való járás s az egyetemi tanulás végén a vitázás. Egy-egy vitázó neve: respondens. A professzor aztán összegyüjtve a feleleteket, kiadta őket. Újabb időben gyanú ébredt azirán t, hogy ezek a felelők nem a professzor által szájukba rágott mondanivalókat adták-e elő. Sőt még az is eszébe jutott némely kételkedőnek, hogy a Régi magyar könyvtár III. kötetében lévő magyar ifjak értekezései, sokszor egyetlen példányban fennmaradva, nem is könyvészeti értékek, hanem jórészben a külföldi professzorok munkái. (Prot. Sz. 1936. 13.) Ehhez szolgáltatunk most egy adatot, egy unicumként fennmaradt mű alapján.

Amesiusnak van egy munkája: Bellarminus enervatus, vel disputationes Anti—Bellarminianae in illustri Frisorum Academia, quae est Franekerae publice habitaz a Guilhelmo Amesio theologiae doctore. Tomus primus. Franekerae, 1625. Ez 52 értekezést tartalmazó kis könyvben sok van magyaroktól, némelyiktől több is. Ezt eddig nem ismertük. Ezek:

Joannes S. Simándinus (3. 49. 26.) — Stephanus Sz. Carolinus (50. 1. 27.) — Matthias D. Comiatinus (2.) — Mathaeus T. Kálnai (4. 28. 51.) — Stephanus P. Kőrösi (52. 5. 29.) — Ádrianus Montanus (30.) — Petrus Biró Dengelegi (7. 31.) — Georgius Miskolczi (32. 8.) — [Joannes Burgesius (6.)] [Henricus Britman (10. 34.)] — Michael Jenel (11. 35.) — Antonius P. Szentpéteri (36. 12.) [Samuel Solinus (9. 45.)] — Joannes Cseh Csuzinus (38. 14.) — Petrus Eőse Maksai (15.) — Paulus A. Kőrösi (16. 39.) — Basilius Gyoninus (17. 40.) — Georgius Szemlényi (20. 41.) — Nicolaus Archinus (18. 42.) — Paulus L. Szepsi (19. 43.) — Georgius Salanchi (44.) — [Dominicus N. Ensius (37. 13.)] — Johannes Lippai Talylyainus (46.) — [Maximilianus Tezillinek (33. 47.)] — [Joannes Woltingius (25.)] — Petrus P. Miskolczinus (48.)

E 26 író közül soknak a neve ismeretes a franckerai névjegyzék alapján. (Tört. Tár. 1886. 601—2. V. ö. Csikesz-emlékkönyvek IV. 162.) A 21., 22., 23., 24. értekezés a könyvből ki van tépve, így nem tudjuk megmondani, kinek a szájába vannak adva. (Vlg.-a 26 között vannak.) Hogy mirol szólanak, azt meg tudjuk mondani, mert a mű későbbi kiadásában (Amsterdam 1638, London 1633) a szöveg megvan, de a respondensek neve nélkül, mint Amesius munkájának része. Napnál világosabb tehát, hogy a respondensek tulajdonképen csak a professzor munkáját felelték s a professzor művének megjelénését segitették elő és pedig pénzzel.* Mikor már a mű megjelenésében nem volt szükség anyagi támogatásukra, a professzor elhagyta a nevüket. A magyarok bőkezübbek voltak, mint az idegen hallgatók (akiknek zárójelben van a nevük), mert 1—1 hallgató több részt is vállalt. Hogy az I. kiadás többi tomusa megjelent-e s abban a magyar hallgatók milyen részt vállaltak, nem tudjuk. *Gulyás József*

* Hasonló szerepe lehet a Telkibányai István művének Quaestiotheol. (An Nae diluvium fuerit universále. Sroningae 1656), mely része a Maresius: Refutationes fabulae praldarniticae c. művének: qualritur septimo, an etc. Groningae 1656. Valamint Filiczki János De potestate particularum . . . c munkának, mely része a Goclenius Diatribe c. művének (12. disz) Marbuog 1617. — A fent elsoroltak közül a Régi Magyar könyvtár csak Károlyinak s Csúzi Cseh Jánosnak nevét ismeri, de más művük (?) alapján.

„Református Ifjú“

mellékletünk következő száma október elsején jelenik meg. Papírhiány miatt csak annak fogjuk mellékelni, aki vagy **5** forint félévi előfizetést, vagy legalább erre a polgári esztendőre hátralévő **3** forintot csekkszámlánkra befizeti.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

XLIII. évfolyam
17. szám
1948 október 1

Református Lapok

Református nők indulnak Krisztus felé

Magyar Református Nőszövetségünk szeptember 19—21-én tartotta kerületi konferenciáját Miskolcon a Kossuth-utcai templomban. A rendezőségnek kellemes meglepetésben volt része. Akkora volt az érdeklődés, hogy nem fértek el még a hatalmas templomban sem. A Palóczy-utcai gyülekezeti terembe is be kellett vezetni a hangszórót és az is megtelt a Krisztus után vágyó lelkekkel. Vasárnap fél 10 órakor már feketéllett a templom környéke miskolci és vidéki asszonyoktól és lányoktól.

Istentisztelettel kezdődött

Az istentiszteleten *dr. Ravasz László* nyugalmazott püspök hirdette az Igét, Máté 28:16—20 versei alapján. Legégetőbb nagy kérdéseinket felölelő beszédében elmondotta, hogy az amszterdami világzsinaton Krisztus trónbeszéde hangzott el, de a mai Ige alapján, itt ezen a konferencián is ez hangzik. Ő a király, Ő igényt formál mindenre és mindenkire ezen a világon... Az egész történelemre, még akkor is, ha az fellázad ellene. Ő a király, jött a tanítványaihoz, kiknek egy része leborult előtte, más része kételkedett Benne, de Ő ma is jön felénk, hogy minket tanítványokká tegyen. Azért van kevés krisztusi elem ezen a világon, mert én kevés krisztusi elemet vittem bele a világba. Az amszterdami zsinaton úgy éreztem — mondta — mintha az Úr lázas türelmetlenséggel mondta volna a jelenlévőknek: menjetek hát, egy pillanatot se habozzatok tovább és tegyetek tanítványokká minden népeket, mert jaj lesz ennek a világnak, ha én nem leszek vele.

Igehirdetés után a sajószentpéteri vegyeskar énekelt a Jánosdeák házaspár vezetése alatt.

Elnöknői megnyitó

Dr. Enyedy Andorné a Kerületi Nőszövetség elnöknője nyitotta meg a konferenciát. Köszönetet mondott *Ravasz László* áldásos szolgálatáért, a sajószentpéteri énekkar szép szerepléséért. Megköszönte az asszonyoknak, hogy ilyen szép számban összegyültek, hogy visszaadták azt a látogatást, amelyet Ő végzett a gyülekezetekben. Hálát ad az Istennek, hogy támasztott lelki éhséget és szomjúságot az Ige után. Meg van győződve arról, hogy ez alkalommal is épülni fognak a hitben és szeretetben, hogy Krisztus munkálkodni fog közöttük a Szentlélek által. Kéri az Istent, hogy ne a gyűlölet válassza el egymástól az asszonyokat és leányokat, hanem forrjanak össze a szívek szeretetben Felszólította a résztvevőket, hogy egy Ige felolvasásával számoljanak be az otthoni munkáról és jelentsék be, hogy hányan jöttek. A kerület majdnem minden gyülekezetéből szép számmal sereglettek egybe. A megjelentek száma: Sárospatak 32, Olaszliszka 8, Hidasnémeti 4, Megyasszó 14, Cserépfalu 11, Hét 9, Szendrő, Erdőbénye, Pányok, Alsózsolca, Nagyvisnyó, Szilvásvárad, Nekézseny, Tardona és még sok-sok, mintegy 80 gyülekezetből közel ezeren.

Amszterdam

Délután *Ravasz László* számolt be az amszterdami zsinatról. Nagy élmény volt mindnyájunk számára a híradásokból már többé-kevésbbé ismert részleteknek a felvázolása az ő előadásában s az ő lelkén megszűrve. Nagy dolog volt — mondotta, — hogy két nagy világegyház kivételével a többiek leültek egy asztal mellé, de fájdalmas volt az a tény, hogy az Úr nevében egybesereglett nyáj nem tudott együtt urvacsorázni azért, mert az egyik résznek nem ugyanaz volt a tanítása az urvacsoráról, mint a másiknak. *Szabó Éva*, aki mint ifjúsági küldött vett részt a zsinaton, ugyanerről a kérdésről szólt. Persze egy fiatal lány szeme sok mindent másképp lát, vagy sok mindent meglát, amire egy felnőtt férfi fel sem figyel. A vasárnapot *Fodor Lajos* esti evangélizációja zárta be. Az ajtó előtt leselkedő bűnről szólott. Hogy a konferenciázókat Isten lelke vezérelte azt bizonyítja az, hogy *Szabó Éva* ifjúsági titkárnő igeszolgálata után bizonyságtevések hangzottak el. Nyomasztó csendben töredezett hangon kezdtek beszélni. Először csak az asszonyok, majd a leányok is elmondták az eddigi hiábavaló életüket. Leszámoltak bűneikkel és bizonyságot tettek megtartó Krisztusuk mellett.

Isten munkája családomban

A hétfői nap *Szabó Éva* bibliaórájával kezdődött. Márk 1:34—45 alapján az értünk imádkozó és rajtunk könyörülő Krisztusról beszélt. — *Dr. Enyedy Andor* püspök *Hogyan kezdte el Isten a munkáját általam a családomban?* címmel tartott előadást Pál Rómabeliekhez írott levele 14:7 alapján. „*Mert közülünk senki sem él önmagának és senki sem hal önmagának.*“ Előadásában kifejtette, hogy az ember az életével más életre is hat, családra, barátra, közösségre és a környezetére. Ha durva, részeges, akkor lehet látni a hatását a hitvestárson, gyereken és a családtagokon. Ha az asszony piperkőc, kihatással van az egész családra. Ha a leány parázna, mily szégyene az a családnak. Ha a fiú engedetlen, züllött életet él, akkor a család szégyenkezik miatta. Isten úgy kezdi el a munkáját a családban, hogy megmutatja magát bennem és rajtam. Értesd meg a gyermekeddel Istent úgy, hogy a munkáját mutasd meg. Isten úgy kezdi el az Ő munkáját, hogy összetör. Meglátom az én bűneimet. Összetör, de fel is emel. Mindennap összetör és ujból felemel. Amint munkálkodik bennem Isten, más szemmel nézem a családomat. Milyen baj az, hogyha az ember csak a testét ismeri meg hitvestársának. Megunhatom a szeretteim arcát, szépségét, de ha a lelkét ismertem meg, akkor kimondhatatlanul vágyok utána.

Ének, ima, Ige

Úgy munkálkodik Isten általam a családomban, hogy megtanítom őket énekelni. Istenről csak dadogva tudunk beszélni de ha énekelünk, akkor nincs közöttünk különbség és akkor összeforr a szívünk. Megtanítom imádkozni a gyermekeket. Az imaközösség lehetőség arra, hogy befogadjak egy olyan valakit aki mindennél nagyobb... Istent, akivel másképp nem találkozhatok. Imádkozni annyi mint a családomat Isten színe elé helyezni. A harmadik, amivel munkálkodik Isten általam a családomban, az Ige-közösség. Ez nem azt jelenti, hogy elhatározom, hogy ezentul fogom olvasni az Igét, hanem azt úgy mutatom meg a családomnak mint egy fáklyát, amelynek a fényénél tisztán és világosan látunk. A legtöbb család — mondotta — abban a betegségben szenved, hogy csak a más hibáját veszi észre és nem látja maga szemé ben a gerendát. Oda adjuk az Igét mint egy tükröt és nézd meg magad, hogy milyen vagy. Aki nem olvassa az Igét az eltékozolja az életét, mert nem tudja az igaz élet törvényeit. A rossz családtagnak jó példát kell mutatni, mert a rosszat csak jóval lehet kiírtani. Az előadás után bizonyságot tettek arról, hogy milyen erős fegyver az imádság.

Krisztus kiszabadít bűneidből

Lelkileg nagyon megrázta a konferencia tagjait *Orgoványi György* lelkipásztornak, az SDG országos elnökének evangélizálása és bizonyságtevése. Bizonyságtevését az Ézsaiás 38:17. alapján tette a gyülekezet előtt. „*Ime, áldásul volt nékem a nagy keserűség...*“ Nehéz beszélni önmagáról. Elmondja azt az utat, amin járt, amíg eljutott Krisztushoz. Mert Krisztusra van szüksége minden keresztyén embernek. Arra a Krisztusra, aki az én bűnömet is a keresztre vitte. Ő csak most tudja elmondani, hogy Krisztus átvitte őt a hitetlenségből a hitre. Hallja Krisztus szavát, aki az ekeszarvát fogja annak előre kell néznie. Volt az életében egy törés, amit ez Ige megtérésnek nevez. Volt-e a ti életetekben — mondotta — egy ilyen törés? Amikor nem volt más gondolatod csak az, hogy Isten a bűnösökhöz lehajló Isten? Ez legyen a nagy kérdés számotokra. Kicsoda az, aki átvisz titeket az új életre? Jézus Krisztus! Elmult életét említve rámutatott arra, hogy eddig a bűn gyönyörűségében élt. Nem érezte a fájdalmat amit Krisztusnak okozott. Nem érezte, amikor a szakadék szélén állt és azt hitte, hogy repül a magasság felé, holott zuhant lefelé a szakadékba. A bűnöket nem lehet kedvessé tenni. A bűn zsoldja a halál. Lásd be végre, hogy tigrissel lakozol együtt és elpusztít, mert feltámad benne a vadálat. Az evangélizálás utáni nagy csendben érezni lehetett a Krisztus munkáját az emberi szívekben.

(Folytatása a második oldalon)

DARÁNYI LAJOST

nagy szeretettel iktatták be a főiskola gondnoki tisztébe

Szeptember 25-én örömünnepre csendült a Főiskola öreg kis harangja. Az igazgatótanácsosok, a tanárok, diákok, szülők, a főiskola barátai zsúfolásig megtöltötték az imatermet. Képviseltette magát a honvédség, a közigazgatás, a bíróság s a politikai pártok kiküldöttei is megjelentek.

Darányi Lajos sárospataki lelkipásztort iktatta be lelkész-gondnoki tisztségébe *dr. Enyedy Andor* püspök és az egész egyházkerület osztatlan szeretete és nagyrabecsülése.

A Te benned bíztunk... hatalmas éneke után a püspök olvasott a bibliából és imádkozott.

Dr. Szabó Zoltán egyházkerületi főjegyző bejelentését, hogy a presbitériumok egyhangú szavazatával *Darányi Lajost* választották gondnokká, a jelenvoltak nagy éljenzéssel vették tudomásul.

Majd *dr. Enyedy Andor* mondott beiktató beszédet. Ebben megemlékezett *Janka Károly* előző gondnok érdemeiről, aki

több évtizeden keresztül fáradhatatlanul és önzetlenül, példaadó hűséggel

szolgálta mindnyájunk legféltettebb kincsét, az Alma Matert.

Beszéde során rámutatott arra, hogy Isten kegyelméből és a Köztársasági Kormány jóvoltából mennyire megnövekedett a pataki iskola jelentősége, amidőn a négy kivételesen meghagyott felekezeti iskola közé került.

Nagy örömének adott kifejezést, hogy a Főiskola életére nézve ezekben a sorsdöntő időkben *Darányi Lajos* személyében a legalkalmasabb férfi került a vezetőség élére.

Meg van győződve arról, hogy a megszegényedett anyagi lehetőségek mellett s a megszűkült keretek között a Főiskola

Darányi Lajos vezetése mellett lelki meggazdagodásban és megújulásban fogja pótolni az elvesztett anyagi értékeket.

Szólott az egyházi iskola hivatásáról és hangsúlyozta, hogy az nem a visszahozhatatlan mult emlékein való merengés, hanem a fokozottabb munka: Istenben hívő és a népért dolgozó vezetők nevelése.

A beszéd befejezéséül a püspök megölelte és nagy éljenzés közben megcsókolta a beiktatott új gondnokot.

A főiskola nevében *dr. Urbán Barnabás* közigazgató mondott köszöntő beszédet.

Beszédében rámutatott a gondnoki tisztség felelősségteljes voltára.

— Engedje meg Gondnok úr — mondotta beszéde végén — hogy a szellemi édesanya, a drága Alma Mater szeretetét tolmácsoljam most, amikor Gondnok úrban hű fiát keblére öleli s vigyázóul, gondnokul ide állítja sok kedves gyermeke elé. Elibénk, akik

a folyton megújuló gyermekszereget nemzedékről-nemzedékre vezetgetjük az Istenhez vívő úton.

Kívánjuk, hogy Nagytiszteletű Úr gondnoksága alatt erősödjék az igaz hitben, gyarapodjék a tudásban és acélosodjék a hűségben Főiskolánk minden munkása. Isten áldását kérjük Nagytiszteletű Gondnok Úrnak főiskolánkért végzendő minden szolgálatára.

Az egyetemes ifjúság nevében *Pálóczy László* szénior üdvözölte *Darányi Lajost* és azt kérte, hogy gonknohságában a legfőbb Gondnok, az Úr Jézus Krisztus ereje hasson és munkálkodjon.

Az üdvözlésekre *Darányi Lajos* a Zsidókhoz írott levél 13:17 alapján igehirdetéssel válaszolt.

Elmondotta, hogy 31 évvel ezelőtt hozta be édesanyja a távoli kis ungi faluból Sárospatakra. Édesapja az orosz harctéren katonáskodott és csak akkor engedte meg, hogy a fia iskolába menjen, amikor egy nagy ütközet után Isten kegyelméből pár bajtársával épségben megmenekült. A 31 esztendőből egy évi külföldi tartózkodást és a vakációkat leszámítva mindig Patakon volt. Ezalatt a három évtized alatt elszakíthatatlanul a szivéhez nőtt Patak és a Főiskola.

— Én előljárótok akarok lenni — mondotta többek között — az Úristen dicsőítésében és magasztalásában. Előljárótok akarok lenni a Főiskola szolgálatában és szeretetében. Mindezek természetes következménye képen

előljárótok akarok lenni a magyar nép szolgálatában.

Hangsúlyozta, hogy mindenki bizalommal lehet az iránt a Főiskola iránt, amelyik évszázadokon keresztül a magyar nép fiait nevelte a magyar nép vezetőivé és amelyik ma sem akar mást, mint kapuit széttárni a kicsi falvak és nagy gyárvárosok gyermekei felé.

Az engedelmesség parancsáról szólva megállapította, hogy fegyelmezett világban fegyelmezetlen egyház nem állhat meg. Aki a fegyelem szükségességét nem akarja elismerni, akár tanár, akár diák, menjen el, adjon helyet azoknak, akik nagyon szívesen lennének pataki tanárok és pataki diákok. A Szentírás e parancsából: „*engedelmeskedjetek és fogadjatok szót,*“ engedni nem lehet.

Legfőbb gondnoki feladatát abban látja, hogy a tanárok és diákok kezét megkeresse, megfogja és az Úr Jézus kezébe helyezze.

— Addig,

amíg ilyen előljárótok vagyok, fogadjatok szót és engedelmeskedjetek

— mondotta beszéde végén — ha már nem ilyen lennék, mondjátok meg és holnap elmegyek.

Utolsó szavaival az Úristen áldását kérte a Főiskolára, a tanárokra és az ifjúságra.

A szívből jövő, megrázó beszéd mélyen meghatotta a hallgatóságot. Sokan könnyeztek s mindenki érezte, hogy *Darányi Lajos* beszédében a Lélek szólt az emberhez. A főiskolai kórus *dr. Szabó Ernő* vezetésével Sztáray Mihály egyik zsoltárát adta elő, majd a felemelő ünneplés a Szózat eléneklésével ért véget.

„Én és az én házam...”

Csel. 18:18. Most csak arra vagyunk tekintettel, hogy Akvila megnyírta a fejét, mert fogadást tett arra. Most nem beszélünk arról, hogy keresztyéni-e a fogadástétel. Még arról sem beszélünk, hogy milyen fogadást tehet a keresztyén. De azt mindnyájan érezzük, hogy vannak idők, vannak rettenetes helyzetek, amikor az ember fogadást tesz. Most emlékeztetlek mindarra a fogadásra, amit tettél 1944—45 telén. Vagy ha fogoly voltál azután is. Ezek a fogadások bizonnyal azzal voltak kapcsolatban, hogy komolyabban veszed Isten Igéjét, hogy fogsz templomba járni, hogy jobban fogod szeretni a tieidet, hogy megelégedettebb leszel. Eljutottál-e már Kenkreáig, vagyis teljesítetted-e ezeket a fogadalmakat? Ha nem, tudd meg, hogy tartozol velök és Isten még kikényszerítheti belőled. Ne várd meg, míg kényszeríteni fogja!

Szentlelked akkor is világítson előttünk, amikor fogadást teszünk! De adjon erőt is, Atyánk, hogy a Neked tett fogadalmat teljesítsük Ámen.

Csel. 18:19—22. Még a misszionáriusnak is van terve, munka- és időbeosztása. Ez az idő- és munkabeosztás a mi gyülekezeteinknek, lelki munkásainknak is a legnagyobb kérdése. Mit csinálni és mikor hol lenni?.. ez az egyik legnagyobb kérdés. Nem igen van olyan lelki munkás, aki rá ne jönne egyszer arra, hogy nem gazdálkodott eléggé az idejével és erejével. Tett sok mindent, amit kértek tőle, de Isten nem bízta rá. Elment sok helyre, ahová hívták, de ahová Isten nem küldte. Áldott volt az az időzés is, de Isten máshol, Jeruzsálemben bejegyzett, hogy ott nem voltál jelen. Isten előtt és testvéri közösségben ezt az időbeosztást, ezt a munkabeosztást kell megcsinálni. Könyörögni kell, hogy Isten világosan mutassa meg, hogy az övéi mikor hol legyenek.

Őrizd meg a tieidet, elküldő Krisztusunk a kapkodástól, a mindenütt ott lételtől. Te állíts munkába ott, ahol Te akarsz látni Ámen.

Csel. 18:23. Mi az egyházlátogatásnak a mostanában gyakorolt formáját, a mindig szükséges javítással meghagyjuk. Kell az is. De ilyen látogatót is kívánnánk, aki erősítse a tanítványokat. Olyan lelkipásztorok kellenének, akik testvéri szeretettel meglátogatnak lelkipásztorokat, hívő gyülekezeti tagokat és a nekik adott kegyelem szerint erősítenék. Titkokat meghallanak, együtt imádkoznak, tanácsokat adnak, tétova kezeket a Krisztus átszegezett, erős kezébe tesznek. Hála Istennek, hogy már nemcsak a tanítványszerzésnél tartunk, hanem már a tanítványerősítésnél. Abban látjuk a mai erősíteni akarásnak a gyöngéjét, hogy sok benne a kritika. Az erősítő talál mindig valamit, amit már lehet erősíteni.

Legyen gondod a sok erőtlen tanítványra, Atyánk! Küldj erősítőket Ámen.

Csel. 18:24. Apollósban meg volt mindaz, ami külsőség, ami a szemnek és a fülnek kívánatos. Bizonyosan szép férfi volt. Deli termet. De az meg egészen bizonyos, hogy ékesenszóló volt. Alekszándriából származott, ahol pedig az ékesszólás magas iskolája volt. Most azt emeljük itt ki, hogy Apollós lehetett Isten áldott eszköze, bár ékesenszóló volt. Minden időben, amikor a Lélek kiárad, sokaknak az a kísértése, hogy azt hiszik, hogy az ékesenszólás ellensége az Igének. Azt gondolják, hogy a pongyolaság, a készületlenség, a „retorikanélküliség“ az Istennek tetsző. Ha a szív az Istené, ha az egész élet Krisztus drága vérén megváltott tulajdona, akkor az ékesenszólás, az emberi igyekezet, vagyis mindaz, amivel Apollós rendelkezett: áldott és szükséges.

Szívünket és szánkat egyaránt tisztítsd meg és használd fel a Te dicsőségedre mi Urunk Istenünk Ámen.

Csel. 18:25. Apollós csak a János keresztségét tudta. Ez azt jelenti, hogy a keresztyén élet igen széles terület és hogy a keresztyén életben különböző mélységek és magaslatok vannak. Mindenki csak úton van, még csak halad a cél felé. Ezért nem szabad a keresztyéneknek egymást lenézni, vagy egymásról lemondani. Apollós is az Urnak utára volt megtanítva, csak nem az egész útra. Lélekben buzgó volt, szorgalmatosan tanította az Urra tartozó dolgokat és mégis csak a János keresztségét tudta. Keresztyénnek lenni azért nagyszerű, mert mindennap tovább lehet haladni és még csodálatosabb dolgokat lehet megtanulni.

Lépésről-lépésre vezess minket Szentlélek Úristen, míg végre eljutunk a teljességre Ámen.

Csel. 18:26. Apollós Efézusban nagy bátorsággal szólt a zsinagógában. Sokan hallgatták. Bizonyosan sokan voltak, akik hívőkké is lettek a bizonyságtétele nyomán. Akvilla és Priscilla is hallgatták Apollóst és megértették, hogy Apollós még nem járta végi az Urnak Utait. De ezért nem vetették meg Apollóst. Nem is mondták, vagy terjesztették róla, hogy ne hallgassátok, mert nem igazi hirdetője az Igének, hanem azt olvassuk, hogy magukhoz vették Apollóst. És otthon hatszemközt egész bizonyosan nagy szeretettel és buzgó imádság után kifejtették előtte az Istennek útát nyilvánvalóbban. És Apollós ezeket alázattal és bizonyosan köszönettel elfogadta és megtanulta.

Arra adj nekünk erőt, hogyha többet tudunk, ezt alázattal tudjuk továbbadni, ha pedig kevesebbet tudunk, akkor alázattal tudjunk tanulni Ámen.

Csel. 18:27—28. Ez a testvéri gondoskodó szeretet még utóljára is elkiséri Apollóst. Ajánló levelet adtak neki. És azt olvassuk a következőkben, hogy Apollós sokat használt azoknak, akik a kegyelem által hittek. Az nem egy életre szóló megbélyegzés, ha valaki, bár már szolgál, az utnak még csak egyik, vagy másik részét tette meg. Jóreménységgel kell lenni, hogy Isten, aki kegyelemből odasegítette az ő gyermekét, hogy már az úton jár: az útnak a még hátralévő részét is meg fogja tenni. Mindig döntő szerepe van annak, hogy egymással szemben és egymásról hogyan nyilatkoznak azok, akik az Úr közös ügyében fáradoznak.

Adj türelmet és szeretetet azoknak a szívébe Szentháromság Istenünk, akik Rólad tesznek bizonyságot. Ámen.

Darányi Lajos

Hét új segédlelkészt bocsátott ki teológiánk

September 22-én este a pataki templomból ismét új lelkészek indultak útra. Az Urasztala körül az egyházkerület püspöke foglalt helyet hét teológiai tanárral. A hozzátartozókon kívül a gyülekezet tagjai is feljöttek Isten házába, hogy részt vegyenek a hét új segédlelkész kibocsátási ünnepségén.

Dr. Koncz Sándor teológiai tanár bibliaolvasása és imája után Pálóczy László új segédlelkész, főiskolai szénior hirdette az igét. Az elhívatásról és Krisztus követéséről szólott.

A teológia nevében Dr. Szabó Zoltán h. igazgató mondott beszédet. Visszatekintett az elmult 5 évre, a nehéz háborus esztendőkre. Ezek az együtt indulók felét elsodorták, a másik felét azonban megtartotta és befejezéshez segítette a mindenek Ura.

A lelki szülők örömével és szeretetével bocsátja útra a végzett ifjakat és adja át az egyházkerületnek.

Dr. Enyedy Andor püspök örömmel vette át az új segédlelkészeket és felhatalmazta őket az Isten Igéjének igaz evangéliumi szellemben való hirdetésére a szent sákramentumoknak: a keresztségnek és az úrvacsorának kiszolgáltatására; a házasulandók összeesketésére és megáldására; a növendék keresztyéneknek hitbeli megerősítésére és minden egyéb lelkészi teendők végzésére. Beszédében hangsúlyozta, hogy milyen nagy dolog, milyen szent hivatás ma református papnak lenni, amikor annyian éhezik az életnek kenyerét és oly nagy a szomjúság az élet vize után.

Rámutatott a lelkészi pálya nehézségeire, kísértéseire, de boldogan tett bizonyságot arról is, hogy Krisztussal minden nehézséget, minden kísértést le lehet győzni és az Ő igája gyönyörűséges.

Az új segédlelkészek Dr. Szabó Zoltán teológiai h. igazgató után fennhagon elmondták a lelkészi eskü szövegét. Majd a püspök és a professzorok kézfogással fejezték be a kibocsátást.

Dr. Enyedy Andor püspök imája után gyülekezeti énekkel végződött a megható ünnepség.

(Az első oldal folytatása)

Asszonyok Krisztussal a békéért

A megkeseredett lelkiállapot *Zsindelyné Tüdős Klára* színes előadásában oldódott fel. Beszélt az asszonyok igazi hivatásáról. Mi dajkáljuk az emberiséget, de rosszul. Minden munkában a szeretet legyen az irányadó. Köszöntötte a konferencián megjelent Mrs. Paul Mosert amerikai nőszövetségi vezetőt, aki beszámolt az ő munkájukról. Most látom, — mondotta — hogy ti lélekben sokkal erősebbek vagytok mint mi. Szeretnék tudni a ti nyelveteken, de sajnos ez nem adatott meg nekem. Érzem, hogy lélekben egyek vagyunk, mindnyájan egy családba tartozunk a Krisztus családjába. Imádkozzatok érettünk! A világ nagyon kicsi lett és meg kell egymást találnunk. Mindenfelé egyazon asszony csoportok vannak, mint ti itt, akik egymás terhét hordozzák. Az asszonyoknak meg van a maguk nemes hivatásuk és mivel a férfiaknál számban jóval többen vagyunk, kell, hogy nagyobb legyen a felelősségérzetünk is. Megtanultuk mi anyák, hogyan kell a családot összse tartani. Itt az idő, hogy megmutassuk ennek a világnak a családot összetartó erőnket. Minden emberi lélek tagja az Isten családjának. Nekünk nem áll módunkban a világbékét előmozdítani, de addig nem is tehetjük, amíg el nem érjük, hogy minden lélekben a szeretet legyen a döntő. Látod, neked is részed van a béke előmozdításában. Minden asszony a béke után vágyik. Isten keze, amivel a világban munkálkodik, az én kezem is. Sokan vannak, akik akadályozzák az Ő munkáját és ami a legszomorúbb az, hogy az Ő fiai. Forrjunk össze szeretetben, mert a szeretet hatalmasabb mint a gyülölet. Elviszem ezt az érmet amit ti szeretettel adtatok nekem és valahányszor erre nézek mindig eszembe jut, hogy egy magyar és amerikai asszony egymás kezét fogva együtt imádkozik a világ békéért.

Este *Fodor Lajos* az ajtó előtt álló Krisztusról tett bizonyságot.

Hazafelé

Kedden reggel *Szabó Éva* tartott bibliaórát. Az őrtállók feladatairól beszélt. Majd *dr. Fürjész István „Hogyan munkálkodik Isten általam a gyülekezetben“* címen tartott előadást. Kiemelte, hogy általam Isten csak úgy munkálkodhat a gyülekezetben, ha életemet az Úrnak adom át. A lelkipásztornékhoz *Zs. Tüdős Klára* szólott a terméketlen fügefáról szóló példázat alapján.

Délután volt a közgyűlés, melyen *Enyedy Andorné* beszámolt a kerületi nőszövetségi munkákról. Közben a jelenlévők határozati javaslatot fogadtak el, hogy az országos központ maradjon továbbra is Budapesten s a munka élén továbbra is álljon ott *Zs. Tüdős Klára*. — Még *Balla Péterről* kell megemlékeznünk, aki nagy hozzáértéssel tanítgatta az új énekeket.

Dr. Tussay János kerületi missziói lelkész szolgálatával és bizonyságtevésekkel fejeződött be az áldott konferencia.

Az összesereglett asszonyok és lányok közül nagyon sokan új élettel tértek vissza otthonaikba. Örömmel vitték haza a megtalált boldog bizonyosságot. Úgy érezzük, hogy ezzel a konferenciával is előbbre vitte a Szent Lélek Úristen a magyar ébredés ügyét. A felébredt asszonyok és lányok szorosan fogják a megtartó kezet és másik kezükkel férjeiket, gyermekeiket, testvéreiket, barátnőiket fogják vezetni Krisztus felé.

Perjéssy Lászlóné és *Kovács József*

Hajnali beszélgetés Jézusról

MÁR A VONATON különösen kezdődött. Hamarosan kapcsolatba kerültünk egy olyan emberrel, aki érdemekben és külső cselekedetekben bízott. Semmiképen nem akarta megérteni, hogy az ő idvességéhez Isten már mindent megtett, ezt még ő maga is, saját cselekedete által is, be akarta biztosítani. Ebben az esetben is nagyon nyilvánvalóvá lett az, hogy az evangélium elfogadásában ez a legnagyobb, hogy a gőgős és önző ó-ember képtelen erre, hogy rátámaszkodjon Isten ingyen kegyelmére. S amikor a kocsinkat lekapcsolták (Isten tudta, hogy a másik kocsiba vannak vágyakozó emberek), két fiatal ember csatlakozott hozzánk és csodálatosan nyitva volt a szívük Isten dolgai előtt. Hamarosan együtt énekeltük „Az Úr szent Bárányára teszem le bűnömet“ kezdetű éneket. A kocsiban ülők csendben hallgatták, többen a folyósóról bejöttek, volfak akik félénken és gyanakodva messziről figyelték mindezt, de egy középkorú férfi leült mögénk és erősen belehajolva az énekfüzetbe velünk énekelt. Szívünkbe az első harcokat megharcolva, reménységek és bizonyságok között érkeztünk meg a konferencia helyére.

KIS KÖZSÉG ez Tornában, sok kővel az utcákon és a szívekben, görbe kis utcákkal s ilyen görbe hitű elformátlanodott emberekkel, akik az ördög igájában nyögnek. Hire sem a legjobb volt s még egyházi körökben is kézlegyintéssel beszéltek róla. Ez év elején az Úrnak tetszett és az itteni tanító hitre jutott, ő volt Isten népének jövendő zsengéje és ígérete. Szíve és háza egész napon nyitva volt az Úr és a vágyakozó szívek előtt. Voltak olyanok a konferencián, akik már két órakor felkeltek, hogy együtt lehessenek a többiekkel. A nap különféle óráiban zengett az ének és áradt az imádság, hogy a tőbbiek szívét is győzze le Jézus. Óh mennyire jó, hogy ez ma már az ő ügyük is.

DÉLELŐTT A FÉRFIAK között előjöttek a nyugtalanító és zavaró kérdések. Új énekek, Jézus neve, hívő név. Azt egyformán elfogadták, hogy életük nem olyan, mint a bibliai embereké. Délután jobban bemelegedett a légkör. Az Az utóösszejövetelen csak azok maradtak benn a templomban, akiknek szívét megérintette az Úr. Nehezen és akadozva, görcsösen indult a beszélgetés, de lassan megnyíltak a szívek. Nagy sírások és vajúdások között mondták el nehézségeiket s rakták le terheiket. A Lélek ereje és hatalma lerombolta a szemérem és álszemérem falait. Este sötétedéskor kiosztottuk az úrvacsorát, majd a tanítói lakásban együtt voltunk azokkal, akiknek szívében vágy támadt az új élet után. Egy kedves leányka igy imádkozott: Atyám én még nagyon cipőben járok a te útaidon... Örvendeztünk annak a két asszonynak, akik ezen a napon békéltek meg egymással.

ÉJFÉL UTÁN indultunk az autóbusz megállóhoz. Meglepődésünkre egy kemény, templomkerülő ember vállalkozott az útra. Mellé ültem. Nagy sötétség volt, az erdők között alig láttam a poroszkáló lovakat, csak az ember lélegzését hallottam és időnként elcsuklását. Mögöttem munkatársam imádkozott. Ő is résztvett a konferencián, megértette az evangéliumot. A délelőtti szolgálatok után hazament és kérte feleségét, hogy béküljön ki haragosával, hogy el ne vesszen és ő is bocsánatot nyerjen. Ő már látja, hogy egész eddigi élete tévelygés volt, szégyenből nem mert templomba járni. Asszonyos dolognak és haszontalannak tartotta. Üdvözülni szeretne és megmaradni ebben a mostani hitében. Amikor az autóbusz megállóhoz érkeztünk, elválás előtt még ezt mondotta: A tanító úr igéretet tett, hogy kifizeti az útiköltséget, de nem fogadtam el. Szívesen és örömmel tettem meg ezt az éjszakai útat. Többet ért ez nekem. Amikor elhajtott tőlünk s lassan elmosódott a szekér alakja és elhalkult a robaja, könyörögtünk, hogy újra el ne borítsa lelkét is a sötétség. Hálát adtunk az Úrnak, hogy keresi a gázai járatlan úton az embereket. S amikor a nyitott autóbuszon hajnali 4 óra körül robogtunk, arra gondoltunk, hogy áldott az Úr, hogy a lelkekben is hajnalodik. A vonat tompa dübörgése közbe együtt énekeltük a zakatoló kerekekkel az ébredési indulót:

Ad ébredést az Úr, az erős Király,
Szentlelke jár, fehér a táj, az aratásra vár...

Cs. L.

Hírek

OKTÓBER 6-ÁN

még a legragyogóbb őszi napsütésben is felleg borul a magyar égre. Kilencvenkilenc év távlatából felkomorlanak az aradi bitófák. Mintha hallanánk a puskák ropogását. Tizenhárom honvéd tábornok halt vértanúhalált a magyar szabadságért. Nemesen, férfiasan néztek szembe a halállal. Nem volt ismeretlen előttük. Másfél évi szakadatlan harcban gyakran volt találkozásuk. Ide állítjuk a megdicsőültek sorába a tizennegyedik aradi vértanút is: a pataki diák Kazinczy Lajos honvédtábornokot, aki ugyancsak Aradon október 25-én, 29 éves korában követte tábornoktársait. És fájó szívvel emlékezünk a többiekre. A sok-sok ezer közlegényre és tisztre, akiket a szabadságharc vérbefolytása után kivégeztek, hosszú rabságba tettek, vagy kényszersorozás útján évekre idegenbe hurcoltak. Legyen áldott örökké emlékezetük.

Kossuth Lajos száznegyvenhatodik születésnapján, szeptember 19-én Zemplénvármegye törvényhatósági bizottsága díszközgyülést tartott Monokon. Képviseltette magát a kormány, a honvédség, rendőrség, a törvényhatóságok. A környező falvakból ezren zarándokoltak el, a távolabbiakból különvonatok szállították a vendégeket. A Főiskola is képviseltette magát küldöttséggel és koszorút helyezett a Kossuth-házra. A kórus *dr. Szabó Ernő* vezénylete mellett több éneket adott elő.

Dr. Rózsay Tivadar *kiutasított felvidéki lelkipásztort, aki jelenleg Semjénben teljesít szolgálatot, a bodroghalomi presbitérium az üresedésben lévő lelkészi állásra egyhangúan meghívta s ezt a gyülekezet is megerősítette.*

Vallástanári vizsgát tettek Sárospatakon a vallástanár képesítő vizsgán *Pethe Kálmán* és *Munkácsi György* vallásoktató lelkészek.

Mrs. Paul Moser *amerikai református nőszövetségi vezetőnő magyarországi körútja során Sárospatakra is ellátogatott és előadásokat tartott az ifjúságnak.*

A cigándi egyház a háborúban megrongált templomát 75 ezer forintos költséggel a nyár folyamán teljesen helyreállította. A kultuszminisztérium erre a célra 2 ezer forint segélyt adott.

Az első lelkészképesítő vizsgát *heten tették le: Csörsz Győző, Géczy Antal, Koós Zoltán, Pálóczy László, Szilvássy János, Dr. Telegdi Imre és Végh Ernő.*

Bodroghalászon a jólsikerült gyülekezeti napra következő vasárnap a „Jehova tanui" nagy propagandával hirdettek zászlóbontó gyűlést. Ugyanarra az időpontra azonban már előzőleg centenáris honvédünnepséget hirdetett a községi nemzeti bizottság. A sporttelepen lévő ünnepségen felekezeti különbség nélkül teljes egységben megjelent Bodroghalász több száz főnyi lakossága. A jehovisták a legszűkebb körben, a vidékről összegyűjtött 18—20 főnyi hívek seregében, sajátmaguk előtt és között tartották meg a nagygyűlést.

Dobi István *földművelésügyi miniszter nyitotta meg a szeptember 26-án kezdődött zempléni mezőgazdasági versenykiállítást. A miniszter megtekintette a főiskolát is. — A megnyitó ünnepélyen szerepelt a főiskolai kórus is dr. Szabó Ernő vezényletével. — A kiállítás még mindig tart a vár összes termeiben és udvarán. Hatalmas tömegek keresik fel vidékről is. Érdemes megtekinteni a zempléni mezőgazdaság pompás teljesítményeit.*

A nőszövetség miskolci konferenciájára tudósítóként Kovács József teológust küldtük ki. Mivel Perjéssy Lászlóné, a sajószentpéteri lelkipásztor felesége is küldött beszámolót, a kettőt egybe ötvöztük.

DR. KONCZ SÁNDOR:

GYÜLEKEZETÉPÍTÉS

ŐRSZENTMIKLÓSON tartottak munkaközösségi megbeszélést a magyar református egyház gyülekezetépítő munkásai. Az Újszövetség arra tanít, hogy Egyház nincs konkrét, helyi gyülekezet nélkül. A gyülekezeti közösség központja az istentisztelet. Minden lelki indítás az istentiszteleti közösségből kell, hogy kiinduljon és oda is kell visszatérnie. Az istentiszteletnél nincs nagyobb és jelentősebb esemény a gyülekezetben, mert ez a mennyország képe.

Krisztus királysága a gyülekezetben nyilvánvaló s ha nem az, arra kell törekedni a gyülekezetépítésben, hogy nyilvánvaló legyen.

Minden egyházi munkának tervszerűen és szervesen bele kell tagolódnia a gyülekezetbe. A gyülekezet Krisztus híveinek gyülekezete, mely önmaga növekedését a maga természetét jelentő misszióban végzi.

Leghelyesebb a gyülekezetben az, ha az építést a lelkipásztor körül kiépülő bibliaköri közösség alkotja. Az is helyes lenne, ha maguk a presbiterek jegecesedési pontjai lehetnének egy-egy Igeközösségnek. A gyülekezet helyes építése így abban állna, hogy a lelkipásztori és presbiteri bibliakörök osztódnának szét s a misszió természetes gócait ezek jelentenék. A gyülekezetben ezek a kisebb bibliaköri közösségek adnák a keresztyén élet gyakorlásának az alapját, amire minden ráépülne. De ez nem megy személyes döntés nélkül.

Az evangélizáció, mint segítő szolgálat arra irányul, hogy a gyülekezeti tagok között a lelkipásztort és a presbitereket is elsegítse Isten kegyelmének gazdagságából erre a személyes döntésre, vagy olyanokat állítson ezekre az egyházi posztokra, akiket Krisztus magáénak elfogadott.

A gyülekezetépítés lelki közösségekből indul ki.

A lelki közösségekben Isten elvégzi a maga munkáját, de mi nem bízhatjuk Istenre azt, amit az Ő megbízásából nekünk kell elvégeznünk. Isten kegyelme nem szorul ránk, de a munkából nem is hagy ki minket. A gondozási körzetek, hitmélyítő közösségek a hívő munkája és felelőssége is.

MONOR a gyülekezetépítés szolgálatába kívánja beállítani a magyar református egyház minden missziói munkáját. Az evangélizáció, a diakónia, az egyházi sajtó és teológiai tudomány, a keresztyén nevelés, a lelkipásztorok és presbiterek ébresztgetése és minden más egyházi munka csak azért nyerhet létjogot, mert Krisztus látható teste ezen a földön a gyülekezet. A gyülekezetnek kell megteljesednie a különböző missziói munkaágak segítő szolgálatán keresztül Krisztussal.

A monori konferencia egyházunknak ezt a nagy megbízatását mérte fel. Minden püspök, esperes, belmisszió előadó és valamennyi misszió munkaág valamennyi képviselője résztvett a konferencia Igeközösségében és imádságban tusakodott több világosságért.

Ennek a konferenciának a jelentősége abban a sok pozitivumban van, hogy minden részmunka egyedül csak Krisztusért, a Főért fontos. A részmunkában lehetnek és vannak is árnyalatok, kellenek különböző karizmák is, de Úr csak egy van: Az Úr Jézus Krisztus. Istennek nem lehetünk elég hálásak azért, hogy a különböző szerszámok mégis csak egy összehangolódott zenekart alkotnak. Külön hálával kell megemlíteni azt a sok pozitivumot, amit ezen a konferencián is a Bethánia Egylet a maga képviselőiben annyira élményszerűen bizonyságtevő módon képviselt.

SÁTORALYAUJHELY a fenti országos megbeszélések és konferenciák nyomában 23 gyülekezet presbitériumai számára tartott konferenciájával kerületi vonatkozásban kezdte el a gyülekezetépítésnek azt a konkrét formáját, aminek a középpontjába a hitre jutott lelkipásztor és presbiter kellene, hogy álljon. Amint az országos megbeszéléseken, úgy itt is *dr. Makkai Sándor* nem bizonytalan zengésű trombitája ütötte meg az alaphangot, mind a presbiterek, mind pedig a lelkészek részére tartott megbeszéléseken.

A hangsúly itt is azon volt, hogy az ébresztő szolgálat ma egyházunkban a feltámadás, az életre kelés trombitája. Ez a trombita hívja a halottakat. Ez a szolgálat, mint evangélizáció nemcsak felfrissíteni, de megújítani akar minden egyházi munkát. A magyar református egyház nem kisebbre vállalkozik, mint arra, hogy kikapcsoljon magából mindent, ami nem egyház és megtestesítsen mindent, ami egyház.

TAKTASZADÁN és nagyon sok más helyen helyi vonatkozásban folyik gyülekezeti konferenciákon a gyülekezetépítés szolgálata. *Enyedy Andor* püspök és felesége a munkatársaik élén járnak ebben a szolgálatban. A gyülekezeti konferenciák — a helyi és a környező gyülekezetek számára igen áldott rázogatások. Ami Őrszentmiklóson és Monoron történt, az „Sátoraljaujhelyeken" keresztül jut el a „Taktaszadákba." A magyar református misszió „országos" elvei így jutnak el az országban azokhoz, akik Isten mennyei királyságához tartoznak a látható egyház helyi gyülekezeteiben.

CSEKKLAPOT

küldtünk minden hátrálékos előfizetőnk részére. Feltüntettük a tartozást is. A feltüntetett összeggel egészen évvégéig rendezve lesz az előfizetés. Szeretettel kérjük a mielőbbi befizetést, hogy a lapküldésben fennakadás ne legyen. Ha valaki úgy gondolja, hogy a számlakivonat nem helyes, közölje egy lapon eddigi befizetéseinek időpontját és összegét, hogy az esetleges tévedést helyesbíteni tudjuk.

Gazdatisztet — gazdaságvezetőt

keres a Sárospataki Ref. Főiskola. Fiatal, szakképzett, gyümölcs és kertészethez is értő jelentkezők kérvényeiket részletes életleírással küldjék: *Sárospataki Főiskola Gazdasági Választmánya* címére.

Egyházmegyei presbiteri konferencia volt Sátoraljaújhelyen. A háború után a sátoraljaújhelyi gyülekezet az elsők között hozta rendbe az őt ért sok kárt. Nem is olyan régen innen indult el dr. Enyedy Andor a tiszáninneni egyházkerület püspüke. A gyülekezet dr. Nagy Sándor Béla lelkipásztor vezetésével minden alkalmat megragad a hitélet fejlesztésére. Szeptember 19-én az egyházmegye sok lelkésze és presbitere gyült össze Sátoraljaújhelyre. A konferenciát ünnepi istentisztelet nyitotta meg dr. Makkai Sándor volt erdélyi püspök, debreceni egyetemi tanár igehirdetésével. Janka Péter esperes megnyitója után dr. Makkai Sándor konventi missziói előadó „A jövendő egyháza" majd dr. Koncz Sándor sárospataki teológiai tanár, mint az ORPSz kiküldötte „A mai presbiter feladatai a gyülekezetben" címen tartott előadást. A délutáni megbeszélés keretében dr. Makkai Sándor szolgált „Evangélizáaió és gyülekezeti misszió" címen. A konferenciát Szabó Dániel hejőcsabai lelkipásztor evangélizációja fejezte be.

Bükkaljai konferenciák

Rövid beszámolót kívánunk adni a bükkaljai gyülekezetekben egymást köszöntő konferenciákról.

A NYÉKLÁDHÁZAI gyülekezet másodízben rendezte meg az idén julius 11-én a nyéki hegyen a környező gyülekezetek híveivel áldott találkozóját, melyen a változó, esővel fenyegető időjárás ellenére mintegy 300-an egész napon együtt voltak az Ige körül. Szolgálat és bizonyságtevők voltak Csorba László, Derencsényi István, Kopácsy József, Nagy Lászlóné és Vass Jusztina.

KISTOKAJBAN két héttel később a legnagyobb aratási idő ellenére a környező falvakból a helybeliekkel 600 főnyi sereg hallgatta szomjas lélekkel a bizonyságtételeket: Szolgáltak Csorba László, Derencsényi István, Nagy Lászlóné, Szirmay Klára, Dr. Tapolcai Mihály.

HARSÁNYBAN augusztus 1-én a C. E. rendezésében 800-ra tehető sereg előtt hangzottak el áldott bizonyságtételek: Arday László, Kutasi Béla, Sükös Pál, Csombók Margitka szolgáltak az Igével, mely bizonyosan nem volt üres, pusztába kiáltó szó.

EMŐDÖN a Nőszövetség rendezésében gyülekezeti nap volt szeptember 12-én, amelyen Dr. Enyedy Andor püspök is résztvett feleségével és Némethy Józsefné egyházmegyei elnöknővel. Valamenyien áldott és emlékezetes szolgálatot végeztek. Kivülök szóltak a mintegy 1000 főnyi hallgatósághoz Csorba László, Derencsényi István, Kopácsy József, Papp Mária, Dr. Tapolcai Mihály. Igen áldott és közvetlen csoportos megbeszélések is voltak.

KISGYŐRBEN ismét a C. E. rendezésében volt konferencia szeptember 19 én, melyen igen nagy számmal vettek részt a helyi és környéki gyülekezetek kereső hívei: Kutasi Béla, Lipták Mihály, Gretzár Margitka voltak a bizonyságtevők.

Mindezek drága alkalmak voltak, hogy sokan meghallhassák a minket kereső Isten hivogató szavát s szívek mozduljanak, életek változzanak. Áldassék az Isten aki nem szűnik meg hívogatni a bűnből és kárhozatból a kegyelem és szabadulás áldott világába.

Felszentelték BERECZKY ALBERT dunamelléki püspököt

Szeptember 28-án a Kálvintéri templomban istentisztelet keretében szentelték püspökké a dunamelléki egyházkerület új püspökét. Az igét *Dr. Viktor János* szabadságtéri lelkipásztor hirdette.

A püspökszentelésen megjelent a köztársasági elnök, több miniszter és államtitkár, valamint közéletünknek számos más vezetője. Ott voltak a többi egyházkerület püspökei, valamint számos lelkipásztor. Az evavgélikus egyház küldöttségét két püspök vezette.

A püspökszentelés után a teológia dísztermében volt rendkivüli egyházkerületi közgyűlés. Itt mondott Bereczky Albert programbeszédét, melyben részletesen szólott az állam és egyház viszonyáról is.

Ha egyházunk nem tudja vállalni és végezni azt a feladatot — mondotta többek között, — amit Isten parancsol és tett lehetővé, menthetetlenül áldozatává lesz annak a kísértésnek, hogy hamis politikai fronton harcba kerüljön, amiből nem hitvalló mártírság, csak egyszerű vereségek lesznek. Egyházunk azt az új helyzetet, ami a szocialista irányban átalakult magyar demokrácia ad, nyiltan és egyszerűen elfogadja Isten kezéből kapott lehetőségnek. Semmiesetre sem szabad a mi magatartásunkon múlni annak, hogy az új magyar köztársasággal őszintén békés viszonyban legyünk és amennyire rajtam áll, én mindig a békesség szolgája akarok lenni.

Lóvay J.Gimnázium
Igazgatóságának,
M i s k o l c.

Az „országgyűlési ifjúság"

Köztudomás szerint Kossuth Lajos Országgyűlési tudósítások cím alatt egy kéziratos lapot indított, amelyet az országgyűlési ifjúság másolt. (1833—5) (Orosz József kezdte a tájékoztatást, de az ő tudósító levelei szárazak voltak.) S mikor az országgyűlés berekesztetett, folytatta azt „Törvényhatósági tudósítások" c. alatt a vármegyei gyűlésekről. Ezért elzárták. Azonban az 1839—40-i országgyűlésről is vannak ilyen Országgyűlési tudósítások, de ezeket már nem Kossuth szerkesztette, mert ő fogságban volt.

A Magyar nemzet történetének IX. kötetében olvassuk (490, 600. l.), hogy az 1839/40-i országgyűlésen erősen érzett egy országgyűlési hirlap utáni kivánság. De a kormány nem engedélyezte a megindítását. Pedig Ballagi Géza kimutatja (Az 1839/40-i országgyűlés irodalmi hatása), hogy Komárom, Pest és Zalamegye követeinek kiadott jelentési nagy érdeklődést kelltettek s a hirlapok és szépirodalmi folyóiratok is szívesen megemlékeztek volna a tárgyalásokról, ha szabadságukban állt volna. Igy nem maradt hátra más, mint az, hogy kézírással sokszorosítsák a tudosításokat. Az országgyűlés iratai, jegyzőkönyve, a förendek naplói nyomtatásban is megjelentek ugyan, de későn; e kézírásos lapokat pedig számonként kapták az előfizetők. Heves megye indítványozta, hogy minden megye küldjön fel egy irnokot a napló lemásolására.

A régi országgyűlésekről sok iratot megőrző pataki főiskolai kézirattár birtokában több ilyen tudósítás van. Az 1112/4 sz. kézirat az 1832—6-iki országgyűlés nevezetesebb beszédeinek tartalmát adja. Ugyanezen kézirat 1. darabja az 1839—40-iki országgyülés beszédeinek tartalmával ismerteti meg az olvasót. A 2. darabja a szólásszabadságon ejtett sérelem miatt a két tábla (t. i. alsó és felső) közt váltott üzeneteket és válaszokat tartalmazza. A 3. az ország főtörvényszékéhez benyújtott folyamodványa Lovasy Istvánnak, a felségsértéssel vádolt ifjak ügyében. (1836) Ezt a kötetet (valószínűleg egészen) *Meskó Sándor* irta le Pozsonyban az országgyűlés tartama alatt (az 1. 2. 4. részt egész biztosan ő). A 823. sz. kéziratunk az 1839—40-iki országgyűlés naplója a kerületi s országos ülésekről (1839 jun. 2-től 1840 tavaszutó havának 13-áig) 86 ív terjedelemben. Ennek a leirója *Pukolay Dániel.*

Van még egy kéziratunk ugyanazon országgyűlésről. Ennek a címe: Országgyűlési tudósítások. (Egyes és többes szám felváltva van.) Erről már a bevezetésünkben szó volt. Szerkesztője Stuller Ferenc, aki később ügyvéd, majd Kossuth kormányzói irodájának főigazgatója lett s a kisdedóvás tervén emlékezetes szerepet vitt. (Szül. 1806, megh. 1874 ápr. 6-án, 68 éves korában.) Ő Bodon Ábrahám országgyül. jegyzővel társult a tudósítások kiadására és negyedévenként 24 forintért küldte az ifjak által másolt kéziratokat az előfizetőkhöz. (A szerkesztő Nagyvár-u. 164. sz. alatt lakott.) Ebből nem is egy, de két (sőt lehet, több) kézirat is fennmaradt. A kézirattár példánya a 16—32. sorszámú tudósítást tartalmazza csak. Ez Kazinczy Sámulé volt 1835-ben. A 141—266 lapokat tartalmazza (aug. 7.—szept. 28). — A másik kézirat a Pintér Nándor birtokában van, ill. a Diák Céh boltjában eladásra van kitéve. Ez 1—72. szám alatt 1839 jún 7.—1840 febr. 29 ig terjedő részt öleli fel, de ez nem teljes; a következő negyedévre újjabb előfizetést hirdet. A kézirattárunkban meglévő kézirat csekély eltéréssel ebben is megvan, de ez a mienknél jóval bővebb (Ez 277—668 lappal több). De még ez sem teljes. (Az országgyűlés u. i. 1839. jún. 2.—1840. május 12-ig tartott.)

Ez is mutatja a közügyek iránti nagy érdeklődést s az országgyűlés ifjúságának ezirányú buzgolkodását.

Tehát ki kell egészítenünk az országgyűlési tudósításokról eddig való ismeretünket, t. i. hogy a Kossuth mellett volt még egy másik is ilyen című, de az 1839—40-i országgyűlésről.

Az 1843—44-i Országgyűlési Tudósításokat Záborszky Alajos szerkesztette s Petőfi. Kalmár József, Kontrássy Ferenc is körmölte (ívét 24 váltógarasért).

Mindenesetre Kossuthé az érdem, hogy az országgyűlési tárgyalások iránti vágyat ennyire felkeltette a magyarságban. Példája követőkre talált. Az országgyűlési ifjúság vállalkozó szelleme ma is dicséretre méltó. *Gulyás József*

Október 7-én ünnepélyesen irják alá a református egyház és állam közötti egyezményt

— A zsinat zárt ülésben tanácskozott —
Dr. Enyedy Andor püspök lett a zsinat alelnöke

A református zsinat és a református egyház középponti egyházkormányzati testülete, az egyetemes konvent két napig tartó tanácskozáson foglalkozott a református egyház legfontosabb ügyeivel és közöttük is a legfontosabbal, az állammal kötött egyezmény *végleges szövegének* megtárgyalásával. A zsinat szerdán reggel 9 órakor gyűlt össze. Legelőször is

megválasztották a nyugalomba vonult dr. Ravasz László utódaként dr. Révész Imrét,

a tiszántúli egyházkerület püspökét a zsinat elnökévé. Alelnök: *dr. Enyedy Andor* püspök lett; majd a zsinat egész napon át tartó zárt ülésen részletesen megvitatta annak az egyezménynek a szövegét, amelyet a közoktatásügyi kormányzat és a zsinat részéről kiküldött vegyes bizottság szövegezett meg. Több felszólalás után

a zsinat az egyezmény szövegét teljes egészében, minden változtatás nélkül elfogadta

és egyben megállapodtak abban is, hogy az *egyezményt ünnepélyes külsőségek között október 7-én írják alá,* a kormány nevében *dr. Ortutay Gyula* kultuszminiszter és a református egyház nevében a zsinat most megválasztott elnöke, *dr. Révész Imre* püspök. Az egyezmény aláírása a kultuszminisztérium helyiségében fog megtörténni. A zsinat megválasztotta a konvent új lelkészelnökévé *Bereczky Albertet,* a dunamelléki református egyházkerület püspökét. Az új világi alelnök *Szentpéteri Kun Béla* a tiszántúli egyházkerület főgondnoka lett.

AKAROM

Akarom: fontos ne legyek magamnak.

A végtelen falba legyek egy tégla,
Lépcső, min felhalad valaki más,
Ekevas, mely mélyen a földbe ás,
Ám a kalász nem az ő érdeme.
Legyek a szél, mely hordja a magot,
De szirmát ki nem bontja a virágnak,
S az emberek, mikor a mezőn járnak,
A virágban hadd gyönyörködjenek.
Legyek a kendő, mely könnyet töröl,
Legyek a csend, mely mindig enyhet ad.
A kéz legyek, mely váltig simogat,
Legyek, s ne tudjam soha, hogy vagyok.
Legyek a fáradt pillákon az álom.
Legyek a délibáb, mely megjelen
És nem kérdi, hogy nézik-e vagy sem,
Legyek a délibáb a rónaságon.
Legyek a vén föld fekete szívéből
Egy mély sóhajtás fel a magas égig.
Legyek a drót, min üzenet megy végig
És cseréljenek ki, ha elszakadtam.
Sok lélek alatt legyek a tutaj,
Egyszerű, durván összerótt ladik,
Mit a tengerbe visznek mély folyók.

Legyek a hegedű, mely végtelenbe sír,
Míg le nem teszi a művész a vonót.

REMÉNYIK SÁNDOR

HIVATALOS RÉSZ

A legközelebbi vallástanári vizsga 1949 február második felében lesz. Jelentkezni február 1-ig lehet a teológiai igazgatói hivatalban, ahol minden kérdésre felvilágosítást adnak.

Alsózempléniek figyelmébe!

Az őszi egyházmegyei gyűlésen tárgyalandó ügyek október 15-ig adandók be az esperesi hivatalhoz. Atyafiúi szeretettel:

Nagyrozvágy, 1948 szept. 21.

Janka Péter esperes.

A lelkészi továbbképző október 12-én kezdődik. Jelentkezni lehet október hó 5-ig.

[illegible] református vallástani tankönyv-pályázat meghosszabbítása

Az általános iskolai református vallástani tankönyv-pályázat határidejét az egyetemes konvent elnöksége meghosszabbította. A pályaművek mind a nyolc osztály (I—VIII.) vallástani tankönyveire és olvasókönyveire 1948. december 31-ig adandó be. A pályázók az V—VIII. osztályos vallástani tankönyveket és olvasókönyveket is teljesen kidolgozott szöveggel nyujtsák be.

Dr. Papp Ferenc s. k.
tanügyi előadó.

Oklevél érvénytelenítés. Az egyetemes konvent elnöksége *Cs. Nagy Dániel* nyiradonyi segédlelkész 1942. szeptember 18-án 1215/1948. szám alatt kiállított és elveszett I lelkészképesítő bizonyítványát érvénytelenné nyilvánította.

ORGONA építítést és javítást vállal művészi kivitelben **Kelemen Árpád** képesített orgonaépítő mester **Tállya, Zemplén**
Csak szakemberrel dolgoztassunk!

A főiskola igazgatótanácsa *szeptember 22-én ülést tartott dr. Trócsányi József elnökletével és sok fontos ügyet intézett el.*

A második lelkészképesítő vizsgát *sikerrel tették le: Benkő György, Bodnár Lajos és Szilágyi László segédlelkészek.*

A cigándi vallásoktatói *lelkészi állás betöltéséhez a kultuszminiszter hozzájárult.*

Az erdőbényei ált. isk. úttörő növendékei, okt. 1-én szép számmal szemlélték meg Patak nevezetességeit és mezőgazdasági kiállítását, ahonnan gazdag tapasztalatokkal tértek vissza hazájukba. Vezetőjük volt Zsiros László igazgató és Lavotha Géza állami tanító.

Orgonajavításra kérjen költségvetést: *Kelemen Árpád* képesített orgonaépítő mestertől. (Tálya, Zemplén m.)

1948.—2. Sárospataki Ref. Lapok melléklete Október

REFORMÁTUS IFJÚ

mellékletünk októberi száma is megjelent. Papirhiány miatt nem küldtük mindenkinek, csak aki kifejezetten kérte. Ezt a számot már tulnyomórészt fiaink és leányaink irták. Ha érdekli ifjúságunk, az előfizetéssel együtt küldjön be még 3 forintot az október—decemberi számokra.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

Meghívó

Az Alsózempléni Egyházmegye lelkipásztorait (ideértendők a teológiai tanárok, lelkészjellegűek, nyugdíjasok, segédlelkészek és teológusok is) **szeretettel hívom október 7.-én, csütörtökön 9 órára a Főiskola tanácstermében tartandó egyházmegyei lelkészegyesületi értekezletre.**

TÁRGYSOROZAT:
1. **Áhitat.** Darányi Lajos.
2. **Az evangélizáció.** Dr. Koncz Sándor.
3. **Körlevelek, zsinati határozatok megbeszélése.** Dr. Nagy Sándor Béla.
4. **Beszámoló Amszterdamról.** Dr. Nagy Barna.
5. **Az ORLE célja.** Megbeszélés.
6. **Általános tisztújítás.** (Különösen fontos az elnök és alelnök választása.)

Darányi Lajos sk.
alelnök.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

XLIII. évfolyam
18. szám
1948 október 15

Református Lapok

A Püspökünk 60 éves

Amikor megemlékezünk arról, hogy Dr. Enyedy Andor, a Tiszáninneni egyházkerület püspöke, a mi Püspökünk 60 éves, ez a megemlékezés három részből áll. Imádkozunk érette, elmondjuk ismét, hogy szeretjük és szavakkal egy gyönge ceruzarajzot készítünk róla.

1 *Egyházunk Ura! Hálát adunk Neked Enyedy Andorért. Légy áldott a szerető szívéért, amely szív mindig jobban Krisztusunk átszegezett kezében van. Légy áldott a tiszta látásért, amellyel utat is mutat. Áldott légy a Feleségéért, aki segítőtárs.*

Kegyelmeddel vezesd továbbra is. Adj neki erőt, kitartást. Tartsd meg a szolgálatban, a hűségben, a te szeretetedben. Egyházunk Ura! Szenthárom ság Isten! Tied legyen a dicsőség mindörökké Ámen.

2 *Ismét elmondjuk Püspökünknek, hogy szeretjük. Ma is őt választanánk püspöknek. Szeretik azok, akik szótlanul mennek mellette, vagy utána. Szeretik azok is, akik ellent is mondanak, tempóban, vagy erélyben jobban sietnek és siettetnek. Szeretik azok, akik tradicionálisan védik az egyházi régi, leltárállományt és szeretik azok, akik mint élcsapat, a Lélek tüzét viszik. Nem szolgamódra, hanem szívből, tiszteletből, református módra, magyar szeretettel szeretjük. Ha tárgyal, ha szól, ha tervet készít, érezze meg, hogy nem üres a háttér. Mellette van Magyarország egyik legéberebb teológiája, a lelkipásztorok egyik legegységesebb tábora és az evangélizációban a meghalt és feltámadott Krisztus kegyelmét és dicsőségét hirdető fiatalok igénye és reménysége. Legyen a sok ajándék között jóleső ez a vallomás is: az egész Tiszáninnen szereti a Püspökét és bizalommal van iránta.*

3 *És most jön a gyönge rajz. Néhány vonás.*

Püspökünk magát a legboldogabb embernek mondja. Itt nemcsak arra gondol, hogy Felesége és gyermekei Istentől kapott ajándékok, hanem arra is, hogy csodálatos úton vezette Isten. Kezdte akkor, amikor még tartott a harmathullás nélküli éjtszaka a magyar református egyházban. Ez a liberális és racionális teológia vége volt. Aztán tetszett az Istennek Hajnalcsillagot adni és végre Lelkét igazán kiárasztani és felhozni a kegyelem Napját. Krisztus ez. Nem arról van szó, hogy a régiek milyenek voltak és a mostaniak milyenek. Nem a mult és jelen divatos szembeállítása ez. Ez az Isten kegyelmi tettének a megértése. Isten a mi korunkat különösen megáldotta Szentlelkével. Megvirradt. Boldog az, aki nem nő hozzá egy korhoz. Boldog az, aki mindig nyitott szemmel, nyitott szívvel fogadja azt, amit Isten ad. Hatvan évesen is ifjú maradni, nemcsak testben, hanem érdeklődésben, hitben, reménységben és teológiában, ez nagyon fontos jellegzetes vonás. Karizma.

Püspökünk jellegzetesen tiszáninneni ember. Országjáró lelkipásztorok mondják el, hogy sehol annyi kedves emberrel nem találkoztak, mint Tiszáninnen. És ezt nem a bor teszi. Ennek a tájegységnek, ennek a kerületnek Isten ezt adta egyik értékül. Minden kerületnek van más értéke, amiben mi gyengébbek vagyunk. De ebben a kedvességben Tiszáninnen a legerősebb. Aztán a tiszáninneni ember az egész területet látja, hisz a perem mindenütt hegyekkel végződik, sőt hegyei is vannak. Ezért a tiszáninneni ember megértőbb. Nem az egyik, vagy a másik part védője, hanem híd akar lenni a kettő között. Lehet, ezért mindakét part kissé idegennek tartja, de mégis összeköti őket. A rosszakarat azt mondhatja, hogy nincs elvhűség, vagy meggyőződés, de Isten ezt Krisztus által békességre igyekvésnek mondja. A jutalma nem is olyan megvetendő.

Mint imádkozó és igehirdető alázatos eszköz a Szentlélek kezében. Imádsága olyan gazdagon és tisztán buzog, mint a forrás. Igehirdetése pedig mindig azt mutatja, hogy a felülről gazdagon kapott üzenetnek komoly készülése által megadja a tőlünk kívánt keretet. Lelkipásztor és teológus. Olyan értelmes, mint egy racionalista és olyan hívő, mint egy evangélizátor.

Patakot nagyon szereti. Talán még jobban, mint Ujhelyt és Miskolcot. Épenugy, mint Ungot. A Bodrogot is azért szereti annyira látni, mert benne van a Latorca vize is.

Isten, aki az imádságot meghallgatja, a szeretetet adja, az övéit drága vonásokkal megajándékozza áldja meg és tartsa meg Enyedy Andort, a mi Püspökünket és Szeretteit minden áldásával!

D. L.

Jézus Krisztus a Hernád völgyén

Gyülekezeti napok sorozata Abaújban

September 12: Hernádszurdok.

A 12 gyülekezetből összegyült 800 lélek nyüzsög a szép réten, melyen nyáron még a megáradt és kiöntött Hernád zúgott végig. Tegnap takarták össze a rendeket s boglyák hűvösében és a parti fák árnyékában az Ige áradó erejére, bizonyságtevések zúgására vár a nép. A nap középpontjában Krisztus áll, aki újjászüli a gyermeket, ifjút, leányt és asszonyt, presbitert és férfi sereget. Igy lesz új magyar gyermek, új magyar asszony, új magyar presbiter. „Imé megújúl minden.“

Erről szól *Farkas Elek* esperes igehirdetése, erről tesz bizonyságot *Kovács Istvánné* hernádszurdoki lelkipásztorné. — A délutánt ugyanaz a Szentlélek irányítja. *Nagy Lajos* göncruszkai lelkipásztor igehirdetésben, szép énekekben, kórusban, magyar táncban isteni színjátékban és *Kovács István* hernádszurdoki lelkipásztor, egyházmegyei missziói előadó összefoglaló szaszavaiban — Isten kegyelméből: Krisztus a Harnád partján.

September 26: Abaújszántó.

Központi gondolat: leplezett és leleplezett gyülekezet. A környékbeliekkel együtt itt is 12 gyülekezet állott az Úr színe előtt: 1000 ember! — Mindent leleplezt Krisztus. Megmutatta világosan, olyannak, amilyen, pásztorostól, presbiterestől, asszonyostól, kicsinytől fogva nagyig: bűnösnek és kegyelembe — fogadottnak. — Megható volt *Farkas Elek* esperes igehirdetése, aki 40 évvel ezelőtt először Abaújszántón övezte vállára a palástot. A lelkipásztort akkor Medvének hívták. Igy őrizte Medve és Farkas az Úr juhait és bárányait. — Igehirdetés után *Nagymáthé Béla* helybeli lelkipásztor köszöntötte az egybegyülteket, minden felekezetbelieket, közelről és távolról jötteket, akik hisznek Krisztusban. — *Kovács Istvánné* a nő útját mutatta meg a multban és a jelenben. Minden idők nőjét maga elé állítja Krisztus és leleplezi, megmutatja igazi arcát. Nem számít mit mond róla a bölcs, a tudós, a férfi, nem számít sokat, mit mondanak egymásról. Egy kérdés van: mit mond Krisztus. Előtte hogy állasz?! — *Csorba László* püspöki titkár evangélizációs bizonyságtevése megdöbbentő őszinteséggel leplezte le a bűnös embert. Az ének, mely keretezte bizonyságtevéseit örök mementó: *„Siessetek, hamar lejár, . . . amíg lehet, amíg szabad, borulj le a kereszt alatt! . . .* Délután *dr. Enyedy Andor* püspök hirdette az Igét, Zákeusról. Jézus átalment Jerikón. Ma átalmegy Abaújszántón. Nyomában áldás és ítélet jár. Itéli és megáldja Abauj népét is. Kárnak és szemétnek ítélünk mindent, pénzt, vagyont, szerelmet: Krisztust akarjuk látni. Halljuk a biztatást: *„Ma lett idvessége ennek a háznak.“* — *Dr. Benke Imre* állott az egyik legnehezebb feladat előtt. Teológiát adni népszerű nyelven. Azt éreztük meg előadásából, hogy az Istenről való beszéd és az Isten beszéde: a teológia mindig „népszerű.“ Egész előadása nyomdafestéket kíván. *Dr. Enyedy Andorné* úgy mutatta fel Krisztust, mint az élet sötét kanyarjaiban útmutató fényoszlopot. Megtanultuk, hogy Krisztus a kanyargó Hernád mentén világossággal irányítja az ő népét. — *Kovács István* Hóseás 10:12. alapján hívta fel az egybegyülteket arra a leplezetlen, őszinte munkára, mely ezt mondja: *„Szántsatok magatoknak új szántást, mert ideje keresnetek az Urat“* Az év új missziói munkája nem véletlen, hogy Abaujszántóról indul el. — Igy ment végbe egy gyülekezeti nap a híres Sátor hegy alatt. A hegy tetején kereszt áll. Megijedt emberek állították oda, hogy a tűzhányó ki ne törjön. Nekünk a keresztünk a Golgotán van. A koponyák hegyére nézünk. Tudjuk, midőn az ég és föld megfognak indulni, eljön Ő a világot lángokban

Folytatása a 2. oldalon

Ünnepélyesen írták alá a református egyház és az állam közötti egyezményt

Október 7-én délben ünnepélyes keretek között írták alá a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban a református egyház és a magyar köztársaság közötti korszakalkotó, egyháztörténetünkben egyedülálló jellegű egyezményt.

Mint ismeretes, az egyezményt, mely az összes lényeges kérdésekben határozott s a függő kérdések intézésére, illetve előmunkálására vegyes bizottság felállítását rendelte el, több hónapig tartó tárgyalások alakították és formálták.

Ha voltak eddig egyes pontokra nézve véleménykülönbségek (egyházunkon belül is), hivatalos képviselőink aláírásával egyformán kötelező lett minden református magyarra nézve.

A köztársaság részéréről *Dr. Ortutay Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter, egyházunk részéről *Dr. Révész Imre* tiszántúli püspök, a zsinat lelkészi elnöke és *Dr. Balogh Jenő* a zsinat világi elnöke írták alá.

Ugyanakkor írták alá az unitárius egyházzal kötöt hasonló jellegű egyezményt. Az evangélikus egyházzal kötött egyezmény aláírására is rövidesen sor kerül.

Felsőborsod ünnepei

A felsőborsodi egyházmegyében szeptember 26-án *Disznóshorváton*, október 3-án pedig *Sajóvelezden* nőszövetségi s ezzel kapcsolatos ifjúsági (fiú, leány) konferencia volt, mely sajóvelezden férfi konferenciává is kibővült.

Disznóshorváton a délelőtti istentiszteleten *Tóth János* esperes hirdette az igét Mk. 2:1—12 alapján. Ugyan ő keresztelt is. Bizonyságtevők voltak *Iglay Ferenc* sajóecsegi lelkipásztor (Zsolt. 130:1), *Antall Lászlóné* (I. Kor. 6:20). Délután igét hirdetett *Kövér Pál* missziói előadó (I. Thess. 5:6). Bizonyságtételek hangzottak el *Szabó Edithtől* (Jel. 2:10 b.), *Kopácsi Józseftől* (Lk. 7:11—17) és *Lővey Erzsébettől*. Közreműködtek még *Tóth Jánosné* esperesné és *Salamon Gyula* helybeli lelkipásztor. Bibliakör Mt. 9:1—8 alapján volt. 10 helyről 208 vidéki résztvevő jelent meg a helybelieken kívül. Telve volt a hatalmas templom.

Sajóvelezden *Perjéssy László* sajószentpéteri lelkipásztor hirdette az igét (Zsid. 3:12—15). *Tóth János* esperes megnyitója után *Kövér Pál* szólt a gyülekezethez, *Antall Lászlóné* (Csel. 16:31) és *Tóth Pál Zoltán* szendrőládi lelkipásztor (Kol. 1:18) bizonyságtételei hangzottak el. Délután *Enyedy Andor dr.* püspök hirdette az igét Lk. 18:1-8 alapján, ezután csoportokba tagozódott szét a konferencia közönsége. *Enyedy Andorné* a nőkkel, püspökünk a férfiakkal foglalkozott, a fiú és leány ifjúság előtt pedig *Exner Vera* és *Kopácsi József* voltak a bizonyságtevők. Bibliakör anyagául itt Mt. 3:1—12 szolgált. 14 gyülekezetből 468 résztvevő volt a helybelieken kívül Sokan kiszorultak a zsúfolásig megtelt templomból.

Bízunk benne, hogy ez a két konferencia is a lelkek ébredését, megtérését, üdvét, az Isten dicsőségét és az egyház építését szolgálta.

„Én és az én házam...”

Csel. 19:1—2. Az apostoli korban is ismerték és gyakorolták a területmegosztást. Apollós Korinthusban, Pál pedig több helyen és Efézusban. Ez az efézusi jelenet különösen jellemző mi reánk is. Pál kérdésére nyilvánvalóvá lett, hogy az efézusi tanítványok azt sem tudták, hogy vagyon-e Szent-Lélek. A mi tudatlanságunk is nagy. Még azt is merjük mondani, hogy igen sok hitetlenségünk a tudatlanságunkkal kapcsolatos. A hit hallásból van. A hallás már a tanulással, a tudással határos. Sok tudatlanságunk van. De különösen a Szentlélekről vagyunk tudatlanságban. A mi mostani magyar ébredésünk is eléggé hallgat a Lélekről. Akkor lesz egészen komoly minden ébredés, ha az Isten Igéje ismert, megtanult lesz. Amit Isten egyszer kijelentett, az nem maradhat titok senki előtt sem, aki Isten gyermeke. Akarod-e mindazt megtanulni, amire Isten meg akar minket tanítani?

A te Igédet tárd fel előttünk egészen, Atyánk. Taníts minket, hogy el ne tévelyedjünk. Ámen.

Csel. 19:3—7. Pál tanít. A nem teljes keresztyénséget kiegészíti. Keresztelő Jánostól elvezet Krisztusig. És ennek a teológiai kiigazításnak a nyomában jár a Szentlélek. Ez a teológiai tisztánlátás nem hozza magával a Szentlelket, hanem Isten ott adja, ha kérik és várják. Tehát megint azt mondjuk, amit az előbb mondtunk: amikor a Lélek adatik, akkor különösen kell könyörögni, hogy Isten tanítson, vezessen és a tiszta teológiával, ami azt jelenti, hogy a teljes és helyesen hirdetett Igéjével irányítson. A Szentlélek kiáradása csodával határos. Minket az a veszély fenyeget, hogy kis dolgokra is ráfogjuk, hogy csoda, ha az minket dicsér, nagy dolgokról is azt mondjuk, hogy nem csoda, ha másoktól van. Azt kell nézni, hogy a Lélektől van-e? A nyelveken szólás és a prófétálás még nem igény mi nálunk. Nem is adja az Úr.

Jövel Szentlélek Úristen! Többre képesíts, mint amire természeti képességünk van. Ámen.

Csel. 19:8—10. Pál még mint helyet is a zsinagógát választotta. Aztán Pál a zsinagógába járókat választotta. Azok, akik már elfogadták az Igét, akik Krisztust már Úrnak vallották, ott maradtak Pállal a zsinagógában. Ezek képezték Pál számára a hátvédet, az együtt imádkozó sereget. Azonban csak egyideig tartott ez az állapot. A misszió terület, ha egy bizonyos fokú keménységet mutat, megszünik misszió terület lenni. Akkor a szakítás következik. Ezt csak olyan esetekben szabad megcsinálni, ahol egészen olyan bizonyos az ember abban, hogy azt a szakítást Isten akarja, mint ahogyan Pál bizonyos volt itt. Ilyen esetben meg is kell történnie a szakításnak. Van más hely is, mint a zsinagóga. Ott van a Tirannus oskolája. Pogány, de megszenteli az Isten. Van más nép is. Vannak még zsidók és görögök, akiknek kell Krisztus.

A mi országunkat és a mi gyülekezetünket ne hagyd el Üdvözítő Krisztusunk, Ámen.

Csel. 19:11—12. Az elébb azt mondtuk, hogy nincs meg bennünk a nyelveken szólásnak és a prófétálásnak az igénye. Azt mondtuk, hogy tehát nincs meg ezeknek a khazizmája se. Most pedig azt mondjuk, hogy nincs meg bennünk a gyógyítás igénye sem. Tehát nincs a gyógyítás adománya se. Egészen bizonyos, hogy itt még sok alázat és könyörgés kell és igen sok engedelmesség, hogy Isten Igéjét egészen értsük. Az, ami a 12. versben van, már a babonával látszik határosnak. Sokak innen vették az ereklyehit alapját. Nekem nem az a kérdésem, hogy igaz volt.e a keszkenők által való gyógyítás. Az bizonnyal úgy volt. Nekem az a kérdésem, hogy mi miért nem tudunk gyógyítani, vagy meggyógyúlni!

Közelegj, áldott Orvos és gyógyíts meg! Előbb minket, aztán általunk gyógyíts Krisztusunk. Ámen.

Csel. 19:13. Még azoknak is kívánatos volt az igazi keresztyénség, akik nem hittek. Kénytelenek voltak elismerni, hogy a hittel való ördögűzés eredményesebb. Azt hitték, hogy itt is csak a varázsszavakat kell megtanulni. Azt gondolták, hogy nem kell azzal a Krisztussal személyes viszonyban lenni. Elég csak annyit tudni róla, hogy Pál prédikálja. Ez tilos. De annyi kiolvasható ebből, hogy van a keresztyénségnek olyan része is, ami kívánatos a világ számára is. Ad a keresztyénség valami olyat, amit a világ nem is kísérel meg utánozni. Hanem azt akarja a maga szolgálatába beállítani de úgy, hogy nem akarja Krisztust magát elfogadni. Nem maga Krisztus kell, hanem csak a varázsigéi kellenek.

Add, Atyánk, hogy a mi keresztyénségünk is kívánatos legyen. Ámen.

Csel. 19:14—15. Ezek a zsidó papfiuk ipart akartak üzni abból, ami a hit dolga. Az, ami most történt, rámutat arra, hogy az ördögűzés mennyire komoly dolog. Valósággal ott van az ördög és ott van az ördög felett hatalmat nyert Krisztus. Az ördög tudta, hogy ki Krisztus. Azt is tudta, hogy ki Pál. De az ördög tudta, hogy ezek az ördögűző zsidó papfiuk semmiféle kapcsolatban nincsenek Krisztussal. Az ördög kérdezi meg tőlük, hogy kicsodák? Magukban véve senkik. Csak Krisztusban valakik. Azt kérdezi meg azért tőlünk az ördög, hogy vannak-e valamilyen viszonyban Krisztussal. Ha lettek volna, akkor semmi bántódásuk nem lett volna. De így csuffá tette őket.

Előbb a veled való viszonyunkat rendezd Urunk! Add, hogy szeressünk, Urunknak valljunk és érdemedet felöltsük és csak azután menjünk tovább Ámen.

Csel. 19:16. Amikor az ördög tudta, hogy ezeknek az ördögűzőknek semmi közük ahoz a Krisztushoz, akit Pál prédikál, amikor azt is megérezte, hogy Krisztusnak sincs semmi közössége ezekkel, akkor rettenetesen elbánt velök. A világon a legmerészebb vállalkozás az ördöggel felvenni a harcott ugy, hogy Krisztushoz semmi köze nincs az ördög ellen harcoló embernek. Az ördögöt csak Krisztus győzte le. Az ördög rátámad arra az emberre. Igy már érti mindenki, hogy őrületbe, vagy öngyilkosságba megy az az ember, aki ezekkel a „titkos“ dolgokkal foglalkozik. De mi tudjuk, hogy az egésznek az a megoldása, hogy az ördög megérzi, hogy áll vele szemben csak az ember, a bünös, a Krisztus nélküli ember. Ott igazán tud pusztítani az ördög.

Végy oltalmadba mi Krisztusunk, hogy az ördög tőled megrettenjen és a te győzelmed a mienk lehessen Ámen.

Darányi Lajos

Szükséges-e az evangélizáció?

Lehet-e lámpát gyújtani református templomokban?

Az alsózempléni egyházmegye lelkészegyesülete október 7-én közgyűlést tartott Sárospatakon.

Darányi Lajos bevezető áhitata után a lemondás folytán megüresedett elnöki tisztre *dr. Nagy Sándor Bélát*, az alelnökire pedig *dr. Szabó Lajost* választották meg egyhangúan.

Dr. Nagy Barna az amszterdami zsinatról mondott kimerítő és színes beszámolót. *Dr. Koncz Sándor* az evangélizáció kérdéséről adott elő. Rámutatott annak jelentőségére, nélkülözhetetlen voltára és életbevágó fontosságára. Az előadást több órás élénk vita követte, melyben *Molnár László, Kájel Béla, Bottka Ferenc, Soltész Kálmán, Butykay István, dr. Nagy Barna és Janka Péter* vettek részt

Többen kifogásolták egyes evangélizátoroknak a taszító magatartását, mely főleg a keresztyéni alázat hiányában mutatkozik.

Általánosságban az értekezlet kezdeti hibái mellett is az evangélizáció mellé állt és kimondotta, hogy azt szükségesnek és nélkülözhetetlennek tartja. *Janka Péter* esperes felszólalásában hansúlyozta, hogy az egyházmegyében fokozott mértékben óhajtanak részesülni az evangélizáció áldásaiban. Ennek első lépéseként lelkészevangélizációk lesznek. A gyülekezeti evangélizációt is teljes erővel támogatja az egyházmegye vezetősége. Ahol a kereső lelkű hívek kívánják, még abban az esetben is lesz evangélizáció, ha azt a lelkipásztor esetleg nem akarná.

Az értekezlet teljes bizalmat nyilvánított az Országos Míssziói Munkaközösség munkája iránt, ahol *Makkai Sándor* vezetése a biztosíték arra, hogy a missziói munka helyes úton fog haladni.

A vita végén *dr. Nagy Sándor Béla* megemlítette, hogy ő — mint fiatal teológus — éppen 25 évvel ezelőtt részt vett az alsózempléni egyházmegye lelkészi értekezletén. Arról vitatkoztak akkor órákig, lehet-e lámpát gyújtani a református templomban. Most ez a kérdés már szinte nevetséges. Téli estéken mindenütt kivilágosodnak a templomaink, ha erre szükség van. Akkor még erről nagy viták folytak.

Annak a reményének adott kifejezést, hogy ha 25 évvel később a fiatalabbak visszagondolnak majd erre a gyűlésre, már ugyanez lesz a helyzet az evangélizáció teren is.

Több fontos kérdésről tárgyaltak még, igy többek között az ORLE-ről is, melyet Alsózemplén teljes erővel támogat.

Gyülekezeti munkásképző missziói iskola *nyílik meg a közeljövőben Miskolcon. Tervünk szerint felnőttek és ifjak részére tartunk egy és két hónapos missziói tanfolyamokat. Részletes tájékoztatásokat november folyamán közöljük. Érdeklődők addig is forduljanak dr. Tussay János ker. m. lp.-hoz.*

Az első oldal egyik cikkének folytatása

itélni. — A nap *Nagymáthé Béla* záró szavaival ért véget: *„Ma lett üdvössége ennek a háznak.“*

Október 3: Fügöd.

Lelkipásztorok fülébe cseng a régi legáció: Bűd—Pere—Szentandrás—Al—Fel—Fügöd—Encsel—Ináccsal. Ennél sokkal több faluból, ezeken kívül 14 gyülekezetből jött össze 1000-t meghaladó nép. Valamikor a két Fügöd között vár is volt. Várat akarunk építeni a Sátán ellen. Nemcsak Fügödnek és Encsnek, az egész vidéknek. — *Tóth Lajos* felsődobszai lelkipásztor igehirdetése hangzik a „papi réten“ az emelvényszerű védődombon letelepedett sereghez! A lélek tűze erősíti hangját, amikor meghasonlott házról és gyülekezetről s arról szól, hogy aki mindvégik állhatatos marad az idvezül.

Kovács Istvánné a kereső asszonyról szól, idézve Jézus szavait: *„asszony mit sírsz, kit keressz!?* Keresd Krisztust, mert nélküle nyugtalan a lelked keresd, siess mert Nélküle nincs holnapod! Délután *Molnár István* csobádi lelkipásztor szól a Krisztus hűségéről és a Krisztus iránti hűségről az apáknak és fiaknak. *Kovács István* a családról és gyülekezetről, a Krisztus családjáról és gyülekezetéről, a mi családunkról, a mi gyülekezetünkről idézi az Irást. — *Mikolai Elemér* bizonyságtevése a kis énekeskönyv 50. énekéhez fűződött. Jézus nyájas és szelid, de összetöri a balga szív bálványait . . . Isten igazságát emeli ki. Nem a „jó“ Isten, hanem az igazságos Isten vegyen lakozást szíveinkben.

Nagy Imre és *Nagy Imréné* a helybeli lelkipásztor pár áldott szolgálatot végeztek, megnyitó és bezáró beszédeikkel.

Harmincnyolc gyülekezet között járt Krisztus a Hernád völgyén. Áldás Néki, aki talajt készít, magot szór, megtérésre vár, megtértet elfogad.

Kovács István

I. Rákóczi György

1648 október hónap 11-én halt meg I. Rákóczi György, Erdély nagyságos fejedelme, a sárospataki református főiskola legnagyobb pártfogója és jóllevője. Minden magyar embernek, minden református magyarnak kell, hogy medobbanjon a szíve e napon, mert a nagy fejedelem élete s alkotásai szűkebb hazájának, Erdélynek érdekei mellett az egész magyarság érdekeit szolgálták. Közvetlenül pedig a kálvinista magyarság ápolására s támogatására irányultak. Mélyen vallásos lelkének hitét hirdették jeligéjének szavai: non est currentis, necve volentis, sed miserentis dei, azaz nem a futóé, sem az akaróé, hanem a könyörűlő Istené az áldás. Ez van beleírva a könyvtárából való könyvekbe is, amelyeket a pataki Nagykönyvtár őriz. Ez volt beleírva a bibliájába, amelyet ő oly sokszor átolvasott s amelyet halála után menye, Báthori Zsófia, mikor visszatért a katolikus egyház kebelébe, törrel átszúratott. Ez van a harangjain is, igy a debreceni nagytemplom és a kassai Fazekas-utcai templom öreg Rákóczi-harangján, valamint a sárospataki templom csorba harangján is. 1642-ben az ő rendeletére öntötte Debreczeni Tamás jószágigazgató útasítására Holste János a 20 mázsás s 91 fontos nagy harangját, de az ő ágyuinak anyagából készült a kisebb harang is 1783-ban. Amikor ez a harang megkondul, hírdeti az Isten dicsőségét, de egyben gondolatba idézi alkotója emlékét is. Az 1645-ben általa megkötött linci béke a protestánsok vallásszabadságának biztosítására nézve alapvető fontosságú. A vallásszabadságot szűkebb hazájában is védte, mert a románság részére lefordíttatta a bibliát.

Az oktatás terén sok áldásos intézkedést tett. Igy a sárospataki iskolát a gyulafehérvári kollégium fényére akarta emelni. Az ő intenciói szerint döntött a szatmárnémeti zsinat, mikor elrendelte, hogy a fiúiskolák mellett mindenütt leányiskolák is állíttassanak fel. A fejedelem utasítása szerint készült Geleji Katonaféle kánonok viharálló szervezetet létesítettek.

Patakon többször tartózkodott. Halála előtt is járt itt. 1648 március 29-én az öreg Bethlen István temetésére visszament Erdélybe, majd az ecsedi láp szabályozására újra kijött. Innen körutra indult Tokajba, Patakra, Váradra. Sólyomkőnél pisztránghalászatot rendezett. Majd visszament Gyulafehérvárra, Görgénybe. Október 11-én, délelőtt 11 órakor örök álomra húnyta le szemét. Erdély fénye vele sírba szállt. Gyulafehérváron temették el. Özvegye, Lorántffy Zsuzsánna, halála után kijött Magyarországra, a pataki várba. Itt van eltemetve a vártemplom kriptájában Lorántffy Mihály, II. és III. Rákóczi Zsigmond, III. Zsigmond neje, II. Rákóczi György is, valamint Zsigmond, I. Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsánna elsőszülött fia. Gyulafehérvárra nem mehetünk; itt Patakon, hozzátartozói hamvai felett szálljon gondolatunk az ő sírja felé.

Halálának 300 éves fordulóján illő, hogy minden magyar, elsősorban minden református magyar ember lelke visszaszálljon a multba. S illő, hogy emlékére az emlékezet harangja mellett az általa öntetett harangok is megszólaljanak tornyainkban. **Dr. Gulyás József**

Maklár hálás szívvel köszöni, nyugtázza temploma építésére ez év október 6-ig küldött összegeket. Kezdi 1947 szeptember 19-én Sárospatak első lelkészi továbbképző tanfolyama 106, Theol. ifjúsága 50, tanítóképző bibliaköre 31 Ft-tal. Ezek után időrendben: Abaújdevecser 15, Tóth Pál Nevelő Intézet 200, Berebélyi Dezső 10, Telkibánya 27, Kiskinizs 5, Csobád 3, Hernádszentandrás 12, Tiszapalkonya 155, Pataki Lelkészi Konferencia perselye 19, Hejőcsaba perselypénze 871 Ft és egy arany karikagyűrű, Mályinka 41, Sajókeresztúr 14, Felsőnyárád 40, Abaújalpár 15, Berente 2, Nemesbikk 110, Heves 5, Selyeb 20, Tiszaoszlár 170, Egerlövő 110, Szögliget 25, N. N. Zilizről 50, Szerencs 116, Semjén 8, Hejőszalonta 76, Kál 444, Ricse 15, Füzesabony 577, Makay Kálmán 15, Tiszalúc 177 = 3.534 Ft. A templom építése folyik. Az alap- és lábazati fala kész és a felmenő falazatának egynegyed része. Még jelentős összeg hiányzik, hogy legalább tető alá kerüljön ez évben. Ezért szeretettel kérjük a többi gyülekezet kegyes adományait is.

Hírek

Abaúji képeslap

A Hernádvölgy felett hosszában végig vén nagy hegyek ősteste messze kéklik, egy hegycsúcs mintha koronázva volna: rajta Regéc-vár kettőságú romja. A hegylábaknak smaragd mezejében piroshásztetős falvak hárman, négyen. Hogy sorba melyik? — ne gondolj nevekre: a fény fontos a képen, ez mutatja: Isten is épp most gyönyörködik benne!

Szigethy Ferenc

A bánfalvai gyülekezet *egyhangúan Mikolay Elemér missziói segédlelkészt választotta lelkipásztorává. A beiktatás október 17-én lesz ünnepi keretek között.*

Egerházy Lajos az ORJÓ megszervezője és hosszú időn keresztüli igazgatója előre haladott korára való tekintettel nyugalomba vonult. A helyettesítését Dabóczy István ónodi lelkipásztor látja el.

A gönci lelkipásztori kör *az Ige jölé való lehajlás mellett megkezdte Makkai Sándor dr. Poiménikájának rendszeres tanulmányozását Farkas Elek esperes vezetésével.*

Vilmányban október 17-én nőszövetségi összejövetel lesz a környékbeli gyülekezetek részére.

Az alsózempléni egyházmegye új tisztviselői. *A presbitériumok csaknem egyhangú szavazattal dr. Bánya Lajost világi főjegyzővé, dr. Berey Miklóst és dr. Deák Istvánt egyházmegyei ügyészekké vállasztották. Az elhívottak munkáján legyen Isten áldása.*

Október 5—6-án kerületünk 35 lelkipásztora csendes napot tartott Miskolcon. Együttlétünk őszinte testvéri közösség volt. Személyes életünk hitkérdéseit és kerületi missziói munkánk alapvető szempontjait beszélgettük meg. A jövőben Deo volente minden hónapban szeretnénk találkozni. Legközelebbi találkozásunk *november 9-én kedden* lesz Miskolcon. Akik a már résztvetteken kívül szükségét érzik, hogy lelkipásztori közösségünkbe bekapcsolódjanak, a tájékoztatásért írjanak *dr. Tussay János* ker. m. lelkipásztornak. Szeretettel hívunk és várunk minden lelkipásztor testvérünket.

A bodrogzsadányi gyülekezet *lemondás folytán megüresedett gondnoki tisztét egyhanguan Benkő Józseffel töltötte be.*

Főiskolánk épületében elhelyezett általános iskolások október 14-től 17 estig szüreti vakációt kaptak.

Az Országos Protestáns Napok *október 28-november 5 között lesznek Budapesten. Kedvezményes utazási lehetőség. Részletes felvilágosítás a lelkészi hivatalokban kapható.*

A Nagyhalászi (Szabolcs megye) Tanyai Református Egyház imaház építését vette tervbe. Segítsük testvéreinket! Felajánlások és adományok *Becsy Sándor* lelkipásztor Telektanya (Szabolcs m.) címre küldendők.

Bodrogkeresztúrban október 9-10-én a pataki teológusok evangélizációs előadásokat tartottak. Bizonyságot tettek: Balogh Zoltán, Bartha Ferenc, Borbély László, Kocsis István és Kőrössy László valamint Exner Vera és Lővey Erzsébet miskolci leányok.

Az ifjúság kérésére *teológiai akadémiánkon a kar valamennyi vizsga határidejét januiusban és februárban állapította meg. A javitóvizsgák időpontja: január és május.*

Kerületi misszionknak új traktátusai jelennek meg. Eddig megjelent: 1.) Sok bűnös—Egy igaz. 2.) A menthetetlenek. 3. Kain és Ábel. A taktátusok darabja 10 fillér. Megrendelhető a ker. m. lelkipásztornál.

Sikerrel zárult
a két pataki gyermekmissziós tanfolyam

Október 3—10-ig két csoportban az abaúji és zempléni gyermekmisszió (volt vasárnapi iskola) jövő vezetői kaptak sürített kiképzést a Főiskolában. A tanfolyamokat *Dr. Szabó Zoltán* vezette.

Áldott szolgálatokat végeztek a magyar gyermekmisszió országos vezetői: *Dr. Gyökössy Endre, I. Madarász Lajos, Ecsedy Aladár, Dobó László és Nemezes Mária.* Miskolci vendégelőadó volt *Exner Vera* Nagy áldással szolgált *Miss. M. Friesen* kanadai gyermekevangélizátornő.

Minden este az imateremben evangélizáció is volt.

Regőseink, új munka előtt!

A VASUTI KOCSI hazafelé tartó lelkészekkel volt tele. A sárospataki lelkészi összejövetelről igyekeztek hazafelé.

Idősebb, fiatalabb lelkészek beszélgettek. Eleinte a régi élmények kerültek elő. Az idősebbek volt legátusai, a mai fiatal lelkészek legációi élményei álltak előtérben. A téma lassan elfogyott. Kiderült, hogy lélekben az öregek is fiatalok: az értekezlet benyomásai elnyomják a régieket. *A ma* kérdése kiszorítja a *tegnapot.* A konferencia megbeszélései kerültek sorra és szinte észrevétlenül foglalta el a főhelyet a vallásoktatás és az ének.

Az értekezlet alatt beleizlelt Tiszánineni lelkészi kara az új éneklési módba. *Szabó Imre* lelkes éneklése egymásután oszlatgatta a kétségedet, hogy be fog-e válni a újmódi? Az értekezlet résztvevői alig varják már az új énekeskönyvet.

A SZÜKSÉGLET látásában nincs is hiba. A kérdés az, hogyan lehet eloszlatni a gyülekezet szokásos vonakodását a mindenkori újjal szemben? — Bizony nincs annak más módja, mint bemutatni a helyesen énekelt újat. Először meghallatni, azután megtanítani. Ugy, amint az értekezleten is. Először különösen hatott az ének, — később mindenki énekelt és úgy érezte: ez nem is erőlködés, hanem beszélgetés.

Derüsen emlékeztünk vissza arra a lelkésztársunkra, akinek kételkedését szomszédja szelíd de hathatós argumentummal oszlatta el:

— Testvérem az imént még szundítottál, de lám az ének felébresztett, sőt még énekeltél is ... és most hozzá is szólsz...

— Teljesen igazad van. Bevallom ez valami más, mint a megszokott. Majd meglátjuk... felelte az mosolyogva...

Igy lesz ez, csak előbb bele kell kóstolni az énekbe.

Szabó Imre a vonatban is szive dédelgetett óhaját tolmácsolja: — Nézzétek, itt vagyunk mi pataki regősök. Bemutatjuk mi az új énekeket. Hívjatok a gyülekezetekbe, mi szívesen megyünk.

Többen már jegyeztetik is vele az esetleges kiszállás időpontját:

— Várunk, jöjjetek!

TERVEZGETÉS INDULT s míg a vonat egyhangúan dübörgött, addig a lelkekben énekes-csoport kiszállások látomása bontakozott ki. Ez a teológia regős csapatának új feladata is. Ha eddig szivet-lelket gyönyörködtetett a regősök népdal terjesztése, a fülbűmászó, lélekmérgező slágerek kiszorítása, népi kincseinknek, igazi értékeinknek megszerettetése,-úgy most új feladat vár a regősökre. Szálljanak ki, szerettessék meg énekbemutatásaikkal új éneklési módunkat és főképpen énekeinket.

Idézgettük a tolnai, reformátor, Sztárai alakját, aki énekkel gyüjtötte össze több mint százhúsz gyülekezetbe a vágyódó lelkeket. Manapság is a szekták, ütemes énekkel hóditják az énekelni szeretőket. — Nem lehetne *a beszélő* egyház mellett gyülekezetünk *éneklő* egyház is? Az igehírdetés mellett a több ének, több templombavágyó lelket is jelent.

A VONAT HALADT, s igy Imre csak az abaujiakkal tudott megegyezni, mert le kellett szállnia. Sietett. Integetett. Az induló vonat dübörgése miatt csak ennyit hallottunk integetés közben kiáltott szavaiból:

— A teológiára írjatok, mikorra menjünk!

Gyülekezetek, lelkészi körök, körzeti összejövetelek, gyülekezeti napok rendezői és nagyobb gyülekezetek! — ha feledhetetlenné akarjátok tenni összejöveteleiteket, ízesebbé az ott adott lelki táplálékot: írjatok Sárospatak teológiájára. Kérjétek a regősöket, adjatok nekik éneklési lehetőséget, hogy minél több gyülekezetben csendűljenek fel újra a régi énekek, ritmikusan, szépen, tisztán: Isten dicsőségére.

Martin Miklós

EVANGÉLIZÁCIÓS NAPTÁR:

Október 24—31-ig	**Diósgyőr**
November 1—7-ig	**Megyaszó, Tomor**
November 21-28-ig	**Abaúj** 15 gyülekezete
December 12-19-ig	**Abaúj** 10 gyülekezete

Imádkozzunk Isten Szent Lelkének áldásaiért!

Az Országos Református Missziói Munkaközösség Központi Irodája a Magyar Reformátusok székházában Budapest, XIV., Abonyi u. 21. sz. I. em. megkezdte működését. (Telefonon egyenlőre az Egyetemes Konvent számán 226—408 érhető el.) A Missziói Munkaközösséget érintő minden ügyben közvetlenül a központi irodához forduljunk. Csekkszámla cime: Orsz. ref. missziói munkaközösség, Budapest Száma: 39.537.

Teológiánk regős csoportja *dr. Szabó Ernő irányitása mellett már a múlt évben jó tennivalójává az elkészületben lévő új énekeskönyv ismeretlen dallamainak a népszerűsítését tette. Több gyülekezetben végezték ezt a munkát. Az elmult héten a regőscsoport borsodi gyülekezeteket keresett fel és a „Kis Énekeskönyv"-et ismertette szóban és dalban.*

A második lelkészképesitő tanfolyam október 12-én elkezdődött. A reggelenkénti úrvacsorai igetanulmányozást *dr. Szabó Zoltán* vezeti. Előadók voltak eddig: *dr. Joó Sándor, Éliás József, dr. Mátyás Ernő* és *dr. Szabó Ernő.* Esténként értékes gyülekezeti beszámolók vannak. Utána áhitattal fejeződik be a nap. A tanfolyam teljes lefolyását következő számunkban ismertetjük.

Az Országos Protestáns Napok során a reformációi emlékbeszédet 31-én este 6 órakor a Zeneművészeti Főiskolán *Bereczky Albert* püspök tartja „Lélek és élet" címen.

A debreceni kollégium *minden tanárja és nagyobb diákja 100 csoportban szupplikál. Egy hétig ezzel kapcsolatban kollégiumi napokat tart az egész Tiszántúl.*

Főiskolánkkal kapcsolatban müködő Fáy András Társaság rendezésében a kúltuszminisztérium művészeti ügyosztálya a fiatal élírókat kétnapos találkozóra hívta össze Sárospatakra. Október 9-én nagy irodalmi felolvasó est volt *Lukácsy Sándor* előadásával gazdagítva. Október 10-én élénk és eredményes vita zajlott le az írók feladatáról, melyet *Keszi Imre* előadása vezetett be.

Héber bibliáknak olcsón, vagy ajándékba való felajánlását kérjük teológusaink részére.

Előfizetését legalább utólag küldje be az 51.509-es csekkszámlára

Tulajdonos: **Pataki Diák Céh**

Gyermekeinkről

Kicsoda a gyermek? Ugye, furcsa kérdés? Ezt mindenki tudja! Pedig nem így áll a dolog. A legtöbb szülő zavartalan azt mondaná erre a kérdésre: hát megszületett és van. Megdöbbentően keveset tud az átlag szülő saját gyermekéről. Még testi fejlődéséről is. Hát még lelkéről. „Sokan még azt sem tudják, hogy van-e lelke." (Makkai S)

De kicsoda hát a gyermek? *Fejlődésben lévő ember.* Mondja általában a gyermeklélektan. Ez csak féligazság. Mi ismerjük az igazság másik felét is, a gyermek: *Isten ajándéka!* A kettő együtt igaz.

Amelyik szülő nem Isten ajándékának tekinti gyermekét, — annak *gond* és *teher* a gyermek. Ezért nem lehet komoly hit nélkül *örömmel* gyermeket várni, hordozni és szülni. Vagy ha öröm az, — *önző öröm*, amely előbbutóbb megbosszúlja magát a nevelés során.

Mi azonban azt is tudjuk, hogy a gyermek nemcsak ajándék, hanem *kölcsönadott ajándék,* — az örök tulajdonjogot, amely a teremtés jogából származik, Isten mindig fönntartja magának. Sőt számonkéri tőlünk a gyermeket, — mint a talentumokat a példázat szerint.

Aki olvassa a Szentírást, az tudja, hogy a bibliai szülők mindig *akarták* a gyermeket s ahol nem volt, a legnagyobb *csapások* egyikének tekintették. Ahol volt, ott Isten egyik legnagyobb *áldásának* tartották.

Ki nem a gyermek? Semmiképpen nem „tökéletlen felnőtt" — mint akinek sokan tartják. Éppen úgy nem az, mint ahogy az almafavirág nem tökéletlen alma. Ahogy a tyúktojás nem tökéletlen csirke. A gyermek: GYERMEK! A gyermekség önálló életforma és csak *önmagában* érthetjük meg és úgy is kell mindig bánnunk a gyermekkel: mint gyermekkel! Mégpedig a maga korának megfelelően. Nem szabad a gyermeket soha a magunk „felnőtt" mértékével mérni. Más a csecsemő mértéke (1 évig). Más a kisgyermeké (1—6 év). Más a növő, iskolás gyermeké (6—12 évig). Más a serdülőé (12—16—17 év). Természetesen csak nagyon lazán jelezzük a korhatárokat s ezen belül még több határ is van. Éppen ezeket a határokat, a „mértéket" adja meg a gyermeklélektan. Ezért van rá szükség és arra, hogy a szülők olvassák is. Természetesen megfelelő hittel írt gyermeklélektant. A hittel írt gyermeklélektan tulajdonképpen: gyermeklelkigondozástan. Isten segítségével és egészen röviden effélét szeretnénk adni olvasóinknak. *(Folytatjuk.)*

Dr. Gyökössy Endre

Köszönjük,

hogy előfizetőink 90 százaléka eleget tett fizetés iránti felhivásunknak.

Kérjük

a még hátrálékos 10 százalékba tartozókat, hogy mielőbb törlesszék le adósságukat.

A lelkipásztorokat is

szeretettel kérjük, hogy az egyházközségek tartozásait a megküldött csekklapon siveskedjenek rendezni.

Ref. lelkészi hivatal,
Vily, up. Mikóháza.

EGYEZMÉNY

A magyar köztársaság kormánya és a magyarországi református egyház zsinati tanácsa részéről kiküldött bizottság az állam és az egyház közötti viszony kérdésének mindkét részről óhajtott békességes és helyes rendezése céljából az alábbi megállapodást kötötte:

1. A magyar köztársaságban az egyház helyzetének új rendezése céljából a magyar köztársaság kormánya és a magyarországi református egyház állandó közös bizottságot küld ki az új vallásügyi törvények — köztük elsősorban a gyermekek vallására vonatkozó törvény — javaslatának kidolgozására. Az új országos vallásügyi törvényeknek megfelelő módosításokat az egyházi törvényhozás végre fogja hajtani.

2. A magyar köztársaság kormánya ez alkalommal is kifejezi, hogy elismeri és minden lehetséges és szükséges eszközzel biztosítja a vallásgyakorlat teljes szabadságát. A magyar református egyház pedig ez alkalommal is megállapítja, hogy a magyar köztársaság törvényhozása és kormánya a szabad vallásgyakorlatot mindezideig is biztosította, védelmében részesítette, sőt azt az 1947. évi XXXIII. tc. megalkotásával jelentősen kiszélesítette, az egyház személyi és dologi kiadásaihoz adott segélyezéssel pedig lehetővé tette az egyházi élet eddigi kereteinek fenntartását.

3. A magyar köztársaság kormánya a fennálló jogszabályoknak megfelelően az egyházi élet szabad működése körébe tartozónak tekinti az istentiszteletek megtartását, templomban, más erre alkalmas középületben, családi otthonokban és szabad téren; bibliaórák tartását templomban, iskolákban, családi otthonokban, gyülekezeti házakban; az egyházi lapokban és önálló sajtótermékekben folytatott misszió t; a biblia- és iratterjesztést; gyülekezeti és országos egyházi konferenciák, evangélizáló összejövetelek tartását, a kötelező iskolai vallásoktatást és a szeretetmunka végzését. E végből megengedi, hogy az egyház mindenütt, ahol szükség mutatkozik, az állami iskolák tantermeit és egyéb erre alkalmas helyiségeit is, a tanítás szabályszerű idején kívül az iskolai hatósággal való megegyezés szerint és az átengedés folytán esetleg felmerült károk megtérítési kötelezettsége mellett istentiszteletek, vasárnapi iskola, bibliaórák, énekkari és egyéb vallásos és egyházi összejövetelek és gyűlések céljára díjmentesen használhassa mindaddig, amíg az egyházközségek e célra szolgáló más épületekről gondoskodni tudnak.

A magyar köztársaság kormánya az egyházi élet szabad működése körébe tartozónak tekinti továbbá az egyház önkormányzati (iurisdictio) tevékenységét azokban a keretekben és módon, amelyekben és amiként ezt a tevékenységet a mindenkori államfői jóváhagyással ellátott egyházi törvények szabályozzák.

4. A magyar köztársaság kormánya tudomásul veszi, tiszteletben tartja és tiszteletben tartatja a magyarországi református egyháznak ama kötelezettségét, amely híveinek jócselekedetekre buzdítására, különösen a szegények, elhagyottak, árvák, aggok gondozására vonatkozóan Krisztus parancsa és az egyház hitvallásai szerint reáhárúl. Ezért szeretetintézmények fenntartásának, fejlesztésének és szeretetadományok gyűjtésének jogát biztosítja a fennálló törvényes rendelkezések keretében.

5. A magyar köztársaság kormánya a református egyháznak a „szabad egyház szabad államban" elv megvalósításáról vallott törekvéseit tudomásul veszi.

Arra az átmeneti időre, mialatt a református egyház anyagi tekintetben megerősödhetik, a magyar köztársaság kormánya kinyilvánítja készségét egyházi államsegély folyósítására az alábbiak szerint:

a) A személyi államsegély eddigi, a köztistviselői fizetésekhez képest viszonyított mértékét a magyar köztársaság 1948 június 30-tól december 31-ig és onnantól kezdve 5 éven át biztosítja. A személyi járandóságoknak ez az összege 25%-kal csökken 1954 január 1-ével, a fennmaradó 75%-nyi összeg folyósítását biztosítja a kormányzat 1958 december 31-ig. 1959 január 1-től 1963 december 31-ig a jelenlegi államsegély 50%-át kell folyósítani, 1964 január 1-től pedig 1968 december 31-ig a jelenlegi államsegély 25%-át, 1968 december 31-ével minden államsegély megszűnik.

b) Rendkívüli kiadásokra szolgáló segélyként a kormányzat a személyi jellegű államsegély ezutáni évenkénti összegének ugyancsak évenként 10 százalékát biztosítja.

c) A magyar köztársaság kormánya az 1946 augusztus 1-e és 1948 július 31-e közötti dologi segélyként a református egyház egyházi épületeinek helyreállítására, felszerelésére, építésére folyósított államsegélynek egy évre elosztó összegét továbbra is folyósítja, kizárólag egyházi épületek, tehát templomok, gyülekezeti házak, lelkészi lakások építése, újjáépítése és karbantartása, valamint felszerelése céljára. A dologi jellegű államsegély is az előbbi kulcs szerint 5 évenként csökken és 1968 december 31-ével teljesen megszünik.

d) Az esetleges egyéb címen eddig is folyósított államsegélyeket a fenti alapelvek szerint degresszív arányban kell folyósítani.

e) Az Országos Református Lelkészi Nyugdíjintézet tagjainak, ezek özvegyeinek és árváinak ellátására adott összegeket ugyancsak a köztisztviselők illelményének mértéke szerint, valamint az 1953 december 31-ig nyugellátásban részesítettek nyugellátását az állam viselni fogja.

6. A magyar református egyház Istentiszteleti Rendtartásában a Szentírás világos parancsának megfelelően gondoskodik könyörgésekről a magyar köztársaságért, az államfőért, a kormányért, az egész magyar nép jólétéért és békességéért, továbbá állami ünnepeken Isten igéjével és az egyház hitvallásával megegyező istentiszteletek tartásáról. Egyben megállapítja, hogy a megjelenés előtt álló új Énekeskönyv tartalmaz ilyen alkalmakkor használható éneket.

7. A magyar köztársaság kormányának azt az elhatározását, hogy a nem állami jellegű iskolákat és a velük szervesen összefüggő internátusokat törvényhozási úton államosítják, a magyarországi református egyház tudomásul veszi. A református iskolás államosításának végrehajtása tekintetében az alábbi megállapodás lesz irányadó:

a) A kormány az átvett iskolák és a velük szervesen összefüggő internátusok mindegyikénél szolgáló tanítói és az eddigi egyéb személyzet valamennyi tagját a szolgálati idejének megfelelően, 1948. évi július hó 1. napjával kezdődő hatálylyal állami szolgálatba átveszi.

b) Az állam által átvett iskola, valamint a vele szervesen összefüggő internátus épülete és az illetményföld az állam tulajdonába megy át az 1948. évi május hó 15. napjáig keletkezett, bekebelezett vagy más módon kétségtelenül bizonyított terheivel együtt. Az ekörüli vitás kérdésekben az 1. pont szerint alakított bizottság meghallgatása után, a vallás- és közoktatásügyi miniszter dönt.

c) A kormányzat hozzájárul ahhoz, hogy a tanítószemélyzetnek kántori funkciót ellátó tagjai a megállapodást követő két évig, az eddigi feltételek mellett, kántori munkakörüket továbbra is ellásák. A kántortanítói javadalomnak a kántori feladatokért járó földilletménye az egyház tulajdonába marad.

d) Az államosítás nem érinti a kizárólag egyházi célú, nem közoktatási jellegű tanintézeteket, így a teológiai főiskolákat, lelkészképző intézeteket, diakonos- és diakonisszaképző-intézeteket, misszionáriusképző és bármiféle más egyházi munkásokat képző intézeteket.

A debreceni teológiai fakultás és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium között az eddigi jogviszony változatlan marad.

e) A magyar köztársaság kormánya részben a református egyháznak a magyar közoktatás terén szerzett érdemei megbecsüléseként, részben pedig az újabb lelkésznemzedék előképzésének biztosítására hozzájárul ahhoz, hogy a legerősebb történelmi hagyományokkal rendelkező református kollégiumok közül az alábbiak az eddiginél nem nagyobb keretben továbbra is egyházi iskolák maradjanak:

a *sárospataki* református kollégium szervezetébe tartozó gimnázium, liceum és tanítóképző-intézet,

a *debreceni* református kollégium szervezetébe tartozó gimnázium, liceum és tanítóképző-intézet, valamint a Dóczy leánynevelő-intézet leánygimnáziuma, leányliceuma, és tanítóképző-intézete.

a *pápai* református kollégium szervezetébe tartozó gimnázium,

a *budapesti*, IX. kerületi, Lónyai-utcai református gimnázium és mint ennek szerves része a Baár Madas ref. leánygimnázium.

Az elkövetkező évek során az eddigi keret eseti bővítéséről az 1. pont szerint alakított állandó közös bizottság hivatott a kormánynak javaslatot tenni.

A felsorolt kollégiumok fenntartását az államsegélyes időszakban a magyar köztársaság kormánya ugyan úgy biztosítja, mint a jelen megállapodás 5/a. pontjában biztosított személyi államsegélyeket, az államsegélyes időszak végeztével pedig fenntartásuk teljes egészében az egyházat terheli.

f) A magyar köztársaság kormánya elismeri és biztosítja a református egyháznak azt a jogát, hogy az állami jellegű iskolákban a kötelező vallástanítás továbbra is teljesen szabadon történjék. A vallásoktatás kérdését, különös tekintettel a szabadegyházak híveire, valamint a felekezetnélküliekre, az új vallásügyi törvényben valamilyen formában újból kell rendezni.

g) A megszünő iskoláknál (polgári iskolák, tanító- és tanítóképzőintézetek) működő tanerőket az állam átveszi és a többi átvett tanerőkkel azonos módon sorozza be státusba és megfelelően osztja be szolgálatra.

h) A kecskeméti jogakadémia esetleges megszünése esetén, az ott jelenleg működő tanárok jelenlegi helyzetüknek megfelelő elhelyezéséről az állam gondoskodik.

i) A magyar köztársaság kormánya gondoskodik arról, hogy azokban az iskolákban, ahol nem magyar anyanyelvű (román, szerb, ruszin, szlovák, német) ifjúság tanul, a tanítási nyelv a szülők kívánságára a tanulók anyanyelve legyen. Ezzel egyidejüleg a viszonosság elve alapján ugyan ilyen szabály megállapítását igyekszik kieszközölni a magyar köztársaság kormánya a szomszéd államokban élő magyar anyanyelvű tanulóifjúság számára.

8. Az egyház a közoktatási ügyre vonatkozó törvényét az új állam törvényeknek megfelelően átalakítja.

9. A még fennmaradó függő kérdések rendezésére vonatkozó javaslatok tárgyalása és előkészítése az 1. pont szerint alakitott közös bizottság hatáskörébe tartozik.

Budapest, 1948. évi október hó 7-én.

A magyar köztársasága nevében:

Ortutay Gyula s. k.
vallás- és közoktatásügyi miniszter.

A magyar református egyház zsinata nevében:

Dr. Révész Imre s. k.
ref. püspök, a zsinat lelkészi elnöke.

Dr. Balogh Jenő s. k.
a zsinat világi elnöke.

(Kihirdetve a „Magyar Közlöny" 1948. október 9-i 227. számában.)

Október 12-én Miskolcon értekezletet tartottak a vallásoktatási szakelőadók

Jelen voltak: *Dr. Enyedy Andor* püspök mint a vallásoktatási bizottság elnöke, *Pap István* kerületi szakelőadó, *Csehi József* alsóborsodi, *Kádár József* abauji és *Kocsis János* alsózempléni szakelőadó.

A püspök I Péter 5:6—11 versei alapján való írásmagyarázata után vette kezdetét a gyűlés.

Nem új dologról volt szó, hanem az 1943-as szabályrendelet végrehajtásáról: különös tekintettel a látogatásokra. — Az értekezlet megállapította, hogy a főcél a gyermekmisszió. Lélekkel tanítson a vallásoktató és tanúljon a gyermek. A vallásoktatás megtartását a haladási naplóba mindenütt vezessék be. Hitvallásos szellem után főként az adakozásra való nevelést is tartsuk szem előtt. —

A vallásoktatás ellenőrzése és az óradíjak kimutatása végett küldjék be a lelkipásztorok az esperesi hivatalba október 25-ig a következő adatokat: 1. Egyházközség neve. 2. A vallásoktatást végző neve. 3. képesítése. 4. Mely iskolában és osztályban tanít. 5. Tanulók száma, osztályonkint és nemenkint, 6. Heti óraszám. 7. A vallásoktató jellege, 8. Jegyzet. Az órarend mellékelendő.

Az átmeneti időben a vallásoktatónak legjobb belátására van bízva a választás, a régi és új tanterv között. Kívánatosnak tartja az értekezlet hogy az új vallástanítási tanterv szellemében a régi tankönyv taníttassék. Legfontosabbnak tartja a konfirmáció oktatását.

A szabályrendelet 40. §-ban foglalt tanügyi bizottság megszüntnek tekinthető. Amint az egyházkerületben a vallásoktatás legfőbb ellenőrzője a püspök, kívánatosnak tartja a bizottság, hogy a vallásoktatási szakosztály elnöke minden egyházmegyében az esperes legyen. A bizottság tagjai a szakelőadó és a köri-, illetve szakfelügyelők. A szakfelügyelők minden hónapban előre jelentik látogatásukat az előadóknak, aki szintén minden hónapban jelentést tesz az egyházkerületi szakelőadónak. Az egyházmegyei vallásoktatási szakosztály megszervezése legfontosabb teendőink egyike.

A látogatások költségeinek fedezésére a gyermekek száma utáni önkéntes adakozás az irányadó. Miskolcon 20 fillért fizet minden gyermek. *K. J.*

Könyvek

A „Kis Énekeskönyv" megjelent!

Az új gyülekezeti énekeskönyv az egész református egyház szüksége, vágya, kivánsága és követelése. Hisszük, nem tévedünk, ha ezt a szükséget és követelést az egyház ébredésével kötjük össze. Az ébredésre, megelevenedésre legkorábban azok a hangok mutatnak, amelyek a hibákról, hiányokról beszélnek. Istennek legyen hála, hogy egyházunkban sokan voltak, akik a régi énekeskönyv hibáira és hiányaira rámutattak, de még inkább legyen hála azért, hogy megengedte és segítette azt a nehéz munkát, amelynek az új énekeskönyv megalkotása volt a főcélja. Évek óta folyt ez a munka. Egyháziak és világiak közül igen sokan idejüket és tehetségüket adták bele ebbe a munkába. Ez a munka ma már befejezettnek mondható. Az új énekeskönyv anyaga nyomtatásra vár. De addig is, míg az új gyülekezeti énekeskönyv megjelenhet, az egyetemes konvent az általános kérésnek engedve „a gyülekezetek, családok és missziói munkaközösségek számára" kiadta az új gyülekezeti énekeskönyv zsengéjét, a 120 éneket tartalmazó „Kis Énekeskönyvet." Az „ízelítővel" kapcsolatban minden gyülekezeti tag feladata kettős: Megszeretni és megszerettetni, megismerni és megismertetni, hogy az áldás, amit Isten az énekekbe bezárva kínál, áldásul legyen ébredő egyházunk számára. *Cz. I.*

Lelki ébredés a Szovjetunió államaiban

Dr. J. L. Hromadka, a prágai „Husz János Fakultás" dékánja a Szovjetunióból való hazatérése után a következő nyilatkozatot adta az egyik evangéliumi hetilap tudósítójának:

„Két, határozottan ellentétes impresszióban volt részem. Egyik oldalon, hogy az ifjú nemzedék — legalább is annak legéleterősebb és cselekvőképes egyedei — minden kimondottan vallásos hatás és nevelés nélkülözésével nőnek fel. Viszont másik oldalon, az érdeklődés erősen növekedőben van minden nagy korszaka iránt az ország történelmének és minden iránt, amít a sajátos orosz nevelés létrehívott. Nagy korszakai és eseményei az orosz történelmének és a gazdag orosz irodalomnak ma élő részeivé váltak a jelennek. Ilyen módon, ma nagymértékben közelebb kerül az orosz polgár lelkéhez mindaz, ami annakidején keresztyén lelki- és kulturális ihletés alatt született, — éppen ezen az új lelki atmoszférán keresztül. Nem jósolhatom meg, hogy mi fog történni a jövőben, de lehetséges, hogy a lelki ébredés olyan mértéket ölthet, melyről ma még fogalmat sem alkothatunk."

Szőlőoltványok, Gyümölcsfák, Díszfák, Cserjék és Élősövény
Kiváló minőségben, nagy választékban megrendelhetők
a Pataki Diák Céh Boltban, Sárospatak
Rákóczi u. 9. Telefon: 34.

Szeretettel kérjük azokat a lelkipásztorokat, akik „Evangéliumi üzenetek" c. sorozatunkból traktátusokat kaptak és azokkal még mindig nem számoltak el, hogy vagy a füzetek árát (à 30 fill.) küldjék meg *Fodor Lajos* lelkipásztor, Dózsa György u. 24. címre, vagy a traktátusokat juttassák vissza sürgetés bevárása nélkül a püspöki hivatalba. Hanyagsággal ne akadályozzák a missziót.

AZ ÚJ „KIS ÉNEKESKÖNYV"
megrendelhető 4·— Ft ára + 60 fillér előfizetéssel együtt való befizetésével.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

Református Lapok

XLIII. évfolyam
19. szám
1948 november 1

DR. ENYEDY ANDOR:

Reformáció után

Tulajdonképpen azt kellett volna a címben írni, hogy a reformáció emlékünnepe után. Mert azt végkép nem mondhatjuk, hogy utána volnánk mai egyházunk reformációjának, vagy az egyház mai reformációjának.

Azt azonban mondhatjuk és láthatjuk, hogy ma is egy új reformáció jelenségei tünnek szembe egyházunk életében. Egyesekben és tömegekben: nem csak itt, vagy amott, hanem szinte mindenütt megindult valami olyanféle belső, lelki erjedés, amilyen a tizenhatodik századbeli reformáció történelmi eseményeit megelőzte és kiváltotta. Valahogy ugy vagyunk, mint amikor a gazdálkodó, vagy a mesterember a nagy munka előtt rendbeszedi és kijavítja a szerszámait. Urunk Jézus Krisztus, akinek adatott a hatalom mennyen és földön, megtisztitja és megújítja az ő egyházát, mert az egyház lelki édesanyai szolgálatára ma, a nagy átalakulás idején épenolyan szükség van, mint volt a középkor végén, az ujkor hajnalán.

Az egyháznak ez a mai megújulása abban áll, hogy a szokványos egyházi élet mozdulatlanságát, merevségét a személyes hitélet mozgalmassága, elevensége váltja fel. Azelőtt az volt a kérdés, hogy meg vagy-e keresztelve és konfirmálva, jársz é templomba, élsz e néha urvacsorával, fizeted é az egyházi adót? Most az a kérdés, vagy legalább is mindinkább az lesz, hogy Uradnak és személyes Megváltódnak ismered-e Jézus Krisztust, történt-e valami az ő befolyására az életedben, megtértél-e a bálványaidtól Istenhez, akit neked is lélekben és igazságban kell imádnod? Lelki táplálékod lett-e az ő Igéje és lelki dajkád lett-e az ő egyháza? Hála Istennek, hogy mind többen érzik ezeket az utóbbi kérdéseket a szívüknek szegezve és mind többen mondják ki reájuk a boldog igent.

Most csak az a fő, hogy ez a belső, lelki megújulás mielőbb és minél teljesebben menjen végbe, rajtad és mindazokon, akik körülted vannak. Mert aki hitében, lelkében megújult, az mind tényezője és előmozditója az egyház és az egyházon át az emberiség megújulásának, akármilyen kicsi vagy egyszerű ember. Aki viszont kimarad és elmarad ebből a lelki megújulásból, az mind akadálya, hátráltatója és kerékkötője az új reformációnak. Azok a pöttömnyi diákok, akiket a multkor hallottam a sárospataki angol internátusban közösségben imádkozni, jobban előre viszik az egyházat a belső megújhódás utján, mint bármiféle nagy tisztséget viselő egyházi ember, aki még mindig azt hiszi, hogy bűnbánat és megtérés nélkül, csupán a maga emberségéből megigazulhat Isten előtt.

A mi megújulásunk eszközlője a kegyelem, amelyet hittel fogadunk el és teszünk a magunkévá. Kérjük buzgó és állandó imádságban Istent, hogy ajándékozzon nekünk olyan hitet, amelynél fogva bizonyosak leszünk arról, hogy Isten nemcsak az egyházon, hanem rajtunk is a szerszámtisztogatás és javítás munkáját végzi, hogy alkalmasabbá tegyen e földön diesősége szolgálatára, majd a mennyben dicsősége élvezésére.

Hitünk ébresztője, élesztgetője az Ige. A hit hallásból van, mondja Pál apostol. Hányszor van az, hogy emberek addig beszélnek nekünk valamit, amig elhisszük. Bár Isten sem mondaná hiába, amit szól nekünk az ő Igéjében. Bár elhinnénk neki, hogy ő mindazzal, amit velünk csinál, be akar építeni örök dicsősége templomába, hogy általunk épüljön az ő országa is itt a földön.

A lelkészi továbbképzés egyházi közügy

A TISZÁNINNENI EGYHÁZKERÜLET II. lelkészi továbbképző tanfolyamán egészen nyilvánvaló lett, hogy a lelkészi továbbképzés éppen úgy *egyházi közügy*, mint a lelkészképzés. Nem lehet öncélnak tekinteni. A lelkipásztori szolgálat, fegyelem és szeretet kérdése is. Az az igazság van mögötte, hogy minél jobb teológus egy lelkipásztor, annál mélyebb igehirdető. Már pedig az igehirdetés egyetlen fontos feladata mellett minden más csak mellékes egyházi feladat lehet. Természetesen igehirdetésen itt nem csupán a szószéki szolgálatot értjük, hanem a pásztori munkát és a lelkipásztor személyes és családi életét is.

Az egyház első sorban a lelkipásztorok által végzi a maga munkáját a helyi gyülekezetekben. Ezért, amikor különösen ma mindenki újra tanulja, vagy továbbtanulja a maga mesterségét, vagy világnézetét, a lelkipásztor ebben a nagy ujjáépítő lelki programmban semmiképpen nem maradhat el.

Mivel a lelkészi továbbképzés közügy, első sorban az *egyházmegyék* ügye. Tessék az egyházmegyei gyűlésekre és lelkészértekezletekre teológiai tanárt meghívni, hogy a gyülekezetek tipikusan református és tradicionálisan tiszáninneni összefogó szervei előtt: az egyházmegyék előtt ismertessük és „népszerűsítsük“ a továbbképzés elodázhatatlan fontosságát. Felvetjük azt a gondolatot is, hogy szeretnénk, ha a lelkészi továbbképző elnöke, a teológiai igazgató mellett mindig egy esperes is lehetne.

FÖLTÉTLENÜL BIZTOSÍTANI KELL azt, hogy mivel közügy a lelkészi továbbképzés, ne csak az jöjjön el, aki történetesen akar, hanem *annak is részt kelljen vennie a továbbképző tanfolyamon, aki kifejezetten nem akar résztvenni és tanulni.* A világ igen fényesen bizonyítja azt előttünk, hogy valamilyen formában ma mindenki tanul. Lekipásztor nem maradhatsz le a saját munkaterületeden és nem lehetsz laikus a lelkipásztori szolgálatban! Nem lehetsz elavult! Szükséged van arra, hogy a „régi“ Irást magyarázó „új“ ismeretekkel szereld fel magad. — Az önként jelentkezőkön kívül egyházmegyénként 15 lelkipásztor kötelező beküldését kérjük a tanfolyamokra. Az lenne jó, ha 5—6 évenként kerületünk minden lelkipásztora, segédlelkésze és vallásoktató lelkésze megfordulna egy-egy ilyen tanfolyamon. Más felekezetek ezt már nagyon régen csinálják *és rajtunk igen meglátszik, hogy mi ezt eddig nem vettük elég komolyan.*

A tanfolyamnak 10 naposnak kell lennie. És aki jelentkezik, annak elháríthatatlan okokat kivéve, eleitől végig kívánatos „végigülnie“. Itt nem 3—4 napos konferenciáról, hanem komoly tanfolyamról van szó. Hiszen a 10 napban sem vagyunk nagyigényűek. Gondoljunk csak arra, hogy egy-egy világi szakmabeli tanfolyam rendszerint 4—6 hétig tart. És bár volna olyan erős fegyelmi közösség mai magyar református egyházunk, hogy ne riadna vissza attól, hogy *5—6 évenként egy legalább 10 napos tanfolyamra minden lelkipásztornak okvetlen szüksége van.*

A PÉNZ? Igen sok elmaradó igen sok kifogásában a legnyomósabb kifogás, hogy nincs pénz. Ez igaz. Az is igaz azonban, hogy a nagyon komoly lelki dolgoknak nem lehet akadálya a pénz. Minden lelkipásztor próbálja meg, hogy gyülekezete költségvetésébe beállítja a lelkészi továbbképzőt. A gyülekezet látható módon jól jár, ha pásztora ilyenen résztvesz és ott tovább tanul. Már van Magyarországon egyházmegye, amelyik a *missziói költségvetésbe beleveszi a lelkipásztor továbbképzésének és konferenciai részvételének költségeit.* Lehet úgy, hogy a gyülekezet fizeti lelkipásztoráért a részvételt, lehet úgy is, hogy bizonyos összeget erre a célra az egyházmegye kivet és az egyházmegye minden egyházközségtől rendszeresen kapott évi hozzájárulásból fedezi a továbbképző költségeit. A lelkészi továbbképzés a gyülekezet missziói költségvetésének szerves része éppenúgy, mint az, hogy a gyülekezet a saját költségén, vagy hozzájárulásával egyháztagokat is igen jó, ha hitépítő konferenciai alkalmakra elküld.

MI LESZ A JÖVŐ ÉVI PROGRAMM? A mostani lelkészi továbbképző kérésére — ha Isten éltet és megengedi — a jövő évit november 8. után szeretnénk megrendezni. (Reméljük, hogy nem járunk úgy, mint ezidén, hogy akik a lelkészi továbbképzőt ebben az esztendőben erre az időpontra és a lefolytatott témákról kérték, egy kivételével, a tanfolyamra nem jöttek el.)

A jövő évi tanfolyam központi témája *Isten országa, a Szentháromság kérdése és Izráel és Isten üdvterve* kérdés-körökben határoztatott meg a most lezajlott tanfolyam által. A tanfolyamot egy hétfői napon kezdődő két napos lelkészi evangélizáció fogja bevezetni és középpontjában az urvacsoraosztás áll. A szines és igen tanulságos gyülekezeti beszámolók megmaradnak, valamint a gyülekezeti énekiskola is. Sőt ez utóbbit szeretnénk egy klasszikus egyházzenei ünnepéllyel is kiegészíteni.

A dátumot reformációi és őszi urvacsoraosztás miatt határozta igy el a lelkészi továbbképző több felmerült dátum gondos mérlegelése után. A tanfolyamon való komoly résztvételnek ekkor már nem igen lehet akadálya, hogy a tanfolyamon résztvevők erre az időre a vallástanítást és a gyülekezeti munkát szüneteltessék annál is inkább, mert a reformáció hete és a bűnbánati alkalmak koncentrált alkalmai után lehet egy ilyen természetü szünetet tartani.

Akik ismételten részt vesznek a továbbképzőkön, azoknak igyekezni fogunk kedvezményt biztosítani.

MIUTÁN LÁTTUK A JÖVŐ évi tervet, nem árt ha egy kis mérleget adunk az elmult mostani tanfolyamról.

Az eszhatológia és keresztség kérdésének exegetikai és teológiai kifejtése volt a főtéma. E mellé társult még Izráel rendeltetése és szerepe. Minden nagyítás nélkül el lehet mondani, hogy az Ige mélységeit vizsgáló emberi értelem néha való-

(Folytatása a 2-ik oldalon)

Ortutay Gyula

mond ünnepi beszédet az Erdélyi János emlékünnepen

November 6-án este ismét nagy irodalmi esemény színhelye lesz Sárospatak. Gimnáziumunk Erdélyi János Önképzőköre centenáris ünnepély keretében áldoz *Erdélyi János* emlékének.

Nagyban emeli az irodalmi est jelentőségét, hogy azon *dr. Ortutay Gyula* kultuszminiszter méltatja Erdélyi János jelentőségét. Előadást fog tartani *dr. Bóka László* államtitkár és felolvas *D. Erdélyi Zsuzsa*, az ünnepelt nagy tanár unokája. A zárószavakat *dr. Enyedy Andor* püspökünk mondja.

A műsort még a következő patakiak gazdagítják: Dr. Bakos József, K. Kovács János, Dr. Nagy Barna, Nemcsik Pál és Dr Szabó Ernő. A gimnázium néprajzi csoportjának és a parasztdolgozók tanitóképzője leánytanulóinak tánc-száma és a kollégium ifjúsági énekkarai és a zenekar színezik az értékes és gazdag műsort.

Az előadás tiszta jövedelmét az önképzőkör új kiadványsorozata fedezésére szolgál. Az első kiadványuk *Erdélyi János* kéziratu naplója és levelei.

Soudarma és Hoekendijk sárospataki előadásai

Az elmult napokban két neves külmissziói vendége volt a főiskolának. Hollandiából jöttek, hogy a magyar református egyház ébredező külmissziói felelősségérzetét erősítsék.

Raden Soudarma (Szudarma herceg) indonéziai teológiai tanár. Még pogánynak született és 14 éves korában lett keresztyén. A teológiát Hollandiában végezte, ahol már több éve tartozkodik. Most decemberben tér vissza Indonéziába, ahol a jávai Djokija teológiára választották meg tanárnak. Ez a független jávai köztársaság fővárosa.

A következő címekkel tartott előadást: 1. A misszionáriusok feladata régebben és ma. 2. A jávai egyházak mai helyzete. Külön előadás keretében válaszolt a feladott kérdésekre. A városi templomban igét hirdetett Dr. Nagy Barna tolmácsolásával s az ifjúság részére az imateremben tartott evangélizációs előadást. Négynapig tartózkodott Sárospatakon, ahol közvetlen és kedves egyénisége sok barátot szerzett a külmisszió ügyének.

Míg Soudarma inkább csak szűkebb hazája missziói kérdéseiről szólott, Hoekendijk lelkipásztor, a hollandiai indonéz missziói vezető személyisége az indonéziai külmisszió hatalmas egészét mutatta meg előadásaiban: 1. A misszió válsága. 2. Az Evangélium és a vallások (különös tekintettel az izlámra.) 3. Egyház és a gyülekezetépítés (a misszió felől nézve.) 4. Kerygma és diakónia, kerygma és koinonia (a misszió felől nézve.)

A külmisszió nagy ügye két kiváló munkásának köztünk való szolgálata erősítette a pataki teológia külmisszióba készülő csoportját.

„Én és az én házam...”

Csel. 19:17—20. Amit az ördög csinált a hét papfiúval, nem maradt titok. Az mindig nyilvánvalóvá lesz, amikor az ördög valakit megcsúfol. Különösen az lesz nyilvánvalóvá, amikor az ördög azt veszi észre, hogy az ellene harcoló embernek csak a szája mond valamit Krisztusról, de az életének semmi köze hozzá. Az ördög akkor lesz igazán félelmetes, amikor már kimondom Krisztus nevét, de még nem fogadtam el az egész megváltói tettét. Ez a negyed-, vagy legjobb esetben félkeresztyénség a legveszélyesebb. Ezt érezték meg az efézusi keresztyének. Ezért vallották meg az ördöggel kacérkodó titkaikat. Ezért gyűjtötték össze a varázskönyveket. Mennyi minden összegyűlhetne nálunk is, ha egyszer ennyire komolyan vennénk Isten Igéjét? Kártyák, könyvek, ruhadarabok, szépítőszerek hogy kerülnek a máglyára, ha egyszer eddig elér az evangélium! Az Ige növekedésének akadályai vannak. Azokat kell kikutatni és megsemmisíteni!

Mindnyájunk életében mutasd meg, Atyánk, a te Igéd elfogadásának és növekedésének akadályát, Ezeket távoztasd el. Adj erőt, hogy mi is eltávolíthassuk, hogy Krisztus legyen közöttünk diadalmas Úr. Ámen.

Csel. 19:21—22. Ez a két vers arról beszél, hogy a keresztyénségnek terv szerint kell dolgozni. Minden gyülekezetben október 31.-e után kezdődik a missziói munka. Van-e missziói terv? Jó lenne ha minden gyülekezetben azt kérnék a gyülekezeti tagok, hogy egy vallásos-estén ismertesse a lelkipásztor a gyülekezet presbitériumával elkészített missziói tervet. Mi lesz a télen, milyen igék kerülnek sorra, mi a legsürgősebb gyülekezeti munka, mit lát a gyülekezet abból, ami országos ügyünk, vagy egyenesen a keresztyénség világ-ügye? Vannak-e munkatársak? Egyedül vannak-e a lelkipásztorok? Nem gondolod, hogy reád is szükség lenne? Mit tudsz adni időben, szolgálatban, pénzben, imádságban? Ki kell nyitni az ablakokat minden égtáj felé. De különösen fel kell venni a kapcsolatot az egyház Urával.

Missziói tervet, látásokat, munkásokat, munkatársakat adj, mi Urunk! Engedd és add, hogy az egyház egyház legyen és igazán a maga munkáját végezhesse. Ámen.

Csel. 19:23—27. A komolyan vett keresztyénség bármennyire megértő és békességes, mégis harcot von maga után. Az a harc lehet több természetű. Itt egy szociális harc kezdődik. A komolyan vett keresztyénség megingat minden olyan foglalkozást, életet, amely az istentelenségre van felépítve. Efézusban volt egy nagy Diána templom. Annak a kicsinyített mását készítette el egy ügyes ötvös. Demeternek hívták. A mestereknek és az árúsoknak százait foglalkoztatta, mert igen nagy kelendősége volt ennek a bálványnak. Pál megjelent. Az Igét hirdette és már nem vették annyian a szobrokat. Demeter ezt nem türhette. A kenyeréről volt szó. Azt ő nem értette, hogy másoknak pedig a lelkéről volt szó. A kenyér az kell. Lélek pedig talán nincs is. Vigyáz Demeter arra is, hogy ne csak szociális kérdés legyen a szobrok ügye, hanem vallási kérdés is. Nem engedhetjük az efézusi nagy Diánát. Igen, a komolyan vett keresztyénség mindabba beleütközik, ami a Krisztus útjában van. Ott pedig sok akadály van.

Add Urunk, hogy ne rettenjünk meg attól a harctól, ami a komolyan vett keresztyénség nyomában támad. Ezek után add az igazi békességet Krisztusban. Ámen.

Csel. 19:28—34. Itt egy tömegjelenetről, népgyűlésről van szó. Ha sokszor elolvassuk, akkor előttünk áll az ilyen gyűlések lélektana. A 32. versből megtudjuk, hogy sokan voltak, akik azt sem tudták, hogy miért gyűltek össze. Mindenki kiabált, de azt sem tudták, hogy miért. Megfogtak néhány ember és azok voltak a vádlottak. Kísérő társai voltak Pálnak, tehát alkalmasak arra, hogy vádlottak legyenek. Amikor az egyik vádlott szólani akart, de megtudták, hogy zsidó, akkor tüntetésbe kezdtek. Két óráig azt kiabálták, hogy: nagy az efézusi Diána. Pált nem engedték a tanítványok és a barátai a színházba. Az ilyen gyűlés nem alkalmas arra, hogy ott értelmesen lehessen védekezni. Nem gyávaság, hanem bölcsesség volt az, amikor azt mondták, hogy Pál ne menjen oda. Ilyen helyeken komoly munkát végezni nem lehet. A jelszó mindig a felületen mozog.

Minket a tömegből gyülekezetté formálj, Urunk. Ámen.

Csel. 19:35—40. Ez a névtelen városi jegyző megérdemli a dicséretet. Bölcs ember volt. Nem mond nagy szavakat. Nem lehet hitetlennek mondani. Ő pogány és efézusi. Tehát nyilván a Diánát veszi védelmébe. De másfelől a rendnek és a jognak az embere. Ha valakinek panasza van, van fórum, van bíróság. Van törvényes népgyűlés. Mindent el lehet intézni békésen. A lázadás nemcsak azért veszélyes, mert más látszata is lehet, hanem azért, mert úgy nem lehet a dolgokat elintézni. Nemcsak nem szabad úgy, hanem nem is lehet.

Atyánk! Bölcs vezetőket adj. A jognak és a rendnek mindig legyenek védői, hogy találkozzék a világ és a te egyházad. Ámen.

Csel. 20:1—6. Megszünik egyszer a háborúság. Ez a világ is meglátja egyszer, hogy a keresztyénség nem békebontó. A keresztyénség nem veszélyes. Annak az erkölcsi célnak az elérésében, amit ez a világ kitüz, a keresztyénség igen jó munkatárs. A legjobb munkatárs. De a keresztyénségnek is megvannak a munkásai. Csak néhány versben mennyi név. Különböző helyiségekből különböző nevek. De mind egyek. Ázsiában, vagy Európában a Krisztus bizonyságtevői. Itt az Ige arra mutat rá, hogy tartozzanak össze azok, akik az Ige munkásai. És legyen meg az Ige munkásainak az a reményük, hogy ennek a világnak az igazi munkásai egyszer elismeréssel néznek majd reájok.

Hozd össze ennek a világnak és az egyháznak a munkásait, Atyánk, hogy felismerjék egymásban a munkatársakat. Ámen.

Csel. 20:7. A hétnek első napja vasárnap. Itt tértek át a keresztyének vasárnapra. Ez lett a nyugodalom napja. Azért, mert Krisztus ezen a napon támadt fel. És a feltámadt Krisztusban lett újjá minden. Minden nap, de legalább minden vasárnap volt úrvacsoraosztás. Pál hosszan prédikált. Van idő, amikor nem lehet röviden. Közmondásos a hosszú kolbász és rövid prédikáció. De másfelől az is igaz, hogy az igazi, a tiszta, a jó prédikáció mindig rövid. Néha igen tele van a szív. Hosszan kell beszélni. Néha igen üres a szív. Sokat kell hallgatni.

Áldd meg a te megváltottaidnak a közösségét mindig, Atyánk. Ámen.

Darányi Lajos

PERÉNYI PÉTER
halálának négyszáz éves évfordulójára

Perényi Péter, aki előbb temesi főispán és kapitány, majd koronaőr, erdélyi vajda és Abauj megye örökös főispánja, végül I. Ferdinánd kancellárja volt, 1502-ben született. Atyja Perényi Imre nádor, szent római birodalmi herceg, anyja: Báthory Borbála, Báthory István nádor testvére volt. 1548 tavaszán hunyt el.

Perényi lelkének szent ügye volt a haza megmentése. „Hazájáért a legnagyobb veszélyekkel sem vonakodott szembeszállni s fáradalmakat, vagyonát és végre életét sem kímélve“ — mondta róla *Szikszai Fabricius Balázs. Iratosi János* meg a Toldi Miklósok, Kinizsi Pálok sorában emliti, akik „testi áldásai voltak Istennek a mi nemzetünkön.“

Amikor a mohácsi csatában elesett és fiú örökös nélkül maradt *Pálóczy Antal* után Patakot *János* és *I. Ferdinánd* királyoktól ősi jogon donátióba megkapta, nyomban hozzáfogott, hogy a pataki várat, amely *a két király ütköző pontjába került*, hatalmas erősségé tegye, amint azt a többi váraival, így később Eger várával is tette. Hatalmas kőfalakkal és mély árkokkal vette körül s a vár keleti s címerével ékeskedő nagy kapuja fölé ezt vésette latinul: „Boldog az a város, amelyben Isten igéjét hirdetik és megtartják.“ Ez a felirata hű tükörképe mély vallásosságának, amit megerősít még a bécsújhelyi fogságában (1542—1548) — ahova I. Ferdinánd a „sárospataki liga“ létrehozása miatt, amit a két király között folyó harcok tettek szükségessé, vetette — a bibliai concordatiában megnyilvánult mélyen biblikus és hívő lelke is.

Ő építette és a Vörös-toronnyal köttette össze a történeti nevezetességű, *Perényi-szárnyat*, amelynek a Bodrogra néző sarokszobáját a kupolaszerű mennyezetének közepére festett rózsa után „sub rosa“ szobának neveznek. Itt tartották Wesselényiék, majd később Thököly és Rákóczi kurucai titkos gyüléseiket. Az itt hozott határozatokat „Datum sub rosa“ jelzéssel közölték a távollevő barátaikkal. A vár lakószobáiba díszes és ma is ép kandallókat építtetett. Ezek egyike 1542-es évszámmal van ellátva. A templomot is, amelyet a protestánsoknak adott át, újra kezdi építeni. Az építést azonban már fia, Gábor fejezte be. Ebben a templomban alussza örök álmát.

1931-ben ünnepelték a főiskola és a pataki diákok — országos ünnep keretében — a főiskola fennállásának négyszáz éves évfordulóját. Ekkor a hálás utókor domborműben örökítette meg Perényi Péter arcképét s azt a főiskola főbejáratának falába helyezte el. Azóta sok változás történt a főiskola életében. De a hála a nagy alapító iránt változatlan és örök, amíg pataki diákok lesznek e hazában!

Dr. Panka Károly

Kazinczy Ferenc születésének és Kazinczy Lajos honvédtábornok halálának *évfordulója alkalmából a Magyar Irodalomtörténeti Társaság a miniszterelnökség és kultuszminisztérium támogatásával október 31-én emlékünnepélyt rendez Széphalmon és Sárospatakon.*

Erős várunk
nékünk az Isten...

A felvidéki magyarok kitelepítése során októberben az abauji Miglécnémeti községből is öt család települt át a dunántuli Vértesacsára.

Nehéz leirni, mit éreztem, amikor láttam az otthonukat elhagyó magyar embereket és a síró gyermekeket, akik aggódva tekintenek a jövő felé. Közöttük voltak a szüleim és 92 éves nagyanyám is. Miglécnémeti a Hernád jobb partján terül el. Akácfákkal van szegélyezve. A lakosság létszáma 5—600 között mozog. Csaknem mind magyarok. Túlnyomó részben református vallásuak. Szorgalmas földmíves nép. Munkájuk eredménye egy kis templom, két iskola, amely most államosítva van. Abaujszina leányegyháza.

A kis gyülekezet harangjának szavát elnyeli a vonat zakatolása. Máskor úgy volt, hogy akkor szólt a harang, amikor a vonat indult, de most sokkal feltünőbb. A falu szélén emberek sírnak és integetve kisérik szemükkel az új élet felé induló testvéreiket.

A vagon nyilásaiban könnyező asszonyok és gyermekek, gondterhes arcu és őszülő férfiak tekintenek viszza az elhagyott vidékre. Szemükkel még egyszer végigsimogatják a fekete földeket, az ismerős tájat.

Csak pár perc, amig átjön a határon a vonat, de nekem egy örökkévalóságot jelent. Már több, mint két éve várok erre a pillanatra, hogy magamhoz ölelhessem szeretteimet. Pedig oly közel voltak, csak egy hajitásra és nekem mégis elérhetetlenek. Most azonban köztük vagyok. Együtt az egész család. Csak egy kedves arc hiányzik, aki a parádi erdőszélen alussza örök álmát. A lelke azonban itt van közöttünk és simogatja az őszülő fejeket.

Vigasztalnom kellene őket, de nem találok szavakat. Csak sírunk....

Elindultak, hátrahagyva a rokonokat, a temetőt, ahol szülők, testvérek pihennek. A tájat, ahová oly sok emlék füzi őket, ahol minden bokor ismerős volt. A templomot, amelyben megpihent a lelkük. Mindent, amit sohasem lehet elfelejteni.

Amióta nincs lelkipásztoruk, Soós Pál kántortanitó gondozta a lelkeket, nagy felelősség mellett. Most megcsonkultak. Három presbiter búcsúzott el egyházától és a gyülekezettől, Molnár Péter, Győrffy Bertalan és id. Kovács József. A katolikusok két családot siratnak. Leskóékat és Feketéeket.

Hidasnémetiből a szokásos átvétel után az esti órákban indult ki a szerelvény és rohan bele az ismeretlen sötét jövőbe. A kerekek csattogásának a zajából kihallatszik a csengő gyermek és mély férfihang, amint énekelik. „Egyedüli reményem óh Isten csak Te vagy“.

Könny szökik a szemembe. Mindent elhagytak. Vagyont, embereket, de a remény: az megmaradt. Él bennük az Istenbe vetet hit. Bíznak, hogy nem hagyja el őket. Órákon keresztül zeng az ének egészen hajnalig. Csak részleteket hallani ki egy—egy vagonból. „Gondviselő jó Atyám vagy....“ „Erős várunk nékünk az Isten....“ „Halgass meg Izráel pásztora....“ Igen, Uram, Te hallgasd meg őket, mert egyedül Te vagy képes letörölni a szemükről a könnyet. Adj nekik az új otthonban békességet, szívükbe szeretetet, és erős akaratot. Ha most még a Hazában idegen is az új környezet, Te ugyanaz légy az ő számukra, aki voltál az elhagyott otthonban: megtartó és gondviselő Istenük.

Kovács József

(Folytatás az első oldalról)

sággal a boldog elragadtatás áldott lenyügözése alá került.

A pataki teológia valamennyi tanárán és *Darányi Lajos* lelkipásztoron kívül *Éliás Jóssef, Joó Sánddr, Karner Károly* soproni evangélikus teológiai tanár és *Tussay János* végeztek áldásos és alapos szolgálatot. A szolgálatok részletes ismertetésére itt még felületesen sincs helyünk. Az előadásokon kívül egyházi énekiskola is volt *Szabó Ernő* és *Szabó Imre* vezetésével. Az esti gyülekezeti beszámolók ebben az évben is tanulságos módon keretezték a napi foglalatosságot. Az ökumené nagy kérdése is helyet kapott *Nagy Barna* és *Pap László* előadásaiban.

A TOVÁBBKÉPZŐN 20 LELKIPÁSZTOR fordult meg. 12 huzamosabb ideig. De csak 3 volt, aki első perctől az utolsóig példamutatóan részt vett. Volt olyan lelkipásztor aki egy pár malacot adott el, hogy eljöhessen. Volt, aki Radácsy György képének láttán a megható megemlékezéstől szinte sírva fakadt. Volt olyan, aki az egyházkerület igen távoli pontjáról – miután sürgős ügyben haza kellett mennie — visszatért a továbbképzőre, mert annyira érdekelte. Volt olyan, aki bejelentkezett és nem jött el, de nem is irta meg, hogy nem jön. Olyan is akadt, akinek otthonról ide levele és távirata érkezett, de Patakon színét se láttuk. Volt olyan is, aki két vonat között vett csupán részt, hogy az esperesi kirendelést ezzel „letudja“.

A mérleghez hozzátartozik az is, hogy a Tiszántuli Egyházkerületből is részt vett egy lelkipásztor szinte végig a továbbképzőn: Oláh Béla, Biharugráról. — A perselypénz ebben az esztendőben is a romtemplomok, a helyi gyülekezet és a teológus misszió céljait szolgálta.

A konferencia két feliratot fogadott el. Egyet a Bibliabizottsághoz a pneuma, pszüché, és zarksz, szóma szavak megkülönböztetésének ügyében, egyet pedig Éliás József előadásának kinyomtatására nézve, amit a Konvettől kértünk. — Egy pályázatot is hirdettünk, ami e lap más helyén olvasható. — Kérésre a legközelebbi igehirdetői mellékletben a keresztségről szóló rövid összefoglalást közre adjuk és közöljük a magyarul megszerezhető újtestamentumi exegetikai munkák cimjegyzékét.

A lelkészi továbbképző kérte azt, hogy a lelkészfeleségek, menyasszonyok és leányok részére is rendezzünk egy 3—4 napos tanfolyamot. A tanfolyam 1949. január elején lenne. Kérjük, hogy az érdeklődők november 15-ig jelentsék be erre a tanfolyamra komoly szándékukat.

Koncz Sándor.

Hírek

A reformáció

Hőskor volt az s múltja ma is
hatalmas égként borúl ránk:
alkotási órlások,
mi azoknak méreteit
még lemásolni se tudnánk!

Csak nagy kövekből épített,
sziklákat szakgatott nyersen —
ma gyémánt már törmelékje
s hogy azt őrizze, megvédje:
aranyba foglalja versem.

Csodálatos gyémánt az mind:
egynek sem a maga fénye
és nem is az építőké,
szentebb fény ragyog azokból:
a nagy Isten dicsősége!

Szigethy Ferenc

Tóth Mihály, tanítóképző-intézetünk volt gyakorlóiskolájának a tanítója, a teljes szolgálati idő után október 1-ével nyugalomba vonult. Nemcsak mint gyakorlati pedagógus, hanem a szakirodalom terén is a legelsők között volt. E téren még számít munkásságára a neveléstudomány. — Az utóda *Szathmáry Lajos*, a pataki református elemi iskola kiválóan képzett volt igazgatója.

Bodnár Lajos *újcsanálosi segédlelkész és* **Oláh** *Erzsébet tanítónő Ózdon házasságot kötöttek.*

Országos Teológiai Tanári Konferencia volt október 27—28-án Sárospatakon. Budapestről: Buday Gergely, Pap László, Sebestyén Jenő, Debrecenből: Erdős Károly, Illyés Endre, Pápáról Benedek Sándor, Pataky László, Tóth Kálmán, Trócsányi Dezső vettek rajta részt. A reggeli bibliatanulmányokat Enyedy Andor püspök és Darányi Lajos lelkipásztor végezték. A konferencia főtémája a teológus nevelés kérdése volt, amit apróbb résztémákra széttagolva egyes tanárok vezettek be. Ezeken kívül felmerült az Orsz. Missziói Munkaközösség Tanulmányi Osztályába való beletagolódás, a Theológiai Lexikon, a laikus képzés és az ökumené teológiai kérdéseinek ügye is. Első nap este a teológus ifjúsággal közös szeretetvendégség volt, amin Hoekendijk holland-indonéz misszionárius szolgált. Másodnap délután pedig a konferencia kirándult a Királyhegyre. Egy délelőtt részt vett a megbeszélésen dr. Makkai Sándor debreceni egyetemi tanár, konventi missziói előadó is.

Dr. Nagy Barna közigazgatónk számol be az amszterdami zsinatról az Országos Protestáns Napok alkalmával rendezett Ökumenikus konferencián.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza, *a kitűnő lelkész-író most ünnepelte debreceni lelkészi szolgálatának 10 éves jubileumát.*

Csendesnap volt október 30-án a gimnáziumunkban. Szolgáltak: Hoekendijk misszionárius, Darányi Lajos és több vendégelőadót vártak.

A reformáció évfordulója alkalmából *az egyházkerületünk minden gyülekezetében emlékünnepélyt rendeztek. A főiskolai ünnepélyen Dr. Koncz Sándor teológiai tanár mondott ünnepi beszédet.*

Elkészült és a főiskolai nyomda háromszázéves évfordulója alkalmából megjelenik a Sárospataki Tűkör. Irta: *Dr. Bakos József.*

A sárospataki SzIT *október 31-én a „Komszomol" fennállásának 30 éves évfordulója alkalmából műsoros táncestélyt rendez a „Minsz" ifjúság tansegélyezésére. A műsoron a Diákszövetség tagjai is szerepelnek.*

A gimnázium néprajzi szemináriumának táncccsoportja *Souderma* és *Hoekendijk* vendégek részére magyar táncbemutatót tartott.

Előfizetését ne felejtse el beküldeni!
Csekkszámunk: 51.509.
Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

Vilmányban találkoztak Keletabaúj nőszövetségei

Nőszövetségi körzeti konferencia volt Vilmányban október 17-én, melyre 16 környező gyülekezet volt hivatalos, de Istennek legyen hála, nemcsak a meghívott gyülekezetekből jöttek el Isten Igéjére szomjas lelkek hanem, a meg nem hívottakból is, sőt a határokon túlról is jöttek nagy fáradság és áldozat árán magyar földön Istent imádni vágyó drága testvéreink. Isten és emberek előtti hitvallás volt a konferenciára való összereglés arról, hogy a mi magyar református népünk ma is legfontosabb ügyének tartja: imádni az Istent és követni Krisztust. A léleképítés szolgálata reggel 9 órakor kezdődött *Exner Vera* miskolci leánytestvérünk vasárnapi-iskolai szolgálatával, ki az Úr kicsinyei előtt tett bizonyságot a megfeszített, de élő Jézus Krisztusról és énektanítással tartotta együtt a gyermekeket az istentiszteletig.

Az igehirdetés szolgálatát *Farkas Elek* abaúji esperes látta el. Márk. 3:13—19. alapján tett bizonyságot a Krisztus igazi egyházáról és igazi egyháztagjairól. Az istentisztelet keretében a vilmányi ifjúsági vegyeskar énekelt kétszer. Az istentisztelet végeztével a gyülekezet lelkipásztora köszöntötte a konferencián megjelenteket. *Nagymáthé Béla* abaújszántói lelkipásztor éneke után *Farkas Elekné* az abaúji nőszövetségi elnök nyitotta meg a konferenciát avval, hogy a nőnek az Ige szerint kell betölteni háziasszonyi, élettársi és anyai hivatását. A komoly, biblikus megnyitó után a konferencia *Exner Vera* vezetésével megtanulta: „Itt van Isten köztünk" kezdetű éneket a Kis Énekeskönyvből. Az énekhez kapcsolta Exner Vera testvérünk a Jel. 3:11. Ige alapján tartott bizonyságtételét arról, hogy jön a Krisztus és csak tiszta lélekkel fogadhatjuk. Nagymáthé Béla lelkipásztor felemelő éneke és 263 d. éneklésével ért véget a délelőtti programm.

A délutáni istentiszteleten *Dr. Enyedy Andor* püspök hirdette az Igét I. Kor. 3:9 alapján a keresztyén ember nagy kiváltságáról, hogy Isten munkatársa, szántóföldje, épülete lehet ebben a világban. Az Istentisztelet után korok és nemek szerint külön vált a konferencia. A férfiakhoz a püspök szólt arról, hogy mi az Egyház és mit jelent a mi számunkra. Az asszonyoknak *Dr. Enyedy Andorné* tiszáninneni nőszövetségi elnök Zsolt 121:1 alapján hirdette az örök női hivatást: *felfelé tekinteni és úgy teljesíteni miden kötelességet.* A leányoknak *Exner Vera* tolmácsolta a Krisztus hívását és szolgálatbaindítását. Az asszonyok és leányok együttesen meghallgatták a göncruszkai ovónő lelkesítő énekét és *Baski József* tiszteletbeli ifj. elnök ez alkalomra írt szép vesét, melyet *Nagy Ferenc* adott elő lelkekhez szóló erővel.

Énektanulás után a helybeli lelkipásztor megköszönte a vengégek szolgálatait. Kiemelte annak a nagy jelentőségét, hogy a gyülekezet együtt és egyszerre láthatta püspökét, esperesét, nőszövetségi vezetőit és hallhatta tőlük Isten üzenetét. Közös gyülekezeti énekkel ért véget a konferencia. Áldott legyen Isten, a mi Atyánk és megváltó Krisztusunk, hogy a léleképítés alkalmait megadja nékünk.

K. I.

Indul az élet
első misszionáriusképzőnkben

A külmisszió otthont kapott Hajduböszörményben. Október elején volt a Misszionáriusképző Otthon felavatása. Teológiánkról két külmisszióba is jelentkezett teológus vett részt a felavatási ünnepélyen, egyikük e sorok írója.

Alföldi városban járván, jól kisétáltuk magunkat, mig az állomásról beértünk az esti sötétben a Kálvineumba. Amikor az utolsó utcán mentünk, már nem tévedhettünk volna el, mert olyan ismerősen zendült fel valahonnan a kedves zsoltár hangja: „Az Ur énnékem őriző pásztorom." Vajjon hol énekeltek? A Kálvineumban. Ivanyos Lajos igazgató-lelkész az édesapa gondoskodásával kalauzolt bennünket ebben a frissen rakott fészekben, ahonnan *most távoli világok Krisztut ssóvárgó népe felé is esik az itt tanuló ifjak és rajtuk keresztül a magyar református egyház tekintete.*

A növendékek: egyenlőre két ifjú és öt nő (az egyik nő özvegyasszony, a többiek leányok). Éppen másnapi énekszámukra készültek. És vajjon hol? A konyhában. Ott, ahol Rózsi testvér a leány növendékekkel a vacsorát készítgette. Egy kedves család ez itten. Mi is, az első pillanatban akarva—nem akarva, testvérekké lettünk.

A vacsora alatt egy nagyon érdekes és a mi mai állapotunkra igen jellemző dolgot figyeltem meg. A Kálvineum egyrészét az állam bérli népi kollégium céljára. Igy aztán egy teremben vacsoráltunk: gimnáziumi tanulók, népi kollégisták, lelkész árvák és külmisszionárius jelöltek.

Imé, mennyi féle ember elfér egy fedél alatt.

Másnap, vasárnap délelőtt a Bocskaytéri templomban volt az igazgató lelkész beiktatása. Hiába no! Az alföld mégis csak alföld. Akár a templom előtti, szinte a horizontig nyúló tágas teret néztem; akár a templomban felhangzó „Örök Isten merre, merre vagy?" jól megnyújtott és kicifrázott hangjait hallottam, arra kellett gondolnom: Itt ráérnek az emberek. Hogyan lehet majd itt bevezetni a ritmikus éneklést, én nem tudom. Ha valaki tudja, az magyarázza meg.

Az Istentiszteleten Virágh Sándor hirdette az igét, majd a Bereczky püspök helyet jelenlevő dr. Vibtor János iktatta be szolgálatába Ivanyos Lajos igazgató lelkészt. I. Kor. 4:2 alapján elmondott igehirdetésével. Ezt követte Ivanyos Lajos igehirdetése. Majd 3 gyermek megkeresztelésével fejeződött be az istentisztelet.

Délután 5 órakor volt a missziói otthon felavatása, ahol Dr. Révész Imre püspök hirdette az igét Zakariás 5. alapján. A repülő könyv képében különböző alkalmak megjelenésére mutatott rá, mint most például a külmissziói felelősség és lehetőség. Bárcsak minél jobban élnénk ezzel az alkalommal. Megható volt, amikor a különböző egyházi és missziói szervek képviselői köszöntötték az otthont. A szavakon átzengett, a szemeken átsugárzott, hogy *itt most nem emberek terveznek, indulnak, hanem „a Lélek fú, ahová akar"* és fúvására új rügyek fakadnak az anyaszentegyház életfáján.

Este aztán indultunk vissza, de csak testben. A lelkünk annyira eggyé forrott, hogy nem is kivánunk soha elválni a mi testvéreinktől, akikkel együtt szeretnénk teljesíteni a mi Urunk parancsát: „Elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket."

Győri József

Egyházkerületünk ötvenhárom gyülekezetében lesz szuplikáció
ez ősz folyamán

Bizalommal és szeretettel közöljük lelkipásztor-testvéreinkkel, hogy szuplikáló cspportjaink ismét elindulnak egyházközségeinkbe. Addig, míg külön-külön minden lelkipásztor-testvérünk megkapja a felkérést és az értesítést, a szuplikáló csoport működésével kapcsolatban itt közöljük a hely és az idő beosztását:

November 11-én: Emőd. — *12-én:* Vatta és Kiskinizs. — *13-án:* Harsány és Nagykinizs. — *14-én:* Borsodgeszt, Mezőkeresztes, Gesztely, Abaújkér, Szentistvánbaksa és Gönc. — *15-én:* Sály, Mezőkeresztes, Alsódobsza, Vizsoly, Felsődobsza és Göncruszka. — *16-án:* Felsőábrány, Gelej, Ujcsanálos, Alsócéce, Hernádszentandrás és Tornyosnémeti. — *17-én:* Tiboldaróc, Mezőnagymihály, Ócsanálos, Felsőcéce, Alsófügöd és Hernádszurdok. — *18-án:* Cserépfalu, Tiszavalk, Megyaszó, Korlát, Felsőfügöd és Zsujta, — *19-én:* Bükkzsérc, Egerlövő, Szikszó, Fony, Alsóméra, és Abaújvár. — *20-án:* Noszvaj, Poroszló, Vadász, Vilmány, Felsőméra és Pányok. — *21-én:* Eger, Ujlőrincfalva, Aszaló, Hejce és Novajidrány. — *22-én:* Maklár.

Felkérjük lelkipásztor-testvéreinket, ha ezekkel kapcsolatban valamilyen megoldhatatlan kérdés merülne, ssíveskedjenek kérdéseikkel sürgösen a főiskolai közigazgatóhoz fordulni.

Gyermekeinkről

„Ha olyanok nem lesztek..."

A legtöbb felnőtt és szülő azt kívánja, hogy a gyermek alkalmazkodjék mindig, mindenben a felnőttek világához és gondolataihoz! De hát hogyan? Hiszen az a szegény apróság *sose volt felnőtt!* Igy az az alkalmazkodás alig sikerül. Vagy csak sok sírás, nyomorúság és belső seb fájdalmán keresztül jut el eddig a gyermek. *Mi* ellenben *már voltunk gyermekek.* Gondoljunk vissza minél többször gyermekkorunkra, kéréseire, bánataira, sebeire, fájdalmaira s akkor máris jobban megértjük a nem is mindig „olyan boldog" gyermeket. Tehát: *nekünk kell gyermekké lenni, ha gyermeket akarunk nevelni,* vagy gyermekkel akarunk foglalkozni. Jézus fönt idézett mondását (Máté ev. 18:3 v.) ilyen értelemben is ajánlatos figyelembe venni. Természetesen ez az Ige sokkal többet jelent ennél, de *azért is* olyannak kell lennünk, *mint a kisgyermek,* hogy *jobban megérthessük őt.*

Most pedig vegyük elő a Szentírást s mielőtt tovább haladnánk, olvassuk el *Máté evangéliuma 18. részének 1-14. versét!*

„A kicsi angyal"

Kedves dolog ezt alvó, szendergő gyermekünk ágya felett egymásnak mondani, de amelyik szülő ezt komolyan el is hiszi róla, akár az újszülött csecsemőről is, az hamarosan és keserűen csalódni fog. Mert bizony igaz valóság az, amit Dávid király, a zsoltáros, önmagáról mond az 51. zsoltárban: „Ime *vétekben* fogantattam és bűnben melengetett engem az én anyám." Viperatojásból nem kel ki galamb! És a kis vipera, bizony, nem gyíkocska, ha olyan „ártatlannak" is látszik. „Fogában," minden sejtjében, idegszálában, egész lényében ott a „méreg": *az eredendő bűn.* Ezt mondja *Makkai Sándor* olyan megrázó paradoxonnal: „*minden* gyermek *halva* születik." *Még egyszer* meg kell születnie, hogy *valóban* éljen. „Ne csodáld, hogy azt mondám néked: *szükség* néktek *ujonnan születnetek,*" mondja Jézus a modern világ, modern Nikodémusainak *is!* (Ján. ev. 3:7.) De mi ezen még mindig csodálkozunk és nem hisszük, hogy az eredendő és a szerzett bűnök ellen csak ez az egyetlen „ovosság" van. Gyermekünk „viperafogacskája" ellen is. Ahogy a vándorlás pusztájában is csak egy „ellenszer" volt a kígyómarás ellen, a „felemelt" kígyó. (IV. Mózes 21:9.) A mi életünk „pusztájában" és a mi „vándorlásunkban" is: a keresztre feszített embernek — Fia, Jézus, „hogy aki hiszen Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen." (János ev. 3:14—15 v.) És bizony ez a mi kis „angyalunkra" is vonatkozik.

(Folyt. köv.) **Dr. Gyökössy Endre**

Az egyházi törvényjavaslat Csehszlovákiában

(Prágából jelenti az Egyetemes Sajtószolgálat.)

Most tették közzé az új egyházi törvény tervezetét. Eszerint az egyházi igazgatás és a lelkészi fizetések terheit az állam fedezi, viszont minden egyházi kinevezéshez az állam előzetes beleegyezése szükséges. A tervezet fölött most tárgyalnak az egyházak és a kormány képviselői. A Cseh Testvérek Evangéliumi Egyháza határozatot fogadott el, amely kimondja, hogy az egyháznak nemcsak szellemi, hanem anyagi dolgokban is függetlennek kell lennie, hogy akadálytalanul szolgálhasson. Az egyház hálás az állam eddigi segítségéért és kéri, hogy azt bizonyos átmeneti időre továbbra is folyósítsák. Az egyháznak azonban nem lehet ezt a segítséget elfogadni, ha a lelkészi állások betöltését az állam a maga beleegyezéséhez kívánja kötni. Ez esetben az egyház alázatosan és Isten iránti bizalomban lemondana az államsegély igénybevételéről.

A miskolckörnyéki lelkészi kör legközelebbi összejövetelét november 9-én tartja Miskolcon.

Ref.lelkészi hivatal,
Vily,up.Mikóháza.

Sárospatak amerikai szemmel

Dr. Dienes Barna *az amerikai Elmhurst College tanára, aki az Egyházak Világtanácsának hivatalos kiküldöttjeként beútazta egész Európát, tavasszal Patakon is járt. Útjáról az amerikai „Reformátusok Lapja" októberi számában a következő cikkel számol be:*

EGÉSZ MAGYARORSZÁGON nem láttam olyan „campus"-t, mint itt s modern iskola-rendszert. Az egész kis város élete a kollégium körül forog. A diák urak hangjától hangosak az utcák s a komoly professzorok intellektuális élete teszi várossá Patakot. Van az utcák levegőjében valami különös: igen, ez a sziget, ahol nemzedék nemzedék után négyszáz éven át szellemi életet talált. Ide járt *Kossuth*, itt járt *Petőfi*, költők, politikusok, tudósok, papok tanárok. Lelkük járja a várost. Ez lelkek szigete: lent a végtelen Alföld, ezüst sáv a kanyargó folyó, fent dombok: szőlővel, „élettel" tele, völgyek, amelyek a Kárpátokra nyílnak. Patak felnéz a hegyekre és lenéz az Alföldre, ő a sziget, ahová jöttek és jönnek a faluk, városkák fiai, akiket űz a tudomány szomja, a szépség varázsa, az élet akarása. A szó legtisztább értelmében demokratikus iskola: tanulóinak, tanárainak többsége mindég a faluról, tanyáról, kisbirtokról, tanitói otthonokból, paróchiákról jött s oda tért vissza. Ezt a demokráciát valósítja meg tanterve és ellátási berendezkedése is.

TANÍTÁSI IRÁNYA két elv szerencsés összetétele: legyen az igazán magyar s legyen az igazán európai kultur-nívón. Patak falu-kutató intézete úttörő volt, ma is az első helyen áll. Felkutatja és feldolgozza a magyar kultura forrás-munkáit: a faluk énekeit, táncait, iparművészetét, életformáit. Ez irányú gyűjteménye páratlan a maga nemében. Gyönyörűség volt végignézni gyűjteményeiket, végig pillantani könyvtárukat, végignézni a fiatalok táncait, végighallgatni ének és zene számaikat. Heteket szívesen töltöttünk volna ottan. Fogalmunk se volt arról, hogy micsoda kincsek vannak a magyar falukban. Mennyi tánc-forma: méltóságos, pajzán, idegent magyarra átgyúró; milyen mások az igazi magyar népdalok mint azok, amiket mi annak énekeltünk! Az intézet növendékei napokat töltenek az egyes falukban: pontos leírást adnak mindarról, amit ott látnak, felveszik lemezre, amit ott hallanak, magtanulják, amit ott újat talának. Megvettük Elmhurst számára ezeknek az énekeknek, táncoknak gyűjteményeit. Remélem, hogy nektek is sok örömötök lesz benne: elvisszük egyházainkba ezeket a kincseket!

A LEGÉRDEKÉSEBB Patakon az, hogy hogy nem engedik, hogy ez a kutató munka egyoldaluvá tegye a fiatalokat: éppen olyan nagy súlyt helyeznek az európai kultura tanítására is. Angol internátusuk, angol tanításuk páratlan a maga nemében. Végzett theológusainkat szívesen alkalmaznák legtornak, mert egészen mostanig voltak született angol tanáraik. Néhány órára bementem: bámulattal hallgattam, hogy kis magyar faluk gyermekei milyen jó angolsággal milyen jó mondatokat formálnak. Csak az volt a mulatságos, hogy az egyik osztály oxfordi petyhüdt szájjal kavargatta az ánglus szavakat, a másik meg jó chicagói keménységgel vágta ki azokat. Mindegyik tanár büszke volt arra, hogy az ő növendékei beszélik az „igazit".

A KOLLÉGIUM minden tagozatával egy nagy épület-tömbben van: az általános iskola, a gimnázium, a theológia, a szőlészeti kurzus, a nép akadémia, a falu kutatók. A tanítóképzőnek egy másik utcában volt hatalmas, fényes épülete, a lányok internátusa a „vár"-ban van, ott van a népművészeti intézet is. Szemben a kollégiummal fekszik a park, ennek a végében épültek az internátusok, itt vannak sportpályák, tisztások padokkal kis osztályok számára, szép sétányok, csöndes kis zugok, ahová behúzódhat az ember egy könyvvel. *Lóránthfy Zsuzsánna* mellszobra a szíve a parknak, innen sugároznak szét az útak. Az internátusok növendékei saját épületeik ebédlőjében esznek, a többiek a központi nagy ebédlőben. Elvezet volt nézni az éhes hadsereget, amint ebédhez és vacsorához ült saját vezetőik felügyelete alatt. Mi egy mellék-szobában ebédeltünk s mondhatom kitünően.

A THEOLÓGIA IGAZGATÓJA *Dr. Nagy Barna* kalaúzolt minket: régen éreztem magamat olyan közel valakihez, mint hozzá: mély tudása, jókedve, törhetetlen hite és közvetlen egyénisége magával ragadott. Megismerkedtünk az általános iskola, a gimnázium igazgatóival, a falu kutató intézete vezetőivel, a kollégium fejével. Meglátogattuk a híres könyvtárat, amelynek számos értékes darabja hiányzik, láttuk az első vizsolyi Bibliát, régi kéziratokat, a múlt jótevőinek díszruhás képeit. S aztán, amikor *Enyedy Andor* püspök megérkezett, átmentünk az imaterembe, ahol várt a kollégium idősebb része. Tömve volt a terem, a kórus gyönyörűen énekelt s engem arra kértek fel, hogy beszéljek életem tanúságairól. Ekkor jöttem rá, hogy — mennyire megöregedtem! De azért nagyon jól megértettük egymást, akárcsak Elmhurstön beszéltem volna. Este a lelkészek és tanárok imaóráján vettem részt a helybeli kiváló lelkész, *Darányi Lajos* paróchiáján. Érdekes volt látni, hogy *Enyedy Andor* püspök milyen egyszerű, közvetlen módon beszélgetett mindenkivel. Meg is jegyezte: látod, nem is vagyok én itt más, mint az első pataki diák. Persze ez csak a szerénységét bizonyítja, mert egyházkerületének nem csak minden lelkésze, de minden tagja feléje néz, hogy minden veszedelemtől megóvja őket. Idáig sikerült is neki, mert nincsen ember, akivel jóba ne lenne. Közvetlen egyénisége, humora, népének minden megpróbáltatást megosztó bátorsága, mély keresztyén hite mindenkinek testvérévé, de a testvérek között az elsővé teszi. Az imaóra keretében beszéltem útam tapasztalatairól, magyarokról szerte a világon. roppant nagy érdeklődéssel követték szavaimat.

MÁSNAP *Enyedy Andor* püspök autóján indultunk Patakról Miskolcra. *Dr. Szabó István* régi fészkébe, ahol őt ma is nagy szeretettel emlegetik. De előbb megálltunk a Rákóczi várban, megnéztük az internátust, amelyet *Nt. Kovács Józsefné* vezetett. *Dr. Nagy Barna* kibiciklizett elébünk s egy kedves tanár társunk képeket vett fel rólunk. Amikor felhágtunk a vár fokára s szemünk a végtelen rónán végig suhant és simogatta az áldott dombokat, megértettem a szerelmet, amit Patak fakaszt diákjai szívében.

Heten a Bánvölgye hét gyülekezetében

1948 október 7—13.

„Elmégy fiam, járj békével . . ." Ezt sugta fülünkbe az Alma Máter, midőn regősök, útnakindultunk. „Ugyan hová igyekezhet ez a furcsa, kis csapat?" — csodálkozhatott el a lilafüredi Palota szálló magasba törő tornya. A választ már nem neki adtuk meg, hanem a bánvölgyi gyülekezeteknek.

Mályinka megértette. hogy miért jöttünk. Szolgálatunk igehirdetésből és az új gyülekezeti énekeskönyv ismertetéséből állott. Még a szénégető ember is új éneket énekelt az Urnak, aki talán csak azért hagyta ott erdei munkáját, hogy résztvehessen az istentiszteleten. Valósággá vált ott a zsoltár: *Boldog a nép, amely Tenéked örvendez!*

Tardona. Csendes imádkozásban kértünk segítséget az Úrtól, hogy áldja meg a szolgálatunkat. Az áhitatot aztán m bátor bizonyságtevés követte: *Az Isten a mi oltalmunk!*

Dédes. Itt szeretet, béke uralkodik és egymás kölcsönös megbecsülése. Szebb így az élet. Jobban megy a munka, megkétszereződik az áldozatkészség. Igy énekel ez a gyülekezet: *Fényes arcod előtt ezek járnak merészen!*

Szilvásvárad. „Ez a falu be vagyon kerítve . . ." Zengett a Bartók Huszárnóta. Valóban hegyek veszik körül ezt a magyar Jeruzsálemet, de ebben a Jeruzsálemben a hívek már nem ölik meg a prófétákat, hanem a Krisztushoz ragaszkodó hit által hallgatják őket és gyakorotják a vendégszeretetet.

Nagyvisnyó. Boldogan szállt a ritmusos zsoltár. Talán a megkeményedett szívek is örültek és felmelegedtek, mikor felcsendült Sztáray éneke: *Drága dolog az Uristent dícsérni!*

Nekézseny. Búgott az orgona. Alázatosan meghajtott fejekkel munkások gyülekeztek a pislogó bányászlámpák világosságánál. Majd a vidám fiatalság. Mindenki eljött és öröme volt az együttlakozásban. Imé mily jó és *mily nagy gyönyörűség, az atyafiak között az egyesség!*

Bántapolcsány. A kis gyülekezet megértette a kérő szót. Egymás hite által épültünk. Hittük, hogy Isten kegyelme kísért bennünket végig a szolgálatok során. — Haza indultunk. Az első és utolsó szó mindig a hálaadásé. Aki erőt, egészséget és hitet adott a szolgálatunkhoz, azt az Istent velünk együtt: *Dicsérjétek mindörökké!*

Nemcsik L. Pál

A debreceni kollégium szuplikációja megmozgatta az egész Tiszántúl reformátusságának a lelkiismeretét. Az adományok összeszámlálása még tart. Hírek szerint több, mint 30 vagon termény és hatalmas összegű pénzadomány szolgálja a kollégium fennmaradását és további fejlődését.

Teológus ifjaink regőscsoportja október 31-én, Ózdon szerepel a reformációi ünnepen. Az ózdi gyülekezet nagy szeretettel hívta a teológusokat, a regőscsoport nagy örömmel indult az eleven életet élő munkásgyülekezethez.

Meghívó

A tiszáninneni egyházkerület évi rendes közgyűlését Miskolcon 1948 november hó 24—25-én (szerdán, csütörtökön) a Palóczy-utcai gyülekezeti teremben tartja, melyre az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjait meghívjuk és pontos megjelenésre kérjük.

A közgyülés kezdete délelőtt fél 9 óra. (25-én)

Az egyházkerületi bíróság 25-én, csütörtökön délután fél 3 órakor tartja ülését.

A közgyűlés tárgya: az egyházmegyék jelentései, püspöki jelentés, konventi leíratok, iskolai ügyek stb.

Miskolc—Boldva, 1948 október 19.

A tiszáninneni egyházkerület elnöksége nevében:

Horváth Elemér sk. főgondnok h. — **Dr. Enyedy Andor sk.** püspök.

Bizottsági ülések:

I. Az egyházkerületi pénzügyi választmány november 24-én, szerdán reggel 9 órakor a Palóczy-utcai gyülekezeti teremben ülést tart, melyre a tagokat ezúton hívja meg az Elnökség.

II. Az egyházkerületi missziói bizottság nevember 24-én, szerdán délelőtt 11 órakor a Palóczy-utcai gyülekezeti teremben ülést tart, melyre a tagokat és érdeklődőket ezúton hívja meg az Elnökség.

III. Az egyházkerületi tanügyi bizottság november 24-én, szerdán délután 4 órakor a Palóczy-utcai iskola földszinti termében gyűlést tart, melyre a tagokat ezúton hívja meg az Elnökség.

IV. Az egyházkerületi szavazatszám megállapítására kiküldött bizottság ülése délután 6 órakor a Püspöki Hivatalban.

HIVATALOS RÉSZ

Tételek az 1948/49. évi lelkészképesítő viszgákra.

I. Lelkészképesítő: Újszövetség: Jakab levelének magyarázata. — Ószövetség: A törvény. — Rendszeres teológia: Megigazulás és megszentelődés. — Prédikáció irandó: Zsolt. 68:19—20. alapján.

II. Lelkészképesítő: Egyháztörténet: A reformátori teológia jelentkezése a magyar református teológiai irodalomban. — Gyakorlati teológia: Egy egyházközség gyülekezetrajza. — Prédikáció: Ézs. 52:7 alapján. — Irásmagyarázat: Zakariás 6:12—15 alapján. — Kátémagyarázat: A Heid. Káté 74-ik kérdése és felelete alapján.

A dolgozatok lehetőleg gépírással, fűzött, illetve bekötött állapotban május 15-ig adandók be a teol. igazgatói hivatalba. Egyidejüleg beküldendők a munkanaplók, a rendszeres bibliaolvasásairól számot adó írásos bibliaolvasási naplók, saját készítésű imádságok, prédikációk vázlatai és kidolgozásai. *Dr. Enyedy Andor* s. k. püspök.

Az abauji református egyházmegye esperesi hivatala.

1312/1948 sz.

Meghívó

Az abauji egyházmegye évi rendes közgyűlését f. évi november hó 11-én, csütörtökön reggel 9 órától tartja Göncön a községi kulturházban.

A közgyűlés tárgyai lesznek: 1. Gondnoki megnyitó. 2. Esperesi jelentés. 3. Gyülekezetek felterjesztett ügyei stb.

A missziói bizottság november 10-én délután 4 órakor, a tanügyi bizottság pedig fél 6 órakor ülésezik ugyancsak Göncön a volt református új iskolában.

Úgy a közgyűlésre, mint a bizottsági ülésekre az alkotó tagokat meghívjuk.

A közgyűlés előtt pontosan fél 9 órakor istentisztelet lesz a templomban.

Gönc—Szikszó, 1948 október 24.

Dr. Idrányi Béla sk. emi. gondnok — *Farkas Elek sk.* esperes

AZ ÚJ „KIS ÉNEKESKÖNYV"
megrendelhető 4·— Ft ára + 60 fillér előfizetéssel együtt való befizetésével.

Pályázat. A sárospataki II. lelkészi továbbképző tanfolyam pályázatot hirdet a *laikus* szó helyes magyar szavának megtalálására. Magyarázatul megjegyezzük, hogy a szóban kifejezésre kell jutnia, annak a tartalomnak, ami a „lelkészi" és „világi" szavak használatában nem helyes szembenállásban jut kifejezésre. Megjegyezzük még, hogy a szóban annak is ki kell fejeződnie, amit ezzel a körülírással adhatunk vissza: az egyházban szükség van a laikus elem („világi egyháztag") mozgósítására. — A pályázat jutalmazására egyenlőre 100 forint áll rendelkezésre Éliás József, dr. Joó Sándor, dr. Nagy Barna, dr. Szabó Zoltán és Szobonya Sándor adományaiból, akik egyben a bíráló bizottság tagjai is.

Bárki pályázhat. A pályázat díját egy összegben az kapja, aki a helyes szót megtalálja. A pályázat Sárospatak Ref. Teológia címre küldendő be 1949. február 1-ig.

Előfizetését legalább utólag küldje be az 51.509-es csekkszámlára
Tulajdonos: **Pataki Diák Céh**

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Feljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

Református Lapok

XLIII. évfolyam
20. szám
1948 november 15

Lelkészek és presbiterek vállvetve az egyházépítésben

Az ORLE és az ORPSz legutóbbi titkári értekezletén Szabó Imre elnök Ezékiel 34. fejezete alapján a bibliatanulmányban azzal kezdte el a bizonyságtevést, hogy **Istennek nincs nagyobb ügye ebben a világban, mint az Ő nyája.** *A nyáj igen sokszor a pásztorok hűtlenségén vész el. A pásztorok tehát, akár lelkipásztorok, akár presbiterek, nem menekülhetnek meg Isten számonkérésétől.*

Emberileg beszélve: Isten a gyülekezetek sorsát a lelkipásztorok és presbiterek kezébe tette le. Isten oldaláról nézve: **csak hálásak lehetünk Neki azért, hogy a lelkipásztorok és presbiterek ellenére a gyülekezet sorsa mégis Isten kezében van.**

Egyházunk ébredési mozgalmasságában döntő érdek a lelkipásztorok és presbiterek ébredése. A Lelkészegyesület és a Presbiteri Szövetség egyházunk egyéb missziói munkaágaival teljes egyetértésben felelősséget érez a lelkipásztorok és presbiterek ujjászületett életéért.

A Lelkészegyesület **a lelkipásztorok evangélizálására** *az összes erre alkalmas tényezőket felhívja és nagy szeretettel kéri a lelkipásztorokat arra, hogy az egyházi evangélizációs hadjáratoknak sehol se legyenek kerékkötői. Isten szabadon működő Szent Lelke ugyanis ezeken az evangélizációs alkalmakon a gyülekezet tagjai között őket éppenúgy ujjászülheti, mint a presbitereket és egyébb gyülekezeti tagokat.*

Az evangélizáció „népszerűsítésén“ kívül, a Lelkészegyesület vezetősége igen nagy súlyt kíván helyezni arra, hogy az esperesek **lelkészi csendesnapokat** *szervezzenek és a püspökök a* **kerületi lelkész értekezletek** *ügyét melegen karolják fel. Minden esztendőben egy* **országos** *lelkészegyesületi konferencia lesz. Ebben az esztendőben a Tiszáninneni Egyházkerületre vár az a feladat, hogy ezt a konferenciát Sárospatakon, vagy Miskolcon augusztus hó végén megszervezze. A Lelkészegyesület a menekült lelkészeknek egyházunk testébe való organikus beépítésséért égő felelősséget érez. Szeretné felkutatni az* **eldugott és megkeseredett lelkipásztor értékeket** *és szeretne segíteni abban, hogy a működési helyén bármilyen oknál fogva lehetetlen helyzetbe került pásztor új életet kezdhessen más helyen. Szeretne segíteni az anyagi leromláson, ahol tud és egyes lelkipásztorok súlyos morális botlásaiért a szégyenérzéssel együtt a segítő szándék jóakaratát is nyujtja. A külföldi magyar és nem magyar református lelkipásztorok felé keresi a kapcsolatokat. A mult értékeinek öntudatosítására megíratja az ORLE történetét. (Az ORLE-ra vonatkozó minden adat szíves közlését dr. Szabó Lajos, lelkipásztor Taktaszada, Zemplén vm. címre kérjük). Arra kéri a lelkipásztorokat, hogy dolgozzanak azon, hogy* **az ébredés kérdéseit teológiailag** *is utólérjék és a Szentírásból saját személyes döntésük megspórolása nélkül tanulmányozzák. Az egyházmegyei lelkészegyesületek és azokon belül működő kisebb* **lelkészi körök** *tanulmányozására Makkai Sándor Poimenikáját és általában a személyes* **lelkigondozás** *tanulmányozását ajánlja, mint amit Isten ma különösen világosan kötelességünkké tesz. A lelkipásztorokon keresztül a gyülekezet szívére kívánja helyezni a* **teológusok megélhetésének ügyét.** *Minden lelki, szellemi és egyéb természetű megmozdulását rendszeresen megjelenő lapjában óhajtja publikálni.*

A Presbiteri Szövetség ebben az esztendőben azt szeretné elérni, ha minden egyházmegyében lenne egyetlen **presbiteri csendesnap** *és minél több helyen, de egyházmegyénkint legalább két helyen a* **helyi** *gyülekezet presbiterei részére esti* **presbiteri iskola.** *Ennek az esti presbiteri továbbképzőnek programmot is ajánl szeretettel: 1. A presbiteri tiszt a Szentírásban és az egyházi törvényben, 2. A presbiter az egyházkormányzásban, 3. A presbiter a lelkigondozásban, 4. A presbiter, mint igehirdető és igehallgató, 5. A presbitérium, mint a* **gyülekezeti férfimunka** *hordozója, 6. A presbiter, mint az ORPSz tagja. — Időszakonként megjelenő lapjával rendszeresen terv szerint kívánja szolgálni a presbiterek épülését és nevelését.*

Az ORLE és az ORPSz együtt karolja fel a Kálvineumokban a lelkészi árvák sorsát, az **ORJÓ** *munkáját és a világegyház bennünket is érintő nagy kérdéseit. — Természetes, hogy ehhez, ha Isten megengedi, nemcsak egy budapesti* **központi irodának,** *hanem egy-egy* **utazó titkárnak** *a beállítása is igen szükséges lenne.*

Nagyon fontos tehát az, hogy lelkipásztorok és az ő biztatásukon keresztül a presbiterek is munkájukkal és sáfárságukkal támogassák a saját ügyüket. Az ORLE-be a Tiszáninneni Egyházkerületből e hó 1-ig 45-en jelentették be írásban tagsági szándékukat. A bejelentkezettek között csak 4 segédlelkész van. Szeretettel kérünk minden lelkipásztort, vallásoktató lelkészt, segédlelkészt, lelkésztanárt, hogy határozott tagsági szándékukat a kiküldött lapokon minél előbb jelentsék be. Az egyházi kormányzat és misszió minden felelős tényezőjét pedig arra kérjük, hogy az ORLE és ORPSz munkájában való gyakorlati részvételre szíve szerint minden illetékest buzdítson, hogy a magyar református egyház gyülekezeteinek „fejei“ nézzék a Fejet, aki a Krisztus „ugyanezen dologban vigyázván minden álhatatossággal.“ (Ef. 6:18)

Dr. Koncz Sándor

ORTUTAY GYULA
Pataki hivatásáról szólott
az ERDÉLYI JÁNOS emlékünnepen

Főskolánk gimnáziumának az önképzőköre 80 éve viseli Erdélyi János nevét. Pataki diák volt s a főiskola egyik legnevesebb tanára. Az ifjúság november 6-án országra szóló ünnepéllyel áldozott emlékének. Délután megkoszorusztak a síremlékét és az iskolakertben lévő szobrát.

Az esti ünnepélyen pedig maga *Dr. Ortutay Gyula* vallás és közoktatásügyi miniszter is megjelent *Dr. Bóka László* államtitkár kíséretében.

A Mudrány-termet zsúfolásig megtöltötte az ünneplő közönség. Nemcsak Sárospatakról volt ott minden számottevő ember, a környező falvakból és Sátoraljaújhelyből is sokan jöttek át, hogy lássák és hallják az ifjúság miniszterét.

A Főiskola nevében *Dr. Nagy Barna* közigazgató üdvözölte a vendégeket. Méltatta Dr. Ortutay Gyula emberi, néprajztudósi és politikai nagyságát. Rámutatott arra, hogy már a Főiskola mint fiatal néprajztudóst is látta és halotta, midőn a teológia faluszemináristáinak tanította, hogy

a néprajzi hagyományok mögött mindig látni kell a népet is

és minden munkának csak akkor van értéke, ha az a nép felemelését szolgálja.

K. Kovács János ifjúsági elnök azt a minisztert üdvözölte, aki szívvel-lélekkel az ifjúságért is dolgozik. Kijelentette, hogy a pataki diák tudja, hogy

csak az Istenben bizó, népét és hazáját kimondhatatlanul szerető ifjúság

lehet a jobb jövő előkészítője.

Dr. Bakos József tanárelnök, a gimnázium néprajzi szemináriumának a vezetője az emlékünnepély jeletőségét hangsúlyozta bevezető beszédében.

— Száz évvel ezelőtt — mondotta — jelent meg Erdélyi János népköltési gyűjteménye s e korszakalkotó gyűjtemény megalkotójában a magyar népköltési gyűjtés, a tudatos hagyománymentés atyját, a magyar folklóre uttörő mesterét. A néphagyományokban gazdag Ung szülöttje, a szegény póri élet gyermeke nemcsak az irodalomnak és a magyar folklóre tudományának tett szolgálatot ezzel a munkájával, hanem annak a népnek is amelyik

őt küldte maga helyett szellemi szószólónak a magas kúlturába.

— Ünnepeljük benne — mondotta többek között — az elnyomott magyar szellem szabadságra szabadult öröméről énekelő és a nép szabadságéért harcra buzdító poétát:

„Szent szabadság, népek őrizője,
Légy ügyünk és kardunk vezetője.“

— Ünnepeljük még benne Kossuth Lajos és Szemere Bertalan munkatársát, a Köztársasági Respublica című lap szerkesztőjét, — a nagy kritikust és mély filozófust, a gyakorlati kulturpolikust, valamint volt pataki diákot és a nagy pataki professzort.

A gimnáziumi énekkar zenekari kíséretel Gárdonyi: Párosító dalok-ját énekelte, majd szünni nem akaró tapsviharban *Dr. Ortutay Gyula* vallás és közoktatásügyi miniszter jelent meg a szinpadon.

Hatalmas előadásban ismertette *Erdélyi János* életét, sokoldalú tevékenységének és munkájának kiemelkededő értékeit és működésének jelentőségét.

Megtudtuk, hogy Erdélyi János szegényparaszti édesapja már kis könyvtárat gyűjtött és még latinul is kezdett tanulni. Fiát már 10 éves korában Patakra küldte. És Erdélyi János sohasem lett hűtlen a néphez. Minden munkájában az a cél lebegett előtte, hogy a népet emelje.

A kultuszminszter azonban nemcsak tudományos méltatást adott. Nagyon helyesen mindig kapcsolatot talált mai jelenünkkel is és tanítást adott mai helyzetünkre is.

Erdélyi János ismerte és becsülte a nép dalait és táncait — mondotta, — de tudta, hogy

pusztán művészetéből nem lehet egy nép helyzetét felmérni,

ahhoz gazdasági és politikai helyzetét is ismerni kell. Azt is tudta, hogy csak azoknak a hagyományoknak van létjogosultságuk, amelyek a haladást szolgálják. A nép megismerése, a nép szeretete csak azt a célt szolgálhatja, hogy felemeljük és nem azt, hogy abban az állapotban tartsuk, amelyben évszázadok óta sinylődik. Nem nevezhetjük nemzeti hagyománynak azt, hogy parasztságunk egy része még mindig analfabéta, sem azt, hogy elzárkózik a modern kultúra vívmányaitól.

Erdélyi János idejében a vidék műveltsége nem maradt el a fővárosi mögött s főképp nem vallotta azt a téves felfogást, hogy a fejlődéstől el kell zárkóznia, mert az ilyen elzárkózás az ellenforradalom útja.

Sárospatak akkor tölti be igazán hivatását, ha Erdélyi János példájához híven, az ilyesfajta elzárkózó vidékiességgel a haladás és az európaiság legmagasabbfokú igényeit szegezi szembe.

A magyar jövőt csak az biztosíthatja, ha azt a leghaladóbb magyar hagyományok alapján a *munkássággal összefogó parasztság közösen alakítja.*

A közönség többször szakította meg lelkes helyeslésével az előadást, mely egyben a felelős államférfi nemesveretű tanítása is volt.

A főiskolai kórus régi kollégiumi dalokat énekelt, *Nemcsik L. Pál* teológus *Erdélyi János* egyik versét szavalta nagy sikerrel. *D. Erdélyi Zsuzsa*, az ünnepelt unokája Erdélyi János kéziratos naplójápól és leveleiből készített tanulmányát férje olvasta fel. A gimnázium néprajzi csoportjának és a parasztdolgozók tanítóképzőjének leánytagjai szines és hangulatos körtáncot mutattak be furulya kíséretel.

Majd ugyancsak lelkes ünneplés közben *Dr. Bóka László* államtitkár és kiváló költő tartott előadást „Hagyomány és Haladás“ címmel. Bevezetőben arról beszélt, miért szereti Patakot. Azért, mert itt a magyar mult és a történelmi hagyomány a Várban, a Főiskolában, a hegyvidék és az alföld ölelkező pontján szinte élő, tapintható. Rámutatott arra, hogy ez a hagyomány azonban csak úgy jelent értéket, ha a haladást szolgálja.

Előadását főleg az ifjúsághoz intézte. A fiatalság jövőt alkotó jelentőségét hangsúlyozva idézte *Lenin* és a *Komszomol* vezetőinek egy történelmi jelentőségű találkozóját. Mikor a szovjet ifjúság vezetői a forradalom győzelme után iránymutató jelszót kértek a forradalom atyjától, Lenin ezt a nem várt jelszót adta:

Tanulni!

A mai időkben is ez a magyar ifjúság feladata. Sokkal fokozottabb mértékben, mint bármikor. Tanulni nem az állásért, nem a végzettségért, hanem a magyar nép felemeléséért, a népi demokrácia megerősítéséért.

A gimnáziumi énekkar Kodály: Két cseremiszdal-át adta elő, majd *Dr. Enyedy Andor* püspök, a Főiskola egyházi főgondnoka mondott zárószavakat. Tomboló ünneplés fogadta megjelenését s a diákság és a közönség eggyéforrott, örömmel köszöntötte a példátlanul népszerű és szeretett egyházi vezetőt.

Beszédében összefoglalta, mit tanultunk ebből az ünnepélyből. Mit tanultunk Erdélyi Jánostól és az illusztris előadóktól.

Megtanultuk azt — mondotta, hogy az ifjúság első és legfontosabb kötelessége az, hogy *tanulni kell.* Nemcsak anyit kell tanulni, amennyit muszály, hanem annál sokkal többet. És minél többet tudunk, annál többet kell tennünk a népünkért. A népnek kell tovább adni a tudásunkat, tanítani kell a népet.

Meg kell tanulnunk, mi a hagyományból az örökérvényű és ahhoz ragaszkodnunk kell mindhalálig.

A változó, az idői értékű hagyományokhoz ragaszkodnunk nem szabad.

A szépen sikerült ünnepély méltó befejezéséül *Kodály:* A Magyarokhoz című művét hatalmas erővel és művészi tökéletességgel adta elő Kollégiumi Ifjúsági Énekkar *dr. Szabó Ernő* főiskolai zenetanár vezényletével. Ő tanította és vezényelte a többi nagysikerű énekszámot is.

Tizennyolc árva várja gyámszülője jelentkezését

Az alsózempléni nőszövetségünk az elmult vasárnap Sárospatakon értekezletet tartott *Polányi Lajosné* elnökletével. Az egyházmegye felső része nőszövetségeinek a kiküldöttei beszámoltak eddigi munkájukról és terveikről.

Az erdőbényei árvaházban gondozott árvák közül 4 nőszövetség vállalt gyámszüleséget. Régebben már 8 nőszövetség jelentkezett. Igy a 30 gyermekből már tizenkettőnek van egy gyámszülője — a nőszövetségek — ahonnan karácsonykor, névnapkor szeretetcsomagot és jókívánságokat kapnak. Még 18 gyermek teljesen árva. Karácsonyig bizonyára akadnak szerető szívek a lányegyletekben, vagy más közösségekben, akik vállalni fogják ezt a tisztséget.

„Én és az én házam...”

Csel. 20:8. Az első keresztyének az istentiszteleteket, főleg az üldözések idején, éjjel, barlangokban tartották. Legtöbbször kellőleg ki sem világíthatták a helyiséget, hogy rejtve maradhassanak. Az ellenség ezt a kényszerhelyzetet is kihasználta arra, hogy rágalmakkal illesse a keresztyéneket. Azt mondták, hogy azért járnak éjtszaka istentiszteletre és azért szeretik a sötét helyeket, mert paráználkodásra használják fel ezeket az alkalmakat. Ez a vers kihangsúlyozza, hogy volt elegendő szövétnek. Itt nem kellett félni, tehát kellőleg ki volt világítva a terem. Isten imádására gyültek össze és nem a sátán cselvetését követték. Volt elegendő szövétnek. Így külsőleg is vigyáztak arra, hogy éber lehessen mindenki, hogy a világosság népe lehessenek.

Urunk! Add, hogy minden vád és gúny méltatlanul érje a te népedet, semminek ne legyen alapja, — Ámen.

Csel. 20:9. Egy ifjú aludt el a prédikáció alatt. Az ifjúnak van legnagyobb kísértése, hogy nem figyel, vagy nem is megy el. Reá jelentik be a legtöbben az igényt. Van magyarázata is. Pál valóban hoszan prédikált. A hosszú prédikációt pedig nem kívánja senki. Éjfélkor valóban álmos lehet egy ifjú. Nem mondjuk azt, hogy Eutichus gonosz, mert elaludt. Csak ennek a versnek az alapján is komoly figyelmeztetést hallunk kicsendülni az ifjúság felé, hogy vigyázzon. A prédikáció alatt elaludni nem jár egyedül. Nem lehet bosszúlatlanul elaludni. Eutichus, aki az emeleti ablakmélyedésben aludt, kiesett az ablakon. Mindig bukás, sőt halál annak a következménye, ha valaki elalszik a prédikáció alatt. Minden ifjú életben előforduló bukás, zűllés, esés előtt ott volt a nem figyelt, a nem hallgatott, az átaludt prédikáció.

Mindnyájunkon könyörülj, Atyánk, de különösen az ifjúságon, hogy hallgasson rád, hogy legyen neki vonzó és kedves a te Igéd, — Ámen.

Csel. 20:10—12. Eutichus csak elájult. Amikor Pál felé hajolt, gyakorlott fülével észre vette, hogy még lélekzik, még benne van a lélek. Magához tért Eutihus. Szépen, felemelően folytatódott az istentisztelet. A történetnek ebben részében az a bíztatás, hogy az Igére nem figyelő, az Ige hallgatása közben elaludt és ennek következtében aláhullott ifjúságról nem kell és nem szabad könnyen lemondani. Természetesen az is veszedelmes, ha udvarolnak az ifjúságnak, ha csak jót mondanak róla. De az is veszedelmes, amikor az ifjúságot, vagy ifjút mindig szidják. Még benne van a lélek. Irgalmasabb a mi Istenünk, mintsem egy-két elszundikálás után elvetne a színe elől. Eutichus is csak az ablakból esett ki, de nem a kegyelemből.

Adj jóreménységet nekünk. Atyánk, az ifjúság felől. Hadd tudjuk őket hívő szívvel és türelmes szeretettel a szívünkre ölelni, — Ámen.

Csel. 20:13—16. Az Isten gyermeke sok gondú ember. Ezért az életében mindig van valami sietés és olyan is, amit kapkodásnak lehet nevezni. Az, aki kívülről nézi az Isten gyermekeinek az életét, sok kivetni valót talál benne. Nem találja egészségesnek. Felületesnek tartja. Ezeket a kifogásokat, vagy megjegyzéseket vállalni kell. De az, aki így siet, vagy kapkod, mégis több, mint aki nyugodtan semmit se csinál. A tétlenség, a terméketlen idő, a ki nem használt órák, vagy napok mindig arról beszélnek, hogy Istentől távol van az ember. Nincs a Szentlélek ható körében. Annak menni kell, sietni kell, aki hisz, aki az Uré, mert az idő közel. Visszajöhet a mi Urunk bármikor. Vagy a halállal lezárul a lehetőség sorompója.

Adj erőt és alkalmat, hogy a tieid siessenek és sokakat az igazságra vezéreljenek, Atyánk, — Ámen.

Csel 20:17—21. Még az efézusi vénekkel, az efézusi presbitériummal is akar útközben találkozni. Bizonyságot tesz előttük. A bizonyságtétel mindig azzal kezdődik, hogy neki milyen viszonya van ahhoz, aki a Fej. Nem az a fontos, hogy Pál mit tett. Hanem az a fontos, hogy Pál mindezt azért tette, mert hisz, mert valóságnak tartja bűneinek bocsánatát, Krisztus Úr voltát. Pált még az sem tartja vissza, hogy esetleg dicsekedésnek veheti valaki azt, amit mond. Azok, akik őt ismerik, akik őt az egyházban hallgatják, tudják, hogy csak azért szól, hogy mások is ugyanolyan buzgósággal égjenek. Mindenkiben olyan magas legyen a missziói hőfok. Abban a reményben van Pál, hogy más is megteheti és meg is teszi azt. Attól függ az ő munkájának az igazi sikere, ha utána is megváltott szolgák, igehirdetők jönnek. Az utánpótlást munkálja most.

Hű szolgákat, igazi igehirdetőket és presbitereket adj nekünk, Urunk! Ámen.

Csel. 20:22—23. Az az ügy, amiért Pál dolgozott, nem magánügy, hanem közügy. Épenazért az sem magánügy, amit csinált eddig és az sem magánügy, hogy vele mi fog történni. Neki Jeruzsálembe kell menni. A Lélek kényszeríti. Hogyan állunk mi a Lélek kényszerítésével? Minket nem kényszerítene? Vagy mi nem értenénk meg? Könnyű kényszerítést érezni akkor, amikor jó kilátások vannak. Könnyű azt mondani egy lelkipásztornak, hogy a Lélek kényszeríti, ha egy kisebb gyülekezetből nagyobb gyülekezetbe hívják. De Pál városról-városra jobban meggyőződött, hogy reá Jeruzsálemben fogság és nyomorúság következik. És még sem tud lemondani a jeruzsálemi útról, mert a Lélek kényszeríti.

A te Lelked által vezess minket, Atyánk. Kényszeríts! Ne azt mérlegeljük, hogy mi lesz a következmény, hanem csak azt figyeljük, hogy Te mit akarsz, — Ámen.

Csel. 20:24. Nagyon drága a földi élet. A földi élet egyszeri. Van itt sok feladatunk. Vannak szívünkhöz nőtt drága szeretteink. És jó nekünk szemeinkkel nézni a napot. A keresztyén emberben is ott van az életösztön. És mégis Pálnak a földi élete sem drága, csak elvégezhesse azt, amit rábízott Isten. Nem mindennél drágább az élet, a földi élet. A földi élet csak arra fordítható, amire Isten adta. És ha azt a célt, azt a feladatot csak úgy lehet elvégezni, ha áldozatul esik a földi élet, akkor nem drága ez a földi élet sem. Futás, szolgálat, bizonyság. Ezeket említi Pál. Örömmel kell ezt elvégezni. Ha Isten egyszer úgy tenné fel a kérdést. hogy a földi élet-e, vagy a reánk bizott feladat, akkor a hívő embernek minden bizonnyal a feladatot kell vállalni még akkor is, ha az a földi élet feláldozását jelenti. Áldott legyen Isten, hogy tőlünk most a földi életben történő, a földi életet kitöltő feladatot kívánja.

Add, Atyánk, hogy ezt a földi életet teljesen arra használjuk fel, amire Te adtad. Add, hogy — ha úgy kívánnád — ne legyen senki gyáva a te megváltott gyermekeid közül. A földi életnél is drágább legyen az örökélet, Ámen.

Darányi Lajos

Leányvezetőképző Szilvásváradon

November 27—december 4-ig Szilvásváradon a Szalajka-völgyi erdészlakban leányvezetőképző tanfolyam lesz. Szeretettel kérjük lelkipásztor testvéreinket, hogy a felsőborsodi egyházmegyéből minden gyülekezetből 2—2 leányt küldjenek el erre a tanfolyamra és a jelentkezéseket november 20-ig küldjék meg Király Éva Szilvásvárad címre. A tanfolyamot Szabó Éva, Király Éva, dr. Tussay János és munkatársaik vezetik.

Részvételi költség egész hétre: 50 Ft, fél kg. gyúróliszt, negyed kg. zsír, negyed kg. cukor, 2 levél tészta, 2 tojás, 20 dkg. szalonna vagy lekvár és a kenyéradag.

Szegényebb sorsú leányok költségét biztosítsa adományból a gyülekezet. A hamarosan jelentkezőknek esetleg kedvezményt tudunk adni.

Ker. missziói lelkipásztor

Rákóczy Györgyék debreceni kapcsolatai

A Rákóczyaknak mindenfelé vannak birtokaik, rokonaik. Így Debrecenben is, környékén is. Olvasom, egy régi jegyzőkönyvben, hogy Fejértó biharmegyei faluból többen költöznek be Debrecenbe, az I. Rákóczy György ottani földesúr jobbágyai közül. Hosszúpályi mellől. Rákóczy György borsodi főispán 1616 április 18-án veszi nőül Lorántfy Zsuzsánnát. A Lorántfy Zsuzsánna édesanyja Zeleméri Borbála volt. A nagyasszony meghalt 1609 november 22-én. Zsuzsánna ekkor 11 éves lehetett. A 15 éves háború végén jegyzőkönyvet kellett felvenni, hogy a Lorántfy-árvák visszakapják Debrecen körüli birtokaikat. Ügyükben a gyámjuk fáradozik, osgyáni Bakos János. Ez az atyai nagybátyjok. 31 tanu vallomása szerint övék több itteni birtokrész. Egy Iratosi nevű tanú szerint 13 falu volt itt Dobó-birtok: Az én bátyám volt a Dobó Ferenc jószágának tiszttartója. Láttam szememmel, hogy sokszor hoztanak fel egyetmást a jobbágyok Dobó Ferenc számára, mert pataki jószág volt és mindent Patakra szolgáltattanak be. Rákóczy a feleségét kimondhatatlanul szerette. Becses volt neki az a hely, amerről a felesége édesanyja világra jött és ahol sírban pihen Debrecen közelében.

Debrecen fontos állomás volt Erdély és a Felvidék között. Például Bethlen Gábor még innen ír levelet 1619 szeptember 12-én. Utban van Kassa felé. És 21-én már Kassán tart gyűlést.

Mikor Rákóczy Györgyöt 1630 november 26-án fejedelemmé választják, Debrecenen keresztül jönnek-mennek Patakról Erdély felé. A szalontai csata idején a fejedelemasszony urának ír, hogy a két növendék fiúk olyan idejű már, hogy amit lát nem felejti el. Engedje hát, hogy lássák meg a magyar és a török tábort. Akkor is bizonnyal Debrecenen vezet keresztül az útjok.

És amiről Rákóczyt évszázadok mulva is minden áldott nap megemlegetik Debrecenben, az a harangja. A Rákóczy-harang. 1631 március 15-én verték meg a Rákóczi hadnagyai a császáriakat. A zsákmányolt ágyúkból öntteté a fejedelem egy nagy harangot Debrecennek. Ennek a búgása bejárja az egész környéket. Debrecenből indultak ki Zólyomiék a harcokra, azért Debrecené legyen a harang. Gyulafehérváron készül a harang. 1637-ben hozzák haza Debrecenbe. A fejedelem költségén szállítja el július 3-án Garázda György és Lakatos Mihály. A városi nép szerfelett nagy örvendezése közben, énekléssel, hálaadással fogadják. Külön tornyot építenek neki a Nagytemplom mellett, az ugynevezett Veres-tornyot. Így jegyzi fel Bartha Boldizsár krónikája, a Rákóczy-név dicsőségére.

Mikor pedig meghalt az öreg fejedelem, Gyulafehérváron sírjába kísérték, éppen 300 esztendővel ezelőtt, Debrecenben is zúgásba kezdett a Rákóczy-harang és siratta bánatos sírással a halni tért jóemlékezetű fejedelmet, az özvegy fejedelemasszony hűséggel szeretett férjeurát...

Hegyaljai Kiss Géza

Előfizetését ne felejtse el beküldeni!
Csekkszámunk: 51.509.
Tulajdonos: a Pataki Diák Céh.

HOL VAGYON PATRÓNUS?

(KODEX-roncs MDXXXII.)

1. Apáturunk ítélőszéket üle és állatának eleibe egy fogolyt, két szablyás vitézünk között.

2. És monda ama fogolynak a mi apáturunk: Oh mocskos és künszálló lator laikus! Hogy bátorodál te arra, hogy eme szent városban, melyben igaz római hit hirdettetik vén időktől fogvást, te eretnek tanítást csárogni mertél valaha?!

3. Felelvén pedig a fogoly, mondá: a Lélek késztetett vala engemet!

4. Akkoron pírba öltözött apáturunk ábrázatja az indulattól és mondá: Hah! Hazudsz óh szemtelen laikus. Mit tudod te, hogy mi légyen a Lélek?! Különben is mi a neved, melyről neveztetel?

5. A fogoly pedig fenszóval mondá: Hatujjú Péternek neveznek engemet!

6. Felserkene akkoron apáturunk ítélőszékéből és megcsapá maga előtt (ugymint ököllel) az asztalt, gerjedve kiáltván: Ismételten hazudsz!

7. Azonba a fogoly száját megnyitva ezt mondja vala: Bizony nem hazudok én!

8. Mely szóra egyik vitézünk (ki mellette strázsál vala) megcsapá a fogolyt (ugymint ököllel, orrba), hogy annak vére csermelyezni kezde.

9. Apáturunk pedig mondá: Hazudsz oh ember! Bárki légy, azonban Hattujjú Péter nem lehetsz. Avvagy nem ott fekszike ő, e szemeim előtt kedves férfiú, immár hat esztendeje a mohácsi páston? Láttam vala őt tekintetem, mikor meghasított koponyával elhanyatolván, tapostak őrajta a csatalovak. Misék sokságát mondottam volt őérette, mert nekem szánódott ama kardcsapás ama fene iszpáhitól, amit felfogott szegény Hatujjú Péter.

10. És a fogoly mondá: én vagyok az az ember mégis. Bizonyságképen meghajtá fejét és láttuk mindnyájan, hogy mintegy árokként fején nagy sebnek forradása volna.

11. Akkoron apáturunk szóla: Oldozzátok meg őt! És a vitézek ezt cselekedék.

12. Ismét szól vala apáturunk a fogolyhoz, ámde már lágy szóval: Te volnál az fiam?!

13. És mondá a fogoly: Én vagyok és mégis: nem én vagyok.

14. Ámulva kérdé a mi apáturunk: Ez pedig mint lehet?

15. Ugy, felelé a rab, hogy ama Hatujjú Péter, a lovasok hadnagya csakugyan megholt vala a mohácsi páskumon. De új ember támada helyette. Mint egykoron Damaskusnál is, ama Saluus helyett.

16. Apáturunkkal ámulva hallgatánk. A fogoly pedig mondá: Igen, úgy igaz. Akit most látsz uram, az az ember már nem embereknek, hanem Jézus Krisztus Úrnak a szolgája, még pediglen az igazi hit szerint.

17. Csend támada akkor. Sokáiglan. Apáturunk székeiben ülve, markaiba rejtezé orcáját és hallgat vala hosszan.

18. Sok minutum mulva felálla és mondá meleg szóval a rabnak: Péter, te egykoron nagyon szeretted vala emez országot, kit nevezünk Magyarországnak. Szereted-e még?

19. És mondá a fogoly: Kívánnék átok is lenni érette!

20. Akkor mutatott volt Délre apáturunk és mondá szomorodott szóval: Az török bestia, te tudod Péter, halál szérűt csinált ez mi országunkból. A mi nációnknak ereje pediglen igen igen elfogyatkozék. Parasztjait megette Temesvár, nemesurait pediglen Mohács. Földi császárok, fejedelmek nem jönnek minékünk sehonnan segedelmül. Tudod-é, kitől remélhetünk mi segedelmet, Péter?

21. Felele a fogoly: Igen jól tudom!

22. Bizony tudhahatod — mondá apáturunk — hisz látták szemeid Mohácsnál is, hogy egyedül ő segített rajtunk. Az ő csapatai vívtak ott velünk a török tigrisállattal szemben, egyedül. Bizony, a pápa úr, őszentsége. Mellette vagyon azért a helye mindennek, ki szereti honját, Péter. Hadd el azért az eretnek módit, mert . . .

23. Akkor a fogoly mondá: Nem jól tudod uram, hogy hol van a magyari segedelem! Nem a pápa úr a magyar patronus bizony, és nem ő az őriző pásztor!

24. Mondá apáturunk: Ki volna vajjon más?

25. Serényen égre mutata a fogoly és mondá: Jézus Ur!

26. Apáturunk akkoron mondá: Az idő késő re hanyatlott imár. Holnap majdan újra szólásom lész véled.

27. De nem lett.

28. Reggelre üresen találódott a rabnak tömlöce. Noha éjjel hallók még, ahogy énekelte a rab nagy könyörgő hangon az eretnekek dalát.

29. Ama eretnek laikus éneke pedig ez vala:

Uram Isten, siess
Minket megsegíteni.
Ily nagy szükségünkben
Krisztus Jézusért,
Mi Urunkért
És Megváltónkért.

30. Reggel üresen találánk a tömlöcöt. Apáturunk pedig nem keresteté a foglyot. Noha pihent lovú lovasaink vagynak fölösen. Azonban: nem keresteté. Holott hóhér is vala éppen az városban s így nem lett volna semmi gátja annak, hogy ama mocskos künszálló, lator, laikus eretnek az országgyűlési törvényvégezés szerint máglyán megsüttessék.

Szabó Lajos dr.

Hírek

Faluvég novemberben

Olyan jó volna most festőnek lenni:
kiált a kép, a téma hív nagyon:
faluvég, dél van, nem történik semmi,
november van és sár és unalom.

Pár kis ház alszik szinte csukott szemmel
az utca két egyhangú oldalán,
búsúlnak mind, hogy mért születtek egyszer
s hogy összedőlni volna jobb talán?!

Eső is hull, hogy több legyen a bánat:
a falu sorsán elbúsúlva szállnak
sötét fellegek nagy-siralmasan.

Most egy asszony jön hátgallyal hajolva,
azt gondolnád, hogy minden terhe gondja
az életének e hát-gallyba van.

SZIGETHY FERENC

Péter Jánost, *a Filadelfia lelkészét egyetemes konventünk elnökségi tanácsa egyházunk külügyeinek és sajtóügyeinek központi előadójává választotta. Személyében a legmegfelelőbb szakember került erre a fontos őrhelyre. Mi elsősorban, mint egykázi sajtónk új irányítóját üdvözöljük. Abban a reményben, hogy hosszú szerkesztői munkája közben szerzett szakismereteit és a népi demokráciában elnyert közbecsülését és tekintélyét a református sajtó felvirágoztatására és megerősítésére fogja fordítani, munkájára Isten áldását kérjük.*

Dövény, az egészen kis lélekszámú leányegyházunk közadakozásból már pótolta a háborúban elvitt harangját.

Dr. Kiss Sándor *volt egyetemi lelkészt, teológiánk magántanárát a Budapest—Frangepán-utcai egyházközség új lelkipásztorát november 7-én iktatták be tisztébe.*

A mezőzombori templom építése már befejezéshez közeledik. A falak és tető pár heti enyhe idő esetére még ez évben elkészülnek.

Kaizler Sándor *a varbóci volt leányegyházunk derék tanítója 41 esztendei szolgálat után nyugalomba vonult. A felsőborsodi egyházmegye közgyűlésén az esperesi jelentés megható szavakkal emlékezett hűségben és áldozatos munkában eltöltött szolgálatára.*

A bánrévei leányegyház saját költségén rendbehozta háborus-sérült templomát. A hívek áldozatkészsége dicséretre méltó. A lelkipásztornak nagy segítségére van az egyházi munkában *dr. Simon Dezső* orvos és felesége.

Ferencz Lajos égerszögi lelkipásztor tanítói kinevezést kapott és azt elfogadta. Véglegesítése után töltik be üresedésben lévő állását.

Varbóc, *Perkupa kis lélekszámú leányegyháza összes lelkészi, tanítói járandóságát és egyházi adóját kifizette erre az évre. Sőt még közadakozásból 2.400 forint költséggel harmoniumot is vettek a templom számára.*

Tiszacsermely néven új község alakult a Bodrogközben Józsefmajorból és környező tanyavilágból. A politikai községgel egyidejűleg református egyházközség is szerveződöt. A 600 lelkes új gyülekezet lelkipásztorának egyhangúan *Rácz Ferenc* eddigi Józsefmajori missziói lelkészt hívta meg. November 7-én iktatta be *Janka Péter* esperes ünnepi keretek között. Az Úr áldása legyen legfiatalabb gyülekezetünkön és lelkipásztorán.

A felsőbánvölgyi lelkészi kör *kéthetenkint tart összejövetelt. Az igetanulmányozáson kívül rendszeresen tanulmányozzák Makkai Sándor Poimenikáját.*

A miskolci református vegyeskar november 21-én délután fél 5 órakor a Kossuth-utcai templomban hangversenyt rendez. A vegyeskar énekszámain kívül *Tóth Károly* orgonaszámai, *Bárdos Klára* szavalata, valamint *Papp Barna* és *Ungváry Gyula* duettje gazdagítják a műsort. A bevétel az orgonajavítás céljait fogja szolgálni.

A kunszentmártoni gyülekezet október végén öt napos evangélizációt tartott, melyen K. Nagy József szentesi és Jeney László kiszombori lelkipásztorok szolgáltak.

ÓZD DÍCSÉRETE

A felsőborsodi egyházmegye közgyűlésén Tóth János esperes pár mondattal megemlékezett minden gyülekezetről, ahol valami említésre méltó jó, vagy rossz történt. Legtöbb jót a borsodi szénmedence nagy munkásgyülekezetéről kellett mondania. Itt Dóczi Antal, az önfeláldozó lelkipásztor tervszerűen építi ki a nagy egyház önálló részekre való szétosztását. A vajács—járdánházai missziói körzet már kialakult és Papp Géza lelkipásztor sok fáradságot igénylő, mélyenjáró pásztori tevékenységet fejt ki.

A III. kerületi, sajóvárkonyi körzet is az önállóság felé halad. Templomtelkük is van már s azon vastraverzes haranglábon 4 mázsás harangot szenteltek fel. Ezen az ünnepségen sok felemelő bizonyságát mutatták a hívek annak, hogy a derék, becsületes munkásság mennyire ragaszkodik hitéhez és egyházához. Még a más felekezethez tartozók is buzgón adakoztak. A kiváló gondnokuk büszke boldogsággal mondotta: milyen szép lesz hallani a hangját, amikor minden reggel megszólal majd.

Fények és árnyak

a felsőborsodi egyházmegye közgyűlésén

A szemlélődő ember kiváncsiságával és a vendég türelmességével néztük és hallgattuk végig a *felsőborsodiak* gyűlését. A hat és félórás, hosszú együttlét izgalmas és tartalmas jelenetei közül a következő mozzanatok ragadták meg figyelmünket.

ÜNNEPI HANGULATOT kölcsönözött az egész közgyűlésnek az a tény hogy pontosan 10 esztendővel ezelőtt foglalta el tisztét az egyházmegye mostani esperese, *Tóth János.* Sok „éljen," szívből jövő jókívánság fakadt fel a jelenlevők szívéből ennek a jubileumnak örömöt szerző perceiben. Ugy érezzük: *Tóth János esperességének 10 éves évfordulójáról az érdekelt traktus keretein túl is meg kell emlékeznünk.* Egyházkerületünk egyik legkiválóbb lelkipásztora Ő. Pataki iskolánknak megértő szívü jóakarója. Köszöntjük benne a nála ma is minden percen megtapasztalható, lankadatlan aktivitást. Bámuljuk harcos, modern egyéniségét. Örömmel tölt el mindnyájunkat a tudat, hogy egyházunk egészséges belső megújulását is — ahogy ezt tartalmas és magvas esperesi jelentése bizonyítja — egyre megértőbb őrködéssel figyeli és munkálja.

ENYEDY ANDOR PÜSPÖK is megjelent darab ideig a gyűlésen. Fel is szólalt szívből jövő, áldott tanítást, adva a panasszal telve lévő, megjelent lelkipásztorok előtt. E tanítások közül legjobban megragadta figyelmünket az a rész, mikor a püspök azoknak okulására, akik állandóan amiatt sopánkodnak, hogy a hívek nem fizetik az egyházi adót, feltette az elgondolkoztató kérdést: *Te, aki teljes fizetésed kéred, a teljes evangéliumot adod-e azoknak, akiket gondjaidra bízott Isten?*

Jó lenne bizony egyszer már tisztába jönni a helyes sorrenddel: *nekünk előbb adnunk kell, hogy kaphassunk!*

LEGMEGHATÓBB PILLANATA volt együttlétünknek, mikor a *tanügyi előadó felolvasta utólsó jelentését.* Ennél kedvesebb, meghatóbb hattyúdalt nem hallottunk mi még soha.

Éles hangján olvasta-olvasta az előadó az egymás utáni mondatokat és egyszercsak . . . megbotlott a nyelve, elált a szava, sírnia kellett. Pár pillanatnyi, idegzsongító szünet után erőt véve magán később újra kezdte beszédét és — ha jól emlékszünk rá — az volt az utólsó mondanivalója, hogy *akik nem becsültük meg egymást, míg munkatársaknak kellett volna lennünk, — találjunk egymásra lelkipásztorok és tanítók ezután, mint egymásra szoruló egyháztagok.*

Előbb *Svingor Jenő* csókolta arcon az előadót megható szavaiért. Azután *Tóth János esperes* is elhagyta az elnöki emelvényt, hogy összeölelkőzzön mindnyájunk nevében ezzel a drága tanító testvérrel.

Meleg pillanat volt ez nagyon. E sorok írója edzett lelkű embernek tartja magát. Ekkor azonban alig birta magába fojtani a kikívánkozó könnyeket.

LEHANGOLÓ MOZZANATOK is akadtak persze a gyűlésen. Ugyan melyik egyházi összejövetel nem bővölködik ilyesmibe is?

Legelőbb is megemlítjük e tekintetben, hogy *a missziói előadó jelentésének felolvasására nem jutott idő,* csak a határozati javaslatait adhatta elő *Kövér Pál.* Nem szabad volna bizony ennek igy lenni! A református egyház legfőbb feladata ma az, hogy népegyházi mivoltából kilépve missziói egyház lehessen. Dehát hogy lehet ezzé, ha egy-egy egyházmegyei gyűlésen, (mert nemcsak Felsőborsodban van ez igy!), alig jut idő missziói élet ismertetésére és felmérésére?!

EGY VILÁGI TANÁCSBIRÓRÓL szomorúan állapította meg az esperesi jelentés, hogy 6 év óta egyházmegyei gyűlésen sem jelent meg és a háború óta lakhelyét sem ismeri a vezetőség. Épp ezért — hangzott a nagyon egészséges esperesi javaslat — tisztségét meg kell szüntetni és mással kell betölteni.

A jelenlevők közül felállt ekkor egy lelkipásztor és bejelentette, hogy ő nem régen találkozott Pesten az illetővel, aki érdeklődve kérdezte tőle, hogy tisztsége tart-e még ma is?

Erre elhalasztódott jobb időkre a tanácsbíró lemondatása, — az egyházi törvényekre való hivatkozással. Nincs beleszólni valónk az egész ügyben. Ám — egyetemes egyházi érdekről lévén szó — meg kell kérdeznünk: mi mentsége lehet egy olyan tanácsbírónak, aki 6 év óta gyűlésen részt nem vett s aki maga sem tudja, hogy tanácsbíró-e ő, vagy sem?!

MÉG EGY DOLGOT KELL feljegyeznünk. Legállandóbb hatásként ugyanis ez maradt meg bennünk, hogy — a jelen volt lelkipásztorok nagyobbik hányada valami érthetetlen és megmagyarázhatatlan pesszimizmus igézetében vergődik. Kevés örvendező, hónapunk és üdvösségünk felől magunkban jó reménységet találó emberrel volt itt találkozásunk.

Hát nem tudják-e elég sokan, — kérdezzük testvéri, nagy szeretettel — nem tudják-e mindnyájan Felsőborsodban, hogy a mi Urunk győzelmes Krisztus és aki az övé, az az ember nem lehet más csak örvendező és biztonságban lévő ember?

Tóth Gusztáv

Gyermekeinkről

„Metszőolló" — vagy beoltatás?

A természettudósok és élettannal foglalkozók a bűn eredendőségének egy tetszetős nevet adtak: „átöröklés". S az „átöröklött", „kellemetlen" tulajdonságokat „lemetszegethető vadhajtásoknak" kendőzik. Amely „vadhajtásokat" a nevelés és lélektan „ollója" képes elintézni. Hát igen: úgy „képes", ahogy mi metszük a bokrokat, aztán a következő tavasszal *újra* metszegethetünk, annál *jobban, erősebben* nő!. Ugyanabból a gyökérből — *ugyanolyan* ág, ha nem is ugyanaz! Bizony, hogy hiába metszegetünk, ha nem oltunk be *más* tőbe, *más* ágba, abba a „vesszőszálba", amely „Isai törzsökéből nevekedett". (Ésaiás: 11:1.) Mert „vajjon tövisről szednek-é szőlőt, vagy a bojtorjánról fügét?" (Máté: 7:16.) De még ezt a „beoltást" se mi végezzük. Erről még külön szólunk.

A nevelés helye

Természetesen és első sorban a családban, aztán az iskolában, majd a demokratikus társadalomban van, — mondod. De nézzük csak azt, ami most reánk tartozik. Mit is mond az evangélium erről a „természetesen a családban"-ról.

Van a Máté szerint való evangéliumban egy rész (12 r. 46—50. v.), amelynek az a címe: „Jézus megmutatja, kik az ő rokonai". Ebben a történetben Jézus vér szerint való rokonait, köztük a kegyelembe fogadottat, Máriát is egy szelíd, de határozott mozdulattal a háttérbe tereli s azokat vallja igazi rokonainak, akik az ő *Atyja akaratát cselekszik.* Ez azt jelenti, hogy még Jézus *vérbeli* rokonai is *csak akkor lehet igaz* rokona, ha az Atya akaratát cselekszi. Még Mária is! Innen már csak egy lépés annak megértése, hogy a család nemcsak a „társadalom kicsi sejtecskéje", hanem *Jézus rokonsága is, ha és amennyiben* (!) az Atya akaratát cselekszi. Ha pedig *Jézus* rokonsága, akkor már több, mint család: gyülekezet! Illetve hívő gyülekezet szétágazó ágan, egy édes, egészséges: gyümölcs. Mert a keresztyén család ősképe: Krisztus igaz gyülekezete! (Ne resteld kikeresni az apostolok cselekedeteiről irott könyv 2-ik részének 41—47 verseit).

Ha igaz, hogy a család első és természetes helye a nevelésnek, úgy ez csak akkor igaz, az evangélium szerint legalábbis, — ha a család Krisztus gyülekezetének, annak igaz képének kicsinyített mása.

Természetes, hogy tud egy család akkor is gyermeket nevelni, ha ezt nem veszi tudomásul, és erről lemond: de csak „olyan" gyermeket, amilyenek ők maguk is, a szülők: „saját képükre és hasonlatosságukra" nevelvén gyermeküket. De ha maguknál „különb" gyermeket kívánnak és melyik szülő nem szeretne *ilyen* gyermeket, akkor haladéktalanul meg kell még hívni valakit abba a családba, azt a hatalmas Harmadikat, Jézust! Hiszen Jézus meg is igérte ezt a jelenlétet, (Máté 18:19–20.) azoknak, akik az Ő nevében vannak együtt. Ha pedig egy család életének *minden* megnyílvánulásában „egy akaraton", egybehangolódva és az Ő nevében van „együtt" *eggyel mindig többen vannak,* mégpedig Jézussal! De így nemcsak többen vannak, hanem az a család is *több* már, mint család: gyülekezet! És ugyanakkor a nagy, a szent gyülekezetnek egy kicsi, élő része is.

Igy, csak így lehet különb a szó *igaz értelmében* a gyermek, mint szülője, mert a szülők minden tette, gondolata, akaratlanul is *önmagukon túlmutató,* arra, a mindig Jelenlévőre „rámutató": Krisztusra, az igazi eszményképre: — „Ne olyan legyél, mint mi, hanem olyan, mint Ő".

Tehát a családi nevelés helye a — gyülekezet. De még a család is csak akkor igazi nevelő hely, ha az gyülekezet, azaz: az Atya akaratát cselekvő, jézusi rokonság.

(Folyt. köv.) **Dr. Gyökössy Endre**

Főiskolánk igazgatótanácsa november 18-án ülést tart.

Az Egyházak Világtanácsa az 1949-50. tanévre 175 külföldi ösztöndíjat adományoz a háború sújtotta európai országok ifjúsága részére. A pályázati feltételek megtekinthetők a püspöki hivatalban és teológiai igazgatóságon. Ösztöndíjkérő űrlapok és további felvilágosítások kérhetők *dr. Pap László* professzortól (Budapest, IX. Ráday-u. 28), a magyarországi bizottság ujjáépítési osztályának a vezetőjétől.

Az „Új Harangszó", evangélikus testvéreink kiváló hetilapja rövid szünet után ismét megjelent.

Az Abauji Egyházmegye

november 11-én tartotta évi rendes közgyűlését Göncön.

Már 10-én este érkeztek a lelkipásztorok és a gyülekezetek kiküldöttei. Ellátásukról, elszállásolásukról a gönci gyülekezet nagy szeretettel gondoskodott.

11-én reggel fél kilenc órakor harangszó hívogatott a templomba. Az istentiszteleten *Baksy Rezső* Rásonysápberencs újonnan megválasztott lelkipásztora hirdette az Igét.

Istentisztelet végeztével a közgyűlés alkotó tagjai és az érdeklődő gönci gyülekezeti tagok levonultak a Kulturház nagytermébe, ahol *Farkas Elek* esperes bibliaolvasással és imádsággal kezdte meg a gyűlést.

Dr. Idrányi Béla egyházmegyei gondnok megnyitó beszédében megemlékezett a centenáriumi évről, az egyház és az állam között létrejött egyezmény nyomán az egyházunkra váró kötelességekről.

Nagy érdeklődéssel hallgata a közgyűlés az esperesi jelentést. Hangsulyozta az esperes, hogy a gyülekezetek megváltozott életkörülményei között az élő Isten többet kíván lelkipásztortól, presbitertől és gyülekezeti tagtól egyaránt, mint eddig.

Hasonlóképen nagy érdeklédéssel hallgatták végig s hozzászólásokkal mélyitették el a missziói jelentés, majd a tanügyi s vallásoktatási jelentés gondolatait.

Odaadó buzgalommal figyeltek fel a gyűlés tagjai az „Egyházmegyék felosztása" és az „Egyházak bokrosítása" című tárgysorozati pontok előadásaira. A javaslatokat Dr. Benke Imre emi. tanácsbiró, felsőmérai-lelkipásztor terjesztette elő.

A 26 tárgysorozati pont letárgyalása a késő délutáni órákban ért végett *Farkas Elek* esperes imádságával, énekkel és *dr. Idrányi Béla* egyházmegyei gondnok rövid záróbeszédével.

Nagy szomorúsággal kell megállapitanunk, hogy a világi képviselők türelmesen és nagy érdeklődéssel hallgatták végig a gyűlést, míg a lelkészek jórésze időközben eltávozott, mint akiket egyházuk sorsa nem érdekel tulságosan. *K. J.*

Farkas Elek esperes 40 éve lelkész. A gönci gyülekezet november 14-én az istentisztelet után meghitt keretek között ünnepelte ezt a szép jubileumot. És ebből 37 évet a gönci gyülekezetben töltött. *H. Szacsúry István* kurátor meleg szavakkal köszöntötte az ünnepeltet, akinek ugyanakkor volt 63 éves születésnapja és házasságának 37 éves évfordulója. További munkájára kérte Isten gazdag áldását. A gyülekezeti énekkar pompás énekszáma után *Palczer Béla*, husz év előtti ifjúsági vezető méltatta Farkas Elek esperes gönci munkáját. *Kaskó Julia* és *Nagy Ilona* gyönyörű énekkettőse után *Egry Endre* az ifjúság nevében mondott köszöntőt, majd a lányegylet nevében két kislány nyujtott át rózsacsokrot. Az ifjúsági vegyeskar énekelt, utána az iskolás gyerekek nevében a II. osztályos *Palczer Ágnes* adott át csokrott szép köszöntő vers keretében. A gyermek énekkar hálaadó éneke fejezte be a szép ünnepélyt, melynek végeztével az ünnepelt mondott megható szakkal köszönetet Istennek, hogy eddig segítette és megáldotta munkáját.

Felhivás! — Az Elekcionális Bizottság felkéri a lelkipásztorokat, hogy a karácsonyi ünnepek kapcsán esetleges közléseiket december 5-ig küldjék be. Később érkező beírásokat a bizottság a rend érdekében nem vehet figyelembe.

Pesti Napló címen református napilap indul?

Az Országos Protestáns Napok előadássorozatában november 3-án a Kálvin teremben sajtókonferencia is volt. *Dr. Szabó Sándor* Bethlen Gábor Szövetség-i elnök, volt pataki diák megnyitója után *Steiner István*, a „Lelki Élet" szerkesztője mondott bevezetőt, „Feladatok és akadályok" címen *Dr. Incze Gábor* tartott előadást. Sok mindenről beszélt értelmesen és szellemesen, csak a protestáns sajtó feladatairól és akadályairól nem.

Csepreghy Béla evangélikus lelkipásztor a sajtóban is az evangéliumi szempontok érvényesülésének a szükségét hangsúlyozta.

Gombos Ferenc miniszteri tanácsos lendületes felszólalása élmény volt. Élesen bírálta az előadót, amiért megkerülte a kérdést. Rámutatott a sajtó fontosságára s a protestáns sajtó erőtlen voltára. Nem olyan a sajtónk — mondotta — mintha hódító és diadalmas világnézetet képviselne.

Zoványi Jenő, aki felszólalásában kijelentette, hogy már 62 évvel ezelőtt szerkesztett egyházi lapot Sárospatakon, afölött csodálkozott, miért nem kapnak tudományos jellegű egyházi folyóiratok (Theológiai Szemle, Egyháztörténeti Közlemények) lapengedélyt.

A konferencia legnagyobb eseménye kétségtelenül *Dr. Dániel Lajos* református lelkész felszólalása volt. Ismertette, hogy a protestáns sajtó a XVI., sőt még a XVII. században is mennyire egy volt a magyar sajtóval. A későbbi századokban is megtartotta vezetőszerepét, csak a XIX. század vége felé ejtette ki azt a kezéből. — Elmondotta, hogy kolozsvári és brassói lelkész korában, amikor egyházkerületi sajtólelkész volt, milyen erőfeszítéseket tettek egy református napilap indítása érdekében. Eredménytelenül.

A mi egyházi lapjainkról szólva azt mondotta, hogy azok olyanok, mint amikor a gyermekek építő kockával játszanak.

Vázolta a református napilap nélkülözhetetlen voltát majd általános érdeklődés közepette bejelentette, hogy tárgyalások folynak református napilap indításáról és minden remény meg van rá, hogy azok kedvezően fejeződnek be.

Volt, aki erre kijelentette, hogy Isten óvja egyházunkat a napilaptól, mert az híveink megrontását eredményezné. A többség azonban kedvezően fogadta a bejelentést és *dr. Dániel Lajos* felszólalását, mely nagy hozzáértésről tett bizonyságot.

Egyházi sajtókörökben úgy tudják, hogy az új napilap, amennyiben engedélyt kap a megjelenésre, a patinás, jóhangzású „Pesti Napló" nevet fogja viselni.

Többen szólaltak még fel a konferencián, mely nagyobb nyilvánosságot, alaposabb rendezést érdemelt volna.

Három felejthetetlen nap
az ózdi munkások között

Nehezen történhetik meg Patakon az, hogy egy-egy olyan tözsgyökeresen protestáns ünnepről, mint az október 31-ike, elengedjék a főiskolai kórust. Most mégis elengedték (bár csak az tudja, aki utána járt, hogy milyen nehezen ment ez.) Ezzel aztán egy szerető meghívásnak és várakozásnak tettünk eleget. Mi magunk is nagyon vágytunk az ózdi gyülekezetbe, hiszen ennyire kimondottan és tulnyomó részben munkásokból álló gyülekezet emlékezetünk óta még nem látta vendégül a regőscsoportot.

Gyülekezeti szolgálatunk

Legfőbb célunk az új énekeskönyv ismertetése és a ritmikus éneklés megkóstoltatása volt. A templom egészen megtelt, nemcsak hallgatókkal, hanem velünk éneklő gyülekezettel. Szemmel láthatóan, vagy inkább füllel hallhatóan kelt ki az elvetett mag, mert első hallás után szinte zökkenő nélkül énekelte a gyülekezet a régi zsoltárokat, úgy, ahogy azok megszülettek: lendületesen, frissen, életteljesen. Az volt az érzésünk, hogy értelmes felvilágosítás és lelkes hozzáértő vezetés mellett nem is lesz nehéz áttérni, vagyis visszatérni a ritmikus éneklésre.

A szorványokban

Az Ózdon töltött három napunkból arra is jutott idő, hogy legalább kettőt meglátogassunk a jónéhány szorvány-gyülekezet közül. Hétfőn Sajóvárkonyba látogattunk ki, ahol még nincs templom. Most indul a gyűjtés. Az iskola szinültig megtelt az esti előadásunkra. Délelőtt a gyermekeknek tartottunk előadást Ózdon, majd Várkonyban énektanítással és utána derűs, szines műsorszámokkal. Kedden Somsályba mentünk ki a gyári ingyen-vonaton. Nagyon kedves élmény marad számunkra a vonatra való várakozásunk. Ugyanis nem akartuk semmittevéssel tölteni a vonatvárás idejét, ezért elénekeltünk néhány éneket. A kemény munkás arcok pillanatok alatt felderültek és mire széjjelnéztünk, százan is álltak körülöttünk. Ablakok nyiltak, taps hangzott s közben már futott is vélünk a vonat Somsály felé. Útközben még felhangzott egy-két ének s egy leszálló munkás örömmel sugta nékem: „Mondja meg a kollégáinak, hogy köszönjük az éneket" Fazekas Gábor bátyánk, aki el nem szakadt volna tőlünk, szinte el volt ragadtatva az élmény hatása alatt és ilyesmit mondott: „Csupán ezért az egy szolgálatért is érdemes lett volna lejönnötök". Somsályban közös templom van az evangélikusokkal. Katolikusok és evangélikusok együtt hallgattak bennünket a mieinkkel. Néhány bányász éppen a munkából jött haza. Egyenesen a templomba és örömmel énekeltek velünk együtt. A leányok meglepetésképpen süteménnyel és teával vártak az iskolában, ahol csakhamar testvéri közösséggé forrtunk azokkal a családokkal, akik az elmult télre a saját keresményükből szakítottak el két vagon szenet, hogy megsegítsék a pataki főiskolát. Ők testiekben segítettek, mi most lelkiekben szolgáltunk nékik.

Az ifjúság között

A gyülekezeti ifjúságnak, a gyülekezeti teremben tartottunk előadást. Negyvennyolcas népdalok, szavalatok, klasszikus énekszámok adták a műsort. A gimnáziumban is megismételtük ezt. Talán egyetlen gimnázista sem hiányzott. Nagyon kedves emlék számunkra az, hogy a gimnáziumi énekkar mindjárt viszonozta is szolgálatunkat néhány énekszám eléneklésével. Az éneket egy német szakos tanár tanítja, de azért nem válnak szégyenére a magyar névnek. Nagyon érdekes volt, hogy éppen az ifjúság között a legmélyebb hatást a több szólamú zsoltárok és lelki énekek keltették. Szinte itták magukba ezeket az énekeket, felekezetre való tekintet nélkül.

Feledhetetlen vendéglátás

Hadd köszönjük meg e sorokon keresztül is annak a tíz családnak a szeretetét, amelyekben csakugyan otthon éreztük magunkat. Szolgálatunknak talán a legfontosabb része éppen a családoknál folyt le, pedig erre nem is készültünk. Esténként együtt imádkoztunk és olvastuk az igét, mint ahogy azt Patakon tesszük. Az egyik vendéglátó néni (bizonyára nem haragszik meg, ha tovább mondom) boldogan mondta el: Férjem eddig is jó református volt, de még soha sem imádkoztunk együtt és most a családi áhitaton feloldódott a nyelve. A Lélek fú ahová akar. Isten munkálkodik jelentéktelennek látszó alkalmakon és személyeken keresztül is.

Hazafelé

A vonatban szintén énekeltünk. A másik fülkében egy férfi mindjárt tercelni kezdett hozzá. Falusi nénikék, katonák, iskolásgyerekek segítettek énekelni. Templommá vállott a kocsi. Prédikáció ugyan nem hangzott, de hisszük, hogy az ének igehirdetés volt. Még a kalauz, sőt még az italokat áruló pincér is úgy állt ott mellettünk, mint aki hozzánk tartozik és egyszer csak megmozdult az ő ajkuk is, belezengett az őszi mezőbe: „Térj magadhoz, drága Sion! . . ." **Győri József**

Szűcs Lajos *tiszakarádi segédlelkészt a cigándi újonnan szervezett vallásoktató lelkészi állásra egyhangúan megválasztották.*

A szuplikáció *elkezdődött. Hat csoportban száz diák vesz benne részt tanárok és teológusok vezetésével. A gyülekezetek mindenütt szeretettel fogadják a pataki főiskola képviselőit.*

Az alsózempléni és alsóborsodi egyházmegyék közgyűléseiről december elsejei számunkban közlünk beszámolót.

Maklár *hálás szívvel nyugtázza temploma építésére újabban küldött adományokat, Hernádnémeti 12, Putnok 215, Sajókápolna 7, Dubicsány 60, Megyaszó 5, Poroszló 500, Varbó 135, Harsány 45, Bükkzsérc 24, Noszvaj 245, Nekézseny 155, Beret 8, Boldva 152, Miskolc 1669 Ft. Összesen 3332 Ft. S. O. S. jeleket küldünk az eddig meg nem mozdult lelkekhez, egyházakhoz.*

Sátoraljaújhelyi egyházunk a reformáció alkalmából az evangélikus egyházzal egész hetes közös evangélizációt tartott *Sréter* Ferenc szolgálatával.

A csobaji gyülekezet, *november 7-én Isten iránt hálával eltelve ünnepelte a háború által megrongált templomának megújjítását. Örömében osztozott a szomszédos báji gyülekezet is, ahonnan teljes számmal vonultak fel a délutáni istentiszteletre. Az Igét Bárány István báji helyettes lelkipásztor hirdette és a báji énekkar szép énekléssel dícsérte az Urat.*

Az Országos Missziói Munkaközösség nov. 4—7. napjain csoportos szolgálatot végzett a nagykárolyi egyházmegye területén Nagydobos, Olcsva, Olcsvaapáti és Vitka gyülekezeteiben. A szolgálatban résztvett az evangélizációs, a gyülekezetépítő, a gyermekmissziói, az ifjúsági missziói, a nőszövetségi, a presbiteri és az iratterjesztési munkaág. A missziói társaskocsi célszerű felhasználásával és a munkások megfelelő beosztásával mind a négy napon mind a négy gyülekezetben külön összejövetelek voltak a gyermekek, ifjak, nők, presbiterek és férfiak számára s a csoportok estére együttesen gyültek össze és hivogatták ismerőseiket és családjaikat az evangélizációs istentiszteletre. A szolgálatokat *Makkai Sándor, Tamás Ferenc, Adorján József, Hajdu Péter, Dobó László* végezték, az iratterjesztést *Hársányi Imre* intézte. Ez a szolgálat kísérlet volt arra, hogy a missziói munkaközösség egyes ágai miképen működhetnek egy időben együtt a gyülekezeti élet minden vonatkozásban való megindítására és az evangélizáció hatásainak meggyökeresztetésére. Igy mindjárt lépések történtek a családi istentiszteletek, az ima- és bibliaközösségek, valamint a körzeti munkásképző tanfolyamok megindítására és megszervezésére. A próba igen áldottnak bizonyult és sok megragadó jele mutatkozott annak, hogy a missziói munkaközösség ezen a módon fejtheti ki legeredményesebben a maga közösségi munkáját a gyülekezetekben. Különösen azt tapasztaltuk, hogy az egész napi csoportos szolgálat után az evangélizáció igen hatékonnyá és áldásossá válhatik.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

„Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!“ (Jel. 14:7.)
„Hozd vissza, Uram, a mi foglyainkat!“ (Zsolt. 126:4.)

SÁROSPATAKI

XLIII. évfolyam
21. szám
1948 december 1

Református Lapok

Egyházunk helyzete és feladataink

Dr. Enyedy Andor püspöki jelentésében

Egyházkerületünk november 25-én tartotta a miskolci gyülekezeti teremben őszi rendes közgyűlését a határozatképességet jóval felülmúló számban megjelent egyházi és világi tagok lelkes részvételével. A pontosan fél 9 órakor kezdődő ülés már 1 órára letárgyalta a 84 tárggyal bővölködő tárgysorozatot. Fontosabb kérdéseknél komoly és értékes viták keletkeztek. A felszólalók azonban kivétel nélkül nemcsak az időtartam, hanem a tárgyilagos hang tekintetében is olyan szép mértéktartást tanusítottak, hogy a legkényesebb ügyek is mind közmegelégedésre döntettek el. Szavazásra sem került sor. A közgyűlés lefolyása méltó volt egyházunkhoz.

A CXXX. zsoltár mind a négy versének eléneklése után **dr. Enyedy Andor** *püspök olvasott a Szentírásból (Máté 5:1-15), majd megrázó imádságban vitte az Úr elé egyházunk nagy kérdéseit.*

Horváth Elemér *helyettes főgondnok szép elnöki megnyitója után a közgyűlési formaságok intézése következett* **Nádházy Bertalan** *egyházkerületi jegyző előadásában.*

A püspöki jelentés most nem került felolvasásra, minden alkotó tag nyomtatásban kapta meg már előre, ami a gyűlés idejének jelentős részét vette el máskor.

A jelentés visszatekint az elmult időszakra, felméri a jelen helyzetet és megállapítja a legsürgősebb tennivalóinkat. Az alábbiakban a főbb részleteket ismertetjük.

Az eseményekről szólva visszatekint **az egyház és állam** *viszonyára:*

— Időben és az államhoz való viszonyunkban első helyen áll ezek között az április 30-án tartott zsinati tanács nyilatkozata. Szükségessé tette ezt a második elvesztett világháború után kialakult politikai helyzet, továbbá az államkormánynak velünk szemben is kifejezett ama kívánsága, hogy valljunk szint az új helyzetben. A nyilatkozatot a június 14-iki zsinati ülés is tárgyalta és némi vita után a magáévá tette azzal, hogy egyházunk szociális hitvallása egy arra alkalmas bizottság keretében mihamarabb megfogalmaztassék. A nyilatkozat legfontosabb pontja a 3-ik, amely szerint, „a zsinati tanács elismeri a Magyar Köztársaságot alkotmányával, törvényeivel és intézményeivel és vallja, hogy

a köztársasági államforma különösen alkalmas szabad emberek szabad társadalmának a felépítésére.“

Ebből a kitételből némelyek azt a messzemenő következtetést vonták, hogy egyházunk helyeslését fejezte ki mindazzal szemben és azonosította magát mindazzal, ami az állami és politikai életben történik. Megnyugtathatom ezeket, hogy ilyen helyeslést, vagy azonosulást az államkormány sem kívánt tőlünk és azok sem gondoltak ilyenre, akik a nyilatkozatot szerkesztették, vagy elfogadták. Az állami és politikai élet emberei, tényezői, amit csinálnak, azt a saját belátásuk szerint és a saját felelősségükre csinálják. Egyházunknak ezekbe a dolgokba beleszólása nincs. Amint

nem vállalunk ezekben a dolgokban részesedést és felelősséget, éppen úgy nem vállaljuk a politikai ellenzéknek azt a szerepét,

amelyet a jelenlegi rendszer ellenzői várnának és kívánnának az egyháztól. Nekünk nem ez a kétes sikerű ellenzékieskedés a hivatásunk, hanem annak az evangéliumnak, annak az Igének a hirdetése, amely minden emberben és rendszerben elvégzi, mint kétélű kard, a hamis és igaz, a jó és a rossz megkülönböztetésének, az erjesztő kovásznak és a romlástól megóvó, mindennek ízt adó sónak a szolgálatát.

Ez a meggondolás vezette az egyetemes konvent elnökségét, elnökségi tanácsát, a zsinati tanácsot és országos zsinatot abban a döntésben is, amely szerint fájó szívvel és jogfenntartással, de tudomásul vette a magyar köztársaság kormányának azt az intézkedését, hogy az iskolákat a hozzájuk tartozó internátusokkal együtt állami kezelésbe vette.

Ha nem vettük volna tudomásul ezt az állami intézkedést, iskoláinkat akkor is állami kezelésbe vették volna.

Az államosítással beállott helyzetre vonatkozó megegyezéssel megkaptuk négy fiu gimnáziumunknak és két leánygimnáziumunknak egyházi kézben hagyását, az egyházi államsegélyeknek a legközelebbi öt évre teljes összegben, azután öt évenként csökkenő mértékben leendő folyósítását, az egyházi élet szabad működésének az államkormány részéről történt biztosítását. Nem mondjuk egy szóval sem, hogy nem vérzik a szívünk egyházunk veteményes kertjei, iskoláink után. Nem mondjuk azt sem, hogy mindent elértünk, amit szerettünk volna. De Isten és népünk iránti felelősségérzettel mondjuk el, hogy másként nem cselekedhettünk. Meg kell vallanunk, hogy nem csak a módunk, hatalmunk nem volt meg iskoláink megtartására, de nem volt meg ehhez iskoláinknak az államtól való anyagi függetlenségében a teljes jogcímünk sem. Isten ítélete is van ebben, ami előtt engedelmes és alázatos szívvel meg kell hajolnunk, viszont hálával és hittel kell megragadnunk azt a kegyelmi ajándékot, azt az áldott és a mai időkben megbecsülni való lehetőséget, hogy

a hitélet és lelkiélet területén minden korlátozás nélkül végezhetjük szolgálatunkat.

Azt a szolgálatot, amit iskoláinkkal való elfoglaltságunkban és elbizakodottságunkban elhanyagoltunk és elmulasztottunk, amit pedig Isten és a mi Urunk első renden bízott reánk az Isten nyájának legeltetésében.

Az Országos Missziói Munkaközösség megalakulásáról szólva rámutat a jelentés, hogy

— a missziói csoportok és munkaágak aggasztó részekre bomlása, valóságos elcserjésedése után bíztató és boldogító tünet az együttműködés keresése a mindnyájunkat átölelve tartó lelki édesanyának, az egyháznak a kebelében, az egy Urnak és egy népnek a szolgálatában, az egy evangélium hirdetésében.

Az amszterdami világzsinat és a külföldi kapcsolatok ismertetése után halottainkról emlékezik meg:

— Halottaink élén *dr. Kiss Ferencet*, a Szeretetszövetség emberi létrehozóját és életbentartóját gyászoljuk, aki holta után az emlékében is buzdít minket a legnagyobb krisztusi parancsolatra: a tettekben való szeretetre. Szeretettel gondolunk *Éles István* tarcali, *Görgey János* volt zsujtai, *Pásztor István* rásonyi, *Szabó Tibor* bodroghalászi, *Szinyéri György* egykori bodroghalomi, *Takács Mihály* hejőszalontai, *Tantó János* megyaszói, *Vitkay Bertalan* bodroghalomi lelkésztársainkra, mint Istenhez tért hű és kedves szolgatársainkra. *Szilágyi László* gönci tanító orosz hadifogságból hazatérve halt meg tragikus hirtelenséggel, súlyos fertőző betegségben, özvegyet és négy árvát hagyva maga után. *Özv. Csorba Ferencné* lelkészözvegy is urához költözött. *Idrányi Béla* egyházmegyei gondnoktársunkat kis *Tomi* fiának, *Arday László* egyházkerületi lelkészt *László* nevű kisfiának szerencsétlenségből kifolyólag történt elhunytával érte súlyos gyász. *Matusz Béla* ny. legyesbényei tanító és *Éger Károly* taktakenézi tanító költöztek el sorainkból. A halottak felől jó reménységünket Krisztusba vetjük, a gyászoló családtagok fájdalmában együtt-érző szívvel osztozunk.

A személyi változások során elsősorban a számunkra legnagyobb jelentőségűről szól:

— Bennünket legközelebbről érdeklő ezek között *Farkasfalvi Farkas Géza* főgondnok lemondása. Május 18-án kelt levelében jelenti be ezt a szándékát az egyházkerületi közgyűlésnek. Lemondására, amint levelében írja, az életkörülményeiben beállott változás, rossz egészségi állapota és magas kora késztette. Én megértem az ő elhatározásának külső és belső okait s azt hiszem, hogy mindnyájan megértjük. Köszönjük meg neki, hogy

egyházunknak, főiskolánknak egy emberöltőn át hűséges munkása, hajthatatlan és hajlíthatatlan vezérférfia volt.

Mondjuk meg neki, hogy ő nekünk főgondnoki tisztség és bőséges anyagi javak nélkül is előljárónk, tisztelt és kedves emberünk. Kérjük Istent, hogy adjon, állítson a helyére utódot, aki az övéhez hasonló férfias jellemerővel, önzetlen odaadással és az új idők új körülményeihez igazodva lesz nekem a vezérségben társam és támaszom. Hogy az utódról való gondoskodás a legszélesebb véleménynyilvánítás alapján történjék, én is jónak látnám követni a dunamelléki példát, vagyis a kebelbeli presbitériumok felszólítását, hogy a főgondnoki tisztségre általuk jónak látott jelölteket jelentsék be az egyházkerületi elnökségnek.

Egyházunk országos vezetésében történt személyi változások után egyházkerületünkben történt őrségváltásokról, lelkészi jubileumokról és új lelkipásztorokról számol be a jelentés. Az egyházmegyéink jelentéseinek méltatása után általános helyzetképet ad:

— Társadalmunk a forrongó, lázas nyugtalanság, a különféle messiási váradalmak képét mutatja. Vannak, akik az új rendszertől várnak mindent, vannak akik ennek a megdöntésétől. Sajnos, hogy némelyek az új és minden eddiginél nagyobb borzalmak lehetőségével fenyegető világháborút is a kivánatos váradalmak közé sorozzák. A nagyhatalmak között meglevő, szünni és enyhülni nem akaró feszültség átterjed és kihat minden helyre, csoportra, közösségre és emberre. Isten csodája, hogy ezek mellett és ezek dacára bámulatos helyreállító, alkotó és építő munka folyik szántóföldeken, vasuton, gyárban, műhelyben, irodákban, az élet minden területén. Reánk nézve fájdalmas tünet, hogy a szabad gondolkozás téves értelmezése, a mindig másirányú elfoglaltság,

az előszeretettel vasárnap délelőttre kitűzött s megjelenési kényszerrel egybekötött összejövetelek, a vasárnapi munka, ünnepélyrendezés sokakat elvonnak az Istennel való találkozásnak,

a Krisztussal való közösség ápolásának, a Lélektől való ihletetségnek, a lelki megkönnyebbülésnek és megtisztulásnak, a földiek és anyagiak fölé emelkedésnek, a belső kiegyensúlyozódásnak és erőgyűjtésnek áldott, szent alkalmaitól. Az egyház, a lelki édesanya sokaknak nem tud szolgálni, mert nem jut el hozzájuk és azok sem jönnek hozzá, hogy Krisztusban, az egyház Urában életük legyen és bővölködjenek. Odakint a világban pedig naponként szaporodnak az erőltetett hajsza letörtjei, a külső és belső nyomorúság elesettjei, szabadjára eresztett indulatok és szenvedélyek áldozatai, a táplálatlanul és gondozatlanul hagyott lélek betegei.

Hitéletünk a mult évihez képest határozott, észrevehető élénkülést tár elénk. A lelki igények, az ige utáni vágyakozások nőttek, a konferenciák számban és résztvevőkben szaporodtak s mélyültek. Alig kell már valami az emberi, szereplésből, bölcsességből, vagy művészkedésből.

Isten beszéde kell, Krisztus kell: a komoly, a nagy, a szent, az egy szükséges dolog kell.

Az evangélizációt is mindig több helyen óhajtják. Ahol volt, megbecsülik, hálával emlegetik, sőt az eredményeit mutatják bűneik megbánó, elhagyó, megtérő emberekben. Természetes, hogy nem fenékig van még itt a tejfel. A központi keresztyén igazságok hirdetésében sokan látnak még szektáskodást, beteges újítást, fölösleges okvetetlenkedést. Sokan szeretnék még úgy folytatni az életet, ahogy régen volt. Sokan védik még azt, amit Isten nyilvánvalóan és szembetűnően megítélt. De általában, sőt ezeknél is kavarodik a Bethesda tó: jeléül annak, hogy magasabb erő munkálkodik itt az emberénél.

Örvendetes tünet a miskolci egyházközség három egyházközségre bomlása, amit bizonyára követni fognak újabb részelések s a nyomukban jövő belterjesebb lelki munka. Ugyanide sorolódik az egyházmegyék szaporítása is, éppen a missziói munka és közösség szempontjából, aminek intő szavát, követelését a legtöbb egyházmegye megértette.

Építkezésről minden egyházmegye beszámol. Előjárt itt a templomépítő maklári és mezőzombori két gyülekezet, valamint a lelkészlakást építő ároktői egyházközség. Nyomukban járnak mindazok az egyházközségek, amelyek templomot, tornyot, vagy más egyházi épületet helyrehoztak, kijavítottak, orgonát csinaltattak, harangot öntettek vagy bármi más ilyen munkát végeztek.

Áldozatkészségnek is beszédes jelei vannak. Maguktól megvont adományokkal teszik lehetővé a hívek az egyházi helyreállító és újjáépítő munkát. Nagyobb baj van a lelkészi javadalmaknál

és egészen nagy baj van az egyetemes, közegyházi járulékoknál.

Itt bizony, ha egyszer reánk szakadna az államsegélynélküliség, az azonnali csőddel, a teljes összeomlás veszélyével kellene szembenéznünk. Az ilyen járulékok elmaradásának, nem teljesítésének természe-

(Folytatás az első oldalról)

tesen sok oka, mentsége és ürügye van. De merem állítani, hogy összeszedésüknek és pontos befizetésüknek is lenne sok módja és lehetősége, ha az érdekelteket a Lélek erre ráhajtaná.

A múlt és jelen kérdései után a jövő feladataira mutat rá a jelentés, melyeket még a jelenben, még ma kell elkezdenünk:

— Megoldásra váró, szinte sürgető kérdéseink közül csak néhányat, mégpedig a legfontosabbakat említem meg.

Az önfenntartó egyház kifejlesztése. Ez látszólag leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Az egyik a nehéz anyagi helyzet, a másik népünk ragaszkodása a megszokotthoz, a kivetéshez, a kényszerhez, idegenkedése az újtól, az önkéntestől, a szabadtól, a hitből fakadótól. Mind a két nehézség kétségtelenül meg van. De az is bizonyos, hogy ahol a feltétlen közszükség esete felmerül s ahol a Lélek sirályszárnya megcsapja a közönybe merült lelkek felszinét, ott az önkéntes adakozás csodálatos forrásai fakadnak fel. Ezeket a forrásokat kell nekünk az ige és a Lélek hatalmával nyitogatni, ébrentartani, ápolni, fejleszteni, mélyíteni, mint ahogy Jákób és szolgái feltárták a betemetett régi kutakat. Az államsegélyre nézve pedig fogadjuk meg Pál apostol intelmét: „akik élnek a világgal, mintha nem élnének." Ugy éljünk az államsegéllyel, mintha nem is volna. Arra igyekezzünk és azon mesterkedjünk, hogy mire az államsegély külső tá nasztékát, gyámoszlopait lebontják,

ott legyen a helyén egyházfenntartásunk mélybe alapozott pillére, a hitből fakadó adakozási készség.

Minden helyre és helyzetre alkalmazható tanácsot itt nehéz, sőt lehetetlen adni. De fölösleges is, mert a megoldás mindig, mindenütt egy: vőfélyi szolgálat arra, hogy a lélek reátaláljon mennyei vőlegényére, Krisztusra s vele boldog nászt üljön. Lakodalomra a magyar ember nem sajnál semmit, levágja az utolsó tyúkját. Lakodalmi hangulat, Krisztusélmény nélkül ellenben soha nem fog menni az egyházfenntartás a legjobban kieszelt módszerek mellett sem. Az egyházi önfentartással szoros kapcsolatban van az egyháztagság kérdése. Minden tagságnak feltételei vannak. Az egyháztagság feltételeit is sürgősen meg kell állapítani, körül kell írni. Ezek a feltételek nem merülhetnek ki abban, hogy valaki református, vagy annak nevezett, annak vett szülőktől született. Nem kell félni attól, hogy a feltételek szigorítása sokakat visszariasztana az egyháztagságtól és megapasztaná azok számát. Ellenkezőleg, annál nagyobb becse lesz az egyháztagságnak, minél komolyabb és szigorúbb feltételekhez lesz kötve. Aki pedig ezektől a feltételektől visszariad, aki feltételnélküli egyháztagságot hajlandó csak vállalni, az jobb, ha ma otthagyja az egyházat és nem fertőzi annak légkörét, nem rontja annak közszellemét.

Az egyházfegyelem mindenekelőtt magára az egyházra vonatkozik. Az egyháznak arra kell vigyázni, hogy Urához hű és neki engedelmes legyen, fejének megfelelő test legyen. Vagyis vigyázni kell a maga világfelettiségére; más, magasabb világból való voltára. Az egyház csak akkor tud e világban hivatást teljesíteni, a világban élő embernek javára lenni: ha ő maga más, mint a világ, mint ahogyan a só mást ad az ételnek, a kovász a tésztának, a lámpa a szobának, mint ami abban van. Csak az Isten állandó ítélete és ellenőrzése alatt álló,

azt magára nézve elfogadó és alkalmazó egyház tud egyházfegyelmet gyakorolni.

Mivel pedig az egyház lelkipásztoraiban és pásztorolt hívekben él: megint azt lehet mondani, hogy csak a Szentlélektől fegyelmezett lelkipásztorok által és csak a Szentlélektől a fegyelmezés elfogadására és helyeslésére képessé tett hívek között lehet fegyelmet gyakorolni. Ezért az egyházfegyelem, amin egyházunknak nemcsak tekintélye, de rendje és élete, hatása és jövője is nagyrészben áll vagy esik, sokkal inkább a lelki és hitbeli megujhodás kérdése, mint a fegyelmi szabályok gyártása.

Nagy feladata egyházunknak megfelelő munkások képzése. A „megfelelő" alatt azt értem, hogy az egyház minden munkása missziói tudattól legyen áthatva. Még diakonisszákban is elég nagy a hiány, hát még diakonusokra, énekvezetőkre milyen mértékben lesz szüksége a megujhodó egyházi életnek. Kell azért, hogy ezt a kérdést mindnyájan a szívünkön viseljük, érte minden áldozatot meghozzunk. Annyit már most jelenthetek, hogy egyházkerületünkben Sárospatakon és Miskolcon vannak ilyen egyházi munkásképzők tervbevéve.

Vallásos nevelés és tanítás. Erre a feladatra különösen fel kell készülnünk. Az elmult évek szomorú és leverő tapasztalatai, sajnálatos jelenségei megmutatták, hogy vallástanításunk és vallásos nevelésünk nem volt eléggé életre kiható és személyiségformáló. Viszont, hogy nem zuhantunk erkölcsileg és más tekintetben még mélyebbre: abból azt láthatjuk, hogy volt és van haszna annak az erősen kifogásolható vallási nevelő és tanító munkának is. Ma már

számolni kell azzal, hogy növekvő gyermekeink és serdülő ifjaink az Istentől elszakadt, sőt Isten ellen fordult tudomány több kísértésének és támadásának, valóságos ostromának lesznek kitéve,

tehát több hitbeli öntudatosságra, lelki érettségre lesz szükségük, mint eddig volt. Ezért a hitélet elgyökeresztetésére, vagyis inkább az Isten által ültetett lelki gyökerek ápolására, fejlesztésére alkalmassá kell tenni elsősorban a családot, meg kell tanítani, valósággal hitoktatókká kell képezni a szülőket, azután rendszeressé, általánossá, erőteljessé kell tenni a gyermekmissziót, az ifjúság kívánalmaihoz és szükségleteihez alkalmazottá az ifjúsági és serdülő munkát, mélyebbre hatolóvá a konfirmációt és erősíteni kell a gyülekezeti közösségnek a gyermekekre és ifjúságra való hatását. A hitoktatásnak pedig nagyon tervszerűnek, át- és végiggondoltnak, nagyon lelkiismeretesnek kell lenni. Ez legyen a lelkipásztornak, presbitérumnak, gyülekezeteknek mindennél nagyobb és elsőbb gondja. Ehhez kell segítségül venni nem csak századok és nemzedékek keresztyén kegyességének evangéliumi anyagát, hanem az ujabbkori tanítástan, neveléstan és módszertan meglátásait, iránymutatásait is. Jó tankönyvek mellé jó vallástanítók és nevelők kellenek, akik szeretik ezt a munkát, mert szeretik Krisztust és szeretik az ő kicsinyeit.

Utoljára hagytam, pedig első helyen áll ez a feladat, ami az új világ és új életforma építéséből az egyházat illeti. Nyilvánvaló, hogy korunk nagy dinamikájú és nagy tömegeket megmozgató szociális törekvéseiben és mozgalmaiban

az új világ és új életforma kiépítésének kényszere dörömböl.

Olyan kényszer, amiről tudomást nem venni, ami elől megfutni, vagy elzárkózni büntetlenül nem lehet egyetlen embernek és egyetlen közösségnek sem. Hogy ezek a törekvések és mozgalmak elvi alapvetésükben, alkalmazott módszereikben nem keresztyéniek: azon nem keseregni és zúgolódni kell, hanem pótolni a régi mulasztást és ahogy a római katolikus testvéreink nagybuzgósággal viszik oda minden helyre a keresztet, nekünk éppenolyan buzgósággal, szívósággal és ötletességgel kell mindenüvé odavinni, mindenütt és mindenkinek hirdetni az Evangéliumot, a keresztről való beszédet. Ha ez a keresztről való beszéd némelyeknek bolondság, másoknak botránkozás, az ezeknek baj, mert ezek elvesznek. De nem baj azoknak, akik ezt a beszédet hírdetik és elfogadják, mert ezek megtartatnak; nem baj a kereszt és a keresztyénség ügyének, mert

ennek diadala biztos és befejezett, elintézett dolog.

A keresztről való beszédet azokért kell hírdetni, akiket Isten örök tanácsából elhívott a Krisztusban való életre, akiket az Isten fia az egész emberi nemzetségből, tehát minden fajból, nemzetből, társadalmi rétegből, pártból szent Lelke és Igéje által kiválasztott, gyülekezetté gyűjt. Legyen hálaadásunk és jó reménységünk forrása, hogy Isten beszéde hírdettetik. Legyen az állammal és államkormánnyal való jó viszonyunk feltétele és biztosítéka Isten beszéde hírdetésének szabadsága és legyen erős hitünk abban, hogy

az ég és a föld elmulik, de Isten beszéde megmarad örökké és megmaradnak azok is, akik a beszédet megtartják.

A püspöki jelentést a közgyűlés egyhangúan tudomásul vette. **Dr. Szabó Zoltán** *teológiai igazgató, egyházkerületi főjegyző a jelentéssel kapcsolatban tíz határozati javaslatot terjesztett elő, melyeket a közgyűlés elfogadott.*

Többek között kinyilvánította a közgyűlés, hogy az egyházkerület egyik legfontosabb és legsürgősebb feladatának tartja az egyház hitbeli és anyagi forrásainak újbóli kiásását, vagy megásását. E feladatkörben igenli nemcsak a lelkipásztorképzést és a továbbképzés még elmélyültebb gonddal való folytatását, hanem a laikus munkások, laikus kántorok, gyermekmissziói munkások kiképzését és munkába állítását,

a sáfársági mozgalom megismertetését és egyre izmosodó gyakorlattá tételét is.

A püspök szolgálatának sokaságáról és születésének 60. évfordulójáról szólva a közgyűlés Istennek köszöni meg, hogy engedte nekünk egyházkerületünk, egész egyházunk e hasonlíthatatlanul válságos szakaszában őt látnunk egyházkerületünk élén, amikor az élenjárás nemcsak kitüntető megbizatást, hanem súlyos felelősséget, a kockázat elsősorban való viselését és vállalását jelenti.

Hálásak vagyunk, hogy jajjok és keservek az ő lelkén átszűrve vigasztalásával, tanácsadásával megenyhítve jutnak el hozzánk. És hálásak vagyunk azért, hogy

örömeink és erőforrásaink benne és általa felerősödve gazdagíthatnak minket.

Kívánjuk, hogy Isten bővítse meg rajta és szeretteín ezután is el nem fogyó kegyelmét.

„Én és az én házam..."

Csel. 20 : 25—27. Pál búcsúzik. A búcsú szavai között magáról is szól. Ha ilyen igazakat mond magáról valaki, mint Pál és ha ilyen célzattal mondja, mint Pál, akkor mondhatja. Pál különben sem tartozik az álszemérmű emberek közé. Ő tudja, hogy Isten mit bízott rá és hogy ő mit végzett el. De előbb és mindenekfelett azt tudja, hogy Krisztus őt mitől váltotta meg, honnan szabaditotta ki. Magáról tehát mint megváltottról, mint megszabadítottról beszél. Az, hogy Pál mindenek vérétől tiszta, azt jelenti, hogy ő, mint őrálló, mindenkit figyelmeztetett. Az ő kényelme, vagy gyávasága miatt senki nem kárhozik el a reábízottak közül. Nem kímélte magát. Mert annál többet és nagyobbat nem tud az ember tenni, mintha hírdeti Isten Igéjét. Ez annyi nála, mint a napnál az, hogy süt. Isten előtt mernél úgy beszélni, hogy te mindenkit figyelmeztettél, hogy te mindent elvégeztél?

Atyánk! Őrizz meg bennünket a mások vérétől úgy is, hogy a mi lustaságunk, vagy gyávaságunk miatt senki el ne kárhozzék, — Ámen.

Csel. 20 : 28. A lelkipásztoroknak és a presbitereknek ezt az Igét könyv nélkül kell tudni és minden cselekedetüket eszerint kell mérlegelni. Minden lelki munkásnak először magára kell gondot viselni. Nemcsak azért, hogy el ne kárhozzék, hanem azért is, hogy legyen meg a missziói hitele. Ha magára nem ügyel, akkor igaz lehet mindaz, amit mond, de az ő szájából nem veszik igaznak. Elveszítették a szavak a meggyőző erejüket. Aztán az egész nyájra kell gondot viselni. Ezt a szót emeljük most ki, hogy: az *egész*. Nemcsak azokra, akik hűségesek, akik hisznek. Az a nagy kísértés, hogy könnyen azt gondolja az ember, hogy neki csak azokkal van dolga, csak azokért felelős, akik biblia órára járnak és már imádkoznak. Az egész nyájra kell gondot viselni. Ezeknek a lelki munkásoknak a Szentlélek a munkába állítójuk, a gazdájuk, a számonkérőjük. Az egyházról csak akkor szabad mást mondani, ha előbb elmondtuk azt, hogy az egyház Krisztus drága véren szerzett tulajdona.

Szentlélek Úristen! Te vezesd a lelkipásztorokat és presbitereket, — Ámen.

Csel. 20 : 29—30. Pál tudja, hogy az ő három esztendei ott tartózkodása után, az ő eltávozása után mennek a farkasok, a hamis próféták. A sátánnak nincs külön munkaterve. Mindig az Isten munkásai nyomában jár. Az elhintett tiszta magra ráveti a konkolyt. Az még nem lenne baj, ha csak azok a farkasok lennének farkasok, de akad mindig egy-két „bárány" is, aki „farkassá" válik. A „fonák dolgok", amiket beszélnek, legtöbbször azok voltak, hogy azoknak, akik pogányokból lettek keresztyének, előbb metéltessenek körül. Tehát keresztyénné csak az lehet, aki előbb zsidó volt. Ez pedig azt jelenti, hogy nem bíznak egészen a Krisztus váltsághalálában, hanem a maguk testén, önmagukban is akarnak valami dicsekedést, valami biztosítékot. Pedig csak a Krisztus keresztjében szabad dicsekedni!

Őrizd meg, Atyánk, a gyülekezeteket a kívülről jövő farkasoktól és belső árulóktól, — Ámen.

Csel. 20 : 31. Ebben a versben valami olyan van, aminek alapján Isten megvizsgáltatja velünk a mi „nagy szavainkat." A keresztyén embert, a lelki embert, még a hívő embert is, az a veszély fenyegeti, hogy eltúlozza a dolgokat. Nem a megfelelő, reális szavakat használja. Mindig felsőfokban, túlzásfokban beszél. Vagy jobbnak látja a dolgokat (ezek rendszerint az ő dolgai), vagy rosszabbaknak (ezek mindig a más dolgai), mint amilyenek. Onnan van a kísértésünk, hogy előttünk ilyenek szóltak, mint Pál. Nála bizonnyal igaz volt az éj és a nap és a könny is az intésnél. Bármikor bezörgetett azokhoz, ahol baj volt. Ő valóban sírt is a lelkekért. De csak a lelkekért sírt. Ő nem a külső keretet féltette. Ő felismerte a Földközi tengeri viharban is, hogy olyan a helyzet, ahol a hajó nem menthető meg, de az emberi életekben, lelkekben nem esik kár. „Nagy szavaidat" tedd az Ige mérlegére és mérd le, mennyi mellettök az élet, a valóság. Ne a szavaidat szállítsd le az életed szinvonalára, hanem Isten kegyelméből valóban emelkedj fel a nagy szavaid szinvonalára.

Add, Urunk, hogy igaz legyen minden „túlzásunk," amikor érted lángolunk, — Ámen.

Csel. 20 : 32. Pál az efézusiakat nem a legkedvesebb tanítványának adja át. Nem emberre bízza, hanem Isten Igéjére. Nagy hatalom az Ige, akárki hirdeti, ha hirdeti Az Ige felépíthet. Ez az az építkezés, amit Isten igazán számon kér az ő gyülekezeteitől. Ez az igazi újjáépítés. Az Ige adja az igazi örökséget. Azt, amit Isten ígért az övéinek. Ebben áll minden ekklézsia igazi gazdagsága. Ezt a világ nem adhatja, de el sem veheti. Istennek mindenütt vannak megszenteltjei. És azok, akik az Ige által épültek és gazdagodtak, sehol nem szégyenülnek meg.

A te Igéddel áldj meg minden gyülekezetet, Szentháromság Istenünk, Ámen.

Csel. 20 : 33 - 35. Pál sehol nem mondja, hogy az törvény, hogy a lelki dolgokért nem szabad elfogadni anyagiakat. Sőt erőteljesen hangsúlyozza, hogy méltó a munkás a maga jutalmára. De ő nem vette igénybe ezt. Saját kezeivel dolgozott. Amikor a 35. versben az erőtleneket említi, az ott azt jelenti, hogy vannak olyan megtévesztettek, vagy megtéveszthetők, vagyis erőtlenek, akik azért nem hisznek a papnak, mert fizetést kap érte. A mozdonyvezető is kap fizetést, mégis felmernek ülni a vonatra. Ezeket a gyöngéket úgy támogatta Pál, hogy ő nem fogadott el fizetést. Csak a Filippibeli gyülekezet tagjaival volt egészen bizalmas a viszonya. De Pál mégis kívánt adományt, de azt a szegényeknek juttatta el. Itt Pál olyan Igét mond, amit Jézus Krisztus mondott és ami az evangéliumokban nincs feljegyezve: jobb adni, mint venni. Jobb olyan helyzetben, olyan anyagi körülmények között lenni, hogy adhasson az ember, mint olyan helyzetben lenni, hogy arra legyen rászorulva, hogy adjanak neki. Igazat adsz-e az Úrnak úgy is, hogy adsz?

Minden gyöngéről viseltess gondot velünk, Urunk! — Ámen.

Csel. 20 : 36—38. A mi istentiszteletünkön nincs térden való imádkozás, de lehet mindenkinek az életében olyan idő, vagy helyzet, amikor térdre kényszerít Isten. Amikor imádkoztak, utána még sírtak. A keresztyén embernek is van szíve. Sőt neki van igazán érző szíve. A keresztyén ember is szereti a másikat itt a földi életben. Sőt ő szereti igazán a másik embert. Hiszi a keresztyén ember az Urnál való találkozást, de drága neki ez a földi élet is. Minden keret amelyben együtt élhet itt a földön az övéivel. Ezért lehet sírni. De nem úgy, mint a pogányok, hanem úgy, mint akiknek reménységük van. Keresztyénnek lenni nem azt jelenti, hogy szép szó, elismerés, finomság, vagy „udvariasság" nincs az életében. Keresztyénnek lenni a felelősségteljes figyelmeztetés mellett is — a legnagyobb gyöngédség.

Add, Atyánk, hogy úgy szeressük egymást itt a földön, hogy valóban öröm legyen majd nálad, a mennyekben is egymással is találkozni Ámen.

Darányi Lajos

KARÁCSONYRA
SZÉP AJÁNDÉK
BÉKEVILÁG
Hegyaljai Kiss Géza: új imakönyve
365 mindennapi, 100 alkalmi imával
Ára: 22·— Ft, kötve: 30·— Ft
Befizethető az előfizetéssel együtt + 60 fillér portóval.

Hírek

Advent

Várj ember szíve, készen!
Mert jó a Hős, az Úr,
Ki üdvösséged lészen.
Szent, győztes harcosul
Fényi, éltet hozva jó.
Megtört az ősi átok:
Kit vágyakozva vártok,
Betér hozzátok Ő.

Jól készítsétek útát!
A vendég már közel!
Mi néki gyülölt, útált,
Azt mind vessétek el!
A völgyb'l domb legyen,
Hegycsúcs a mélybe szálljon,
Hogy útja készen álljon,
Ha Krisztus megjelen.

Az Úr elé ha tárod
A szív alázatát,
Őt nem hiába várod:
Betér hozzád, megáld.
A testi gőg: halál!
De bűnödet ha bánod,
Szent Lelke bőven árad,
S a szív üdvöt talál.

Ó Jézusom, szegényed
Kér, vár, epedve hív:
Te készítsd el, Tenéked
Lesz otthonod e szív.
Jer hű szívembe hát!
Ha bár szegény e szállás,
De mindörökre hálás,
Úgy áldja Krisztusát.

Thiló Bálint 1607—1662 (A Kis Énekeskönyvből.)

Kiss Elek *kisgyőri lelkipásztor, aki 1922 óta pásztorolta a gyülekezetet, 1948 november 13-án szívszédülésben, az Urban megbékélve és élve, elhunyt. Nagy részvét mellett temették el.*

A szuhafői templomot a hívek közadakozásból kijavították. Egy Kanadába kivándorolt hittestvérüktől értékes úrasztali terítőt kaptak.

Tóth Gusztáv *Sajókeszi—Sajólenkéről kiutasított felvidéki lelkipásztort, lapunk hosszú időn volt szerkesztőjét, a bódvalenke—becskeházai gyülekezet egyhangúan meghívta lelkipásztorának. Isten áldása kísérje új szolgálati helyén.*

Dr. Dienes István *miskolci ügyvéd, az alsóborsodi egyházmegye ügyésze lett az egyházkerület új világi jegyzője. Az őszi közgyűlésen letette az esküt.*

Prügyön november 21-én gyülekezeti nap volt *Kiss Pál* teológus magyarázott írást. *Dr. Koncz Sándor* teológiai tanár *„Miért érdemes keresztyénnek lenni?"* cimmel tartott előadást. A gyülekezet énekkarai énekeltek, gyermekek szépen szavaltak.

Magó Ferenc *sárospataki segédlelkészt a püspök a tanítóképzőhöz önálló hitoktatóvá kinevezte. Helyére az esperes dr. Telegdi Imre segédlelkészt rendelte ki.*

Az alsózempléni egyházmegye közgyűlése egy évi időtartamra az elnökségen kívül az egyházmegyei tanács tagjaivá a következőket választotta meg: Dr. Marton János, Darányi Lajos, Veress Imre, Makó Dezső és dr. Nagy Sándor Béla lelkészeket, illetve tanácsbírákat, valamint dr. Harsányi Gyula, Asztalos Gyula, Kun Szabó Kálmán, Karászi Dániel és dr. Bánya Lajos világi tagokat, illetve tanácsbírákat.

Tiszakarádi egyházunk *45 tagú férfikara Bartus András kántortanító vezetésével november 7-én Makkoshotykán hangversenyt rendezett. A 480 Ft bevételt a makkoshogykai templomépítés befejezésének céljaira fordították.*

Makláron köszöni a temploma építésére újabban küldött adományokat. Bőcs 200, Alsózsolca 190, Mezőkövesd 85, Vadna 73, Kistokaj 22, Fűzérradvány 5, Pálháza 5, Jósvafő 5, Makláron szupplikáló sárospataki főiskolai diákcsoport 416 Ft = 1.001 Ft.

Az ondi egyház *presbitériuma javaslatára az alsózempléni egyházmegye közgyűlése határozatot hozott, melyben felhívja a lelkipásztorok figyelmét, hogy a keresztség szentségét a törvényben előírt feltételek mellett szolgáltassák ki. Tehát ott kell állaniok a keresztelendő gyermek mellett a szülőknek és keresztszülőknek is. Más gyülekezetbe tartozó gyermeket csak az illetékes lelkipásztor engedélyével lehet megkeresztelni.*

Megkétszereződik kerületünkben az egyházmegyék száma

Egyházkerületi közgyűlésünknek legnagyobb érdeklődéssel várt pontja az egyházmegyék felosztásának a kérdése volt, amelyet **dr. Nagy József** *előadó ismertetett.*

Román Ernő *esperes volt az első felszólaló, a kerület időre legöregebb, de gondolkodásra nézve legfiatalabb esperese, aki az egész terv kidolgozója és az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése által elindítója is volt. Részletesen megokolta, milyen fontos ez a kérdés ma, amikor a nagy egyházmegyék a megnövekedett missziói feladataiknak nem tudtak kellőképen eleget tenni.*

Janka Péter *és* **Farkas Elek** *esperesek a rendezéssel kapcsolatban átcsatolásra kerülő egyházközségek presbitériumainak az előzetes megkérdezését indítványozták.* **Tóth János** *esperes a felosztás erős megfontolását és alapos előkészítését, az evilági hatások alól való mentesítését kérte.* **Nádházy Bertalan** *a felosztás sürgősségét,* **dr. Benke Imre** *a keretek helyett a munkát végzők missziói lelkületének az előbbvalóságát hangsúlyozta.*

Dr. Enyedy Andor *felszólalása egységre hozta a látszólagos ellentéteket. Úgy az egyházmegyék, mint a nagy gyülekezetek felosztását — modotta — az ébredés örvendetes terjedése teszi szükségessé. Mert a nagy alvó nyáj őrzésére elég egy pásztor, de a felébredthez már több kell.*

A történeti mult gondolatával szemben hangsúlyozta, hogy nekünk ma mindent, amiben eddig bíztunk, oda kell tenni az élő Isten elé és Őt kell kérnünk, mit akar megtartani és mit nem.

A közgyűlés egyhangúan úgy határozott, hogy elvben kimondja az egyházmegyék felosztását. Az alsóborsodi egyházmegyéből 3, az alsózempléniből és felsőborsodiból 2—2 egyházmegye lesz. Az abaúji marad, csak a hegyközi községek kerülnek át Zemplénhez. Alsózemplén déli részén néhány gyülekezet Alsóborsodhoz fog tartozni.

Alsóborsod és Alsózemplén már el is határozta a felosztást, ezt a közgyűlés elvben elfogadja. Az átcsatolásra kerülő egyházközségek presbitériumait meg kell kérdezni. Ezek nyilatkozása után az érdekelt egyházmegyéknek Felsőborsoddal együtt február 1-ig kell közgyűlési határozataikat a kerülethez felterjeszteni.

Segítsünk a maklári templomépítőknek!

Kerületünkben két templom pusztult el teljesen: a mezőzombori és a maklári. Mindkettő törpegyülekezet — de már építi új templomát.

A Főiskola egyik szupplikációs csoportjával Makláron jártunk. A 230 lelkes parányi gyülekezet hitből táplálkozó odaadással építi temlomát. A templomkert falazata már készen van, most falazzák a tornyot. Télére tető alá kell kerülni az eddigi építménynek. Eddig 120.000 Ft értéket építettek bele. Fele államsegély, a másik részét szinte teljesen a gyülekezet teremtette elő. A hozzájárulás mértékére jellemző a gyülekezet néhány adata: a 230 lélek közül 42 munkabíró férfi, 11 fogattal rendelkeznek. Felhasználtak 400 köbméter követ. A hozzávaló kavicsot és homokot 5 m. mély bányából hordják.

A tetőszerkezet felhúzásához még kb. 10.000 Ft kellene. A gyülekezet ezt nem tudja előteremteni. Kurátoruk panaszolja, hogy a kerület gyülekezetei nem mozdultak meg eléggé, a nagy gonddal küzdő kicsiny testvér megsegítésére. Volt nagy gyülekezet melynek lelkésze visszaküldte a segítséget kérő lapot és csekket, több helyen nem fogadták el. Sok gyülekezetből olyan méltatlanul kicsi segítség jött, mely szomorú következtetéseket enged tenni a gyülekezetben lévő hitéletre. A hejőcsabai gyülekezet egyetlen perselypénze azonban meghaladta a 800 Ft-ot.

Maklár esetében indokolt a panasz, mert a gyülekezet erején felül áldozott eddig. S ennek a fontos hevesi végvárnak — mely nagy kiterjedésű szórvány központja — éreznie kellene az egész kerület együttérzését.

Sürgős segítségre van szükség. Saját terhét is könnyebben hordozza az a gyülekezet, mely a másikéból is vállal. A két kicsi törpegyülekezet megszégyeníti a kerületünk sok nagy gyülekezetét. Kétszer ad, ki gyorsan ad. A maklári egyházközség csekkszáma: 46.365.

Szabó Imre

Püspöklátogatás Alsózemplénben

November 13—15-én Berzéken, Sajóhidvégen, Kesznyétenben, Tiszalucon és Taktaharkányban volt püspöki látogatás. Volt olyan hely, ahol tíz éve s volt olyan is, ahol még soha nem járt

Az örömök.

Dr. Enyedy Andor püspök mindenütt keresztelőjánosi szolgálatot végzett. Úgy járt a gyülekezetek között, mint hírnök, aki a Király érkezését, uralmát és irgalmát hirdette és jelentette be. Arra nézett és arra mutatott, „aki erősebb nálamnál, akinek nem vagyok méltó, hogy sarujának szíjját megoldhassam". Mindenfelé az evangélium „jó" illata terjedt és a „jó" hír hirdettetett, az egy szükséges dolog, ami személyválogatás nélkül megítél és feloldoz. A látogatások és beszélgetések egyformán a hitre és a lelki életre irányultak. Jézus volt a középpontban, mint aki a pásztorok számára és gyülekezetek számára ma is egyedül orvosság és egyedül út, igazság és élet. Ez az evangéliom mindent egyszerűvé és testvériessé tett.

A szomorúságok.

A tükör megmutatja a könnyet is. Ezek a látogatások előhozták a bajokat is. A gyülekezetek belső és külső életében egyformán sok a rom, az omladék, a moha. Mivel sok bennük az emberi és kevés a mennyei. Néhol olyan volt az egyházközösség, mint egy szétvert ütközet után szétszóródott sereg, máshol mint egy leszerelt csapat. Sok volt a csend, a némaság, a látszat rend, kevés az életlendület, a mozgás, a szívek lüktetése. Pásztorok egyedül viaskodnak, magánosan, testvéri imádság és testvéri közösség nélkül. Volt olyan templom, ahol inkább kriptaszag, mint a mezők tavaszi illata volt. Elhervadt, poros babérkoszorúk inkább a multról beszélnek, mint az igéretes jövőről. A lélek és élet helyét nem tölti ki a szertartás.

A reménységek.

A püspök úr és hitvese, valamint *Janka Péter* esperes iránt mindenütt megnyilvánult a szeretet. Egyházi és nem egyházi emberek részéről egyaránt. Diadalkapuk, bandériumok, virágcsokrok, köszöntések, kézfogások és tekintetek bizonyították ezt. Népünk körülveszi és igényli lelki vezetőit. Szeretetük és bizalmuk reménységünk alapja. A pásztorok saját bűneik látása és munkájuk tárgyilagos szemlélete szintén komoly reménység. Azonkívül a vágyakozás, amit szavak és szemek, éneklések többször kifejeztek.

S végül Ő a mi reménységünk, aki jár a „hét arany gyertyatartó között" és szemléli, ébresztgeti és a halálból életre hívja a lelkeket.

Csorba László

Már lehet a templomban a Kis Énekeskönyvből énekelni

A konventi és zsinati elnökségi tanács 1948 október 28-án tartott ülésén megállapította és ezen az úton hozza a magyarországi református egyház gyülekezeteinek tudomására, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a Kis Énekeskönyv mindazon darabjait, amelyek a próbaénekeskönyvben is benne lesznek, a gyülekezetek megfelelő kántori előkészítés után a templomi istentiszteleteken már addig is használhassák, amíg maga a próbaénekeskönyv meg nem jelenik.

Az elnökségi határozat kiegészítéséül köztudomásra hozzuk, hogy ez a rendelkezés nem vonatkozik a Kis Énekeskönyv következő számú énekeire, mint amelyek a próbaénekeskönyv anyagába nem vétettek fel: 2, 26, 28, 38, 60, 65, 91, 95, 97, 99, 104, 109. szám. Ezeket az énekeket magában a Kis Énekeskönyv tartalommutatójában arról lehet megismerni, hogy kezdősoruk után nem áll ott zárójelben a próbaénekeskönyvi sorszám.

Gyermekeinkről *szóló cikksorozatot következő számunkban folytatjuk.*

Megjelent a Missziói Utmutató őszi kötete. Nyolc forint előzetes beküldése mellett (Országos Református Missziói Munkaközösség Budapest, 39.537.) megrendelhető a központi irodában, (Budapest, XIV., Abonyi-út 21. I.)

Kapható ugyanott még néhány példányban a *Missziói Útmutató II.* (tavaszi) kötete 7 forint; *Missziói Útmutató III.* (nyári) kötete 5 forint; *Ezeket szóljad.* (Ifjósági vezérkönyv. Az ifjúsági munkában nélkülözhetetlen, egyéb missziói munkában is haszonnal forgatható.) 6 forint: *Tájékoztató az Országos Református Missziói Munkaközösségről* 1 forint; *Evangélizációs röplapok (Bethánia-kiadás) 6 fillér.*

Előfizetőinket,

akik hátrálékban vannak, szeretettel kérjük, hogy a napokban megküldött csekklapon tegyenek eleget fizetési kötelezettségüknek. Az értesitő részben feltüntettük az ezév végéig való tartozást. — Egyúttal természetesen már lehet fizetni a jövő negyedévre, esetleg félévre is.

A lelkipásztorokat

ismételten és fokozott mértékben kérjük, küldjék be az egyházközség előfizetését, mert azoknak a gyülekezeteknek a részére, ahol semminémű fizetési készséget nem tapasztaltunk, kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. Ha ennek következtében a gyülekezetet, vagy a lelkipásztort és családját hátrány és veszteség éri, ezért a felelősséget a mulasztó lelkipásztor fogja viselni. Az ilyen gyülekezet és lelkipásztor, többek között, semminémű segélyben sem részesülhet.

Ref.lelkészi hivatal,
Miskolc,Papszor u.14.

Az evangélium és demokrácia nem ellentétes fogalmak

A felsőborsodi egyházmegye őszi közgyűlése a közének után *Román Ernő* esperes bibliaolvasásával és imájával vette kezdetét.

A szokásos párszavas gondnoki megnyitók helyett ez alkalommal *dr. Gálffy Imre* miskolci polgármester, egyházmegyei gondnok hatalmas, egyházi életünk minden részére kiterjedő megnyitó beszédet mondott, mely a hívő világi vezető élőhitű bizonyságtevése volt. A beszéd egyes részeit alább közöljük.

Legjobb akaratom ellenére sem tudtam, — mondotta többek között — azt a régen tervezett szándékomat megvalósítani, hogy esperes elnöktársammal együttesen meglátogassam az egyházmegye gyülekezeteit, személyszerint is a lelkipásztorokat, presbitereket. Éreztem és érzem ma is ennek a szükségességét nemcsak azért, hogy én ismerhessem meg a hittestvéreket, hanem, hogy ők is megismerhessenek engemet.

Őszintén vágytam erre a mai találkozóra, hogy gondolatainknak kicserélésével, Jézus Krisztusunk mellett való bizonyságtételünkkel, erőtlenségünk erővé izmosodjék és képessé tegyen bennünket arra, hogy egy újabb találkozásig vártáinkon meg tudjunk állani.

Igen nagy szükségünk van erre, mert mennyi minden történhetik két találkozó között.

Ezekről a jelenségekről, történésekről és problémákról óhajtanék a közgyűlés előtt megemlékezni, főképen gondnoki tisztemből is kifolyólag azért, hogy irányt mutassak és lámpása legyek azoknak, akik tele emberi és földi aggodalmaskodással nem látják, vagy kényelmetlennek találják azt a keskeny ösvényt, amely bár megpróbáltatásokon keresztül, mégis csak a nekünk egyetlen célhoz, az Úr Jézus Krisztushoz vezet.

Elsősorban az egyházak amszterdami világzsinatáról emlékezem meg. Ez némelyeknek lehet egyszerű esemény, másoknak figyelemre méltó történés, nekem, egy biztató és megnyugtató, a gyermek bölcsőjéhez vezető égi jelnek látszik. A világ majdnem minden országának a keresztyénei találkoztak egymással. Bátorító példát adtak arra,

hogy lehet felülemelkedni nemzeti, faji és társadalmi ellentéteken,

hogyan lehetséges egy magasabb egységet találni anélkül, hogy meglévő különbségeinket eltakarnánk, vagy megsemmisítenők. Akaratlanul is adódik a bizakodás és reménykedés: békességet lehet teremteni az egész világon, a jóakaratú emberek között.

Azt mondják, hogy két táborra oszlik ma a világ. Ha mi magunkat a hívők táborához tartozóknak valljuk: kérjük az Isten kegyelmét, hogy hívők maradhassunk és imádkozunk a másik táborhoz tartozókért, hogy ők is hívőkké lehessenek. Ez a mi missziónk az egyetemes emberiségért.

Örvendetes jelenség a „Missziói Munkaközösség". Vigyázzunk, hogy a tervezett 11 munkaág mindenikének olyan munkásai legyenek, akiket a valóban bennük élő Lélek választott ki erre a szolgálatra.

Sokat beszéltek és írtak már a demokráciának és az egyháznak egymáshoz való viszonyáról. Evangélium és demokrácia nem ellentétes fogalmak. Az evangéliumi egyház célja, hogy híveinek, a demokratikus állam célja, hogy polgárainak különbség nélkül a legtöbb jót biztosítsa. A demokráciában nincs különbség ember és ember között, mint ahogy az egyház tanítása szerint is mindannyian az Isten gyermekei és egymásnak testvérei vagyunk. Jóakarattal az egyik út vándorai, a másik út vándorait segíthetik. Egy különbség van a két út között:

a demokrácia útja csak a földi lét határáig, az evangéliumi egyház útja azonban az örökélet kapujához vezet.

Meg tudom érteni, hogy a református iskoláknak elvesztése, melyek a magyar parasztságnak és munkásságnak a fiai közül ezreket és ezreket bocsátottak ki szárnyaik alól, sokunknak fájdalmas, de ezek az iskolák a magyar nép iskolái maradnak. Gondoljunk más államokban levő egyházak hasonló helyzetére, de gondoljunk azokra az időkre is, mikor a magyarországi református egyházak éltek és prédikátoraink az Igét, professzoraink a tudományt állami támogatás nélkül is hirdették, Lelkipásztorainknak valóban az Isten szolgáivá, világi vezetőinknek apostolokká kell lenniök.

Amint a demokrácia újjáépíteni igyekszik a maga új világát, nekünk is újjá kell építeni hitéletünket, egyházunkat a reformáció jegyében.

Rendezni kell elsősorban az egyháztagság kérdését, az önkéntes egyháztagság alapján. Jézus senkit sem kényszerít a kegyelem asztalához. Az egyház sem rekrutálhat kényszer-sorozással.

Egyházi életünkben a vallásos nevelésnek a családból kell kiindulnia.

Az iskolai hitoktatás kérdése: hitoktatásunk új alapokra való fektetése. Megőrizni fiainkat és leányainkat. E jogunkkal élni, egyházunkkal és gyermekeinkkel szemben kötelességünk.

Kívánatosnak látnám, hogy templomaink mellett gyülekezeti házakat építsünk.

Szükséges megoldanunk a nagyobb lélekszámú egyházközségeknek és egyházmegyéknek kisebb egységekre való felosztását. Szeretném, ha mi az elsők közt lennénk a megvalósítás utján.

Az egyházi adózás, nézetem szerint,

az önkéntes egyháztagság elvéből kiindulva, szintén csak az önkéntes adózás formája lehet.

Bár az önkéntes egyháztagság elképzelhető úgy is, hogy a belépő számol azzal, hogy az egyház terheihez vagyoni, kereseti stb. viszonyai arányában hozzájárulnia kell, tehát az, aki egyháztaggá lett, vagy egyháztag maradt, az egyházi adózás terhének viselésére is köteles. E kérdést mielőbb, intézményesen megoldandó kérdésnek tartom.

Az egyházfegyelem kérdése szintén az egyik legnehezebb problémája volt és lesz az egyháznak. Ez a nehézség, amikor az államhatalom segítsége elmarad, méginkább fokozódni fog. Mindenesetre ez a kérdés is, komoly előkészítés útján, újból rendezendőnek látszik.

A közgyűlés tagjai lelkes helyesléssel fogadták a gondnoki megnyitót, mely után szép egyetértésben tárgyalták le a tárgysorozat pontjait.

Román Ernő költői szárnyalású esperesi jelentését egyhanguan elfogadták. Nagyjelentőségű pont volt az egyházmegye felosztásának az elhatározása és a lelkészönsegélyző alap megteremtése ügyében való határozat. A nagyjelentőségű szociális terv *Román Ernő* esperes nagy munkája. Az egyházkerületi közgyűlés is magáévá tette az ügyet. Az önsegélyző alap kérdését a következő igehirdetői melléklet ünkben részletesen fogjuk ismertetni.

Előfizetését legalább utólag küldje be az 51.509-es csekkszámlára

Tulajdonos: Pataki Diák Céh

A lelkészi továbbképző *tanfolyamokra kirendelt lelkipásztorok megjelenését az egyházkerületi közgyűlés fegyelmi felelősség terhe mellett teszi kötelezővé.*

HEGYALJAI lesz

az új zempléni egyházmegye neve

Az alsózempléni egyházmegye őszi közgyűlése énekléssel és *Janka Péter* esperes szolgálatával kezdődött. Napirend előtt felszólalt *dr. Koncz Sándor* teológiai tanár és a lelkészi továbbképző jelentőségét és fontosságát hangsúlyozta. *Dobóczy István* lelkész-igazgató az ORJÓ új célkitűzéseiről beszélt és a szabad egyházra való áttéréssel előálló új problémákra mutatott rá.

Janka Péter esperesi és *Faragó György* missziói előadói jelentéseiből az alsózempléni egyházmegye mozgalmas és lendületes missziói életéről kaptunk képet.

Tárgyalta a közgyűlés az alsóborsodi egyházmegye által indítványozott egyházmegyei felosztás kérdését. A határozat szerint az egyházmegye déli része, a Taktaköz, Harangod vidéke és Szerencs környéke egészen fel Bodrogkereszturig. Hegyaljai egyházmegye lesz a neve. A megmaradt részt a hegyközi községek fogják növelni, melyek most még Abaujhoz tartoznak.

A főiskola 1948—49. évi költségvetését, *2,530.574 forint bevételi és 2,529 988 78 Ft kiadási előirányzattal a kerületi közgyűlés elfogadta és megerősítette.*

A prügyi gyülekezet felmondott a kántorának. Az egyházmegye elvi jelentésű határozata szerint felmondani nem lehet, a megválasztott kántor csak fegyelmi úton távolítható el.

A felsőborsodi egyházmegye *november 28-án Sajószentpéteren presbiteri és nőszövetségi konferenciát tartott.*

Meghívó!

Az Alsózempléni Egyházmegye Lelkészegyesülete december 8-án **lelkészi csendes napot** tart Tiszalucon d. e. 9 órai kezdettel az állami iskola egyik tantermében az alábbi programmal:

1. Bibliatanulmány, vezeti: *dr. Enyedy Andor* püspök. — 2. „Evangélizáció és gyülekezetépítés" címen előadást tart: *dr. Szabó Zoltán* theológiai igazgató. — 3. *Dr. Makkai Sándor* Poimenikáját ismerteti és az ezzel kapcsolatos megbeszélést bevezeti: *Darányi Lajos* lelkipásztor. — 4. Evangélizáció szolgálatot végez: *Csorba László* püspöki titkár.

A csendes nap programmja d. u. 3 órára befejezést nyer. A résztvevők a délutáni vonattal minden irányban elutazhatnak. Élelmezéséről mindenki önmaga gondoskodik.

Szeretettel hívunk minden lelkésztestvért, továbbá a vallásoktató és segédlelkész testvéreinket, valamint a lelkészjellegű atyánkfiait is. Egyben felhívjuk testvéreink figyelmét, hogy egyházmegyei közgyűlésünk határozata értelmében az *ujcsanálosi* és *szerencsi* evangélizációs körzetben szolgáló lelkészek számára a megjelenés kötelező! (Ujcsanálos, Megyaszó, Alsódobsza, Gesztely, Hernádkak, Hernádnémeti, Berzék, Sajóhidvég, Keszinyéten, Tiszalúc, — Szerencs, Ond, Golop, Monok, Tállya, Mád, Mezőzombor, B.-keresztur. Taktaharkány, Legyesbénye.) De máshonnan jövő lelkésztestvéreinket is szívesen látjuk.

Nagyrozvágy—Sátoraljaújhely, 1948. november 24-én.

Szeretettel:

Janka Péter sk.
az Alsózempléni Egyházmegye esperese

Nagy Sándor Béla sk.
az Egyházmegyei Lelkészegyesület elnöke

Könyvek

Hegyaljai Kiss Géza könyvei:

Nagyasszonyok a magyar reformációban. I—II. Ára:	1·60 Ft
Árva Bethlen Kata 3. kiadás	4·— Ft
Kálvin János 2. kiadás	4 — Ft
Kossuth Lajos. Képekkel	6 — Ft
Fiuk, lányok verseskönve. fűzve	5·80 Ft
díszkötés	12·— Ft
Dicsőség Istennek! Templomi imakönyv ünnepi	5·— Ft
Áldjátok napról-napra! Templomi imakönyv köznapi	5·— Ft

Megrendelhető előfizetéssel együtt. + 60 fillér portóval.

Karácsonyi számunk egyúttal missziói szám is lesz.

Tiszaszederkényből Eötvös Ferenc lelkipásztor cserélni akart más lelkésszel. A gyülekezet egyhanguan kérte a maradását és így a csere nem történt meg. December 3—4—4-én Bsorba László és Arday László evangélizálnak a gyülekezetben.

A tiszaladányi gyülekezet *egy ifjút küldött a hajdúböszörményi külmissziói iskolába.*

Czegle Imre főiskolánk könyvtárnoka Irországba repült, ahol mint ösztöndíjas egy évig lesz tanulmányúton.

Gyülekezeti Munkásképző Tanfolyam *indult Sátoraljaújhelyben november 15-én. Az órák szerdán és pénteken délután vannak. Keresztyén életismeret, Hitvallás és Hitvédelem, Missziótörténet, Szentírásismeret — a tanfolyam tárgyai.*

Az alsóborsodi egyházmegye lélekszáma: 80.948. Az előző évben született 810 fi és 691 nő. Meghalt 535 fi és 473 nő. Konfirmált 576 fi és 571 nő. Házasságot kötött 476 tiszta és 398 vegyes pár. Reverzális javunkra 175, kárunkra 165. Áttért 27 fi és 26 nő. Kitért 23 fi és 45 nő Saját céljaikra adakoztak 114.333 Ft., más célra 25.337 Ft. összegben. Építkezésre fordítottak 190.652 Ft-ot, Földet kapott az egyházmegye: 16 kat. holdat. Földet elvesztett 689 kat hold 305 négyszögölet. Az egyházmegye bevétele 1.070.274 Ft, kiadása 1.020.935 Ft volt.

A lácai gyülekezetben a paróchián tartott házi áhitattal indult meg a missziói munka. E házi áhitaton az összes presbiterek és családjaik vettek részt. A presbiterek minden missziói alkalomra elkísérik a lelkészt. Különösképpen a gyülekezetben tartott házi áhitatokra és családlátogatásokra. Ugyancsak a presbiterek szervezték meg a férfiak bibliakörét, mely 1943 óta szünetelt. — A gyülekezet tagjai a lelkészi és kántori fizetéseket az utolsó szem terményig és fillérig teljesítették. A gyülekezet nagyon várja az evangélizációt.

Huszonhárom gyülekezetben volt az alsózempléni egyházmegye területén evangélizáció az előző missziói évben. Báj, Karos, Bodrogkeresztur, Csobaj, Golop, Gesztely, Hernádkak, Hernádnémeti, Karcsa, Legyesbénye, Mád, Mezőzombor, Monok, Olaszliszka, Pácin, Sátoraljaújhely, Semjén, Szerencs, Tálya, Tiszaladány és Tokaj gyülekezeteiben egy-egy, Sárospatakon és Tarcalon két ízben.

Egyházkerületi közgyűlésünk előterjesztést tett a vallásügyi vegyesbizottsághoz, hogy megmaradt középiskoláinkban végzett növendékek egyetemekre való felvételének ügyét tárgyalási programjába felvenni szíveskedjék.

Sárospataki Református Lapok
Gyülekezeti hetilap
Megjelenik: 1-én és 15-én
A Tiszáninneni Egyházkerület és a Sárospataki Főiskola hivatalos közlönye.
Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Marton János
Terjeszti: a Pataki Diák Céh, Rákóczi-u. 9.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 51.509.
Negyedévi előfizetés 5 Ft.
Lelkészi hivataloknak és más jogi személyeknek 7·50 Ft.
Nyomtatta: Csehi Lajos a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.